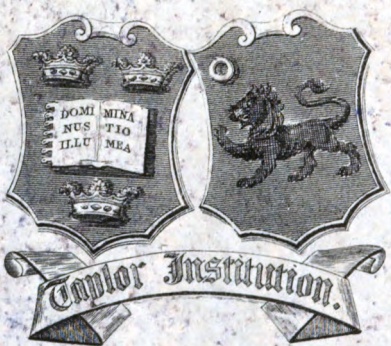

www.biodid.com.br

J

~~55. f. 24.~~

~~Danish E. 18~~

Vet. Scand. III B. 22

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

Den skotske Kvinde

www.libtool.com.cn

paa Tjele.

Livsbillede fra Reformationstiden

af

D. J. Ewald.

—
første Deel.

Andet Dylag.

Kjøbenhavn.

Forlagt af den Gyldendanske Boghandel (F. Segef).

Tjele's Bogtrykkeri.

1872.

55. f. 24

www.libtool.com.cn

Indhold.

www.libtool.com.cn

Første Bog.

Første Kapitel.	Gode Mænd og Kvinder	1
Andet Kapitel.	En Frøfalden	10
Tredie Kapitel.	Nære Frænder	23
Fjerde Kapitel.	De onde Aander	37
Femte Kapitel.	Ulv og Lam	47
Sjette Kapitel.	Fløres og Blansesfor	58
Syvende Kapitel.	En sær Tidende	76
Ottende Kapitel.	Knud Mogensens Gjelbner	88
Niende Kapitel.	Gjester i Gaarde	104
Tiende Kapitel.	Anna Enevoldsbatters Brudsfærd	120
Ellevte Kapitel.	Den beleilige Tid	142
Tolvte Kapitel.	Dpbrud	158
Trettende Kapitel.	Slægtens Ære holdes opret	175

Anden Bog.

Første Kapitel.	Herredagen i Rye	184
Andet Kapitel.	Morbroder	212
Tredie Kapitel.	Knud drager i Leding	228
Fjerde Kapitel.	Aftenen før Slaget	244
Femte Kapitel.	Slaget ved Svenstrup	255
Sjette Kapitel.	Mogens Løvenbalks Bekjendelse	264
Syvende Kapitel.	Tjeles Brand	270

www.libtool.com.cn

Første Bog.

Første Kapitel.

Gode Mænd og Kvinder.

Den hellige Augustini Dag, eller den 26de Mai, 1534 var en solklar, varm Vaardag. Solstraalerne spredte sig strax efter Solens Dpgang over Jorden som en Hær af Lysengle, for hvis Glavind Nattens Skygger maatte vige, fjælede de sig end i Skovens tætteste Tylning, og Dugperlerne henveiredes, efterat de en kort Stund havde afspeilet Morgensolens Straaleglands og forherliget dens Seier.

Der var Solblint over Tjele Langsøes Bandspeil, som hist og her krusedes af Morgenvinden og over de mægtige Skove, som dengang dækkede næsten hele Søens nordlige Bred og med saa Afbrydelser strakte sig mod Sydvest heelt ned til Viborg. Nu er Skovenes Omraade her, som saa mange Steder, stærkt indskrænket, og der er Skilsmisse mellem Tjele Langsø og Vigum og Lindum Skove; men for trende Aarhundreder siden speilede ærværdige Ege og Bøge mange Steder deres Kroner i Søens Glar. Dgsaa Søens sydlige Bred krandsedes af en smal Strimmel Krat og enkelte frodige Trægrupper; men her havde Øren allerede i den graa Hedenold gjort lyst. Her var grønne Rugmarker og Agre, som af svære med Stude

forspændte Pløve pløiedes til Vaarsæd; men her fandtes ogsaa Overdrev og Lyngsletter, der viste Spor af en founnden Kultur. Agerrender under den brune Lyng fortalte om den Slægt, som den sorte Død i det fjortende Aarhundrede havde bortrevet. Egnen var mere tyndt befolket nu, end i Fortiden; men nogle store Drifte Stude, som græssende søgte deres sparsomme Føde paa Overdrevet, viste, at nogle af Landets gode, det vil sige frie, adelige Mænd havde fæstet Do ved Tjele Langsøes Bredder.

Fra Tjele Hovedgaard's Skorstene i Vest og fra Vingegaard's i Ost steg den blaa Røg næsten lodret op i den klare Morgenluft. Hanegal og Hundeglam løb fra begge disse Herresæder, ved hvis Stalde og Lader hungerrige Ulve havde luffet om ved Nattetid. Nu var Graamanden listet tilbage til Skovene, og Mikkell, som fulgte dens Spor for at faae sin Part af Byttet, havde skjult sig i sin Hule; men Fiskeørnen, Glenten og Muusvaagen, ridderlige Røvere, der søge deres Bytte ved Dagens Lys, kredse i Luften, og en Flok Heirer søgte ned til Søen for at fiske. Dog lod det til, at man baade paa Tjele og Vingegaard havde besluttet at forstyrre dem i deres Dagsværk.

To Rytterflarer mødtes ved Marksfjellet mellem Tjele og Rife Gaarde, og det kjendtes strax paa deres Klædebragt og Udrustning, at det var gode Mænd og Kvinder, der vilde forlyste sig ved deres Privilegium og nyde Jagtens Glæder i Forening. De høde hverandre: Guds Fred og Godmorgen! Det løb muntert, mere som et Glædesraab, end som en Betsignelse. Hestene skrabe i Gruset med Hovene, medens de blanke Staalbidfler blinkede i Solen, og Hjedrene paa Rytternes Daretter og Ryttersternes smaa Hatte vaiede i den milde Foraarsvind. Man aftalte Jagtens Gang, medens Falkedrengene holdt stille med Falkene paa deres behandflede Hænder. Herstab, som Tjenerstab, var godt, men simpel klædt. Her var ingen stor Pragt at skue og mere af Vadmel og Klæde, end af Silke og Fløiel; men Ribetsiet og Jagtvaabnene, Knive, Spyd og Armbrøster vare blanke og Hestene vel fodrede.

Efter en kort, livlig Samtale, red det hele Selskab ned ad Søen til.

Fremmest red den unge, skjønnede Margrethe, eller som hun i Hjemmet kaldtes, Margaret Mogensdatter fra Tjele og ved hendes Side Folmer Hansen af Slægten Rud. Intet Under, at han ofte og gjerne saa hende ind i hendes mørkegraae Dine, thi fra dem udstraalede med Ungdommens hele Friskhed en skjøn og ædel Sjæl. Hendes Ansigtstræk vare af en saa fin og udpræget Skjønhed, at de selv ved en flygtig Betsuelse efterlode et varigt Indtryk i Betsuernes Erindring; men Linierne vare ikke saa bløde og runde, som det er almindeligt hos de danske Piger, og Hudfarven, skjøndt frisk, dog lidt mørkere. Den fint høiede Næse var af den ædleste Form, de mørke og kraftigt tegnede Dienbryn og de fylbige, velbannede Læber gave hendes Ansigt et for hendes unge Alder sjældent Præg af Lidensskabelighed og Villieskraft; og dog havde hendes delige Dine ofte et blidt og brømmende Udtryk, og de kunde i enkelte Dieblitte straale af den reneeste Fromhed. Naar et Smil opklarede hendes Ansigt, da forvandledes dets Alvor til den blideste kvindelige Ynde, men hun smilte oftere, end hun loe. Hendes statelige Stikelse og sjælfulde Blit indgød de fleste unge Mænd mere Beundring og Vrefrygt, end Kjærlighed, men det var at forudsee, at den Lidensskab, hun vatte, maatte blive dyb og varig.

Uagtet hun først nylig havde fylbt sit sextende Aar, var hendes Stikelse dog fuldt udviklet, og dette var i hine Tider intet Særsh; thi den simplere og kraftigere Kost, den stærke Bevægelse til Hest paa Keiser, eller paa Jagt, og Savnet af mange Bekvemmeligheder, som gjøre den nulevende Slægt blødagtig, hærbede dengang de Unge, og aandelig Anstrengelse hæmmede kun lidet den naturlige, sunde, legemlige Udvikling. Den mørkerøde Kjortel, der sluttede stramt om Margaret Mogensdatters smæltre Liv og svulmende Barm, den lille sorte Høielshat med den hvide Strudsfjeder, der sad kjælt paa hendes mørke, i rige Flætninger lagte Haar, fremhævede paa det Klæde-

ligste hendes Skjønhed og røbede en fin og reen Smag, men kun ringe Bynteshge. Hun bar sit skjønne Hoved stolt og frit og førte sin Fæst let og sikkert.

Der var dem, der mente, at hun bar Hovedet for høit, og at større Ydmyghed vilde passet bedre for hende; thi omdendstjøndt hendes Fader, Hr. Mogens Lauridsen af Veten Løvenball, forlenet med Nørhng Herred, i sin Tid slagen til Ridder af Kong Frederik den Første og desuden beslægtet med Bildeerne, Gyldenstjerneerne og andre ædle og mægtige Slægter, levede paa sin Gaard Tjele som en anseet, velstaaende Mand, og uagtet hendes Moder, Genete Jakobsdatter Craigengelt, var en Kvinde af ædel skotsk Byrd, saa hvistedes der dog i Krogene Udskilligt om Forholdet mellem hendes Forældre, der kun lidet var stiftet til at give hende og hendes Broder Knud Anseelse i Verdens Dine. Skjøn Margaret vidste maaskee ikke endnu, at Verden havde stemplet dem som Slegfredsbørn, men desto bedre vidste hun, at ifølge et gammelt Sagn randt der dansk Kongeblood i hendes Faders Arer, og at hendes Moder paa Spindesiden var udsprungen af de skotske Grahamers, Greverne af Montroses Et. I denne ældgamle Slægts Arer var Stuarternes og Douglas'ernes Blood blandet, og tidlig var Margarets Hu ved hendes Moders Fortællinger bleven draget til dennes Fødeland og hendes høie Frænder. Det var da tilgiveligt, om hendes unge Hjerte svulmede af Stoltthed, og det var sandsynligt, at hvis en alvorlig Ydmygelse engang skulde ramme hende, da maatte Virkningen blive knusende og ryste hendes Væsen i dets Grund.

I dette Dieblil, medens hun langsomt red ned ad Søen til ved Folmer Knuds Side og lyttede til det, han med dæmpet Røst sagde, var hendes Holdning og Mine dog snarere ydmyg, end stolt; hendes sænkede Dienlaage og blussende Kinder røbede hendes Hjertes Svaghed og jomfruelige Undseelse, og den Mand, der sputes at have saa stor Magt over hende, bemærkede med inderlig Glæde disse Tegn paa hendes fremspirende Tilbøielighed for ham.

Folmer Knud var egentlig ikke nogen smul Mand;

Margaret Mogensbatter havde seet kjønnere Mænd, end ham, uagtet hun ikke havde været vidt om i Verden; men hun havde ikke seet nogen Mand, der lignede ham. Hans Stikkelse var slank og velbannet, men neppe over Middelhøide, hans Ansigtstræk ikke regelmæssige, hans brune Dine trods deres levende Glæde snarere smaa, end store. Besad han en Stjønhed, da maatte det være hans Haar-fagerhed; thi hans rige brune Haar og Stjæg, som han efter den Tids Mode bar langt, var af en smuk, kraftig Farve og blødt som Silke.

Margaret havde kjendt ham i to Aar, og hun var næsten Barm, da hun saa ham første Gang; men dog mindebes hun endnu levende dette første Møde, der havde været for hende ligesom en Aabenbaring af noget hidtil Ukjendt. Hos hvilken anden Mand havde hun iagttaget en saa vidunderlig Ro, Mildhed og Dannelsed? Hvo af deres Lige havde som han vedkjendt sig som noget Uerfuldt sin Boglærdom, sin Glæde over Naturens Stjønhed og sin Smag for Livets renere og ædlere Glæder? Saa ung Margaret var, hun havde dog allerede været Vidne til megen Naahed og ofte seet sørgelige Følger af Tidens Stjødbesynd, Druksenstab. Folmer Knud var den eneste Mand, hun aldrig havde seet bestjænkent, og saa stor var Tidensalderens Fordom i dette Punkt, at hans Afholbenhed paadrog ham Bestjældning for Umandighed, ja Mistanke for Lumsteri. Dog, hvo kunde vise større Mandighed og et fastere Mod, naar det behøvedes, end han? Maaskee gaves der flere Mænd, som han, men Margaret havde ikke paa sin Bei truffet nogen Mand, der indgød hende en saa ubegrændset Tillid. Dog var hun ikke ganske blind; thi hun havde opdaget en af hans Feil, som var en vis Paastaaelighed og seig Fasthængen ved sin egen Mening, og hun havde med Sorg mærket, at han helbede stærkt til den nye lutheriske Lære, medens hun med Liv og Sjæl var den papistiske Kirkes tro Datter. Dog var denne Uovereensstemmelse hidtil ikke voget op til at blive et Stjær for den gode Forstaaelse imellem dem.

Bagved disse To red Margarets Broder, Knud Mo-

gensen Løvenbalt, som var to Aar ældre, end hun, en kraftig, stærklemmet Yngling med et sundt, roligt Ansyn og et for hans Alder barnligt Udtryk i de blaae Øine. Hans Legeme var fuldt udviklet, men efter hans Bly og noget leitede Bøsen at dømmes, naar han færbedes blandt Kvinder, og hans Længsel blandt Mænd, da laae hans Sjæl endnu i Svøbet. Hans Lebsfagerinde, en syttenaarig Pige, fyldig, velstalt, lysshaaret, med en fin, frist Ansigtssfarve, skjelmste blaae Øine og Smilehuller i sine runde Kinder, syntes at more sig over hans Forlegenhed og gjække ham. Det var Ibe Nielsbatter af Slægten Bruun, et forældreløst Barn, der i nogle Aar havde levet paa Bingegaard, hvis Eier, Christoffer Enevoldsen Kruse, var hendes Frænde og beskillede Formynder og bestyrede hendes Formue, der, som næsten al Formue i hine Tider, stak i Forbegods eller i Parter deraf, en hist, en anden her.

I nogen Afstand red Christoffer Kruse selv, en kraftigt bygget Stikkelse, hvis Blid og hele Færd tydede paa stor Besindighed og Godmodighed og hans yngre Broder Thomas, der i Mobsætning til ham havde et uroligt Blid og en spidst Mine, enten dette nu var Bevist paa et lidensflabeligt, vredslant Sind, eller han maaskee havde en bestemt Aarsag til at være i daarligt Løne. Imellem disse To red deres eneste Søster, Anna Enevoldsbatter, en fin, stærklemmet Jomfru paa nogle og thve Aar og med et mildt Ansyn.

Allene og bagerst i Rækken, umiddelbart foran Svenskene og Falkedrengene, red en Mand, hvis Klædebragt og hele Ydre dannede en stærk Mobsætning til det øvrige Selskabs. Uagtet han ikke bar nogen bestemt Ordensbragt, og en slak Hue skjulte den kronragede Jøse, røbede dog den sibe Kjortel og det glatragede Ansigt Munken. Tidernes Banskellighed paabød en Formumning, thi denne Mand var en Prædikebroder af Dominikanernes nu saa forhadte Orden, som allerede for nogle Aar siden var bleven fordrevet fra Viborg. Broder Vigand var hans Navn, og han var af Bondeæt, født af vordnede Forældre paa Tjeles Grund, en Omstændighed, der havde

forstaaet ham Tilhold hos Hr. Mogens, som havde an-
taget ham som Skriftefader og Læsemester for sine Børn;
men Ingen skulde af hans Ydre have gjettet hans lave
Herkomst, eller i ham formodet et Medlem af den fort-
kappede Tiggerorden. Hans slanke og statelige Skikkelse
og hans ranke Holdning viste, at han ikke kunde være
ganske fremmed for Legemsøvelser og Vaabens Brug, og
hans Alder var neppe over tredive Aar. Han saae ikke
meget ældre ud, end Folmer Rud, der dog først nylig
havde fyldt sit fem og tyvende Aar. Hans skarpe Træl
og funklende sorte Øine havde en vis mørk, syblik Skjøn-
hed, som om der flød Zigeunerblod i hans Aarer; men
hans skarpe Blit, der snart havde et snu lurende Udtryk,
snart lyst af en fanatisk Ild, indgød alt Andet, end Tillid.
Han saae ud som en Mand, hvis Øryst rummede stærke
Lidenskaber, men som ogsaa formaaede at tæmme dem,
naar Klogskabshensyn bød det. Hans Væsen kunde dog
være indsmigrende nok; men i dette Dieblit, da han, uden
at blive iagttaget, red efter det muntre Selskab, lyst
hans mørke Øine af Had, og hans smalle Læber krusedes
af et haanligt Smil. Hans Skikkelse gjorde samme Virk-
ning i denne muntre Skare, som en mørk Slagfugge i et
solbestinnet Landskab.

Nu havde de naaet Ballestrænten ved Søen, og
Margaret udbrød, idet hun vendte sig mod Øst og pegede
ned paa den stubevagede Dred:

„Bed Guds Moder og alle Helgene! Aldrig saae jeg
før saa skøn en Flok Heirer; det bliver lysteligt, Folmer!“

„Det er saa,“ svarede Folmer Rud og saae hende
listeligt smilende ind i Øiet, „Det er saa, selv uden
Heirerne!“

„Klogest nu at tie,“ sagde Christoffer Kruse, „skulle
vi fange Høvd til Jagten.“

„Somme tale meget og tænke libet,“ sagde Munten
med et hvast Blit paa Folmer og Margaret.

„Sigter I til mig, Broder Vigand?“ spurgte Folmer
og saae raadt op med et Smil. „Da tænkte jeg dog også
fremt og godt.“

„Hvad da?“ spurgte Munken.

„Jeg bad til Eders Helgen og Skjtspatron, den hellige Vigand, at han vilde frie Eder fra at blive Græsrytter, som forgangen Dag, da I beviste Jomfru Margaret og hendes Broder den Omhu at ledsage dem til Vingegaard.“

Jugen af Selstabet loe af denne Spas, undtagen unge Knud Mogensen. Hans Søsters Blik udtrykte afgjort Mishag, og Thomas Kruse sagde:

„Ikke er det en Glam for en Kirkens Mand at falde af Hesten.“

„Nu,“ sagde Broder Vigand, idet en mørk Brederødme farvede hans Ansigt, „det er ikke første Gang, at den ædelige Herre til Kjellinghøjl har øvet sit Vid paa mig, en stakkels forbreven Sortebroder. Det kjendes paa Eders Tale, at I er en ugubelig Spotter. Jeg rider tænkelig en Hest saa godt, som I, sætter jeg end, som Thomas Enevoldsen nys sagde, ingen Værd i det. I har gjort et værre Fald, Folmer Hansen, end det, jeg gjorde fra Hesten, al den Stund I er falden under den nye Handel af Rjættereri og maa regnes blandt dem, der plat ville træde al Christendoms Hellighed under Fødder.“

„Formener I,“ spurgte Folmer med et koldt Smil, „at noget saa Stort og Helligt, som det, I der nævne, stikker i Eders Rutte?“

„Mens I mundhugges,“ sagde Christoffer Kruse, „lette Heirerne. Gjem den Trætte til Hjemfarten!“

„I var for haard mod Vigand,“ sagde Margaret med dæmpet Røst til Folmer, da de Alle red videre langs Søen.

„Lykkes Eder det?“ spurgte Folmer med Rynker i sin Pande. „Mig bæres fore, at jeg er seende, mens I er blind. Var jeg saa vis paa Alt, som paa det, at denne Sortebroder er en Skalk.“

„Folmer!“ udbrød Margaret, „I tale ei saa ringeagtende om denne hellige Guds Mand! Ikke kjender I ham, og I evner ikke at dømmes hans Værd.“

„Saa tale vi ei mere om ham,“ sagde Folmer, idet

han gjenvanbt sin sædvanlige Selvbeherfvelse. „Dog beder jeg, Kjøen Margaret: vogt Eder for ham og for Munkerænger! I haver i mig en velmenende Ven.“

Nu begyndte Jagten, og den lille Trætte glemtes snart i den lystige Færd. Alle hengave de sig saa sorgløst til Jagtens Glæde, som om der kun var Fred og Velvære i Danmark; og dog var det danske Folk dengang ikke blot adspлтittet ved aandelig Strid, der voldte Skismisse mellem Frænder og Venner, men Danmark var et herreløst Land. Kong Frederik den Første var død Aaret tilforn og hans Søn og Eftersølger, Hertug Christian, endnu ikke kaaret til Konge, end mindre i Besiddelse af Riget. Veien til Thronen skulde for ham gaae over blodige Balpladse. Lybekkerne lurede paa at styrte sig over Byttet, idet de falskelig løstede den fangne Orns, Kong Christian den Andens Banner, og Hertug Christian betænkte sig paa, saa længe Folkets Kalb ikke lød til ham, at gribe efter Kronen og frelse Riget fra Undergang.

Dog, det var en god Tid for Adelen, der nu i disse herreløse Dage ganske raadebe for Riget og ikke forudsaae, at der efter dette Vindstille vilde komme en vældig Storm. Hver fri Mand sad mere mægtig og selvraadig, end nogenfinde før, i sit Lehn og paa sin Gaard, og Rigens Raader grundede over de gunstige Kaar, som gav dem Udfigt til ved en ny Konges Valg at stille haarde Bestingelser og forsøge Standens Magt paa Kronens og den synkende katholske Kirkes Bekostning. De skjønnede nu rigtigt veri, at Tidens Strøm var dem med og skulde løfte Folkets gode Mænd og Kvinder end høiere i Magt og Anseelse; men Kampen blev dog haard, og de fik at fornemme, at de aandelige Kræfter, Luthers mægtige Kjøst havde sat i Bevægelse, bar mere i deres Skjød, end en kirkelig Reform. Samsundsbygningen blev rystet i sin Grund, og meget Blod og mange Taaerer skulde flyde, forinden den atter stod fast.

Andet Kapitel.

En Frasalden.

www.libtool.com.cn

Det muntre Jagtselskab var paa sit Ridt ned til Søen blevet iagttaget, uden at noget af dets Medlemmer havde bemærket det. Et Sted i Krattet nede ved Søen, hvor en Fodsti slyngede sig, sad en Mand, indhyllet i en grov Kappe, hvis Hætte var slaaet tilbage. Paa Hovedet bar han en slab Klædes Baret uden Fjeder og under Rappen en mørk Trøje og tæt sluttende Beenklæder, der efter Datidens Skik gik i Et og endte som Strømper i et Par plumpe Læderstø. Uagtet hans Ydre var alt Andet, end krigerisk, bar han dog en Rytning, eller et kort Sværd i et Læderbælte, thi i hine Dage reiste Ingen ubevæbnet.

Han var en før Mand af Middelhøide med sunde, kraftige Træk og blond, graasprængt Haar og Skjæg. Rynkerne i hans høie Pande fortalte om aandelige Kampe, og hans store, blaae Øine havde et grublende, indadvendt Udtryk. Dog oplivedes hans Afsyn af et Smil, da han fra sit Sæde i det Grønne saae ud over Søen til de frodige Stove paa den modsatte Bred, som om hans Sjæl glæbedes ved Naturens Vaarpragt. Saalunde vare ogsaa hans Tanker, og de fik Lust i Ord; thi han fremsagde høit og med Varme, ikke et danskt Vaardigt, thi et saadant var dengang endnu langt fra at være til, men nogle Vers i det døde, fremmede, men skjønne Sprog, med hvilket han lige fra sin Barndom af havde været fortrolig, nemlig hans gamle Vens og Lærers, den for ikke mange Aar siden hensovende Morten Borups latinske Mairise:

In vernalis temporis
Ortu lætabundo,
Dum recessum frigoris
Nuntiat hirundo,
Terræ, maris, nemoris
Decus adest deforis

Renovato mundo;
 Vigor redit corporis,
 Cedit dolor pectoris
 Tempere jucundo.

Terra vernat floribus
 Et nemus virore,
 Aves mulcent cantibus
 Et vocis dulcore;
 Aqva tempestatibus
 Caret, aër imbribus,
 Dulcis plexus rore,
 Sol, consumptis nubibus,
 Radiis parentibus
 Lucet cum decore.

O quam mira gloria,
 Quantum decus Dei!
 Quanta resplendentia
 Suae faciei!
 A quo ducunt omnia,
 Summa, ima, media,
 Formam speciei,
 Magis hæc dictantia.
 Qvam sit differentia
 Noctis et diei.*)

*)

1

Naar den frydefulde Vaar
 Lifsigt til os kommer,
 Og naar Svalens Kviddren spaaer
 Om den nære Sommer;
 Naar den bitter Kulde flyer,
 Og naar Vaarens Pragt fornyer
 Jordens slidte Klæde —
 Gydes Sundhed i vort Blod,
 I vort Hjerte Ungdomsmød,
 Haab og Lyft og Glæde.

2.

Marken staaer med Blomsters Pryd,
 Grøn og frist er Stoven;
 Fuglesangens muntre Lyd
 Loner sødt foroven;

Buffenes Maslen og den dæmpede Lyd af Hestehoves
 Trin paa Kratstiens bløde Grund vakte ham pludselig af
 hans Drømmerier. Han saae op og studsede; thi der viste
 sig ganske uventet en Stikkelse, som netop havde foresvævet
 hans indre Blit, og som stod i nøie Forbindelse med de
 Ungdomserindringer, der vare blevne levende i hans Hjerte.
 Det var en albrende Mand, som han selv, Klædt i Cister-
 cienser-Ordenens hvidgraa Kutte; Hætten var slaaet til-
 bage, og det kronragebe af Solen brunede Hoved var
 blottet; Fødderne vare nøgne og stak i Træsandaler med
 Læberremme, medens Hænderne laae foldebe over Sædel-
 knappen, og den sindige Pasgænger, uden at styres af
 Tøilerne, i jevn Skridtgang fulgte Stien. Munken hæ-
 vede sit magre og sygelige, men ærbørdige Ansyn, studsede
 og holdt Hesten an, da han saa pludselig paa dette en-
 somme Sted saae en Fremmed træde ud som fra et Dag-
 hold, og den bevæbnede Convers eller Lægbroder, som
 ledsagede den geistlige Herre, red frem og lagde Haanden
 paa sit Sværdhefte; men han skjønnebe snart, at hvis her
 blev Strid, da skulde den ikke føres med Vaaben, der
 vare udgaaede fra en Smeds Etsje.

Bændene, hvis Bølger steg,
 Standse brat den vilde Leg,
 Himlens Storme hviler.
 Solen bryder Skyens Magt,
 I sin fulde Straalepragt
 Den til Jorden smiler.

3.

Hvilkun herlig Straalekrands,
 Staberen til Ære!
 Gjenstin af hans Ansyns Glænde,
 Hellig du os være!
 Altings Ophav, store Gud!
 Paa Din Almagts vise Bud
 Alt det Stabtes Brimmæl
 Mylkrer frem og vidner, at
 Et der gives Død og Nat
 Hos Dig i Din Himmel.

Efter mange Aars Afskillelse, og efterat en dybere Røst, end Tid og Rum kunde frembringe, havde aabnet sig imellem dem, mødtes omsider disse to Ungdomsvenner, den frasalbne Johannermund, Hans Tausens tro Medhjælper i den nye Aars Forkyndelse, Broder Thøger Løvenball af Viborg og Cisterciensermunken Broder Ambrosius fra cara insula, eller Om Kloster.

„Guds Fred og kjærlig broderlig Hilsen!“ sagde Broder Thøger med bevæget Røst, traadte hen til Munkens Hest og rakte Haanden ud.

„Ave Maria sanctissima!“ udbrød Broder Ambrosius og slog Kors for sig.

„Mine Tanker vare just ved de Tider, da vi To delte Kammer og Brød broderligt med hinanden!“ sagde Thøger Løvenball, idet han uden Brede sænkede sin forsmaaede Haand, „og der kommer Du ribende ligerviis, som mine Tankers Gjenfærd.“

„Et Gjenfærd og værre, end det, er Du nu for mig,“ svarede Broder Ambrosius og slog atter Kors for sig; „en Frasalden, den hellige Kirke modstandig og sjenbsk, en falsk Apostel og Kendere, som forfører den vantro vittige*) Hob.“

„Ei, ei!“ svarede Broder Thøger sagtmødt, „Du tager haardt fat. Troe vi dog paa den samme Gud, hvor det end har sig med Resten. Lad Christi Kjærlighed en liden Stund faae Bugt med Din papistiske Brede!“

„Al vee, Broder Thøger!“ sagde Ambrosius med sorgfuld Harm i Blik og Mine, „at jeg skulde leve denne Stund og see for mit Afsyn Dig, der forbum var mig saa kjær, som havde vi hvilet under det samme Hjerte, men som nu maa være for mig som en Fremmed. Ingenfinde forliges jeg dermed, at Du brød Dit hellige Løfte, ja hvad værre er, Du brød endog saa Kydsfædsloftet og tog til Ægte en forløben Nonne. Gud bedre det, Baal og Brand vilde være Dig vis, havde den hellige Faber Magt over Dig, som han har Ret!“

*) uvidende.

Broder Thøgers Afshn blev blussende rødt, og hans Dine fløde Bredeshn.

„Anna Pedersdatter,“ sagde han i største Harm, „nu i tre Aar min Hustru for Gud og Verden, er, Gud signe hende, en ærlig og dydig Dannelsvinde. Vedre at leve i et ret, helligt Ægteskab, end at søle sig i den sobomittiske Helligheds fule Stjørlevnet og Horeri, som nu længe har været brugt i Ebers Kloster, Gud til Fortørrelse og alle retslafne Menneſter til Blusſel og Bederskyggelighed.“

„Ikke af mig,“ svarede Broder Ambrosius og hævede Hovedet, „ikke af mig! Gud den alsommægtigste, Guds hellige Moder og alle Helgene bevare mig fremdeles fra flig kjødelig Besmittelse! Lad ikke den hellige Kirke og dens troe Tjenere undgælde for, hvad det løssagtige Klærkeri forbyrder. Tænkelig findes der og flabebe Faar i Ebers forvildebe Flok. Dog er det mig vitterligt, at selv i Ebers Kjøtterſke Hob findes dem, der mene, at en hellig Ed er en hellig Ed og tør ikke brydes. Alle have de end ikke bandſet ſaa let til Brudeſkamlen, ſom Du, ſom Hans Tausen, denne Fænnilebrager for det ganſke Lutheri her ubi Danmark og ſom Ebers forvorpne, falſke Bave ubi Bittenberg, Morten Luther ſelv.“

Thøger Løvenball ſaae et Dieblil taus ned for ſig og ſpurgte derpaa med et Smil:

„Er da Du en Helgen og reen i Tanke og Sind ſom en Guds Engel?“

„Gud bedrel!“ ſvarede Broder Ambrosius hdmtygt. „Intet Menneſtes Levnet kan være ſaa fljønt, det haver jo Lal og Keen, om Gud æſter det ſtrængelig i Rette, end ſige Tanke og Sind.“

„Nu,“ ſagde Thøger mildt, „give Gud, at alle de fule Munkle være ſaa rene, ſom Du! Dog have ikke Alle Afholdenheds Gave, og det Forbud mod Ægteskab er et Helvedes Paafund, en Snare, Djævelen har udſpændt at fange chriſtne Sjæle ubi.“

„Jeg er vidende derom,“ ſvarede Broder Ambrosius i en ſkarp Tone, „at I Kjøttere ſige ſaa, at ſom Ingen

kan være Mad og Drikke foruden, saa kunne Mænd ikke være Kvinder ubevaret. Jeg vil tilraabe Dig, hvad en hellig og lærd Broder*) har sagt: „Det givde Gud, jeg var Eder mægtig paa det Sted, jeg vilde, da skulde I fornemme, hvilket først gjøres behov. Mad eller Kvind-folk.“

Nu brød Broder Thøgers Harmes Ios i sin fulde Kraft, og hans mægtige Stemme rullede som Torden, idet han udøste sin Forbittrelse over Cisterciensermunkens Hoved. Han udtalte ikke blot sin retfærdige Harmes over Broder Ambrosius's haardhjertede Fanatisme og forbømt i de skarpeste Udtryk det hele papistiske Væsen, men udslungede imod ham og Papisterne de groveste Stjeldsord; thi Livens Raahed kjendtes endogsaa paa de bedste af Reformatorerne, og den aandelige Gjæring satte Livensflammerne i en saa frygtelig Bevægelse, at de plumpeste Ord, Sproget eier, neppe syntes dem vægtige nok.

„Du dømmes ikke,“ sluttede han, „af et rebeligt kristeligt Sind, men af et Kvinds rasende og galent Hoved, forstokkede Knud, Du er! Du er en af disse smurte, strabede og viede Offerpræster, der smykke sig med et falsk Helligheds løiede Skin og for ussel Bindings Skyld mod bedre Livende lyve og digte Skjærmsild og sælge Afskab af søde ørkesløse Buge af Menigmands Pændinge og søvedige Arbejde. Ha! en gammel Starns Munkeskirke og ingen hjertensgod Kirke er det, I kalder —“

„Holdt!“ raabte Broder Ambrosius bleg af Harmes og Forfærdelse. „Stands den Helvedes Strøm af syndige, gudsbespottelige Ord, der vælber ud af Din frække Mund og drag Dig det til Minde, at skal den Kirke, Du skjænbelig har sveget, den Du ei er værdig til at nævne, kaldes en Starnskirke, . og ere Guds og Kirkens Tjenere og have længe ei været Andet, end strabede og smurte Offerpræster med en falsk Helligheds løiede Skin, da er, Gud bedre! ei heller Du født af rette kristne Forældre og Du selv ei rettelig døbt, saa vist som Du og Dine

*) Poul Etiefen.

Fædre bleve christnede i denne samme Kirke, hvilken Du nu besubler med Din siddne Tunge."

Broder Thøger taug bestjæmmet. Han indsaae, at han var gaaet for vidt og havde lidt et Nederlag, hvilket undertiden vændtes Reformatorerne. I deres ustyrlige Nidkjærhed kom de nu og da tilfjort ligeoverfor deres papistiske Modstanderes Koldblodighed og snilde Logik. Og dog, hvor langt ædlere end disse vare de dog ikke, trods Udsteielsen, netop formedelst denne varme Nidkjærhed. Deres Hjertes brændte af Tro, og de kæmpede af en fast Overbeviisning for en aandelig Sag, hvori- mod Papisterne for største Delen kæmpede for verdslige Goder og fede Præbender, hvilke de holdt fast paa til det Yderste og end ikke slap, da de mod deres bedre Overbeviisning maatte bøie sig under den nye Kirkefist.

Thøger Løvenball betænkte dog, at hvis nogen Papist talte oprigtigt og af virkelig Overbeviisning, da maatte det være Broder Ambrosius. Han var en stille Klosterbroder, der hendrog sit Liv i ubemærket Ensomhed, men havde Ky blandt dem, der kjendte ham, for Fromhed, Rettskaffenhed og en blandt Datidens Munkes sjelden Uegen- nttighed. De haarde Bebreidelser, Broder Thøger havde udslunget mod Papisterne i Almindelighed og det med Grund, ramte kun for en ringe Deel den fromme, reen- livede Broder Ambrosius. Thøger havde desuden det forud for sin Ungdomsven, at han havde været hildet i de samme Bildfarelser i mange Aar, lige indtil for ni Aar siden Hans Tausens mægtige Betsalenhed vandt hans Hjerte for den nye Lære. Han kunde altsaa forstaae sin fordums Vens blinde Forstokthed, hvori- mod denne talte om den lutherste Lære, som den Blinde taler om Far- verne. Disse Betragtninger afvæbnede Thøgers Brede, og han vilde lige til at sige et forsonligt Ord, da Broder Ambrosius, der udtydede sin Modstanders Tausshed paa en ganste anden Maade, hævdede Hænderne og med et himmelvendt Blik udbrød:

„Jesus Christus og alle Guds Hellige forbarme sig over Dig i Din syndige Bildfarelse! De lyse op i det

sataniske Mørke, som regjerer i Dit ugudelige, vantroende Hjerte, frelse Dig fra evig Forbandelse og føre Dig tilbage i den hellige Kirkes moderlige Skjød!"

„Amen!" sagde Lægbroderen med dyb Røst.

„En Velsignelse," sagde Broder Thøger roligt, „om ellers det, Du nys udtalte, kan kaldes saa, vilde stebse være mig velkommen fra en oprigtig og from Mands Læber, som Dine. Dog vide Du det een Gang for alle, at Du ikke skal leve den Dag, da Thøger Løvenbalk falder tilbage til den ugudelige Overtro, det menneskelige Paafunds Tyranni og den formastelige og bedrageriske Værkhellighed, hvori Du og Dine Lige forhærde Eders Hjerter. Dog, kan nu end det, der er brudt paa begge vore Sider, neppelig heles og oprettes, og nødsages vi end til fremdeles hver at gaae til sin Side, saa kunne vi dog, den korte Stund, vi ere tilsammen, lade det Skjenderi fare. Lad os stilles i Fred, ihukommende, at Jesus Christus, vor Herre, er den rette Slangetrædere, al Ondskabs, Hads og Avinds Fjende. Ræk mig Din Haand i Broderlighed, saa vist som jeg haaber, at vi engang hidset skulle samles i det hellige Zion i Glædsfab og Kjærlighed!"

Den Gang sagde Lægbroderen ikke Amen, men Broder Ambrosius, som af Naturen var mild og forsonlig, blev blød om Hjertet. Han rakte Broder Thøger sin Haand, steg af Hesten, og de leirede sig Begge i Græsset under en nys udsprungen Bøg, efterat Ambrosius havde budet Lægbroderen at tage Mantelsækken af sin Hest og bringe den hid.

„Deel mit tarvelige Maaltid med mig," sagde Broder Ambrosius med en venlig, men noget forlegen Mine, „om du er trængende til en Bedervægelse."

Thøger tog med Tak mod Tilbudet; thi han havde vandret tvende Mile i den tidlige Morgensund, og han havde ingen ringe Mening om Indholdet af den Madpose, der var bleven fyldt i et Herreklosters vel forsynede Fødebuur. En prægtig Dyrekælle og en Bimpel sød Viin, som kom for Dagen, viste, at de Om Brødres Afholdenhed stod langt tilbage for deres Kjætterhad; og dog paa bød Benedicts Regel den yderste Strengthed og Afholden-

hed i Levemaade; og denne Ordensregel var fuld gyldig for Cistercienserne, der kun vare en Forgrening af den gamle Benedictinerorden og havde deres Navn af deres første Kloster Citeaux eller Cistercium i Frankrig. Ordenen var bleven fornyet i det tolvte Aarhundrede af den hellige Bernhard af Clairvaux, hvorfra de ogsaa kaldtes Bernhardinere; men i det nye Statut, charta caritatis, eller Kjærlighedsloven, paabødes en hogstavelig Jagttagelse af Benedicts strenge Regel, ifølge hvilken Kjødspiser kun vare tilladte i Sygdomstilfælde.

Den hellige Bernhard vilde da sikkert, om han havde kunnet staa op af Graven og træde frem for Broder Ambrosius, taget Forargelse af den lættre Dyrekølle; med mindre han vilde ladet sig formilde af det, den gode Klosterbroder nu sagde, maaskee fordi han i Thøger Løvenbalts Afsyn blev ligesom et Glimt af et Smil vaer.

„Den værdige Fader, Abbed Peder,“ sagde han, „har givet mig Absolution for dette Brud paa Regelen paa denne Reise, da mit svage Legeme dobbelt trænger til Styrkelse.“

Broder Thøger tænkte, at den Absolution var en bekvem og herlig Ting, men han sagde:

„Det glæder mig at fornemme, at Du nyder dette saftige Kjød og denne liflige Druesaft med samme gode Samvittighed, som jeg, der forlængst har indseet, at en maadeholden Nydelse af Guds Gaver er hvert Menneffe tilladt. Dog, nu sig Du mig, i hvilket Grinde Du har begivet Dig paa denne lange Reise?“

„Abbed Peder,“ svarede Broder Ambrosius, „formente, at jeg hængte for meget over Bogen, og at den friske Luft vilde være mig tjenlig, og saasom vort Kloster havde et lidet Mellemværende at opgjøre med de værdige Brigittinersøstre i Mariager, drog jeg berhen, men gjestede paa Veien min gode Ven, Hans Naade Bisp Dve Bilde i Aars. I Mariager nød jeg stor Gjestfrihed hos den fromme og værdige Abbedisse, Elsebeth Rud, og veylede fromme og lærde Tanker med Klostersets Skriftefader, Hr. Mathias Nielsen. Dog tilstaaer jeg, at min Sjæl for-

nemmelig vedertvægedes ved de Samtaler, jeg havde med Hr. Ove Bilbe, en reenlivet og from Guds Mand — dog, hvad vi talte om, er, Gud bedre! ikke nu mere for Dine Øren.”

„Dog hvi agter jeg libennel. Bispe,“ svarede Thøger, „og vare alle Eders Bisper, som han, da vilde Evangeliets Klare Lys trængt lettere ind og megen Strid være undgaaet.“

„Derom bærer jeg stor Tvivl,“ sagde Broder Ambrosius skarpt, „dog lade vi nu dette fare! Jeg er nu paa Veien til Viborrig at røgte mit andet Ørinde, som er at kjøbe tør Fisk for Klosterets Penge. I disse vanskelige Tider, da Oprørs Bulder staaer i Frembrud, og Herren synes at vilde lade stor Straf gange over disse Riger og Lande, gjelder det at benytte denne Stilstand til at forsyne Klofret med stort Forraad, at vi ikke skulle komme i Trang for Fastemad; og hvilket er Dit Ørinde i denne Egn?“

„Jeg agter at gieste min Frænde paa Spindestiben, Hr. Mogens paa Tjele.“

„Da er Du, tykkes mig, gaaet hans Dør forbi.“

„Jeg er saa,“ svarede Thøger smilende, al den Stund jeg blev som et Barn igjen, da jeg gjensaae denne blanke Sø og disse grønne Skove, hvor jeg sludom legede som Barn med Hr. Mogens og hans Søster Maren, nu Erik Pedersen Strams Hustru; og jeg fik Løn for min Gang herved. Kom ikke det skjønne Selstaa af unge Mænd og Jomfruer imod Dig, som nys foer her forbi med Evende og Falkebrenge?“

„Jeg saae dem færdes nede ved Søen.“

„Nu, tvende af dem vare Hr. Mogens's Børn.“

„Der var og,“ sagde Broder Ambrosius, „seilede mit Eyn mig ikke, en Ordensbroder iblandt, den værdige Prædikebroder Vigand, forhen af Viborrig. Jeg kjender ham fra Fortiden som en nidkær Guds Mand og Kirkens Tjener, vel begavet og lærd, er han end kun ung af Aar.“

„Ham var det,“ svarede Broder Thøger med Rynker i sin Pande; „han var alt i flere Aar Børnernes Læse-

mester paa Tjele og give Gud, Hr. Mogens ei havde givet ham Naadsensbrødet og anbetroet ham sine Børn; thi der hviler adskillig Mistanke paa ham for ureen Vandel fra forhen, evner jeg end ikke at bevise ham noget over, og da Sortebrødrene maatte forlade deres skønne Kloster i Store Mikkelsgade og bleve brevne af Staden, da havde han vel nogen Skyld deri, at der fæi Stene efter dem."

"Jeg formoder," sagde Broder Ambrosius, "at dette er ugrundet Mistanke og lutter Bagvaskelse, om jeg end begriber, at en saa nidkær Kirken's Mand maa være Dig mishagelig. Hvad dernæst Sortebrødrenes Fordrivelse af Siborrig anbelanger, da maa den kaldes en grim og uchristelig Fremfærd. Ihvorvel jeg ingenstunde yndede disse lurvede Prædikebrødre, som strippe Landet rundt og ved det store overvætted Privilegium til at forkynde Ordet, som den hellige Fader Honorius III i sin Viisdom i sin Tid mente at maatte forunde dem, rev os Ordet fra og voldte os stor Skade blandt den menige Almue, saa hyder Sandfærdigheden mig dog at tilstaae, at der blev faret haardt frem mod disse fattige Klostermænd, Majoriter*) saavel som Minoriter**). Mange af dem vare gamle, strøbelige Mænd, uskikke til alt Arbeide og havde ifkun Guds Almisje at leve af, da de kastedes hjælpeløse ud i Verden og bleve slagne og dragne af den forhærdede Almue. Det glæder mig da at fornemme, at en af dem, er han end hverken gammel eller svag, fandt Tilhold hos en saa rettroende Mand, som Hr. Mogens har Ord for at være."

"Jeg gaaer nu strax berhen," sagde Broder Thøger harmfuldt, "at lige den Skjelm i Kortene."

"Tag mig det ikke til Mistykte," svarede Broder Ambrosius sagtmødigt, "om jeg for vort gamle Venstabs Skyld, er end dette Venstabs nu som en hullet Kjortel, beber Dig lade Broder Vigand forblive i sit Asyl med Fred."

*) Dominikanere eller Sortebrødre.

***) Franciskanere eller Graabrødre.

„Destoværre,“ sagde Broder Thøger, „ikke evner jeg at fordrive ham; ei heller gaaer jeg nu til Tjele for at prædike; snarest kommer jeg som en censor morum og vil, saaer jeg Held dertil, lægge Fingrene paa et Saar ved Hr. Mogens's Hjerte, skal det end sive, saa han striger derved.“

„Sigter Du til den stotste Kvinde, han har hos sig?“

„Jeg gjør saa, er jeg dog end haabendes, at Genete Jakobsdatter er hans Hustru og rette Abellone. Hvo tænkte Andet, da han førte hende hjem med sig fra Skotland, end at hun var en ærlig Hustru, og dog, siges der, handler han nu stedse mere og mere med hende, som var hun ifkun hans Frille og viser hende fra Hæderspladsen ved sit Bord, naar gode Mænd og Kvinder ere tilstede. Sær forstræmt og aandssvag, som hun er, taaler hun det, og der er tankelig dem, der glæde sig over hendes Nedværdigelse, og hvem hendes Forskydelse kunde blive saare profitlig og gavnlig, om Hr. Mogens engang lukker sine Dine uden rette, anerkjendte Arvinger; jeg nævner Ingen!“

„Du sigter til Hr. Mogens's Søster Maren og hendes Huusbond; nu, dette er en sær dunkel og forvillet Sag; troe mig, Du vil Intet udrette paa Tjele; ikke let det, paa en Studs at hele sliq gammel Skade.“

„Nu, mig hntes over Børnene og mig længes efter at see, hvor det staaer til med dem. Først agter jeg dog at tale med deres Fader og lykkeligt nok det, at jeg nu træffer ham i Enrum. Mig paakommer stor Harm, Broder Ambrosius, over det Frillelevnet, som har grebet saa djævelst om sig, og tilstaae maa Du, at denne Forbærvelse er udgangen fraoven; thi som Bisperne leve med deres Friller, saa leve nu mange Adelige paa deres Gaarde stamløst med deres Frillekoner, og var det ikke saa, hvor kunde da den Tale om Genete Jakobsdatter have vundet Indgang? Vilde ellers nogen Mand djærvet sig til at tænke, end mere sige, at en Kvinde af høi Byrd, paa Spindefiden udsprungen af Montroses Vt, hun hvem Mogens Lauridsen aabentlyst har ført til sin Gaard, deelt

Bord og Seng og avlet Børn med, at hun ikke skulde være hans rette præstegivne Hustru?"

"Du har ikke ganske Uret deri," svarede Ambrosius. "Jeg formener," sluttede Broder Thøger, "at enten bør Hr. Mogens saae den Klaffer neder, eller, evner han ikke det, da stille sig ved denne stotske Kvinde og give hende og Børnene en sømmelig Forsørgelse, om han end ikke vil gjøre hende til sin rette Hustru, hvilket neppe er at vente; saa denne Plet kan vorde afvasket af vor Vets Skjold, hvor den blaa Løve hidindtil gif frankt nok paa sin Bjelle."*)

"Dit Forsæt er priseligt og godt," svarede Broder Ambrosius, idet Thøger reiste sig for at gaae op til Gaarden, "mistvivler jeg end om Dit Held ved denne Indblanding i Din Frændes huslige Anliggender. Guds hellige Moder og alle hellige Engle ledsage Dig paa Veien og lade Dig finde et aabent Ore og Hjerte hos Hr. Mogens!"

"Saa have Gud og Dig!" sagde Thøger og trykledde sin Vens Haand; "som han vel haver fremsendt Dig hertil, saa ledsage han Dig fremdeles paa Din Færd og føre Dig karst og uftadt tilbage til Dm!"

Dermed stiltes disse To, for ikke at mødes igjen, før to Aar senere, da Thøger Løvenball som den ny, seirende Kirkes Mand skulde være den stærkeste Part, Broder Ambrosius, trods al sin faste Fortrøstning til Papismens Seir, den svageste.

Da Thøger var forsvunden, drog Broder Ambrosius et dybt Suk, greb Rosenkrandsen, som hang ved hans Bælte, og lod alle dens Stene, store og smaae, glide gjennem sine Hænder, idet han fremsagde sit Credo, sit Paternoster og sit Ave Marie, eller Englenes Hilsen, medens Lægbroderen i taus Erbødighed var Bidne til hans Andagt. Derpaa besteg de Begge atter deres Heste og rede sindigt videre ad Viborg til.

*) At henregne sig til en Slægt og føre dens Navn og Vaaben, selv naar man kun nedstammede fra den paa Spindefiden, var i gammel Tid ikke sjældent, naar Slægten var anseet.

Tredie Kapitel.

Nære Frænder.

Tjeles Gaardsbygninger og Omgivelser saae i Aaret 1534 ganske anderledes ud, end nu; thi hvor gammel og ærværdig den nuværende skjøne Hovedbygning end er, et af de ældste Minder af den Art her i Landet, saa blev Størsteparten af den dog først reist en Menneſkealder senere.

Den ældste Hovedbygning bestod af fire sammenbyggede Længder paa to Stokværk med svære Mure og et Par lave, stærke Taarne og havde næsten alle sine Vinduer indad mod den ret rummelige Gaardsplads, paa Ydersiden derimod kun Slug- og Skydehuller. En massiv, med Jernnagler vel spækket Port, der hver Nat stængedes med svære Planker og Bolte, gjorde Bygningen til et Kastel, der lod sig forsvare og skaffede Beboerne den i hine urolige Tider sønstelige Sikkerhed. Den søndre Længde af det nuværende Tjele, den eneste Levning af det gamle Huus, giver med sine svære Mure og hvælvede Kjeldere en Forestilling om den ældste Hovedbygningens Simpelhed og Styrke, som bødede paa Manglen af Grave, Bolde og andre Udenværker. Dog gik der om den hele Samling af Bygninger, selve Borgen og Afsbygningerne, thi Kirken var dengang endnu ikke til, en stærk, høi Muur, som lukkedes ved to Yderporte. Denne Muur var ikke blot et Bærn mod fjendtlige Angreb og natlige Stimænd, men ogsaa mod Ulvene.

Gaarden havde en ret talrig Besætning af vaabensføre Mænd og var vel forsynet med Vaaben af alle Slags, hvoriblandt nogle af de dengang endnu temmelig sjældne Hagebøsser, saa at Hr. Mogens vilde kunnet sove trygt paa sin Gaard, selv om han havde haft en Avindsmænd, der efterstræbte ham, hvilket dog ikke var Tilfældet. Siden hans Oldesøder, Hr. Jens Nielsen til Avenshjerg, ihjel-slog Jens Jensen Brok til Klausholm, en Bedrift, som kom ham dyrt at staae med svære Bøder og haarde Ud-

myggelser, havde Slægten været mere fredelig i sin Færd, maastee abvaret ved hiint Exempel.

Fr. Mogens var desuden nu tilsaars og, skjøndt myndig og barst nok, dog magelig, kjær af det bløde Syndesfæde i sin Stol og allerede i nogle Aar paa Grund af sin Førløbe uvant med Jagtens Anstrengelser. At see til sit Avlsbrug, handle med Stude, bestyre sit Lehn, høre sine Bønders Klager, holde Gaardsret og en Gang imellem at ride Markskjel vare nu hans Bestjæftigelser. Midlerne til aandelig Sysselsættelse vare dengang ringe, saa Tiden ofte faldt ham lang. Han sad da for sin Vordende, drog Maaltiderne ud og klappede med Laaget paa den kjære Okande, naar Bunden kjendtes, og hans tørstige Strube begjærede mere. Hans Huuskapellan, Broder Vigand, maatte ofte forkorte ham Tiden med Snak, eller Skakbrædt; men indfandt sig en god Nabo eller Ven, da yndede han at fortælle om de Dage, da han var bleven brugt i Kongens og Rigets Tjeneste og havde reist i fremmede Lande.

Dog bleve Besøgene af hans Rige stedsfe sjældnere, formodentlig paa Grund af den Skygge, der hvilede over hans huslige Forhold. Selv blev han ogsaa med Aarene mere og mere mut i sit Væsen og stikken paa sin Vre. Han var stolt af sin Slægts Velde og af sin gyldne Ridderkjæde, maastee desto mere, fordi det gik paa Helbingen med Slægtens Anseelse og Blomstring. Foruden Broder Thøger vare ingen mandlige Frænder ilibe, uden hans Næstfødfendebarn, Geert Eriksen, en gammel Ungkarl, der desuden gjorde Navnet mere Skam, end Vre; thi hans Formue var gaaet tabt og Slægtens Stamgaard, Avensbjerg, som han havde taget i Arv efter sin Fader, Erik Eriksen, var gaaet over i fremmede Hænder. Geert var en Staffel, levede som en Smaamand paa en liden Gaard i Kingeagt blandt Bønder, som saa mange andre forarmede menige Adelsmænd paa den Tid, og havde ved sine mange vilde Streger erhvervet sig Navnet: gale Geert. Naar han kom til Tjele, da var det kun for at tale sin Frændes Pung til.

I den aarke Morgenstund, medens Kund og Margaret færdebes paa Heirejagt med Broder Vigand, og medens

Thøger og Ambrosius udfegtede deres aandelige Strid ved Søens Bred, sad Hr. Mogens alene i Hallen eller Dandsesalen paa Tjele; thi i den varme Aarstid dvælede han helst i dette kjølige Rum, som laae i den søndre Længdes øverste Stokværk. Det var et rummeligt Gemat, men noget skummelt, fordi det kun havde Binduer paa den ene Side, til Gaarden, og de vare endda kun smaa. Udfyrelsen var simpel nok. De raae Vægge dækkedes ufuldkomment af gamle, flamske Lædertapeter, og hvor de gabede, var uden synderlig Orden eller Smag ophængt Jagtrebskaber og Baaben, hvoriblandt Huusherrens fulde Harnisk, Hjelm og Sværd. Med nogle Alens Mellemrum var der hele Hallen rundt anbragt svære Jernarmstager i Væggene, men de vare rustne, og Aar vare forløbne, siden der havde stultet Lys i dem, og Hallen havde gjenlydt af Gigers og Fløiters Klang og de Dandsendes Trin. Kun over den store Steenovn i den østre Ende af Hallen fandtes Noget, der lignede en Prydelse, nemlig et Par svære Hjortetakter og under dem Slægtens Baaben, malet af en grov og uøvet Pensel, et Skjold med den blaa Løve gaaende paa den øverste af to Bjælker i guult Felt og en halv opreist Løve i Hjelmtrønen.

I den vestre Ende af Hallen stod et svært Egetræsbord, for hvis Ende Hr. Mogens thronede i sin plumpe Træstol, der dog var forsynet med en god, blød Slynde. Over hans Plads og det meste af Bordet hang ned fra det mørke, røgede Bræddeloft et Slags Thronhimmel, et paa en Kamme udsprengt og med nedhængende Fryndser kantet Klæde, gammelt, og af tvivlsom Farve. Denne Prydelse var vistnok efterhaanden bleven et Tegns paa en fri Jorddrotts Værdighed; men oprindeligt spændtes flige Himle over Borde og Senge for at beskytte mod Støv og Regn, der søgte ned gennem det utætte Tag og Loft. Hvor Huset var saa gammelt og Loftet saa brøstfældigt, som paa Tjele, gjorde Bordhimlen i ethvert Fald denne Nytte. Inden Reformationen berigede Adelen med Kirkens Guds og hævede Standen til et længe ikke naaet Trin af Rigdom og Anseelse, anvendte Herremændene kun Lidet

paa deres Gaardes Vedligeholdelse, hvorimod Prælater og Munkte vare Bygningskonstens Fremmere og Beskyttere. Der var saaledes næsten Intet gjort for den gamle Borgs Vedligeholdelse, siden Hr. Mogens's Bedstefader, Mogens Jensen fra Avenstbjerg ved at ægte den afdøde Eiermands, Eftild Ibsøns Datter, Ellen Svendsdatter af Slægten Ulfson, erhvervede Tjele. /

Hr. Mogens havde spist sig mæt og tømt sin Kande. Han klappede med Laaget, Døren til et lidet Sidelammer gik op, og en kvindelig Skikkelse traadte langsomt ind. Det frygtfomme, trætte Blik og det blege Ansigt fortalte om store Sjælslidelser, om en Kamp, der var endt med fuldstændig Underkastelse. En sort Silkehætte skjulte ganske det rige brune Haar, og dens Flige faldt ned over den mørke, sibe Kjortel og gav denne tarvelige Dragts Bærerinde et nonneagtigt Udseende. Dog var det en ædel og yndefuld Skikkelse, præget i den skønneste Form. Det var Knuds og Margarets Moder, Genete Jakobsdatter, den skotske Kvinde, som Almuen kaldte hende.

Hr. Mogens saae op og hans blusende Ansigt røbede vaagnende Harm. Han savnede vel Roserne paa sin Husstrus Kinder og Smilet paa hendes Læber; men som hun nu stod for ham, en ydmyg Tjenerinde, værgeløs og uden egne Frænder i et fremmed Land, høiet af hans stærke Villie og af hans Slægts Had, var hun hans eget Bærf.

„Begjærer I Noget?“ spurgte hun med en frygtfom, eller snarere sløv Mine.

„Forstaa mig Kanden fpldt,“ svarede Hr. Mogens barsk; „men lad det blive af det Hamborger Had; det Viborger Stald er jo længere, jo tyndere. Siig saa og til Jens Kjøgemester, at Stegen var uforvarligen brændt; gjør han det ikke bedre, da jager jeg ham flux af Gaarde. Kom saa,“ søiede han lidt mildere til, „sid hos og tag en Slurk af Øllet.“

„Jeg skal udrette, hvad I har paalagt mig,“ svarede Genete, idet hun gik hen til Bordet og tog Kanden, „enddog jeg forud veed, at Jens ei lyder mig, men snarest giver

mig Udvemsord til Svar. Ellers maa I have mig undskyldt; jeg har Hovedvee og er trængende til Stilhed."

Det stærke skofste Tonesalb, Genetes Dansk havde, syntes næsten at lyde modbydeligt i hendes Huusbonds Øren, thi han efterabede det, idet han sagde:

"Hovedvee idag og Hovedvee igaar; jeg faaer kun see Graad og sure Miner."

"Min Nærværelse", svarede Genete sagtmødt, "er Eder kjendelig ikke mere til nogen Glæde, neppelig heller Børnenes. I lade mig helst hendrage Timerne i Stilhed i mit Kammers."

"Det skal tænkelig lade saa," sagde Hr. Mogens spødt, "at I er vorden tungsinelig. Saae jeg dog Andet forgangen Dag, da Hans Striver var her i Kongens Verinde. Ei, hvor blev da Eders Kind rød, og hvor smilte I fagert!"

Nu blev Genetes Kind virkelig rød, og det kjendtes paa hendes Afsyn, at hun end kun var en ung Kvinde. Hun havde heller ikke fyldt sit fem og tredivte Aar; thi hun var ikke meget over femten Aar gammel, da hendes næsten tredivte Aar ældre Huusbond førte hende til Danmark. I dette Dieblit var hendes Blit ikke sløvt. De mørkegraae Dine funklede og Smilet om hendes Læber var spødt. Maaskee sammenlignede hun i Tanken sin gamle og vredagtige Huusbond med den statelige Hans Thordsen, Kongens Foged paa Havreballegaard*), som nu og da gjestede Tjele i Kongens Verinde, og som i hendes Ugytstabs første Aar havde været i den Aarhus Bisps Brød som Striver paa Biskum. Han var kun en ufri Mand, men han havde stedse tiltalt hende mere høvisst og viist hende større Venlighed, end nogen Adelsmand. Genete vidste det heelt vel, at han fornemmelig var Gjenstand for Hr. Mogens's ubillige, men stedse aarvaagne Skinsyge; men hvad hun end følte, det fik ikke Lust i Ord, thi Hr. Mogens stampede i Gulvet og bød hende barst at gaae og udrette det Verinde, han havde paalagt hende.

*) Marfælisborg ved Aarhus.

Smilet døde hen paa hendes Læber, og hun adløb; men hun vendte ikke mere tilbage, og Fr. Mogens maatte siden tage den med skummende Hamborgersøl fyldte Kande af sin Smaadreng, Hennings Haand.

Neppe var den sat paa Bordet, før Gaarden gjensløb af Hundeglam, af Hestetrampen og Mennefestemmer.

„Hvo rider i Gaarde?“ spurgte Fr. Mogens. „See ud, Henning og sig Bæfled!“

Henning løb til det nærmeste Vindue og saae ud gennem en af de smaa, grønne, knastede Glarruder. Alle Ruderne i Vindhvinderne vare ikke af Glas, thi dette var dengang en dyr Vare, og Horn eller Træ maatte ofte midlertidigt erstatte de Ruder, der gik sønder.

„Mig tykkes,“ sagde Henning, „det er velbyrdig Erik Skram til Hastrup og hans Hustru, Eders Søster, Fru Maren.“

„Hvor mange Heste stærk?“ spurgte Fr. Mogens; thi han tænkte strax paa sin Havre, i hvilken der nu ved Foraarstide var Svind.

„Mig tykkes otte,“ svarede Henning; „nei, nu kom en Svend til ind ad Porten, de ere ni i Alt.“

„Hm!“ brummede Fr. Mogens og reiste sig med Betsvær for at tage mod sine Gjester. Nu, da han stod opreist, viste sig hans svære, oprindelig velstabe, men nu af Fedme vanhelbede Skikkelse i hele sin Mægtighed. De stramme Hoser misklædede ham, og Trøien med de splidsede Ermer og det korte Skjød skjulte ikke hans svære Bug. Tungt gik han ned ad Taartrappen, efter at Henning havde aabnet Døren for ham og bød sine Frænder velkommen. Kort efter vare de ni Heste i hans Stald, Følget bænket i Vorgestuens og Herstabet hos Fr. Mogens i Dandsesalen; Genete viste sig ikke, og Ingen spurgte efter hende, hvorimod Fr. Mogens's gamle, tro Lyndevinde, Else, indfandt sig, besørge de Bordet dækket med en fryndset Bug, en Overdaadighed, hendes Herre ikke til daglig tillod sig, eller satte Priis paa; det Bedste, Huset formaaede af Fødevarer, blev fremsat, og Henning indbar paa en Træballe tre Sølvbægere og en mægtig Sølvstob, fyldt med sød Viin; thi

Fr. Mogens undlod aldrig ved særdeles Leiligheder at pryde sit Bord med denne kostbare og med Helgenbilleder smykkede Viintande, som var et Arvestykke i Slægten og oprindelig hidrørte fra Erik Eriksen Røvenballs Morbroder, Fr. Niels Pedersen ~~Waldenskjær~~ til Mogaard, i sin Tid Kong Erik af Pommerns Hoffinde.

Efterat de første Velkomsthilsener vare veglede, og Fr. Mogens havde spurgt til sine Søsterbørn, Jørgen, Anna og Laurids, om de lede vel, forholdt det lille Selskab sig temmelig taust, indtil Erik og Maren bleve bænede hver paa sin Side af Barten ved det vel besatte Bord og Velkomstbægeret var tomt.

Erik Pedersen Stram til Hastrup hørte til Slægten Fasti, der atter nedstammede fra den ældgamle danske Slægt Spliid, men som ved Ægteflab var bleven forbundet med den under Kong Hans indvandrede tydske Slægt Stram og havde antaget dennes Navn. Han var en høi, mager Mand med en furet Pande, krum Næse og utallige Rynker i Dientrogene. Hans stærkt krusede Haar og Stjæg var holdt kort, ganske mod Adelens Sædvane paa den Tid; thi det var netop et af de frie Mænds Privilegier at bære Haaret langt, men hans Haars stride Bestaffenhed vilde gjort ham Benyttelsen af denne æble Forret altfor besværlig. Hans Ridelappe og den sorte Fløiels Baret med den graa Fjeder havde han lagt fra sig paa et af Sidebordene, og hans Sværd stod i Krogen; men han havde beholdt sin grønne, bræmmede Klædes Palkrot paa, thi han var en kuldfjær Mand. Under Palkroten skimtedes en kort brun Trøie og det sølvindlagte Fæste af en Dolk, som stak i hans Belte. Ved hans Side, som ved hans Hustrus, laae deres Bestik, hvoraf de havde fremtaget hver sin Stee og Kniv, hville hver Gjest stedsse pleiede at medbringe. Gasler vare derimod endnu dengang en stor Sjeldenhed, og Fingrene maatte gjøre Fyldest i Stebet.

Hans Hustru Maren Lauridsdatter, Fr. Mogens's eneste Søster, var en midaldrende Kvinde, undersætsig og ved godt Hulb. Den perlestukne Fløiels Hue skjulte ganske hendes Haar og fremhævede som en snever Ramme endmere

hendes kjødige Ansigts Fylde. Hendes melkeblaae Dine havde et soldt Udtryk, men lyst af Forstand og Karakterfasthed. Hun var iført en blommefarvet Damastes Kjortel, og om Halsen bar hun en kruset Pibetrave. Paa hendes hvide Brystbug saaes en gylben Kjebe med en Kapsel, hvori en Relikvie, en Amulet, som hun bar til Beskyttelse mod Sygdom og alt Ondt; thi uagtet Marens Huusbonde helbede til den nye Lære, havde hun selv hidtil viist sig Papismen tro, dog mere af Bane, end af Overbeviisning.

„Droge I over Viborrig?“ spurgte Hr. Mogens omsider, da Tausheden begyndte at blive ham trykkende.

„Nei, den Gang ikke,“ svarede Erik Stram. „Vi havde Natteherberge paa Biskum.“

„Da hvilede I tænkelig blødt,“ sagde Hr. Mogens.

„Overmaade,“ svarede Maren. „Morbroders Foged, Jep Pedersen, veed at gjøre Fyldest for sit Herfskab.“

„Hans Naade, vor Frænde,“ gjenmælede Hr. Mogens spidst, „havde vel saa den Lykke tvende Gange at huse Eder paa den Reise, har I ellers, som I pleie van, døvlet den første Nat paa Silkeborg?“

Deri tog han ikke feil. Erik Stram og hans Hustru kunde ikke komme i Forlegenhed for Natteherberge paa den ti Miles Reise fra Gastrup, som laae heelt nebe ved Ribe Bispesømmes Grændse, da baade Silkeborg Slot og Biskum hørte under Aarhus Bispestol og Bisppe, Hr. Dve Bilde, var Broder til Hr. Mogens's og Marens forlængst henvovede Moder, Karen Bilde.

„Dog forundrer det mig,“ vedblev Hr. Mogens, „at I ei stræbte at naae Tjele inden Matten igaar; vi kunde vel laant Eder Herberge efter fattig Leilighed.“

„Tak, som byder!“ svarede Erik Stram med et Smil, der høilig formerede Rynkerne i hans Ansigt. „Vi forstøvede for længe paa Silkeborg. Hr. Dves Foged, Hans Stygge, vilde ikke lade os slippe, og jeg slog dertil en liben Handel af med ham og kjøbte tvende Par Ørne. Vil I laane os Huus inat, da tage vi med Tak derimod og ere vel farne.“

„Nu, Broerlille!“ sagde Maren med et sletst Smil, „den Lykke at huse Erik og mig hænger ikke i Maitræets Top, men kan af Dig langes fra Jorden. Vi fortøve her gjerne, er Du os saa god, som vi tør vente det af Dig og forhen troede Dig til. Du mindes jo sikkerlig, hvad der skilte os, da vi sidst vare tilhobe.“

„Det skal ei stille os fremdeles,“ sagde Hr. Mogens og blev lidt rødere i sit fulbige Ansyn.

„Det fryder mig overmaade at fornemme,“ svarede Maren og fæstede sit Kolbe Blit spørgende paa sin Broder. „Priseligt vilde det være, om den fremmede Kvinde, Du førte med Dig over Sø og salten Hav, enddog Du kunde fanget en god, dybig og ædelig Hustru her hjemme, ei skilte saa nære Frænder fra hverandre, som Dig og os. Hun faaer jo føre Regimentet her i vort Fædrenehuus, siden det saa er Din Billie.“

Hr. Mogens blev en Kjende bleg og trommede med Fingrene paa Dugen. Erik og Maren troede aabenbart ikke at Genete Jakobsdatter var Hr. Mogens's ægteviede Hustru, uagtet det var dem vel bekjendt, at hun gjorde Forbring paa at være det. Maren tænkte imidlertid, at det ikke var let at vide, hvorledes det var tilgaaet heelt ovre i Skotland, og om nogen ret Bielse der havde fundet Sted. Hendes Broder havde i Begyndelsen holdt sin Kvinde i Ære og, mente Maren, for Stams Skyld skjult Forholdets sande Bessaffenhed, men den Maade, hvorpaa han i de senere Aar havde behandlet hende, viste noksom, hvorledes det egentlig forholdt sig.

Hr. Mogens saae i dette Dieblit ud som den onde Samvittighed. Bevidstheden om, at Genete virkelig var hans rette Hustru, kjæmpede med hans Hjertes Haardhed og hans indgroede Mistillid til hans Hustrus Trofskab. Den mørke Tante, at gjøre sine Børn arveløse, havde ofte rørt sig hos ham, og det var da en stor Fristelse for hans heftige Skynsge, naar han fornam, at Verden betragtede hende som hans Frille, da ved sin Tausked at godkjende denne urigtige Formening. Han elskede hverken Genete eller Børnene mere og vilde Intet havt imod, at

Ejele efter hans Død gif til Søsteren. Med den Snubed, der var ham egen, indsaae han, at dette let kunde blive Udfaldet, naar han Intet gjorde for at holde sin Hustrus nedbrudte Ære opret; han gav da efter for Fristelsen og overdøvede sin Samvittigheds Røst, idet han i stor Harmes udbrød:

„Ingen fører Regimentet i dette Huus, uden han, som nu taler til Dig, derpaa kan Du forlade Dig; og saa tale vi helst ikke mere om den Sag.“

Erik saae ængsteligt til sin Hustru, der vilde givet Svar paa Tiltale alligevel; men hun forhindrede deri; thi Døren gif op, og Thøger Løvenball traadte ind i Hallen.

Hans Afsyn udtrykte i det første Dieblit hele hans Skuffelse over at træffe Gjester hos sin Frænde og, med Hensyn til hans eget Besøgs Diemed, de mindst hjærkomne, netop de Frænder, om hvem han nys havde sagt, at Genetes Forskydelse vilde være dem saare profitlig og gavnlig. Han følte sig i sit stille Sind overbevist om, at hvis der blev tilføiet Genete og hendes Børn nogen Uret, da vilde Erik Skram og fornemmelig hans Hustru ikke røre en Finger for at forhindre det, men i Alt, denne Sag angaaende, uden nærmere Undersøgelse troe det Bærste. Han hilste da sine Frænder med Kulde, men blev saare venligt modtaget af Hr. Mogens, der følte en Lettelse ved den betimelige Afbrydelse, Thøgers uventede Ankomst havde bevirket. Erik Skram havde Agtelse for Thøger som en af den lutherste Læres første og nidkjæreste Forkyndere, men Maren nærede en uvilkaarlig Mistro til ham. Hr. Mogens opfordrede forgjeves Thøger til at tage for sig af Ketterne og stræbte derefter at faae en Samtale i Gang, idet han spurgte om Nytt og bragte Rigets Tilstand paa Bane.

„Jeg veed for vist,“ sagde Erik Skram i Samtalens Løb, „at Hr. Mogens Gjøe ei ligger paa den lade Side og bemøier sig saare for at formaae Hertug Christiern til at antage sig disse Riger og Lande.“

„Derfor priser jeg Rigens Hofmester,“ sagde Thøger. „Hertug Christiern vil blive en Herre efter mit Sind, al

den Stund han er lige saa nidkjær for det rene Evangeliums Fortyndelse, som Hans Tausen eller Luther selv."

"Nig er det lige kjært," mente Hr. Mogens, "hvo der faaer Held til at klæde Thronen, holder blot Laasen for Kong Christierns Fangehul paa Sønderborg Slot."

I disse faa Ord havde Hr. Mogens udtalt Størsteparten af den danske Adels Hjertensmening.

"Har ingen Nød," gjennemlede Erik Skram; "hvo, der løber af Riget med Blusfel, som Kong Christiern og hans Bøbler, ville finde Døren stænget, om de forsøge at vende tilbage. Større Betyrning volder mig det sære Rygte, jeg hørte forgangen Dag, om stor Rustning i Lybek, og at Grev Christoffer af Oldenborg skal føre den Hær mod Holsteen. Varsler det monne godt for danske Mænd, at Lybsten rører sig?"

"Meppelig!" udbrød Thøger; "før, siger man, vøger Figen paa Hylberod, før Lybsten vorder Danstien god."

"Saamænd!" sagde Hr. Mogens, men saae misfornøiet til Thøger, der sad og dreiede Bægeret mellem Fingrene uden at drikke. "Hvi rører I ei Maden, Thøger, og drikker slet Intet? Er Sulet Eder ikke tilpas, hvad heller Vinen suur?"

"Jeg er ei lætter," svarede Thøger, "og Eders Fad, Mogens, veed om Ketter, der sjelden sees paa min Dist; allermindst laster jeg Eders gode spanske Viin; jeg har holdt Maaltid paa Beien herhid, det er hele Sagen. Dog kunde tænkelig Noget glide ned endda, savnede jeg ikke her ved Eders Vordende det, som er hvert Vords bedste Pryd."

"Hvad da?" spurgte Hr. Mogens med opspilede Dine.

"Eders Hustru," gjensvarede Thøger og saae op; "hvor liber hun?"

Hr. Mogens sænkede sit Blik, men Maren gjorde et Kast med Hovedet og smilte spødsk, medens Erik Skram saae lurende fra den Ene til den Anden.

"Jeg talter, saa som saa," svarede Hr. Mogens omfiver; "hun er ikke tilpas og holder sig paa sit Kammer."

„Glædeligt dog at fornemme,“ sagde Thøger med Bægt, „at ikke Andet holder Genete Jakobsdatter fra Eders Bord, naar gode Mænd og Kvinder ere tilstede. Vi tømme nu vort Bæger paa hendes snarlige Helbredelse!“

Fr. Mogens tallede og drak, men Erik og Maren nippede kun til deres Bægre. Thøger lagde Mærke dertil og forargede sig derover; men han fik i Løbet af Dagen megen og større Foranledning til Forargelse og maatte sande Broder Ambrosius's Ord, der spaaede, at han trods sine gode Forsætter Intet vilde udrette paa Tjele. Han mærkede, at Maren ganske havde sin Broders Dre og teede sig paa Borgen, mere som om hun var Huusfrue der, end som Gjest, og ethvert Forsøg, han gjorde paa at faae en fortrolig Samtale med Fr. Mogens, blev enten med Snuhed undveget af denne, eller forpurret af hans Søster. Det var ligesom Genete slet ikke var paa Borgen; men da han omsider i sin Utaalmobighed tog Bladet fra Munden for Erik Skram, som de sad alene i Hallen og spillede Skakbrædt, da fik han Meget at høre, som maatte rolle hans Tro paa Genete Jakobsdatters Værelse, og som betynde ham saare for Børnernes Skyld. Han besluttede dog at forblive om Natten paa Tjele for at see Knud og Margaret, muligviis ogsaa i det Haab at kunne kjøle sin Harm paa Sortebroder Vigand, hvis Indflydelse han fornam var stor, og om hvis Hensigter han havde den værste Mening; thi han kjendte fra Fortiden en papistisk Striktesfaders frygtelige Magt og vidste, hvilken sørgelig Rolle Munkerænter ofte havde spillet i Familierne. —

Det led ad Aften, og de sad Alle paa en Bænk, som var anbragt under en gammel Eg udenfor Borgporten, og hvorfra de havde Udsigt til Avlsgaarden og den ydre Port. Thøger sad fordybt i sine egne Tanker og betragtede Skyerne, som farvedes røde af den dalende Sol; men Fr. Mogens, Erik Skram og Maren med, saae paa de fede Staldstude, som bleve drevne til Vand og paa de magre Stude, som Ugedagstjenerne dreve hjem fra Ploven efter endt Dagsværk. Dette Syn, sedt Kjød, mange Gylben værd, og magert Kjød, som kunde vorde

febt, var langt lysteligere i deres Dine, end den rosenfarvede Aftenhimmel.

Da reiste sig en Støvsky paa Beien udenfor Øvermuren, og ind ad Porten foer Margaret, Folmer Knud og Knud paa deres stummende Heste. Da de nærmede sig Borgen, holdt de Hestene an og rebe i Stridt, dog uden at bemærke Selskabet under den gamle Eg. Margarets Kinder blussede af det voldsomme Ridt, og hun sagde smilende nogle muntre Ord til Folmer, da hendes Faber lod sin Høst høre, og hun stupsende blev ham og hans Gjester vaer. Hun kjendte tilfulde sin Fasters Marens sjenbtlige Stemning mod hendes Moder og hilste derfor med Kulde paa hende og Erik Stram, hvorimod hun, da Thøger traadte frem, venligt rakte ham sin Haand, hvilket tydede paa ikke ringe personlig Hengivenhed for denne hendes Frænde, saasom hendes Lærer og Skriftefaber ofte havde advaret hende for ham, og hun igrunnen ynkede ham, fordi han var en Rjætter.

„Ei, Folmer Hansen!“ sagde Hr. Mogens og reiste sig, da Folmer hilste ham og de Andre med al Høvlighed, „I være velkommen, er det end silde! Følger I med op til Huse, da spise vi Næddere end en Gang.“

„Tæller skyldigst, Hr. Mogens!“ svarede Folmer og bøiede sit Hoved, „men tager I det ikke til Mistykke, da kommer min Fod denne Gang ikke af Stigbøilen. Jeg er ventendes til Vingegaard og red blot et lidet Bædderidt med Somsfru Margaret og Knud her til Porten.“

„Dog et lidet Stykke indenfor den,“ sagde Hr. Mogens skjemtfuldt. „Nu, jeg føler mig forvisset om, at Graamunk ikke blev rendt ledig.“

Margaret klappede den smukke Skimmel paa Halsen, men Knud sagde:

„Graamunk vilde seiret, havde jeg redet hende og ikke Margaret.“

„Tak for den!“ svarede Margaret og slog med Rakken.

Da løb pludselig en dyb Høst bagved dem; det var Broder Vigand, som ubemærket var redet ind ad Øverporten, og som sagde:

„Naar Folmer Hansen og Margaret Mogensbatter ride tilfammen, da bliver der intet Bædderidt af, al den Stund det da er, som vare Hestene lænkebe til hinanden.

„Det forundrer mig, Folmer Hansen,“ sagde Maren spidst, „at saa stindig en Mand, som I, rider til Bæds med Børn.“

„Det frydede mit Die at skue,“ sagde Thøger mildt, „længe saae jeg ikke mere fagert Syn.“

„Ei, ei!“ udbød Folmer og loe, „hvem skal jeg nu først give Svar? Hr. Thøger, jeg talter Eder for Eders venlige Ord, er det end saa, at al Fagerheden, I talte om, er at skue hos Børnene. Eder, Fru Maren, beder jeg ikke at fortryde paa min Barnagtighed, af den Aarsag, at det var Eders Broders Børn, jeg legebe med; men det er min Skyldighed at bede Broder Vigand forlade os vor Mangel paa Høvisshed, at vi rede fra ham.“

„De Ruder,“ sagde Erik Skram hvast, „vare til enhver Tid godt skaarne for Tungebaandet.“

„Bruge vi dog Sværdet end bedre,“ svarede Folmer og saae Erik Skram uden Smil i Dinene.

„Nu Vand i Blodet, kjære Venner!“ sagde Hr. Mogens med Alvor.

„Ei, jeg er kold nok nu,“ svarede Folmer. „Dog ønster jeg Eder Alle mange gode Nætter!“

Saa slog han ud med Haanden, vendte sin Hest og red derfra, medens Margaret fulgte hans ædle Skikkelse med Dinene. Dyb Tausshed herskede nogle Dieblkke i Krebsen, medens de saae efter den Vortribende. Himlen rødmede stedse stærkere, og Aftenrødens Stjær falbt paa Borgens Mure, som det farvede end rødere, paa den gamle Egs svulmende Bladknoppe og paa deres Afsyn, som dvælede under den, medens deres Blkke ubtalte saa forffjellige og modstribende Følelser.

„Himlen rødmer bisterligt iaften,“ sagde endelig Maren med sin skarpe Røst, „vi saae Uveir imorgen.“

„Tænkeligt,“ sagde Thøger med en egen Betonning, „Luften har været tung paa Tjele idag!“

Ingen svarede ham. Staldbrengene kom for at tage mod Hestene, og kort efter gik de Alle ind ad Borgporten, der saa blev lukket af Gaardsfogden, mens Gaarden gav Gjenlyd af Slagene paa de svære Volte.

www.libtool.com.cn

Fjerde Kapitel.

De onde Aander.

Det var blevet mørk Nat, og Alle paa Gaarden sov trygt. Kun fra eet Vindue skinnede en Lysstribe, som kunde sees vide omkring, thi den kom fra Genetes Kammer, et af de saa Bærelser paa Tjele, der havde Vindue ud mod Marken. Bønderne kjendte det Lys saa godt; de saae det ofte skinne, naar de færbedes ude om Natten; og derfor gik den Tale, at den skotske Kvinde næsten aldrig sov, men om Natten gjorde Bod for sine Synder med Bønner og Bodsøvelser, og at dette var Aarsagen til hendes store Blegghed.

Genetes Kammer, der stod i Forbindelse med Margarets, var ret rummeligt, og efter de Tidens Begreber om Hygge godt og standsmæssigt udstyret. Dog var Bohavet simpelt nok; en Løibænk med en Læderhynde, et Par plumpe Stole og to smaa Borde, en mægtig Dragkiste til Klæder og en anseelig Himmelseng udgjorde hele Herligheden. Var der et Pragtstykke iblandt, saa maatte Dragkisten kaldes saaledes. Den var hidført fra Skotland, forsynet med kunstigt forarbejdet Jernbeslag og prydet med Træskærerarbejde; heller ikke manglede Eierindens Navnetræk og hendes Familievaaben, hvis Farver Træskæreren havde søgt at gjengive ved heraldiske Tegne. Det var en sort Tværbjælke paa Sølgrund, tre røde Roser ovenfor og tre Jbsfaller nedenunder.

Paa Væggen over et af de smaa Borde hang et lidet Speil i en Sølbramme, en Gave fra hendes eneste Bro-

der, John Craigengelt, hvem hun ikke havde seet, siden hun var Barn; men dette Speil var en Sjeldenhed, thi her kunde Genete see, ikke i en Metalplade et forvredet Billede, men i ægte venetianst Speilglas det tydeligste Bidnesbyrd om, i hvilken Grad Græmmelsen havde bleget hendes forðum saa blomstrende Afsyn. Under Speilet hang et plumpt Træ=Crucifix, og paa Bordet laae et Par Legendebøger, og der stod et Leerkruus med Anemoner, Fioler og Fuglemelt, hvilke bestedne Blomster Margaret's kjærlige Hænder havde plukket i Skoven.

Det var Midnat. Genete laae i Sengen med Rosenfrandsen mellem de folbede Hænder. Hun var midt under Bønnen falden i Søvn, uden at slutte den lille Jernlampe, som stod paa et Bord ved Sengen og kastede sit røde Skjær paa hendes blege Afsyn. Hendes Læber zittrade, og hun trak Veiret tungt, som om søle Drømme ængstede hende. Hun vaagne, foer op, sank atter tilbage i Puderne og laae nu vaagen og saae hen for sig med et stirrende Blik.

Hendes Tanker gik til hendes Fødeland, „Sørnes, Djergenes og de gjeve Mænds Hjem.“ Hun længtes did og ønskede, at hun igjen var ung og fri. Hun tænkte paa den skjebnesvangre Stund, da den danske Adelsmand kom, og hans Veilen lovede hende, om just ikke Kjærligheds Lykke, saa dog Ære og Anseelse i et fremmed Land. Der var ikke Tale om et Afslag; thi hun, et forældreløst Barn, spiste Naabsens Brød i sin rige og mægtige Frændes, William Grahames, den anden Lord af Montroses Huus, og Hr. Mogens Løvenbalks Tilbud gav Udfigt til en over Forventning god Forsørgelse. Greven af Montrose bød, og da den unge Janet, eller som hendes Navn senere paa Dansk blev fordreiet, Genete uden Indvending aablød, saa gav han hende en klækelig Medgift. Fuld af barnlig Forsængelighed, i Fløiel og smykket med Hovedguld gik hun stolt nok til St. Minians Kirke og knyttedes der for evige Tider til sin Brudgom, der efter Alderen kunde været hendes Fader, og hvem hun ikke formaaede at elske. Hans stærke Skinsyge plagede hende fra første

Færd af, og han krænkede hende ofte ved sin ubillige Mistroiffhed. Ikke saa snart havde hun Foden paa dansk Grund, før hun fornam, at hun var sin Egtefælles Slægt en Torn i Diet, og at han, ved i en moden Alder uventet at føre en ung Husfru hjem, navnlig havde berøbet sin Søster en bitter Skuffelse. Da der kom Livsarvinger, blev det end værre, thi de berøvede Maren og hendes Børn al Udsigt til at arve Tjele. Endnu denne Dag, da hun uforvarende havde mødt Maren i Urtegaarden, havde hun i hendes kolde Dine læst det dødeligste Hæd og den dybeste Ringeagt. Genete vidste fuldt vel, at Maren stedsfe havde sat Ondt for hende hos hendes Egtefælle og udsprebt onde Rygter om hende. Hun havde ført Klage derover for Hr. Mogens, men var stedsfe bleven barst afviist, indtil hun var bleven træt deraf. Uden Frænder eller Venner i et fremmed Land havde hun givet tabt og tænkt nu paa Verdens Dom med Eiggylbigheid. Hun var at ligne ved en af de bløde, svage Planter, der trænge til Solskin og Læ for at trives, et af disse ulykkelige Væfener, som, komne til Verden i en raa og barst Tid, ikke formaae at holde sig oppe paa den brusende Strøm, men kastes tilfide som Brag, eller ende i Banvidets Skyggerige.

Hun tænkte paa sin Broder John, hvem hun ikke havde seet, siden hun var tolv Aar gammel, men som i hendes Barndom stedsfe havde været god imod hende. Han var en af disse fattige, men modige stotske Unglinge, der tidlig droge ud i Verden og søgte Lykken i fremmede Lande, idet de tjente Brødet med deres Sværd. Der var kommet Tidender fra ham, og hun havde hørt, at han var bleven en drabelig Krigsmand og havde tjent med Væbe, sidst under Keiser Karl i Balland, som Italien dengang kaldtes. Noget Gange havde hun skrevet til ham, thi hun var en vel oplært Kvinde og formaaede at føre Pennen. Hendes Dannelselse kjendtes ogsaa paa hendes Børn, der havde nydt Godt af hendes Underviisning lige fra deres tidlige Barndom. Dog, hvad var et Brev i hine Dage, naar det ikke affendtes med et sikkert Bud,

uden som en Sebbel kastet ud af et Vindue eller, indsluttet i en Flaske, af en Skibbruden overgivet til Bølgerne, ikke mere sikket paa at naae Bestemmelsesstedet. Den sidste Tidende fra John Craigengelt meldte om hans Død. Han nævnedes blandt de Faldne i Slaget ved Pavia, men nogen tilforlædelig Efterretning om hans Endeligt havde Genele ikke modtaget. Dog mente hun ham død, og hun brast i Graad ved at tænke paa sin Forladthed og Hjælpeløshed.

Erindringen om blodige Optrin, hun havde oplevet i sit barste Fødeland, der sønderleedes af Borgerkrige og vilde Slægtfejder, og hvor Mord og Rov hørte til Dagens Orden, begyndte i den stille Nattetime at spøge i hendes Hoved. Fra hendes tidligste Barndom var hendes Indbildningskraft bleven ængstet og ophidset ved Fortællingen om Fædrenes blodige Bedrifter. Hun havde ofte gysset ved at høre Beretningen om hendes Forfader paa Spindesten, Robert Grahames blodige Daad, da han myrdede Kong Jakob I. og maatte bøde derfor med en forsmædelig Død under gruelige Pinser; og om den sorte Douglas's Grusomheder, han, hvis Minde, uagtet det havde to Aarhundreder Alder, dog var i Folkemunde og levede i Folkeviserne, der vidne, at Mødrene endnu dengang brugte hans Navn til at kysse deres Børn med. Uagtet Søderne i Danmark vare mildere, hørte Drab og andre Voldsgjerninger dog ingensunde til de sjældne Ting. Hvad om Døren pludselig gik op og en af Erik Skrams Svende brød ind for at kvæle hende i Dynen og myrde hendes Børn?

Mørkets Dæmoner vege et Dieblit fra hendes Leie, thi hun saae i Anden en skøn og mandig Stikkelse nærme sig. Det var Hans Thorsen, den eneste Mand, hvis Røst havde givet Gjenlyd i hendes Hjerte, og til hvis venlige Ord hun kun altfor gjerne og med Uforsigtighed havde lyttet. Dog, var hans Dristighed maaskee et Beviis, ikke blot paa hans Kjærlighed, men ogsaa paa de ringe Tanter, han nærede om hendes Fasthed og Dyd? Havde han ikke engang talt forblømt om Flugt fra

Ljese og Frelse fra hendes bittere Nød ved Synd? Forfærdet ved Erindringen herom og ved denne Tantes Syndighed, greb hun sin Rosenkrands for at bede til Guds Moder, da Dørflinken pludselig raslede, og hun, greben af Skræk, standsede midt i sin Bøn.

„Moder lille,“ sagde Margarets bløde Stemme, „det er itkun mig.“

Genetes angstfulde, stirrende Blik oplaredes, og hun drog et dybt Suf. Hun saae paa sin Datter, som stod for hende i en lang, sneehvid Natkjortel, med det rige, mørke Haar bølgende om sit Aasyn, af hvilket Kjærlighed og Uaflyld Lyste, og med de smaa, hvide Fødder bare, og hun tænkte, at Margarets Skikkelse i dette Dieblit var en Engels lig.

„Gud signe Dig, Barn!“ sagde hun med mat Røst, „Du kommer som en af Guds Engle, at jage de onde Aander bort.“

„Jeg en Guds Engel!“ udbrød Margaret, gif hen til sin Moder og satte sig paa Kanten af Sengen. „Jomfru Maria og alle Hellige hjælpe mig, som er et syndigt Menneſtebarn!“

„Margaret!“ bad Genete, „Du syng for mig Mariæ Lovsang.“

Margaret opfyldte sin Moders Begjæring og sang med dæmpet Røst Lovsangen, hvis første Vers lyder:

Ave maris stella,
Dei mater alma,
Atque semper virgo,
Felix coeli porta! *)

Hendes dybe, bløde Sangstemme lød melodisk, og det latinſte Sprogs Belklang forhøiede Virkningen. Dette var for hende og alle Papister et helligt Sprog, ved hvilket Gud stedsje talte gjennem sine Tjeneres Mund. Margaret

*)

Hil Dig, Havets Stjerne,
Gid Du for os værne,
Himlens Port os være
Moder, Jomfru skære!

kunde alle latinffe Bønner, Hymner og Litanier udenad, og Broder Vigand havde lært hende faa meget af Sproget, at hun forstod Ordnes Betydning. Genete laae med folbede Hænder, fordybet i Andagt, da Margaret lagde sin Haand kjærligt paa hendes og sagde:

„Hvi ligger I saa og vaager og græmmer Eder? Jeg faae Lys gennem Dørsprællen, og det var Aarsagen til, at jeg kom.“

„Da sov ikke heller Du,“ svarede Genete og lod sine Fingre glide gennem Margarets rige Haar. Genete frydede sig over sin Datters Skjønhed, som hun sad der med folbede Hænder, Undseelsens Rødme paa sine Kinder og et zittrende Smil paa Læben. Genete erkjendte ydmygt, at hendes Datter var langt rigere udstyret fra Naturens Haand, end hun selv, baade med et skjønnere og kraftigere Legeme og en stærkere og rigere Sjæl; men det faldt hende ikke ind, at noget Særdeles i denne Nat havde sat Margarets Hjerte i den stærkeste Bevægelse og forjaget Sønnen fra hendes Dine.

„O, Moder lille!“ udbød Margaret, slynge sine Arme om Modersens Hals og skjulte sit Ansigt ved hendes Bryst, „nu synge Du for mig, som Du sang, da jeg var et lidet Barn.“

Genetes Dine bleve levende og lyfte med en drømmende Glæde, medens Smilet om hendes Læber gav hendes Ansigt et sygeligt Udtryk og mindede om en Sindsfvag. Hun lagde sine Arme om Margarets runde Skuldre og vugge hende sagte frem og tilbage, idet hun med dæmpet Stemme og i sit Modersmaal sang den Vise, der faa ofte havde lydt ved Margarets og Knuds Bugge:

Bisfelulle nu min Duffe,
Sov nu sødeligt, min Skat!
Flug Du Dine Dine luffe,
Moder Din er ved Din Bugge,
Der hun bliver Dag og Nat.

Lyt kun til Din Moders Sange!
Da Guds Engle er Dig nær,
Stjærne Dig mod Ild og Sværb;

Dig skal ingen Trøste lange
 Og ei forte Douglas fange.

„Jeg kom at trøste Eder, Moder kjære,“ sagde Margaret, efterat hun havde givet sin Moder et Kys, „og I trøster mig.“

„For mig gives ingen Trøst mere,“ svarede Genete med sorgfuld Røst, „uden den, der er at finde hos den hellige Kirke, den Broder Vigand og lader mig blive rigelig til Deel. Har Du og Trøst behov, Margaret? Var Du dog, da Du red ud denne Morgen, saa glad som Lærken.“

„Jeg var saa,“ svarede Margaret. „Det blev en fljøn Jagt, og der faldt mangent Gammensord, da vi vare inde paa Vingegaard og sad der over Borde. Vi skiltes med Glædsfæstegn, og Folmer Hansen, Knud og jeg rede til Bæds tilsidst lige her til Porten.“

Genete laae imidlertid hensunken i sine egne Tanker og hørte neppe, hvad Margaret sagde.

„O Moder!“ udbrød Margaret med en Stemme, hvis dybe, skjælvende Tone røbede hendes Sindss Oprør. „Du sig mig Et: vilde det være Synd at have en Mand kjær, som er en Træfalden og betjender sig til Luthers Lære?“

Genete korsede sig og sagde:

„Bisfelig vilde det være en Synd; til hvem sigter Du, mit Barn?“

„Broder Vigand siger ligesaa,“ svarede Margaret unbdvigende.

„Broder Vigand er en hellig Mand,“ sagde Genete, „en af Guds Udvalgte, maa han end for de vantroe Eiders Haardheds Skyld skjæle sig her. Du lytte stedse med Tillid til hans Raad og Formaning! Han dvæler her paa Tjele fornemmelig for vor Skyld, at vi ikke skulle savne Kirkens Trøst og Husvælelse, men stedse have Kilden nær.“

„Folmer Hansen sagde derom,“ svarede Margaret: „Broder Vigand trænger haardelig til Eders Faders Beskjærmelse, til Sundsh, Klæder og Føde, en arm Tiggerbroder, han er.“

„Et ringe Gjengjæld,“ mente Genete, „der kun veier lidet mod hans hellige Forbønner og rundelige Afslad.“

„Og jeg,“ sagde Margaret med et mørkt, grublende Blik, „holder min Skriftefader høit i Ære, enddog jeg ikke evner at troe alt det Onde, han siger om Folmer Hansen.“

„Saa er det da ham, Du har fattet Kjærlighed til?“ spurgte Genete med en bekymret Mine, og da hun læste Svaret i sin Datters blussende Afsyn, sagde hun: „han er en arg Kjætter; deraf kan ikke komme Betsignelse.“

Margaret holdt sine smaa, hvibe Hænder for sit Afsyn; hendes Kinder vare som Roser, blussende bag Pillier. Nu lod hun Hænderne synke og ubrød med Lidenskab:

„Der komme Forbandelse og Straf ud deraf, derfor raader Gud den alformægtigste! Jeg kan ei Andet, Moder! Ikke være og Du mig modstandig i den Sag, thi da vorder jeg ganske forladt. Vi have Fjender, Moder, og disse Fjender have Faders Øren.“

Genete blegnede lidet og vidste vel, til hvem Margaret sigtede.

„Du høre nu!“ vedblev Margaret ivrigt. „Da vi vare stegne af Festen, og Alle gik op til Gaarden igaar Aftes, da bleve Fæster og jeg lidet efter de Andre. Saa seer hun hadst til mig og siger: „Du sendte nogle hebe Blikke efter Folmer Hansen, der han red, jeg saae det grant, min Slut! Dog vil jeg til Dit eget Gavn kjøle den Ild og lade Dig det vide, at Folmer Hansen Gud til Kjellinghøl er en ædelig Mand, der ingenfinde tager til Ægte en Pige, som Dig. Du maa lavere ned, min Dulle, var Du end den fagreste Mø i Riger.““

Genete hørte til med spændt Opmærksomhed, idet Margaret vedblev:

„Du sige mig nu paa Stand: er ikke Faders Æt vel saa god, som de Ruders, og er ikke Din god nok paa Mandssiden, stor og berømmelig paa Spindefiden? Sab end hverken Fader eller Mogen af Bore i Rigens Raad, han er dog en Ribbermand og maa han ikke som saadan

regnes blandt Rigets fornemste og bedste Mænd? Hvor kunde Maren da føre den Tale, at jeg ikke skulde være god nok til Folmer Hansen, om han vil have mig til Hustru, det jeg dog end ei veed, men jeg sætter saa?" /

Margaret var meget spændt paa sin Moders Svar; thi hun havde nogle Gange fornummet til den Tale blandt Tændet, at hendes Forældre ikke skulde være rette Ægtefolk, men hun havde i sin barnlige Sorgløshed ikke lagt Bøgt derpaa, indtil nu hendes Fasters bittere Ord havde vakt Erindringen derom, og hendes Kjærlighed til Folmer Rud lod hende see Sagen i hele dens alvorlige Betydning. Hendes Moder derimod vidste endnu Intet om den Mistanke, der hvilede paa hende, og da hun aldrig forlod Gaarden, fik hun ingen Leilighed til at prøve Verdens Ringeagt. Hun vidste, at hendes Ægtefælle mistænkte hende for Utroskab, og at Maren havde bestyrket ham i denne Mistanke, og hun fornam daglig mere, at ved hendes Huusbondes haarde Behandling hendes Ære som Huusfrue og Madmoder blev nedbrudt, og at al Myn- dighed gled hende af Hænderne; men endnu havde hun ikke fornummet til den Bestyldning, at hun ikke skulde være Hr. Mogens's rette Hustru og Abeltone. Margaret vilde gjerne spurgt hende ligefrem derom, og Ordene brændte hende paa Tungen, men hun vovede det ikke af Frygt for at krænke sin Moder dybt. Genetes Svar tilfredsstillede og beroligede hende derfor ikke.

"Du agte ei derpaa," sagde hun med skjelvende Røst, "hvad den onde Kvinde siger for at slukke sin Harm og lue Dit Mod; det bedste og ædeligste Blod flyder i Dine Arer; men det er en ond og arglistig Verden, vi leve i, Margaret! Al, give Gud og Jesus Christus, at jeg turde fjæle mig i et Kloster, dog end hellere, at jeg var død!"

Genete lagde sit trætte Hoved paa Buden, og hendes Taarer flød, indtil hun omsider faldt i Søvn; men Margaret var saa optagen af sine egne Tanker, at hun ikke bemærkede det, førend hun fornam Kulde og vaagnebe til Bevidsthed om, at hun havde henfiddet saaledes meget

længere, end hun selv vidste af. Hun reiste sig da sagte, for ikke at vække sin Moder, listede sig ind paa sit Kammer og kastede sig paa sit Leie; men da fik hendes Smerte Luft i heftig Graad.

Med sin klare Forstand og sit faste Mod havde hun forsøgt at tænke sig ind i sin Stilling, som den virkelig var, hvis det forholdt sig saaledes, at hun var et Sleg-frebbarn. Hun kjendte Nol til Samsundslovene for at vide, at en slig Plet paa hendes Fødsel vilde være uaf-tvættelig; hun vilde aldrig kunne blive Andet end en ufri Kvinde, uværdig til frie Mænds og Kvinners Omgang, og skulde endogfaa en god Mand, som Folmer Rud, være høimodig nok til at ægte hende, saa vilde dog hans Standsfæller aldrig godkjende en slig Forbindelse, havde Kirken end ti Gange velsignet den. Hun vilde i Verdens Dine kun være hans Frille, og kunde en retskaffen Mand agte sin egen Ære saa ringe og byde den Pige, han elskede, slike vanærende Raar?

Da faldt en Tanke hende ind, som oprørte hende i hendes Inderside og afpresede hende bitre Taarer. Mon hun i Folmer Ruds Dine var en stakkels Banbyrbing, en Pige i ufri Raar, med hvem han drev et letfærdigt Gantespil, vel vidende, at hun aldrig kunde blive hans Hustru? Hun havde Dunst ved at troe det; men dog havde hendes Fasters onde Ord gjort et saa mægtigt Ind-tryk paa hendes ærefjære Sind, at denne mørke Tanke ikke vilde lade sig forjage og efterlob en Braad i hendes Hjerte. Hun følte ligesom Grunden valle under sig og henslybe tilsidst i sin Fortvivlelse i brændende Bøn under Guds Moders Barmhjertighed.

Først da Dagen gryede, slumrede hun ind; men da hun den næste Morgen silbigere, end sædvanlig, vaagnede, og hun kom til Bevidsthed om den forløbne Nats haarde Sjælekamp, da havde hun en Fornemmelse, som om hun var bleven meget ældre. Hun fattebe vel atter Haab og bedre Mod, men det forholdt sig dog saa, at hendes første sorgløse Ungdom var affluttet, og at hun i sit Hjerte gjen-nem saa Timers Smerte pludselig var modnet til Kvinde.

Femte Kapitel.

Ulv og Lam.

Det bebudede Uveir blev til en tør Nordveststorm, denne uvelkomne Foraarsgjest, under hvis Tyranni vore Forsædte maatte lide, saa godt som vi. Dog var der Læ og Solvarme bag Borgens syblige Længde i Urtegaarden, som under slige Omstændigheder blev paaagtet af Herfskabet, naar det vilde drage frist Luft. Der fandtes i denne Urtegaard Spor af, at en af Hr. Mogens's Forsædte havde havt større Sands for den ædle Havelonst, end han selv. Et Par gamle Vble- og Blommetræer havde faaet Lov til at blive staaende, siden de nu engang vare der, og de brede Buxbomhække, som indfattede den korsbannede Gang, stlbdte maaskee for en stor Deel den Nytte, de gjorde ved at erstatte Tøsnore til Tørring af Kvindernes fine Linned, at de vare saa vel klippede. I det ene Kvarteer var der nogle Urtebede, som Genete havde besørget tilsaaget, og i det andet Kvarteers Hjørne et lidet Blomsterparti foran en gammel Hyldebust, der støttede sig til til Haugemuren. Det var Margarets Bærk; hun havde ladet sætte et Par Bænte under Hyldebussen, og det var Haugens eneste Lysthuus. De to andre Kvarterer benyttedes til Blegeplads; men naar Grønsværet ikke dækkedes af det hvide Lærred, da tumlede unge Knud Mogensen sig der, segtede med Sværd, stat med Landse og skjød til Maals med sin Armbrøst, eller naar slig Herlighed forundtes ham, med en af Hagebøsserne.

Han var nu ogsaa den Første paa Pletten og havde fordrevet Morgenstunden, som efter de Tidens Leveviis begyndte Klokken fire, med at segte og brydes med sin Legekammerat, Kammerdrengen Henning, en lidet opmuntrende Bestjæftigelse for denne; thi hverken han, eller nogen anden ung Mand der paa Egnen kunde maale sig med Knud i Styrke, Behændighed og Vaabensfærdighed. Da Henning blev kaldt ind for at opvarte sin Herre, gav

Rnud sig til at flyde til Maals efter en gammel Eggestub ved Haugemuren, og han var i fuld Gang dermed, da den lille jernbeslagne Dør, som førte ud til Haugen, den eneste Dør paa Borgens Ydermuur, pib paa sine Hængsler, og Margaret traaede ud til ham. Rnub havde netop for fjette Gang sat Pilen næsten i den samme Plet og raabte muntert til sin Søster:

„Vel truffet, Margaret, ei saa?“

„Vegeværk det!“ svarede Margaret med et blegt Ansyn og en mørk Mine. „Børn gjøre kun Børnegjerning; der skeer Meget, mens Du leger.“

Rnub havde sat Dunkraften til Armbrøsten for at spænde den svære Staalbue paany, men nu lod han den synke og saae forundret paa sin Søster.

„Ei Margaret!“ udbrod han, efterat han i nogle Dieblkke havde stirret paa hende med aaben Mund, „Du er ilde opstanden idag! Stal Du tænkelig det venstre Been først ud af Sengen?“

Margaret besvarede hans Spøg ved at slaae begge sine Arme om hans Hals og briste i Graad. Rnub forvirredes, men blev blød om Hjertet, brugte Kjælencævne til sin Søster, og da hun fremdeles græb, ophidsede han sig selv til stor Harme og svor Hevn over Hver, hvo det saa var, der muligt havde krænket hende. Margaret af-tørrede sine Taarer, drog ham hen med sig til Bænken under Hyldebussen, og da de vare komne til Sæde der, sagde hun:

„Jeg er et Barn, som Du, al den Stund jeg græder, men det maatte have Luft. Jeg er bleven mere vibende idag og igaar, end jeg var tilforn. Jeg, saa og Moder, vi have maattet dsie hadske Ord af Faster endnu i denne Morgenstund, og Fader har formeent os endog-saa at give Svar paa Tiltale. Vore nærmeste Frænder, Rnub! de ere ikke aleneste kolde i deres Hjertes imod os, men de ere vore argeste Fjender, og vor egen Fader staaer paa deres Side og er imod os. Faster fører Regimentet nu, medens vor Moder med Slam fjæler sig paa sit Kammer.“

Knud var ikke ganske uvibende om denne Sageres Stilling, men hans glade, barnlige Sind stød gjerne fortrædelige Tankter fra sig. Han fornåm da nu, at hans Hjerte ganske var paa Moderens Side. Han elskede ikke sin Fader, der holdt ham kort og strengt og var meget nidkjær over sin egen Myndighed, saa Knud slet ingen Raadighed havde paa Gaarden. Det harmede ogsaa Knud, at uagtet han, saavel som Margaret, vare firme, eller confirmerede, og han selv var bleven væragt, eller som Bøvner kjendt værdig til at føre Baaben, saa holdt hans Fader ham dog hjemme i streng Afhængighed og forment ham at drage i en anden Adelsmands Brød, som Skik og Brug var for frie Mænds Sønner.

„Djævelen annamme den Lærdom, Du der har sanket, er den ellers sand!“ udbrød han i stor Harm.

„Den er saa!“ svarede Margaret med Vægt.

„Hvad gjøre vi da?“ spurgte Knud.

„Det er Mænds Sag at handle, ei Kvinders!“ svarede Margaret med en Matrones Værdighed.

Knud var imidlertid mere modig, end snarraadig, og da han blot grublende saa hen for sig, sagde Margaret heftigt:

„Gaae til Fader og drag ham til Regnskab!“

„Og hente mig en Kindhest?“ spurgte Knud.

Margaret stampe med sin lille Fod i Jorden og rynkede sine skjønne Bryn, men hun kunde ikke hitte paa Raad. Knud gjenvandt imidlertid sin vante Ligevægt og sagde sindigt:

„Erik og Maren, de drage bort idag, men vi blive. Fader er da at faae i Tale, om fornødent. Moder er skrøbelig og taaler ei Uro; drager sig derfor til hver Tid, naar skee kan, ind i sit Kammer. Lad da Fæster gaae en liden Stund og svinge i Aldstuen og fiske og skvaldre for Fader; det driver over som en Hagelbyge og lader Taget heelt. Saa lad da ei dette volde Dig for stor Græmmelse, Søsterlil, men tag Dig nu snarest igjen et godt, let Sind til, det Du havde før!“

Margaret hørte taalmodigt paa sin Broders kold-

findige Ord, som ikke undløde at berolige hende, uagtet hun vidste med sig selv, at hun havde fortiet den vigtigste Aarsag til hendes Sørme og Bekymring. Hun undsaae sig for at berøre den og yovede det heller ikke, thi hun kjendte sin Broders Sind og vidste, at var han end godmodig og langsom til Brede, saa blev dog gjerne hans Sørme, naar den omsider brød løs, ustyrlig. Vedst, tænkte hun da, at tie og afvente vor Skjebne; vi formaae lige fuldt Intet.

„Kom nu og prøv et Skud!“ sagde Knud, og Margaret, der var vant til at haandtere en Armbrøst, gif muntert til Værket og gjenvandt med det ungdommelige Sinds Spændighed snart sit gode Lune. De bleve saa ivrige i deres Leg, at de ikke bemærkede, at de bleve iagttagne. Thøger Løvenball kom langsomt gaaende fra Gaardlaagen og standsede nu og da, idet han velvilligt betragtede dem og glædede sig over deres barnlige og muntre Færd.

„Dominus vobiscum, liberi cari!“ sagde han, da han var dem ganske nær.

De vendte sig brat, og Knud bød ham Godmorgen med den Venlighed og den Ærbødighed, han skylde sin ældre Frænde, Margaret derimod med større Tilbageholdenhed; thi gaves der nogen Kjætter, Broder Vigand havde advaret hende imod, saa var det den frafaldne Korsbroder Thøger, der næst Hans Tausen selv og tilligemed Jørgen Sadolin, Tausens Svoger og senere Fyens første evangeliske Biskop og Skolens Rector, Jakob Skjønning, i Særdeleshed vare Gjenstand for de viborgensiske Papisters rasende Had; og da Thøger var Dørnens Frænde, maatte der jo være Fare for deres Tro i hans Selskab. Paa Grund heraf havde Broder Vigand maget det saa, at Margaret i de senere Aar næsten aldrig fik Tilladelse til at drage til Viborg og i lang Tid havde hun kun seet sin Frænde en eneste Gang. Knud derimod havde oftere

*) Gud være med Eder, kjære Børn!

været i Staden og besøgt ham. Knud lod i det Hele til at være temmelig ligegyldig i aandelige Ting og end uden Forstand paa de kirkelige Stridigheder. Vigand bemærkede vel hans Lunkenhed, men da han ikke ret kunde magte ham, lod han ham seile sin egen Sø og henvendte al sin Opmærksomhed paa Søsteren, for at have desto bedre Hold i hende.

„Prøv et Skud!“ sagde Knud til sin Frænde.

Thøger tog Armbrøsten, veiede den i Haanden, men affød den ikke.

„Et dræbende Baaben,“ sagde han, idet han gav Knud den tilbage, „dog ikke i min Haand. Du, Knud, er derimod, det jeg nys saae, en drabelig Bueskytte og kunde gjøre Gavn for tre, drog Du i Leding.“

„Drager jeg i Leding,“ svarede Knud og saae stolt op, „da vorder det ikke som menig Bueskytte. Jeg vil føre min Faders Karle frem og engang, naar Tjele vorder mit, mine egne.“

„Køes ikke Fiffen, før Du haver den paa Dissen!“ sagde Thøger med Alvor. „Ikke heller gjøre Du Regning paa Din Faders Død; ifkun Herren veed, hvilke Kaar da vente Dig.“

„Mine Kaar,“ svarede Knud, „vilde da være som den slagne Bei. Dog har jeg ingenfinde sønftet min Faber færre Dage, end Gud den alsommægtigste vil ham forunde, enddog han skjætter ikke stort om mig og holder mig i stor Afhængighed.“

„Vel Knud,“ svarede Thøger, „jeg troer Dig Intet uden Godt til. En drabelig Krigsmand stikker sikkerlig i Dig. Brød nu den Fejde løs,“ vedblev Thøger smilende, „der dog sluttelig vil komme som en oversaldendes Ulykke, og Du havde fri Raadighed, paa hvilken Side vilde Du da stille Dig? Vilde Du da vorde den fangne Kong Christierns Mand, ham som Almuen sønfter tilbage, hans Brødersøn Hertug Christierns, hvad heller dennes Broders, unge Hertug Hans's?“

„Kong Christiern den Anden,“ svarede Knud flux, „thkkes mig at bære Prisen fremfor sin Brodersøn af

samme Navn; om Hertug Hans vil jeg ikke tale, da han itkun er en liben Pøg.“

„Kong Christiern!“ udbrød Thøger forundret; „den Viisdom har Du ikke af Din Fader.“

Det faldt ikke Thøger ind, at Knud maastee netop af Opsætsighed holdt paa den Konge, hans Fader havde og frygte; men da han vidste, at Knuds Fader havde en særegen Grund til sit Had, fordi den affatte Konge engang havde staaet ham imod i en Strid, han havde med sine Bønder, saa erindrede han Knud om denne Kjendsgjerning, dog uden at det gjorde noget Indtryk paa hans unge Frænde.

„Kong Christiern,“ sagde Knud, „var i sine Belmagts Dage en heel drabelig Herre og førte sine Karle frem med Væere; var han saa og en god Dansker; Hertugen er en Hølstener.“

„Deus miserecordo tui!“ *) udbrød Thøger i stor Harm, „hvorfra haver Du den Snak? Sprang ikke disse tvende Fyrster af samme Rod og ere os da paa den Viis lige nær? Du høre nu min Mening, som er, at Kong Christiern var en troløs Herre og hverken den gamle eller den nye Lære vedhængende, al den Stund han stiftede Tro, som man stifter Kjortel, naar hans verdslige Fordeel det bød. Hertugen er tvert derimod tro i hver Handel, en retsindig, gudfrygtig Herre, det rene Evangelii sande Ben, saa og viis og forstandig i denne Verdens Anliggender. Dog fornemmelig derfor, at han er Guds og Luthers Ben, beder jeg til, at han maa vorde Dannemarks Konning.“

„Gud Herren,“ sagde Margaret, rødmenende over sin egen Driftighed, „har mange Benner paa baade Siber. Jeg forvirres ved at tænke over, hvilke ere de rette, og hvorledes Herren vil stille og dele dem imellem.“

„Ei, Margaret!“ udbrød Thøger med et livligt og aandfuldt Blik paa sin unge Frænde, „Du tænker over Din Alder. Dog lade Du Dig ikke forvirre, men naar Din Stund kommer, da vælg Du freidigt, som Din

*) Gud forbarme sig over Dig!

Samvittighed tilfiger Dig det og uden at agte paa Menneſker!"

"En ſær Tale, her føres!" ſagde pludſelig Broder Vigand, hvis Nærmelſe de i Samtalens Iver ikke havde bemærket; men det var hans Vane at liſte om og viſe ſig uformodet, ſaa blot Thøger og ikke de Unge overraſtedes ved hans uventede Tilſynekomſt.

"Vi gjorde ikke Regning paa Lurere," ſvarede Broder Thøger hvafſt, ingenlunde miſforføiet med Udſigten til en Dyd med denne arge Papiſt.

"Lurer er ikke jeg," ſvarede Vigand koldſindigt, "naar det gjelber Knud Mogensen og hans Søſter, hvis Sjæle jeg er ſat til at vogte."

"Nu," ſagde Thøger harmfuldt, "da tør det haabes, at et Mirakel er ſteet, og at en Ulv kan vogte Lam til en Tid uden at rive dem ſønder."

"En Ulv," ſvarede Vigand med uforſtyrret Koldblodighed, "maa jo en hellig Kirkens Mand tykkes at være i en Kjætters Dine. Jeg fornam før, at I talte til de Unge om den nye Lære, og det er da min Skyldighed plad ud at forbyde Eder at føre ſlig formæſtelig Tale her og indſnige Bantroens Forgift i de Unges uforbærvede Hjerter."

"Have de dog baade Fader og Moder!" udbrød Thøger, "enddog man ſtundom friſtes til at tænke, at de ere diſſe naturlige Beſtyttere ganſte foruden."

"I ſkal nu fornemme," ſagde Vigand med et Smil, "at de ikke ſavne ſlig Beſtyttelſe. Jeg ſtaaer her paa Hr. Mogens's Befaling, ſom løb, at jeg ſkulde begive mig herved og vaage over, at I ikke foreſnakkede hans Børn Kjætteſt og gjækkelig Tale."

"Du lyver, Din arge Skalk!" raabte Thøger forbittret.

"Nu," ſagde Vigand med et hadefuldt Blik, "I vide ſaa helſt Alt — han ſøiede til — mag det ſaa, at Thøger ſnareſt drager af Gaarbe!"

"Det hød Fader Eder ingeniſtinde at gjøre!" udbrød Knud med Harm, idet Margaret til Vigands ſtore For-

trybelse stemmede i med og stræbte at formilde sin krænkede Frænde.

„Var jeg nu en fremfusende Laabe,“ sagde Thøger, „da rystede jeg Støvet af mine Fødder og vandrede herfra paa Stand. Nu agtede jeg dog først at høre det uhøvlige Budskab af min Frændes egen Mund, og det skulde bebrøve min Sjæl, har han virkelig viist en Gjest med Skam af Gaarde, hvilket ikkun vilde gjøre ham selv, ikke mig, ringere.“

„Nu løber jeg at hente Fader hid,“ raabte Knud og forsvandt i samme Nu.

„Fr. Mogens,“ sagde Vigand hurtigt, „bød mig visselig ikke at sige saa, dog var det hans Tales Mening, og jeg gjorde det da, seende, at det var trængende fornødent.“

„Du Skalkesjæl!“ udbrød Thøger, „som forvender Sandheden og dreier Retten med Snebighed og Svend; Sligt lærte Du og Dine Lige i Eders fule Klostre, men intet Godt. Fanden værger for Sine, og her i min Frændes Huus har Du nu fundet et godt Madsted; Dienven giver da Smiger for Smørmad! Dog, det vilde være mig lige kjært, kvaletes Du end i Fedt, havde Du blot ei fanget Helb til at fordærve de Unges Sjæle. Ingenfinde lader jeg mig det indbilde, at Du er her alene i en Hensigt, Du trods Din Bildfarelse dog turde kalde oprigtig og god. Jeg kjender Dit Rygte, Du var et af de sorte Faar i Flokken; dog, der vaager en Gud! Han skal omsider vide at finde Dig paa Dine Snigveie.“

Broder Vigand blev dødbleg; Mælet svigte ham nogle Dieblikke, men da han gjenvandt det, blev hans Selvbeherstelse og Snebighed sig selv lig; thi han gav intet Svar og gjorde intet Forsøg paa at retfærdiggjøre sig; men da han saae, at Margaret var isærd med at gjøre Thøger Følgeskab ud ad Urtegaarden, kaldte han paa hende.

„Margaret!“ sagde han med sin dybe Stemme, der skjælvede af indre Bevægelse, „kom hid til mig! Du seer og hører nu selv, hvor ond denne Mand er. Vil og

Du svigte Din Sjælehyrde og Ven, der Dag og Nat beder for Din Frelse?"

Saa stor var hans Magt over Margaret, at hun adlød hans Bud og gik hen til ham. Saaledes var hun jo oplært, at en Kirkens Tjener og viet Præst, som Broder Sigand, i og for sig og ganske uanseet hans Bærdighed eller Uværdighed, var udrustet med en stor aandelig Magt, der var ham givet fraoven; men hun troede heller ikke paa de svære Bestyldninger, Thøgers Ord antydede, om hun end paa Grund af den store Krænkelse, Sigand i sin Iver for hendes Sjælevel havde tilføjet hendes Frænde, undskyldte Thøgers ustyrlige Harm. Sigand tilhviskede nu Margaret en Formaning, medens Thøger med et smerteligt Udtryk i sit djærve Ansyn vendte sig bort og forlod Urtegaarden; men just som han var kommen ud paa Gaardveien, kom Knud med sin Fader samt Erik Skram og Maren. Hr. Mogens saae høist opbragt, men tillige noget forlegen ud. Han raabte strax paa Sigand, som med Margaret ved sin Side vilde fjerne sig, men nu ogsaa kom til og gik Uveiret imøde med fræt Panden.

„Hvilken usindig Udsærd af Dig,“ sagde han til Sigand, men i en mere lemsældig Tone, end man efter hans hastige Tilstedekomst og barske Mine skulde ventet, „at krænke min Gjest og gode Frænde ved sliq Uhovisthed og digte Grinder og Bud, dem jeg ingensinde overdrog Dig? I lægge ikke Bøgt derpaa, Thøger! I regne Broder Sigand hans Nidkjerhed tilgode, som er løbet af med ham. I geistlige Mænd ere jo alle i disse Tider, som var I stulne af Bremsen.“

„Oho, Mogens!“ sagde Thøger med et barsk Smil, „I er reent forkeert paa det, hvad heller I lader saa. Med velberaad Du og stor Koldsindighed har denne forløbne Tiggerbroder krænket mig paa Eders egen Grund; her er paa ingen Viis Tale om Overilelse.“

„Thøger Løvenball taler Sandhed,“ sagde Sigand og hævede Hovedet. „Som den hellige almindelige Kirkes Forfægter paa dette Sted vedgaaer jeg uden Sky min Formening, som er, at jo før denne Kjætter forlader

Tjeles Grund for ingenfinde mere at vende her tilbage, desto bedre for Eder, Hr. Mogens! og for os Alle; og vil I end for dette Ords Skjld jage mig af Gaarde og unndrage mig Eders gode Beskyttelse, den jeg ligesuldt takker Eder for, saa længe I forundte mig den, da er jeg rede til at vandre herfra og lide for den gode Sags Skjld."

Hr. Mogens var siensynlig i den største Vaande, men i Margaretes Blik stod at læse Beundring over hendes Skriftefaders Kjærlighed og Rebebonhed til at lide for sin Overbeviisning. Hans Afsyn og Holdning udtrykte ogsaa i dette Dieblit en Fasthed og Sjælskraft, som var vel stillet til at blænde uerfarne Dine og en ungdommelig Indbildningskraft. Margaret saae en Martyrers Sjælsøiighed der, hvor der kun fandtes naturligt Mod og klog Beregning, opildnet af det mest giftige Had.

Men nu hørte Vigand Lønnen for, at han i denne Morgenstund og hver Gang, Erik Skram og hans Husfru gjæstede Tjele, havde gaaet dem under Dinene. Han havde allerede, inden han kom ned i Urtegaarden, havt en Samtale med dem, og de havde paany faaet Forvisning om, at han var en forstandig og velsindet Mand, det vil sige, at han ganste stod paa deres Side og delte deres Anstuelser om deres Broders og Svogers huslige Forhold. De traadte nu Begge mæglende op, men dog saaledes, at det kjendtes, at de vilde værges for Vigand, og Maren gjorde det med en Iver, som inden søie Tid, da der skete et uforudset Omflag med hende, høilig skulde fortryde hende og volde hende Bryderi.

Dog, medens de Alle talte i Munden paa hverandre og Forvirringen tiltog, da huggede Thøger selv Knuden over ved kort og godt at erklære, at nu gif han.

"Det er mig høiligt imod og bedrøver mig saa saare," sagde Hr. Mogens, "at I forlader mit Hus i Brede. Ingenfinde, det maa I troe, satte Mogens Lauribsen sliig Blet paa sin Ære, at vise en Gjest, endfige en nær og god Frænde, som Eder, af Gaarde, og det har heller ikke nu været i min Tanke."

„Det være, som det nu være vil eller kan,“ svarede Thøger med Kulde. „Lige fuldt gaaer jeg og træder ingenfinde mere under den Mand's Tag, der tillukker sit Hjerte og tilstopper sine Øren for sine Egne, mens baade Dele til hver Tid ere aabne for en forløben Papist og fordreven Tiggerbroder, som han, der staaer. Det skal I dog høre end, Mogens: vogt Eder for denne arge Skalk! Jag ham af Gaarde og slaae ham med Bagdøren, det første I kan, da vil I fornemme stor Lindring og Kendselse i Eders Huus; og saa være Herren med Eder, Eders Hustru og Børn, nu og evindeligt!“

Derpaa vendte han sig brat og gif; men Knud, for hvis Hjerte Thøgers djærve Ord havde været en Tilfredsstillelse, saasom Broder Vigands store Myndighed i Huset alt længe havde vakt Nag hos ham, ilede efter ham, standsede ham og bød ham med oprigtig Beklagelse af det Foresaldne et hjerteligt Levvel. Selv hos Margaret fik Hjertet i dette Dieblit Bugt med alle hendes Skriftefaders Formaninger; hun kom ogsaa til og bød Thøger sin Haand til Afsted. Dog, deres Fader, som var bleven dybt krænket ved Thøgers djærve Afstedsord, kaldte dem barsk tilbage, og de maatte da lyde.

De bleve Alle staaende et Dieblit og saae efter den Bortdragende. Da brød Vigand Tausheben og sagde med et fanatisk Glimt i sine mørke Øine, og idet han slog Kors for sig:

„Apago Satanas! Viig bort, Du onde Mand! Guds hellige Moder og alle Helgenes bestjærme min ædelige Belynder og frie ham og hans Huus for Alt, som er ondt, fornemmelig for det fule Kjætteries Besmittelse!“

Denne Besværgelse faldt Erik Skram lidt for Øret, men hans lutherste Iver var dog ikke stærk nok til at drive ham til at fremsøre nogen Protest. De gif Alle i Tausshed tilbage til Gaarden, og efterat Erik og Maren vare blevne behørigt beværtede, skiltes de i den bedste Forstaaelse og med mange Taksigelser for nydt Gjestfrihed fra Hr. Mogens, brøde op med deres Svende og drog ad Viborg til.

Sjette Kapitel.

Flores og Blausflor.

Omtrent fjorten Dage senere, en varm Dag i Juni Maaned, gik Margaret alene ad en slyggesfuld Sti gennem Engdal, et grønt, frodigt Dalstrøg, som gennemrisles af en Bæk og med et stærkt Fald i en god halv Fjerdingmiils Længde strækker sig lige fra Tjele og ned til Søens Bred. De steile Bakkeskraaninger, som indesluttede Dalen, krandses nu af en yndig Lund med unge Træer, men enkelte Veteraner erindre dog endnu om, at denne Lund i gamle Dage var Storskov og havde en større Udstrækning.

Det var kun Margarets Hensigt at gaae et lidet Stykke i Gaardens Nærhed for at drage frisk Luft og i No hengive sig til sine egne Tanker. I Ungdommens fagre Aar myldre Tanker og Drømme frem af Sjælebunden, som Blomster af Jordens Skjød, og ere de end slygtige Gjester, der hurtigt forsvinde, de afløses strax af nye Syner, som i Livsglædens Solskin drage forbi det indre Blik.

Det sværmeriske Udtryk i Margaret Mogensbatters skjønne Dine, hendes blussende Kinder og lette, yndefulde Bevægelser, som hun rasht gik hen ad Skovstien, gjorde hendes Afsyn og Skikkelse til et saare deiligt Billede af Ungdom og drømmende Livsglæde. Hun var sig ikke strax den egentlige Aarsag til denne Morgenstunds lykkelige Stemning klart bevidst. At hendes Fader i de forløbne to Uger havde været noget mindre barsk og hendes Moder mindre sorgfuld, havde vistnok bidraget Sit til at fordele den tunge Sky, der stedse hang over Tjele. Ogsaa Broder Vigand havde været saare mild og ganske skaanet hende for Formaning; han havde end ikke nævnet Thøger Løvenbalks Navn og gjort sig megen Umage med at forlorte hende og Knud Tiden. Saaledes havde han endnu den foregaaende Aften, da de sad med ham under Hyldebussen i Urtegaarden, fortalt dem den skjønne og mærke-

lige Legende om den i Danmark saare folkelige Helgeninde, St. Karen, eller den hellige Katharina, der i et Syn blev trolovet med Kristusbarnet, som rakte hende en gylden Ring. Dog var hun fra først af en lærd Kvinde, dygtig i Filosofi, indtil en Eremit omvendte og døbte hende. Hun endte som Martyrerinde, idet Tyrannen Maximilian lod hende pine til Døde af fire Hjul med Pigge. Margaret gyste ved at minde den Omstændelighed, hvormed Vigand havde udmalet Helgenindens Lidelser. Hans Blik havde da hvilet brændende paa hende, saa den Tanke opstod hos hende, at han vilde hærde hende og ventede et lignende Heltetog af hende, om hendes Tro skulde blive anseet. Dette Blik, som fik hende til at slaae Dinene mod Jorden, mødte hende nu og da som et vildt Glimt fra hendes Skriftefaders Dine men i sin Dmmyghed og Usthyldighed tillagde hun det enhver anden Betydning, end den, det virkelig havde.

Hans dæmoniske Magt over hende tabte sig dog nu, da hun gik alene i den grønne Skov, og Fuglesangen tonebe omkring hende. Hun glemte snart baade Broder Vigand og den hellige Karen med Hjulet. Dyrbare Minder om lykkelige Timer, tilbragte i den Mand's Selskab, der havde kaldt sig hendes „velmenende Ven“, meldte sig atter og atter og vilde ikke lade sig afvise. Det var maaskee taabeligt, Broder Vigand vilde sagt: syndigt, at hun ikke strax bortviste enhver Tanke om en Mand, der muligviis ikke mente og ikke kunde mene det alvorligt med den Tilbøielighed, han havde ladet hende mærke, og som dertil var en Kjætter; men om saa det hele Alereft med selve den hellige Faber i Spidsen havde lyst Van over det, der i denne Morgenstund rørte sig i hendes Hjerte, hun vilde dog ikke kunnet faae Bugt med det.

Hun kom til en aaben Plet i Skoven og saae op mod den klare Sommerhimmel. See, der fløi en Flok Bildgæs, og hun kunde høre dem kjælle, det lod muntert; og de fløi til Høire, det spaaede, at der denne Dag vilde times hende en Lykke; de fløi endelig mod Syd, ad Gudenaas til; hvor lang Tid mon det vilde tage for

disse rappe Luftfeilere at naae Folmer Knuds Borg, Kjellinghøl? neppe en Time; hvo der kunde flyve som de! Nu var Folmer forlængst i sit Hjem; thi han havde kun paa et Par Dage gjæstet sin tro Ungdomsven, Christoffer Kruse. Folmer kom ofte til Vingegaard, thi hans Ungkarlehjem var øde og hans gamle Huusholderste intet oplivende Selskab. Man havde talt om, at han skulde havt Christoffers Søster, Anna; men nu var det Rygte flaaet til Jorden; thi hun var i Vinterens Løb bleven trolovet med Laurids Lunov til Holmgaard oppe i Rindsherred, kun faa Mile Nord for Tjele. Deres Bryllup skulde staae paa Vingegaard Peter og Povels-Dag, eller førstkommende 29de Juni; Margaret havde Udfigt til at blive en af Brudepigerne, og Folmer Hansen skulde være blandt Brudgommens Svende. Den Dag skulde hun altsaa, om Gud vilde, mødes med sin Ven, og hun frydede sig ved Haabet derom.,

Dg dog sløi hendes Tanker med Bildgjæsfene til Kjellinghøl; thi hun havde været der for et Par Aar siden som Barn med sine Venner fra Vingegaard, og aldrig kunde hun forglemme denne skønne Udflugt. Hun saae endnu tydeligt for sig den anseelige Borg ved den klare Gudena, omgiven af grønne Enge og høie, skovbevogede Bakker; det skønne, røde Huus, tre Stokværk høit, de stærke Taarne med Skydehullerne, den liben Aabildgaard, Boldene og Gravene omkring det Hele og Vindebroen, over hvilken de rede ind paa Borgen. Hun saae ved sin Side Borgherren selv, som gik med hende paa Bolden, forklarede hende, hvor vel befæstet hans Fædreborg var og pegede mod Øst, for at hun skulde see den skønne Udfigt over den grønne, skovkrandsede Dal, gjennem hvilken Gudena slynge sig som en bred Sølvaa; hun minde sig endogsaa nogle af hans Ord og syntes at høre hans rolige, vakkende Stemme — da hun vækkes ved et let Slag paa sin Skulder, og da hun med et Skrig foer sammen og saae sig om, stod Knud leende foran hende i et Par lange Badesko, en

Fisserjatte og en liden af Slid haardt medtagen Hue, som var hans kjæreste Hovedbedækning.

„Man skulde tykkes, at Du sov gangende,“ sagde Knud, mens Margarets Kinder blussede, og hun søgte at skjule sin Undseelse ved lat.see.com Brødre have sjelden noget skarpt Die for deres Søstres Ydre; men i dette Dieblit gif det op for Knud, hvor fager hans Søster var.

„Hvorhen, Knud?“ spurgte Margaret.

„Til Søen at see til mine Snører,“ svarede Knud.

„Jeg gaaer med,“ sagde Margaret.

Knud saae paa hendes Skoe.

„Nu,“ sagde han, „jeg kan bære Dig i Baaden.“

„Jeg vil ikke til Søes,“ svarede hun; „jeg vil dvæle paa Høien imens.“

Saa gif de sammen ad Skovstien til Søens Bred, der hvor Baaden laae. Der var i Nærheden en lille kratbevokset Høi, ved hvis Fod Bækken rislede ud i Søen. En smal Sti førte derop, og paa Høiens Top var der en liden grøn Plet i Ly af Hassel og Tjørn, hvorfra man havde en skjøn Udsigt til Søen og dens modsatte, skovbevogede Bred. Der gif Margaret op, og mens Knud satte Baaden ud, tog hun Plads i det Grønne, drog en liden Bog op af den Laste, der hang ved hendes Bælte, og gav sig til at læse.

Hun havde imidlertid ikke siddet længe, førend hun hørte Fodtrin opad Høien, eller rettere, den blev tagen i et Par Spring, og i samme Dieblit, som hun stak Bogen i Lommen, viste sig for hende en Mand i en sid, grøn Dragt, med en Foldekniv i Bæltet, et Buntt Liimpinde i Haanden og en Luth i et Silkebaand paa Ryggen. Hun stubede i det første Dieblit, men gjenkjendte i det næste Folmer Knud; han derimod syntes ikke overrasket og bød hende muntert og hjerteligt Godmorgen, idet hans Blik dog fulgte den Bog, hun stak i sin Laste.

„Jeg saae Knud og Eder, da I gif over Engen,“ sagde Folmer, men taug strax; thi Margaret slog Hænderne sammen og brast i Latter. Sjelden eller aldrig havde Folmer hørt Margaret see saa hjerteligt; de muntre

Toner af hendes kjære Røst frydede ham og rev ham med sig, saa han og lo; han gjettede strax Marsagen til hendes Munterhed.

„Denne Formumming forundrer Eder,“ sagde han; „veed I ikke, Somfru Margaret, at jeg er en Fuglefænger?“

„Jeg veed det vel,“ svarede Margaret, „at I har et Taarnkammer paa Kjellinghøl, fuldt af Sangfugle, men ikke vidste jeg deraf, at I fangede dem selv.“

„Det var min bedste Tidkort i Drengaalderen,“ svarede Folmer smilende; „man leger og stundom i Mandbomsaalderen.“

„Men hvortil den Luth, Folmer? Da ikke til at lokke Fuglene hid?“

„I har gjettet det!“

„Nu,“ sagde Margaret og rødmede lidet, „I trakterer Luthen saa vel og synger saa skjønt dertil, at jeg vil troe, det maa lokke Fuglene.“

„Jeg har dog ringere Tanker om min Færdighed,“ svarede Folmer, „al den Stund jeg har en Lokke-Drift i et Buur, som staaer nebe paa Engen; dog pleier en Kjende Klimpren paa Strengene at gjøre Smaafuglene nysgjerrige. I sige mig dog nu, Somfru Margaret, tykkes jeg Eder ei at være en Gjet?“

„I den sibe Kjortel og med den Luth paa Ryggen,“ svarede Margaret oprigtigt og loe, „seer I ikke synderlig mandhaftig ud.“

„Maadeligst da,“ sagde Folmer muntert, „at jeg giver Eder, min skjønne Dame, Forklaringen, at jeg ikke skal synke for dybt i Eders gunstige Omdømme.“

„I tage Sæde, ædle Herre,“ sagde Margaret med skjelmst Ynde og paatagen Værdighed; men Folmer blev staaende og saae paa hende med saa varm Beundring i sit Blik, at det gjorde hende forlegen.

„I tier,“ vedblev Margaret rødmede, „og I maa derfor dømmes uhørt.“

„Harde jeg ikkun i hver Sag,“ udbrød Folmer, „saa mild Dommer, som Eder!“

„J lide ikke for trygt paa mig,“ sagde Margaret; „unge Jomfruer kunne dømmes skarpt nok.“

„Ja,“ svarede Folmer, „naar andre unge Jomfruer ere de Anklagede. Dog, nu høre J mit Forsvar! Jeg kom igaar fra Mariager, hvor jeg havde gjeftet min Fæster, Abbedissen, og min Hest, der kjender Krybben i Christofs Stald, vilde ikke Bingegaard forbi. Jeg saae da derind for at bede en Stund med mine Svende, men blev saa hængende ved Nadvorbordet og Ølkruset. Talen faldt paa Christofs og mine Børnestreger, og han lod da de Andre vide, hvilken Troldkarl til at fange Fugle jeg har været og end er. Det vilde Anna Seefeld ikke troe, saa heller ikke Anna Enevoldsdatter og Ibe. Jeg svor da, at om jeg den Dag imorgen maatte gaae ud alene, jeg skulde fange de skønneste Fugle til dem. Vi sloge da til Bæds, og de satte hver en Rosenobel mod mine trende. Christof laante mig da sin grønne Kjortel — ilde staaer den mig an, ikke ventede jeg at træffe Kvinder paa den Fart — men, som J tænkelig veed, Fæggeren, som Fuglefængereren, bør, for ikke at sees, helst være graa om Vinteren og grøn om Sommeren. Kan jeg nu vorde fritjendt?“

„Tilfulde og med Ære,“ svarede Margaret, „og det saa meget mere, som det bæres mig fore, at J faaer bøde Eders Rosenobler. Har J fanget en eneste Fugl fra Bingegaard og hertil?“

„Vender jeg tomhændet hjem,“ svarede Folmer, „da maa dette Møde bære Skylden. Lad flyve de Fugle og springe de Rosenobler! nu er jeg glad uden baade Dele.“

„J vise mig,“ sagde Margaret med bankende Hjerter og blussende Kind, „paa hvad Maade J stiller den Fuglefangst an!“

„Gjerne det! Gaa med og see selv!“

„Saamænd,“ svarede Margaret tøvende, „naar Knud kommer iland og gjør os Følgestab.“

„Ja, der ligger Knud og pjadsker! Hvad om vi raabte ham an og bad ham sætte os over til Vigum

Stov? Der er Fugle, og der vil jeg faae Held til at vise Eder Prøver paa min Konst."

Den sømmelige Tilbageholdenhed, som dengang var en Lov for unge Tomsruer, stred en haard Dyst i Margarets Hjerter med hendes Tilhøielighed. Hun hjalp sig da, som Evas Døttre ofte pleie, hun sagde ikke reent ud nei, ikke heller ja. Folmer tog hendes Mangel paa Bestluttethed for et Samtykke, satte begge Hænder for Munden som en Raaber og streg til Knud:

"Hei, Du Skipper! No i Land, og færg os over til Stoven!"

Knud saae op, styggede for Dinene, gjenkjendte Folmer, svingede med Huen og raabte til Svar:

"Hvad giver I mig i Færgeløn?"

"Smaafugle eller Liimpinde, som det kan falde," svarede Folmer.

"Sær Færgeløn den!" raabte Knud og greb til Raarerne. "Nu kommer jeg at tinge med Eder."

Knud var snart Bredden saa nær, som Baaden kunde komme uden at løbe paa Grund, og da han havde faaet nærmere Forklating, gik han med Glæde ind paa Folmers Forslag, hvilket han fandt saare lysteligt, og det lykkedes ham at overvinde hans Søsters Betænkeligheder. Hun blev baaren i Baaden, ikke af Knud, men paa Folmer Knuds Arme, thi Knud blev i Baaden, hvor han var; dog blev hverken Buret med Lokke-Triften eller Liimpindene forglemte. Saa gik Farten over den speilblanke Sø under munter Samtale, som kun blev afbrudt derved, at Folmer til Strengelæg sang Visen om Kosmer Havmand og stolten Fru Svanelille; og da de havde naaet det Landingssted, som Knud havde udpeget, gik de iland og søgte til Stovs. —

En Time derefter sad Folmer og Margaret oppe i Stoven i det bløde Græs under en ærværdig Eg, mens Knud saaes i nogen Afstand sysselsat med at stille Liimpindene an; thi efterat de havde forfristet sig ved et Maaltid af det lille Forraad, Folmer havde ført med sig i sin Taske, var Fuglefængerens Gjerning ganske bleven

overladt til Knud, uagtet hans Kjortel ikke var grøn, og Folmer sad nu og læste for Margaret.

Han havde nemlig fanget sin Fugl, den Bog, Margaret saa hurtigt havde gjemt i sin Tasse, da han overrumplede hende paa Søien, men det havde kostet ham en Deel Umage. Hendes Udflygter hjalp hende dog ligesaa lidt, som den Haardnakketthed, hvormed hun i nogen Tid holdt fast paa Tassens Strop. Folmer snappede Bogen i et ubevogtet Dieblit, og han smilede listeligt, da han saae, at det var det skjøne gamle Digt om Flores og Blanseflors Kjærlighed.

„Dette lystelige Eventyr elsker jeg saare,“ sagde Folmer, idet han bladede i Bogen, „og jeg har læst det mere, end een Gang. Dog,“ søiede han lidt ubarmhjertig til, „forundrer det mig, at I har kunnet frelse denne Skat fra at blive opdaget af en vis Sortebroders lurende Dine.“

Margaret taug og saae med en krænket Mine hen for sig. Sagen var den, at hun havde faaet Bogen til Laans af Ibe Nielsdatter, og at hun læste den i Smug; men at hun dog med Kvindeligt havde beredet sig paa Forsvar, om hendes hemmelige Studium skulde blive opdaget. Hun vilde nemlig da sige, at det var en god Bog, saasom Historien ender med, at de Elskende, skjøndt formælede, gaae i Kloster, og at den derfor sikkerlig maatte være digtet af en Munk. Margaret følte dog nu, at Folmer itkun vilde lee af det Argument, og idet hendes Kinder blusede af Fortrydelse, sagde hun:

„I lukke nu den Bog og give mig den flux tilbage!“

„Ugjørne gjør jeg det,“ svarede Folmer; „tvært derimod djærver jeg mig til at bede: Skjøn Margaret, forund mig den Glæde at læse dette skjøne og lystige Digt for Eder!“

Margaret vilde maastee uden Enerperi givet sit Samtykke, var det ikke gaaet hende saa, hver Gang hun læste i Bogen, at Flores stedse for hende var bleven til Folmer Knud, Blanseflor til Margaret Mogensdatter, og

i hendes store Anstrengelse for at skjule Bogen og at erholde den tilbage laa jo allerede et Slags Tilstaaelse, som farvede hendes Kinder røde.

„J vredes ikke paa mig,“ foer Folmer fort, „men lade hellere ~~Glæden~~ ~~iraade~~ ~~den~~ ~~forte~~ Stund, vi ere tilfammen! J sig mig nu Et — vilde J hellere høre dette Digt af nogen anden Mand's Mund, end af Folmer Ruds?“

„Hellere af enhver Anden, end af Eder,“ udbrød Margaret med grædefærdig Røst og loe saa for at skjule sin Forvirring; men Folmer var trods al sin Kløgt ligesaa tungnem, som de fleste Ellere ere; thi han blev ikke den Blottelse vaer, Margaret havde givet sig, men tog hendes Ord efter Bogstaven og taug med en krænket Mine, medens Margaret, som begreb Misforstaaelsen, ved dette lille Held gjenvandt sin Fatning og sagde:

„Jeg er en Nar og den Sag ikke saa megen Tale værd. Læs, saasom J finder Behag deri; den fryder sig jo meest, som selv kvæder.“

Folmer blev det listige Blink i Margarets Dine og det skjelmste Smil vaer, der foer over hendes udtryksfulde Aasyn som et Solglimt. Det gav ham Noget at tænke paa, og han læste i Begyndelsen udtryksløst og slet; ja han hørte neppe selv alt det, han læste om den christne Slavindes, Blanseslors Moders Ankomst til den hedenske Konges Hof; om Blanseslors Fødsel, og at der samtidig blev født Kongen en Søn, som blev kaldet Flores; at Flores er udlagt en rød Blomst, Blanseslor en hvid og om disse tvendes, Kongesønnens og Slavindedatterens Barndomsvenskab. Dog blev han mere aandsnærværende der, hvor Digtet skildrer deres Ungdomstjærlighed, og Gjenvordighederne begynde; hvor det fortælles, at deres Kjærlighed opdages, at Flores forvises fra sin Faders Hof, og Blanseslor i hans Fraværelse sælges til fremmede Kjøbmænd; at hun lyves død for ham, men at Bedraget afløres af hans Moder. Folmer syntes selv greben af Flores's Parme, og dennes Udbrud, da han erfarer, hvor store Skatte af Silke, Peltsvært, Guld og

Edelstene, Ridsmændene havde givet i Betaling for Blansesflor:

De vide Den vel være til,
Der mere for hende give vil!

blev fremsagt med særdeles Vægt og ledsaget af et Blik, der var vel skicket til at forstyrre Margarets rolige Nydelse af Digtet; men, hvor besynderligt det end lyder, saa forholdt det sig dog saaledes, at medens Tanken om Folmer Rud stedsse havde forhindret hende i ret at paa- skjønne Digtets Skjønhed, naar hun læste det alene, saa kom Versene til deres fulde Ret nu, da Folmer selv fremsagde dem, og hun glemte ham over Digtet.

Uden Snerperi, med naiv Glæde hørte hun nu Fortællingen om Flores's Eventyr ved Kongen af Babels Hof, i hvis Harem han opdager Blansesflor; hvorledes han bestikker Gartneren og i en stor Kurv, dækket af Blomster, bliver smuglet ind i Paladset, hvor de to Elskendes Møde ved Veninden Klares's Hjælp lykkeligt kommer i Stand, og de saa gaae til Hvile med hinanden i et skjønt Kammer og der sove sødeligt i hinandens Arme.

Folmers Hjerter var imidlertid blevet for fuldt, til at han kunde læse Digtet til Ende. Da han havde fremsagt de Strofer, i hvilke Blansesflor i Middealderens kraftige poetiske Stil udtaler sin Kjærligheds urokkelige Trostab:

At jeg skulde tage anden Mand,
End Flores, der jeg i Hjertet vel and*),
Jeg vilde sørre med min Kniv
Skære sønder mit eget Liv —

da sænke han Bogen og taug.

Margaret vaagnebe som af en Drøm, da hans Røst, hvis vakklingende Tonensald nu saa længe havde forlystet hendes Dre, ophørte at lyde. Hun vilde just spørge ham, af hvad Aarsag han ikke læste videre, da han saae op, blev lidt bleg og sagde:

*) under.

„Margaret! Jeg talte nu saa længe med en Andens Røst og dog udaf mit eget Hjerte. I tillade mig nu at sige Eder, hvad der har dølget sig der og groet en langsom og sifter Vært i tvende samfulde Aar. Ja, I var næsten et Barn, da jeg saae Eder første Gang; vi legede sammen, og jeg blev Barn igjen; med Ustykks Leg kom den Kjærlighed i mit Hjerte, saa I maa vide, at den er reen og tro, som Guld. I sige mig da nu — under I mig saa vel, som Blanseslor undte Flores?“

Margaret blev rød som et dryppende Blod, og saa blev hun bleg som en Lillie. Hvad hun ofte havde forestillet sig i sine fantastiske, vaagne Drømme, det var nu virkelig steet. Hendes dybe Kjærlighed gjennembøvede hende, og hun formaade i det første Dieblit ikke at svare.

„Margaret,“ sagde Folmer, idet han greb hendes Haand, „har jeg feilet i at tænke, at Eders Hu staaer til mig? Er jeg den Mand, I vilde sætte Tro og Love til?“

„I er saa!“ svarede hun, medens hendes taareblændede Blik og sømme Smil tilfulde bekræftede hendes Ords Oprigtighed.

„Gud have Lov!“ udbrød Folmer og vilde drage hende til sig, „da er I nu min Fæstemø!“

Dog, hun stødte ham fra sig og blev saare bleg; thi hans Hestighed bragte hende pludselig til Bestindelse. Netop som hendes Kjærlighed udfoldede sig lig en deilig Blomst med berusende Duft, stal Slangen sit Hoved frem og hun gyste. Hendes Fasters forblommede, giftige Ord randt hende i Hu, og alle de bittere Tanker, de havde avlet, og som en Stund vare forglemte, mykrede frem lig en Snogehngel.

„Eders Fæstemø,“ sagde hun med usikker Røst, „er jeg, det I fuldt vel maa vide, paa ingen Viis, før Fæstensringen er sat paa Eders og min Finger for Guds hellige Alter.“

„Sandt nok det,“ svarede Folmer og holdt hendes Haand fast; „og dog har Gud Herren selv seet og fornummet, hvad her mellem os er foregaaet. Er dog ikke

Guds grønne Jord som Alterets Fod og Guds Himmel, der er spændt over os, det helligste af alle Tabernakler?"

"Al, Folmer!" udbrød Margaret og drog sin Haand til sig, "I er en sær frit tænkende Mand. Eders Fæstems bliver jeg kanstee ikke endda, kommer I først til Besindelse."

"Guds Død!" udbrød Folmer med rynket Pande, "hvad for Tale er dette?"

"Det kunde befindes," sagde Margaret dybt rødmende og idet hun sænkede sit Blik, "at jeg ikke var værdig til at worde en god Mand's Hustru. Naar Guds grønne Jord er Eder Nok til Alter og Guds Himmel til Kirke, mens I trolover Eder med Margaret Mogensdatter, fristes jeg da ei til at tænke, at I, Folmer Hansen, medens I handler saa med mig, er fuldt vidende om, hvad onde Tunger sige om min Faber og Moder? I vide helst strax og dette, at min egen Fæster forgangen Dag talte mig haardt til og ikke gav mig større Ære, end som jeg hører Verden gjør."

Folmer røbede ingen Overtænkelse, snarest saae han end kjærligere paa Margaret, idet han sagde:

"For Gud! I er en ædelsindet, retskaffen Jomfru, klog og besindig trods Eders unge Aar. Derom være I forvisset, at havde jeg troet den Klaffer, hvortil I sigter, og som Eders Fæster, Maren Erik Strams, har været haardsindet nok at besmitte Eders Øren med, da havde jeg paa ingen Viis bedet Eder om Eders Tro. Jeg har een Gang staaet Afsyn til Afsyn med Eders Moder, og Ingen saaer mig til at tænke, at hun ikke skulde være Eders Faders rette Adeltone; og er Christof af samme Mening som jeg."

Hvad Folmer der sagde, var det Æneste, som kunde formilde Margaret; thi havde han som Flores, der elskede en Slavinde, sat sig ud over Verdens Dom og svoret, at Margarets Kjærlighed vilde været ham Nok, da vilde hun betragtet dette som et overilet og letfindigt Løfte. Dog var hun ikke ganske beroliget, og hendes

Svar viste, med hvor stor Klogskab hun havde tænkt over sin ulykkelige Stilling. ,

„J have Hjertens Tal,“ sagde hun bevæget, „for denne Ebers gode Mening. Jeg haaber og troer, som J. Dog frygter jeg, at Sagen er saaledes bestaen, formedelst min kjære ~~Moders~~ ~~libenvelts~~ ~~Herkomst~~ og da Vielsen stete i et fjernt, fremmed Land, at stor Ulykke og Fortræd kan komme over Knuds og mit Hoved, om ond Billie paa nogen Side er tilstede. Det bæres mig fore, at knytter J Ebers Stjebne til min, da vil Ebers Bane vorde tornefuld. J overveie da helst en liben Stund! Før tænkte jeg at bede Eder derom at gaae til Faber, nu siger jeg tvært derimod: lad det blive ugjort en søie Tid, indtil J efter dette fremdeles føler Eder fast i Ebers Forsæt.“

„Ikke er jeg meget villig til at efterkomme denne Ebers Begjæring,“ svarede Folmer med Rynker i sin Pande. Margaret mente at kunne læse i hans Blik, at det, hun havde sagt, havde nedslaaet hans Mod og gjort hans Hjerte koldt. Han forundrede sig ganske vist over hendes Betænkksomhed, der næsten forekom ham koldsbndig og lod ham nære Tvivl om hendes Kjærligheds Oprigtighed. Han betænkte ikke, at hendes lidet lykkelige Barndom og den sidste Tids bittere Erfaringer havde givet hendes Sind en Alvor, som var over hendes Alder, og han vidste endnu ikke, at der i denne unge Piges Dryst boede en Høimodighed og Fasthed, som kun sjelden findes hos svage Dødelige. Hun vilde baade af Hensyn til hans og hendes egen Lykke og Ære, hvor høit hun end elskede ham, dog før døe som Jomfru, end bringe Skam over ham og sig selv ved at leve med ham og regnes for hans Slegfredviv.

Han fik dog snart Beviis for hendes Kjærligheds Barme og Dybde; thi da han efter en pinlig Pause spurgte:

„Og hvad da imens?“ svarede hun:

„Da ere vi Venner, som tilforn. Længe før J tilstod mig Ebers Kjærlighed, Folmer, vidste jeg med mig

selv, at jeg ikke evner at give nogen Mand paa Jorden, uden Eder, min Tro."

"Gud signe Eder, min Hjertenskjær!" udbrod Folmer, drog hende til sig og gav hende et Kys; men en flig Frihed tilstod Margaret ham for dennefinde ikke oftere. Dog saade de en Stund hos hinanden og verlede somme Kjærlighedsord. Nu fik Folmer først ret Held til at læse i hendes Sjæls Dybde, hvilket voldte ham stor Fryd, men ogsaa en ikke ringe Sorg; thi deres Forfjællighed i Tro viste sig nu og da som et truende Skjær. Folmer følte, at han ikke kunde leve hende foruden, men tillige, at meget maatte vorde anderledes, skulde han virkelig naae den store og sjældne jordiske Lykke, han eftertragtede. Han rolledees ikke i sit Forsæt, tværtimod lovede han sig selv at søge til Maalet, gif Veien end over lutter Torne; det anede ham dog kun lidet, hvor lang og trang den skulde blive.

Medens de saade saa og samtalede med Omhed i Blik og Stemme, og just som Margaret udbrod:

"Alt, give Gud, der Intet kom efter dette, og vort ganste Liv maatte være blot denne lykkelige Stund i Skovens Ensomhed!"

— da opstræmmedes de ved Fodtrin, Menneskersøster og Hundeglam. En stor, skøn Mynde og en Gravhund, gode Bekjendte af Folmer fra Vingegaard, kom halsende farende hen til ham og Margaret, saa de maatte værge sig mod Dyrenes Kjærtæg, og strax efter viste sig Christoffer Kruses Broder Thomas, Knud og en gammel Fisker med hans Dreng. Man kunde læse baade i Thomas Kruses og Knuds Ansigt, at de havde mundhuggedes paa Veien, men dette var ikke noget Nyt; thi lige fra deres Barndom af havde de været Medbeilere i Alt, og næsten altid havde Thomas trukket det korteste Straa, hvilket havde splidt hans Hjerte med Bitterhed; thi han var to Aar ældre, end Knud, men ham dog underlegen i Legemsstyrke og dertil langt mindre fager. Han pleiede da at trøste sig med den Tanke, at Knud neppe var Andet, end en Banbyrding; men hidindtil havde han dog ingenfinde

bovet at bestjæmme Knud ved at udtale det. Han havde ikke mindre Margaret Mogensdatter, der nogle Gange havde beredet ham en fortjent Ydmygelse, og det Syn, han nu saae, Folmer Knud og Margaret fortroligt siddende sammen i det Grønne, maatte være ham særdeles imod, da det havde været hans og hele Slægtens Dnsfte, at Folmer skulde beile til Søster Anna, som først efterat Folmers Utilbøielighed til denne Forbindelse ikke mere kunde omtvivles, havde givet Laurids Lunov sin Tro; men det kunde ikke negtes, at Svogerstab med en Mand af de Ruders stolte og mægtige Slægt vilde givet større Anseelse.

Med et ondt Blik og et spydigt Smil traadte Thomas nu hen for Folmer, og da denne tiltraadte ham et: Vel mødt i den grønne Skov! da stirrede han paa ham med lidet høivist Forbauselse og svarede blot: Ei, ei!

Blodet steg Folmer til Hovedet og han sagde:

„Hvad er Meningen, Thomas, med dette Dit: Ei, ei?“

„Jeg tænker ifkun,“ sagde Thomas, „og siger spørgende: er det Dette, velbyrdige Folmer Hansen kalder at fange Fugle?“

Folmer saae paa Margaret og Synet af hendes dødelige Forlegenhed bragte ham til Besindelse; med stor Selvbeherfselse svarede han:

„Du bekymre Dig blot om Dine egne Sager, Thomas, og befatte Dig ikke med mine.“

„Mere mageligt det, om det maatte være mig for-
undt,“ sagde Thomas; „men saa forholder det sig, at Christof har stillet mig ud for at søge Dig, og jeg maatte ride som en Nar ligesaa Hjemmet til Rife Gaarde, hvor Rasmus Fisser, som havde seet Eder skibe herover, bragte mig paa Sporet og satte mig over Søen, mens min Svend med Hestene blev histovre. Din Broder Peder og hans Hustru Grete Bryste ere hos Bort og forvente snarest at see Dig.“

„Nei see!“ svarede Folmer koldsbindigt; „jeg var af

den Formening, at de sade roligt ovre paa Bognserup i Sjælland."

"Der have de ikke været i en Maaned," sagde Thomas, "men stedsse paa Keiser, rundt til deres Frænder. De have været paa Sandholt i Fyen, droge saa til Møgelkjær og agte sig nu til Høsfelt, men saae først ind til Dig, og da de forseilede Dig, droge de efter Dig til Bingegaard; de ere begjærende at tale med Dig og træffe Aftale om nogle vigtige Sager."

"Nu," sagde Folmer og reiste sig, "jeg faaer da vende Næsen hjemad, og I, Jomfru Margaret, er vel nu og træt og længes tilbage til Tjele?"

"Ikke det," svarede Margaret med et funklende Blik til Thomas Kruse, "men der gives Folk, ved hvis Nærmelse al Glæde forgiftes og døer."

Thomas tog med et Smil mod dette Hib, som han ærligt havde fortjent for sin Uhvøisshed; thi han havde ikke forundt Margaret nogen Hilsen og teede sig, som om hun slet ikke var tilstede. Margaret vidste det fuldt vel, at havde Thomas maattet raade, da vilde hverken hun eller Knud alt i lang Tid faaet Foden over Bingegaard's Dørtærstel.

De gik nu Alle i Tausshed ned til Baadene, Margaret mod i Hu. Nærværelsen af Folmer Knuds Broder og dennes Hustru spaaede hende ikke noget Godt. Biskop var Folmer myndig og alt længe forældreløs, altsaa selv Herre over sine Beslutninger; men hans Frænder vilde dog neppe forholde sig ligegyldige ved Valget af hans Hustru. Det maatte vel kaldes overflødig Forsigtighed af hende, at hun havde givet ham Betænkningstid; det kunde nok skee uden hendes egen Bistand, at Folmer blev kaldt og trak sig tilbage; men dog angrede det hende ikke, at hun havde talt til ham, som skeet var; thi hun skjælvede for Afgjørelsens Stund, og den Tanke havde fæstet Rod hos hende, at den Salighed at elske Folmer Knud og en kort Stund hemmeligt at være elsket af ham, var al den Livshyge, der var hende bestaaet.

Dog blev denne mørke Aelse allerede nu paa Hjem-

farten noget rokket; thi da de roede over Søen, og Thomas fulgte efter i Fisserens Baad, da tog Folmer efter lang Tids Taushed til Orde og sagde:

„Knud, vi have Noget at fortroe Dig, Margaret og jeg! Vi havde daarlige Lykke med Fangsten idag, dog fangede jeg en ædelig Fugl!“

„Hvilken?“ spurgte Knud.

„Din Søsters Hjerter og Hu! Du bør vide det; men ogsaa mærk Dig, at hun søfter det, der er steet os imellem, en liden Stund fortiet.“

„En Hjertens god Tidende var det!“ udbrød Knud, idet hans Ansigt blussede af Overraskelse og Glæde. Folmer svarede:

„Tak for det gode og venlige Ord, Knud! Margaret, saa og Du, I skulle finde mig tro, formærker jeg end, at hun tvivler. Nu, de kommende Dage skulle vidne for mig!“

Margaret saae paa sin Ven med et taareblændet Blik og et veemodigt Smil; men Knud var saa optagen af den glædelige Tidende, Folmer havde forkyndt ham, at han kun med det ydre Dre opfattede de Ord om Tvivl og intet Spørgsmaal gjorde i den Anledning, men blot stirrede paa sin Søster med ufrømtet Forundring og Glæde.

Margarets Hjerter sank dog nu i hendes Bryst; thi det Første, hun blev vaer, da de nærmede sig Land, det var Broder Vigands Skikkelse. Drømmen var forbi, og den barste Virkelighed meldte sig. Hendes Skriftefabers rynkede Pande og mørke Blik meldte forud om strenge Trettesættelser, fordi hun fandt Behag i en Kjøtters Selskab, muligt ogsaa om hendes Fabers Brede, fordi hun uden Forlov var løbet af Gaarde. De havde da ogsaa neppe sat Foden iland, førend han talte dem haardt til.

„Ere I galne,“ sagde han til Knud og Margaret, „at strippe saa om den ganske Dag, Du, Margaret, uden sømmelig Ledfagelse og sætte Eders Faber i Stræk ved lig ufindig Afsærd.“

„Jeg er den Skuldige,“ sagde Folmer. „I formelde

Fr. Mogens min bedste Hilsen og lade ham vide, at jeg traf de Unge ved Stranden, og at de paa min Begjæring og under min Varetægt have gjort denne liden Lyffart. Han skal til sin Tid af mig selv saae fyldestgjørende Forklaring. Min Broder Peders ufornødede Ankomst og nødvendig Sagers Afgjærelse bør fremskynde min Hjemfart."

"Fr. Mogens," svarede Vigand, "vil neppelig føle sig stillet tilfreds ved den Borgen, Eders sagre Ord giver. Til at vogte skjønne, unge Jomfruer sætter man ei gjerne unge Mænd, allernødigt naar de ere af den Sort, der hude Strengelæg og kjelne Sange."

"For Gud, Munt!" foer Folmer op, "vogt Din Tunge! Du har alt nogle Gange prøvet Dit Vid paa mig; see til, det ikke ender dermed, at jeg garver Din Ryg!"

"J vil finde det Arbeide lidt brydsomt, skulde J fordriste Eder at prøve derpaa," sagde Vigand med et roligt tirrende Smil, idet han lagde Haanden paa Fæstet af den Dolk, han bar i sit Bælte.

"Kom, Folmer!" raabte Thomas, der alt var i Sædlen, "og bryd kort af; det turde være det Bifeste, enddog denne Dag, der har været fuld af Daarstab nok for Dig, passelig kunde sluttes dermed, at Du maalte Klinge med en forløben Tiggebroder."

Folmer værdigede ikke Thomas Kruse noget Svar, men bekjæmpede dog sin Harm, tog hjerteligt Afsted med Knud og hilste Margaret med Høviskhed.

"J tilgive mig, Jomfru Margaret," sagde han, "at jeg forglemte, hvilke onde Dine der vogte paa Eder, og at Eders Fader har Skalle i sit Brød, der ublægge Alt til det Bæste. Mit Haab er snart atter at mødes med Eder; indtil da have Eder Gud!"

Syvende Kapitel.

En sær Tidende.

www.libtool.com.cn

Hr. Mogens, saavel som de fleste af hans Standssæller, havde i rolige Tider ingen værre Fjender, end Kjedsomheden. Vore Fædre vare paa Grund af deres ringe Dannelse i saa Henseende langt værre stillede, end vi, skjøndt maaskee af samme Aarsag nok saa daadkræftige, baade til det Onde og det Gode. De kunde kun i ringe Grad nyde Romantiken paa anden Haand, gjennem Konstens Frembringelser, de maatte søge den i selve Livet, og naar da ikke æblere Lidenstaber satte dem i Bevægelse, eller store Begivenheder dreve dem til Daad, da havde de ingen anden Tilflugt, end Sulefabet, Bøgeret, Spil og Fjas.

Morgenen efter den Dag, da Folmer Knud og Margaret Mogensdatter i Skovens Tempel havde sluttet deres Hjerters Pagt, var graa og regnsfuld; Alle paa Tjele vare under Tag, baade Herre og Tjenere. Hr. Mogens var dernæst i sit værste Lune; thi han havde den foregaaende Aften med haarde og grove Ord revset Knud og Margaret for deres Fart over Søen med Folmer Knud, og da han om Morgenen var kommen i Klæderne, vidste han intet Bedre at tage sig for, end at begynde, hvor han den foregaaende Aften havde sluppet. Genete fik nogle onde Ord, fordi hun ikke vogtede bedre paa sin Datter, og efterat Hr. Mogens saalunde havde lyst baade Hustru og Børn fra sig, sad han i Hallen med Broder Vigand og gæbede over Stakbrædtet; dog talte de Begge imens Ulkruset dygtigt til.

Broder Vigand havde nogle Gange ladet sin Belønner vinde; men nu, da Ullet steg ham til Hovedet, blev han bristigere, og Hr. Mogens fornam, at Spillet gik ham imod. Forbittret paastod han, at det ikke var gaaet ærligt til, og at Vigand havde rylket en Brik i Smug, mens han vendte sig fra Brædtet. Vigand ret-

færdiggjorde sig hidfigt, men da væltede Hr. Mogens alle Brillerne og svor, at hvis Vigand ikke taug paa Stand, da fik han Økruset i Hovedet.

Det var ikke første Gang, at Vigand døde sig grov Tiltale. Den Bessyttelse, han nød paa Tjele og den Magt, han der havde tillistet sig, købte han ikke for nogen ringe Priis, og de Udmygelsler, han maatte lide, vilde sikkert været hans hovmodige Sind for Meget, havde han ikke tillige været saa pengegridsk, som han var. Hans Stilling som Skriftestader og Sjælesørger fikrede ham ligesaa lidet for grov Medfart af hans Herre, som et Helgenbillede i vore Dage slipper for at slages sønder af en Katholik, naar de til det rettede Bønner ikke blive hørte. Dog var han i dette Dieblit ikke tilfunds at give sig strax.

„J vilde dog neppelig,“ sagde han med et truende Blik, „fordriste Eder til at lægge Haand paa mig, en Kirkens Tjener.“

„Ei!“ svarede Hr. Mogens med et barst Smil, „Du kunde jo selv give mig Absolution derfor.“

Hr. Mogens, der mindedes Vigand som en liden Pøg, en Søn af en af hans egne vordnede Bønder, duttede ham stedsse, og Vigand maatte finde sig deri.

„Ingen ringe Synd det,“ svarede Vigand, „og haard Bob vilde det kræve; thi uanseet min Persons Ringhed, da vilde J i mig krænte den ganste Kirke, ja den hellige Fader selv.“

„Nu Vigand,“ svarede Hr. Mogens og legede med de væltede Skakbrætter, „der er langt til Rom, og Bispens Krumstav har i disse Tider faaet et svart Knæl. Dog skal Du nu tilstaae, at jeg er Kirkens Iydige Søn, og at jeg føler Anger over min Brede; der har Du otte Stilling i Bob!“

Hr. Mogens greb i sin Fille og lastede Stillingerne hen til Vigand, der tøvende og med en suur Mine strøg dem til sig.

„Er Du ei tilfreds?“ spurgte Hr. Mogens.

„Harde Skillingerne været flere,“ svarede Vigand, „da var Afsladet blevet større.“

„Ha, ha, ha!“ loe Fr. Mogens, saa det gav Gjenlyd i Hallen, „I Sortkapper ville have Alt, det er Præstevane; dog faaer Du nøies dermed for dennesinde; er det saa og ikkun en Uge siden jeg skjænkede Dig det sorte Faar, Du yndede saa vel, og baade Lam dertil.“

„Ikke vilde jeg Klage,“ svarede Vigand sagtmobigt, „gjorde ikke Eders Haanhed det stundom saa for mig, som var Gaven ugivet.“

„Bed min Helgen, hvilken Snak! Min Haanhed, som Du det benævner, farer hen lig et Pust, mens Gaven bliver. Sammen ligger nu Veir og Uveir, det er saa Livets Gang, og Du faaer tage baade Dele, som de falde.“ —

Medens Fr. Mogens og Vigand dobbledede i Hallen, sad Genete i sit Kammer, og Margaret og Knud sad hos. Genete speede paa en sær, hvid Hjortel, Margaret formodede, at det var hendes Moders Liigsærl; thi naar hun var meest forsagt, da tog hun stedse det Sytsi mellem Hænder. Imens sang Margaret efter sin Moders Begjæring Axel Thordsens Vise, og som hun sang, saldt en Taare fra hendes Øie paa den Siltebug, hun baldyrede, saa fuldt blev hendes Hjerter ved at tænke paa den franske Skjebne, der blev skjøn Valborg til Deel; monne der ventede hende nogen bedre?

Som hun tænkte saa, gik Døren op, og den strabende Lyd af Træbakken forkyndte, at det var gamle Else med Ollebrøden. Det stod at læse i Elses grove Træl, at hun heelt vel var sig den Myndighed bevidst, som paa Grund af hendes Huusbondes Haardhed og hendes Madmoders Svagsindethed var bleven hende til Deel. Dog var Genete saa sagtmobig, at Else oftest foer med Lempe, og fik hun en Tørn, da blev det gjerne med Datteren og ikke med Moderen. Else satte nu Træbakken paa Bordet og bad Herfabet at spise, mens Ollebrøden var varm, idet hun gav den Forsikkring, at den var vel sødet; og mens Genete og hendes Børn saa toge Plads omkring

Bordet og langebe til Fadet, blev Else staaende og saae til, som hun pleiede van, naar hun var i godt Lune, eller havde Noget at fortælle. /

„Der vanker nu Sunl og andet Godtovre i Hallen,“ begyndte hun; „lige nu er der kommen en Gjest i Gaarde.“

„En Gjest i det Guds Veir?“ udbrød Knud, mens en flygtig Rødme foer over Margaret's Afsyn; men hendes Uro dæmpebes strax, thi Knud sagde:

„Da tør jeg vædde, det er gale Geert; han kommer stedsom en Uveirsfugl i Blæst.“

„Der traf Du det!“ svarede Else; „han kom ridende uden Sadel og tilstænket fra Isen til Svangen. Huusbond laante ham sin Palkrol, og hans egen Vams hænger i Aldstuen at tørres. Nu sidder han luunt vænket i Hallen med Huusbond og Broder Vigand; jeg hørte dem lee overstadiigt nys.“

„Jeg maa derind,“ sagde Knud og sprang op.

„Gaae ikke til Fader nu,“ bad Genete og hævdede sit blege Afsyn; „forvent, at hans Brede sætter sig.“

„Naar Geert kommer,“ sagde Knud, „da bliver Fader stedsom i godt Lune, og jeg tør vel nærme mig.“

„Geert Eriksen er en Gjel og dertil en Stakkarl,“ mente Else; „fattig Frænde faaer liben Hæder.“

„Han drikker Dig under Worde,“ sagde Margaret, men Knud var alt ude af Døren.

Han hørte allerede paa Taarntrappen Geert Eriksens strattende Stemme, og da han traadte ind i Hallen, møbte ham det pudsfige Syn af hans Frændes lange, magre Stikkelse i hans Faders Palkrol, der hang om ham, som en Sæl om en Bønnestage. Det lange Ansigt var garvet brunt af Sol og Vind, og en skarp Streg i Panden, lidt paa Skraa, stillede mellem de nedre, udsatte Regioner og den blanke skaldede Isse, der ellers skjærmedes af Hatten. De smaa graae Dine plirede med det vante snu Udtryk, den tykke, røde Næse lystede midt i Ansigtet som en Lanterne, og den store Mund fortrak sig til et Griin, da Knud traadte ind.

„Hei, Du Huggebasse, er Du der?“ raabte han Knud imøde. „Kom hid og gjør Bod for Dine Ugjeringer, da jeg sidst gjestebe Tjele. Du skal tømme det store Kruus i tre Drag, som Mærkerne angive. Min Arm værtebe længe derefter af den Fegting, Du da stillede an med mig i Urtegaarden, og havde Du lært, som Du har Kræfter til, da skulde Fanden fegte med Dig tiere.“

„Nu, Geert,“ svarede Knud, idet han traadte hen til sin Frænde og tog den fremrakte Haand, „I gav og mig nogle gode Smører over Haanden.“

„Tag et Bæger i Stranken og sid hos,“ sagde Hr. Mogens ret mildt til sin Søn. „Lad nu høre et forstandigt Ord!“ foer han fort, idet han vendte sig til Geert Eriksen. „Hvor gaaer det med Din Bedrift? Fikst Du Sæden i Jorden?“

„Laf for Forespørgslen, kjære Mogens,“ svarede Geert, „men end bedre være Du tallet for Sæden, Du forhjalp mig til! Det kom Alt i Jorden paa nær tvende Tønder Havre, dem brune Bliis aad.“

„Og Du streifede tænkelig Landet rundt, mens Din Svend pløiede og saaebe? Da gjøre Du ingen Ed paa, at al Sæden kom i Jorden!“

„Det vilde sømmet en god Mand, som mig, ilde,“ svarede Geert, „at gaae og hænge bag Blougen eller drage Saaesækken. Hvad tykkes Eder, Bigand?“

Bigand saae op uden at svare, og det kjendtes strax, at der ingen god Forstaaelse var mellem disse To. Nar-sagen dertil var fornemmelig den, at Bigand, der var misundelig paa Alle, der nød godt af Hr. Mogens's Gavn-milthed, havde forsøgt at sætte Dndt for Geert hos hans Frænde, men tillige den, at Geert var ivrig lutherff findet og en stor Hader af Præste- og Munkevælde. Saa stod det jo bestoværrer til i mange Hjerter, at Habet til det Gamle var en stærkere Driivsjeder til Omvendelse, end Kjærlighed til det Nye; og Geert Eriksen var dertil ganffe uvidende og formaaede hverken at læse eller føre Pennen. Dog bør det siges til hans Undskyldning, at

Mænd, der vare bedre stillede og bedre oplærte, end han, ligesaa lidet, som han, fattede den store aandelige Omvæltning's inderste Væsen; og dette gjælder ikke blot luther'ske Lægfolk, men ogsaa Papisterne, deriblandt flere af den gamle Kirkes Overhøyrder.

Geert Griffen havde imidlertid en stærk Sukommelse og var ingenlunde saa stor en Ibiot, som han stundom gav sig Mine af. Hans Hoved var fuldt af Biser og Bers, som han heelt vel forstod at anvende. Nu gik han løs paa at drille Munten og sagde da:

„I svarer mig ikke, og det kommer sagtens deraf, at I er i ondt Lune og i stor Betymring for Eders Messe, der drages med Døden. Har I hørt det lystige Digt Dialogus, en Bise om den græsfelig onde Tidende, Paven fik til Rom?“ og uden at afvente Svar, fremsagde han med Pudsigheid i Mine og Røst følgende Strofer:

Eders Messe er nu saare svag,
 Det seer jeg nu paa hendes Bag,
 Hendes Dine ere faldne i Hovedet ind,
 Hun er baade bleg om Næse og Kind.
 Ligest er hun nu til at see,
 Alt som den gamle Fru Lisete,
 Der stander hjemme bag Kirledør
 Og haver sin Næse vendt i Nør.

Rnud loe overstadigt ad den Bise, men hans Faber bevarede dog sin Værdighed og sagde:

„Nu, nu, Geert! Du lade helst det blive! Vi lide ikke de ugudelige Smædeviser her paa Tjese.“

Dog skjulte han et Smil i Olkanden, thi hans Gudsfrøgt bestod kun i Overtro og Hjerteangst, naar han blev syg, og Knokkelmanden bankede paa hans Dør. Geert blev det Smil vaer og foer da fort:

„Saa gaaer det Messen; men hvor haver det sig med Vigilier og Begang for de Døde? I høre nu:

I Beenhuset haver jeg ei Lys, ei Lampe seet,
 Hverken Bøx eller Laig fandt jeg derinde,
 Uden femten bøde Muns paa samme Sinde,
 De gode Sjæle, dem steer ingen Væ,
 Der tændes dem hverken Lys eller Lampe mere.

Utaal: Den stoffte Kvinde paa Tjese. I.

„Da fare de ned i Helvedes hebeste Pøl!“ raabte Vigand og sprang forbittret fra Borde, „og Ederis fule Sjæl forrest at vise de andre Veien!“

Da Vigand foer op, stødte han usforvarende til Kruiset, saa Dilet flød omkring og løb Knud i Skjødet.

„Her er Vaadt nok at slutte en liben Skjærslid med,“ raabte han og sprang op, mens Geert hældt sig paa Mavens og loe.

„Den Spas bliver for grov,“ sagde Hr. Mogens vredt; „Du misbruger Gjesteretten, Geert!“

„Fanden tog Munten ud af Døren,“ sagde Geert, da Vigand i største Harmen havde fjernet sig; „og vel, at vi bleve ham kvit. Hvor giber Du, Mogens! have den fule Sortlutte i dit Huus og holde Din egen Nalke under det papistiske Nag? Ei, ryk det Præsteregimente af, vord en god lutherist Mand og nyd Friheden!“

„Friheden?“ spurgte Hr. Mogens, hvis Brede over Vigands Ydmygelse ikke gik synderlig dybt. „Hvor kan jeg ønske mig bedre Kaar, end at kjøbe mig Syndernes Forlabelse, naar jeg snubler, ved at bede min Rosenkrands nogle Gange, faste en Kjennde, dog med Maade, og give en liben Skjenk til Kirken? Og vilde jeg offere en Bondegaard eller to til Mariager, som mine Fædre gjorde, at fikke mig en evig Messe, da fik min Sjæl den Forvisning at flyve lige lukt ind i Paradiis.“

„Du troer det neppelig,“ svarede Geert med større Alvor, end han hidtil havde lagt for Dagen, „enddog Du siger det. Er saa og i hvert Fald den Lære itkun for de Rige; hvor gaaer det Fattigmand, som blot har en ringe Gave at byde? Er jeg nu saa sandt kun en ussel Bondegaard eiende, og vend min Fikke og slaae mig slab, finder Du en Hvid derudi! Det er sødt at drikke, men suurt at betale. Vi drak og spillede Tærning i Staden den ganske Nat og langt ind i den lyse Morgen; spillede jeg der baade Sæddel og Trendse væk og kom herhid paa den bare Hefterng.“

„Jh, Gud naade!“ udbrod Hr. Mogens, „de kalde

Dig ei for Intet gale Geert; hvi borgede Du ikke en Sæddel i Viborrig?"

"De Bysmænd," svarede Geert undvigende, "de tænke, der findes ikke værre Ribbing, end Den, som Intet har."

"Jeg faaer da slye Dig en Sæddel," sagde Hr. Mogens; "end red Ingen af Vten Løvenbalk paa nogen Hesteryg."

"Tak, som byder!" svarede Geert; "Du var mig stedsse en god Frænde og Ven, Mogens!"

"Nu Geert — sid Din Ven nær, men sid ikke Laaret af ham! Du kunde vendt Dig til Maren og Erik i Din Nød; de ere jo end i Staden."

"Sandt nok det," svarede Geert og plirede med Dinene; "dog vilde Ulykken, at de igaar gjorde en Fart til Strandet; godt dog, at Du nævner dem, al den Stund jeg har Grinde til Dig fra Maren, efter hvis Begjæring jeg er redet herop."

Hr. Mogens spidsede Øren, men da Geert sad taus og ligede ned i Kruset, bød han Knud forsøe sig ud af Hallen.

"Gaa ud," sagde han, "søg Vigand op og see at gjøre ham god!"

"Lad helst Knud forblive her," bad Geert og saae op med en vigtig Mine; "hvad jeg har at sige Dig, Mogens, er nytteligt for ham og for de Unge at faae Forstand af."

Knud, som alt havde reist sig fra Bænken, tog heller end gjerne Sæde igjen. Geert tømte Kruset til den sidste Draabe, strøg Ølflummet af sit Skjæg og stred saa til at forrette sit Grinde.

"Først," begyndte han, "kjerlig, søsterlig og broderlig Hilsen fra Maren og Erik! De have, siden de gjestebe Dig, dvælet i Viborrig og der nogle Dage havt megen Umgængelse med Rigens Hofmester, Peder Ebbesen og Axel Juul. Saa er blandt dem paa baade Siber blevet talet meget om Rigets Tilstand og Standens Vilkaar, og Hr. Mogens Gjøse har gjort dem viis paa, at for Riget

gives ingen Frelse, bliver ikke Hertug Christiern kaaret til Konge. Det gif ei paa Mødet St. Fjergens Dag*), ei heller paa Herredagen i Nye først paa Maaneden, hvorom Du jo sikkerlig har hørt?"

"Jeg har saa, **filsvarede** Hr. Mogens; „alle Visperne satte sig imod, saa og Prebbjørn Bodebust, Peder Lykke, Niels Brof og Mogens Bilbe."

Geert nikkede med saa viis en Mine, som om han selv havde Sæde i Rigens Raad, tog en god Slurk af Ølkruset, som Knud stadig fyldte af Randen, og foer fort:

"Rigens Hofmester holder lige godt uvigeligt ved sit Forsæt, at sætte Hertugen ind; dog er han formenende, at det faaer ingen Art, vil ikke den menige Abel tage Haand med i Hanke. Han havde forgangen Dag Erik for, og da jeg stod hos, sagde Hr. Mogens Gjøse mig nogle gode og venlige Ord og lagde sær Bøgt derpaa, at jeg er Lutheri Lære tro anhängende. Derom talte han og saare indtrængende med Erik, som end ikke er gaaet over, helder han end til den nye Lære, saa og med Maren, der jo hidindtil har været Papist paa en Hals. Han lagde det heel spyndigt ud for dem Baade, at den gamle Kirke nu raver vældelig og snart vil falde i Gruus, saa det raadne papistiske Væsen helst bør vorde aflagt af hver rettskaffen Dannemand. Saa kunde det og, sagde han, sœie sig saa, at vi sit tilbage det Guds, vore Fædre i deres Vanvittighed**) have stjenket til Klostre for unyttige Sjælemessers Skuld, deres Efterkommere til stor Forkleinelse."

Hr. Mogens sagde „Hm!" og Knud sørgede atter for, at Geert kunde faae sin Strube vædet.

"Der paatoom da," foer Geert fort, „fornemmelig Maren en mægtig Sindsrørelse; og hun har siden været lidende af svære Anfegtelser og ganske mistet sin Madlyst. Den gamle og den nye Lære, siger hun, strider en svar Strid i hendes Hjerte, og hun har ræddelige Drømme

*) 23 April.

**) Uvidenhed.

hver Nat; da er det, som Lutherus og Rigens Hofmester drog hende til den ene Side, Guds Moder og en stor Skare Helgene til den anden; men hun seer til sin Forundring, at de Alle Intet formaae mod Lutherus og Mogenss Gjøe, saa disse ~~Denne~~ ~~bel~~ ~~maa~~ ~~være~~ de Stærkeste. Hun agter da nu ganske at affværges Papismen og har talet til Thøger derom; men han hørte hendes Bekjendelse uvillig og vil ikke ret fæste Lid til hendes Oprigtighed, hvorved han efter sin Formening gjør sig skyldig i stor Taabelighed. Nu vilde det være Maren til stor Bestyrkelse, om Du som en god Broder vilde træde i hendes Fodspor, om Du kunde blive til Sindss at affværges Papismen, og forventer Erik iligemaade, at Du vil staae paa samme Side, som han, og støtte Hertug Christierns Balg. Jeg lovede at forebringe Dig dette snarest og vende tilbage til Staden med Dit Svar."/>

"Dette kommer mig heelt ufornødet," tog Hr. Mogenss tilorde efter nogle Dieblisses Tausshed. "Jeg har nu holdt ved med det Gamle i saa mange Aar og er ikke tilfands nu, da det lider mod Aften, at forandre mig. Agter jeg saa og Jomfru Mariæ, og alle Helliges Værdighed og Faurhed høit, og kan ei finde mitg deri, at hun, som de, plat forkleines."

"Ei, derom kan jeg tale!" sagde Geert; "det er itkun som at hoppe over en Bæk. Ikke ringeagter jeg Guds Moder, enddog jeg ingen Afgudsdyrker er længer og ikke kysser hendes Billede; men jeg havde Intet uden Blussel og Haanhed af det Munteregimente, og end blues jeg ved at mindes, hvor jeg lod mig trække om ved Næsen af en gjerrig Klosterbroder eller Præst, som havde jeg itkun været en Skolepog. De Klærter undte mig ikke Føden og lagde mig til somme Tider haard Faste paa. Nu æder jeg Kjød, naar mig lyst, og begriber, at en Mundfuld Kjødsmad kan ikke stikke mig ned i Helvede."

"Bilde dog," mente Hr. Mogenss, "nogen Faste til Tider være Dig saare gavnlig, Geert! Du raser mod Dig selv, fordærver Din Sundhed og stækker Dit Liv, lad mig som Din fuldtro Ven siige Dig det."

„Na hvad, Mogens, jeg er karst som en Fisk,“ svarede Geert, „saa hav Du blot ingen Belymring for mig! Hvad Dig anbelanger, da stander det til Befindelse, om det kan komme Dig til Brøst eller Gavn at gaae over. Maren lom iv stor Færme ved at tænke derpaa, hvorlunde de gjerrige Munte i Fortiden have lokket Slægten Guds fra, og hvad om nu de store Gaver ere falstelig annammede og ikke paa nogen Viis have formildet Guds Dom, vilde det da ikke være at gjøre Ret og Stjel at træde dem tilbage?“

Hr. Mogens rokkede i sin Stol og hans usikre Blit viste, at han var bleven berørt paa et ømt Sted.

„Jeg,“ vedblev Geert, „snakker ikke for min egen Pose. Jeg vinder moxen Intet, al den Stund jeg itkun har Part i den øde Gaard i Musted, Jens Nielsen tilstødede Børglum Kloster i gammel Tid. Fange vi den igjen, og den skal deles imellem Pernille, Gjertrud, Ellen, Sophie og mig, der bliver tænkelig kun en Lønbe Als Bærd til enhver af os; men lad høre engang, hvad Din Farmoder, Ellen Svendsdatter, bortstjænkede til Åsmild og Mariager? Maren har paalagt mig at adspørge Dig derom.“

„Hm!“ sagde Hr. Mogens, „det veed jeg heelt vel og har Brev derpaa, som ligger i Skrinet blandt de andre gamle Pergamenter. Ellen gav for sin Sjæls Frelse til Åsmild Kloster fire Gaarde i Fastrup og en i Binderslev; og til Mariager gav hun fem Gaarde, lutter Strøgods.“

„Saae vi det!“ sagde Geert og gned Hænderne; „der gif hele ni Gaarde i Munkens Sæt! Den Salighehed blev saa dog en Kjende dyrere, end Du sagde før. Forhjelpe vi nu Hertugen til Kronen, da løser han for Sællen; stik saa Din Haand deri, Mogens, og annam Din lovlige Eiendom!“

Hr. Mogens grundede et Dieblit, men hævdede saa Hovedet og sagde med uventet Fasthed:

„Jeg gjør det paa ingen Viis, Geert! Først af den Årsag, at det tykkes mig at være at forstyrre For-

ældrenes Fred i deres Grav; hvad de gav i god Tro, lad det blive! Ingenlunde er jeg vis derpaa, at Gaven har været unyttig. Dernæst betænke Du, at Kirken staaer end, og Hertugen er ikke Herre i Danmark, langt fra det! Man bør i disse Tider see sig vel fore, hvad man gjør. Altfaa bringe Du Maren min kjærlige broderlige Hilsen og bede hende have mig undskyldt; jeg gjør ingen Forandring ved min Tro, og derved maa det have sit Forblivende. Hvad det Andet anbelanger, at støtte Hertugens Sag, da faae vi see; ikke kan jeg i saa vigtigt et Anliggende give Bessed paa en Studs. Eril og Maren derimod, de faae raade sig selv.“

Geerts pudsig Afsyn røbede hans Stuffelse og Forundring over sin Frændes Utilgængelighed. Den agtværdige Pietet for Fædrenes Minde, Hr. Mogens vedkjendte sig, fandt ingen synderlig Gjenklang i Geert Erilsens ved Fattigdom og Udsteielses nedværdigede Sjæl; derimod fattede han bedre den snu Forsigtighed, Hr. Mogens's Svar vidnebe om. Han kjendte sin Frænde for godt til ikke at vide, at naar denne havde taget sin Beslutning, da var den uroffelig. Hr. Mogens paa sin Side havde sine Tanker, hvilke han dog beholdt for sig selv, vilde de end smigret gale Geert høilig, havde han udtalt dem. Han stirrede nemlig paa sin lurvede Frænde og tænkte: Geert er ingenlunde til hver Tid den Gjel, man seer ham an for!

Dog nu, da Geert havde røgtet sit Verinde, slog han Gjektten løs for Alvor.

„Nu, jeg er lige glad,“ sagde han, „men dette har taget paa Lungerne, Mogens! Und mig en Taar sød Biin, forinden jeg drager af!“

Hr. Mogens havde Intet imod at forsøde sit Afslag paa den Biis og slaae en Sviir af. Der gif Bud efter en Kande Biin, og da den var tømt, fylldtes Kanden paany. Geert trallede sine Viser, gjorde Løier med Knud og hidsede Hr. Mogens's Hunde, der hidtil havde ligget roligt og sovet paa deres Hinder, paa hinanden. I to samfulde Timer sad de og drak, indtil Knud laae under

Bordet, og Dinene stode ganske stive i Hovedet paa hans Fader. Gale Geert blev derimod blot steds mere højrøstet og lystig, indtil han endelig skjønnede, at han var alene om Spadsen. Da brød han op og red ad Viborg til, idet han mageligt brede sig i en af sin Frændes Sadler, som var bleven lagt paa brune Blis's skarpe Ryg.

Men da Hr. Mogens havde sovet Nusen ud, da gik han omkring og mumlede hen for sig: en sær Tidende, en sær Tidende! og da Vigand bad om Forklaring, da fik han at vide, at Fru Maren Erik Strams var bleven lutherisk, og denne sære Tidende indgød ham en ikke ringe Bekymring; thi hans Patron udmalede for ham, hvor nær han selv havde været ved at følge Marens Exempel, og det blev fra nu af en af hans bedste Fornøielser at true sin Skriftefader med Lutherus og Trøstald fra den ene saliggjørende Kirke.

Ottende Kapitel.

Kund Mogensens Gjeldner.

Intet skilte i fordums Tider saa mange retskafne Mænd ad, som Eiendomsstrætter; navnlig i den Tidssalder, hvorom her er Tale, var Processlysten en almindelig Syge. Sjelden sluttedes en Handel, eller stiftedes et Bo, uden at der fulgte Retsstridigheder efter, og undertiden bleve de ikke førte til Ende i et Menneffes Revealder; thi Lyft til at udvide sine Bestikkelser og stor Haardnakket-
 hed i at fastholde sine Rettigheder var et Særkjende for Datidens Adels, der isvrigt, maalt med det rette Maal, sin egen Tids Maalestok, i det Hele taget var billigt-tænkende og langtfra ikke undertrykte Bonden i den Grad, som det senere skete. Samsfundsforholdene vare uret-

færdige, og naar Kong Christiern den Anden, der nu sad og sukede i sit Fængsel, i sin Regjeringstid anvendte Magtens Tryk foroven, da vilde denne Fremfærd været høilig at prise, hvis han ikke i Udførelsen af sin store Gjerning selv saa grovt havde besmittet sine Hænder med Grusomhed og Uretfærdighed. Dog maa det siges til hans nærmeste Efterfølgeres Roes, at under deres Scepter var Bonden endnu ikke ganske værgeløs, og de overleverede Domme vidne, at endnu dengang kunde en Bonde blive hørt og faae Ret mod en Adelsmand.

Et Beviis paa, at Bonden, uagtet han var berøvet sine politiske Rettigheder, dog endnu nød nogen Agtelse, er den Omstændighed, at Herremændene undertiden i Afgjørelsen af deres Skjeltrætter valgte deres egne Bønder til Rebsmænd og undertastede sig deres Voldgiftshjendelse.

En sliq billigtænkende Adelsmand var Christoffer Kruse til Bingegaard, og herpaa gav han Beviis saa Dage, efterat Geert Eriksen havde gjestet Tjele. En Skjeltrætte havde nemlig i nogle Aar gjort Hr. Mogens og ham til Venner. De holdt sig fra hinanden, uagtet Hr. Mogens dog tillod sine Børn nu og da at pleie venlig Omgængelse med Kruserne, hvorimod Kvinderne paa Bingegaard ingenfinde have viist sig meget villige til at gjeste Tjele, da de delte de Flestes ringeagtende Mening om Genete Jakobsdatter, og denne desuden som et udenlandst Bæsen var dem fremmed. Christoffer Kruse derimod mente sin Nabo det godt, han yndede hans Børn og ynkedes over deres usalige Moder, hvorfor han nu, da hans Søsters Bryllup var forestaaende, besluttede at gjøre et Skridt til Forsoning.

Han red da en skøn Dag selv i fuld Puds til Tjele, ledsaget af et Par Svende, og da Hr. Mogens trods sin Overraskelse modtog ham vel, gjorde han sin Nabo det Forslag at jevne deres Skjeltrætte og lade sex Bønder, udvalgte af dem hver, dømmе dem imellem. Hvor stædig Hr. Mogens nu end kunde være, saa gjorde dog hans unge Naboes ædle og frimodige Handlemaade Indtryk paa

hans Hjerte, og han gav sit MInde til Forliget, der ogsaa nogle Dage senere ved Bøndernes Bistand blev fuldbjrdet; og da de derefter paa Tjele drak broderligt Forlig i en Kande Hamborgerøl, lod Christoffer Fr. Mogens forstaae, at det var med sin Søsters forestaaende Brudfærd for Die, at han havde indlebet en bedre Forstaaelse, og at det vilde være ham og hans Hustru saare kjært, om Fr. Mogens, hans Hustru og Børn paa denne Glædsfestsdag vilde formere Brudens Hæder ved deres Nærværelse paa Vingegaard, Peter og Povlsdag førstkommande Klokken otte slet, og deeltage i Bryllupsgildet haade denne og de følgende Dage.

„Gamle Folde ere onde at slette,“ sagde den ærlige Christoffer, „bedst da at gjøre det tilgavns; og tænkte da Anna og jeg, at paa den Dag maatte helst Alle være glade, og at det vilde været ligesom en Formørkelse af Glæden at vide en saa god Mand og hæderlig Nabo, Riddermanden Fr. Mogens Lauridsen, Brudehuset saa nær og dog ikke nærværende.“

„J være oprigtigt takket for Eders og Eders Hustrus gode Hjertelag,“ svarede Fr. Mogens med et høvst Bul; „nogle af os skulle visjelig med Tak for den os bevisste Gæste give Nøde til den berammede Tid.“

Med dette høflige, men ubestemte Svar maatte Christoffer Kruse lade sig nøie; han formodede, hvad ogsaa indtraf, at Genete ikke vilde indfinde sig, enten hun nu selv søffede at forblive ved Hjemmet, eller det vilde blive hende formeent at drage med. Han vovede dog ikke at røre ved dette sømme Punkt, hvorimod han derefter fremkom med sin Søsters Begjæring, at Jomfru Margrethe maatte ledsage hende som Brudepige og hendes Broder Knud ride med blandt Brudgommens Svende, hvilket Fr. Mogens Alt med stor Beredvillighed og mange Taksigelser gav sit MInde til, og de stiles derpaa i Venlighed og under gjensides Høflighedbeviisninger.

Efter at Forsoningen med Fr. Mogens saaledes lykkeligt var fuldbragt, tog Anna Gnevoldsdatter ikke i Betænkning at ubede sig sin Veninde Margarets Nærværelse

paa Bingegaard i et Par Dage, efter Sigende for at tage hende paa Raad med Hensyn til sin Pjunt, men i Birteligheden forbi hun i de sidste Dage af hendes Jomfrustand, forinden hun skulde drage ud i Verden, sølte Trang til en liden Stund at nyde ~~Margarets Selskab~~ og Fortrolighed. Ifølge denne Indbydelse red Margaret, ledsaget af Knud, en smuk Dag i den sidste Uge af Juni Maaned til Bingegaard.

Dette Herresæde var kun en Gaard af anden Rang og kunde ikke maale sig med Tjele, hverken i Bygningernes Udstrækning eller Styrke. Baaningshuset, en Længde med Kjelder og et Stokværk, var rummeligt, men laae tæt ved Staldbygningerne og Laden, med hvilke det dannede en anseelig Gaardsplads. Gaarden var aldeles ubefæstet, som saa mange andre Sædegaarde i Perioden før Reformationen, da Adelen, navnlig i Jylland, i det Hele taget ingenlunde var rig, hvorfor de Adeliges Baaninger, som deres Leveviis til daglig, var tarvelig, om de end ikke undlod ved særdeles Lejligheder at bære stor Pragt i Klæder tilskue og i Anretningen ved Silberne at anvende en Overdaadighed, som ofte var over deres Evne.

Var Christoffer Kruses Fædrengaard saaledes ikke meget anseelig, saa havde den til Gjengjæld et desto venligere og hyggeligere Præg. Fra Baaningshusets nordlige Værelser havde man Udsigt til Gaardspladsen, fra de sydlige forlystedes Diet ved at see ud i den venlige Urtegaard, der var langt bedre holdt, end Urtegaarden paa Tjele, hvor Blomsterne, anbragte i stive Figurer, duftede og Bierne surrede omkring deres Stader. Urtegaarden skjæmmedes af en liden Lund, som fra Vallens Skraaning strakte sig heelt ned i Dalen, og hvor der var flere skygfulde Siddepladse.

Da nu Knud med sin Søster nærmede sig Indtjerselen til Gaarden, blev han lidt rød om Kind ved strax at see Anna og Ibe for sig. Margaret lagde ikke Mærke til hans Forlegenhed, og havde hun ogsaa gjort det, vilde hun neppe tænkt, at det var Andet, end Reitet-

hed. Hun troede, at hendes Broders Hjerter var i god Behold, og at han satte sine Hundes Selskab, Vaabenleg, Jagt og Fisseri langt over selfabeligt Samkvem med unge Jomfruer; men deri tog hun feil.

Anna Enevoldsdatter gik de Kommende livligt imøde og tilraabte Margaret en hjertelig Velkomsthilsen. Hun var en fint bygget Pige af Middelhøide, nogle og tyve Aar gammel. Hendes Ansigtstræk vare tækkelige, og hendes smaa brune Dine havde et blidt, søvnerist Udtryk. Det mørkebrune Haar var rigt og lagt i Fletninger; Tidens Mode tillod ikke, at det hang i Lokker og slagrede frit, hvilket betragtedes som stjøgemæssigt; og naar Anna nu snart blev indlemmet i Konelauget, da skulde hendes stjønne Haarhulde ganske dækkes af Perlehuen. Hendes Ansigtssfarve var frisk, men dog noget mørk, hvilket blev endnu mere isinefaldende, naar hun viste sig ved Siden af Ibe Nielsdatter; thi hun var med sin fine Hudsfarve og sit blonde Haar lys og stær som en Pillie. Uagtet hun kun var sytten Aar gammel, var hendes Skikkelse anseeligere, end Anna Enevoldsdatters, fyldig, men meget velkabt. Hun saae paa Knud med et muntert Blik i de blaae Dine, og da hun talte og loe, kom Smilehullet frem i hendes Kind, og man saae to Rader stjønne, hvide Tænder.

Da Knud og Margaret vare stegne af deres Heste, og Henning, som havde ledsaget sit Herflab, red ind paa Gaarden med dem, førte Anna, efter en hjertelig Omfavnelse, strax sin Veninde ad en Sti udenom Gaarden til Lunden, saa stor var hendes Vængsel efter at udøse sit Hjerter for Margaret. Knud blev saa alene med Ibe, men syntes at befindes sig temmelig ilde derved. De Smilehuller i Ibe Nielsdatters bløde Kinder indgøde ham langt mere Respekt, end et draget Sværd. Han stod taus og saae hen for sig, saa Ibe tilsidst selv følte sig forlegen og rødme; men hendes sunde Munterhed vandt dog Seier, og hun brast i Latter, saa at Knud, blussende rød, i en fortrydelig Tone udbrød:

„For Gud, Jomfru Ibe! I maa ikke faa lee mig til Stamme.

„I have Tak, Knud,“ svarede Ibe, „at I omsider fik Munden paa Gang; iltun et Spøgelse stirrer og tier, som I.“

„Feilen maa være hos Eder,“ sagde Knud mut.

„Saa har det været fra Verdens Skabelse af,“ svarede Ibe, „at Eva stedse fik Skylden.“

„Nu bliver I lærd,“ svarede Knud med vøgende Mod. „I læser for meget i de lutheriske Bøger. Jeg lider ei de Jomfruer, der stedse sidde med en Bog for Næsen.“

„Siig mig det, Knud,“ bad Ibe, „hvordan en Jomfru skal være beskaffen for at behage Knud Mogensen?“

„I Meget, som I er, dog ikke i Alt; I driver Gjet med mig.“

„Da lad af at være min Gjet, Knud!“ sagde Ibe kjekt.

Knud blev heelt tankesuld ved det Svar og gik og bed i sin Handske, mens han fulgte efter Ibe ad den samme Sti langs Stalden udenom Gaarden, ad hvilken Anna og Margaret vare forsvundne.

„Tænkelig,“ svarede han omsider, „lærer jeg Eder Konsten af, saa det bliver Enden paa Legen, at I vorder min Gjet.“

Dette mandige Svar huede Ibe godt, men dog slog hun knibst med Nakkten.

„Faaer jeg dandse med Eder ved Annas Brudesaerd?“ spurgte Knud og standsede.

„Lad see først,“ svarede Ibe, „hvilke Ungersvende der komme!“

„Ingen,“ sagde Knud, „det sværger jeg ved min Helgen, som dandser mere gjerne med Eder, end jeg.“

„Dog muligen En,“ sagde Ibe, „der sparer min Hjortel.“

Knud saae ud som en angrende Synder; han minbedes kun altfor godt, at han ved Julebandsen for-

gangen Ar havde havt det Uheld at træde Ides Skjortel sønder.

„Den Tid kommer vel,“ sagde han, „da jeg kan betale Eder den Rist typesold; indtil da er jeg eders Skyldner, I min Gjeldner.“

„Naar I vorder saa rig,“ svarede Ide ubarmhjertigt, „da forglemme I ikke, at det var min bedste Skjortel, den blaa Fløiels, stulken med Perler, den jeg tog i Arv efter min Moder. Syv Perler, Knud, gif i Løbet og bleve traadte sønder — saa, der har vi Thomas!“

Det var ganske rigtig Thomas Kruse, der kom flentrende dem imøde og stirrede paa dem med et hadefuldt Blik. Hvor stor Umage havde han ikke gjort sig for at vinde Ide Nielsbatters Gunst, og dog styede hun ham; men hos Knud Mogensens dvælede hun gjerne. Han hød kun Knud velkommen med et Nik og sagde saa:

„Hvi stripper Du om her uden Gaarde, Ide? Om Du saa synes, da vil jeg ledsage Dig ind til de andre Kvindfolk, hvor Din Plads pafseligst er.“

„Du har alle Dage været en Stud, Thomas,“ svarede Ide bjært; „dog er ikke Du min Formynder, det jeg veed af. Som Du seer, er her kommet Gjester i Gaarde; Margaret Mogensbatter er med Anna i Lunden, hvor nu Knud fører mig hen.“

„De Gjester, som komme ind ad Fordøren, blive meest høviist modtagne,“ sagde Thomas. „Paa Dig, Ide, kjen-des det, at voren Nø er ond at vogte.“

„Lad ikke det sætte Dig Krøller i Panden,“ svarede Ide med et Smil; „kunde blot hver Mand vogte sig selv, som jeg kan vogte mig!“

„Du kan tryggelig forlade Dig til,“ tog Knud til Orde, „at hvor jeg er nærværende, der bliver Ide Nielsbatter ikke ført andet Steds hen, end der, hvor hun selv vil.“

„Da kunde jeg dog,“ svarede Thomas i afstyrkelig Harm, „ønske hende bedre Vogter, end Dig, den Banbyrdbing, Du er!“

Knud saae paa Thomas, som om han ikke strax begreb, hvad denne mente.

„Kom Knud,“ bad Ibe bønligt, „gaae nu med mig og forfølg ikke den Ordstrid videre!“

Men Knud hørte hende ikke. Det arbejdede i hans Hoved, og som gennem en Taage fremdullede flere Erindringer, halv dulgt Kingeagt, der var ham viist, og løselig hentastede Dyringer, hvilket Alt samlede sig til Et og gjorde ham klog paa, hvad Thomas mente. Noget tung af Begreb, som han var, havde han tidligere ikke brudt sit Hoved dermed og i ungdommelig Sorgløshed ikke agtet derpaa; men nu, da Thomas Kruse slængede ham Fornærmelsen lige i Ansigtet, blev han seende og begreb, at Thomas og Flere mente, at han var en Slegfredsøn. Hans Kinder bleve hvide som et Lagen, og han stirrede vilbt paa Thomas; men Ibe, som blev ræd ved at see ham saaledes, lagde sin Haand paa hans Arm og sagde:

„J betynde Eder ikke om det, Thomas der sagde, Knud! Det er en stor Løgn.“

Da brast Knud ud i en vilb Latter.

„Det maa vel være en Løgn, Thomas, ikke saa?“ spurgte han og lagde Haanden paa sit Sværdhefte.

Thomas indsaae, at han havde forløbet sig, fornemmelig ved at krænke en Gjest saa dybt, hvorfor han, uagtet han ingentunde var feig, dog stak Biben ind og svarede, skjænt i en tvær Tone:

„Jeg er haabende, at Folk itkun lyve Dig det paa.“

„Ret saa,“ sagde Knud, „der frelst Du Dit Liv!“

„Du skal til hver Tid finde mig rebe,“ sagde Thomas med rhyket Pande, „have mine Ord ikke gjort Dig Fjlsbest.“

„End bedre det!“ svarede Knud; „Regnskabets Time kan komme, før Du troer.“

Derpaa vendte Knud sig fra ham, og Ibe drog ham med sig, ikke ud i Lunten, men ind paa Gaarden, da hun formodebe, at de inde snarest vilde blive alene, saasom

Christoffer var bortreist, hans Hustru Anna Seefeld spjælsat i Fædeburet og de Andre i Haugen.

Dagligværelset paa Vingegaard var meget rummeligt og havde en taalelig god Høide til Loftet; men, naar de større Forhold undtages, da var der i Stuens Indretning og Bohave Meget, der lignede en velhavende Bondes Dagligstue i senere Tider. Der var faste Bænke langs Vinduerne paa den ene Side, ud til Haugen, thi Værelset indtog hele Husets Bredder, og var den egentlige Storstue. Foran Bænkene stod et langt, svært Egetræs Bord, og paa begge Sider af den plumpe Steenovn ved Endevæggen var der anbragt Kælder med store Linsæde og nogle faa Steentøis-Tallerkener, en Sjelbenhed og Huusmoderens Stolthed. Baaben og Jagtrekfaber hang paa Væggene, og i et Hjørne stod en Skjenk med Bøgere, Kruus og Rander. Ved et af Vinduerne til Gaarden stod et libet Bord med en Brodereramme foran en Løibænk; det var Ibe Nielsbatters vante Plads, hvor hun sad, naar hun baldbrede med Silke, og endelig var noget derfra at see en Garnvinde og Huusmoderens og hendes Pigers Rolke. Væggene vare kun hvidt kalkede, men det mørke Egepaneel naaede høit op og befriede de Siddende fra Berørelse med den kolde Muur. Iøvrigt tydede Alt paa stor Keenlighed og Orden, og Gulvets røde Muursteens-Fliser vare bestrøede med frisk Sand.

Da Knud og Ibe traadte ind, saae de, at der dog var En tilstede, nemlig gamle Oldemoder. Saaledes kaldtes Christoffers, Thomas's og Annas Farmoder, Peder Kruses Efterleverste, Gidsel Pødebust, som henlevede sin Alderdom hos sin Sønneson, ligesom hun i mange Aar havde havt Ophold hos sin Søn, Christoffers Fader, Landsdommer Enevold Pedersen Kruse, nemlig lige fra den Tid, da han med sin første Hustru, Kirsten Offe Tagesbatter, havde tilgiftet sig Gaarden, der altsaa var kommen i Krusernes Besiddelse paa samme Maade, som Tjele til Slægten Løvenball. Gamle Gidsel havde overlevet sin Egtefælle, sin Søn og begge hans Hustruer; thi Enevold Kruse havde efter sin første Hustrues Død

giftet sig med Dorthé Wiffert, Moder til alle Børnene. Ingen vidste, hvor gammel Oldemoder var, ikke engang hun selv; men man formodede, at hun mindst maatte have fyldt sit halvfemsindstyvende Aar.

Den Gamle sad ~~vardekløst~~ i sin Krog ved Dønen, hvor hun havde sin Plads baade Vinter og Sommer i en plump Træstol med en blød Hynde og hvilede Fødderne paa et lidet Fodklæde. Rosenkrandsen gled gennem hendes skjelvende Hænder, medens hun fremmumlede sin Bøn til Jomfru Maria, thi hun bemærkede, svaghønet og tunghørig som hun var, ikke Knuds og Ides Indtrædelse.

„Elstelige Moder“, mumlede hun, „Skaberens, Frelserens Moder, viseste Jomfru, ærværdigste, priisværdigste, mægtige, troe Jomfru! Vor Glædes Aarsag, hemmelighedsfulde Rose, Davids Taarn, Elfenbeenstaarn, Huus af Guld, Pagtens Aft, Himmelens Port, Morgenstjerne! Du de Sygges Frelse, de Bedrøvedes Trøsterinde —“

Her gjorde hun sultende en Pause, og Ide traadte til og lod hende vide, at Knud Mogensen fra Tjele var i Stuen og ønskede at høre hende Goddag.

„Den stotste Kvinde Sø“, mumlede den Gamle hovedbrystende, men rakte dog Knud sin Haand, hvilken han, som Skik og Brug var, ærbødigt kyskede. „Skik ham til Sæde, Ide, og giv ham en Velkomstdrik!“

Da den Gamle havde sagt dette, hentsant hun atter i Bøn, indtil hun blidelig slumrede ind. Knud tog imidlertid Plads ved den fjerneste Bordende, Ide fyldte et Kruus med Øl henne ved Skranken, bragte ham det og kredentsede det, inden hun hød ham at drikke; men det vante Skjelmeri var meget fra hende, og der mødte ham fra hendes blaae Dine et sunklende Blik, der lyst og atter sluttes som et Kornmøds-Glimt. Knuds Blod var endnu i Oprør; han saae paa hende, underligt bevæget, mens Kruuset rystede i hendes Hænder.

„Drik, Knud!“ sagde hun med dæmpet Røst.

„Sødt at annamme en Drik af Din Haand, Ide!“ hviskede han.

Derpaa greb han hendes lille, bløde Haand, holdt den fast i sin og sagde:

„Giv Gud og alle hans Hellige, at Du maatte vælte mig mangt et Kruus i mine Dage! Tænk Du deri som jeg, Ibe!“

Ibe taug et Dieblit, hendes Dine bleve taarefyldte, medens hendes friske Læber krusedes af et hurtigt hende bødende Smil. Skjelmen i hende maatte vige for hendes Kjærligheds vøgende Magt.

„Jeg gjør saa, Knud!“ svarede hun dybt rødmenende, drog sin Haand til sig og sank ned paa Bænken.

„Gud signe Dig for det Ord, Ibe!“ sagde Knud glad og med høi Røst, saa Ibe ængsteligt skattede hen til den slumrende Oldemoder. „Udsagde Du det,“ vedblev han og dæmpede sin Røst, „med beraad Du, vel vidende, at Du nu er min, og at det, som steet er, ingensinde maa rølles?“

„Ja!“ svarede Ibe, smilte gennem Taarer og drog et Suk.

„Hvi forholdt Du mig den Kundskab saa længe?“ spurgte Knud efter et Dieblits Tausked.

„For Gud,“ hvidskede Ibe til Svar, „Du fik den tidlig nok, og Du havde ikke havt den endda, havde ikke Thomas saa øgget mig ved sine onde Ord.“

„Du troer da ei det, han sagde mig paa?“ spurgte Knud.

„Paa ingen Viis,“ svarede Ibe; „dog,“ søiede hun til med Fasthed, „der komme, hvad der vil!“

Knud saae hende ind i Diet og læste der den Trost, som trods al Ibes Skjelmeri var hendes sande Natur. Han drog hende til sig, og de beseglede deres Pagt med et Kys. Saa sadde de taufe nogle Dieblitte, indtil Ibe sagde:

„Jeg blues dog ved, Knud, at det er kommet saa; Du burde først begjæret mig af Christoffer.“

„Du mene ikke“, svarede Knud, „at dette er ube-kvemt*); Andre have nys gjort, som vi.“

*) upassende; uanstændigt.

Ide spurgt forundret, hvem Knud sigtede til, og da han under Tausheds Løfte betroede hende, at Folmer og Margaret paa lignende Maade havde givet hinanden deres Tro og hemmelig forlovet sig, slog Ide Hænderne sammen af Forundring og Glæde.

„Da,“ sagde hun, „lad ogsaa det, der er fleet os imellem, være fortiet en Stund;“ men da hun læste Mis-hag i Knuds Anslyn, søiede hun til: „Aarsagen, hvorfor jeg begjærer det, er aleneste denne, at Christoffer vil bortgive mig til Thomas, og hele Slægten vil af ham og mig gjøre et Par. Din Veilen vil da sikkertlig møde stærk Modstand. Kløgeft at tie og bide en Stund; tænkelig skifter Thomas da Sind og vælger sig Fæstemø andet Steds. Vær Du imens forvisset om min Trost, Knud, og forlad Dig ganske paa mig!“

Knud havde en trykkende Følelse af det Skjebnesvangre i dette Sammentræk, at baade han og hans Søster maatte skjule deres Lykke for Verden; men han slog sig dog til Taals og lovede at efterkomme Ides Begjæring.

Nu blev deres Samtale afbrudt ved Huusmoderens, Anna Seefelbs Indtrædelse. Et mildt Sind lyste ud af hendes Dine, da hun bød Knud velkommen; venlig og tænkelig var hun i al sin Færd, men livlig og travl som en dygtig Huusmoder, i disse Dage paa Grund af det forestaaende Bryllup dobbelt optagen. Dette var vel Aarsagen til, at hun ikke blev den Forvirring vaer, som farvede Ides Kinder røde. Hun skjendte muntert paa den ellers huuslige og flinke Ide for hendes Orkesløshed, bød hende følge sig ud i Fædeburet og viste Knud den Gunst at opfordre ham til at følge med og smage paa Dagværket.

Imidlertid sad Anna Enevoldsbatter og Margaret paa en Græsbænt i Lunden, Anna med Dine, der vare røde af Graad, Margaret med Armen om hendes Liv og selv kjendelig bevæget; thi hun havde faaet et Striftemaal at høre, som havde gjort et dybt Indtryk paa hende.

Det overraske hende ikke saa meget af Annas Læber at høre den Tilstaaelse, at hun ikke følte nogen stærk Kjærlighed til sin Fæstemand, Laurids Lunow, ikke blot fordi denne isøvrigt agtværdige Mand syntes hende lidet skiftet til at stille en ung Jomfrues Hjerte i Brand, men fordi Anna heri kun beelte Stjebne med saa mange andre unge Piger. De fleste Ægtefæller vare i hine Tider de ældre Slægtinges Bærk og gik mere ud paa at holde Forbegods sammen, eller skaffe en god Forsørgelse, end paa at forene Hjerterne. Det hændtes jo nu og da, at Tilbøielighed og timelig Binding gik Haand i Haand, men kun sjelden vandt den første Seir over den sidste.

Nei, hvad der havde rystet Margaret saa stærkt, det var Annas Bekjendelse, at hun engang havde nærret stor Kjærlighed til Folmer Hansen, og at hele hendes Slægt inderligt havde ønsket denne Forening, saa hun en kort Tid havde drømt om stor Lykke, indtil Folmers Koldsinighed, lagt for Dagen paa en Raade, der ikke kunde misforstaaes, havde tilintetgjort ethvert Haab. Da derefter den velstaaende Veiler, Laurids Lunow til Holmgaard, havde meldt sig, havde den blide og søielige Anna ikke længe modstaaet sine Brødres og sin Broderkones indtrængende Formaninger om ikke at vise dette gode Tilbud fra sig. Nu vilde Margaret under andre Omstændigheder lastet sin Veninde, fordi hun saa let havde faaet Bugt med sin første Kjærlighed; men da Folmer var Manden, følte hun sine Læber bundne. Længe sad hun taus og kjæmpede med sig selv, men omsider rev hun sig løs, knælede paa Jorden foran Anna, greb begge hendes Hænder og saae paa hende med et saa dybt og lidensabeligt Udtryk i sine deilige Dine, at Anna studsede derved.

„Annalil,“ sagde hun i den dybe, bløde Tone, hendes Stemme antog, naar hun var stærkt bevæget, „nu vrebde Du ikke paa mig og forstøbe mig ikke af Dit Hjerte! Ustyldig er jeg, uvidende var jeg om Dit Sindelag, ja et Barn, da Du som voksen Jomfru fattede Kjærlighed til Folmer. Kan jeg derfor, at han elskede mig

alt for to Aar siden, mens jeg legede med Dukker? Han har givet mig sin Tro, endog Ingen veed derom, uden Knud. Nu veed Du det; jeg evnede ikke længer at dølgge det for Dig."

Anna blev saare bleg, og Margaret kunde i sin Benindes sine, bevægelige Træk læse hele hendes Sjælelamp, Overræffelse, Tvivl, Harm. Da Annas Læber forbleve stumme, reiste Margaret sig, tryktede et Kys paa hendes Pande og sagde:

"Tal, Anna! Siig mig et Venstabsord!"

Anna drog et dybt Sul og brast i Graad, men sit dog omsider Bugt med sin Sindsrystelse. Hun smilte svagt og sagde:

"Jeg begriber det heelt vel, Margaret! Du er langt mere fager end jeg, og Du har et høit Sind. Folmer Hansen er en Mand med stor Stolthed; det vide Du, at saa er han, hvor mild og sindig han end lader."

"Der sagde Du mig det Første, Du kunde," sagde Margaret blegnende; "det ender vel dog saa, at jeg ingen- sinde vorder hans Hustru."

Nu fortalte Margaret, hvorledes Alt var gaaet til mellem Folmer og hende og indviede tillige Anna i sit Livs dybeste Bekymring. Anna var vidende om den Mis- tanke for Banbyrd, der hvilede paa Margaret og Knud, men hun havde stedse af Kjærlighed for Margaret be- stræbt sig for at troe det Bedste. Dog smittedes hun nu af Margarets Tvivl, og hun blev navnlig vakkende i sin Tro paa Genete Jakobsbatters Ære ved at høre om det, der var foregaaet mellem Margaret og Maren Erik Strams. Hun saae klart, hvor sørgelig Margarets Stjebne vilde blive, om hendes Fader, der jo allerede var en aldrende Mand, gif bort, uden at den Mistanke, der hvilede over hans Forhold til Genete, var hævet, thi hun vidste Noks om Maren Lauridsdatter til at forudsee, at denne kolde og pengegridske Kvinde ubarmhjertigt vilde benytte sig af Omstændighederne for at fortrænge Genete og hendes Børn fra Tjele. Anna begyndte nu at fatte Medlidenshed med Margaret, istedetfor at misunde hende, og dermed

ubslættedes den sidste Rest af Nag. Heller ikke kunde hun Andet, end beundre den høisindede kloge Adfærd, Margaret havde udviist mod Folmer.

„Jeg vilde ikke evnet at gjøre, som Du,“ sagde Anna ydmygt; „men Du har handlet viseligt, og det bæres mig fore, som jeg kjender Folmer Hansen, at paa den Viis har Du just knyttet ham end fastere til Dig.“

„For Gud, det var ikke Meningen!“ udbrød Margaret heftigt; „tvært derimod; og Enden vil, frygter jeg, vise, at Du tager storligen feil.“

„Guds Moder,“ svarede Anna og lagde sin Arm kjærligt om Margarets Liv, „styr Alt til det Bedste for Dig! Forjag det, som vi haabe iltun er onde Menneffers Døspind, af Din Sjæl og fæst Liv til Din Lykke!“

Margaret var dødbleg, og hendes Dine sunkede af en mørk Alb. Hendes klare Forstand og naturlige Stolthed aflastede et Dieblit alle Vaand, og hendes Sjæl reiste sig mod Samfundsløvenes Haardhed og Uretfærdighed.

„Men om nu saa var,“ udbrød hun, „og de med Nette kalde mig en Bandyrding, skulde da jeg, som er uden Skyld, derfor være ringere i Guds Dine? Er min Dyd ringere, fordi mine Forældre syndede? og maatte jeg, om en Kirkens Tjener for Guds hellige Alter havde forenet Folmers og mine Hænder, da ligesuldt taale iltun at regnes for hans Slegfredviv?“

„Jeg forvirres ved at tænke derpaa,“ sagde Anna; „Du gruble helst ikke derover!“

„Gud give, jeg albrig var fød!“ sagde Margaret med Taarer; „men det vide Du, at forstøde Menneffene mig, da henflyer jeg til Kirkens Barmhertighed; vorder jeg ikke Folmers Brud, da Herrens! Hvo veed, Anna, lykkeligst er tænkelig dog den Kvinde, der hendrager sit Liv bag et Klosters Mure i Forsagelse og Tilbedelse. Forgangen Nat havde jeg den Drøm, at jeg havde klostergivet mig; jeg knelede i en saare beilig Kirke imellem en stor Flok Søstre, Chorsangen lød vældeligt omkring mig,

og den hellige Røgelse duftede sødt; stundom tænker jeg, at den Drøm er et Bårsel."

Anna var i Forlegenhed med at give Margaret Trøst; thi selv havde hun engang havt lignende Tænkter, og hun var i sit Hjerte Papismen hengiven, idet hun deri stod paa Oldemoders Side, medens ikke blot hendes Søbster og Anna Seefeld, men, hvad værre var, hendes Fæstemand vedkjendte sig den nye Lære, hvilket havde beredt hende store Anfægtelser og fremdeles skulde volde hende Rvide. Dog, inden hun kom tilende med sin Overveielse, lød der Fodtrin; Christoffer Kruse, der nylig var vendt tilbage til Hjemmet, og Knud stod for dem.

"Ei, hvilke røde Dine, I have baade," sagde Christoffer Kruse muntert. "Nu, der er to Slags Graad i Kvinde-Dine, saasom de græde af Glæde, det Mænd ogjerne gjøre. Lør nu de Taarer af og klarer Ebers skjønne Dine, der nu ret vil faae noget for sig, som er værd at skue. Jakob Stræbbers Kvinde, som binder de Perlehuer, kom nu i Gaarde, Anna, og begjærer Dig i Tale; hun havde en Ølt paa Armen, og Du gjetter let, hvad den gemmer."

Den Opfordring lod sig ikke afvise; Anna og Margaret fulgte op med, og snart vare de Alle optagne af at bestue Annas Perlehuer, hendes Brudebragt, Hovedguld og Smykker, hvilke sidste hun havde taget i Arv efter sin Moder. Blandt dem var der et lidet Jesu Navn af Demanter, som høilig blev beundret. Dog, da de først havde begyndt, saa foer de fort, og Anna Seefeld viste dem hele Annas Udstyr, som, uagtet Kruserne ikke var nogen rig Slægt, dog var meget overdaadigt. Der var Kjortler af ledbist Klæde, Damast og Fløiel, Alt i livlige og skjønne Farver; perlestukne Corsetter med Puffermer og Spænder, skjønne Huer, fine Drystduge og andre Herligheder. Ikke mindre fristende var Synet af de flamske Sengklæder og alt Lærredet, hvoriblandt fine Lagener og en fryndset, silkestukken Vordbug. Anna Seefeld fortalte en lang Krønike, der indeholdt hvert enkelt Stykkes Historie, hvor det var vævet eller kjøbt, og hvor

kostbart det havde været, saa selv Margaret for en liden Stund glemte sine Sorger og sættede sine Tanker paa det Gode, som Møl og Rust kan fortære; men hvad Ibe angik, da maatte Knud af hendes Spørgsmaal og hele Færd næsten formode, at hun, henreven af den glade Stemning, havde for Dje den Tid, da, som hun haabede, hendes eget Udstyr skulde udbredes paa de samme Vorde, hvor nu Anna Enevoldsbatters Skatte laae og forlystede hendes Dine.

Niende Kapitel.

Gjester i Gaarde.

Et Bryllup i det sextende Aarhundrede var ikke, som i vore Dage, en Fest, der blev afgjort i nogle faa Timer. Gildet varede oftest en heel Uge igjennem, Gjesterne bleve budne i stort Antal, og fjerntboende Frænder havde en lang Reise at gjøre; de kom da gjerne betids og dvælede længe. Dette gjaldt især om ethvert Bryllup paa Landet, og i Aaret 1534 kjendte Adelen endnu ikke den Skik at holde Bryllup i Byen. Først et halvt Aarhundrede senere fik den jydskke Adel sin Gaard eller sit Gildehus i Viborg, hvor den under Snapstinget holdt sine Møder, og hvor i Eftertiden mangt adeligt Bryllup kom til at staae. Christoffer Kruse gjorde altsaa sin Søsters Bryllup i sin Hjemstavn, og Forberedelserne dertil havde i lang Tid spjælsat baade ham og hans Hustru.

Flere Anstalter vare at træffe, og Huset maatte forsynes i en Maalestol, hvorom man i vore Dage ikke har noget Begreb. Bistrol var de ventede Gjesters Antal ikke ringe og svulmede yderligere op ved det store Følge af Evende, enhver Adelsmand slæbte med sig, men det var dog især Gildets Langvarighed, der gjorde det muligt at fortære saa store Kvantiteter Føde- og Drikkevarer,

som i en sliq Anledning ophobedes. Fædeburet paa Vinge-
gaard bugnede af salt Kjød, Flæsk, tør Fisk, Brød, Dag-
værk og Krybrier, og i Kjelderens laae opstabilede saa
mange Træer med Hamburger- og Rostoffer-M, Mjød,
Biborger-Skald og Randers-Bursl samt Ankere med sød
Biin og Rhinskviiin, at man skulde troet, der ventedes en
heel Fænnite Landsknegte i Borgeleie. Hvad desuden
behøvedes af ferstt Kjød, blev nu slagtet, Biltt sælbt og
Gjedderne i Tjele Langsø decimerede.

Allerede et Par Dage før Brysluppet begyndte de
fjernboende Gjester at indfinde sig, og snart var hvert
Sengerum paa Gaarden optaget, hver Seng belagt, saa
at Gaardens egne Folk maatte sove paa Hø og Halm i
Laden, og Staldene vare oversyldte med fremmede Heste,
medens alle Gaardens Heste vare fatte paa Græs. Fra
Morgen til Aften var der Liv og Larm, og i Ildstuen
blev der uafsladeligt braset og kogt. Huusmoderen fik da
især at fornemme, at der var Gjester i Gaarde; men
trods den store Besvær, hun havde, viste hun Alle stedse
et mildt Ansyn, hvorfor hendes Gjester pristte hende og
kalbte hende: „en lystig, venlig og ydmyg Kvinde.“

I Ibe Nielsbatter havde hun en usfortrøden Hjel-
perste; thi hendes sunde, kraftige Natur gjorde hende det
muligt trods hendes unge Alder at holde ud fra Morgen
til Aften. Hendes skjelske Munterhed borttryllede For-
trædelighed blandt Kvinderne, og selv de barskeste af Mæn-
dene formilbedes, naar den lysshaarede, blaasiede Pige
lob sine Smilehuller see og sin glade Stemme høre. Ibe
var lykkelig og Knud i hendes Tanker, saa lang Dagen
var, men saa var hendes Sindelag, at hendes Kjærlighed
ikke gjorde hende menneskesty. Hun saae Alt og Alle i
et Rosenstjær, og om det saa var Thomas Kruse, da fik
han gode Ord, Sødt for Suurt, hvorved han, som det
siden skal sees, stedtes i en stor Bildfarelse.

Ligefuldt var det ingen let Sag for Bært og Bært-
inde at stille Alle tilfreds og reent umuligt at holde al
Anledning til Uenighed borte. Stridens Fængstof laae i
hine Dage i Luften, avlet af Tidsalberens aandelige

Gjæring og borgerlige Uroligheder, saa næsten hver Mand og Kvinde førte det med sig. Rigets Anliggender kom stæbte paa Bane, hvor Medlemmer af Landets Adel vare forsamlede, og fuldstændig Enighed var kun tilstede i et eneste Punkt, nemlig i det faste Forsæt at modsætte sig Kong Christiern den Andens Gjenindsættelse. Den kirkelige Strid spillede ganske vist en mere underordnet Rolle iblandt disse verdslige Sjæle, men Christoffer Kruse, der var den lutheriske Lære hengiven, fik dog at fornemme, at næsten alle hans Gjæster vare papistiske sindebe; thi den nye Lære havde hidtil kun gjort ringe Fremgang hos den jydste Adel, som hos Bonden; det var fornemmelig Kjøbstadsborgeren, der holdt Luthers Fane oppe. Nu var Christoffer Kruse ingenlunde en lutherisk Fanatiker; tværtimod havde han for nogen Tid siden i Gjærningen givet Beviis paa sit Maadehold, idet han selv Fjerde, tilligemed Niels Raas, Lars Steel og Christen Friis havde forsøgt at værgе den onde Bisp Sorgen Friis mod de Viborg Borgeres Raseri; men Tidens store aandelige Spørgsmaal rykkede dog nu hele den paa Bingegaard forsamlede Kreds nær paa Livet; thi Laurids Lunow havde begjæret at blive viet af en lutherisk Prædiker, et Forsæt, som den gamle Gidsel Pødebust haardnakket modsatte sig, og som kom til at koste stakkels Anna mange Taarer.

Egentlig havde Bingegaard's Beboere i en Deel Aar levet et meget ukirkelegt Liv, og det Samme kunde siges om hele Omegnens Beboere. Den papistiske Geistlighed var alt længe nedsunken i Verdslighed og Lædighed, og Ihændehaverne af Præstekaldene fortærede deres Indtægter i Bherne, medens de overdroge Besørgelsen af Gudstjenesten til knapt lønede Kapellaner, der desuden vare tilstede i saa ringe Antal, at i mange Kirker Messen kun læstes hver tredje eller fjerde Søndag, og nogle stode heelt øde. Hr. Niels Frandsen, som vikarierede i denne Egn, undlod rigtignok aldrig, naar han havde læst Messe i Binge Kirke, da at komme ned til Gaarden, høre gamle Gidsel Pødebusts Skriftemaal saavel som Annas, og

tilbele dem Absolution, en Gang, som altid blev paa-
 skjønnet og i ethvert Fald lønnet med et rigeligt Maaltid;
 men Christoffer, hans Hustru og Ibe vilde ikke have med
 ham at staae. Oldemoder og Anna nøde paa papistisk
 Viis Sakramentet kun i Brødets Stikkelse, ufravigelig een
 Gang aarlig og ved Paaskestid; de Andre derimod drog
 til Viborg, naar de vilde høre et Guds Ord, og der
 nøde de hos Thøger Løvenball Nadveren i den oprinde-
 lige, af Herren selv indstiftede Form, baade i Vinens og
 og Brødets Stikkelse; men da det krævede en Reise paa
 halvtredie Mil, stete det selvfølgelig ikke ofte.

Hvad Thomas Kruse angaaer, da nød han slet ikke
 Sakramentet, hverken i den ene eller i begge Stikkelser.
 Opvoven under opløste kirkelige Tilstande var han, som
 ikke saa af hans Samtidige, bleven et Bytte for en
 Bantro, der ved hans misundelige og avindshge Karakter
 antog den mørkeste Farve. I hans Dine var al Guds-
 tjeneste kun et Haandværk, Geistligheden et Laug, der kun
 saae paa sin egen Fordeel og alle Troende Dosmere og
 Narre. Han drev da nu kun Spot med de Andres Mid-
 kjærlighed i Anledning af det i hans Dine ganske lige-
 gyl-
 dige Spørgsmaal, om en papistisk Geistlig, eller en lutherst
 Prædiker skulde vie Anna; men han havde dog paa sin
 Viis Godhed for sin Søster og en Dag, da han var
 bleven hendes store Vlegghed vaer og saae, at hendes Dine
 vare røde af Graad, havde han søgt til hende:

„Jeg formærker, Søsterlil, at Du støtter ikke stort
 om den Brudgom, der er udseet til Dig. See, nu kan
 Du lettelig vorde ham kvit! Hold hart ved Messe, Vie-
 vand og Smørelse, saa lader tænkelig han, som jo er
 Rjætter paa en Hals, Dig sidde og rider brudløs
 herfra.“

„Sy Dig an, Thomas, at give mig slikt ondt Raad!“
 svarede Anna med blussende Kinder; „Djævelen maa
 have indgivet Dig det; thi det skal Du vide, at hvor det
 end staaer med Laurids's Tro og min, jeg har givet ham
 mit Ord og bryder det ingeninde, saavist som han er en
 retskaffen Dannemand og mig hulb og tro.“

Ligefuldt tænkte Anna ikke uden overtroist Gysen paa en lutherisk Vielse, ved hvilken hverken hun, eller hendes Brudering, skulde bestaanke med Vieband, den hellige Salve ikke smøres paa hendes Pande og den hellige Røggelse ikke dufte; der kunde ikke være Velsignelse derved, ja det vilde blive, som om hun slet ikke var viet. Oldemoder støttede hende af al Magt; thi hun havde hele Tiden været imod at give sin Sønnebatter til en Kjætter, men da hun faldt tilføie, stod hun fast paa, at Vielsen skulde besørges af Niels Frandsen; i modsat Fald truede hun med sin Forbandelse; men Laurids Lunow var hidindtil ikke bestomindre bleven ved Sit.

Sagen henstod saaledes uafgjort lige indtil Dagen før Brylluppet. Rigtignok havde gamle Gidsel tilfagt Kapellanen til at vie hendes Sønnebatter; men Christoffer Kruse havde i Stilhed indbudet Thøger Løvenball, nærmest som en Slægtning af Hr. Mogens, men en lutherisk Prædiker var saa dog ved Haanden, om Brudgommen skulde vise sig ubøielig. Christoffer frygte ikke Kirkens Straf, thi dens Arm rækkede navnlig i Viborg Bispedømme ikke langt. Biskoppen, Jørgen Friis, sad gram i Hu, men afmægtig paa sin Borg Hald og havde trods Rigsdagens Beslutninger til Kirkens Gunst, da Papismen efter Kong Frederik den Førstes Død en stallet Stund atter reiste Hovedet, ikke engang formaaet at gjenoprette den katholske Gudstjeneste i hans egen Domkirke. Dobbelt afmægtig var han nu, da han paa Grund af Gjenstridighed midt i sin øvrige Ulykke var bleven rammet af en Banstraales Lyn fra St. Peders Stol i Rom, saa det her kun kom an paa at tilfredsstille den forfultne Kapellan, Hr. Niels, ved en rigelig Kjendelse, i det Haab, at han da, som en ægte Leietjener, vilde vige Pladsen. Slægten fik da rase derover, det maatte bæres; men langt værre var Oldemoders Forbandelse. Som Husets Patriarkinde blev hun holdt høit i Ære, agtedes for sin Fromhed og rene Vandel og tillagdes endog saa Seergave. Det kunde give Ulykke, om Anna skulde gaae til Brudeflamen uden den Gamles Velsignelse, og derfor havde

Christoffer denne Dags Morgen sendt Bud og Brev til Sødalgaard, hvor han vidste, at Laurids Lunow vilde indfinde sig som Gjest hos de Parsberger Dagen før Brylluppet, for at være nærmere ved Stebet og have tortere Bei til Kirken den næste Morgen. Han formåede i Brevet Laurids til at falde til Føie, og Virkningen blev den uformodede, at Laurids, ledsaget af sin Slægtning Heidenreich Lunow, indfandt sig paa Vingegaard samme Dags Aften, netop som Christoffer og hans Gjester vilde sætte sig til Madverbordet.

De bleve Alle forundrede over hans Komme Aftenen før Brylluppet, men Anna blev glad; thi de første Ord, han lod falde, da han var steget af Hesten, indeholdt en kjærlig Forespørgsel til hans Fæstemøes Befindende, og den Hilsen blev hende strax overbragt af Ibe paa hendes Kammer, som hun denne Aften ikke turde forlade. Laurids Lunow havde nemlig hidtil viist sig som en høist koldblodig Veiler. Han var en ægte Typus paa nordist Flegma, naattet hans Slægt var indvandret Syd fra. Stor maatte den Glæde være og uventet den Ulykke komme, der skulde spores i hans faste Træk, og Anna havde let ved at mindes de Elfskovsord, han havde hvistet hende i Øret. I timeviis kunde han sidde stum ved hendes Side, men dog sad han der gjerne, saa hun haabede, at der alligevel slog et Hjerte bag den raa Skal.

Da Laurids traadte ind i Dagligværelset, mærkede han snart, i hvilken Grad Stemningen var ham imod; men det kjendtes ikke paa hans sunde, rødmodse Ansig, mod hvilket det lange lyse Haar og Stjæg stak underligt af, og han svarede ikke paa de stofende Ord, der faldt fra Høire og Venstre. Hans Frænde var ikke saa saatalende, men hans Forsøg paa at mægle blev heller ikke godt optagen. En fortrædelig Tausshed faldt over Selfabet, da det havde taget Sæde ved Bordet, og man begyndte at lange til Grødfadene.

For Bordenden sad Oldemoder. Hun saae med sit rynkede Ansig og de røde, rindende Dine under Hovedlinet heel mumieagtig ud. Dog kjendtes det paa hendes skjælvende

Læber, at hendes Sind var i Oprør; thi Laurids Lunov havde nylig været hos hende for at bevidne hende sin Ærefrygt og Kyske hendes Haand, den hun uwilligt og modstræbende havde rakt ham til Velkomst. Nu sad hun der uden at røre Mæden, men lod Rosenkrandsen løbe gennem de rystende Hænder.

Gjesterne vare stede til Bords fra Oldemoders Plads nedad efter deres Rang og Værdighed. Ved hendes høire Side sad hendes Frænde, Rigens Raad, den rige Prebjuørn Pødebust, en stærk Papist, og ved den venstre den vide bekjendte Mogens Munk, af de Munker med tre Roser i Vaabenet, de Langers Skjoldemærke, fra hvilken Slægt han egentlig stammede. Ogsaa han var Medlem af Rigens Raad og navnkundig som Kong Christiern den Andens Undsigelsesmand; thi da de jydste Raader sendte ham ned for at tilbyde Hertug Frederik, siden Kong Frederik den Første, Kronen og paa Veien overgive Kong Christiern, som dvælede i Beile, den Skrivelse, hvori den jydste Adel opsigde Kongen Huldstab og Trostabs, da røgte de han sit Ærinde med stor Snubhed. Han talte nemlig heelt venstabeligt med Kongen og lovede ham nogle skjønne Jagthunde, men efterlod Brevet i sin ene Handske, som han lod ligge. Han betænkte vel, at Kong Christiern gjerne havde sin Bøddel ved Haanden; thi han var ellers ingen frygtagtig Herre, hørte tvertimod til de modigste og var for den Sags Skyld paa sit mindre Omraade en ligesaa stor Tyran, som Kongen, og dertil en haard Bondeplager. Ogsaa hans Hustru Karen, af Slægten Rosenkrantz, var tilstede. Hun var en fager Kvinde, meget yngre end sin Ægtefælle.

Blandt de øvrige Gjester bør nævnes gamle Niels Friis til Badskjærgaard, der som en mangeaarig Ven af Kruserne havde gjort den lange Reise heelt oppe fra Lemvig for at overvære sin Gubbatters, Anna Enevoldsbatters Brudfærd, og havde medbragt sin Hustru Karen Pallebatter Juel, sin Søn Godske og sin Datter Kirstine, som med Ibe, Margaret og flere unge Jomfruer, skulde være Brudepige. Ogsaa var tilstede Niels Munk til Gjesinggaard ved Randers Fjord, af de Munker med Viinranken,

og hans Hustru Birgitte Kruse; Peder Kruse til Ballegaard med sin Hustru Dorthé Biffert, Anna Kruse, Jens Munks Efterleverste, Holger Tønnesen Biffert og Korfits Biffert til Ræs, Slægtninge af Brudens henseviede Moder, Dorthé Biffert og desforuden nogle fjernere Slægtninge; men de Tilstedeværende vare dog kun en lille Flok mod de talrige Gjester, som næste Dag vilde indfinde sig fra Omegnen.

Den dybeste Taushed herskede ved Bordet, mens Steerne klang mod Grøbsfadene, da pludselig gamle Gidsel Pødebuff fæstede sit sløve Blit paa Laurids Lunov og lod sin skurrende Nøst høre.

„I alle disse gode Frænders og Kyndinges Nær-værelse,“ sagde hun, „og end i rette Tid adspørger jeg Eder, Laurids: holder I fast ved Eders ugubelige Forsæt at lade Eder vie ved en Kjætter og Frasalden, eller haver I imens bestudet Eder og tillader, at den Guds Mand, Hr. Niels, lægger Eders og Annas Hænder sammen efter den hellige Kirkes Sæd og Skik?“

Alles Dine vendte sig mod Laurids Lunov, der saae ned for sig i Taushed.

„Paa anden Viis, end at dette saa skeer, giver ikke jeg mit Minde til dette Ægteskab,“ vedblev den Gamle med stedsse stærkere Nøst. „Maa I saa og, om slig ugubelig og oprørsk Handel skal fuldbyrdes, ride til Kirken imorgen uden min Vedsagelse, ja med min Forbandelse i Følge. Tænkelig lader I haant om en gammel Kvindes Formaning, al den Stund i disse Tider Alt, som gammelt er, agtes ringe. Al, Gud naade! vi pines svarligen i denne Jammerdal og maa tage Kalken fuld med Korsens bitte Dril og Myrrha.“

Den Gamle tørrede sine Dine med Fligen af sit Hovedklæde og spøiede endnu til:

„Ikun eet Lam er mig levnet; nu ville I tage mig og det fra og fordærve det ugubeligt.“

Alle lyttede ærbødigt til den Gamles Ord, hvilke de fleste af Gjesterne stjente deres fulde Bisalb; men tillige forundrede de sig over, at hun trods sin høie Alder og tilskyndende Sløvhed havde evnet at tale saa syndigt.

Nu vendtes alle Blikke spørgende til Laurids Lunov, der omsider tog til Orde og med stor Sindighed sagde:

„I slaae Eder til Taals, Gidsel! Ikke vil jeg staae stift paa mit Forsæt, men søie mig efter Eder og Anna, haabendes, at Herren forlader mig denne Synd, desformedelst jeg handler saa for Fredens Skyld, til Kjærlighedens og Sambrægtighedens Befordring. Jeg er kommen hid alene for selv at forkynde Eder dette, hvilket tykkes mig at være nødvendig. Saa være da og de onde Ord, I nys sagde om Ugudelighed og Annas Fordærvelse udslette og tilgivne!“

Man skulde troet, at denne Erklæring tilfulde maatte tilfredsstillet den Gamle, men naar hendes Sind engang var kommet i Oprør, lod det sig sjelden berolige ved Fornuftgrunde; Stormen maatte rase sin Tid ud. Hun mumlede Noget om forstokkede Kjættene, brast paany i Graad, vinkede ad Anna Seefeld og lod sig føre ud for at gaae til Sengs. Da hun havde forladt Stuen, udtalte Christoffer Kruse sin Tak til Laurids Lunov for hans gode fredelige Sindelag, men lagde isvrigt ikke Dølgemaal paa, at han var enig med Laurids og beklagede Udfaldet.

Mogens Munk rettede sin anseelige Stikkelse og fæstede sit hvasse Blik paa Christoffer, mens denne talte. Da hans Broder, Iver Munk, havde været Bispe i Ribe, og hans Søn Oluf nu sad paa den samme Bispestol, var Mogens begribelig en stærk Papist.

„Ei Christoffer!“ udbrød han, idet et barsk Smil foer over hans skarpe Træl, „uvillig Gjerning fortjener ingen Tak. Dette var nødvendig; thi var Laurids forblevet ved Sit, da maatte det blevet en krank Brudfærd, al den Stund jeg og Flere til imorgen ved første Solblink med Tak for nydt Gjestfrihed vilde draget herfra.“

„Stor Fortrædenhed vilde det voldet os,“ svarede Christoffer flux, „havde I handlet saa uilfsindet, Mogens! Dog, det skal I vide, at her vilde blevet Brudfærd endda og Gjester nok foruden Eder og dem, der ere af samme Sind, som I.“

„Lad høre engang,“ sagde Mogens Munk med sin sædvanlige Halsstarrighed, „hvilke Gjester de ere, der værdes til at veie Prebbjørn, Niels, mig og vore Lige op?“

„I forventer mine Ord,“ svarede Christoffer sindigt, „som Intet rørte ved **Værdigheden**. Dog laster I neppelig Brag paa min Nabo, Riddermanden Hr. Mogens Løvenbalk, skal vi see Sagen an paa den Viis.“

„Ei!“ udbrød gamle Niels Friis, som bemærkede, at Karerne begyndte at svulme paa den hidtige Mogens Munks Pande og frygtede Strid, „Ei! Hr. Mogens Lauridsen med den gyldne Rjede paa sin tykke Bug er vel værd at beffue; end bedre dog, om I har budet hans frænde, Geert Ertfsen med?“

„Bisfelig har jeg det!“ svarede Christoffer med rynket Pande.

„Nu!“ sagde Niels Friis, „ingenlunde laster jeg Eder for det; thi hvor gale Geert er til Huse, der græder Ingen, men Alle lee, saa Maven sprækker.“ —

Kort efter havedes Maaltidet, de Unge gik ud i Urtegaarden, men de Gamle bleve inde; Mændene sad i det ene Hjørne af Stuen ved Ølkrusene, Kvinderne i det andet med deres Haandarbeider. Dog fjernede baade Bært og Bærtinde sig, da de begge havde Nød at varetage.

„Havde jeg været vidende om,“ sagde Prebbjørn Pødebust, „at Laurids Lunov er saa stærk lutherist, jeg var ikke draget til denne Brudesaer.“

„Nu,“ sagde Niels Friis, „Laurids er en Danne- mand lige godt, saa og Christoffer, staaer end Hovedet ei ret paa dem, hvad det Kirkelige anbelanger. Faae vi saa nu og en gudelig Messe efter god, gammel kirkelig Skik og dansk Sæd at høre, saa den udenvelts tydske Façon ikke vil fortrædige Eder. I betænke saa og,“ vedblev Niels, idet han strøg sit graa Skjæg, „at man i disse Tider ikke tør forlæste Hver og En, som falder fra. Sagerne turde tilfidsst vende sig saa, at man blev frændeløs.“

„Det har end ingen Nød dermed,“ sagde Mogens Munk; „men saa ere Tilstandene nu beffafne, at den menige Abel reiser Hovedet og vil trodse Rigens Raad. Stam

faae Nogens Hofmester, der, efter hvad jeg har fornummet, puster til Ilden og staaer mod sine egne Fæller."

"Vi maa dog love Hr. Nogens Gjøe," mente Peder Kruse, "at han saa driver paa Hertug Christierns Balg."

"Ederne ere ulystige," sagde gamle Niels Friis, idet hans smaa graae Dine under de bukkede Bryn antog et snu Udtryk. "Man bør see sig vel fore og fornemme, hvor man sætter sin Fod. Vi ønske Hertugens Balg Fremgang, ikke saa?"

"Jeg paa ingen Viis," sagde Prebbjøn Pødebust med stor Bestemthed.

"Nogens gjør dog saa," foer Niels Friis fort, "og Flere med ham. Det bør da betænkes, at laare vi ham, da give vi tænkelig Kirken dens Døne; det sammes ilde; hvad om vi firede en Kjende paa det Kirkelige og betænkte, hvad der kan vorde Riget og Standen profitligt?"

"Ei!" udbrød Nogens Munk, "I er nok alt med den ene Fod over Gjerdet, Niels, og vorder snarest lutherisk."

"Paa ingen Viis!" gjennemlede Niels og blinkede med Dønene. "Vi holde ligesuldt ved Kirken, enddog det er at befrugte, at hun omsider falder, om vi end støtte hende."

"Bisfelig," sagde Prebbjörn Pødebust, "har Kirken ei stindere Støtter, end Eder, Niels, da maa hun vel falde!"

"Nu," svarede Niels og blev lidt rød, "jeg har fornemmelig det for Dø at holde Splidagtighed nede og bevare Ensidighed og Samdrægtighed i Standen." —

Mens Talen gik saa mellem Mændene, stak Kvinderne Hovederne sammen i den modsatte Ende af Stuen og smaa-snallede. Først talte de om Huusholdningsforger, om Annas Udstyr, om Prisen paa Kjortler og Perlehuer, idet hver roste sin Særse og Løde- eller Farvelone; men tilsidst tog Samtalen en alvorligere Retning. Anna Kruse, Jens Munks Efterleverse, en Kvinde til Mars med et blegt, rynket Ansigt, der indfattebes af en snever Fløiels Gue, saa at ikke et eneste af hendes graae Haar vare at see, tog efter en lille Pause Ordet og sagde:

„Sære Ulyffens Tider ere dog disse! Hvad have vi nu her seet? Brudgom og Brud staae imod hinanden og have ei samme Tro; saa gaaer og Broder og Søster hver sin Vej; Gud den alformægtigste og alle hans Hellige see i Naade dertil og bedre det!“

„En god Dannedvinde,“ mente Karen Pallesbatter Inel, Niels Friis's Hustru, „bør staae med sin Huusbond og følge ham. Skulde Niels faae tilfands at vorde lutherist, ikke vilde jeg gjøre ham Livet suurt for den Sags Skyld.“

Karen, som var en kraftig Kvinde, vel ved Magt, sagde dette med stor Djerøhed. Hendes rolige, sunde Afsyn og faste Blit vidnede, at hun var ligesaa kjæl og aaben, som hendes Mand var snu og forslagen.

„Ei, hør nu!“ udbrød Birgitte Kruse, Niels Munks Hustru, med et spidst Smil paa sine tynde Læber. „Da skulde min Huusbond ikke døe i Synden, fangebe han Rjætteranker! Med Anna vil det neppelig give stor Strid; hun er svagstudet; holder nu paa god kirkelig Bielse for ikke at frænte Oldemoder; men har hun blot været Laurids's Hustru et Aar, da faaer hun samme Sind, som han.“

„Ikke begriber jeg,“ sagde Karen Rosenkrantz, Mogens Munks unge Hustru, „at en forstandig og dydig Kvinde, som Anna Seefeld, er vorden saa ganske lutherist. Hun tilfod imorges ved Davren, at hun ingenstunde mere gjør Bønner til Guds Moder eller Helgene, hvis hellige Villeder hun skjeldte for Afguder, ikke stort bedre, end de Hedningers.“

Alle Kvinderne korsede sig, undtagen Karen Niels Friis's, som sagde:

„Da høre I, hvad der er mere at forundre paa — Maren Lauridsbatter er paa en Studs gaaet over og vorden lutherist.“

„Maren Eric Skrams? Gud naade! Er det Sanden?“ raabte de Andre i Munden paa hverandre.

„Det er sikkert og vist,“ forfikkrede Karen, „enddog Thøger, hendes Frænde, gif struende dertil, da han skjønede, det kom sært brat.“

„Karen lyver ikke,“ sagde Dorthé Biffert, Peder Kruses Hustru; „Peder var i Viborrig forgangen Dag og hørte for vist, at Maren til Albanidag i Sortebrødre-Kirke annammede Nadveren af Thøgers Haand paa lutherisk Viis og drak uskikkeligt af Kaffen.“

„Evi hende!“ udbrød Karen Rosentrang, „som hun brugte Mund og skjeldte paa Luther og Hans Tausen, da vi i denne Vaar vare tilhobe hos Oluf i Ribe.“

„Og hvad monne Morbroder i Mars siger dertil?“ spurgte Anna Kruse. „Flyder dog de Bilde's Blod i Maren's Arer. Nu for Tiden sidde otte Bilde i Rigens Raad, og alle Otte ere de forblevne den hellige Kirke troe og have udviist stor Bestandighed.“

„De Bilde blive nu overmægtige,“ sagde Karen Rosentrang og slog med Kaffen, „de trænge sig paa overalt.“

„Nu, nu!“ tog Karen Niels Friis til Orde, „der er Plads til os Andre endda! Det forundrer mig dog, at ingen af Eder spørger derom, hvad Maren's Broder, Hr. Rogens paa Tjele, siger.“

„Ham faae vi see imorgen,“ sagde Virgitte Kruse. „Er jeg dog haabendes, han medbringer ikke sin stotfste Kvinde.“

„Kommer Genete Jakobsdatter til Brudsfærden imorgen,“ sagde Karen Rosentrang og rynkede sine sagre Bryn, „da rider ikke jeg med i Følget. Hun er itkun hans Frillekone, Maren har betroet mig det.“

„Sige dog Nogle ganske det Mødsatte,“ tog Karen Niels Friis til Gjenmæle; „og bør I ligegodt ride med til Kirke, Karen, for Annalils Skyld, at hendes Brudsfærd kan vorde lykkelig og fredsfommelig.“

„Gud naade, for Lykke det bliver!“ udbrød Anna Kruse. „Alt imorges paakom mig Uroestanker. En Hare sprang over Veien, da jeg drog af Hjemmet.“

„Fløi saa og en Ravn tæt over vore Hoveber, da vi droge af Gjesfinggaard,“ meldte Virgitte Kruse, „og tog paa at strige saa ræddelig, at Niels's Hest gjorde et stort Spring.“

Den Gang sloge alle Kvinderne Kors for sig, og nogle af dem rystede bekymrede paa Hovedet; men de skiftede hastigt Mine, og Alt blev Smil, da Døren i det Samme gik op, og Huusmoderen ligede ind. Da hun blev vaer, at Næbdene nu alle havde fjernet sig, slog hun Døren op paa viid Gab og drog Anna ind med sig.

„Her kommer en Jomfru,“ sagde Anna Seefeld med Smil paa sit milde Ansyn, „der ikke vil søge Sengen den sidste Aften af hendes Jomfrustand, uden at have budet Eder mange gode Nætter og takket Eder for al Kjærlighed og Godt, I hidindtil beviste hende.“

Da Annas Navne og Frænte, Jens Munks Efterleverste, saae sin unge Slægtnings blussende og glade Ansyn, følte hun oprigtig Anger over sin ilde Spaadom om Ulykke, og hun blev end mere bevæget, da hun erfarede, at hun som den ældste og nærmeste Slægtning var udseet til at rebe, det vil sige klæde Bruden den næste Morgen. Karen Rosenkrantz var ulige skjønnere at see til nu, da hun med et mildt Blik i sine klare blaae Øine drog Anna til sig og kyssede hende, end før, da hun kysede de Billeder og dømt Genete saa haardt.

„I indeslutte mig i Eders Bønner,“ sagde Anna, da hun havde dvælet nogle Dieblkke i Stuen, „og værer venlige i Hu mod Laurids! I bære ikke Nag til ham, fordi han i Et tænker anderledes, end I!“

„Ei, see til hende!“ udbrød Karen Juel skjemtende; „nu vil Jegget prædike for Sønen. Sov Du blot sødelig og drøm ikke det inat, at vi skulle bide Din Skat imorgen!“

Anna talte endnu sine Frænter, Anna og Virgitte, fordi de havde ydet saa rigelige Bidrag til hendes Udsmykkelse som Brud; thi det var Skik og Brug, at de kvindelige Slægtninge tilbøde deres Smykker til Laans, for at Bruden kunde fremtræde desto prægtigere udstyret. Derpaa begav Anna sig atter ind paa sit Kammer for at gaae til Sengs; men der fandt hun Ibs staaende ved det aabne Vindue og seende ud i Urtegaarden.

Der var et sært Rosenstjær over Ibses Ansyn, en

fugtig Glæde over hendes Blik og et skjelmst Smil paa hendes Læber.

„Der er saa fagert i Haugen iaften,“ sagde Ibe, „og saa snart nu, da Solen er nedgaaet. Gaae vi en liben Gang i Lunden rundt, forinden vi lægge os?“

Anna gjorde Indvendinger mod det Forslag og mente, det vilde være upassende, at hun denne Aften silde strippede om i Lunden; men Ibe fik hende overtalt, og de listede sig da ud ad en Bagdør og under Træerne langs Hegnet ned til Lunden. Dog, neppe havde de gaaet nogle Skridt i Ly af Bussene, før de bleve to Mænd vaer. Anna blev ræd, slog Hætten over sit Hoved, tral den sammen for Ansigtet og vilde undslippe, men Ibe holdt hende tilbage, og Anna saae i samme Nu til sin Forundring Laurids staae for sig.

„J vrebdes ikke over min Dristighed,“ sagde Laurids, da Ibe havde fjernet sig, „at jeg træder Eder for Dine i denne Stund. Det burde ikke saa være, jeg veed det vel, men mit Hjerte drog mig hid. Jeg forlængtes efter at see Eder og høre af Eders egen Mund, om J nu er tilfreds med mig og imorgen gaaer til Brudestamlen med et let Hjerte?“

„Bed Guds hellige Moder!“ udbrød Anna, bevæget over dette Beviis paa Omhed hos hendes hidtil saa koldstindige Fæstemand, men idet hun ængstelig saae sig om, „J har indjaget mig stor Skræk. Dog være J hjerte- ligt takket, fordi J har tænkt saa venligen paa mig!“

„Jeg gjør saa til enhver Tid,“ svarede Laurids forlegent; „dog bør J vide, at søiede jeg mig end efter Eder og Oldemoder i den Sag med Bielsen, jeg har derfor paa ingen Viis skiftet Sind. J faaer en lutherist Mand ligesuldt; er det Eder tilpas?“

„Jeg sætter det i Guds Haand,“ svarede Anna fromt.

„Og J har mig kjær?“ spurgte Laurids og greb hendes Haand.

Anna kunde ikke Andet end forundre sig over sin Fæstemand, som næsten aldrig havde sagt hende Elskovsord før, naar Leiligheden var god, men som nu kom i den

elleste Time og beilede fra ny af; dog var hun glad i sit Hjerte.

„I var mig en lang Tid fremmed,“ svarede hun med Laarer i sine milde Dine, „dog nu i denne Stund føler jeg, at jeg har Eder kjær.“

„Da er Alt vel,“ sagde Laurids; „nu have Gud Eder til den glade Dag imorgen!“

Men da han slap hendes Haand og vendte sig for at gaae, blev Anna vaer, at Ibe gik affides og talte med Laurids Lunovs Følgesvend. Hun kaldte hende hid, Ibe kom blussende og leende, og de ilede nu sammen op til Huset. Bluskelig standsede Anna, greb Ibe om Armen og sagde:

„Du spillede mig det Puds, Ibe, og ingen Anden!“

„Gjorde jeg ilde deri?“ spurgte Ibe, rødmede og loe. „Laurids skillede mig Gud og bad saa bønligt skaffe sig Dig i Tale.“

„Skillede Dig Gud?“ gjentog Anna, „han var jo alt dragen af Gaarde forlængst.“

„Han var saa,“ svarede Ibe og holdt Hætten tæt sammen om sit Ansigt, mens hendes Dine lyste ud af Aabningen som et Par Stjerner; „dog vendte han Hesten igjen, som Du nu veed.“

„Var den anden Mand da Heidenreich, Ibe? Hvad Snak førte Du med ham bag Buffene?“

„Heidenreich?“ gjentog Ibe med en saare uskyldig Mine; „paa ingen Viis! Det var itkun Knud Mogenssen. Han havde mødt Laurids mellem Tjele og her, de kom i Snak sammen, og han erfoer, at Laurids følte svar Længsel efter at see Dig og sige Dig et Ord forinden imorgen. Knud bød sig strax til at sætte det i Værk.“

„Men hvor fik Knud Dig i Tale, Ibe?“

„Nu,“ svarede Ibe, „mens Du var inde at byde Godnat, og som jeg stod ved Vinduet, da kom han listende just den Wei, vi nu gaae, sagde Besked og løb saa at hente Laurids, der holdt med sin Svend og Knuds Hest nebe bag Lunden.“

„Ide, Ide!“ udbrød Anna, „Du er en dristig og forslagen Mø! Dog have Du Tak for den Skjælsfreg nu, da den løb vel af!“

www.libtool.com.cn

Tiende Kapitel.

Anna Cnevoldsdatters Brudsfærd.

Peter- og Povelsdag viste Himlen ikke de mange fra Vingegaard speidende Blikke noget mildt Afsyn. Tunge Skyer hang truende over de skovbevogede Bakkebrag hiinsides Tjele Langsø; men ligesaa langsomt og majestætist de vare komne, vege de atter bort, og da det store Brudetog Klokken ni drog ud fra Gaarden, brød Solen gennem Skybækket, udgød sit rige Lys over den lange Klare æble Mænd og Kvinder, som i deres bedste Smykke rede frem, Par efter Par, paa vælige Heste, og lod sine Straaler spille paa de kostbare Dragters Fløiel og Silke, Guld og Sølv, paa de blanke Baaben og vaiende Fjedre. Spille-mændene lode deres Piber og Skalmeyer lystigt høre; det løb mere vilbt, end skjønt; men den alvorfulde Tone fra Binge Kirkeklokke, der begyndte at lyde, saa snart Brudetoget havde forladt Gaarden, og som snart løb kraftigt og nær, snart dæmpet og fjern, som Vinden bar til eller fra, mindede om, at før Livsglæden kunde slaae sig løs, maatte Pagten signes i Guds Huus.

Den uanseelige Landsbykirke, som ligger kun en god halv Fjerdingmil fra Gaarden, var allerede dengang gammel, men er dog endnu væsentligt den samme. Den ligger nu, som dengang, paa sin steile Høi, hvor den, som for Aarhundreder siden, med sin Klokkemund kan samtale med Vigum Kirke, der hiinsides Søen speiler sit slanke Taarn i Bølgerne. Dog maa Binge Kirke nu med Misundelse see over til sin lykkeligere Søster, der har be-

varet sin Prydelse, Taarnet, medens den selv i Tidernes Løb er bleven kullet. Hiin Peter- og Povelstog, da den glimrende Brudestare nærmede sig, kneisebe dens Taarn endnu, og fra dens Slughuller løb Klokkellangen vide omkring.

www.libtool.com.cn

Paa Kirkebalkens Straaninger og paa den lille jevne Plads foran Kirkegaardens Indgangsport stod tætte Klynger af Mænd og Kvinder. Det var ikke blot de Binge Bønder med deres Hustruer og Børn, men ogsaa en Deel af Nabobjernes Indvaanere, der vilde forlyste sig ved at bestue den adelige Brudestærds Pragt. Den hele Skare afgav et broget Skue; thi den danske Bønde yndede den gang, saavel som Adelsmanden, lyse og livlige Farver, og der saaes da røde, grønne, blaae, brune og graae Koster og Kjortler mellem hverandre. Stoffet var simpelt og stærkt Badmél, men dog saaes ogsaa enkelte finere Koster af Klæde, prydet med Sølvnapper. De fleste Tilstedeværende vare vistnok Christoffer Kruses og Hr. Mogens's Landboere, eller Gaardsfæstere og Ugedagsmænd, dertil en Skare Huusmænd, Inderster, nogle Haandværkere og Pebersvende, eller Landhøstere, men der fandtes ogsaa iblandt enkelte jordegne Bønder, eller Selvejere, hvis stadfælige Dragter og sølvbeslagne Livbælter vidnede om ikke ringe Belfærd. Saaes der end hist og her nogle pjalte Stobbere og Tiggertjærlinger, de fleste vare dog velklædte, og Mændenes skjælle Holdning og de bjærve Ord, der nu og da faldt, tydede paa større Frimodighed, end den danske Bønde i den paafølgende Tidsalder kunde rose sig af. Reformationens Aandepust havde berørt enkelte Sjæle og indgivet dem et forfængeligt Haab om Lighed og Frihed; navnlig fik Rytterne om Borger- og Bøndevænnens, Kong Christiern den Andens mulige Gjenindsættelse paa Thronen en og anden Bøndes Nalke til at kneise trodsfigere. Dog var, selv uden disse forbigaaende Tidsomstændigheder og det ved dem fremkaldte aandelige Røre, Bøndens Holdning ligeoverfor Adelsmanden langt mindre underdanig, end den senere blev, og Tonen mellem Herre og Tjener havde efter god, gammel dansk Sæd endnu be-

varet en Jevnhed og Lige fremhed, som høvede noget paa den ulige Fordeling af Rigdom og Magt.

Bønderne stode da ingenlunde alle med Hat i Haand og stumme, da Brudetoget drog forbi op til Kirken, tværtimod gavede de hørligt nok deres Bifald eller Misbag til Kjende, venlige Tilraad afløstes nu og da af en misbilligende Mumlen, de Ridendes Udseende og Holdning bebømtes, Hestene vurderedes, og undertiden løb brøi Stjemt, som fik de nærmest Staaende til at lee.

Dog var det en stor Dienslyst for Bønderne at se deres Overmænds Pragt. Rytternes Hatte med de vaiende, brogede med Edelsteens-Agraffer fastholdte Fjedre, de korte spanske Kapper af sort Fløiel, Silke-Trøierne og Hoserne af lyse og skinnende Farver, Støene med Guldspænder og Edelstenene, som sunklede fra Sværdsæfterne og fra de gyldne Fingerringe, der bleve baarne over de silkestukne Handsker — Ryttersternes perlestukne Fløiels-Corsetter og Skjorter, de gyldne Kjedder, som hang ned paa de fine Brystbuge fra de krusede Halskraver, de med Edelstene besatte Arm- og Fingerringe, Hovedsmykkerne, Binditerne eller Krandsene af Vaand og Perler, som Somfruene bare, eller de endnu kostbarere Perlehuer, som prydede Konerne, og over hvilke de bare en liden spidspullet Hat med vaiende Fjedre, Kaaberne endelig af Silke eller Fløiel, bræmmede med fint Pelsværk og som hang i rige Folder over Kvindernes Skuldre — al denne Glands maatte vel blænde Almuen og undlod heller ikke at vække Misundelse i nogle af Tilskuernes Hjertes.

Tillige skinnede overalt de adelige Vaabenmærker dem imøde, fra Hestenes Dækkener eller Svendenes Kjortler, udsæede med Guld og Sølv, Silke eller Uld, nogle af dem dog lidet kostfærdigt baldyrede. Der var at se Krusernes røde Hue paa Sølvgrund, Løvenbalkernes blaa Løve paa Guldgrund, de Munkers røde Roser og grønne Vinranker, Lunovernes sorte Bjeller i Sølvfelt, Pødebusternes slagrende, kronede Ørn, Rosenkransernes skaktavlede Straabjelle, de Friisers røde Egern, de Ruders Sølvbrude i blaat Felt, foruden flere andre Skjoldmærker,

der, saavel som nogle af de alt nævnebe, forlængst ere lagte i Graven hos de sidste *Ætlinger* af dengang endnu blomstrende *Slægter* og nu kun tilhøre *Heralditens Historie*.

Brudgommen havde passet *Liden* vel og indtraf med sin *Forlover*, *Heidenreich*, og sit *Følge* af *Brudelarke* først til *Kirken*. *Laurids Lunov* prunkebe i en rød *Silketrøje* og *Hoser* af samme *Stof* og *Farve*, hans *Kappe* var af sort *Fløiel*, fodret med *hvid Silke*, og i sin *Hat* bar han en *gul Fjeder*, saa de unge *Bønderpiger* sukkebe ved at see saa *stadselig* en *Brudgom*; en og anden af dem saae vel kun paa *Klæberne* og tænkte sig sin egen *Hjertenskær* saa *stjont* ubstafferet. Blandt *Brudesvendene* red *Folmer Rud* og *Rnud Mogensen* jevnfides, *Folmer* kostbart nok klædt, men lidet affikkende, i sort *Fløiel*, splidset med *hvid Silke* og en *blaa Fjeder* i sin *Hat*, hvorimod *Rnud* glimrede i *ferffenfarvet Silke* og bar en *rød Fjeder* paa sin sorte *Fløiels Baret*.

Kort *Tid* efter indtraf det store *Brudetog* fra *Bingegaard*. Par efter Par, en *Mand* og *Kvinde* sammen, rebe de op for *Kirkegaardssdigets Port*, ledsagede hver af sine *Svende*, som toge mod *Hestene*, saa snart *Herflaberne* vare stegne af. Alle vare ridende, undtagen gamle *Gidsel Bøbehus*, der med *Husmoderen*, *Anna Seefeld*, ved sin *Side* kom agende i en *plump Karm*, over hvis fire *ubstaaarne Træstolper* var spændt et *Stykke blaat Klæde*, kantet med *gule Fryndser*, efter de *Liders Begreber* et saare *stadseligt Kjøretøi* og *Bingegaards Stoltthed*.

„Der har vi *Gidsel*,” sagde en *Bondekone*, da *Karmen* rumlede forbi; „*Guds hellige Moder*, hvor det gamle *Strog* end kan bære sig stiv og strunk og kneise i *Gylbenstykke* og *Fløiel!*“

Oldemoder, saavel som de fleste *Kvinder* i *Følget*, havde sin *stjønneste* med *kostbare Stene* smykkede *Rosenkrands* ved *Bæltet*. Da hun kjørte forbi *Jomfru Marie* *Villede*, som stod i et lidet *Stuur* der, hvor *Kirkeveien* bøier af fra *Alveien*, slog hun *andægtigt Kors* for sig. De fleste gjorde som hun, men ikke alle, og *Bønderne*

lagde nøie Mærke til, hvo der bevidnede Guds Moders Billebe sin Vrefrygt, og hvo der undlod det.

Fr. Mogens tog sig heel anseelig ud, da han, klædt i blaat Fløiel, med Ribberkjæben paa Brystet og de gyldne Sporer paa Hælene, haaren af sin svære, forte Hingst, Ravnsvenske kaldet, red frem ved Karen Rosenkrantz's Side. Som eneste tilstedeværende Ribber, hvilken Bærdighed alene gav en Lægmand Ret til Præbikatet Herre, var han, uanseet at han ikke havde Sæde i Rigens Raad, den fornemste Mand i Selfabet, og derfor var ogsaa den fornemste Kvinde bleven ham til Deel, nemlig den eneste tilstedeværende Rigsraadsfrue. Karen Rosenkrantz gjorde Fyldest paa Vrespladsen, ikke blot ved sit fagre Ansigt og sin ædle Holdning, men ogsaa ved sin rige Dragt; thi hun bar en Perlekjortel, heelt over baldhyret i sine Mønstre med kostbare Perler af alle Størrelser, og en sliig Kjortel regnedes for den høieste Pragt, ligesom den ogsaa var den kostbareste af alle da kjendte Klædninger.

Fr. Mogens brystede sig og hilste til alle Sider menende, at Bønderne betragtede deres Lehnsmænd med dyb Vrefrygt; men uagtet Hattene og Guerne kom flinkt nok af, undgik Lehnsmændene, ligesaa libet, som de Andre, Spidsrodgangen mellem Almuesmændenes skarpe Tunger.

„Det kneb at faae det Læs af Sæbbelen, Jeppe,“ sagde en Bonde til sin Nabo, da Fr. Mogens fra sit høie Sæde paa Ravnsvenskens Ryg pustende havde naaet Jorden; „Fru Karens Hoppe burde havt en Part af Byrden; hun dansede, som laae der kun en Fjeder paa Sæbbelen.“

„Nu Peder,“ svarede Jeppe, „med saa svar en Bægt af Perler og dyre Stene, som Karen Erikdatter er belabt med, veier selv en smækker Kvinde til; hun fører en utænkkelig Pragt; Mogens Munk udsuger ikke for Intet sine Bønder; der har vi ham! Naar Fanden nævnes, er han gjerne nærmest.“

Mogens Munk red frem ved Birgitte Kruses, Niels Munks Husfrus Side og saae sig barst om, thi ingen Bonde rørte sin Hue, og der hørtes endogsaa bæmpebe

Bredesudbrud. Mogens blev en Kjende bleg og hans graae Dine stode Lyn under de buffede Bryn, men han mestrede dog her, paa fremmed Grund, sin Harm.

Da Christoffer Kruse kom ridende med Bruden, trængte Folkestaren sig tæt op til Porten; thi Alle vilde see Bruden nærved, og venlige Tilraab og Velsignelser lød hende imøde. Som hendes Broder var elsket for sin Mildheds Skyld, saaledes havde ogsaa Anna ved sin Hjertensgodhed skabt sig Venner i hver Hytte paa Godset. Hendes Kinder bleve blege af Sindsrørelse, og hendes Dine fyldtes med Taarer, da hun fornåm disse Beviser paa Almuens Deeltagelse. Fager nok var hun at see til i sin hvide perlestukne Silkekjortel og sit gyldne Brudebadem paa det mørke Haar; men hendes spinkle Person var overlæstet med Smykker, egne og laante, efter Datidens uklædelige Stil, der blev breven til en saadan Overlighed, at Bruden stundom var nærved at segne under Bøgten.

Blandt Brudepigerne var Ide Nielsdatter at see, iført den perlestukne Fløiels Kjortel, paa hvilken den Rist, Knud havde gjort, ikke mere var synlig. Den hvide Silkekorsset sluttede stramt om hendes fyldige Varm og og smækkre Midie, og den lille blaa Fløielshat med den hvide Fjeder sad kjækt paa hendes rige, lyse med Perler og Vaand smykkede Fletninger. Hendes Ansigt lystede af ungdommelig Livsglæde, og den affpeilede sig hist og her i en Almuesmands eller en fattig Kvindes Træt, naar hun hilste dem med Smil og Nik.

Dog, hvo kunde maale sig med Margaret Mogensdatter, som red frem ved Ides Side paa Graamunk? Kun Faa saae her paa Klædernes Pragt, paa den mørkegrønne Fløiels Kjortel, den sorte Fløiels Hat med den hvide Fjeder, eller paa hendes Smykker, som hun havde anbragt med Skjønsmhed og Smag; de glemte Prydelserne over den deilige Skabning, den æble Holdning, de fine Træl og det stolte, straalende Blis.

„Bidste jeg ikke bedre,“ sagde en Kvinde blandt Al-

mnen, da Margarete red frem for Porten, „jeg vilde tænke, hun var en Kongebatter.“

„Saa gaaer jo og Talen,“ sagde en gammel ryklet Moerkille i en graa Kaabe, „at Kongeblob flyder i Margrethe Mogensbatters Narer; men det er kommet af et plumret Vælb*), Gjertrud! og ikke er det blevet renere paa det Sidste. Kneiser den Jomfru end stoltelig i Fløiel og Silke, hun er tænkelig dog et ufrit Møsbarn, som en af vore, ja ringere. Det skal kjendes paa hende til sin Tid, siger jeg Dig, Gjertrud! Søn brager i Faberens Sto, Datter i Moderens Sørl, og hvad tænker Du om Moderen?“

„Nu,“ svarede Gjertrud, „lad saa være, at hun er et Slegfriebarn, Sr. Mogens og Fanben maa vide det! baade Faber og Moder ere af ædel Rod. Det gaae, hvor det vil, ingenfinde faaer en af os Held til at søbe af Fab med Margrethe Mogensbatter. Vibe maa Du og, Sidsel, at Moder, som Datter, under os Fattigfolk Klæder og Føde. Godt savnes først, naar det er borte! Ingenfinde glemmer jeg den stotste Kvinde, at hun klæbte mine Smaa, ei heller hendes Datter, at hun kysede dem.“

„Bedst,“ sagde Sidsel, „at glemme det, man ei kan faae! Hvidntil fangebe min Pose ikkun tørre Skorper paa Tjele. Dog, den Snal kan vare Skoven igjennem, som man siger; jeg maa see til Hjemmet og min sølle, syge Mand.“

„Hendes Mund maa være glad, naar hun vil sove,“ sagde Gjertrud ved sig selv, „da faaer den Hvile og nødes ikke at udsende saa onde Ord.“

Bønderne meente, at nu maatte Alle være koinne; men pludselig hørtes der Hovslag fra Beien, og de saae Geert Eriksen komme ansættende i fuldt Fiirspring. Geert havde stabsset sig op det Bedste, han evnebe, men lignebe dog mere en Nar, end en Adelsmand. Den gule Fløiels

*) Ifølge et Sagn skulde Løvenballerne nedstamme fra Kong Chriftoffers IIs nægte Søn Eriik.

Trøse og Hoserne havde forlængst mistet sin skjære Farve og sine Glands, den sorte Kappe var rødlig og slidt i Sømmene, og Hatten med den brællede blaa Fjeder sva- rede kun altfor godt til Kesten; men Stoffet var dog det, en fri Mand havde Privilegium paa at bære, det lange graa-gule Skjæg og Haar var skønt kjæmmet, og om Pi- vet havde han et guldbindvirket Bælte, i hvilket stak et godt Sværd med sølvslaget Fæste. Da han foer op til Kirkegaardsporten med sin beredne Svend i Hælene paa sig, raabte en af de unge Knøse efter ham:

„Bedre silde, end albrig, Geert!“

„Silde?“ sagde Geert, idet han sprang af sin Skind- mær og smed Tøilen til Svenden. „Nu, for silde maatte det være at raabe: Kat! naar Flæffet var ædt; men jeg er kommen betids nok at faae min Part af Stanken her, som af Sulet hist.“

De Unge loe, men de Gamle rystede paa Hovedet; thi de forstod, at Geert med Stanken mente Duften af den hellige Røgelse, som Vinden bar hid fra Kirken.

„En ugubelig Båndstrop, den Geert Erikfen,“ sagde en gammel Bonde, „ret en arg Rjætter.“

„Dertil en lurvet Hund,“ tilføiede en Anden, „synes ilde blandt gode Mænd.“

Men gale Geert var alt inde i Kirken og hørte ikke det Skudsmaal, han fik.

Det var neppe nok, at den lille Kirke kunde rumme det store Brudefølge og den Skare af Tilskuere, som trængte sig ind efter det. Dog hjalp det, at man dengang ikke havde Stole i Kirkerne, saa næsten hele Rum- met stod til Raadighed. For Gidsel Bodebust og nogle af de ældste fornemste Mænd og Kvinder var der et Par Bænke at sidde paa, men Kesten maatte bivaane Bielsen staaende, og snever nok var Pladsen, saa Kvinderne vare meget optagne af Omhu for deres kostbare Dragter, der kom i stor Fare i Trængslen. Luften var trykkende ved den store Menneffemængdes Sammenstuvning, ved den Varme, der udstraalede fra de talrige Lys paa Hoved-

alteret og Guds Moders Alter i det lille Sidelapel, og af den kvalme Røgelseduft.

Sveden perlede paa Kapellanens, Hr. Niels's Pande, som han stod for Alteret og forrettede Vielsen. Han viste sig isøvrigt i fuld papistisk Glæde, med det sneehvide Messeskæde over Hovedet, i Messesærken, den røde Fløiels Messeshagel og med Bæltet. Ogsaa havde han ført Chorbrenge med sig fra Viborg, saa at selv de tilstedeværende Lutherksindebe maatte yde den skønne Sang Roes. Papisterne vare jo langt deres Overmænd i at give Guds-tjenesten ydre Glæde og smigre Sandserne, hvorfor de ogsaa kaldte den lutherks Gudstjeneste „skaldet og arm.“ Dog blev selv den skønne Sang kun en Harmoni, der til-drede Øret; thi kun saa af de Tilstedeværende forstode tilfulde de latinske Ord, og Stumhed var dem desuden paalagt.

Uagtet Ordets Forfyndelse til alle Tider har spillet en mere eller mindre underordnet Rolle i den katholske Gudstjeneste, havde det lutherks Høre dog vakt noget Liv ogsaa mellem de fløve papistiske Præster og navnlig givet dem Øvelse i at drive Polemik fra Prædikestolen og torbne mod de Lutherks. Hr. Niels lod da heller ikke en saa kostelig Leilighed til at give sit Hjerte Luft gaae unyttet fra sig. Paa den megen Latin efter Moder fulgte nogle Mundfuld godt bredt Dansk eller Jydsk, der bleve de Fleste til Opbyggelse, men Nogle til stor Forargelse. Hr. Niels talte fyndigt om Tidens ugubelige Vantro og priste Alle dobbelt salige, som i disse Trængselstider forbleve den hellige Kirke troe; han priste Bruden for sit troende Sindelag og formanede Brudgommen til ved hende at lade sig føre tilbage til den moderlige Kirkes Skjød, fra hvilket han, som Hr. Niels udtrykte sig, havde været nærved at løsrive sig; han formanede Alle, der vakkede, til Bestandighed og sluttelig fremstillede han gamle Gidsel Bodebuff, Brudens moderlige Veilederinde, som et Mønster for alle Dannedvinder paa Gudsfrugt og udmalede hendes Dyder saa fyndigt, at det, han sagde, meget lig-

nebe en forgreben Ligtale og paaførte den Gamle et heftigt Anfald af Graad.

Det var en Lykke for Niels Frandsen og Kirkefreden, at Thøger Løvenball med velberaad Hu først indfandt sig opad Dagen; thi havde han været tilstede ved Brudevielsen og hørt Hr. Niels's Tale mod Kjetteri, da turde det let gaaet disse To, som det gik Malmøs berømte Reformator, Claus Mortensen Tøndebinder, da han engang i Besper-timen gav sig til at prædike mod Munkene, og Christoffer Madsen da besteg Prædikestolen efter ham og prædikede mod Claus, og saa atter Claus berop, og saaledes veglede de trende Gange og skjeldte hinanden ud. Kirkerne vare i hiin Gjøringstid ikke Fredens Pauluner, men Balplabse, paa hvilke der ikke blot kæmpedes med aandelige Baaben, men hvor Mundhuggeriet endogsaa kunde ubarte til Gaandgribeligheder; Udfkielser, som ingenlunde blot maa skrives paa den religiøse Fanatismes Regning, men som ogsaa og meest falde Tidsalderens almindelige Naahed til Laft.

Anna Enevoldsbatters Brudesaerd skulde nu ikke vanskelbes ved slig Ufred, om end nogle af de Tilstedeværende skreve sig Niels Frandsens hvasse Ord bag Øret og besluttede at give ham Svar ved Ølkanden.

Da Brudgom og Brud efter endt Gudstjeneste traadte ud af Kirken, brød en sand Orkan af hvinende Toner løs fra Spillemandenes Instrumenter, thi disse Dredevere havde opstillet sig lige ved Kirkebøren, og Kirkegaarden var nu heelt opfyldt af Bønderne, som ikke blot vilde see Brudetoget end een Gang, men som vilde høre gamle Jens Porse, en af de Binge Bønder, der agtede at tale Brudgom og Brud til.

Jens Porse var en Mand af anseelig Stikelse og med et flogt Blik; i den blaa Stadskofte med Sølvknapperne, de hvide Hoser og Skoene med Sølvspænder tog han sig heelt pynteligt ud, og da han freidigt traadte frem og med Værdighed, skjøndt ærbødigt blottede sit Hoved, indgød han sine Overmænd Agtelse. Han skilte sig vel ved sin Tale, som var en Lykønstning til Brudeparret og en Talsigelse til Christoffer Kruse, fordi han

steds havde været Bønderne en god og mild Herre og heller ikke ved denne Feilighed havde undladt at vise Menigmand sin Deeltagelse ved rændelige Gaver til de Fattige og rigelig Beværtning til Alle. Han tiltalte efter god gammel, dansk Sæd Christoffer med Du og nævne ham ved Fornavn, thi Forholdet mellem Herre og Tjener var i hiin Tid endnu næsten ganske det samme, som det lige indtil de nyeste Tider har været mellem en Bonde og hans Karl.

Christoffer Kruse, talte og indbød Bønderne til, naar de have gjort sig lystige ved Gildebordet, da, saa mange der vilde, at komme ned til Gaarden og see paa Dansen. Derpaa brøde de Alle op, gamle Gidsel trøb i sin Karm, og de Andre stege til Hest; men nu ordne Toget sig saaledes, at Brudgom og Brud rede i Spidsen ved hinandens Side, og Brudsvendene og Brudepigerne rede parviis.

Paa Hjemveien viste det sig, at Jens Porses Tale havde sat ondt Blod eet Sted; thi Mogens Munt sagde spydigt til Christoffer Kruse:

„En heel bevægelig Tale den, Christoffer, saa og Eders Svar! Man skulde moen tykkes efter det, at Eders Gaard maatte være et Himmerige, I selv en Helgen og alle Eders Ugedagstjenere Erkeengle.“

„I veed, Mogens,“ svarede Christoffer med sin vante Rolighed, „at det er ikke saa vel; men saa er min Tænkesæt og var før mig min Faders, at vil man have Bondens Sved, da skal man brede vel paa ham og vælle ham varm.“

„Nu, Christoffer,“ svarede Mogens Munt, „bedre at vorde silde Klog, end slet ikke! I skal med mig sanbe det, lever I og vorder gammel, at klapper Du Bonden, saa napper han Dig, men napper Du ham, saa klapper han Dig.“

Mogens Munts Viisdom holdt dog ikke Stil, som en nær Fremtid viste; thi da nogle Maanedre efter under Grevens Fejde Bøndeoprøret brød løs, grebe hans Bønder strax til Vaaben og jøge ham af hans

Gaard Volstrup, saa han maatte flygte heelt ned i Sønderjylland.

Muntert red nu Brudekoren hjemad og det viste sig, at de Unge, hvis Hu stod til hinanden, havde fundet hinanden. Knud red hos Ibe, og de gantedes muntert, men mere alvorligt faldt Ordene mellem Folmer og Margaret, som rede næst efter dem. Da Folmer hjalp hende paa Hesten og fornam Trykket af hendes lille Fod paa sin Haand, havde han allerede bemærket, at hendes Blik var tungsindigt og mørkt. Følte hun sig maaskee krænklet over, at han ikke havde ladet høre fra sig? Han tænkte sig det muligt til trods for, at hun selv havde ønsket deres Forsaaelse hemmeligholdt; thi hvo kan beregne et Kvindehjertes skiftende Tilstande og modstridende Følelser? Nu red hun ved hans Side stum, med blussende Kind og bankende Hjerte.

„Vær min til Dandsen idag!“ bad Folmer omsider og søgte Margarets Blik. Han fandt det, og dets straalende Glædes varmede hans Hjerte, men dog fik han ikke Svar strax.

„Er I bleven kold i Hu?“ spurgte han, „da I ikke agter mig Svar værd?“

„Jeg ønsker stundom, Folmer Hansen,“ svarede Margaret og hævede Hovedet, „jeg var kold.“

„Nu,“ sagde Folmer, „da er I det ikke, og er I varm i Eders Hjerte, da vær nu og glad i Eders Hu! Nu træde vi den Dands tilfammen idag, frydes ved hinanden og lade den Dag imorgen have sin egen Plage!“

„Saamænd!“ svarede Margaret med et Sul; „der tilbyder sig tænkelig ei bedre Raad. Dog seer jeg det grant, at med hvert Trin, vi nu skulle træde med hinanden i Dandsen, rykke vi Enden nærmere, bliver den nu Lykke eller Banlykke.“

„I taler tunge Viisdomsord idag, Margaret, mens Alt nu om os prædiker Lykkelig og Daarffab.“

„O ja! ikke for Intet gil min Moders Bugge mellem

Skotlands graae Bjerger. Taage var hendes Dø, siger hun, naar hun er ret mod i Su."

"Eder's Moder, hvor lider hun? Jeg fandt hende ei blandt de Andre."

"Hjemme sidder hun i sit Kammer, Folmer, hved af Verden, en stakkels Aftepot; hun ræddes ved at lade sig see blandt Mange, og Fader er glædest hende foruden. Dog er hun mig det Kjæreste paa Jorden og vil stedse forblive det, siges der hende end det Bæste paa."

"J forjage nu alle de mørke Tanker, Margaret!"

"J kunde saa let, som det, hvede de Stjer, der staae i Øst, at vige bag Binge Møllebakke. Al Folmer! den Sag giver mig Bitterhed i Sjælen og skjærper min Stolthed, enddog den burde gjøre mig ydmyg. Ofte fristes jeg dertil at skikke Eder Bud og bede Eder søge Eder en Fæstemø blandt de Piger, paa hvis Skjold der ikke er nogen Plet, saa og en af de rette danske; de ere spage som Duer."

"De spage Duers Kurren gjør mig led, Margaret! Min Husfru maa have et høit og frit Sind, blev hun end mindre fager, end J. Hvor saare deilig er J ikke til enhver Tid, dog fornemmelig idag!"

"Nu vil J gjøre mig spag," sagde Margaret, rødme og smilte. "Jeg forstaaer! Til somme Tider maa jeg være en Falk, til andre Tider en Due lig, alt som min Vens Sind staaer?"

"Ret saa!" svarede Folmer med et varmt Blik; "J være idag min Due!"

"Eder's er jeg nu, det J vel veed," sagde Margaret og blev bleg, "og vil, Gud naade! tænkelig stedse forblive, ihvor det saa gaar."

"Min Due! Siig flere Elfskorsord! Mit Hjerte hungrer."

"Det skulde da være," foer Margaret fort med usikker Røst, "at jeg engang vorder Herrens Brud; dertil fæster jeg nu og da min Tanke."

„De lede Munte og falske Konner,“ udbrød Folmer i stor Harm, „skulle ikke faae Held til at fange Eder i deres Garn. Ingenstinde skal I, Margaret, stænges i et Kloster og salme der, saa sandt hjelpe mig Gud!“ og som han sagde dette, gav han sin Hest af Sporerne, saa den foer frem.

„I ride ikke min Broder Knud over Ende!“ sagde Margaret med et lyst Smil og rødmenende Kind.

Hagebøsserne dundrede, og Spillemandene spillede løs, da Brudeparret gjennem den grønne Vreport, som Gaardfogden og Svendene havde reist og Pigerne smykket, red ind paa Gaarden. Thøger Løvenball stod ved Vreporten midt i en Flok Tyende og Børn og bød Brudeparret velkommen med nogle lystige og hjertelige Ord.

„Lars Foged,“ sagde han tilsidst, „bærer Skylden for, at jeg, ikkun en Fremmed, hyder Eder velkommen i Bryllupsgaarden. Han vilde, svor han, ikke føre Ordet, naar en saa raptunget Prædiker, som jeg, stod hos, og han nøbde mig da den Vresgjerning paa, saa nu fik I det mere lærd, men dog neppelig i den rette Stiil.“

„For Gud!“ udbrød Laurids, mens Anna saae forlegent ned for sig, „Intet mere lykfsaligt og hjært kunde times os, og havde jeg kunnet, som jeg vilde, I var bleven den, der havde talet os til paa et andet og mere helligt Sted. I have Hjertens Tak!“

Christoffer kom nu til og bød Thøger velkommen med Barme, saa og siden hans Gustru, Folmer Knud og et Par af de Andre, men af gamle Gidsel fik Thøger kun vrede Blikke, af sin Frænde, Hr. Mogens, en stiv Hilsen og af de fleste Gjester en kold Modtagelse. Det syntes dog kun at ansegte ham libet, og Ingen vovede at give sin Uvillie Luft. Det kjendtes tydeligt paa Pappisterne, at hvor store Ord de end kunde lade falde, de følte sig dog ingenlunde saa stærke og sikre, som de gjerne vilde lade. Stor var Niels Frandsens Fortrydelse, da han blev Thøger vaer, men Begge skjulte de i Begyndelsen deres Uvillie, og siden forhindrede Omstændighederne

den Ordstrid, som ellers neppe vilde udebleven, da Ollet var steget dem til Hovedet.

Det rummelige Dagligværelse var forvandlet til en pyntelig Storstue, smykket med grønne Grene og Steengulvet var bestrøet med Enebærkviste, saa der duftede, som i den grønne Skov. Midten af Gulvet var fri, men langs Bærelsets tre Vægge stode de lange dækkede Borde, og ved dem bænledes snart det hele Selskab. Brudgom og Brud sad ved det kortere Endebord, over deres Plads var spændt en Klædes Himmel og paa Væggen bagved ophængt et skjønt Silketæppe, i hvilket de Lunovers og Krusers Baaben vare indvirkede. Bordet stod her noget fra Væggen, thi tæt ind til den, et Trin høiere, var Brubænken anbragt, det Sæde, hvor Brudeparret efter Maaltidet skulde tage Plads og Gjesterne neblægge deres Gaver.

Bordene vare dækkede med Duge, der til Høibords vare fryndsede og skønne, længere nede mere tarvelige, thi naar Gjæsternes Antal var saa stort, formaaede Bærtinden ikke at hyde dem alle lige Raar. Paa de fornemste Pladser fandtes Tallerkener, men da denne Overdaadighedssartikel end ikke i de rigeste adelige Huse dengang var tilstede i stort Antal, vakte det ikke Ansøb, at de fleste af Gjesterne maatte nøies med Træbatter. Store Sølvstobe med Binn og Trækander med Ol stode i passende Afstande, omgivne af saa mange Vægere og Kraus af Sølv, Leer eller Træ, som Huset eiede, og til saaledes ikke hver Gjest sit eget Drikkekar, desto slittigere gik de, der fandtes, rundt. Hver Gjest bragte sin Stue og Kniv med sig, og Bordets Dækning havde saaledes ikke forvoldt Bærtinden stor Uleilighed.

Foran Brudeparrets Plads stod den store Brudekage, prydet med Sukkerstads, Ide Nielsbatters Værk, og hist og her stode Træbatter med fint Bagværk, optaarne i Pyramider. Maaltidet var mere overslødigt, end fint tilberedt; de mange forskjellige Anretninger, Grød, tør og frisk Fisk, salt og ferst Smaal, braset Bildt og Fugle-

posteier indbares efterhaanden af Christoffers Svende, der viste sig at være flinke Staffere og Mundskjente.

Da Hr. Niels, som sad ligeoverfor Brudeparret, med stor Salvelse havde læst Bordsbønnen, begyndte Maaltidet og gik sin Gang, *in Begyndelsen* under almindelig Taus-
hed. Vore Fædre havde ikke af Intet stærkere Musfler og et kraftigere Legeme, end den nulevende Slægt. De, saavel som Kvinderne, særdeles mere i Luften og brugte sig mere i Huset, saa deres Mablyst til enhver Tid var stærk og sund. De spiste, som havde de hungret i Dage, og allerede ved de første af de tolv Anretninger vare de store Kander med Ol og Biin flere Gange tomte og atter fyldte. Nogle Gildminder eller Staalere bleve drukne, først og fornemmelig Brudeparrets, til hvis Ære Alle reiste sig, men hver Staal udbragtes med kun saa Ord, thi vore Fædre yndede ved en sliq festlig Leilighed ingen-
lunde de lange Taler, som er Nutidens Lyf.

Stemningen blev ogsaa snart livlig nok uden dem; men Munterheden yttrede sig rigtignok paa en Maade, som ikke var at prise, og det vilde vel ogsaa gaaet mere afdagigt og sømmeligt til, havde ikke gale Geert været til-
stede. Han syntes at sætte en Ære i at svare til sit Ravn; thi han gav snart Tegnet til en Udskielse, der havde begyndt at indsnige sig ved de adelige Gilber, uagtet den høilig forargede de Gamle, nemlig Dands mellem Ketterne. Det traf sig nu saa, at Geert sad in-
derst ved Bæggen, og da det krævede nogen Uleilighed at gaae den lange Bei omkring Bordenden, saa satte han med et Spring op paa Bordet og mellem de ligeoverfor Siddende ud paa Gulvet, idet han klappede med Hæn-
derne og raabte:

„Første Mand paa Gulvet! Hei Spillemænd, spil op til en Volsa!“

Hans Dame, unge Inger Parsberg fra Sødalgaard, traadte uden lang Betænkning i gale Geerts Fodspor, men havde ringere Lykke; thi idet hun løb over Bordet, slog hendes Stjørt til et Par Bægere, saa Dugen fløb af Biin og Ol. De nærmest Siddende udstødte et Raab,

og nogle af de Ældre gave deres Misghag lydeligt til Kjende, men Djævelen var nu engang sluppen løs og foer i alle Dandsfelystne, saa det ikke varede længe, inden adskillige Par svingede sig i en Volta, en vild Valtz, der var kommen i Mode, men af Nogle ansaaes for lidet sømmelig.

Destoværre maa det tilstaaes, at Knud Mogensen ikke var den Sidste paa Gulvet, og da han med Ide sad ved sin Frændes Side, maatte han samme Bei over Bordet. Ide fulgte sit Hjertes Ven og stilte sig fra Springet mere bevært og behændigt, end Inger Parsberg, men lod dog mere see af sine veldannede Been, end sømmeligt var. Deraf blev der kun leet, og af de Unge holdt de færreste sig tilbage; men blandt disse var Folmer og Margaret, hvis fine Følelse tog Anstød af denne Bildskab. Christoffer Kruse gjorde da ogsaa snart Ende paa Dandsen, idet han bød Spillemandene at høre op med Musikken, og da der var bleven stille, sagde han, idet han vendte sig til Geert Eriksen:

„I har nu ved denne Eders Usindighed taget Brudgom og Brud den Ære fra at dandse for.“

Denne Bebreidelse gjorde større Indtryk, end om Christoffer havde talt om Sømmelighedshensyn. Geert gik uforsvøvet op til Høibords, bødiede sig høvisk for Bruden og sagde:

„I forlade mig min Mangel paa Dmstante, skjøn Anna! Ved min Helgen, jeg var blot overstadig glad og tænkte allersidst derpaa at volde Eder nogen Kræntelse.“

„I gaac nu smukt hen og tage Sæde igjen,“ sagde Anna mildt.

„Du gjør Slægten Skam ved Din narriske Færd, Geert!“ raabte Fr. Mogens vrebt fra sin Plads.

„Og den har ei stort deraf at miste,“ hvisttede Thomas Kruse til sin Naboerske, Kirstine Nielsdatter Friis.

„Gud naade!“ sagde Oldemoder til Kirstines Fader, „for stor Uskikkelighed nu gaar i Svang! I vor Ungdom skulde En gjort, som Geert nu, han var bleven kastet ud.“

„Saamænd Gibsel,“ svarede Niels Friis med dæmpet Røst; „dog sigte I det helst lidt mindre lyst; thi der kunde Andre stemme i med, og Kniven sidder til hver Tid løst i Geert Eriksens Bælte. I har dog Ret deri, at det gif sømmeligere til vor Ungdom, og da var desforuden meget Andet bedre.“

„Der var kjønnere Piger forðum,“ mente Niels's Hustru, Karen Pallesdatter Juel.

„Nu,“ tog Mogens Munk til Orde, „seer jeg mig om her ved Borde, jeg skjønner dog, her er Nok af Fagerhed.“

„Saamænd,“ sagde Birgitte Kruse, „Eder's Hustru kan lade sig see blandt de Fagreste.“

„Ei, Birgitte!“ udbrød Karen Rosenkrantz og loe rødrende, „I sigte mig ikke Sligt lige i mine Dine. See hellere til Ungmøerne, der end blomstre! Hvad tykkes Eder om vor væne Brud, saa og om Kirstine og Ide?“

„Jeg formener,“ sagde Christoffer Kruse, „at Margarete Mogensdatter uimodsiget bærer Prisen derfra.“

„Hun!“ udbrød Birgitte, tog sig saa i det og skottede til Margarets Faber, som sad noget derfra, om han havde hørt hendes Udbrud; men han var i dyb Samtale med Heidenreich Lunow. „Hun seer mig saa udenvelts,“ foer hun fort med dæmpet Røst, „stolt og fos, ikke blid og bly som en ret dansk Jomfru.“

„Dog bly nok,“ svarede Christoffers Hustru; „ikke sprang hun over Borde med de Andre.“

„Jeg har seet mere fager Mø, end nu lever,“ tog Oldemoder til Orde med sin sturrende Røst. „Lisbeth Torbensdatter Bilde var den skjønneste Jomfru i Riget baade før og siden, og kaldtes hun derfor Dannemarks Blomster. Dog regnede hun Gud Herrens Ære høiere, end kjødelig Lyst, al den Stund hun mod Slægtens Billie gav sig i Kloster.“

„Saae vi det,“ udbrød Christoffer, „af den samme Rod, som Dannemarks Blomster, er just Jomfru Mar-

garet kommen, saa vist som Lisbeth Torbensdatter var hendes Farmoders Søster."

"Fagerhed," sagde Virgitte Kruse og slog med Ratten, „er skrøbeligt Bostab, fluende Bæde og farende!" —

Da Maaltidet omfiser var til Ende, omtrent Klokker to om Eftermiddagen, afsprede Selskabet sig i de mindre Kamre, Haugen og Gaarden, mens Bordene i Storstuen bleve flyttede ud for at give Plads til Dandsen. De unge Mænd, som endnu ikke havde sikret sig en Somfru til Dands, benyttede nu Leiligheden, og man kunde i mangen ung Piges Anslyn læse stor Spænding; thi det var Stik den hele Aften at dandse med den samme Dame, og der byttedes kun forbigaaende i Touren. Fornøielsen afgang altsaa i høi Grad af et lykkeligt og hjærtomt Balg; mangen ung Somfrues Anslyn straalede af Glæde, naar den Kette indfandt sig betids; da faldt det let at give Indgangskysset, som var Dandsferens lovlige Ret, ja, det vilde endog have været uhøvisk og tydet paa Ringeaagt for Damen, om han havde unbladt at begjære det; men i Nøgles Blitke læste man stor Stusselse, naar Udfaldet ikke blev saa lykkeligt, og de stakkels Somfruer, som bleve efterladte ledige paa Torvet, vare endnu mere at beklage.

Thøger gik omkring, iagttog denne Hjerteleg og gjorde sig sine Tanker om Et og Andet. Han talte gjerne med de Unge, og var ingen Fjende af Spas, yndede han end at lade et Alvorsord glide ind iblandt. Da han saae Knud og Ibe og fornåm, at de vilde dandse sammen, da rystede han paa Hovedet og sagde til Ibe:

„Viis ham af og lad ham gaae, Somfru Ibe! Alt fra Dreng var han en Huggebasse, han er gjevver i Sværdbleg, end som i Springedands."

„Jeg har alt fornummet det," svarede Ibe med et Blit paa Knud; „dog maa I vide, Hr. Thøger, at vi Kvinder af Witten Bruun, vi yndede til ingen Tid at springe i Dands med de Ungersvende, der ere Sinket i at bruge Sværdet."

„Vel svaret!“ sagde Thøger og loe, hvorpaa han gik hen til Margaret, som sad alene paa en liben Bænk og tankefuld lod sine hvide Hænder lege med sin Halskjede.

„Du sidder her ene og stum, Margaret,“ sagde han mildt og trøstende; „vorder Du ledig i aften?“

„Ikke det jeg troer,“ svarede Margaret og saae op.

„Hvo har da budet Dig til Dands, min Dulle?“

„Folmer Hansen Klub,“ sagde Margaret og rødmede let.

„Ei!“ udbroød Thøger med ufordulgt Forundring, „der traf Du et stort Lod!“

„Nemmer I?“ spurgte Margaret og saae stolt paa sin Frænde.

„Jeg gjør saa,“ svarede Thøger med Bægt; „gjevne Uagerfvend findes ikke her i Lauget, ikke nogen af mere berømmelig Art, saa ei heller nogen mere rettroende.“

„Nu, min hjære Frænde,“ sagde Margaret med et fint Smil, „vistnok fryder det mig, at I giver min Dandsfer saa godt et Lov; dog tyktes det mig, at I ikke mindes, til hvem I taler; det Sidste, I nævne som en Dyd paa Eders Biis, turde i mine Dine være en Lyde.“

„Igjennem Din Mund,“ svarede Thøger harmfuldt, „taler Broder Vigand.“

Margaret saae ned for sig og tænkte, at Thøger vel ikke havde ganske Uret; saa koldt vare hendes Ord faldne, som om en Arden havde talet igjennem hende.

„Hvem skylde vi den Lykke,“ spurgte Thøger hvast, „at Din Skriftefader ikke formørker vor Glæde ved sin Nærværelse?“

Margaret saae paa Thøger med en aandsfraværende Mine, som om hun ikke havde hørt hans Spørgsmaal, og hun slap for at svare; thi Christoffer kom i det Samme til, tog Thøger under Armen og førte ham bort, idet han lod ham vide, at naar Vigand ikke var tilstede, saa var Aarsagen den, at han ikke var bleven buden.

Kort efter var hele Selskabet forsamlet i Dandsesalen, og Brudgom og Brud havde indtaget deres Sæde paa Brudebænken for, inden Dandsen begyndte, at modtage

Brudegaverne. Gjesterne gik nu op En for En og lagde hver sin Gave paa den rummelige Bænk, Mændene først, saa Kvinderne, omtrent som Menigheden senere lagde deres Offergave paa Kirkens Alter. Det blev en rig **Høst for Laurids og Anna af Stobe, Bægre, Ringe og Kjeber, Alt af Sølv eller Guld.** Nogle gave dog blot en Mønt, enten en Engelot, Datidens værdifuldeste Pengestykke, eller en Rosenoble, eller vel endogsaa kun en Gyldens Bærd. Blandt de Sidste var Geert Eriksen, og Somme meente, at Hr. Mogens endda havde stukket de Par Mart til ham.

Denne Ceremoni mistede noget af sin Værdighed berøvet, at nogle af Mændene alt vare halvt bestjænkede og stode usikkert paa Benene. Kvinderne vare imidlertid vant til Mændenes Udskielser i Drik, og selv vare de ikke heller alle saa maadeholdne, at dette skulde kunne forarge dem synderligt. De vare glade, naar Fuldstaben blot gav sig til Kjeude ved Lyftighed, og Strid blev undgaaet. Lyftigheden blev da nu heller ikke ringe, drøie Ord falbt, og de unge Jomfruer maatte høre mangen Skjemt, der var Alt andet, end fin og høvisk. De Kjetle gave drøie Svar igjen, de Blye løbe det gaae ind af det ene Øre og ud af det andet.

Dandsen begyndte dog stundigt og værdigt med en Paduane, ikke ulig vor Menuet, og det syntes næsten, at de drukne Ungersvende efterhaanden dansede sig ædru igjen, thi efter Paduanen fulgte flere smukke og eiendommelige Dandse, som bleve vel udførte, og hvis Beskaffenhed krævede Udruelighed og Omtanke. Til nogle af dem blev der sunget skønne, gamle Viser, i disse Dandse var Folmer Rud Sjælen, og Margaret stod ikke tilbage for ham.

De gamle Kjempeviser, der ere udsprungne fra Abelen i Midbelalberens Blomstringstid, vragedes bengang endnu ikke af de ædle Digteres Efterkommere. De fandt Tilflugt i mangen Jomfrues sværmeriske Sjæl, løb fra hendes Læber og forlystede Mændene. Mangen god gammel Vise, som end er til, løb i Storsuen paa Vingegaard

ved Anna Enevoldsbatters Brudesaerd, men Ingen af dem vandt saa stort Behag, som Wisen om Ribershuus, der blev vunden ved Dans for Eric, Kongen hiin unge; mindre dog paa Grund af Sagnets Skjonhed, end formedelst den Anvendelse, der blev gjort af Wisens Handling; thi ved hvert Vers dandsede et Par frem, som da skulde forestille de i Verset skildrede Personer, og stor Munterhed valte det, naar Lobbet faldt uheldigt, undertiden ogsaa Bifald, naar Versets Indhold passede vel paa de Dandsende. Størst blev dog Glæden, naar en af de dandsende Ungersvende havde Aandsnærværelse og Gave til paa staaende Fod selv at digte et Vers og saaledes klare Forlegenheden.

Det blev dog passet, at da Brudgom og Brud dandsede frem, da blev det Vers sunget:

Saa da dandses den Ganske Knud,
 Slottet det er vundet,
 Og efter hans Frue, hun hedder Fru Anna,
 For Eric Kongen hin unge.

Knud og Ibe havde god Lykke, thi han blev Ridder Rant og hun Fru Beengjerd Blank; men Margarets Lod faldt Kjæbnesvangert og ildevarslen, thi da hun dandsede frem med Folmer, løb det Vers:

Frem da dandses han rige Bolravn,
 Slottet det er vundet,
 Med hans Frue, haver intet Navn —

og da saae de unge Jomfruer ned for sig, og de gamle Kvinder stottede til hinanden med Skadefryd; thi de vare vrede, fordi Herren til Kjellinghøl havde foretrukket for deres egne Døttre en Jomfru, der i deres Dine kun var et Slegfredsbarn. Dog, Folmer tabte ikke Hovedet, thi han sang paa Stand, idet han sigtede til Navnet Margarets Betydning:

Sa da dandses han rige Bolravn,
 Slottet det er vundet,
 Hans Frue haver saa stolt et Navn,
 Ei skønnere Perle er fundet —

og Margarets Kinder, som vare blevne dødblege, blussede af Glæde, og hun talte sin tro Ven med et sømt Blik.

Saaledes gik Dandsen fort til Solnedgang og, efter en lille Hvile og en rigelig Nabbere, atter ved Rjerternes Skin; ja den vilde varet til Sol atter stod op, var den ikke ufornødet bleven afbrudt paa en Maade, som siben skal blive berettet.

Ellevte Capitel.

Den beleilige Tid.

Medens Hr. Mogens og hans Børn med deres Følge af Svende nøde Brudsfærdens Glæder paa Vingegaard, var der stille paa Tjele; medens i Krusernes Hjem Vægrene tømtes og Dandsen gik, Gammensord og Skjemt Løde, somme Elfskorsord verledes mellem de Unge i Dandsens Hede, og de Gamle med Olkrusene og Viinbægrene ved deres Side legebe den kostbare, men mindre farlige Leg med Brædtspil og Tærninger; medens Livet der, i de Glades og Druknes Laug, brusede høit som Søens Bølger for en Hundedags Blæst, herstede Dødens Tausked paa Tjele, Korneerne svævede over den gamle Borg og spandt stille videre paa den Traad, der bestemte Slægtens Skjebne.

Broder Vigand, hvem Christoffer Kruse med velberaad Hu og af Modvillie havde udelukket fra Indbydelsen til sin Søsters Bryllup, uden at hans Patron, Hr. Mogens, i mindste Maade havde taget det fortrydeligt op, sad ene og grublende paa sit Kammer. Han lod haant om denne Tilfidsættelse og befandt sig vel i sin Ensomhed, der for en kort-Tid gjorde ham til en fri Mand og gav ham No til at tænke. Han elskede dette Afsyl, det stille Taarn-Kammer med det lave hvælvede Loft, som han havde indrettet paa Munkeviis og givet den størst mulige Lighed

med en Munkecelle, mere for at vinde Anseelse og et Stik af Hellighed i sine Omgiverss Dine, end fordi han yndede Tarvelighed. En haard Løibænk, en simpel Stol og et stort Bord med nogle i Stind indbundne Folianter, Skrivematerialier og en lille Fernlampe, udgjorde hele Bohavet, et Crucifix og en Svæbe Kammerets Prydelser. Dog fandtes der i Væggen et Skab, hvis Dør skjultes af et Tapet, og om hvis Indhold Ingen, uden Vigand selv, vidste Bested; han bar stedsse Nøglen til dette Gjemme hos sig.

Efterat Hr. Mogens var draget af med sit Følge, havde Vigand tilbragt en Stund hos Genete, hørt hendes Striftemaal og tildeelt hende Absolution. Hun havde faaet fuld Forlættelse for alle Synder, virkelige og indbildte, i Tanker, Ord og Gjerning. Han havde den stakkels svagfænde Kvinde ganske i sin Magt og kjendte enhver Braa i hendes Hjerte, endogsaa den, i hvilken hendes Tilbøielighed for Hans Thordsen laae gjemt; thi hun formaaede ikke at skjule Noget for ham. Biskop havde han nu og da benyttet denne Kundskab til at indgyde hende stor Angst; men han gav hende dog gjerne atter rundelig Absolution og lod hende fornemme, at naar hun blot betroede ham Alt, da vilde han ikke tage det saa nseie med den Sag. Intet mere Dæmonisk kan tænkes, end den Leg, en katholic Skriftefader med en ond og stærk Villie kan lege i Skriftestolens Skjul med svage Kvindesjæle. Vigand benyttede sin frygtelige Magt til at fremme sine egne skumle Planer; men den var ham visselig ikke givet fra Oven, men fra Helvedes Dyb.

Dg dog havde denne Mand engang traet paa sit himmelske Kald og troede maaskee paa det endnu; thi hvo kan læse til Bunds i et syndigt Mennefs hjerte og gennemskue det Bilfarelsens Mørke, hvori Aarhundreders Døvetro og et verdslystindet, egenmægtigt Hierarchies Opdigtelser havde nedstaaet Sjælene? Naar Apostelen Peders formentlige Efterfølger paa den Maade tilegner sig Løse- og Binde-Nøglen, anvender den efter eget Lykke og giver den sin store Skare af uvidende Tjenere i Vold, hvor

bliver da Grændsen for mennekelig Villskaarlighed? Der er da ikke noget stort Skridt til at tilegne sig Frihed til at synde, naar Synden blot vaffes af ved Bod, Faste og Bønners Oprensning, ja blot ved en Pengegave til Kirken; og den flamlose Afskabsandel, som i Begyndelsen af det sextende Aarhundrede blev breven med utilsløret Frækhed og især forargede Luther, vidner jo ogsaa om den gruelige Høide, hvortil den katholicke Kirkes Bildfarelse var naaet. Niemebet helliger Midlet — denne falske Grundsætning havde Bigand tilegnet sig, indtil Niemebet blev glemt og Midlerne kun Redskaber for hans egen syndige Villie. Ignatius Loyola var hans Samtidige, og Jesuiterordenen var især med at danne sig; den var i sin Begyndelse ingenlunde det, den siden udviklede sig til; men havde den været til i hele sin senere frygtelige Vælde, Broder Bigand vilde været et selvskrevet Medlem af den.

Blandt forværvede, egennyttige, vellystige Munte var han opvozen og oplært. Havde han været saa uvidende og sløv, som de fleste af dem vare, da vilde hans Brøde været mindre; men hvad der hos dem blot var Raahed og Dyrished, det havde hos ham udviklet sig gjennem Bevidsthed til dæmonisk Dybde. Vilde Lidenskaber rasede i hans Bryst, men han kunde mestre dem til en Tid og lade dem lystre sinu Veregning; derfor var hans Afsyn oftest saa roligt. Som en ufri Bondes Søn, udgaaet fra Folket, havde han den frie Stands Medlemmer, mens han høiede Kyg for dem; han havde dem dobbelt nu, da Kirkens Afmagt truede med at forøge Adelens Vælde, og hans Orden havde maattet bukke under for Folkets Selvtægt. Under gunstigere Omstændigheder vilde formodentlig hans Ærgjerrighed fundet sin Tilfredsstillelse i Kirkens Skjød, idet han vilde have rimelig Udsigt til at naae sin Ordens høiere Grader; thi den romerske Kirke er en Republik, i hvilken Enhver uden Hensyn til Fødsel kan naae det Høieste.

Som han nu sad grublende med Haand under Kind, tænkte han paa disse sine ærgjerrige Drømme fra fordem,

og at han ikke havde brevet det videre, end til at blive Hr. Mogens Løvenbalks HunsKapellan. Mere, end een Gang, havde han tænkt paa at ryste Støvet af sine Fødder, forlade Provindsen Dacien og søge til de Egne, hvor Sortebrødrene tumlede sig frit under den hellige Faders Bestyttelse; thi i een Henseende var han trofast. Han kunde vel begaae enhver Skjændighed for at tjene sine Lidenstaber, kun ikke den at svinge det, han kaldte sin Tro; han hadede de Lutherste, deres strengere Lære, deres fri Forkyndelse af Ordet, deres tarvelige Gudstjeneste af Hjertens Grund.

Dog sad han nu paa Tjele, hildet i sine egne Garn, og sølte til Tider dybt nok sin Ydmygelse. Hr. Mogens's Huns havde først været ham blot et velkomment Afhyl i hans Nød, da han og hans Ordensbrødre vare fordrevne fra deres Kloster i Viborg, og de, saavel som Graabrødrene, spredte sig omkring i Landet og tabte sig i Folkets Strøm, idet mange af dem havde kastet Rutten og ernærede sig nu ved en eller anden borgerlig Haandtering, en Leveviis, for hvilken Bigand sølte stor Kingeagt. Paa Tjele kunde han dog endnu i en snever Kreds udøve sit Kald og nyde sin Stands Privilegier, og han besluttede da at ride Stormen af der og vente paa bedre Tider.

Dog, efterhaanden vare to Følelser spirede frem i hans Hjerter og omsider voxede op til mægtige Lidenstaber — Had til Mogens Løvenbalk og Elskov til hans deilige Datter. Han hadede Hr. Mogens, fordi han var denne adelige Forbrotts fødte Træl, og fordi hans Fædre i et Aarhundrede havde været Wten Løvenbalks Trælle; ikke fordi han just bekymrede sig meget om sine fattige Slægtninge, der efter hans Forældres Død og hans Indtrædelse i Munkestanden vare blevne ham fremmede. Dog var hans Had til Hr. Mogens kun en Gnist mod hans Lidenstaber for Margaret, der var groet en langsom og siltter Bægt med hende selv, som hun modnedes til Kvinde, og hendes Skjønhed udfoldede sig for hans beundrende Blik. Det, som han i kolde Dieblikke, naar hans ærgjerrige Drømme om geistlig Magt og Hæder levede op, betragtede

som en Svaghed, det var hans største Styrke; thi at en saa dyb og varig Lidenskab kunde fæste Rod i hans Hjerte, var det Bedste, der hidindtil havde været at sige til hans Hoes.

Hvilken Hjælpemæssig Anstrengelse havde det ikke ofte kostet ham at skjule den; kun hans Blit havde hidindtil forraadt ham; mon Margaret ingen Anelse havde om det, der rørte sig i hans Bryst, og som tilsidst maatte blive til en fortærende Ild? Ofte havde han gjort sig selv dette Spørgsmaal og besvaret det forstjelligt; thi undertiden forekom det ham, at Margaret skyede ham, men til andre Tider nærmede hun sig ham med en saa from og barnlig Tillid, at hans Selvbeherfskelse blev sat paa den haardeste Prøve, og hans Stemmes Stjelven, naar han som Skriftefader talte til hende, vidne om hans Sindsoprør. Havde Alt været paa Tjele, som det burde være, da vilde han neppe i Længden nærer sin Lidenskab, eller forblevet paa Gaarden; men Omstændighederne foregølede ham den Mulighed, at Margaret engang kunde komme i hans Magt; thi selv i dette sit skjulte Hjerteanliggende formaaede han at tænke klart og beregne med Snuhed.

Han indsaae, at Margaret, anerkjendt som sine Forældres ægtefødte Datter, aldrig kunde werde hans, ikke engang om en saa fortvivlet Tanke som den, at blive lutherisk Prædiker, blev virkeliggjort, og han derved erhvervede sig Frihed til at indgaae Ægteskab; men naar en sliig Tanke meldte sig, da blev den strax forkastet som den eneste, hvis Udførelse for ham maatte kaldes umulig. Med Hr. Mogens's og Genetes Slegfredsbarn forholdt det sig derimod heelt anderledes; thi som saadan var Margaret udstødt af Samfundet, ringeagtet og hjælpeløs, naar hendes Fader engang falbt fra, og da han var til Mars, fuldblodig og umaadeholden, kunde dette indtræffe, før man ventede. Bigand forubsaae, hvad da vilde skee; thi af Erik Skrams og hans Husstrus Afsærd og Tale fremgik tydeligt nok, hvad de mente om Genete, og hvad de agtede at gjøre, naar Hr. Mogens gik bort; det skulde

da være, at han inden sin Død foretog noget Stridt for at bevise sit Ægteskab, eller lyste Børnene i Kulde og Rjøn paa Tunge, og derved ifølge Kong Valdemars jydsk Lov, som dengang endnu var gjældende, erhvervede dem Arveret; men Sigand vidste, at dette Sidste ikke vilde eller kunde skee; thi han troede ingenlunde paa det almindelige Rygte, at Genete kun skulde være Hr. Mogens's Frillekone; han kunde ikke sige dette til sin Undskyldning; tværtimod følte han sig overbevist om, at de vare viede, om han end til sin egen Refærdiggjørelse foregøglede sig den Mulighed, at Hr. Mogens havde gjort sig skyldig i et eller andet Bedrageri, saa at det ikke havde været nogen ret Vielse.

Det, hvorpaa det altsaa nu kom an, og som bestemte Sigands Handlemaade, det var at gjøre Faderens Hjerte koldt mod Børnene, og denne Plan fulgte han med hjertesløs Consekvents og stor Snedighed, i det han benyttede det Middel, som tilbød sig af sig selv, nemlig Hr. Mogens's lurende Skinsyge og stammelige Mistanke om Utroskab hos hans Hustru. Sigand pustede da saa jevnt til Ilben, og hans Rænker kronedes med stort Held; thi onde Bestræbelser have i denne syndige Verden ofte langt lettere Fremgang, end gode.

Under disse Omstændigheder var Folmer Ruds Tilbøielighed for Margaret den værste Streg i Sigands Regning, som tænkes kunde. Skinsygen skjærpede hans Blik, og han saae, hvorledes det havde sig med Folmer, længe før end Margaret selv vidste Bøsteb. Kunde det nu tænkes, at Folmer Rud vilde tage Margaret til sin Hustru, naar hun var berøvet sit ærlige gode Navn og som et Slegfredsbarn udstøbt af de Fries Samfund? Visselig ikke! da vilde Sigands Tid komme, og underligt skulde det gaae til, om Margaret da ikke, som en jaget Hind, maatte falde i hans Garn. Hvad han da vilde gjøre, udmalede han sig ikke og var selv uvis om. Den spørgelseagtige Tanke, at gaae over og blive lutherst Prædiker, meldte sig i hans svageste Dieblille, men blev stedsfor- kastet. Dog, Et var han paa det Rene med; thi til de

tvende Lidenffaber var nu kommet en tredie. Han habede Folmer Rud med samme Styrke, som han elffede Margaret; han habede denne fribaarne, rige, kloge Medbeiler af Hjertens Grund, og som kun faa Menneffer formaae at hade; dertil en Kjætter! mod en Kjætter var jo Alt tilladt og at frelse Margaret fra ham, det var det Samme som at frelse hende fra Fortabelse; thi i Papisternes Dine var ingen Synd faa stor, som den, at falde i en Kjætters Hænder og blive fristet til Frasald fra den ene saliggjørende, romerffe Kirke.

Træt af at gruble reifte Bigand sig omfider, ffød Skodden for Kammerbøren, drog Tapetet fra Bæggefabet og lukkede op for fit Allerhelligfte. Fra Hylberne nedtog han abffillige Bubbiter og Wffer, hvis Indhold han ffredte paa Bordet, medens hans Dine tindrede ved Synet af hans Stet. Hr. Mogens vilde høilig forundret fig, havde han kunnet fee alle diffe Bægge, Ringe, Kjæder og Mønter af ædelt Metal, der nu væltebde ud af Bigands Overffødbighedsborn; thi ffjønbt han ikke var ganffe uden Miffanke med Hensyn til den Fattigdom, hans Skriftefader hndede at foregive, drømte han dog ikke om en flig Velffand. Noget deraf var ærligt erhvervet, ffiden han kom til Tjele, men det Meffe var med Urette ffuffet tilffide i Fortiden, eller ranet i Forvirringen ved Opbrudbet fra Klofteret, naturligviis kun for at frelse det fra Kjætterhaand! Den ffedje vorende Stet gjorde denne „Guds Fattige“ til en velhavende Mand og lob ham med Kolighed fee Tidffomffændighedernes Verel imøde. Han elffede viffnok fit Mammon, men han hørte dog ikke til de lavefte Gniere; thi han var iftand til at offre det, naar hans Wergjerrighed eller Lidenffab derved kunde vinde Tilffredffillelfe.

Omhyggeligt lagde han atter Stattene i deres Gjenmer og fatte diffe ind i Stabet; men som han vilde lukke Skabøren, falbt hans Die paa et Dokument, som var kommet med i Hoben og ikke havde Værbi for ham; men ved det hang et Aftryk i Bog af Dominikanerordenens ffore Sigil; og nu forbybde han fig uvilkaarligt i De-

skuelser af dette Symbol paa hans Ordens Magt og den gamle Drøm meldte sig, at han engang kunde svinge sig op til at blive Klosterprior og Ihændehaver af det Stempel, som Klosterforstanderen havde i sit Bærg og kun han turde bruge. w.libtool.com.cn

Han stirrede paa de forslagte Lillier og Palmer, paa Bogen, der bar en Hund med en tændt Fakkell i Munden, medens Hundens ene Pote hvilede paa Jordkloben, og en Stjerne stod i Skjoldets Hoved. Han tænkte paa dette Sigils store Vælde og paa den Magt, hans Orden havde besiddet i Aarhundreder, og som fornemmelig skildtes det den tilbelte Prædikeembede og store Privilegium, som op- lod enhver Kirkebør for Sortebrødrene og tillod dem overalt at tiltale Menighederne. Han tænkte paa sine egne Streiftog, naar han var gaaet ud for at prædike og terme, det vil sige tiggende i den dertil bestemte Termin; paa de Fortrædeligheder, han havde voldet de rige Herreklostres dovnede Munk og de Seire, han havde vundet over dem, som over hans Ordens Medbeilere, Graabrødrene, ved sin rappe Tunge og naturlige Veltalenhed. Dog dukkede der blandt disse Minder et fredeligt og behageligt frem, nemlig hans Tog op til Bendsyssel i Børglum Stift, hvor han hos den gjerrige og vellystige Bisp Styge Krumpen havde fundet en saare velvillig Modtagelse, men rigtignok ogsaa ved en rundelig Gave og fagre Ord havde ladet sig afvæbne, saa Hr. Stiigs Bispedømme fik være i Fred, og hans dovnede Munk og Præster ikke bleve forstyrrede i deres aandelige Slummer. Naturlig Samstemning havde en kort Stund draget disse To, den abelige Herre og mægtige Prælat og den ringe Tigge- og Prædikebroder til hinanden. De havde forstaaet hinanden uden lang Snak, thi Begge havde de en vidunderlig Færdighed i at besmykke alt Ondt og ikke nævne Noget, som var for- dømmeligt, ved det rette Navn. De Dage, Vigand havde tilbragt paa Boergaard i Bisp Styges og hans Frilles, Fru Elsebeth Gyldestjernes, Selskab, hørte til de lykkeligste i hans Liv, og det var hans stadige Ønske en Gang igjen at mødes med denne sin Landsfrænde, et Ønske,

som ogsaa i Fremtiden blev opfyldt, men rigtignot under ganske andre Omstændigheder, end Vigand nu forestillede sig.

„Hvortil alle disse taabelige Drømme?“ sagde han endelig i Aanden til sig selv. „Det er forbi med vor Magt i dette fjætteste Land. Lillien og Palmen, som prange her i Sigillet, de ere nu i Norden kun som visne Straa, Stjernen er blegnet og den Fakkell slukt, som Dominici Disciple og Efterfølgere bare vide om Land i Ordet's Skikkelse med en Hund's Trostab og Utrættelighed. Ja, det var Hundbegjæring, og vi have faaet Hundeløn, at blive sparkebe og ubjagne! Ikke sætter jeg mere som en Kirkens mægtige Apostel, min Fod paa orbom terræ, men jeg har den dog paa Hr. Mogens Løvenbalks Rakke, og han er som en Dulle i min Haand. Bedre dog, naar galt skal være, at herske paa Tjele, end at være Slave paa Boergaard og derfor angre det mig ikke, at jeg tyede hertil, istedetfor til min mægtigere kirkelige Belynder. Hvo undgaaer desuden sin Skjebne?“

Saaledes dalede Vigand atter ned til det nærværende Dieblif og vandt fuld Bevidsthed om sin Stilling. Det faldt ham ind efter gammel Vane i Middagsstunden at liste om paa Borgen, snuse i Hr. Mogens's Lønkammer og belure Genete og det kvindelige Lynde. Han forsømte ingen Leilighed til at vorde mere vidende og formaae ikke at leve sammen med andre Menneſter, uden at udspionere deres Hemmeligheder; han besad stor Færdighed i Konsten, en af Klosterlivets skjønne Frugter. Han forsmaaede end ikke Kundskaben om en Kjærlighedsforbindelse i Lyndets laveste Klasse, thi Intet, som forsøge hans Magt over Sjælene, var i hans Dine smaat.

Hans Vandring denne Middagsstund forblev dog frugtesløs, indtil han naaede op i den gamle Vægtergang under den syblige Fløis Tag, fra hvis Glughuller han havde Udsigt over Gaardens Marker og til en Part af Hagen. Her naaede Lyden af Stemmer hans Øren, men de Talende vare tæt under Muren, og han kunde derfor ikke see dem. Han besluttede at vente, og hans Taalmodighed lønnes; thi efter nogen Tids Forløb kom

tvende Stiktelser ind i hans Synskreds — Genete og Hans Thordsen! Som en Los sprang Vigand til det nærmeste Slughul for at lytte, men de talede for dæmpet til, at han fra den Høide kunde høre Ordene; han forløb da Bægtergangen og listede sig ned ad Trappen, som førte til den lille jernbeslagne Høgedør, idet han tænkte over Hans Strivers formentlige List, at stige af Hesten i Avls-gaarden og snige sig til Fods ind i Borgen; thi paa anden Maade kunde ikke hans Ankomst være forbleven ubemærket.

Imidlertid gif Genete og Hans sorgløse gennem Haugen til Margaret's Lysthuus, som om de der vilde tage Plads. Hans Thordsen var en kraftig Stikkelse; den brune Klædes Vams og de snevre Hoser fremhøvede hans Legemsffjønhed, og den sorte, flade Baret sad kjæft paa hans krøllede, rødbrune Haar. Hans Afsyn var friskt og ungdommeligt, uagtet han var over fyrgetyve Aar gammel og hans Træk, skjøndt ikke fine, dog mandige og tiltalende. Den samme mandige og aabne Sjæl lyste ud af hans blaae Dine, og hans Bæsen indgød Agtelse. Det kjendtes paa ham, at han, skjøndt kun borgerlig født, dog ikke var vant til at bøie sin Nakke med Ydmyghed. Som Kongens Skriver, det vil sige Godsbestyrer, paa Kron-godset Havreballegaard beklæbte han en ret anseelig, af Adelen uafhængig, Stilling, ligesom han var en vel lønnet og velhavende Mand. At han endnu ikke havde fundet en Hustru, det havde, tænkte Somme, sin Aarsag, men kom visseelig ikke af Armod. Hans Stilling var en saadan, som ubemidlede Adelsmænd ofte toge til Takke med; den bragte ham i Berørelse med Rigets bedste Mænd og førte ham til Hove. Han havde mere, end een Gang, staaet Afsyn til Afsyn med den fangne Kong Christiern og den hensovende Kong Frederik. Den fangne Konge, Borgerens og Bondens Ven, havde hans Hjerte; men Hans Thordsen var en besindig Mand, aldeles ikke op-lagt til politiske Eventyr og havde sin gode Stilling kjær. Han ønskede den fangne Konge tilbage igjen, men han skjulte forsigtigt dette Ønske i sit Bryst og lempede sig,

som saa mange af hans høiere stillede Samtidige, efter Omstændighederne.

Med den Belevenhed, som han hurtigt havde erhvervet sig, havde han allerede for mange Aar siden, da han endnu kun var Skriver paa Biskum, nærmet sig Genete og sølt sig saare tiltrukket af hendes Skjønhed og blide Bæsen. Han mærkede det vel, at hun var ham god, men han havde hidtil aldrig misbrugt den Magt, han mente at have over hende. Han ynkedes over hendes fortrykte Stilling og delte den almindelige Mening, at hun ikke kunde gjøre Forbring paa Verdens Agtelse; men han dømt hende ikke strengt i sit Hjerte og havde ikke saa ringe Tanker om hendes Stilling, som de fleste Andre. Tidens Moral var nu ogsaa slap nok. Naar ikke Arveforbringere, eller andre særdeles Omstændigheder, kom med i Spillet, saldt Dommen over en Kvinde i Genetes formentlige Stilling ingenlunde altid saa strengt ud, ja Loven gav den endogsaa under visse Forhold Hævd, saa det ikke var Manglen af kirkelig Bielse alene, der nedkalbte saa stor en Ringeagt over Genetes Hoved, men tillige og fornemmelig den foragtelige Maade, hvorpaa Hr. Mogens behandlede hende. Det blev til hendes store Skade, at hun holdt sig saa affondret og kun sjelden viste sig, naar der var Gjester tilstede; thi Menigmand drog deraf de værste Slutninger, og det Rygte kom endogsaa i Omløb, at hun spiste i Borgstuen med Tyendet og ikke agtedes bedre, end den simpleste Tyendekvinde. Hans Thorsens skjønede, at dette maatte være Bagtalelse, og hun var da i hans Dine god Kvinde nok, ligesom hun i Dannelsen overgik de fleste Kvinder, han var kommen i Berørelse med.

Stor havde unegtelig hans Glæde været over hans Held, at han havde truffet Genete alene hjemme og nu kunde nyde hendes blide og elskværdige Selskab uden Bidner. Aldrig havde han fundet hende saa livlig og meddelelig, som denne Gang. Som hun nu gik ved Hans Thorsens Side og paa hans Begjæring fortalte ham sin Barndomshistorie, lignede hun det Barn, om hvilket hun talte. Hr. Mogens vilde neppe troet sine Dine og Dren,

havde han i dette Dieblit kunnet iagttaget hende; thi den Genete, som nu udfoldede sit Hjertes Rigdom for en taknemmelig Tilhører, havde han aldrig kendt eller paa-
 skjønnet. Hun fortalte om sine Slægtninge og sine Barn-
 domslege og skildrede med stor Naturtrostfald og ukonstlet
 Beltalenhed sit skjønne Fødelands vilde Bjerge og krystal-
 klare Søer. Han fik et Billede at see af „Bjergenes,
 Søernes og de gjeve Mænds Hjem,“ som mægtigt fæng-
 slede ham, og hendes Stemmes fremmede Tonesald og
 den haarde, men udtryksfulde, Udtale gjorde hendes Danst
 end mere tillokkende i hans Øre. Dog, hvor udførligt
 end hendes Barndoms-Eventyr blev skildret, hun naaede
 ikke til sin Tomfrustand; Hr. Mogens, hans Veilen og
 Brylluppet, blev ikke nævnet med et eneste Ord. Hans
 bemærkede det, men tilskrev det en ganske anden Årsag,
 end den virkelige; Genete kunde ikke i Hans Thordsens
 Nærberøelse, allermindst i dette svage og bevægede Die-
 blit, faae sin Huusbondes Navn over sine Læber.

„Jeg fornemmer af Ebers Tale,“ sagde Hans, da
 Genete taug, „at Ebers Barndom havde større Glæder,
 end Ebers nuværende Liv.“

Genete drog et Suk og blev bleg.

„J vide det,“ vedblev han med Varme og greb
 hendes Haand, „at stedes J nogen Tid i Nød, da sætte
 J trygt Ebers Liv til mig! J betænke, at ganske uden
 Midler og Magt er ikke jeg, fører jeg end ikke Adels-
 skjold, og ikke indgyder Hr. Mogens mig nogen Frygt.“

„Å!“ udbrød Genete med blussende Kinder og drog
 sin Haand til sig, „J tale ikke saa!“

Da dette foregik, havde de forladt Lysthuset og vare
 Gaarden ganske nær. I samme Nu, som Hans Thorsen
 slap Genetes Haand, sprang den lille Bagdør op, og i
 den hvælvede Åbning viste sig Broder Vigands høie,
 mørke Skikkelse. Middagssolens Glands faldt lige paa
 hans skarpe Træt og lode de Kommende end klarere see
 hans spydige Smil og Glædesblinket i hans mørke Dine.

„Ei, Hans Thorsen!“ udbrød han og traadte ud i
 Haugen, „J være velkommen til Tjele! Havde jeg før

været vidende om Ebers Ankomst, da vilde jeg og før været rede til at gjøre Fyldest i Hr. Mogens's Fraværelse; men har Ebers Fæst været i Borggaarden, da maa den have havt Soller om sine Hove."

Genete tilfaste Bigand et strækslagent Blit, ilede derpaa ind ad Døren og forsvandt i Gangen.

"Ikke vidste jeg deraf," svarede Hans med en forelegen Mine og en mørk Bredekrøbme paa sin Pande, "at I skulde kunne gjøre Fyldest for Manden paa Tjele; det maa vel tilfalde hende, I nu ved Ebers bratte Tilkomst kyste herfra."

"Nu, Hans Thorsen," sagde Bigand roligt smilende, "jeg seer, I veed at bruge den beleilige Tid."

"Evert derimod," sagde Hans hastigt, "er jeg kommen faare ubeleiligt; jeg har Afskilligt at afgjøre i Embeds Medfør med Hr. Mogens; naar venter I ham til Huse igjen?"

"I fortøve her roligt, til han kommer," svarede Bigand med sit sledsfeste Smil, "og tage mig ikke til Misstykke, at jeg skjemtede en Kjende. Genete Jakobsdatter haver i mig, hendes Striftefader, en velmenende Ven, der bedre, end nogen anden Mand, Hr. Mogens selv undtagen, kjender hendes Kaar og Skjønner, at det gjør vel en Kvinde saa ondt, som en Mand, at hende steer Uret uden al Aarsag."

Hans sendte Munken et mistroist, forskende Blit, men Bigand mødte det med Fasthed og saae heel trofslydig ud.

"Bed Guds Moder!" vedblev Bigand i den muntre og sorgløse Tone, han med Held kunde antage, naar han vilde, "vi lide Alle af Kjedsomhed paa denne øde Borg, fornemmelig idag, da alle Andre ere farne af til Binge-gaard, medens en arm Liggebroder, som jeg, ikke agtedes værdig til at indlemmes i Brubelauget. Dobbelt velkommen er da I, Hans Thorsen, og bedre Selstaber sønster jeg mig ikke. I fortøve nu her til imorgen, og skulde Hr. Mogens ikke endda have kunnet slide sig løs

fra Christoffer Kruses Ordre, da stille vi Bud; imens gjøre nu vi Tvende os en glad Dag paa Tjele!"

Hans Thorsen, som, uden at Genete vidste det, eller gjorde sig nogen Tanke i denne Retning, var saa god lutherst en Mand, som nogen, havde de ringeste Tanker om Munkærlighed; men uden nøie Kjendskab til Vigand og hans Forhold, og idet han erindrede, at Genete havde omtalt sin Skriftefader med Hengivenhed, lod han sig berolige. Vigand gav med megen Naturlighed den lystige Selskabsbroder, sit Hans med op i Hallen, legede Skattavl med ham, og Tiden gik saaledes behageligt, indtil Rabveren blev indbaaren, og Genete til Hans Thorsens store Glæde atter viste sig; thi Vigand havde imidlertid søgt Veilighed til at gjøre hende tryk og bedet hende oplive Maaltidet ved sin Nærværelse. Hvad man ønsker, det troer man gjerne, og saaledes tænkte baade hun og Hans Thorsen, at en lykkelig Stund og en kort Samværen i Glæde omsider blev dem forundt af den ublide Skjebne; thi Vigand forlod dem efter Maaltidet og lod dem alene.

Dog fik de snart en Skræk; thi som de sad med hinanden i fortrolig Samtale, mens Aftensolens sidste Straaler tittede ind til dem gennem de smaa, dunkle Glarruder, da lød der stor Larm i Gaarden af Hestetrampen og Klirrende Vaaben. Genete flygtede til sit Kammer, og Hans ilede ned i Gaarden, hvor han traf Vigand, netop som en stor Skare af Herrer og Svende i blanke Plader og med Sværd ved Siden rede hundrende gennem Porten og op for Taarnbøren. Vigand trak sig ved det første Blik paa de Kommende tilbage i Døraabningen, men Hans Thorsen traadte frimodigt frem og blottede sit Hoved for den fornemste af Skaren, som ingen ringere var, end Rigens Hofmester, den mægtige Fr. Mogens Esfildsen Gjøe til Krenkerup*) og Klaus-holm, det lutherste Parties Fører i Rigens Raad, Munte-

*) Gardenberg.

haderen; mægtig til enhver Tid, dobbelt i disse herreløse Dage, da Thronen var ledig, og Tøilerne ikke samlede i Kongehaand; dog uden brødefuld Værgjerrighed, tværtimod fuld af ægte Fædrelandskjærlighed og trods sine Standsfordomme villende bet Deles Vel; den Mand, i hvis Hænder Forsynet i et afgjørende Dieblit lagde Danmarks Skjebne, og hvis Fasthed og Klogskab fornemmelig frelste Riget fra Adspjættelse og Undergang.

Der var ogsaa Lehnsmanden paa Kals, Hr. Erik Eriffen Banner til Åsdal, en mandig og besluttet Herre, der i disse vanskelige Tider stod ved Mogenss Gjøes Side som den jydskke Adels Fører; rig og mægtig nok endnu, uagtet Kong Christiern den Anden havde ladet ham bøde med sin halve Formue, fordi han uforsigtigt i sin Tid lod sin Hustrues Frænde og Kongens Fange, Gustav Vasa, nu Sverriges Konge, undslippe fra Kals, hvor han var sat i Forvaring under hans Bevogtning. Der var den bjærve Hr. Holger Rosenkrantz til Boller, der ikke stod tilbage, men tjente sit Fædreland ærligt med Raad og Daad og brugte sin Klinge vel i den anstundende Fejde; saa og Erik Flemming, Iver Juel, Mester Anders Gylde-sterne og Flere, af hvilke Nogle skulde lade deres Liv paa Valpladsen inden søie Tid — en Skare af Rigets bedste Mænd, for hvilke Hans Thordsen vel maatte bøie sig med Værefrygt.

„Ei see!“ sagde Hr. Mogens Gjøe og nikkede velvilligt, „I her, Hans Thordsen?“

„Paa Reise og som Gjest i Gaarde, velbyrdige Hr. Mogens!“ svarede Hans frimodigt.

„Da er tænkelig min Navne og gode Ven, Hr. Mogens Lauridsen, til Huse?“

„Nei, han er ei her,“ svarede Hans; „for Tiden til Bryllupsfærd hos Christoffer Enevoldsen paa Bingegaard, hvis Søster, Jomfru Anna, idag formæles med Laurids Lunov til Holmgaard.“

„Seer vi det!“ sagde Mogens Gjøe; „derom var jeg ikke vidende. Hvad gjøre vi nu, I gode Herrer?“ spurgte han og vendte sig til sine Væbsagere.

„Der er to Raar at vælge iblandt,“ svarede Holger Rosenkrantz smilende; „vi skikke Bud efter Hr. Mogens, eller vi ride den halve Stunds Vej videre fort til Binge- gaard.“

„Jeg slaaer fore,“ sagde Erik Banner flux til Orde, „vi ride til Bingegaard og smage paa Brudesøllet.“

„Ei, Erik,“ sagde Mogens Gjøse, „Du veed, at selv- buden Gjest maa sidde ved Døren; Brudehuset er fuldt, og vi ere mange.“

„Christoffer er en af Bore,“ sagde Iver Suel, „og hvor der er Hjertelum, bliver og Huusrum.“

„Har I fornummet til Gjesterne, Hans?“ spurgte Mogens Gjøse, „hvilke de ere?“

„Jeg fornam i Biborrig,“ svarede Hans, „at der er stor Forsamling, og at Mogens Munk, saa og Predbjørn Pødebust ere deriblandt.“

„Ei!“ udbrød Rigens Hofmester og saae til de An- dre, som om den Tidende ikke var ham velkommen.

„Vi faae see,“ mente Anders Gylbensstjerne, „om ikke Brudesøllet har faaet gjort Mogens og Predbjørn medgjørlige.“

„Predbjørn paa ingen Viis,“ sagde Erik Flemming, „ikke skifter han Sind. Dog træffe vi jo sikkert Hr. Mogens Lauridsen og dertil en stor Flok menige gode Mænd.“

„Nu,“ sagde Rigens Hofmester, „vi løbe an derpaa! Gud være med Eder, Hans!“

Han slog op med Haanden, vendte sin Hest og red ud af Borggaarden med hele sit Følge, mens Hans blev staaende med Hatten i Haanden og saae efter dem.

„I bebælle Ebers Hoved i den svale Aftenluft!“ sagde Vigand og traadte frem af sit Skjul.

„Tak for det gode Raad!“ svarede Hans barsk, idet han vaagnebe af en dyb Grublen.

„I tabte saa baade Næse og Mund,“ foer Vigand fort, „og forglemte at adspørge de høie Herrer, hvad Erinde de havde.“

„Det vilde tilkommet Eder,“ svarede Hans, „men I trøb i Skjul. Dog sømmede det sig ikke for Nogen af os at fritte Rigens Hofmester ud. Vigtigt Erinde, kunne vi slutte, har ført dem til Lehnsmanden, saasom Rigets store ~~Herrer~~ ~~veiv~~ ~~hver~~ ~~Dag~~ ~~ride~~ ~~ud~~ i Hob. Hør, hvor det døner, nu de ride gennem Forgaarden!“

Derpaa gik Hans ind, men Vigand blev staaende med korslagte Arme og stirrede op mod den lyse Aftenhimmel.

„Forbandet være de,“ mumlede han, „hvor de saa ride, fule Kjættere, som disse ere tilhøbe! Forbandet være fornemmelig Mogens Gjøe, denne Djævelens Drabant og den hellige Kirkes arge Fjende! Herren slaae hans Arm med Lamhed og gjøre hans Raad til Intet!“

Saa listede Vigand sig ind som en Skygge, mens Uglen fra Taarnets Tinde tubebe sit Amen til Forbandelsen.

Tolbte Kapitel.

Opbrud.

Kjerterne paa Vingegaard vare nu tændte, og Dansen gik lystigt, medens de Gamle saae til, eller legede Brædtspil og jevnligt vædebe Halsene med Christoffer Kruses gode El. De fleste Mænd vare hebe i Hoveberne, men Ingen heelt drukken, uden gale Geert. Han havde spist og drukket umaadeligt til Næbveren, saa raset en Stund som Selskabets Nar og laa nu og snorlede i en Krog, hvor man lod ham ligge uanfegtet, indtil han fik sovnet sig ævru.

Storstuen havde ved Lys et endnu lysteligere Udseende. Kjerterne, tykke Tællelys, stakne i solide Jernarmstager, der vare befæste paa Væggene, lysnede skjønt mellem det grønne Løv, men forsøgede Heden i den lumre

Sommeraften, hvorfor man havde aabnet Binduerne, saa Luften kunde strømme frit ind; derved fik tillige Bønderne, der med deres Kvinder stode udenfor i stor Mængde, bedre Leilighed til at see paa Dansen, som for dem var et heelt Skuespil.

www.libtool.com.cn

Hvor simpel Anordningen i Dandsesalen end var, itte ulig en Mellestue i vore Dage, pyntet til Høstgilde, en Lighed, som bliver endnu mere slaaende ved Flisegulvet, hist og her ujevnt af Slid og Elde, saa var Scenen dog pragtfuld og broget; thi de æble Mænds og Kvinders rige, maleriske Dragter bannede den stærkeste Mod-sætning til Omgivelsernes Tarvelighed. Dansen dernæst hævdede sig ved sin snart værdige, snart vilde Karakter i Poesi og Afvevling høit over den eensformige Forlystelse, man nutilbogs kalder Dands. Der var en Art Handling i flere af dem, og Spiren til Skuespil og Ballet skjulte sig deri; thi haade Mimet og Sang spillede sin Rolle derved, om end det Kunstneriske i Udførelsen mere paansøbede sig de Dandsende, end det var forud overlagt.

Rnud havde trods Pigernes Modstand faaet en lystig engelsk Dands i Gang, som hans Moder havde befreuet for ham. Den hed Pudebandsen, og der var det Mislige ved den, at der blev kysset i hver Tour. Dette tyktes flere af de unge Jomfruer at være for meget af det Gode; de meente, at Indgangskysset kunde være nok, og Ingen modsatte sig denne Kyssebandts stærkere, end Rnuds egen Søster. Dog maatte hun, for ikke at blive ilde seet som en hoffærdig Jomfru, give sig; thi de gamle Mænd sammensværgede sig med de unge og raabte, at de dog engang vilde see denne narriske Dands, hvorom de hidtil kun havde hørt tale.

De Dandsende stillede sig da i Kreds, og Dansen begyndte. Herrerne valgte sig efter Tour hver en Dame, og hvert enkelt Par dansede ud for sig, Herren først med en liden Pude under Armen, som han tilsidst lagde midt paa Gulvet, for at Damen kunde knæle paa den, medens han selv lagde sig paa Knæ paa det bare Gulv og tog sin Dandsløn, Kysset. Ide Nielsbatter havde

allerede nogle Gange maattet rælle Mund, deriblandt til Thomas Kruse, og efterat nogle andre Jomfruer havde maattet underkaste sig den samme Stjebne, kom Røden til Margaret. Unge Berner Parsberg dansede paa den forestkrevne ~~Blis~~ ~~alene~~ ~~frem~~ paa Gulvet med Puden under Armen og trampede fast, saa hans Sølvsporer klirrede; han standsede foran Margaret og bød hende op til Dands, hvilket hun, som det hørte sig til, afflog, idet hun rystede paa Hovedet. Musikken taug da, og Berner Parsberg sang:

„Nu Dandsen kan ei mere gaae.“

Spillemændenes Formand spurgte:

„Seg beder Herre, hvi siger I saa?“

hvortil Berner Parsberg svarede:

„Stjøn Margaret vil ei med mig gaae.“

Nu falbt hele Krebsen ind i Chor:

„Sun maa og skal gaae med!“

Dog, ligesom Berner Parsberg vilde bortføre Margaret i Dandsen og vinde Dandselønnen, befriedes hun ganste uventet. Et stort Bulder af den fra Tjele kommende Rytterstare rystede Huset, Bønderne udenfor vege tilside eller ind i Forstuen, og i Lyshjæret fra de aabne Binduer glimrede Brystharnisser og Sværd og lysnede vaiende Fjedre. Musikken taug brat, de unge Piger saae strækslagte paa hverandre, og de Dandsendes Krebs opløste sig, idet Mændene ilede til Binduerne og til Gaarddøren, der dog næsten ganste tilstoppedes af de tilbageviggende Bønder.

Christoffer Kruse kom strax tilstede, banede sig Vej og tog mod de uventede Gjester. Der løb høirøstet Tale i Forstuen, saa blev det stille, og kort efter vidste Alle, at Rigens Hofmester var kommen med nogle af sine Venner, og at han og de vilde indfinde sig, naar de havde afført sig deres Brystharnisser og toet sig i de Kamre, hvor Christoffer paa deres Begjæring strax havde ført dem hen.

Da Mogens Munt og Prædhjørn Bodebuff, som saae noget søvnige ved deres Brædspil, hørte den Tidende, bleve de lysvaagne og reiste sig brat, strax paa det Nene med, at noget Bigtigt maatte være hændet og ikke mindre forvise om, at det var dem, Mogens Gjøe søgte. Der blev imidlertid ikke Stunder til at gjette ret længe, thi hurtigere, end den nysgjerrige Forsamling havde ventet, viste Rigens Hofmester sig i Døren med Christoffer Kruse ved sin Side og efterfulgt af sine Ledfagere. Selv havde han et roligt og smilende Ansyn, men Christoffers Ansyn var alvorfuldt.

Mogens Gjøe var en høi, anseelig Herre, og af hans Ansyn lyste en mandig Aand og stor Klogskab, men intet af den Barfthed og Raahed, som i hine Tider var saa almindelig. Hans Blik var snarest mildt, og hans Bæsen røbede den danuede, belevne Verdensmand, der overalt veed at finde sig til Rette; dog mere, end det; thi det havde et Præg af Overlegenhed, som kun udmærkede Aandsevner, en fast Karakter og stor Verdenserfaring i Forening kunne give. Ved at see ham, følte man, at hans Plads var ved Thronens Side; han havde ogsaa, uagtet han endnu var i sin kraftige Manddomsalder, alt tjent trende Konger, han skulde snart selv Trede, understøttet af Feltherren Johan Rangov og Søhelten Peder Skram, befæste Kronen paa den fjerde Konges, den tredie Christierns Hoved og endda tjene ham i et Decennium. Som erfaren Statsmand var han høit anseet, og Luther agtede ham for hans Bestandighed i Tro; men han havde for stærk en Drift til at raade og for levende en Følelse af sin Stands Betydning og dens Rettigheder, til at følge sin ældre Broders, Henrik Gjøes Fodspor, han, som saa tappert havde forsvaret Kjøbenhavn for Kong Christiern den Anden og siden med ribberlig Trofasthed fulgte den uheldige Fyrste i Landsflygtighed. Mogens var ubseet til en mindre romantisk, men større Gjerning, og Enhver, som kom i hans Nærhed, fattede Tillid til ham og Tro til den Sag, han antog sig.

Hans Reisedragt var simpel, af mørkegrønt flamsk Klæde; dog bar han sin gyldne Ribberkjæde paa Brystet, og paa hans Fingre funklede nogle Ringe med kostelige Edelstene. Han havde ombyttet Staalhuen med en sort Fløielsbaret, prydet med en hvid Fjeder, men han bar Baretten ved Indtrædelsen i sin høire Haand, medens den venstre hvilede paa det sølvindlagte Sværdfæste. Med let og fri Anstand traadte han ind, bødiede sit stolte Hoved høviff, dog ikke meget dybt for den hele Forsamling og traadte derpaa, uden at agte paa Mogens Munks og Prebbsjörn Pödebuffs Tilraab, rasst hen til Huusmoderen, Anna Seefeld, der stod rebe til at modtage ham.

„I vredeß ikke paa mig, Fru Anna!“ sagde han, idet han greb hendes fremratte Haand og førte den ridderligt til sine Læber, „at jeg kommer som selvbuden Gjest og bryder saa u høviff ind i Ederß Huus med mine Venner og en heel Hob Svende! I har for Sanden ikke knap Tid paa Gjester,“ vedblev han, idet han smilende saae sig om i Krebsen, „en stor Skare af gode Mænd og fagre Kvinder ere her forsamlede, som jeg fornemmer, at feire Ederß Frøntes og Navnes, Jomfru Annas Brudfærd.“

„Ei, Hr. Mogens!“ svarede Anna Seefeld og bødiede sit Hoved med Ynde, „det maa I vide, at Hjertens velkommen er I til enhver Tid og en Ære for vort ringe Huus dertil, at Rigens Hofmester gjester det, fornemmelig paa en sliG Glædesdag, som denne; det vil give Bruden Lykke.“

„Vil Gud, da ei Ulykke!“ sagde Rigens Hofmester og vendte sig derpaa til Bruden, hvem han kyssede paa Panden og til Brudgommen, hvis Haand han tryktede, idet han udtalte sin bedste Lykønskning.

Dog, nu brast Mogens Munks Taalmodighed, thi han brød frem, efterfulgt af Prebbsjörn Pödebuff, og raabte med et barst Smil:

„Bed Gud den alsommægtigste og alle Dannemarks hellige Patroner! Du tage nu Bladet fra Munden, Mo-

gens, og sige os, er Du alene kommen for at kysse Bruden og smage paa Brudeøllet?"

"Ikke tør jeg rose mig deraf," svarede Mogens Gjøe med Alvor, mens Alle trængte nærmere og lyttede til hans Ord; „dog, ikke vilde jeg falde med Døren ind i Huset og stræmme Kvinderne, endog jeg, Gud naade! har en stor Alvorstidende at bringe Eder, kjære Venner! Grev Christoffer er landet med de Lybske ved Hvidøre*) i Sjælland de ti tusinde Martyrers Dag**) og draget mod Koeskilde, ja ere de tænkelig nu alt end videre fremme og staae for Kjøbenhavn. De fejde, saa gaaer Talen, i Kong Christiernes Navn og ville sætte ham ind igjen, det Gud forbyde skulde skee!"

Dyh Tausshed fulgte paa; thi Alle vare grebne af denne Tidendes skjebnesvangre Alvor.

"Saa er da Fejden brudt løst!" sagde Mogens Munk og saae op; „det maatte vel saa komme; men hvi drifter den Stobbergreve sig dertil, saa at falde ind i Landet?"

Ru fik Harmen og Forbanselsen Lust hos Flere, og hørte Raab løb Kredsen rundt. Virgitte Kruse stak i at græde og sagde:

"Gud naade! Ru faae vi Ufred og stor Elende vil times os Alle!"

"End have vi Fred her i Provindsen," sagde Hr. Mogens Gjøe, „og," føiede han fortrøstningsfuldt til, „end findes her danske Mænd, der ville værges for Riget — der seer jeg paa Stand en — vel mødt, Folmer Rud, hvor liber I?"

"Jeg takker vel," svarede Folmer med blussende Kind, og idet hans Dine fik Glands. „I tog ikke feil, Hr. Mogens! i det, I der sagde, er end min Vælde ringe og mine Svendes Tal kun faa."

"Nu," gjenmælede Rigens Hofmester, „vi ville have hver Klinge nødvendig og mange, der ere ringere, end Eders."

*) Skovshoved.

**) 22de Juni.

De nye ankomne Gæster blandede sig nu mellem Selskabet, Rigens Hofmester viklede Hilsen med Mogens Løvenball, med Thøger og Flere, indtil den forvirrede Tale, som løb omkring i Stuen, idet Alle snakkede i Munden paa hverandre, omsider forstummede, og Alle lyttede til, hvad Rigens Raader sagde.

„Grev Christoffer,“ mente Holger Rosentrang, „er tænkkelig ikke stort bedre, end en Reisesvend, men klogere Hoveder og mere formaaende Mænd stikke bag dette. De Lybste ville herske i Danmark, al den Stund jeg ikke troer deres Foregivende, at de ville sætte Kong Christiern ind. Det er løgnagtige Ord, dem de bruge for at kunne fuldkomme deres onde Villie imod os uden al rebelig Sag.“

„Værst er dog nu dette,“ sagde Eric Banner, „at Dannemarks Rige for Tiden er som en hovedløs Krop.“

„Der rørte Du ved Hylben!“ sagde Mogens Gjøe, „derom ville vi siden mere tale og forsøge at bringe Enighed tilveie.“

„Ei Mogens!“ udbrød Predbjørn Pødebust med et mistænksomt Blik, „det seer saa ud, som agter Du at holde en liden Herredag her ubi Brudelauget. Kan hændes, Du vil tage Kvinderne med paa Raad?“

„Saamænd, Predbjørn!“ svarede Mogens Gjøe med Bægt. „Kvinder have før nu givet gode Raad og staaet for Styret i Danmark; de gjorde det endda vel saa godt, som Mændene.“

„Ikke for Intet,“ sagde Predbjørn hvast, „søgte Mogens Estilbsen fordem Moe'r Sigbrits Lønkammer.“

„Du taler visere, end Du veed af,“ svarede Mogens Gjøe koldsindigt; „der var Noget at lære! Dog, siden Du taler om Herredag, da drag Dig til Minde, at vi sidst berammede at mødes paany til Sancte Martins Dag*), som bliver den femte Dag fra denne. Dette passer nu saare vel, saasom der er en liden Frist at stille Bud og minde saa mange af vore Brødre i Raadet, vi kunne

*) 4de Juli.

lange, at de givde Møde; thi naar vi dennegang tage Sæde ved Bordet i Sancte Søren's Kirke i Nye, da er det ganske nødvendigt at komme til en endelig og ensfindig Beslutning."

"Ei!" udbrød Prebbsjörn Pödebust og saae Rigens Hofmester fast i Diet, "let gjetter jeg Din Mening med den Budsending, saa og hvi Du staaer her nu. At blæse den menige Abel sammen og indjage os Skræk, dertil staaer Din Hu."

"Ikke sagde jeg Sligt," svarede Mogens Gjøe, listigt smilende; "dog er dette et godt Paafund af Dig! Naar Huset brænder, da hjælper hver Mand at slukke, bærer da og liden Pilt Band til i sin Strippe."

En Bifaldsmumlén løb gjennem Stuen, mens Prebbsjörn dreiede sig harmsfuldt paa Hælen og vendte Ryg til.

Nu nyttede Rigens Hofmester Tiden, mens Anna Seefeld gjorde Anstalter til et Maaltid for sine nye Gjester. Først traadte han hen til Hr. Mogens fra Tjele og udtalte sin Bøllagelse over ikke at have truffet ham i Hjemmet, men sin Glæde over, at han ikke havde været længere borte, thi han begjærede saare at høre Hr. Mogens Lauridsens Mening om Rigets Anliggender i denne store Fare. Ridderen og Lehnsmanden for Nørklyng Herred var nu visselig ikke i sit eget Omdømme nogen ringe Mand, men dog kildredes hans Forfængelighed ved at spørges om Raad af Rigens Hofmester. Han bukkede ærbødigt, men rettede sig igjen des stoltere og talede, ihukommende sin Ridderværdighed, til sin mægtige Navne, som Lige taler til Lige. Han blev dog et let Bytte for den kloge Statsmand og Mennefteljender; thi, endnu inden Bordet var dækket, var han vunden for Hertug Christierns Sag og havde givet Mogens Gjøe Haandslag paa at møde mandstærkt i Nye Sancte Martinsdag. Derefter lod Rigens Hofmester nogle Ord falde om sit Ridt ind paa Tjele, som ganske bragte Hr. Mogens ud af Ligevægten.

"J har en Gjest der hjemme," sagde han, "som viste mig hid, Hans Skriver fra Havreballegaard."

„Ei see!“ udbrød Hr. Mogens og blev rød i Kammen, „da bør jeg bryde op og drage til Hjemmet paa Stand; Hans har sikkertlig Skrivelser til mig.“

„Børneværk det nu, Hr. Lehnsmænd,“ svarede Rigens Hofmester smilende; „~~Illade Hans~~ fortsøve Eders Hjemkomst og blive nu smukt hos os de Par Stunder, inden vi drage af; vi ville tømme et Broderskabs-Bæger med hinanden.“

Hr. Mogens vovede ikke at sige Nei dertil; men fra nu af røbede hans Bæsen stor Uro.

Imidlertid havde de Unge for en stor Deel forvundet Overraskelsen over den Tidende, Rigens Hofmester havde bragt. Pigerne følte sig beroligede ved, at Faren var saa fjern, og af de unge Mænd vare nogle uden Fædrelandsfind, hengivne til Fjas og Tant. De vare lige glade, om Sjælland blev hærjet, naar blot Jylland blev i Behold, og de bellagede saare, at Dandsen var ophørt. Blandt disse var Thomas Kruse. Han fjasede med Pigerne, mens baade Knud og Folmer sluttede sig til de Ældre og hørte paa deres alvorlige Samtaler. Thomas passede da sit Snit og gjorde sine Hoser grønne for Ide, for hvem han længe havde følt Elskov. Han drog hende med sig hen i en Binduesfordybning og hvisttede hende der sømme Ord i Øret. Ide kunde vel løbet fra ham, men hun var i en ophidsset Stemning, vel oplagt til Skjælsstykker; thi, mens Folmer viste, at han trods den indtraadte Forstyrrelse ingenlunde havde glemmt Margaret, idet han et Par Gange traadte hen til hende og sagde hende et Par venlige Ord, saa teede Knud sig, som om Ide Nielsdatter slet ikke var til. Dette var uhyøvisk og lidet venligt af Knud og fortjente Straf. Og saa fandt hun Morsskab i at see Thomas Kruse tee sig saa ydmyg, han, som ellers yndede at oplaste sig til hendes Hofmester. Hun hørte da taalmodigt paa ham, thi han var veltalende af Øllet og saare ordrig; men omsider mærkede hun, at han ikke spøgede længer.

„For Sanden, Thomas!“ udbrød hun, „hvad var det, Du der sagde? Du sige det end een Gang; ikke hørte jeg det Halve deraf.“

Thomas saae op med et vrebt, stulende Blik, men formilbedes, da han blev Ides skalkagtige Mine vaer og saae Smilehullerne i hendes Kinder; hun forekom ham mere lystelig at see til, end nogensinde før; men han svarede hende dog fortrædeligt nok, idet han sagde:

„Ingeninde talte jeg før til nogen Jomfru, som nu til Dig; Du kræver stor Langmodighed af mig.“

„Stor Ære maa da være mig betæet,“ svarede Ide med et Knix. „Nu sig Du det mindre forblømmet, saa jeg kan det forstaae.“

„Du skal have Din Billie og saae det at høre, saa Du ikke kan snige Dig derfra. Det er saa min Mening og har længe været, at Ingen er nærmere til at vorde min Hustru, end Du, og ingen nærmere til at vorde Din Huusbond, end jeg, saa sandt Du nu alt i nogle Aar har været som indlemmet i vor Slægt, der Du helst fremdeles maa forblive og ikke blot saa, som før, men knyttet ved et fastere Baand.“

„Noget af det, Du der sagde, Thomas,“ svarede Ide med Alvor, „er ikke usandt. Jeg har nydt Godt i Dit Fædrenejhem længe, og vi ere da næsten at kalde Sødsfende.“

„Det vi dog ingenlunde ere af Blodet,“ sagde Thomas ind, „saa ikke heller Daabsfødsfende, saa end ikke den argeste Papist af den Aarsag kunde stille os ad. Dog, nu drive Du ei længer Gjæk med mig, men svare mig saa, at Din sande Mening kommer for Dagen. Christof, som giver Dig bort, da ingen mandlige Frænder af Dig ere ilive eller mynbige, kan ikke staae sin egen Broder imod i den Sag. Han seer gjerne, at Du og jeg komme tilhobe, og at Dit og mit Guds lægges tilsammen; deraf kan blive et vakkert Bostab. Vil Du, som jeg, da holde vi snarest Trolovelse og drikke Fæstensøl, at vi til auktundende Foraar kunne vorde ægteviede.“

„Stop, Thomas!“ roer Ide op; „er det ikke, som trak Du alt affted med mig til Brudestamlen! Deraf vorder ganske og aldeles Intet; Du vide det nu og altid, at min Hu staaer ikke til Dig!“

„Er det Dit sidste Ord til mig, Ibe Nielsbatter?“ spurgte Thomas og blev gul om Kind.

„Paa ingen Viis det sidste,“ svarede Ibe, „dog viselig i den Sag. Du kan faae venlige Ord end af mig, lader Du af fra den Veilen, og jeg faaer være med Fred.“

„Da er jeg fra denne Stund af ikke Din Ven,“ sagde Thomas langsomt og kolbt, „end mindre Knud Mogensens.“

Ibe blev rød som et dryppende Blod.

„Det Sidste var Du til ingen Tid,“ svarede hun, „jeg veed det grant.“

„Nei, men nu faaer han vogte sig!“ sagde Thomas med dæmpet Røst og et ondt Blik.

Ibe blegnebe, men samlebe sit Mod og sagde:

„Du vogte blot Dig! Mere frygter jeg nu for Dit Liv, end for Knud Mogensens.“

„Faa Ord og faste ere saa gode, som fire og tyve!“ svarede Thomas med et spydigt Smil og forlod Ibe brat. —

Rigens Hofmester, som tilsidst havde forundt Thøger Løvenball en Samtale og til alle tilstedeværende Papisters Harmе tydeligt lagt for Dagen, hvor høit han holdt denne den nye Læres nidkjære Forkynder i Ære, gik nu til Bordts. Alle strømmede til, der blev Trængsel, og nogle af de Ældre gjorde Komplimenter med hverandre om, hvo der skulde sidde til Høibordts, Rigens Hofmester næst; thi vore Fædre vare faare nøieseende med Rangen, og den Ene vilde ikke forkleine den Anden. Dog, som dette stod paa, løb et Raab, Geert Eriksen var ved Bordet med et Spring og tog Sæde lige ved Siden af Hr. Mogens Gjøe.

„Det er ondt at fange Bogn, naar Alle vil age,“ sagde han og loe, saa det strattede, „dog gaaer det, naar man er raadsnar; vel mødt, Mogens Estilbsen!“

„See, see, er I der, Geert!“ sagde Rigens Hofmester smilende og klappede Geert paa Skulderen, thi han kjendte sin Mand og vidste, at ogsaa han kunde være brugelig; „nu har jeg ikke nødig at lade Eder hente.“

„Jeg fornemmer, at Noget er paa Færde,“ sagde Geert uden at bekymre sig om de Andres vrede Blikke; „det gjelder for Tiden ikke Smaating?“

„For Sanden, Geert, nei!“ svarede Mogens Gjøe med Alvor, „det gjelder Dannemarks Frelse.“

„Vel da, at vi To atter ere tilfammen!“ sagde Geert med en Mars Fripostighed. „I libe trygt paa Geert Erissen! og haver I en Dubrender behov, da sig I frit til! Ride vil jeg for Eder i Øster og Vester; dog VÆre og Ero faaer Hofet og Sto! Tjener jeg Rigens Raad, da gibe I mig en ny Klædning, saa og en god Hest, al den Stund brune Blis neppelig længer evner at bære Sæddelen, end sig Rytteren.“

„Baade Dele ere til Tjeneste,“ svarede Rigens Hofmester og loe.

„Om I saa tykkes,“ tog Mogens Løvenball til Orde, stamfuld over sin Frændes Paatrængenhed, „da maa vel jeg være nærmest til at ubruste min Frænde, og dertil er jeg villig, gjør han end Slægten kun ringe VÆre.“

„VÆren, hun er det feireste Træ i Skoven,“ sagde gale Geert med et drillende Smil, „hvo der hende haver, han rider kvædendes! Tager jeg saa med Tal mod baade gode Tilbud; jeg haver da at stifte i vaadt Veir.“

Alle brast i Latter, og Hr. Mogens loe med, var han end gram i Hu.

„En Gjel er god for Noget,“ sagde Magister Anders Gylbenstjerne til Thøger Løvenball, „han kan kalde Latteren frem, naar hun er længst borte.“

„Saamænd!“ svarede Thøger. „Dog burde Hr. Mogens betænke, at leger han med Narren i Huset, da leger Narren med ham paa Gaden.“

„Nu,“ svarede Anders, „denne Narreleg har Alvor paa Bunden, det I nok snart skal skjønne.“

Da Maaltidet var til Ende, drog Rigens Hofmester sig tilbage til Christoffers Værelse med Anders Gylbenstjerne, og begge skrev de der i Hast flere Breve, mens nu En, nu en Anden blev kaldet ind til dem. Blandt disse Sidste var baade Hr. Mogens Løvenball og Folmer

Kud, som villigt paatog sig at ride Rigens Hofmesters Værinde til et Par ansete Mænd af den menige Adel, fornemmelig dog til hans egen Frænde, Knud Jørgensen Kud paa Møgelhøj ved Horsens Fjord. Da han atter traadte ind i Storstuen, saae han, at Dandsen igjen var i Gang, men det havde dog ingen rigtig Art dermed. Margaret sad affides alene paa en liben Bænk ved Vinduet, halv skjult af Løvet. Da han kom hende nær, studsede han over hendes Ansyns Blegthed og hendes Dines dybe Glæds. Hun stirrede paa ham uden at sige et Ord, indtil Folmer satte sig ved hendes Side og lagde i Smug sin Arm om hendes Midie.

„See ikke saa sorgfuldt!“ sagde han blidt.

„Jeg seer paa Eder,“ svarede Margaret hvistende, „for at mindes Eder grant og længe.“

„Da maa I tænke paa lang Skilsmisse, Margaret!“

„Jeg gjør saa, Folmer! dog takkende Guds Moder for den Stund, vi nu vare tilsammen; den var kortvarig, men frydefuld.“

„Margaret!“ sagde Folmer efter et Dieblits grublende Tausked, „som jeg vilde gaae ind til Rigens Hofmester, da kom Eders Fader ud. Jeg nyttede da Leiligheden og talte ham til.“

Margaret blev rød, drog Beiret dybt og saae paa Folmer med et spændt Blik; men da han taug, spurgte hun med usikker Røst:

„Nu, hvad Svar gav han?“

„Han hørte mig, som i Søvn; hans Tanter vare først andet Steds, ikke veed jeg hvor. Dog, da han begreb, at jeg anholdt om Eder, da saae han studsende paa mig, og hans Blik tydede paa stor Sindsrørelse. Dog greb han sig veri, blev atter kold og sagde heel fros og stiv: „Jeg takker for Vren! Dog er Leiligheden nu ikke saa god; I vente paa bedre Tider!“ og vendte sig saa brat fra mig.“

Margaret blev bleg og sad stum ved Folmers Side.

„Eders Fader,“ vedblev Folmer selv kjendelig forlegen,

„havde ikke Uret; Feiligheden var ubekvem; dog, mit Hjerte brændte i mit Bryst.“

„Den Ild vil vel slukkes,“ sagde Margaret med et smerteligt Smil og taarefyldte Øine, „og en anden tændes; nu drager I tænkeligt snart i Leiding og særdes langt fra mig.“

„I sige ikke Sligt!“ sagde Folmer harmsfuldt. „Det er, som habede I Eder selv.“

„Og om saa var? Et Ulykkens Barn er jeg, Folmer! Den skal have den krante Skjebne, der ei den gode kan faae.“

Folmer saae paa hende og fornam, hvor fast hans Hjerte var bundet til hende; ingenfinde, der hende hvad der vilde, kunde det elskede Ansyn, som nu var ham saa nær, vorde glemt af ham, drog han end nok saa langt bort; ingenfinde vilde Gjenlyden af denne bløde Stemme, hvis Tone, trods Ordenes haabløse Bitterhed, i sin Skjelven forraadte den dybeste Kjærlighed, udbøe i hans Hjerte. Han følte, at hun var hans og ingenfinde vilde formaae at give sit Hjerte til nogen anden Dødelig; saa stor Trofasthed og Høisindethed lyste ud af hendes deilige Ansyn; men dog indgød den mørke Ild, der nu funklede i hendes Øst, og som svarede kun altfor godt til Ordenes Haabløshed, ham stor Bekymring; thi den erindrede ham om hendes aandelige Bildfarelse og om den skjebnesvangre Omstændighed, at han efterlod hende i en rænkesuld Munks aandelige Baretægt. Vel dog for Folmer, at han itkun tænkte paa den aandelige Skilsmisse, Margarets sværmeriske, papistiske Overtro kunde bevirke, og at han endnu ikke formaaede at læse med Klarhed i det Helvedes Dyb, Broder Vigand kaldte sit Hjerte.

Han blev vakt af sin Dvale ved Knuds Tilraab, at nu gif Dandsen til Brudekammeret. Folmer saae, at det forholdt sig rigtigt, og at Kigens Hofmester end ikke manglede i den store Skare.

„Nu gaae vi med i Kad,“ sagde han til Margaret, „og saa bandse vi derefter til den lyse Morgen.“

„Gjerne det!“ udbrød Margaret og reiste sig brat, „o, kunde I, saa sandt, bandse mig til Døde!“

„J tale ikke saa vilbt, mit Hjerte!“ sagde Folmer og førte hende frem; „nu lade J see et Smil, sat Haab og vær glad!“

„Ledes J ikke ved mig, Folmer?“ spurgte Margaret med Smil paa ~~Læben~~ og ~~Læber~~ i Diet, „ikke findes Eders Lige i Taalmod og Godhed; fra nu af skal J ikke høre Klage eller Sul iasten af mig!“

De traadte nu ind i Kællen, der ordnede sig for at udføre den lystige Ceremoni, som vilde være en Stræk for enhver Brud i vore Dage. Alle vare med, Unge og Gamle, paa Oldemoder nær, der forlængst var gaaet til Hvile, og Nogle havde Brudekjertter i Haanden. Spille-mændene førte Toget an og lode deres Giger og Fløiter svingende høre, saa kom Brudgom og Brud, derefter Christoffer med Karen Rosenkrantz, Rigens Hofmester med Anna Seefeld og derefter hele den øvrige store Skare, ordnet nogenlunde efter Rang og Alder. Lystigt gik det ind i Brudekammeret, hvor Alle stillede sig i Kreds omkring Bruden, der fik et Bind for Øinene. Nu traadte Brudepigerne frem og dansede i Ring om Bruden, indtil hun i Blinde havde grebet en af dem, som da skulde modtage hendes Brudekrone, og dette var en Spaadom om, at hun selv skulde staae Brud, inden Aaret var omme. Ide Nielsdatter blev den Lykkelige og loe blussende, mens de Andre lystønsede, eller drillede hende og gjettede paa, hvem Brudgommen skulde være.

„Lad af med den Gjetning!“ raabte Geert Eriksen, tog Ide om Livet og gav hende et Kys, til Løn for hvilket han fik et klaskende Dresfigen. „Saa Din Du staaer ikke til mig?“ spurgte han og loe overlydt i Chor med de Andre. „Nu, Du være tryg, min Dulle! Jeg fæster mig ingenstunde en Brud, menende, det er bedre at gaae fri i en grøn Eng, end at bindes til en Tornebusk.“

Derefter skred man til den egentlige Ceremoni. Anna satte sig paa Kanten af Sengen og spændte sit ene Strømpebaand af, hvilket hun overrakte Rigens Hofmester til Anmindelse om sig, og han gjorde da, hvad der ellers ikke var Skik, idet han benyttede Leiligheden til at give hende

en Brudegave, drog en kostbar Ring af sin Finger og overrakte hende den.

„J mindes mig med venlig Hu, skjøn Anna!“ sagde han, „og betænk, at formørkede end min Nærværelse Eders Brudefærd, J blev dog danstet skjønt tilfængs ligesuldt.“

„J have Hjertens Tak for den skjønne Gave, Hr. Mogens!“ svarede Anna rødmende, „men ikke mene J mig at være saa svag, at jeg skulde græmme mig over Brudegibets Aftortelse. Forestaaer der end Laurids og mig brat Adskillelse alt imorgen og liben Fryd strax, jeg skal vide at bære det.“

Nu lagde Brudgom og Brud sig suldt paaklædte paa Sengen, Heidenreich Lunov overrakte i Faders Sted Laurids hans Skjorte, Anna Seefeld i Moders Sted Anna hendes Sørl, og saa søstede Alle Brudeparret mange gode Nætter, idet de leende og buldrende forløde Brudekammeret.

„Det er, som Mogens Gjøse sagde,“ bemærkede Karen Rosenkrantz til Anna Seefeld, da de gik ind i Dandsesalen; „Alt gik dog ret og sømmeligt til, og vi fik Bruden danstet tilfængs efter god gammel Sæd, saae det end før ud, som skulde Alt ende i uskikkelig Forvirring.“

Lystigheden fik nu ganske Overhaand; det var, som om Alle vilde holde sig skadesløse for den Morstab, som var forspildt og fremdeles skulde mistes, da det otte Dages Gilde svandt ind til et knapt Døgn.

„Nu en Efterdands tilsidst!“ raabte Geert Eriksen, „det gjør Venene linde til at ride.“

Det Forslag vandt almindeligt Bifald, og snart reves alle de Unge, og nogle af de Gamle ogsaa, med i en vilb Bolta. Den varede længe, thi naar Nogle trættedes, tog Andre fat, og saaledes bleve de ved, indtil Morgensolens Straaler tittede ind ad Glarruderne, og Kjerternes Flamme bleguede for Dagens Glands. Dog, hvor længe den Dands end traal ud, den syntes endda Folmer og Margarete at vare for kort.

Skilsmisfens Stund slog. Efterat hele Selskabet havde forfristet sig ved Mad og Drikke, bleve Hestene førte frem, og kun faa af Gjesterne forbleve i Brudehuset;

thi næsten Alle higebe nu, paa Grund af Diebliffets Alvor, mod Hjemmet. Rigens Hofmester holdt ud til det Sidste og forvissebe sig om, at alle hans Udsendinge tiltraadte deres Reise i ædru Tilstand. Geert Eriksen nøiedes med en Pot Rostoffer-Ol til Reisedrik, og han var derfor ganske klarhovedet.

„Nu ride vi til Herredag!“ raabte han, da han blandt de Første sprang i Saddelen paa Mogens Gjøes Haandhest, som var bleven ham overlagt. „Nu strax farer jeg af, som Fanden i et Flynderstind.“

„Ja nok!“ raabte Holger Rosenkrantz efter ham, da han red, „egne Sporer og fremmed Hest, det giver korte Mile!“

Stort Bulder var der i Gaarden af Hestenes Trampen og Svendenes Raab, mens Afftedshilsener bleve vekslede, Bært og Bærtinde takkede for al bevist Gjestfrihed og Betslagelser ubtalte over, at den skjønne Brudesaerd saa brat maatte endes.

Margaret stob i Døren; hendes Læber blusfede af det Afftedstys, Folmer i Smug havde givet hende, og hendes Dine fulgte ham og hans Svende, indtil de vare af Synne. Da hun steg til Hest, stob Ide hos.

„Nu ville vi i lange Tider ei faae en Dands,“ sagde hun med et Suk til Margaret.

„Det behjvrer mig ikkun libet,“ svarede Margaret. „Ide,“ hvisttede hun og tryllede hendes Haand, „saae jeg ikke feil inat, da maae vi vel kaldes Søstre nu, veed end blot Gud og hans Helgene, om vi nogen Tid virkeligen vorde det; vi ville da have de samme Kaar, samme Fryd og samme Bee.“

Ide rødmede, men saae Margaret ind i Diet med ublandet Alvor.

„J skulle finde mig fast og tro,“ svarede hun og gjengjeldte Margarets Haandtryk, „Knud fornemmelig, men og Du.“

Nu kom Knud til, og de hastede affted; thi deres Faber var alt af Gaarde og et godt Stykke forud, men

han havde, forunderligt nok, budet Svendene at blive tilbage og følge Knud og Margaret.

Da Rigens Hofmester brød op, viste det sig, at Mogens Munk var bunden og agtede at følge ham, idet han lod sin Hustru forblive paa Vingegaard.

„Nu,“ sagde Prebbjørn Pødebust med Harme til ham, „ikke for Intet har Mogens tudet Dine Øren fulde inat.“

„Du betænker ikke Eiderne, Prebbjørn,“ svarede Mogens Munk; „om en søie Stund vil Du selv skjønne, det er omsonst længer at staae imod, og Du faaer da, enddog uvillig, give Dig.“

„Ingenfinde feer det!“ sagde Prebbjørn fast.

„Vi drage nu til Randers,“ sagde Mogens Gjøe til Prebbjørn, „saa Sønder paa over Aars til Nye. Ikke har Du bestindet Dig og vil gjøre Følgestab?“

„Bedre er strax at negte, end længe at love,“ svarede Prebbjørn. „Ikke agter jeg at ride i Dit Følge, Mogens, skjønner jeg end, at det søges mærkeligt paa Veien; dog, hos Sancte Søren i Nye, der skal jeg være at finde paa den berammede Dag.“

„Nu,“ svarede Mogens Gjøe, idet han red, og den hele Skare brød op og fulgte ham, „jeg seer, Du vil fremdeles til den ene Side, vi til en anden; saa drage vi da i Nebet og see, hvo stærkest er!“

Trettende Kapitel.

Slægtens Ære holdes opret.

Da Knud og Margaret kom ud paa Veien, var deres Fader allerede af Syne, hvorfor de ganske opgave at indhente ham, sagtnede deres Hestes Løb og rede sindigt hjemad, idet de nød den skjønne Sommermorgens Friskhed. Hr. Mogens derimod gav Ravnsvenske af Sporerne og ilede

fort, saa forinden hans Børn havde tilbagelagt den ene af de halvtredie Fjerdingmiles Veilængde, naaede han paa sin stummende Hest Øverporten ved Tjele.

Der stødte han strax paa Vigand, som kom gaaende langs Øvermuren og frydede sig i sit Hjerte ved at see sin Belynder komme farende med alle Tegn paa stor Opbidselse, ganske alene; thi han havde overveiet med sig selv, om han skulde stille Bud efter ham; men da han sluttede sig til, at jo længere Genete og Hans Thordsen forbleve uforstyrrede sammen, desto mere trygge og fortrolige vilde de ogsaa blive i deres Færd, saa havde han anseet det for klogeft at overlade Sagerens Gang til Tilfældet, idet han isøvrigt ikke tvivlede om, at Hr. Mogens ved Rigens Hofmester maatte være bleven underrettet om Hans Thordsens Nærværelse. Vigand kom nu lige fra Hallen, hvor han i Selskab med Hans og Genete havde nydt sin Dobre og efterladt dem i livlig Samtale. Nu gik han udenfor Gaarden for at speide, om Ingen var at see, kommende fra Bingegaard, men lod, som om han havde ganske andre Ting i Hovedet.

„Pax vobiscum!“ *) tilraabte han Hr. Mogens, som standsede sin stummende og pustende Hest. „Guds Moder og alle Hellige benedide Eder i denne hellige, skjønne Morgenstund!“

„Er Hans Thordsen end her?“ spurgte Hr. Mogens barsk, ganske uimodtagelig for Betsignelse.

„Han er saa,“ svarede Vigand koldblodigt; „jeg agtede mig nu til Foulum at trøste nogle vansmægtende Sjæle, dem Kirkens unyttige Tjener og Præst, Jens Stigsen“ —

„Til Helvede med ham og dem!“ raabte Hr. Mogens og red ind ad Øverporten, efterfulgt af Vigand. „Er Genete opstanden, og hvor findes hun?“

„I Hallen ved Davren med Hans Thordsen,“ svarede Vigand med en trostfuldig Mine.

„Ei, det er skjønt!“ udbrød Hr. Mogens med dirrende

*) Fred være med Eder!

Stemme, steg af Hesten og kastede Tøilen til en Stald-
bænk, som ilede til.

Derpaa gik han hastig gennem Øbergaarden, ind i
Haugen og hen til den lille Bagdør; men Vigand var ilet
efter ham og greb ham i Armen, som han vilde gaae ind.

„Hvad paatænker I nu?“ spurgte Vigand.

„See, er Du der?“ udbrød Hr. Mogens. „Du
forblive nede og liste ikke saa efter mig!“

„I forivore Eder ikke,“ sagde Vigand advarende; „som
Eders fuldtro Ven raader jeg Eder ikke at bruge Vold;
men er det nu saa, at I finder Vished bedre, end nagende
Tvivl, og kan jeg ikke holde Eder derfra, da meld ikke
Eders Ankomst ved saa faste Trin og saa haarde Køl
i Døren!“

Hr. Mogens saae op med et lurende Blik, nikkede
og sagde:

„Vel! Du følge nu stille efter mig!“ hvorpaa de
Begge listede sig op ad Bagtrappen.

Hans og Genete sad sammen i Hallen paa en liben
Bænk ved et af Binduerne, og paa Hans's Skjød laae
en gammel Krønikebog, af hvilken han læste. Genete
hørte til i dyb Tausshed, hendes Haand hvilede paa hans
Skulder, og hendes Kind var nærved hans, idet hun
ligede med i Bogen. Dreven af sit Hjertes Følelser, men
uden Overlæg og ganske fængslet af det, Hans læste,
havde hun indtaget denne fortrolige Stilling; men stod
det end ikke klart for Genete, at hun med stor Uforsigtig-
hed røbede sit Hjertes sande Tilstand, Hans Thorsen
indsaae det tilfulde og vilde maastee draget sig hendes
Egghed til Nytte, hvis ikke Døren i det Samme var
bleven revet op med et Brag.

Der stod Hr. Mogens, som det saaes, lige kommen
fra Brudfærden, i fuld Puds, med Hatten paa og med
et Afsyn, der blussede af Rattesviren, det voldsomme Ridt
og den stærke, nu i flere Timer tilbageholdte Spænding
og Forbittrelse; hans Dine vare røde, underløbne af
Blod; det var et ræddeligt Syn, og saa pludseligt viste
det sig, at Hans tabte Bogen, og Genete sprang op med

et Strig. Over Hr. Mogens's Skulder viste sig Bigands Aafsyn og hans mørke, hoverende Blik. Nu skulde Genete fornemme, at Skindhgen har et seigere Liv, end sin Moder, Kjærligheden og kan tage et dødeligt Had i Arv fra hende. Hr. Mogens stod med forslagne Arme og nød med Grusomhed sin Triumf. Der var nu ikke længer mindste Tvivl tilbage i hans Hjerte; han følte sig fuldstændig overbeviist om sin Hustrues Utroskab, og den Tanke, at Børnene ikke vare hans egne, slog saa dybe Rødder i hans Sjæl, at Intet kunde bortrydde den, ganste uanseet det Overlede i en saadan Dom. Dog foer han ikke løs paa sin Hustru med Voldsomhed; han gik hen imod hende med en Sindighed, som var end mere ulykkespaaende og sagde langsomt og med hæs Røst:

„J er en utro Kvind; der skal blive handlet med Eder derefter!“

„J gjør mig svarlig Uret!“ sagde Genete og brast i Graad.

„Her er Syn for Sagn!“ raabte Hr. Mogens heftigere. „Gaa paa Stand til Eders Kammer og kom mig ikke for Dine, uden jeg Eder kalder!“

Genete vilde tage til Gjenmæle, men han stampede i Fliserne og bød hende gaae, hvorpaa hun fjerne sig hullende og blussende af Undseelse; men nu traadte Hans Thorsen kjelt frem.

„Det bedrøver mig saare,“ sagde han med al den Selvbeherfskelse, han havde til sin Raadighed, „at jeg ganste mod min Villie har paadraget Eders Hustru denne fortrædelige Mistanke. J maa fuldt og fast troe, hvad hun sagde! J gjør hende storlig Uret, al den Stund hun er uskyldig, og jeg har den Tro til Eders Viisdom, at J, kommer J først til Besindelse, maa tilstaae, at her fattes tilstrækkeligt Beviis, eller Aarsag til at reise Klage.“

„En Nar er jeg, at høre paa Eder!“ sagde Hr. Mogens, idet hans Forbittrelse voksede. „J forsøe Eder flux af Gaarde og betræde ingenfinde tiere min Grund!“

„Saa sagte, Hr. Mogens!“ svarede Hans. „Jeg har Brevflaber til Eder, og Rigets Tjeneste gaaer for Alt.“

„Til Helvede med Dig og Dine Brevffaber!“ raabte Hr. Mogens i ustyrlig Harm. „Fort med Dig, vil Du, saa sandt, ei smage Pibstien og føle min Ulvehunds Tænder i Dit Kjøb.“

Han traadte nærmere og lagde Haanden paa sit Sværdhefte; men Hans Thordsen sprang flux til Bordet, hvor hans Børge laae og greb det. Da traadte Hr. Mogens tilbage og sagde:

„Ikke fægter jeg med ufri Mand, som Dig. Vigand! Du kalde Jesper og Svendene herop at kaste den Lumpenhund ud!“

Vigand ønskede imidlertid ikke en saadan Yberlighed, hvorfor han tøvede, mens Hans Thordsen roligt spændte sit Sværdbælte om Lænd og greb sin Hat; men hans Rasfyns store Blegghed vidnede om hans Sindsoprør.

„Jeg vilde sluttelig kun være En mod Mange,“ sagde han med rystende Stemme; „jeg saaer da vige for Magten og gaae, men ingenlunde viger jeg af Frygt. I maa talke mig derfor, at jeg gaaer; thi er I end Riddermand og Lehnsmænd, det turde dog blive en farlig Sag for Eder at lægge Haand paa mig, som en Kronens Tjener. Hvad her er foregaaet idag, skal blive meldt Rigens Hofmester; jeg tænker, han maaer mere, end Eder.“

Derpaa gik Hans sindigt ud af Hallen for at drage bort, mens Hr. Mogens saae efter ham med et giftigt Blik, og da Hans var ude af Døren, kastede han sig stønnenbe i sin Stol. Der blev saa nogle Dieblikke dødstille i Hallen; Vigand var traadt hen til en Binduesfordybning, stod der lænet mod Karmen og tillastede nu og da Hr. Mogens et forfæende Blik.

„Du staae ikke der og stirre saa satanist paa mig!“ foer Hr. Mogens omsider op; „hellere sig Du mig, hvad nu er at gjøre.“

„Nok er gjort,“ svarede Vigand med et koldt Smil. „I har saaet Held til at vise Hans Thordsen med Skam af Gaarde; dermed nøies I og gjøre Intet videre!“

„Ingenfinde,“ udbrød Hr. Mogens og slog i Bordet, „skal Knud tage Tjele i Arv efter mig!“

„Nu,“ svarede Vigand med samme Kolighed, „det kan naaes med Hænderne i Skjødets.“

„Hvi saa?“ spurgte Hr. Mogens.

„Gjerne vilde jeg sige det,“ sagde Vigand tøvende, „var jeg forstikret om, at Ebers Brede ikke da vilde bryde Løs mod mig.“

„Siig, hvad Du vil og maa,“ svarede Hr. Mogens utaalmodigt, „og vær tryk! blot ingen Løgn!“

„Da vide I det nu,“ foer Vigand fort, „at saa gaaer Talen, som var Genete ikke Ebers præstegionne Husfru, men blot Ebers Frillekone, og det har jeg fornummet paa Ebers Søster, Fru Maren, at naar I engang lukker Ebers Dine — det skee seent! — og hun lever, da agter hun uden Betænkning at tage Tjele som eneste rette Arving.“

Vigands Blik forraadte hans Spænding, medens han ventede paa Svar; men Hr. Mogens syntes ikke overrasket, endnu mindre forstørnet; derimod kunde han ikke skjule sin Forlegenhed og Uro. Endelig sagde han:

„Var nu den Tale idel Opspind, Vigand, og Genete dog min rette Adelskone, hvad da?“

„Naar Ingen det veed,“ svarede Vigand uden Betænkning, „men Alle tvært derimod troe ganske det Modsatte, da er og bliver Genete ifkun Ebers Frillekone, og der vil vorde handlet derefter med hende og hendes Børn.“

Sveden perlede paa Hr. Mogens's Pande, og han rollede uroligt paa Stolen.

„Vigand,“ sagde han med et tungt Mæle, som om Ordene nødigt vilde frem, „ikke tykkes det mig at være en ædelig fri Mand af mine Aaar værdigt, naar han har levet med en Kvinde i Aareviis og deelt Seng og Bord med hende, da at sløde hende arm af Gaarde som en Tiggerste, uanset, at hun ved sin Utroskab har gjort sig vel fortjent dertil.“

Vigand blev urolig over dette Anfald af Strupler og ilede med atter at bysse sin Belynders vaagnende Samvittighed i Dvale. Han kom ogsaa hurtigt paa

det Rene med, at det i ingen Hensende vilde være til hans Glæde, om der fikredes Margaret nogen Velstand. Altsaa tog han efter kort Betænkning til Orde og sagde:

„Og derfor veed jeg Raad. I give Genete i levende Live en Sum, saa hun dermed bliver forsørget.“

Hr. Mogens grundede i Tausshed paa det Raad, men da lysnede Vigands Blik, og han foer fort:

„Hvad om I tilkjendte hende al Ebers rørlige Eien- dom og lod Ebers Søster blot tage Gaard og Gods? I sætte Ebers Villie snarest skriftligt op, dog saalunde, at I blot nævner Genetes Arv og lader Fru Maren og Gaarden vorde fortiet; da bliver ingen Tvivl om Ebers Mening, hvor Gaarden skal hen. I læse Genete det fore og adspørge hende i min Overværelse, om hun dermed er nsiet; svagstindet som hun er og nu heel forfræmt, vil hun give sit Minde til Alt. I love hende til Gjengjeld Fred og at forblive paa Tjele med Børnene som hidindtil. Dette formener jeg er klogt, al den Stund, som Hans Thordsen sagde, her ikke er Beviis nok til at reise Sag mod hende, er I end fuldelig forvissset i Ebers Hjerte om hendes Utrofskab. Hvad siger I dertil?“

Hr. Mogens hørte studsende paa Vigands Forslag, udstødte en Ed og sagde:

„Bed min Helgen, Vigand! ikke for Intet gif Du i Lære i et Kloster; der er Fanden Læremester i Meget. Dog, hvor snild Du end er, Du betænker ikke, at Genetes Afsald paa ingen Viis binder Børnene, som, naar de blive myndige, kunne gjøre deres Ret gjeldende.“

„De ville tænkelig det forsøge,“ svarede Vigand, „men med hvad Lykke? Da sidder Fru Maren inde med Tjele, hun og Erik Stram ville være Knud for stærke, fornemmelig da det ganste Folk staaer paa Fru Marens Side. Dog, forsørger I Genete og Børnene saa rundeligt, da har I, formener jeg, Ebers Samvittig- hed fri og kan, naar Tiden kommer, gaae roligt i Ebers Grav.“

Hr. Mogens udfegtede en svar Strid med sin Sam- vittighed, men Skindhgen og Habet vandt Seier i hans

Hjerte. Bigands snilde Forslag tiltalte hans naturlige Snuhed, og med ondfabstfuld Glæde tænkte han sig Knuds Støffelse, om Alt gik, som Bigand spaaede. Han var sig fuldt bevidst, at han ved det Arbejdsbrev stemplede Genete som sin Frillekone; thi det vilde jo været ganske overflødig at sikkre en ret Adellones og Husfrus Forsørgelse.

„Er Du at lide paa?“ spurgte han og saae op med Rynker i sin Pande. „Kan jeg forlade mig til, at hvad her idag er talet os imellem, vorder fortiet til evig Tid?“

„Bed min Helgen, det kan I!“ svarede Bigand og saae Hr. Mogens fast i Diet, saa denne fornam, at det var en oprigtig Ed.

„Nu,“ sagde Hr. Mogens og reiste sig tungt, „da skal Du ikke forblive ulønnet! Du sætte det Brev op for mig nu strax, mens jeg søger Hvile!“

Bigand havde ventet denne Begjæring og lovede nu sig selv at stille Brevet saaledes, at der ikke kunde være Tvivl om Meningen.

„Gjerne gjør jeg det,“ svarede han, „og skulde jeg mene, at dette er en god og ingen Fandens Gjerning, som I sagde før; thi hvad gjør I nu Andet, end at snoe Eder fra vanskelige Raar med Lempe, idet I opretholder Eders gamle Væ i sin Keenhed og giver Eders Fædrengods i de rette ædelige Hænder?“

„For Sanden, Du taler viist!“ udbrød Hr. Mogens. „Nu vorder Slægtens Væ holdt opret, og dens Skjold fries fra Plet. Bedre, at Karen og Erik sidde paa Tjele, end troløs Kvinde med hendes Horeunger, paa dem Berdens Kingeagt hviler; der skeer Retfærdighed, og dog viser jeg stor Skaansomhed. Dog er det nødagtigt, vi binde Genetes Mund med en dyr Ed, at det, nu skal skee, vorder fortiet for Børnene; det vil Du formaae?“

„Bisfelig vil jeg det,“ svarede Bigand med djævelsk Fortrøstning; „hendes Sjæl er i min Haand.“

„Nu, da er Alt vel!“ sagde Hr. Mogens og gik ind i sit Sengenammer.

Men Vigand blev staaende ved Binduet og grublede. Han overveiede om Hr. Mogens efter dette vilde kunne taale fremdeles at see Børnene om sig. Han skulde snart blive overbevist om, at i saa Henseende var der ingen Fare; thi husligt Tyranni var blevet Hr. Mogens en Bane, og længe havde han desuden formodet det, han nu fuldt og fast troede. Der var altsaa ingen væsentlig Forandring foregaaet, og det faldt ham langt naturligere at skjærpe Strenggheden, end om Genete havde staaet retfærdiggjort, og han skulde viist Milbhed.

Som Vigand sad grublende ved Binduet, lød Hestetrampen; det var Knud og Margaret, som vendte tilbage. Da Vigand saae Margaret ride ind i Gaarden, og Dagslyset faldt paa hendes sagre Afsyn, som blussede af Rødtet og den friske Morgenluft, da støbe hans Dine Lyn.

Guds Død, tænkte han, hvor er hun fager! Hvor blusse de fine Kinder, hvor friske ere de Læber, og hvor straale de klare Dine. Stolt kneiser nu hendes Nakke, men den Stund skal komme, da den faaer bøie sig og hun nødsages til at tigge mig om Naade. Jeg har biet i Aar og kan bie en Stund endda; men Timen vil engang laae, da hun vorder røvet Navn og Ære fra, og den Stund vorder hun min!

Da Margaret kom til sin Moders Dør, fandt hun den lukket og stænget; det forekom hende, at hun hørte sin Moder hulke og sagte mumle sine Bønner. Nu fornam hun, at hun atter var i Hjemmet, hvor ikke Fred eller Fryd trivedes. Dog glemte hun snart, hvor hun var; thi hun slumrede hurtigt ind paa sit Leie, og det svundne Døgn's rige Kjærlighedsminde gif som Rysalser gjennem hendes urolige Drømme.

Anden Bog.

Første Kapitel.

Herredagen i Rye.

I Hjertet af Jylland, hvor Landdryggen høiner sig til et mægtigt Bakkedrag, som krones af Himmelbjerget, hvor Bøgene spænde deres lyse Løv-Telt over den mørke Lyng og en Perlerad af Søer, forbundne ved blanke Aaløb, giver en barsk og storladen Natur Smil og Ynde, der rørte sig fordom, baade i Naturen og blandt Menneffene, et langt rigere og kraftigere Liv, end i vore Dage. De nu forhuggede og tynde Skove, som Plougen er gaaet nær, vare for tre Aarhundreder siden mange Steder tætte som en Urskov og strakte sig over et langt større Omraade; Træer af Aarhundrederes Velde kneiste der, hvor nu Lyn-gens brune Toppe neie for Vestenvinden; store Flokke af Raavildt streifede om og formindstedes kun i ringe Grad af Jægeren og Krybskytten, hvorimod den graadige Ulv var dem en værre Fjende; mangt et stolt Stykke Storbildt gik kneisende om med sin bukkede Mantel og spillede sine mangetakkede Horn i Søernes klare Bunde; Hjortene lode deres Brøl høre og udfegtede deres blodige Kampe under Løv-hvælvingen, medens Hindene flakledes om dem og saae til; men om Matten streifede de om i det aabne Land, afaad og nedtraadte Bondens Sæd. Kongeørnen byggede uanfegtet sin Nede i Skovene og gjorde mangen værgeløs Hare til Bytte, Fiskeørnen hævdede sin Told af Søernes

fisserige Dyb, og overalt hørtes Glentens og Muusvaagens Strig. Færdes end ogsaa dengang Skovhuggeren med sin Øxe i Skovene, Jægeren med sin Armbrøst, og ernærede leilighedsviis en Rønningsmand eller Landveistrøver sig af Skovens Bilbt. Naturen var dog dengang endnu i sin Rigdom og Bælde Menneskene for stærk, og Aarhundreder skulde hengaae, inden Kulturen fik givet den sit Banesaar.

Dog vilde det maaskee seet noget anderledes ud, havde ikke en mild Hersterinde, som benyttede Naturens rige Hjælpekilder med Maadehold og dog var stærk nok til at give Beskyttelse, i lange Tider udstrakt sit Scepter over disse Egne. Den katolske Kirke, denne Stat i Staten, som eiede en Trediedeel af Riget og havde mere, end dobbelt saa stor en Indtægt, som Kronen, havde overalt udsøgt sig de skønneste eller fedeste Lodder. Munkene yndede dog fornemmelig Ensomhed. Hvor Skovene strakte sig vidt, gave Ly for de barste Vinde, Ved til Doven og Bilbt til Fædeburet, hvor Søer og Aaer skaffede lættre Fisk, der havde de helst i gammel Tid fæstet Bo. Silkeborg Slot med dets store Omraade af Land og Skov hørte under Aarhuus Bispestol, og Hans Raades, Hr. Dve Bilde's Lehnsmænd, Hans Stygge, herskede i sin Herres Navn over den største Part af de mægtige Skove og fisserige Søer mod Nord, medens i det sydlige Strøg, omkring Mos Sø, trende Herreløstre delte Herredømmet imellem sig, det rige og mægtige Cistercienser-Abbedi i Om, Benedictinernes Munkeløster i Boer og deres Nonnekloster i Bisping.

Boer og Bisping Klostre vare de ældste og regnede deres Oprindelse heelt tilbage i den tidlige Middelalder, men Om Kloster havde dog bestaaet i tre og et halvt Aarhundrede. I lange Tider havde disse Klosters indviede Klokker ringet i Chor til Ottesang og Aftensang og alle andre Tider paa Døgnet kaldet Munkene og Omegnens Beboere til Andagt. End ikke nu, i disse for den papistiske Kirke saa mislige Tider, lød Klokkernes kaldende Røst forgjeves; thi Omegnens Bønder, i mange Slægtled op-

vogede under klosterlig Tugt eller Tilfyn, vare, som deres Fædre, Kirkens troe Tilhængere, og de befandt sig i verdslig Henseende vel under Munkenes milde Regimente. Naade Klosterens Klang fra Klosterkirkerne, eller fra Sanct Sørenskirken i Ape, Bøndernes Dre, mens han gik bag sin Ploug, da standsede han sine Orne, tog sin Sue af og bad et Ave Maria; Haandværkeren standsede midt i sit Arbeide for at fremmumle sin Søn, og selv Jægeren og Fiskeren, naar de færbedes ude om Natten, eller i den tidlige Morgenstund, unblode aldrig at korse sig og offre Guds Moder eller en anden Helgen en Tanke, naar Binden bar de dybe Toner af Munkenes Vigilie-Sange til dem gjennem Skoven eller over Søens Bølger.

Munkene og de papistiske Præster vare i det Hele ikke Røgsfolk saa fremmede og fjerne, som i senere Tider ofte de lutheriske Geistlige; thi det kirkelige og det folkelige Liv var i den katholske Tid fast sammenvogede, idet Kirkens Tjenere førte de Troende i Ledebaand fra Buggen til Graven og ikke paa noget Punkt af deres Liv løsne de Lænken. Paa enhver Tid af Dagen stode Kirkerne aabne og indbøde Menigheberne til Andagt; Munkene lode sig ikke blot see paa de kirkelige Høitidsbage i pragtfulde Optog, eller naar de bare Monstrantsen med det hellige Brød til en Døende, men de vare daglig Bøndernes Gjester, velsignede til visse Tider af Aaret deres Marker, deres Fæ, Korn og Mad, forsynede dem med indvieede Relikvier til Beskyttelse mod Djævelens Anfægtelser, mod Sygdom og Fare, vare deres Læger og undertiden ogsaa deres Raadgivere i verdslige Anliggender, dog visseilig ikke uden at kræve rigelige Gaver til Gjengjæld. Dog, nød det umyndige Folk saaledes Beskyttelsens Velgjerninger, det fik ogsaa Afhængighedens Forbandelse haardt nok at føle; thi ikke blot misbrugte Munkene ofte deres aandelige Magt til at staffe sig ublue verdslige Fordele, men de grebe ogsaa tyrannisk ind i Familielivet og voldte Forældrene Sorg ved at lokke deres Børn til Klosteret, hvor der holdtes Skole, og det var da blevet Skik, at Novicer,

eller Ungbrødre og Ungsøstre, optoges i Klostrene i en utilbørlig tidlig Alder. Derved blev frit Valg umuligt, Naturen gik senere over Optugtelsen, og dette førte til et kjæbeligt, forargeligt Levnet, vidt fjernet fra Klosterfamfundenes hellige **Formaal**.btool.com.cn

I Nærheden af et rigt og anseet Kloster opstod gjerne en lille By; eller var der en saadan, da tiltog dens Velstand. Klostrene vare i sin Tid Kulturens Brændpunkter, deres talrige Beboere hidbrøge Haandværkere, som vandt deres Livsophold ved at arbejde for Herremunkene; men dertil kom, at de kirkelige Fester og Handelen med Relikvier, undertiden ogsaa med verdslige Varer, paa visse Tider af Aaret bevirkede en stor Tilstrømning af Mennesker, der maatte have Herberge og Føde. Saaledes havde Om Klosters Nærhed hævet den oprindelig uanseelige Landsby Nye næsten til en Kjøbstads Rang, og dens ret talrige Beboere vare ikke Agerdyrkere, men meest Hølere, Kroværtter og Haandværkere af alle Slags. Beliggende paa den sydlige Skraaning af Himmelbjergets Nas, kun en halv Mil fra Mos Søens nordlige Bred, hvor Om Kloster laae, var Flækken et saare passende Bebested for Alle, som agtede sig til Klosteret.

Dog havde Cistercienser-Munkene sørget for et stærkere Tiltrækningsmiddel, idet de opdagede en hellig Kilde i Nærheden af Nye og der foretoge Mirakellure. Denne Udvei slog i Overtroens Blomstringsperiode aldrig feil, og det varede heller ikke i dette Tilfælde længe, førend store Skarer af Lidende strømmede til for at helbredes. Kilden blev viet den hellige Severin eller Sanct Søren, og til hans Ære og for de rigeligt indkomne Gaver opbyggedes der iftedetfor den uanseelige Sognkirke, som blev nedreven, en prægtig Korskirke med et høit Taarn. Dette er forlængst faldet, og den nuværende Kirke i Nye er kun en lille Rest af Sanct Søren's anseelige Tempel.

Denne mærkelige Helgen blev snart en af de meest yndede og folkelige i Danmark, eller ibetmindste i Jylland, saa han tilsidst ganske oversløede de ældre folkelige

Helgene, som Sanct Knud Konge, Sanct Kjeld og Sanct Oluf.

Han var en Ublænding, som de fleste andre af Helgenernes utallige Skare, en Biskop af Rølln i det fjerde Aarhundrede, paa Keiser Theodosii Tid, og udmærkede sig ved stor Fromhed. Legendens tillægger ham saa umiddelbar en Forbindelse med Himmelen, at den laeder ham høre de himmelske Hærskarers Lovsang. Da han var død paa en Reise og førtes tilbage til Rølln, blev der i Egnen det Aar en usædvanlig Frugtbarhed, som strax tilskreves det hellige Ligs Ankomst, og længe derefter brugtes i et frugbart Aar det Mundheld: nu er Biskoppen Sancte Søren hjemme! En mere passende Helgen for et agerdyrkende Folk, som det danske, kunde ikke tænkes; men da hans udenlandske Oprindelse hindrede ham i med sønskelig Hurtighed at blive almeenhødet, saa gjorde Cistercienser-Munkene ham uden Betænkning til en Bøndesøn fra Nye, der var ubvandret til Rølln. Nu var den eneste Mangel, der hestede ved Sanct Søren, afhjulpen, og fra nu af kastede hans Undergjæringer stor Glands paa Om Kloster og skaffede dette en rigelig Indtægt.

Paa Grund af den Anseelse, Nye saaledes havde vundet, da Byen var beliggende midt i Jylland og desuden istand til at huse et stort Antal Gjester, ligesom ogsaa Om Kloster kunde vise Prælaterne en rigelig Gjestfrihed, faldt det naturligt nok at vælge den til Mødestedet for en Herredag. Dog, da Rigens Raader overveiede vare papiristisk sinde, har vistnok Beboernes kirkelige Sindelag og Byens ensomme Beliggenhed gjort Udslaget. Jyllands Hovedstad, Viborg, vilde ellers været nærmest til Vren; men dens frasalbne og aldeles lutheriske Befolkning vilde sikkert berøvet Raadet dets Handlefrihed. Dog nyttede denne vise Forsigtighed ikke; thi den papiristiske og oligarkiske Forsamling, som kaldtes Rigens Raad og for Tiden havde al Magt i Hænde, blev dog, som det siden skal sees, selv i denne papiristiske Afstrog Gjenstand for et stærkt Tryk.

Dagen for Sanct Martins Dag indtraf de fleste af Rigets Herrer og desforuden en stor Skare af den menige Adel. De bløde, sandede Veie optrampebes af Rytterstærerne, og hele Dagen igjennem meldte nu og da en Støvsky fra det Fjerne, nye Gæster. Ingen af Herrerne indfandt sig uden stor ledsagelse af bevæbnede Svende, og Rigens Hofmesters Følge var saare anseeligt, men det kunde dog ikke i Talrighed maale sig med Bispernes; thi disse Prælater, som havde fyrstelige Indtægter, viste sig ogsaa med fyrstelig Glæde, hver ledsagede af mindst halvhundrede bevæbnede Svende. Sorgen Friis fra Hald og Oluf Munk fra Ribe vare desuden selv i Sædelen og havde Børge ved Siden, hvorimod den magelige Styge Krumpen fra Børglum og den fredsommelige Dve Bilbe fra Aarhus kom agende, hver i sin Karm. I Nye var der stor Tilstrømning af Nysgjerrige og af Handelsfolk, som haabede at tjene Penge, og da Byens Indvaanere ogsaa vare paa Benene, bleve Bisperne, da de drog gennem Nye, beskuede af en anseelig Folkemængde, som dog ærbødig nok bevidnede dem sin Ærefrygt. Navnlig blev Hr. Dve modtaget med venlige Tilraab og meddelte fra sin Karm Folket sin Betsignelse.

Med Glæde gjenfaae Prælaterne det stolte Om Kloster, hvis høie Tæge og Gable viste sig kneisende over Trætoppene, da de fra Nye drog ned i det flade og nu bare Landstrøg ved Mos Sø, men som dengang prangede med frodige Træer og grønne Enge. Klosterkirken med sit Spiir, den egentlige Munkebolig, en anseelig Bygning med fire sammenbyggede Længder og den hvælvede Dm-gang eller Buegangen i den indre Klostergaard, Vestiarii eller Garderobemesterens Hus, Rjeldermesterens Bolig, Sygehuset, Gjestehuset, Staldene, Laden og flere mindre Avlsbygninger udgjorde en Samling af Bygninger, som lignede en liben By og var omgivet af en stærk Ringmurr.

„Bed Guds Moder!“ udbrød Bisp Dve Bilbe, da Karmen skumplede ud af Nye By med ham og hans Rantsler eller Sekretair, og de fik Die paa Klofret,

„den Troens og Andagtsens Fyrighed, som reiste denne hellige Bolig saa og mange andre Hellighedens Templer her ubi Riget, for at i et regelbundet Levnet alfløns Dyder des klarere kunde fremstinne, den vil Herren neppe lig lade plat hendøe og forsvinde, enddog nogle løse og uforstandige Hoveber med dette lutherste Oprør storme derimod og ville ved Djevlelsens Hjælp gjøre en Forandring paa den menige gamle christne Fund og Manering.“

„Sjælen santer Mod,“ svarede Rantsleren, „ved at stue disse stærke Mure, som fordem husede den fromme og lærde Gunnerus*), og end ere reenlivede Brødre til Skjærm og Beskyttelse mod Rjætternes Anløb. Dog vilde jeg, Eders Raade! des vissere lide paa Herrens Mistandhed, fandtes der ikke i disse Hellighedens Templer, ved Siden af hine, saa meget løsagtigt Klærkeri, Klosterbrødre, som ere tilfredse, sjunges og læses der Messe eller ei, maae de blot ellers bruge Kirkens Rente og nyde anden jordistt Herlighed.“

„Kirken havde Brøst alle sine Dage,“ svarede Bisop Dve, „og tænkelig er disse Tidens Kjødellighed og Banart over Guds Langmodighed. Med Hjertens Sorg maae vi det tilstaae, at somme af Prælaterne, ere de end ædle af legemlig Slægt og have kjødellig Wiisdom, dem fattes dog Aandens Sværb, som nu fornemmelig stulde bruges mod Lutheri Anhængere. Den alsommægtigste Gud og hans ærefulde Moder oplhse dem og giv dem ret, christelig Forstand! Dog kan jeg ikke tænke, at Guds Fortørnelse er vendt mod dem og os, men snarest mod dem, som storme mod hans hellige Kirke, omstyrte hans Altre og ubjage hans Tjenere.“

„Bisfelig, Eders Raade,“ sagde Rantsleren, „maa vi troe og haabe det og sætte vor Lid til Herren.“

„Regjerer saa ikke heller,“ foer Bispen fort, „Løsagtighed her paa cara insula. Abbed Peder er nidkjær

*) Abbed i Dm, siden Bisfop i Viborg, i stor Gunst hos Waldemar Seier og arbeidede med paa hans jydste Lov.

i at holde Messen vedlige og tilstæder ingen Ladhed, vilde end strengere Observants være søffelig; de havde fjernet sig vidt, og her i Om, fra Stephani Statut og overholde ingenlunde dets strenge Afholdenhedsbud."

"Al, Eders Raade!" udbrød Rantsleren smilende, "skulde det gaae derefter og havde Hr. Peder ifkun Straafætte at hyde os til Natteleie, lidet lysteligt vilde det være for os at gieste hans Kloster; og hvad vilde Hans Raade af Børglum sige, vankede der ikke læckre Rjødspiser paa Munkenes Bord til denne Nadvere?"

"Oromus!" udbrød den fromme Bisp og suttede; "vi ere forsømmelige Tjenere alle tilhobe og, saa længe vi slæbe paa dette Dødsens Legeme, Rjødelligheds Trælle. Vi afbede nu vore egne og vore Brødres Synder!"

Bisp Oves oromus, lader os bede! var ingen Talemaade. Han greb flux sin Rosenkrands, lod den glide mellem sine Fingre og fordybede sig i Bøn, medens Rantsleren fulgte sin Overhyrdes Exempel, og saaledes sade de fordybede i Andagt, indtil Karmen rullede ind ad Klosterets Porthvælving.

Guardianen hød Bisp Ove først velkommen, men snart kom den værdige Abbed, Peder Sørensen, selv tilstæde, efterfulgt af Prioren, Subprioren, Bestiarius eller Garderobemesteren og Kjelbermesteren, ingenlunde Converser eller Lægbrødre, men to af de ældste og meest ansete Munke, og hele den øvrige Skare af Klosterbrødre, hvoriblandt Klosters Senior, Bisp Oves personlige Ven, den værdige Broder Ambrosius.

Abbed Peder, en høi, mager Mand med skarpe Træk og et klogt, strengt Blik, var isørt Cisterciensernes almindelige Ordensdragt, den hvidgraa Kutte med det sorte Forstykke og den sorte Hætte, om end Stoffet var finere, end det, Munkene bare. Bisp Ove hilste ham som Lige-
mand med en broderlig Omfavnelse, hvilket ikke var nogen Nebladenhed fra Bispens Side; thi Cistercienserordenen var forlængst eximeret, det vil sige undbraget Bispens Tilsyn og stod umiddelbart under sin Generalsuperior i Cistercium, eller Citeaux, i Frantrig. Det var Abbeden i

Om Kloster forundt at bære Krumstaven og Infuleet, eller det biskoppelige Ornat; han var saaledes i den kirkelige Rangforordning Bispernes Ligemand og skrev sig ligesaa vel „af Guds Raade“, som de. Ikke bestomindre undlod Abbed **Peder** **vill** **at** **vise** **Bisp** Dve den Ærbødighed, som tilkom hans høiere Alder og store Ry for Fromhed og Ærdom, og han tiltalte derfor sin Gjest ved Modtagelsen med saare zirlige og smigrende Ord, idet han betjente sig af det latinske Sprog.

Da Bisp Dve havde hilst paa det hele Broderskab, kaldte han Broder Ambrosius hid og forundte ham en hjertelig Omfavnelse, en Ære, som vakte Misundelse hos de andre Brødre.

„Frydefuldt at gjense Eder,“ sagde Bisp Dve, da han havde givet ham Broderkysset, „er det end Tidernes Tranghed, der har ført os til Om; thi saa er det jo nu, at den ene Modgang rækker den anden Haanden. Reppelig levnes der os under denne vor korte Samværen, som da I gjestede mig sidst i Aars, Stunder til at samtale om Bernharði commentariis, kunne vi end tænkelig faae Held til at verle nogle Mundfulde edelig, god, dyb Latin.“

„Intet er saa ondt, det er dog godt for Noget,“ svarede Broder Ambrosius, rørt til Taarer; „thi, at samles end een Gang med Eders Raade, er som Balsam for mit Hjerte.“

Derefter begav Bisp Dve sig, ført af Abbeden, ind i Gjestehuset, for at han kunde toe sig og nyde en kort Hvile, forinden Alle begave sig til Refectoriet, eller Spisefalen, for der at nyde Aftensmaaltidet.

At de andre Bisper allerede vare ankomne, det saaes af den store Brimmel af Svende, som færbedes i Klosters Omgivelser, bebøvnede og broget klæbte, bærende paa deres Klæder deres Herres Vaaben, eller visende en bestemt Farve. Dog havde Bisperne, for ikke at misbruge Klosters Gjestmildhed, ladet den største Part af deres Følge forblive i Rye under Fodermarsternes Tilsyn, og navnlig bragte Bisp Dve kun et Par Svende med sig.

Det Spørgsmaal om den Aarhus Bisps Gjesteret havde i fordums Tider været Foranledningen til en blodig Fejde mellem Bispestolen og Klosteret, men Sagen var bleven afgjort til Klosters Fordeel. Dette var da meget skinsygt over sit Privilegium og det med Grund; thi Bispens Besøg med deres store Følge var at ligne ved en utaalelig Skattebyrde. Dog tilfidsatte Abbed Peder i bispe Kirkens Anfegtelsesdage al smaalig Beregning, han var stolt af den Gjestfrihed, han kunde vise Jyllands Prælater og bebreidede Bisp Ove, at han var kommen til Klosteret med saa ringe et Følge.

Den Travlhed, der herskede baade i Herre- og Svende-Stegekjelderene, tydede rigtignok paa, at hvorledes det end ellers gik med Munkenes Afholdenhed, paa denne Dag skulde Stephani Statut aldeles tilfidsættes. Koffene, Bager-, Brygger-, Kjelder- og Bord-Svendene havde alt i nogle Dage forinden havt travlt med at tilberede læckre Retter, bage fint Brød og polere Sølvstobene og Vægrene, medens Kageren jevnlig i Klosters Kagestue havde været sysselsat med at gjøre Munkenes Især blanke og pudse Konfuren. Der var neppe nogen Vægbroder, eller noget Individ af det talrige Lyende, som ikke i Anledning af det forventede fornemme Besøg havde havt Hænderne fulde, og som ikke nu glædede sig til at høre Lønnen, et lækkert Maaltid og en Sviir i de fremmede Svenes muntre Selskab.

I Refectoriet, en rummelig Sal, hvis Hvælvinger bares af en Række stjerne Steenpiller i Midten og som havde spidsbuede Vinduer, der vendte ud imod Søen, sad Abbeden, hans høie Gjester og Klosterbrødrene til Bords. Dog vare de ikke alle kronragede Mænd, thi Bisp Oves Broder, Mogens Bilde, Lehnsmanden paa Kolbinghuus, Preddbjørn Bodebust og Peder Lykke, alle Medlemmer af Rigens Raad og Kirken standhaftigt hengivne, havde gjort Krav paa Klosters Gjestfrihed og vare blevene modtagne med Glæde. Rigens Hofmester holdt sig selvfølgelig fjernt fra dette Selskab, og visselig vilde Klosterporten blevet lukket og stænget lige for Næsen af ham, om han havde

indfundet sig. Han og hans Meningsfæller maatte nøies med tarveligere Beværtning og fattigere Leilighed oppe i Aye.

Det svære, faste Egetræs-Bord, som stod mellem Steenpillerne og Vinduene, var dækket med en skøn fryndset Dug og paa Høibords-Enden prydet med kostelige Drikkekar af ædelt Metal. Munkenes Bord-Inventarium var tarveligere, men Beværtningen var eens for Alle og Overslødigheden af Bildbrød, Køljud, Posteier med Fuglevildt og Fisk, tilberedt paa forskjellig Maade, samt af alle da brugelige Drikkevarer saa stor, at ikke Danmarks Konge, om Landet havde havt nogen, vilde kunnet byde Prælaterne en kosteligere Anretning. Det havde aabenbart været Abbeden om at gjøre at vise, hvad Klofret formaaede, men Stephani Gjenfærd maa dog have viist sig for ham i Anden og banket paa hans Samvittigheds Lønbør; thi han fandt det nødvendigt at fremkomme med en Undskyldning for den store Overdaagighed.

„I dag er det Fesdag,“ sagde han, da Bordbønnen var læst, og han havde drukket Velkomst-Bøgeret med sine Gjester; „Indulgents være os Alle tilbeest en stakket Stund; desto strengere Faste ville vi paalægge os i de anstundende Dage.“

Bisp Dve, som var en maabeholden Mand og virkelig for sin Person holdt sig Kirkens Forrifter med Hensyn til Faste efterrettelig, forargedes i sit Hjerte over dette yderligt drevne Vellebnet og formaaede ikke at godkjende det ved Tausshed.

„Bed Sancte Clement!“ udbrød han og lod sit Blik glide hen over de bugnende Fade og fulde Drikkekar, „I har disket op for os, Hr. Peder! som var En af os det hellige romerske Riges Keiser. Eders gode Villie er aabenbar, enddog jeg vil holde mig den Faste, som jeg i disse Trængselsdage har paalagt mig selv, efterrettelig og blive ved Fiften. Vilbe saa og et Kruus Vand være mig saare tjenligt.“

Abbeden hød med rynket Pande en Bordsvend at

hidskaffe, hvad Hans Naade begjærede, mens den Viborg Bisp maalte Dve Bilbes lille, magre Person med et raat, hovmodigt Blik,

„Nu efter Reisen,“ sagde Jørgen Friis, „er ei Tid og Leilighed at faste. Stærkere vilde I være af Helbred, Dve! og bedre taale Livets Trængsler, talte I Sulefabet til og fylbte Eders Bøger af Randen, i hvilken vor gode Bært, som en ret Dannemand, har ladet tappe af den bedste Sort.“

Jørgens blussende Afsyn viste, at han jevnlig styrkede sig til at bære Livets Trængsler paa den Naade, han anbefalede, og den Niber Bisp, Oluf Mogensen Munt, var ganske af samme Mening, saldt ind i samme Tone og priste de Om Brøders lækre Kjølken og gode Kjelder. Den Børglum Bisp, Stygge Krumpen, lod med et Smil de Andre snakke og tog i Tausshed dygtig til sig af Retterne. Hans vorblege Ansigt tydede ikke paa Umaadelighed i Drit; thi ligesom sin Forgænger og Landsfrænde, den gamle Synner Niels Stygge, dyrkede han denne ene Dyd, Afholdenhed i Drit, men ringeagtede alle andre Dyder desto mere. Det passede vel til hans Snubehed, ikke at lade Ollet faae Magt med Hjernen, saa Tungen snakkede af Skole; men ellers stal ingenfinde nogen værre Pengepuger, Kvinderøver og Bellhstning i en Bispeskjortel, end han. Han levede aabenbart paa Boergaard med sin Frille, Fru Elsebeth Gylbensstjerne, Bonde Dues Husfru, og hans Levnet var selv hine Tiders slappe Moral til Forargelse. Han plyndrede Kirken for at berige sig selv, og besad han end Kundskab og Dannelse nok til i et Stridskrift at værges den samme Kirkes Rettigheder mod de Lutherste, han var dog en Skjændsel for Kirken, hvis Hellighed han var sat til at værne om.

Den retfrafne Dve Bilbe, maaffee den eneste af alle Danmarks Bisper dengang, som førte Krumstaven i kristelig Aand og med Ære, og som ved et reent Levnet og det meest opoffrende Fædrenelandsfind aftvang selv sine Modstandere den høieste Agtelse, lod sit Blik glide ned ad Børgjesterens Række og sulkede; saa hævede han

Blikket mod Hvælvingerne, som om han bad. Styge Krumpen vogtede paa hans Miner med et ondt Blik, og som om han havde gjetet hans Tanker, sagde han:

„I fortroe Eder til os, værdige Broder i Herren! Lad høre, hvor I sukker saa saare her blandt velmenende Brødre og ved et godt Bord, hvor ei anden Ufskikkelighed begaaes, end denne, at vi efter en lang og besværlig Reise stille vor naturlige Hunger og Tørst?“

Ove Bilde lod sit fromme og kloge Blik falde paa ham, der snarest var en Broder i Djævelen, saae Styge Krumpen saa længe og fast i Diet, indtil denne maatte see ned i sin Tullerten, og sagde da:

„Jeg tænkte ikkun dette, at ved Faste, Baagen og Bøn styrkede de Guds Hellige, vi daglig anraabe og offere vore Bønner, sig imod Verdens Anfegtelser, medens de vandrede herneude i Kjødets, og ikke hentede de, det jeg veed og haver lært, Aandens Kraft af Sulefadet og Ølkanden — dette være Svar til Eder, Jørgen, I som priser kjødelig Næring som Modgift mod Forbelivets Trængsler; men hvad Eder, Hr. Styge! anbelanger, da vil jeg, som sukker, det I ei begriber, adspørge Eder, hvoraf I ubi disse trange Tider øser Eders gode, sorgløse Lune, det jeg paa ingen Viis fatter?“

Jørgen Friis brusede op og vilde give et heftigt Svar, men Styge Krumpen løstede afværgende Haanden og tog Ordet fra ham.

„Jeg fornemmer,“ sagde han med et kolbt, spydigt Smil, „at havde vor gode Broder af Mars Magt, som han har Willie, visselig skulde da en Banstraale ramme vore ugubelige Hoveder. Er jeg dog af den Formening, at hvad vi muligen have syndet, vil vorde os forladt, naar vi angre. Tænker jeg saa og, det vilde være uvenligt ikke at vurdere ret den store og rundelige Gjestmildhed, vor gode Vært og Broder, dette Klosters værdige Forstander, os haver viist og for hvilken vi maa være ham saare takskyldig.“

Han høiede sit Hoved høivist for Hr. Peder, hvem hans sagre Ord var til Husvælelse, og Ove Bilde taug,

da han indsaae, at længere Tale om den Sag kun vilde gjøre Ondt værre.

„Kunne vi saa endda,“ foer Ethge Krumpen fort, „oprette det, at vi ikke fastede, ved Baagen og Bøn, vil ellers Hr. Peder og de hellige Brødre i dette ærværdige Kloster forunde os at høre en Natfang i deres skønne Kirke?“

Dette Forslag vandt stort Bifald, og Samtalen breiede sig derefter hen paa verbøslige Sager, fornemmelig den forestaaende Herredag. Her hørte al Uenighed op; alle de tilstedeværende Herrer, geistlige som læge, vare fast bestemte paa at modsætte sig den hjætterste Hertug Christierns Valg og give den umyndige Hertug Hans, den yngre Broder, deres Stemmer.

„Eders Fader,“ sagde ved denne Leilighed Prebbjørn Bodebust til Bisp Oluf Munk, „er, frygter jeg, heelt falden fra vort Parti. I maa være belavet derpaa, at han seiler i Mogens Gjøes Kjølvand, saa sandt de baade i bedste Forstaaelse fulgtes ad, da vi forgangen Dag skiltes paa Vingegaard.“

„Da maa Rigens Hofmester,“ svarede Oluf Munk, „have kysset den Gamle ræddeligt med det Spøgelse, han frygter værre end selve Djævelen, Kong Christiern, og fillat ham fore, at de Lybske atter ville sætte ham ind, det de tænkelig lade blive, indtil de have berendt og taget Sønderborg Slot.“

„Ja,“ sagde Prebbjørn, „Mogens har en glat Tunge og er stærk i Forførellens Konst. Han har og strengt sig an med den menige Adel, og vi ville finde en skøn Hoben Folk i Nye imorgen.“

„Ei!“ udbrød Jørgen Friis, „dermed har det ingen Fare. Vi ere her mandstærke, og Mogens skal finde os faste, har han end sanket flere Folk, end der i Solen er Gran.“ —

Med Hovederne fulde af verbøslige Tanker begave Prælater og Munke samt de trende læge Rigens Raader sig ad Klostergaardens hvælvede Omgang til den anseelige og prægtige Klosterkirke, under hvis høie Hvælvinger

Røgelsestyer bølgede, medens talrige Lys brændte paa Vor Frues Alter, foran hvilket Abbed Peder stod i fuldt Ornat, beredt til at læse Messen, understøttet af Prioren, Subprioren og Diakonerne. Da den var læst til Ende, brød Chorsangens jublende Toner frem, idet Munkene i Forening med Chordrengene sang den hellige Jomfrues Litani, hvis Kyrie eleison og Ave maris stella vakte Gjenlyden i hver en Krog af Kirken og løb vide over Søen i den stille Sommeraften. Det havde nemlig den foregaaende Dag været Mariæ Besøgelsesdag, den Fest, som den katolske Kirke allerede fra det tolvte Aarhundrede pleiede at helligholde til Minde om Jomfru Mariæ Besøg hos sin Frænke Elisabeth, og da Prælaterne paa Reisen ikke havde kunnet fejre Festen, saa blev nu Lovsangene paa Bisp Oves Begjæring gjentagne. —

Funklende steg Solen den næste Morgen op paa den klare Himmel og lod sine gyldne Straaler spille paa de flouklædte Bakker, paa Sanct Søren's Kirkespær i Nye og paa Om Klosters Tæge og talte de Gæle, medens en let Taage skjulte Søernes speilblanke Flader. Stilheden i Luften spaaede, at Sanct Martins Dag vilde blive en Rjon, varm Sommerdag; men saa eller ingen Sjæle glædede sig i denne friske Morgenstund over Naturens Herlighed. Dagens Die fandt dog Ingen sovende i Nye; thi der havde den ganste Nat været stor Uro og Larm af stadigt indtræffende nye Gjester, saa at de, der vare komne betids, dog kun fik en kort Søvn.

I den aarle Morgenstund forsamlede flere Rogens Raader og en stor Skare af den menige Adel sig i Præstegaarden, hvor Rogens Hofmester havde haft Natteherberge. Herrerne gik ud og ind, og der var en stor Flot af dem forsamlede i Gaarden, hvor de stode i Grupper og samtalede om Dagens store Æmne. Der saaes Hr. Mogens fra Tjele, Christoffer Kruse og Laurids Lunov, og blandt de Udsendinge, Rogens Hofmester havde benyttet sig af, og som næsten alle vare vendte tilbage i rette Tid, manglede ikke Folmer Rud og Geert Erilfen.

Geert var over al Maade vigtig af sit Bud-Ridt og stod nu i en Kreds af Tilhørere og fortalte pralende derom, uden at bryde sig om de Spotteglofer, der vankede fra flere Sider. Han var aabenbart af den Mening, at hvis Hertug Christierns Valg trængte igjennem, da tilkom der ham en stor Part af Gæren.

„Hvad tykkes Eder, Godtfolk,“ sagde han, idet han stod og skrævede vidt med de lange Been og daskede med Sværdbalgen paa Ridestøvlerne, „om et Fandens Ridt, som dette? Nu høre I — først til Strandet til Iver Juul og saa en Svip ind i Drølev Kloster, saa vel fire Mile —“

„Stop, Geert!“ kaldt Folmer Rud ind, „I sige os, hvad Gærinde I havde hos Søstrene i Drølev? Og jeg ved Rigshofmesterens Gærinder, men deriblandt var for Sanden intet Bud til de Munke og Nonner!“

„Nu, nu,“ svarede Geert og pliede med Dinene, „I er en skarp Fritter, Folmer! Dog, blandt gode Venner kan Marsagen gjerne blive kundbar. Iver Juuls Ol, maa I vide, var lovlig tyndt og hans Flæsk seigt som Læder, saa jeg fornem en sær Kulde og Bred i min Mave, der jeg ved af Strandet, hvis Marsag jeg saae ind til Priorissen i Drølev, Kirstine Thomasdatter, hvem jeg har haft Kjendskab til fra Varnsbeen, og ved min Helgen, der var bedre Kræfter i Nonnernes Brygning, og Klosterflæsket skulde ei bryde sjøre Lænder!“

En skaldende Latter løb fra den hele Kreds, og Christoffer Kruse sagde:

„Fru Kirstine maa visselig ikke have været vidende om, Geert, i hvilken suul Kjætter hun tybde dit gode Ol.“

„Der feiler I vidt, Christoffer!“ svarede Geert med Selvfølelse; „Geert Grifsens Ry er gaaet vide om Land, spørg Eder fore! Nei, saa hang det sammen, at Kirstine og hendes Nonner vare over al Maade glade ved min Snak og den Pose Ryt, jeg bragte, al den Stund de Klosterjomfruer imellemstunder ere Døden nær af Kjedsomhed. Det var dem, ved Sancte Søren, lige kjært,

hvis Erinde jeg red, havde det end været den lede Sattans, blot jeg vilde dvæle hos dem og være dem til Tidfort, og klappede jeg en af dem lidet paa kinden, da skjeldte hun mig for en Stalk, men loe dog deraf."

Tilhørerne belønnede Geerts livlige Beretning med en ny Ratter, og høilig opmuntret derved foer han fort.

"Jeg kunde," sagde han med et Sul, "forbleven der i Dage og næftet mig med Klosterjulet, havde jeg ei givet Rigens Hofmester Haandslag paa at forrette mit Erinde tro og uforhalet, men jeg kunde fortøvet der endda, havde jeg vidst det forud, at jeg skulde holdes op paa Krabbesholm i tvende Nætter og en ganste Dag, saasom Erik Lykke først ikke var til Huse, og da han omsider vendte Næsen hjemad, viste han stor Betænkelse den bevidste Sag anbelangende. Hr. Mogens's Brev voldte ham svarlig Hovedbrud, og da ei heller jeg kunde faae meer Forstand deraf, end som jeg stirrede paa Sandet, der en Flok Høns er løben over, da vilde vi været ilde stødte, var ikke den Drølev Kapellan usformodet kommet til. Jeg truede den fule Sortkutte med min blanke Daggert for hans Næse at læse ret, og da han nu tybede os Brevet, da kjendte jeg hvert Ord igjen, som Hr. Mogens havde mig det forelæst, enddog jeg ei evnede at rensse det op ud af Hovedet. Nu fik Erik Tro til mig og vel, at jeg fortøvede og tog ham med, som Hr. Mogens havde mig det paalagt. Nu bandede han paa, hvor vi kom frem, at jeg talte Sanden, og det Fandens Brev med sine Kragetæer kunde nu forblive urørt i Læbertassen under min Brystbug."

Geert fortaug her, at Mogens Gjøe havde tilføiet i Brevet en Anmodning til Iver Juel om at ledsage ham, hvilket kun var blevet forhindret derved, at Geert i Brede over den ugjæstfrie Modtagelse brat var faret af Strandet.

"Nu," foer Geert fort, "gik det den tredie Dag hovedkulds affted med Erik og hans Svende i Følge gjennem Sallingland til Anders Steel paa Hegnet. Han var strax vor Mand, og vi rede med ham flux til Bu-

strup, hvor Erik Krabbe tog gjestmildt imod os, og vi havde der en Fandens Aften med Brædspil og Driften, saa hver Daler, Nigens Hofmester havde stjæket mig, gif af min Fille og i Anders Steels; dog krævede Nigets Tjeneste og min Ansæelse som Nigens Hofmesters Udsending, at jeg ei teede mig som en Pralfer, saa det fortrød mig ikkun libet."

Tilhørernes Patter brød atter løs, men da der igjen blev tyft, tog Geert fat paany og sluttede sin Beretning saalunde:

"Vi havde nær forsovet os paa Bustrup, men vi vare dog i Saddelen i temmelig god Tid, og nu rede vi, Erik Krabbe og hans Svende i Følge, vi vare over fyrgetype væbnede Mænd i Hob i Alt, over Grathe Hede til Kjersholm, hvor vi kom huus paa Erik Sandberg. Med ham maatte vi kjeves en Stund, og hans Kvinde græd og svor, det vilde koste Erik hans Hoved, satte han sig op mod Nigens Raad; men vi fik hende stillet tilfreds, saa der blev Griin efter Graad, og vi rede glade med Erik Sønder paa."

"Nu, Geert," sagde en af Tilhørerne, "I gjorde Ebers Sager vel og fik tænkelig stor Tak af Nigens Hofmester?"

"Jeg fik Tak og Noget desforuden," svarede Geert og klappede paa sin Fille. "Harde jeg saa og ført ham fire gode Mænd og deres Svende til, foruden Iver, som red sin egen Kaas, og red vi det sidste Døgn saa vel tolv Mile, saa det var alt det, at vore Dg vandt herhid over Bjergene."

"Jeg kjedes alt længe ved den Snaf," sagde Folmer Rud til Christoffer Kruse og tog ham under Armen, hvorpaa de gif sammen ud af Præstegaarden og henad Beien.

"Jeg forventede," sagde Christoffer, "og at høre Dig berette om Dit Eenspænder-Ridt."

"Ikke er Stort derom at berette," svarede Folmer med en aandsfraværende Mine.

"Lad høre dog, hvor det Dig gif!" bad Christoffer.

„Nu,“ sagde Folmer, „jeg havde god Lykke nogle Steber, dog ikke der, hvor jeg fornemmelig havde søffet det. Det drøie Ridt til Møgeltjør kunde jeg sparet, al den Stund min Frænde, Knud Jørgensen, ifkun havde fofse Ord til Svar og ganske og aldeles Intet vilde høre om Hertug Christiern. Han var alt i Opbrud for at drage til Korsør og værge for sit Lehn.“

„Nu,“ mente Christoffer, „deri handlede han ikke uret.“

„Det bæres mig fore,“ sagde Folmer hovedrystende, „at ikke han vil gjøre de Lybste stort Afbræk. Det er saa fat med ham, som med Flere; de frygte den ene Christiern paa Stændens Begne, den anden for Kirkens og Troens Skyld, og bliver da efter det Sæt Riget fremdeles kongeløs.“

Folmers Formodning gik bedrøveligt i Opfyldelse; thi allerede inden Maanedens Udgang havde Knud Knud hylbet Grev Christoffer, og han fulgte saaledes det daarlige Exempel, som næsten hele den sjællandske Adels gav, idet den for at redde sine gode Lehn med forargelig Hurtighed hviiede Rakten under det lybste Nag.

„Bare saa og,“ vedblev Folmer, „vi Kluder til alle Tider stærkt kirkelige. Da Knuds Søn Jørgen blev christnet, da maatte ingen ringere Faddere til, end Sancte Jørgen og Sancte Christof, og Gudmoder blev Jomfru Maria selv — et sært Gøglespil, det! Er da og jeg, den eneste Lutheriske af Slægten, som det sorte Faar i Flokken; nu, der skal være en Bæt*) i hver Væt! Jeg voldes Mine Græmmelse, og det bliver tænkelig endda ikke derved.“

„Hvi saa?“ spurgte Christoffer.

Folmer taug et Dieblit og sagde saa:

„Du bringe Margaret Mogensdatter, den første Gang Du hende seer, min Hjertens Hilsen og bede hende være forvisset derom, at ingenfinde ganger hun mig af Minde.“

*) Skiftning.

„Ei!“ udbrød Christoffer studsende, „er det saa fat?“

„For at give Dig den Hilsen til hende,“ sagde Folmer, „drog jeg Dig herud.“

Christoffer taug, men Folmer læste i hans Aasyn kjendeligt Mishag.

„Du vide det nu,“ tog Folmer atter til Orde med fast Røst, „at fange vi Fred her i Riget igjen, og faaer jeg nogen Tid atter Foden under min Bord-Ende, da skal, vil Gud, Margaret Mogensdatter sidde hos som Huusfruen. Du tier kvær, Christof?“

„Vel, at Du seer det an,“ svarede Christoffer; „nu er ikke Tid at elske, men at tjene sit Fødeland, og vide vi ei heller, hvad Dag det bryder løs her i Jylland med Blodstyrtning, Rov og Brand.“

„Derfore er jeg her,“ sagde Folmer, „og drager nu Sønder paa imorgen i Rigens Hofmesters Følge, gaaer Alt her idag, som han det venter og sikkert troer. Du sig mig dog nu og Dit Hjertes Mening om Margaret!“

„Der foer mig nogle Tanker gjennem Hovedet,“ sagde Christoffer, „dem jeg dog nu helst holder for mig selv, fornemmelig da jeg veed, Du er den Mand, der raader sig selv.“

„Jeg seer, Du kjender mig!“ svarede Folmer og nikkede.

„Dog vide Du,“ vedblev Christoffer, „at under jeg end Margaret Mogensdatter godt, jeg under dog Dig end bedre!“

„Vi have vanskelige Aaar,“ sagde Folmer efter et Dieblits Tausshed, „fornemmelig fordi Margaret er saa ærefjær. Ikke mene Du, at hun trænger sig paa, tvært derimod viser hun mig snarest af. Alt, hvad jeg formoder, Du nys tænkte, er kommet til Orde mellem os. Ikkun Herren veed, hvad Enden monne blive; dog er det nu saa, Christof, at jeg ikke kan leve hende foruden.“

Christoffer saae sin Ven i Øinene med et deeltagende Blik, rakte ham Haanden og sagde:

„Ikke venter Dig da blide Aaar, Folmer! og faa-tallige ville Dine Venner blive i den Sag; dog skal jeg

findes iblandt dem og heller ikke nu unblade tro at overbringe den Gilsen."

Folmer taltebe sin Ven med et varmt Haandtryk, og derpaa begave de sig til Kirken, hvorhen allerede Menneske-Strømmen bevægede sig.

Herredagen var berammet til Klokken otte, men en heel Time forinden ringede den store Klokke i Sanct Søren's Kirkeetaarn for at forkynde, at nu nærmede sig Tiden til det vigtige Møde. Forunderligt ellers, at ikke den mægtige Helgen, Sanct Severin, ved denne Leilighed lod et eller andet Mirakkel see, som at Klokkens Anevel hang urokkelig og ikke lod sig røre, eller at Klokken selv foer ud af sit Slughul og borede sig dybt i Jorden, hellere end at kalde sammen saa stor en Flok af de argeste Kjætere, der snart skulde spinde deres Rænker paa Sanct Søren's indviede Grund, og som eftertragtede intet Mindre, end at sætte paa Thronen en Fyrste, som havde sagt, at han hellere vilde gaae tilfods derfra og lade Alt ligge, end taale Papisternes ugudelige Væsen, og som alt i sit eget Hertugdømme havde handlet derefter og budt Kirkens Tjenere Braadden.

Almuen havde forsamlet sig i temmelig stor Mængde omkring Kirkegaard's-Muren, fornemmelig ved Ingangen; dog vare Bønderne meest komne af Nysgjerrighed og for at see Rigets store Herrer og Prælaterne. De vidste jo, at de ikke formaaede at udøve nogen Indflydelse paa det vigtige Spørgsmaal, som nu skulde afgjøres, og desuden var Kongevalget en Sag, som laae dem fjernt. Deres Bæe og Vel afgang mindre af Kongen, end af de Herrer, som vare nærmere ved Haanden, og de forestillede sig ikke, at det Kongevalg vilde have nogen Indflydelse paa deres egen Stilling. Denne Egns Bønder befandt sig forholdsvis vel under Kirkens milde Scepter, og de, der ikke vare Klostersjenerere, ønskede intet Bedre, end at blive det. I det Hele tænkte de, at Indsættelsen af en ny Konge var de store Herrers Sag, og de saae da til med ubeeltagende Tilskuere's Biggyldighed.

Dog bleve de vakte af deres Sløvhed ved en fanatistisk Benediktiner-Munk fra Boer Kloster, der havde stillet sig paa Kirkegaardsdiget og derfra ivrigt talte Kirkens Sag og stemplede Hertug Christierns Valg som en Helvedes Gjerning, der vilde drage det ganske Folk ned i Fortabellens Afgrund. Hans Ord vare mønede paa de højeste Adelsmænd, af hvilke allerede en stor Stare var forsamlet inde paa Kirkegaarden, men naar de loe ham ud og vendte sig fra ham, forsmaaede han ikke at tiltale den menige Almue, som hørte paa ham med desto større Andagt; thi det var saare langt fra, at den lutheriske Lære havde vundet Indgang hos Bønderne, ja der skulde gaae en heel Mennefsaalder efter Reformationens Indførelse, inden den trængte igjennem til Folkets Masse. Dog maatte den nidjære Munk bøie haarde Ord og skarp Tilretteviisning selv af papistiske Adelsmænd; thi Urefrygten for Geistligheden havde lige fra Kong Hans's Dage været i stærkt Aftagende hos Adelen, hvem det, uanset de kirkelige Ansættelser, behagede vel, at Munkenes Havesyge og Overmod stællede.

Med stor Dristighed og bedre Held tiltalte Munken de to første Rigens Raader, som indfandt sig, nemlig Ribbersmanden, Hr. Ove Vincentsen Lunge til Tirsbæk og Niels Brok til EsSENDORP *). Da de nærmede sig Indgangs-Porten til Kirkegaarden med deres Svende foran sig, som stødtes og puffedes med Almuen og med høie Raab gjorde Plads for dem, sprang Munken ned fra Diget, gif dem imøde og standsede dem, idet han tildelede dem sin Betsignelse, som de modtog med blottede Hoveder.

„Gud og den hellige Severin benevide Eder, Hr. Ove og Eder, Niels! I komme først til det høie Raad, hvilket tykkes mig at være et godt Rådsel. Guds hellige Moder og alle Helgene styrke Eders Villie og Tankesæt, saa I træffe en Beslutning, der vil worde den hellige Kirke til Beskjærmelse og Riget til Bestand!“

*) Gammel Estrup.

„Tak, ærværdige Faber, Tak!“ svarede Niels Brof og satte atter den beffjedrede Hat paa fit Hoved for at gaae ind med Hr. Dve, „jeg tænker, I faaer ikke Aarsag til at bande os, naar vi efter endt Raadslagning gaae herfra.“ www.libtool.com.cn

Dog gik denne Spaadom ingenlunde i Opfyldelse; thi de gode Herrer havde endnu ikke prøvet Kræfter med en Stærkere, nemlig Hr. Mogenss Gjøe, som nu kom, ledsaget af et stort Følge. Munkens Dine funklede af Had, da han saae sin Stands dødelige Fjende nærme sig, og kun Frygt for at blive straffet paa Kroppen afholdt ham fra lydeligt at udtale en Forbandelse. Dog formaaede han ikke ganske at mestre sin Livensskab, thi han traadte frem, løfede sin høire Haand advarende og sagde:

„Høit er Herrebud, dog høiere Guds Bud, det drage I Eder til Minde idag, Hr. Mogens!“

„Afveien Dit papistiske Kreatur!“ raabte en af Svendene, som med draget Sværd gik foran Kigens Hofmester for at gjøre Plads og gav i det Samme Munken et Puf, saa han tumlede tilbage. Hr. Mogenss bød sin Svend ikke at bruge Bold, men nu løb Munkens Forbandelse stingrende efter ham, da han gik ind ad Kirkegaardens-Porten, og stor Lummel opstod, idet et Par af Svendene drev Munken bort fra Indgangen og ind i Føllets Skare, som lukkede sig om ham. Dog saaes han strax efter atter paa Steendiget, stirrende efter Hr. Mogenss høie Stikelse, idet den forsvandt gennem den lave Kirkedør, som om han havde ventet, at Dørhvelvingen vilde styrte sammen og knuse denne Kirkes arge Fjende.

Efterhaanden indfandt de andre Kigens Raader sig, og tilsidst kom det store Bispetog fra Om, ledsaget af næsten to hundrede berebne Svende. Dog vare de Sværd, Kigens Hofmester og den menige Abel havde til sin Raadighed, det nu langt overlegne i Antal. En sluttet Trop stillede sig ved Indgangen og modtog Prælaterne med Ærbødighed, men formentede deres Svendes Afgang til Kirkegaarden, paa nogle faa nær. Dette huede Bisperne ilde,

men de skjønne, det var nu raadeligt at gjøre gode Miner til flet Spil, og Styge Krumpen hvistede til sin Fodermarssk, at han skulde holde Folkene samlede og om muligt siden forsøge at trænge ind.

Alle Bisperne prangede i Fløiel og Silke, og blandt dem skinnede fornemmelig Styge Krumpen i Præmonstratensernes sneehvide Kjortel, idet han med megen Anstand, men fuld af mørke Aelser, gik ind i Kirken. Ove Bilde's Afshyn var alvorstfuldt, men freidigt, som om han stolede paa sin gode Sag og i intet Fald frygtede Vold; men Oluf Munk og Jørgen Friis stak Hovederne sammen og blussede af Harm.

I den anseelige Kirkes Chor var hensat et plumpt Egetræs-Bord med fjorten Stole om, og der toge nu de Herrer af Raadet Plads, efterat de med al Høvisshed havde hilset hverandre. Rigens Hofmester indtog Forsædet for den ene Bordende og næst ham havde Prælaterne, som de Fornemste, deres Pladser. Ved Bordets høire Side sad Jørgen Friis, Styge Krumpen, Mogens Munk, Erik Banner, Holger Rosenkrantz og Iver Juel, ved den venstre Ove Bilde, Oluf Munk, Preddbjørn Bodebust, Mogens Bilde, Ove Lunge og Peder Lykke, medens Niels Brøl tog Plads for den nederste Bordende, idet han fremtende sagde: „det passer sig vel for en af de faa Drotter at sidde eensomt.“

Da Raadet var sat, reiste den ældste Bisp, Jørgen Friis, sig flux og holdt, dobbelt foranlediget dertil, som han sagde, ved Stedets Hellighed, en Bøn, som dog ingenlunde var skicket til at lyse Fred over Forhandlingerne; thi vistnok blev Herren og alle hans Selgene paakaldt, men snarest, som om der var bittere Fjender af alt Helligt tilstede, der skulde lyses, og den Bøn blev saa lang, at Rigens Hofmester havde al sin Selvbeherstelse behov for at høre den taalmødigt til Ende; men da Bispens omsider tang, reiste han sig brat, og der var over hans Afshyn og i hans Holdning en Alvor, Værdighed og Fasthed, som, endnu inden han havde sagt et Ord, lod hans Brødre i Raadet med eller mod deres Villie føle, at han var en

Mand, der ikke veg fra sit Forsæt, og som var sig sit Ansvar fuldkommen bevidst. Han taug nogle Sekunder, og de Andre stirrede forventningsfulde paa ham, indtil han omsider lod sin Røst høre og strax gik lige til Sagen. I et mesterligt Foredrag, ligesaa klart og befindigt i sin Begyndelse, som kraftigt og varmt i Slutningen, anbefalede han Hertug Christierns Valg. Han undgik Alt, som kunde opirre hans Modstandere og fæstede alene Blikket paa Hovedsagen: Fædrenelandets Fare og Nød. Han prisste Hertugens Dyder, kaldte ham en viis, sindig, betænksum Herre, frygtende Gud, af rene Sæder og et mildt Sindelag, dog fast og besluttet i Farens Stund, vel værdig at bære Kronen og væрге for Riget, til hvilket han endda bragte Hertugdømmernes stjerne, lystelige Lande og hele Magt. Han minde om Raadets Løfte til salig Kong Frederik den Første, efter hans Død at vælge en af hans Sønner og spurgte, om der da kunde være Tvivl længere om Valget?

„Ville I,“ spurgte han, „i denne overhængende Fare kaare en Mand, hvis stærke Haand evner at føre Scepter og Sværd, hvad heller lægge baade Dele i en elleveaarig Drengs svage Barnehaand? Hvor er den Mand, der skulde styre den Haand, kaare I Hertug Hans? I nævne mig ham! En Mand have vi behov, og er der da ingen anden Udvei for os, som ville Danmark's Frelse, uden denne, at lægge Tøilerne samlede i Hertug Christierns Hænder, haabende, at vore Brødre paa Derne og i Skaane saa og de i Norrige siden ville godkjende vor Beslutning, den vi ikke tage egenmægtigen, men dertil af Tibernes Bannfelighed og den brat overhængende Fare.“

Dyb Taushed fulgte paa Mogens Gjøes Tale, der visseilig ikke ganske havde forseilet at gjøre Indtryk paa nogle af hans Modstandere, navnlig ikke paa den meest fædrenelandsfjendelige af dem alle, Bisp Ove Bilde; men andre forbleve kolde, som Stygge Krumpen, der hvistlede til Jørgen Friis:

„Den Tale flød som Mælk af et fuldt Dver; dog hænger ikke den Sag af favre Ord; vore Vota skulle snart gjøre Alt af, men i ganske modsat Retning af det, Mogens Gjøse attraaer; ørkesløst da at spille Tiden med Modsigelse.“

www.libtool.com.cn

Predbjørn Bodebust var dog af en anden Mening; thi han reiste sig brat og tog Ordet mod Rigens Hofmester og det med stor Hestighed, idet Bisperne lydeligt gavederes Bisald til Kjende. Efter ham talte Bisp Dve Bilde, i findig og mild Aand, men uden den fornødne Fasthed; thi vel tilstod han, at Riget var i Fare, og at Hertug Christierns Valg turde være ønskeligt, naar man blot saae hen til denne Verdens Anliggender, men at Guds og Kirkens Sag gif over Alt, og at det var hans hellige Pligt at modsætte sig en Kjætters Valg. Den fromme og fædrelandskjærlige Bisp's Afsyn og Stemme forraadte den smertelige Kamp, der foregik i hans Indre, og hans Tale bidrog snarere til at svække hans Parti, end til at styrke det.

Afstemningen gif derefter for sig, og til Bispernes store Overtæffelse viste det sig, at af de verbdlige Raader havde kun to, Mogens Bilde og Predbjørn Bodebust, med dem stemt paa Hertug Hans, Resten havde laaret Hertug Christiern. Der stod altsaa otte mod sex, men fuldstændig Eenstemmighed var i en saa vigtig Sag fornøden. Forsamlingen hævedes nogle Dieblitte, og Raadets Medlemmer gif op og ned i Kirken under heftig Ordvejel; men det rygtedes udenfor, hvorledes Sagerne stode, og flere ansæte Mænd af den menige Adel begave sig nu ind i Kirken, deriblandt Hr. Mogens fra Tjele, der først og fornemmelig hilste paa sin Morbroder, Bisp Dve. Han fik dog en temmelig kold Modtagelse, og bedre blev det ikke, da Bispen klagede sin Rød for sin Søstersøn, men denne svarede:

„Morbroder skalde helst falde til Føie, thi alt Folkets Hu staaer nu til Hertug Christierns Valg som eneste Frelse for Riget.“

„Det kjendes,“ sagde Dve Bilbe med et bittert Smil, „hvo og hvad haver ført Dig til Nye, Mogens! Dog, det bør ikke forundre mig,“ vedblev han med en høs ham usædvanlig Hestighed; „thi nu falde de Troeste fra, og har jeg til min store Sorg og Drøvelse fornummet, at Din Søster Maren har gjort et end større Fald og er vorden en suul Kjætterste.

I Brede vendte Bisp Dve sin Søstersøn Ryggen og gik saa hen til de andre Bisper for at foreslaae dem at drage bort og derved affjære al videre Forhandling; men deraf blev Intet, thi i det Samme styrkede en stor Skare menige Abelsmænd ind i Kirken og i Spidsen for dem Geert Eriksen, der raabte overlydt:

„Vi ville have Hertug Christiern til Konge og ingen Anden! Hvo sætter sig derimod? Med dem ville vi have at skaffe, hvo de end ere!“

De Andre istemmede Raabet, og Forvirringen blev stor, idet Bisperne rædde vege op til Sjalteret.

„Gud tilgive Eder dette, Mogens Gjø!“ raabte Dve Bilbe til Rigens Hofmester. „I og ingen Anden har filllet dette an.“

Mogens Gjø gav intet Svar paa denne Vebreibelse og forholdt sig uvirtfom, idet han hverken opmuntrede den indtrængende Skare, eller foretog Noget til dens Vebroligelse, indtil endelig Bisperne og deres to Meningsfæller, af hvilke endogsaa den mobige og haardnakkede Prebbjørn Bodebust begyndte at blive betænkkelig ved den stigende Larm, lod Rigens Hofmester forstaae, at naar han blot kunde skaffe Raadet Fred, da vilde de paany overveie Sagen.

„Nu, det lader sig høre!“ sagde Hr. Mogens, traadte frem og bad med venlige Ord de gode Mænd, som ikke hørte til Raadet, at vige lidt udenfor, da vilde Sagen nok faae en god Ende.

Da Kirken saaledes med det Gode var bleven ryddet, indtog Raaderne atter deres Plads, og Forhandlingerne optoges paany. Rigens Hofmester lettede Bisperne Omslaget ved en imødekommende Tale, og Bisp Styge Krum-

pen søgte i et jirrligt Foredrag, med mange Omsvøb og under Forbehold, at dække sit og de Andres Tilbagetog. Den nye Afstemning gav da det Udfald, at den tilstedeværende Trediedeel af Danmarks Rigens Raad eenstemmig kaarede Hertugen, siden af Navn Christiern den Tredie, til Danmarks Konge.

„Nu er det steet!“ udbrød Bisp Ove Bilde i dyb Bevægelse. „Gud og hans Hellige lad det blive Danmarks Rige til Gavn og dog naadeligen afvende al Skade og Fordærv, deraf kan flyde for den hellige almindelige Kirke!“

Det blev dog ikke ved dette fromme Ønske, thi Afskilligt blev aftalt og vedtaget, ikke blot til Stændernes, men ogsaa til Prælaternes og Kirkens Beskyttelse, hvilket Sidste dog under de paafølgende Begivenheder viste sig ganske virkningsløst. Maalet var dog endnu ikke fuldt for Bisperne; thi det maatte strax afgjøres, hvem af Raaderne der skulde drage til Hertugen og tilbyde ham Kronen, og nu sørgede Mogens Gjøse for, at Papisternes Nederlag kunde blive kundbart; thi han foreslog Bisp Styge Krumpen, Bisp Oluf Munk og Fr. Ove Vincentsen Lunge som Udsendinge, hvilket Forslag Raadet tiltraadte og valgte dernæst til Gesandtflabets Hoved og Fører den Mand, der nok skulde vaage over, at Orindet blev tro forrettet, nemlig Rigens Hofmester selv.

Da Forhandlingerne og deres Udfald kortelig vare nedskrevne og undertegnede, hævedes Mødet, og Herrerne forlode Kirken. Rigens Hofmester forkyndte Kongevalget for den udenfor forsamlede Mængde, og det hilstes af de Fleste med høie Jubelraab.

„Gud naade!“ sagde Styge Krumpen til den Bisborg Bisp, da han steg i sin Karm, „saa kom vi af den Kævestampe!“

„Ved Guds Møder!“ svarede Jørgen Friis med indædt Harm, „ikke lover jeg mig snarligen til Sancte Søren igjen!“ —

Endnu samme Dag tiltraadte Raadets Udsendinge Reisen Syd paa til Hertug Christiern, og Folmer Rud

drog med i Rigens Hofmesters Følge, med Hjertet fuld af Kjærlighed, men dog higende efter at tjene sit Fædreland og løftet af det høie Mob, som bejslede ham. Ofte i senere Tider nævnedes han det som et af sit Livs skjønneste Dieblille, **da han fortrøstningsfuldt drog af Rye, lidet anende, hvor seent og under hvor forandrede Forhold han skulde gjensee sit Hjertes Elskede, uvidende om den Fare, der truede Margaret og om de skumle Rænter, der bleve spundne af Broder Vigand paa Tjele. Den Kulde, Margarets Fader ogsaa under deres flygtige Møde nu paa Herredagen havde viist ham, var ham vistnok paafaldende, men han glemte snart i Begivenhedernes Hvirvel at gruble derover.**

Om Aftenen var det atter stille i Sanct Søren's By, hvis Hunsfædre sad hjemme og eftertalte den Gevinst, det talrige Besøg af Herrer og Evende havde indbragt, og som nu skulde lægges paa Kistebunden. Den næste Morgen gik Alt den vante Gang, Stomageren sad atter ved sin Læst, Bøveren ved sin Bøv, Snedkrens Sæg og Høvl gik, og Gnisterne funklede fra Smedens Eise, medens til de sædvanlige Tider Klokketonerne fra Sanct Søren's Kirke og fra Klostrene i Dalen lode over Mos Søens Bølger. Ingen Lindviet, som nu drog gennem Rye, skulde formodet, at her nys var foregaaet en af Aarhundredets vigtigste Begivenheder, som gjorde en Ende paa det usalige Interregnum og mere, end nogen anden Begivenhed, bidrog til Danmarks Frelse i en af de største Farer, der nogensinde har truet vort Fædreland med Opløsning og Undergang.

Andet Kapitel.

Morbroder.

Den blodige Krig, der var brudt løs over Danmarks Rige, og som i to Aar skulde hærge vort Fædrelands

skjønne og frugtbare Sletter, oprive en stor Deel af Befolkningen og tilintetgjøre saa mange Familiers Lykke og Velvære, har Historien efter en af dette sørgelige Dramas Hovedpersoner givet Navn af Grevens Fejde. Den hidførtes dog ingenlunde ved en fyrstelig Eventyrers Uer-gjerrighed alene, men var tillige og fornemmelig et Forsøg af den mægtige Hansestad Lybet paa at undertvinge Danmark, om muligt, hele Norden, og den var ikke blot et Angreb udenfra, men blev tillige en Borgerkrig.

Grev Christoffer af Oldenborg, en Fyrste uden Land, førtes naturligt til at spille en Rolle i denne Krig, hvis Formaal foregaves at være den fangne Kong Christiern den Andens Befrielse og Gjenindsættelse paa Thronen, et mærkeligt Paasund, naar det erindres, at Hansfestædernes Dronning ingen værre Fjende havde havt, end netop Kong Christiern den Anden, hvis hele Stræben var gaaet ud paa at tilintetgjøre Hansfestædernes for Norden saa ødelæggende Handelsherredømme. Grev Christoffer, Kong Christierns Næstsøstendebarn, var ham imidlertid personlig hengiven og har maaskee en Stund haabet, om Kongen gjenindsattes, da at blive hans Adoptiv søn og Arving til Rigerne; men den dristige og ærgjerrige Mand, i hvis snilde Hoved den hele Plan fornemmelig var undfangen, Lybets nye Borgermester, Jørgen Wullenwewer, havde sikkert ganske andre Planer. Han skjønnede Danmarks Banmagt, nu da Riget var hovedløst og Folket splidagtigt, idet den lutherste Lære havde sprængt den kirkelige Enhed og deelt det i to modsatte Leire, medens Borger og Bonde sukede under Adelsvældens Tryk og lod sine Tanker længselsfuldt gaae til Sønderborg Slot. Snildelig skrev da de Lybste Kong Christierns Navn paa deres Fane, under hvilken saa Borger og Bonde villigt og i Haab om Befrielse flokkede sig, medens alle Kongens gamle troe Tilhængere, tørstende efter Seir og Hevn, atter reiste Hovederne.

Der gik i hine Dage en Frihedsluftning gjennem Europa, fremkaldt ved Morten Luthers feierrige Stormløb mod den affældige romerske Kirke; men det viste sig

snart, at en Omdannelse af Samfundet og en ny Orden stred altfor meget mod Tidens Aand. Den Lighed i Menneſterettigheder, der med ſaa forunderlig Klarhed havde viiſt ſig for Kong Chriſtiern den Andens Tanke, er at ligne ved en for tidlig fremſpiret Frugt, viſnet for Nattefroſtens kolde Puſt. Hans egen voldsomme Udfærd viſte, at hans Hjerte ikke var gennemtrængt af den Billigheds- og Retfærdigheds-Aand, ſom kom tilorde i hans Love, og det er vel et Spørgsmaal, om han, ſelv hvis Lykken var gaaet ham med, vilde formaaet at gennemføre ſine ſtore Reformere. Som han ſelv, ſaa var for en ſtor Deel ogſaa Folket. Tidens Aanderne blusſede nu i denne Fejde vildt op, de rige Adelsmænd bleve forfulgte, deres Gaarde afbrændte og plyndrede, hvor Bønderne fik Magten, Bønderne gruſomt nedhuggede, hvor Adelen ſeirede. Kaſte-aanden var ſtærkere, end alt Andet, og for ſeent indſaae Borger og Bonde, at de ifkun havde været Medſkaber i fremmede Eventyreres Hænder; ikke Frihed, men end haardere Trældom blev Frugten af denne Kamp. Tidens Aanden gav da Adelen Medbør, og uagtet egennyttig Beregning drev en ſtor Part af den til at ſlutte ſig til Hertug Chriſtiern, ſaa maa det dog tilſtaaes, at den danſke Adel i ſin Blomsringetid under den nys kaarne Konge og under hans Søn og Efterfølger, Kong Frederik den Anden, ved ſin Dygtighed og Opoffrelſe for Fædrelandets Vel i det Hele taget gjorde ſig værdig til at kaldes Rigets førſte Stand.

Den ſpenſke Adel fulgte de jydſke Raaders raſke Exempel, forſamledes Sanct Knuds Aften i Helleſø Kirke ved Odense og kaarede der ligesaa Hertug Chriſtiern til Konge. Denne Forſamlings Udsendige afreiſte ſtrax og ſluttede ſig til de jydſke Herrer og Prælater, ſom kom fra Nye, for i Forening med dem at tilbyde Hertugen den danſke Krone. De ſandt ham imidlertid førſt heelt nebe i Preetz midt i ſin Hær; thi Lybækkerne, ſom vidſte, at han forgangen Aar paa ſine Hertugdømmers Vegne havde ſluttet et Forſvars-Forbund med Danmarks Riges Raad, havde uformodet angrebet ham og ſaaledes ſørget for at binde hans

Krigsmagt og dygtige Feltherre, Johan Rangov, ved den sydlige Grændse. Hertugen tog naadigt mod Raadets Udsendinge, erklærede sig villig til at indtage Sædet paa den ved hans Faders Død ledig blevene Throne og drog saa med alle Herrerne Nord paa til Faderslev, hvor der midt i denne Uro var født ham en Arving til den Krone, han først møisommeligt skulde erhverve sig, og dette betragtedes naturligtvis som et godt Varsel. Herredagenes Udsendinge søde den Ære at staae Fadder til den lille Prinds, der en Menneſkealder senere som Kong Frederik den Anden skulde bestige Danmarks Throne.

Da kom den Tidende, at det ellers saa milde fyenske Folk havde reist sig, at Bisp Knud Gylbenſjerne, særlig forhadt paa Grund af den Troløshed, hvormed han i sin Tid i Norge havde loffet Kong Christiern den Anden i Fangenskab, var bleven forjaget fra Odense, at Adelsmænd flygtede fra deres Borge, forfulgte af Almuen, og at alt lovligt Regimente var ophørt. Tilstanden var saa betænelig, at Lehnsmanden i Nyborg, Otto Rosenkrantz, som havde den unge Hertug Hans i sit Huus, var afreist forklædt med ham og havde bragt ham i Sikkerhed paa Sønderborg Slot. Hertug Christiern sendte derfor strax den ringe Styrke, han havde til sin Naadighed, til Fyen, og hans Krigere straffede den fyenske Borger og Bonde saa grusomt, at han vredebes derover og siden drog dem til Regusſtab derfor. Dog, deres Herredømme varede kun kort; thi Grev Christoffer sendte sin Hærfører Everhard Overlader med Landsknegtene og Axel Gjøe, Rigens Hofmesters Broder, med Rytteriet til Fyen, og disse sloge Hertugens Folk ved Nyborg og tilføiede dem saa blodigt et Nederlag, at tretten Adelsmænd bleve paa Pladsen, og henved et halvhundrede bleve saarede, eller maatte gaae i Fangenskab. Grev Christoffer, som næsten uden Sværdsſlag var bleven Herre over Sjælland og den største Part af Slaane, havde nu ogsaa Fyen inde, og den Dag nærmede sig, da han skulde strække Haanden ud efter Jylland.

Under disse fortvovlede Forhold færdedes den udvalgte Konge snart i sin Hær ved Trave, snart i Jylland. Den

18de August hylbedes han af alle Stænder i Horsens og ilede derpaa atter mod Syd, idet han dog i Kolding efterlod en Deling hvervede Ryttere under Jost Globæks Ansærførel, Kjernen til den Hær, der skulde dannes i Jylland, men som meest kom til at bestaae af Landets egne modige, skjønbt i Krigskonsten lidet øvede Sønner. Dithen strømmede da de Adelsmænd, som havde tilbudt den udvalgte Konge deres Sværd, og mangen Eventyrer fandt ogsaa Syd fra Veien derhen. Her var Folmer Rud at finde, saa og Laurids Lunov og mangen anden tro Adelsmand med sine Svende, brændende af Begjærlighed efter at drage Sværdet til Fædrelandets Forsvar, men ogsaa, det skal tilstaaes, efter at lade Borgere og Bønder smage det skarpe, skulde de rejse sig i Jylland, som de havde gjort det i Fyen.

Medens de store Begivenheders Strøm saaledes i nogle Maaneder rullede fort, og Krigen rasede i Syd og Ost, levede man endnu i det nordlige Jylland i dyb Fred. Seendrægtigt naaede paalidelige Efterretninger frem, men Rytterne fløi over Landet som skrigende Krager i Blæst. Hvad der var skeet, viste sig da i forstørret Maalestok, og Behoerne havde kun en meget uklar Forestilling om Begivenhedernes Sammenhæng; men af den fjendtlige Holdning hos Bønder og Ugedagsmænd mærkede mangen Adelsmand, at det dog maatte være kommet til deres Undergivnes Kundskab, hvad Grev Christoffer førte i sit Skjold, og man tog derfor paa Borgene sine Forholdsregler derefter. Vaabnene bleve efterseete og pubesede, Svendene holdtes til Huse, Porte og Døre bleve endnu omhyggeligere stængebe, end sædvanlig, der blev holdt god Vagt om Matten, og enhver Fremmed blev modtaget med den største Mistænsksomhed; thi naar en Fejde i hine Tider brød løs, da vøgede Stimmænd og Landveistrøvere op af Jorden, og skulde hvervede Landsknegte komme og drage gjennem Egnen, da frygtedes de, kom de end som Venner, endnu mere, end Stimmænd, thi de vare de allerværste Plyndrere og gjorde sig stedsbe betalte for manglende Sold hos Landets fredelige Indvaanere.

Under disse Omstændigheder var Stilheden i Tjeles og Vingegaards Omegn ikke meget beroligende. Mændene gik ofte i Plade og Staal, og Kvinderne sad inde som forstræmte Fugle. Dobbelt sørgeligt henrandt da Dagene for Margaret og hendes ulykkelige Moder, som nu ovenikjøbet luedes haardt af den barste Faders og Egtefælles Strengthed og stedse lurende, hadefulde Mistænktheden. Lyngebede af Sorg og knugebede af Ensomheden, hengave de sig Begge til brændende Andagt og kirkelige Bødsøvelser. Stedse snevrere blev den Trylkekreds, Broder Vigand trak om dem; dog, hvor forblindet Margaret end var, det hændte hende alligevel nogle Gange, at hun følte Rædsel, naar Munkens brændende Blik hvilede paa hende, og en uklar Anelse om noget Ondt rørte sig i hendes Hjerte; men det lykkedes ham stedse igjen ved den tilsyneladende store Nidkjærhed for hendes Sjæle og ved sin stedste Venlighed atter at gjøre hende tryg.

En eneste Gang havde hun været paa Vingegaard, og ved denne Leilighed havde Christoffer Kruse overbragt hende Folmer Ruds Hilsen. Han saae det af hendes dybe Rødmen og sunklende Blik, at den Hilsen ikke voldte hende ubetinget Glæde; eller skjulte hun blot Glæden under de stolte og forbeholdne Ord, hvormed hun modtog Hilsenen, eller endelig, foregik der i hendes Hjerte en Kamp af den Art, som sjelden kjæmpes i en saa ung Jomfrues Bryst? Nok, hendes Tale og Færd indgød Christoffer Kruse Agtelse, og han fattebede bedre sin Vens Svaghed.

Anna Enevoldsbatter, der under Laurids Lunovs Ledingsfærd fremdeles hensead paa Vingegaard, en Enkelig, fandt Margaret ligesaa indesluttet og saare ordknapp; men selv gav hun sit Hjerte Luft og Klagebede over sin Huusbonds Koldfindighed. Hvad der endogsaa var mange Mænd en ligegyldig Sag, det maatte vel være Kvinderne end mere ligegyldigt. Anna var lige glad, enten Hertugen eller Greven seirede, og enten Danmarks Konge fulde hedde Christiern eller Christoffer. Hun mente dernæst, at Laurids Lunov mindre var draget i Leding af

Pligtfølelse, mere af Lyft til Hærvært og Eventyr, saa at hendes Holdning ikke svarede til de skjønne og fortrøstningsfulde Ord, hun paa sin Bryllups-Aften havde udtalt for Rigens Hofmester. Hendes Brødre og Fr. Mogens paa Tjele ~~forbleve dog ved~~ Hjemmet og beholdt deres Svende hos sig for at værges for Kæden, hvilket let lod sig gjøre, fordi den udvalgte Konge endnu ikke havde fornøden Magt og Myndighed, og hvilket de selv fandt forsvareligt, saa længe der ikke skete noget Anfald paa Jylland.

„Somme Mænd,“ sagde Anna med Taarer til Margaret, sigtende til sin Egtefælle, „elste deres Sværd høiere, end nogen Kvinde. Vilens Hviin og Hagebøssens Knald lyder lystligere i deres Øren, end deres Hjertens-tjærs Røst, og de lide bedre at vade i Blod, end at vandre med os gennem Blomster.“

Ide Nielsdatter derimod havde et andet og modigere Sind. Det krænte hende, at Knud ikke var draget i Lebing, og hun skofede ham nu og da for hans Afhængighed, og fordi han fandt sig taalmodigt i den; thi hun og Knud talte jevnligt med hinanden, da han ved hver gunstig Leilighed søgte til Vingegaard; men han havde ingenlunde altid Glæde af disse Farter; thi det forekom ham, at Ide var drillesyg, hvorimod hun ikke sjelden fandt Behag i at modtage Opmærksomheder af Thomas Kruse og gantes med ham. Thomas havde aabenbart forbundet sin Brede og igjen begyndt at fatte Haab om at vinde Ide Nielsdatters Hjerte, idet han betragtede hendes Forelskelse i Knud som en Barnagtighed, der vilde gaae over med Tiden. Uagtet Ide var Knud tro i sit Hjerte, kunde hun dog ikke faae Bugt med sit lunefulde, viltre Sind. Havde Knud været i Lebing med Fare for sit Liv, da vilde hun dyrket ham som en Helgen, og Thomas vilde neppe faaet et Smil af hende; men nu da Knud gik hjemme og drev, plagede hun ham, som hun elskede, og indgød hans Dødsfjende et falskt Haab, en fordømmelig og farlig Leg, hvis Stjebnesvangre Følger hun i sit ungdommelige Overmod ikke forestillede sig.

Det var saamænd ikke med Knuds gode Villie, at han forblev ved Hjemmet. Han sølte sin Afhængighed og Orkesløshed bittert, og han havde ikke unbladt at bede sin Fader om Orlov til at drage Sønder paa med et Par Svende og slutte sig til Holmer Knud. Dog, Hr. Mogens syntes at finde et forunderligt Behag i daglig at see et forhadt Ansyn og plage sit Offer; maaskee vilde han heller ikke i disse Uroes Tider assee, hverken Baaben eller Svende, thi Knud fik det Svar:

„Du kan bide, indtil jeg selv drager i Lebing, da er det tidnok.“

Saa tænkte Knud mere, end een Gang, paa at rømme fra Tjele og prøve sin Lykke paa egen Haand, og han vilde sikkert gjort det, havde ikke hans Skinsyge mod Thomas Kruse fængslet ham til sin Hjemstavn. Han bad til, at Krigen vilde drage sig mod Nord og Tjele blive berendt af Fjender, for at han kunde vinde Hæder ved at forsvare sin Fædreneborg, og maaskee vilde han tilsidst for at tjøle sit Mod, udæstet Thomas Kruse til Tvekamp, hvis ikke et uventet Besøg havde givet hans Tanker en anden Retning.

Det var en smuk Septemberdag henad Aften. Hr. Mogens var fraværende paa en liden Rundreise i sit Lehn, ledsaget af Broder Vigand og nogle bevæbnede Svende. Knud stod i Bedkasten ved den yderste Port, ifærd med at tilhugge Landser og Pile til sin Armbrøst; thi han agtede at benytte sin Faders Fraværelse til den næste Morgen at anstille en liden Baabenleg og et Dystridt, og den gamle Gaardfoged Jesper, som i sin Sunsbonds Fraværelse stod for Styret, havde Knud kjær og modsatte sig derfor ikke hans Ønske. Den Gamle stod selv og saae til, medens Henning og et Par Svende hjalp Knud med Arbeidet. Henning stod heelt oppe paa Toppen af den store Bunte Udhugst og Kvas, hvorfra han havde Udslgt over Ydermuren til Veien, og smed Grene ned til Svendene, som da tilhuggede dem raat, hvorefter Knud gav Landsjerne og Pilene den sidste, finere Behandling.

„Den Staver er stind og dog smidig,“ sagde Jørgen

Gaardsvend, en svær sortsmudset Karl, idet han rakte Knud en raut Afteggen; „den brydes ikke sønder, rendte Du end imod mig, Knud, siddende paa Ravnsvenske og jeg havde Graamunt under mig.“

„Ravnsvenske logt Graamunt,“ sagde Jesper Gaardfoged bestemt, „maa forblive i Baasen imorgen. Huusbond har ladet sig nøie med ringere Og paa denne Fart, for at have Livhestene friske, om Noget skulde ufornødet paakomme; ikke skulle de da rides til Stamme her hjemme imens i en Baabenleg.“

„Vel, Jesper, vel!“ sagde Knud; „vi maa tage til Takte med et Par af de gamle Og, ere de end tunge og stridige at faae Skit paa til et Dystridt. Give dog min Helgen, Sancte Knud Konge, det var Alvor og ikke Leg!“

„Ikke ønske Du det, Knud!“ svarede gamle Jesper med Alvor. „Den Stund kan, Gud naade! komme, før vi det vente, at vi Alle ride af Gaarde i Plade og Staal. Harde jeg saa og en ilde Drøm inat, som end staaer mig for Hovedet.“

„Lad høre den Drøm!“ sagde Knud.

„Bedst ei at tale derom,“ mente gamle Jesper og antog en vigtig, hemmelighedsfuld Mine, men formaede dog ikke at tie. „Jeg færbedes midt i et stort Slag,“ sagde han med dæmpet Røst, „og saae Hr. Mogens mandelig stridende paa Ravnsvenske. Da foer en drabelig Karl frem og gav ham et Hug midt i Panden, saa han segne af Hesten, raabende: det haver J vel bestilt!“

„Bare vi blot saa vidt,“ sagde den usforbederlige Knud, „Saaret uidentagen!“

„Hei!“ raabte Henning oppe fra Kvas-Bunkens Top, „nu faae vi en Gjest.“

„Hvad for en Mand er vel det?“ spurgte Knud, lod Øren hvile og saae op.

„Guds Hellige Moder!“ udbrød Henning og slog Hænderne sammen, „det er en røstelig Karl at see til. Han rider en stærk Kleppert, hans Brynie skinner, som var den af Gulb, en hvid og blaa Fjeder vaier fra Jern-

hatten, et drabeligt Bærge har han ved Siden, en Puk*) i Bæltet og Staalffinner over Knæerne."

"Han maa ikke være langt herfra, seer Du alt det," sagde Knud og smed Øren. "Rider han alene, hvad heller er der Flere i Følge?"

"En Svend, væbnet fra Isfen til Svangen," svarede Henning, "rider efter ham med Kappe og Kandsel."

"Bedst dog," mente Jesper, "at smække Porten i og fritte ham ud," hvorpaa han, fulgt af Knud, ilede hen til Porten; men den Fremmede, som kom i Skarp Trav, var allerede ganske nær. Han standsede dog nu brat sin Føst og hilsede høvift.

"Er denne Gaard Tjele?" spurgte han paa Dansk, men med et fremmed Tonefald.

"Den kaldes saa," svarede Knud tørt og mønstrede med stor Opmærksomhed den fremmede Rytters kraftige, knokkelstærke Skikkelse og hans skjønne Udrustning. Hans Holdning var stolt og rank som en øvet Krigers, Ansigtet brunet af Solen, Haar og Skjæg kulført, Trækkene grove, og deres Barsthed forsøgedes ved en dyb Stramme over det venstre Dienbrøn. Dinene vare lysegraae og Blikket røbede Snubed.

"Fr. Wogens Lauridsen, som eier denne Gaard, er han til Huse?" spurgte den Fremmede, efterat han paa sin Side havde mønstret Knud med et Smil, som paa det barske Ansyn maatte kaldes velvilligt."

"Nei, han er forreist," svarede Knud, mens Jesper og de Andre imidlertid i Stilhed havde væbnet sig hver med en Øre.

"Dog er vel hans Huusfrue til Huse?" spurgte den Fremmede og red et Par Skridt nærmere.

"Hun er saa," svarede Knud og vogtede paa den Fremmedes Bevægelser.

"Hende agter jeg fornemmelig at gjeffe," sagde den Fremmede. "I frygte ingen Overlast af mig," vedblev

*) Kort Dolf.

han og saae til Jesper og Svendene med et Smil, „men kom jeg i sjendtligt Niemed, da vilde de Gaandøger kun kyse mig libet.“

Som han havde sagt dette, gav han sin Hest af Sporerne og satte i et Spring ind ad Porten, saa de Alle foer fra hverandre.

„Ha, ha!“ loe han med dyb Røst og vendte sig mod Knud. „Er Du i Hr. Mogens Lauridsens Brød?“

„Nei!“ svarede Knud i stor Farme og traadte atter kjælt frem, „jeg er hans Søn.“

„Da sig Du mig smukt Dit Navn, og om Du har Sødfkende; jeg spørger i god og venlig Hensigt.“

„For Djævelen,“ svarede Knud, „underlig Tale af en Mand, der lige nu vilde ride os neber! Dog skal I have mit Navn, som er Knud Mogensen; men saae vi ikke snarest Ebers til Gjengjeld, da skal I sluttelig saae at fornemme, at vi her paa Tjele have bedre Vaaben, end smaa Gaandøger, og at vi vide at bruge dem.“

„Vel talt af en Knøs som Dig, Knud Mogensen, der høist kan tælle tyve Sommer.“

„End saae jeg kun den attende,“ svarede Knud.

„Bed Sanct Andrews!“ udbrød den Fremmede.

„Du er fremmelig og af Dig vorder en Rjæmpe. Nu høre Du stort Ryt, som vil fryde Dit Hjerte. Den, der nu taler til Dig, er Din Moders Broder, John Craigengelt!“

„Mon?“ spurgte Knud høilig overrasket; „min Moder mente alt længe sin Broder død.“

„Nu,“ svarede den Fremmede, „hvem ikkun Rytet dræber, har let ved at stande op paany. Tvivler Du, da træd hid og see her paa mit Brystharniff dette Vaabenmærke! Kjender Du igjen Craigengelternes trende Fjst og de Grahamers Jbfaller?“

Det Beviiis overtydede den tvivlende Knud, der høilig søffede, at denne drabelige Kriger virkelig maatte være hans rette Morbroder. Han bevægedes i sit Hjerte, rakte Haanden frem og sagde:

„I modtage nu en hjertelig Velkomst af mig, Ebers

Søstersøn! I stige flux af Hesten, Morbroder, og gaae med mig op til Moder, at hun kan omfavne Eder."

"Først vil dog jeg," sagde gamle Jesper med et mistroisk Blik, "gaae op og vare Genete ad; det turde ellers lyse hende ræddeligt paa en Stubs at see en død Mand levende."

"Genete?" spurgte Morbroder; "mente jeg dog, Din Moders Navn var Janet. I have vel saa radbrættet hendes gode skotske Navn paa Eders Danst."

Knud gav intet Svar, saa optagen var han af sin Frændes uventede Tilfyndkomst; thi i hans trykkelige Stilling maatte han i sin Moders Broder vente at finde en Ven og Beskytter, og mange Tanker, fremkaldte ved dette Haab, stormede nu ind paa ham. I Tausked gik de op paa Borgen, mens John Craigengelt saae sig opmærksomt om og med sit skarpe Blik syntes at maale Bygningens Forsvarsevne. Snart vare de i Hallen, hvor Genete, som var underrettet af Jesper, stod i stærk Sindsbewægelse for at tage mod den Mand, der anmeldte sig som hendes Broder; men da hun saae den Indtrædende, veg hun tilbage, hævdede Hænderne og udbrød i sit Modersmaal:

"Guds hellige Moder, er det Dig, John?"

"Kom til mit Hjerte, Janet!" udbrød John, radbrækkende det Skotske og med udstrakte Arme.

"Løs jeg troe, det er John Craigengelt?" spurgte hun og nærmede sig frygtfomt; "I seer ham ikke lig, som jeg mindes ham."

"Ha, ha!" loe John, saa det drøede i Hallen, "hvilken Laabe Du er, Søsterlil! En attenaars Knøs var jeg og Du en liden Løs, da jeg drog af Hjemmet, to og tyve Aar ere henrundne siden, og jeg skulde end see den Fløbestjæg lig, jeg da var! Krigen og Alderen har rakket mig, og næsten har jeg, mens jeg lærte mange udbenvelts Sprog, forglemt mit Modersmaal. Rygtet har saa og sagt mig dødt — see nu, at det har løiet og omfavnet Din Broder John!"

"Sandt nok det!" svarede Genete, brast i Graad og gjængelbte Omfavnelsen. "Tilgiv mig, jeg tænkte et Die-

blit, Du var en Bedrager. Og jeg har forandret mig; gjenkjendte Du mig?"

„Neppelig,“ svarede John med et snu Glimt fra sine lyse Dine, „vilde jeg gjenkjendt Dig, havde jeg ikke vidst det forud, at det var Dig. Jeg ventede at skue en fager Kvinde og seer nu en salmet med dumme Dine.“

Knud følte sig krænket paa sin Moders Begne, men den raa Oprigtighed i Svaret bidrog meget til at fjerne enhver Tvivl hos Genete selv. Margaret kom nu til, blev af sin Moder ført hen til John, som tog hende under Hagen med sin store, barlede Haand, gav hende et Kys og udbrød:

„Ved Sanct Andrews! Intet Sted, hvor jeg kom frem, saae jeg skjønnere og kraftigere Møbarn, end Dig. Nu, vi skulle snarest blive gode Venner.“

Margaret saae ikke ud til at være af samme Mening; thi ligesom de Andre følte hun sig skræmmet ved sin Morbroders, raa og barske Væsen, men hun nærede ingen Tvivl om, at han var den Rette, glædede sig over hans Ankomst og bestræbte sig for at overvinde sin Modvillie.

Snart havde John afført sig sin Rustning og var bleven bænkset ved Bordet, hvor der diskebes op for ham med det Bedste, Huset formaaede. Han aad og drak, som havde han fastet og tørstet i Dage, men talte af og til, spurgte til Hr. Mogens og vilde vide, naar han ventedes hjem, men yttrede ingen Vængsel efter at lære at kjende sin Svoger, hvem han ingensinde havde seet. Knud stod imidlertid og undersøgte med Nysgjerrighed Morbroders Baaben.

„Et kosteligt Garnist, dette!“ sagde han og holdt Brystharnisset op, saa det saaes i hele sin Skjønhed.

„Jeg skulde det mene!“ sagde John og tømte sit Kruus, hvilket Margaret strax paahjælpede. „Du finder ikke let dets Lige her i Norden. Jeg gjorde det til ærligt Bytte fra en florentinsk Adelsmand, ham jeg fældede, da vi under den berømmelige Connetable af Bourbon berendte Rom. Det skete Sanct Johannis Dag for syv

Nar siden, da Connetablen og hans Staldbroder, Georg af Frundsberg, førte os mod den hellige Stads Mure; men den store Connetable fandt, Gud naade! selv sin Død i den Dræbning. Vort Vaabenmærke lod jeg saa indridse der hos en Smed ubi Mailand. Jeg har det vide om i Verden, Knud! og det har vaiet fra min Standart over mere, end een Fænnike Landsknegte, al den Stund jeg i Connetablens Tjeneste, som og siden i Keiser Carls, havde en Overstes Rang."

Knud lyttede med Erbødighed til sin Morbroders Beretning om hans Bedrifter, og Genetes blege Kinder rødmede af Stolthed og Glæde. Jo mere hun saae paa sin Gjest og lyttede til hans Tale, bestomere mente hun at gjenkjende sin Broder, saa let saae man Syn paa det, man gjerne ønsker at see. Hvad mon Hr. Mogens vilde sige til den Gjest? Hendes Hjerte brændte efter at udøse sine Belymringer for Broderen, i hvem hun haabede at finde en Beskytter mod sin Ægtefælles Haardhed.

"Er I draget herind i Landet, Morbroder, for at tage Deel i denne Fejde?" spurgte Knud, hvem dette Spørgmaal længe havde brændt paa Tungen.

"Du gjettede der ikke langt fra Sandheden," sagde John og saae ned i Kruset; "dog gjorde jeg den Afstikker herop aleneste for at gjensee Din Moder, og jeg vil forstøve Din Faders Hjemkomst."

"Du have Hjertens Tak derfor!" sagde Genete med et Suk og fjernede sig derpaa for at saae Gjestekammer og Seng gjort rede til sin Broder.

Da hun var gaaet, gav John sig til at stirre paa Margaret, strøg sit Skjæg og smilte. Ullet var steget ham til Hovedet, og Strammen over Dienbrynet, som nu, da han havde lagt Jernhatten, viste sig at være et Ar efter et svært Saar heelt op over Panden, blussede som en sæl rød Stribe og gjorde hans Udseende end vildere. Margaret blev nu først ret opmærksom paa, hvor libet han lignede hendes Moder og forundrede sig derover. Hun ønskede høilig, at hendes Morbroder havde været en mere høvst Mand, mindre lig en simpel, raa Landsknegt;

men netop som denne Tanke foer hende gjennem Hovedet, talte han hende til, og hun foer sammen:

„Strax da jeg saae Dig, min Dulle,“ sagde han og blinkede med Øinene, „tænkte jeg, at slige Dine, som Dine, maae have stultet i Brand mere, end een Unger-
svends Hjerter.“

Margaret rødmede, saae fortornt op og slog atter Øinene ned.

„Nu sig Du mig,“ vedblev han med ubehagelig Munterhed, „Din Fæstemands Navn!“

Margaret hævede sit skjønne Hoved og saae paa John med sit stolteste Blik. Mon den Mand virkelig være min Morders Broder? spurgte hun sig selv.

„Ei, hvor Du seer spanst,“ foer John fort og loe. „Nu, da skal jeg nævne Dig det: Folmer Hansen Rud, saa kalder han sig. Han og jeg, vi drak Broderskab med hinanden i Kolding, og hvad giver Du mig for dette?“

Medens Margaret afvejlende blev bleg og rød, saae hun Morbroder drage frem en stor Læbertaske, og af den tog han et forkrøllet Brev, som han rakte hende.

„Du kan forlade Dig paa mig,“ sagde han saa, „jeg veed af Intet. Nu give Du mig et Kys til Tak!“

Margarets Hjerter bankede heftigt, da hun havde Brevet i sin Haand, og hendes Øine fyldtes med Taarer; men hvor glad hun end blev over Brevet, hun formaade ikke i dette Dieblik at kysse den vilde, skjæggede Kriger, som sad og stirrede paa hende med et Blik, der ingen-
lunde behagede hende.

„I have Hjertens Tak!“ sagde hun og tvang sig til at smile, reiste sig derpaa brat og ilede ud af Hallen, idet hun skjulte Brevet ved sin Barm.

Hun søgte til sit Kammer, og da hun havde naaet dette sit Asyl, skød hun Skabden for Døren. Simpelt nok var dette Jomfrubuur, hvor hun havde leget i sin Barndom og i sin Jomfrustand søgt Ensomhed og Fred. Dog havde hun med de ringe Midler, der stode til hendes Raadighed, givet Kammeret et nogenlunde pynteligt Ud-
seende, og navnlig havde hun ved Binduet indrettet en

hyggelig Krog, hvor der stod en liden Løibænk med et Bord foran, og hvor et Stykke presjet Læbertapet dækkede den kolde Muur. Der ilede hun nu hen, satte sig paa Løibænken og blev siddende der med Brevet i Haanden og stirrede paa Udskriften.

I vore Dage, da Breve flyve mellem Frænder og Venner ved den mindste Foranledning, eller endogsaa uden Foranledning, blot af Meddelelseshyst, er det ikke let at forestille sig Margaret Mogensdatters Følelser i dette Dieblit; thi det var ikke blot det første Brev, hendes Hjertenskjær sendte hende, men det første, hun nogeninde havde modtaget. Hun havde ingen Slægtninge at vejlede Breve med, og hvad hendes Veninder paa Vingegaard angik, da vilde det efter Datidens Sæder været latterligt uden meget vigtig og paatrængende Foranledning at skrive til hinanden paa saa kort Afstand. Bistnok kunde hun føre Pennen, hvilket var mere, end baade Anna og Ibe formaaede, men selv for hiin Tids meest dannede Mennesker var Skriveri en besværlig og brydsom Sag, som man ingeninde af blot Hyst befattede sig med.

Somfru Margaret Mogensdatter ganske venligen tilskrevet.

Saaledes løb Udskriften. Margaret læste den gjentagne Gange, som om der laae en dyb Betydning i Ordene, og noget Nyt var det ogsaa for hende, at hun for første Gang saae sin Hjertenskjærs Haandskrift. Den var ikke skøn efter vore Begreber, men dog ret tydelig og fast og med mange Snirkler; det var ligesom Folmer Rød gjennem den viste sig for hende i en ny Stikelse. Endelig aabnede hun Brevet og læste Følgende:

Kjærlig Hilsen forsendt med Vorherre! Kjære Somfru Margaret, takker jeg Eder kjærligen og gjerne for al Kjærlighed, I mig hidindtil beviist haver og beder Eder være forvisset om, at jeg end er af samme Sind, Eder tro, og vil forblive saa til min Dødedag. Her samles nu et mærkeligt Tal Krigsfolk, nogle hvervede Ryttere, men flere gode Mænd med deres Svende fra ganske Jylland, er her end ingenlunde alle de, som her kunde og

burde være. Naar det gaaer løs, det veed ikkun den alvidende Gud, dog frygte I da ikke for mig; det bæres mig fore, jeg bliver ei i denne Fejde. Vil Herren, da vender jeg karst og sund hjem, og da skal jeg tale Ederes Fader saa til, at vort Fæstensøl snarlig kan vorde drukket. Forgangen Nat traadte jeg i Drømme den Dands paa Bingegaard end een Gang; jeg saae Eder lys levende, og I loe som en Guds Engel. I være glad i Hu, naar I tænker paa mig! I vogte Eder for Broder Vigand og lytte ei for villigt til hans sletteste Tale! Dette skulde siges, vredes I end paa mig derfor. Silfen fra Laurids til Anna! Han lider vel og skrev Hjertens gjerne, men evner det ikke. Tag ei heller mig til Mistykte, at jeg skriver saa ilde! Saa have Gud Eder nu og altid!

Er Kolbing Vor Frue Dag i Høst.

Folmer Hansen Rud
med egen Haand.

Atter og atter læste Margaret Brevet i det svindende Dagsstjær. Alle de Stranker, som hendes papistiske Tro, hendes Uretfærdighed og Tvivl om, at hun var værdig til nogenfinde at blive Folmer Ruds Hustru, havde reist mellem hende og Folmer i hendes Hjerte, og som Adskillelsen havde styrket, de vege nu for Kjærlighedens overvældende Magt. Ikkun det, der stod i Brevet om Vigand, gik virkningsløst forbi hendes Tanke, men hun vrededes ikke derover. Denne Aften var maastee en af de lykkeligste i hendes Liv, og da hun omsider slumrede blidt ind, da smilte hun som en Guds Engel.

Tredie Kapitel.

Rund drager i Leding.

Alt det Tvivlsomme og lidet Hyggelige, der havde været ved Morbroders Ankomst til Tjele, forsvandt med

mærkelig Hurtighed allerede den paafølgende Dag. Han gjorde sit Bedste for at vinde Hjerterne, hørte paa Genetes Klager med stor Taalmodighed, om hans Svar end røbede større Koldsindighed, end hun havde ventet, og i sit Forhold til Margaret udbviste han en Høvlighed, som røbede, at han paa sit omflakkende Liv maatte have havt Held til at færdes i godt Selskab, og at han kunde lægge Vaand paa sin Naturs Bildhed, naar han vilde. Han undveg imidlertid, saa meget han kunde, fortrolige Forklaringer og viste stor Tilbøielighed til lystig Samtale og raa Skjemt. Det lykkedes ham virkelig ogsaa at fremtrylle en munter Stemning, og det Vidunder skete, at Livet paa Tjele blev lystigt og let, hvad det ikke havde været, saa længe Nogen kunde mindes. At see Genete færdes livligt og smilende omkring i Huset og høre Margaret lee, det forundrede høiligt alt Lyndet.

Dog var deres Glæde kun ringe mod Knuds; thi Morbroders krigeriske Fortællinger slukkede hos ham en sand Sjæletørst. Som de den næste Eftermiddag sad sammen i Hallen ved en Kande Rostocker-øl, da sit Knud ved livlige Beretninger en Forestilling om en Landsknechts Liv indtil de mindste Enkeltheder, og han blev tillige indviet i den nyere Taktik, idet Morbroder meget anstueligt skildrede ham Slaget ved Pavia, som han sagde selv at have deeltaget i. Dog blev Knud ogsaa underrettet om Livet i Leiren og om den Disciplin, en Landsknecht maatte underkaste sig, lige fra den Dag, da han mødte paa Mønstringspladsen for at tages i Ed, naar Oversten med blottet Hoved traadte ind i Kredsen, talte sine kjære Landsknechte venligt til og talte dem, fordi de havde labet sig hverve, og indtil den Dag, da Aftakelsen foregik med lignende Ceremonier. Morbroder skildrede for Knud, der lyttede i aandløs Tausshed, en Landsknechts Liv som det frieste i Verden, vistnok til visse Tider fuldt af Farer og store Besværligheder, men til andre Tider i største Overflodighed og fuldt af Jubel.

„Armt maa det Land være,“ sagde Morbroder og strøg sit Skjæg, „hvor vi skulde nødes at fryse eller sulte.

Findes ikke Brænde, da tage vi Stole, Borde og Slabe og tænde deraf et Baal. Ere vi i et Værtshuus, og Regningen løber for høit op, lad Værten ikkun grisle sine Tal med Skridtet paa Bjelken! Naar vi bryde op, da stille vi Huset i Brand, og brænder Huset, da brænder Regnskabet med; men vende vi tilbage, da betale vi dobbelt, om Pungen er fuld."

Dette fandt Knud lystigt, og Morbroder fortaug viseligt de skjændige Grusomheder, Landsknegtene ofte begik; men han sang dog en letsærdig Landsknegt-Vise for ham, som gif paa Tydst, et Sprog, som Morbroder var langt bedre mægtig, end det Skotske, og talte med paafaldende Færdighed. Han tog en Slurk af Kruset og sang:

Zu fechten und zu streiten ist mir jach,
 Drummel und Pfeifen lauf ich nach,
 Will meine Frau nicht mit mir gahn,
 So bleib sie zu Hause, thue wie sie kann.
 Spring ich über einen Wasferbach
 Und ruff ich, sie kömmt nicht nach,
 So ziehe ich bald nach Flandern,
 Siehe mich um nach einer andern.

Den Vise huede dog ikke Knud rigtig. Da Morbroders skurrende Stemme taug, sagde han med større Alvor, end han hidtil havde viist:

"Saa synger tænkelig den menige Landsknegt, ikke en Hovedsmand, som I?"

"Nu, hvad det anbelanger," svarede Morbroder, "da mene Du ikke, at en ret Adelsmand skulde være for god til at vorde menig Landsknegt. Vilde maa Du, at de gode Mænd, der tjene som menige Knegte, de udgjøre en Rode for sig, ere Dobbeltfoldnere, bære Harnisk og føre Pike, hvis Marsag de kaldes Pikenerere; de gjøre al grov Tjeneste, Vagt alene undtagen. Nu, sliig Pikenerer var jeg fra første Færd af, og skulde Du have Lyst til Haandværket, da gjør Dig ingen Betænkning derover at fange an som Pikenerer."

"Morbroder," udbrød Knud og saae rødrende op, "naar I drager herfra, da tag mig med i Eders Følge! Mig længes svarligen efter at prøve Krigens Haandværk,

og opretter I et Regiment, da forund mig en Plads deri, hvilken I saa selv synes."

Morbroder saae nærmest ud, som om han havde lyst til at lee, men han bevarede dog Alvoren og sagde:

"Ei, ei! Ere Svingerne nu vorne Dig saa store, at Dig lyster at flyve af Reben?"

"Ikun for længe," svarede Knud, "har Fader handlet med mig, som var jeg blot et Barn."

"Bed Sanct Andrews!" udbrød Morbroder, "jeg saae mange Mænd, der vare mindre vorne, end Du," og derpaa gav han sig til at tegne med Pegefingeren i det Bl, der var spildt paa Bordet og syntes ganske hensunken i Grublen. Knud ventebe taalmodigt, indtil Morbroder atter saae op og sagde:

"Staaer Din Hu til at drage i Lebing, visselig kan Du da ikke gjøre det under bedre Billaar, end nu i mit Følge og under min Førelse. Jeg er ikke uvillig til at tage Dig med: dog udkræves først og fornemmelig Din Faders Samtykke, saa og, at han udruster Dig med Hest og Vaaben og spækker Din Pung vel, endnu bedre, vil han medgive Dig et Par Svende."

"Det staaer til at haabe," sagde Knud glad, "at I med Eders Anseelse vil kunne vinde Faders Modvillie over."

"Det skal vise sig," sagde Morbroder, stadig tegnende i Blølet. "Et vide Du dog forud, det nemlig, at lader Du Dig hverve af mig, da maa Du følge mig tro, til hvilken Side jeg saa gaaer."

"Er det ikke Eders Agt at stride for Hertug Christiern?" spurgte Knud overrasket. "Jeg mente saa, at den Stund I kommer fra Kolding og drak Broderstab der med Folmer Rud og andre Hertugens Mænd."

"Jeg er en udenvelts Mand i dette Land," sagde Morbroder og saae paa Knud med et lurende Blik, "og mig maa det da være eens og lige hjært, bliver Hertug Christiern, hans Broder Hans, den gamle Bøddel paa Sønderborg, hvad heller Grev Christoffer Ronge her udi Danmark. De ere mig Alle tilhøbe lige gode, saasom

Krigen er mit Haandværk og den Herre den bedste, der byder mig de bedste Vilskaar og den høieste Sold."

Knud kunde ikke forlige sig med en sliq Leiesvends-Tænkemaade, men han skjønnede dog, at Morbroders Stilling var anderledes, end hans egen, og nikkede derfor bifaldende.

"Saa seer da," vedblev Morbroder, "en Mand i mine Raar derhen, hvor Magten og Lykken er. Grev Christoffer er en mandig og ridderlig Herre, for hvis Afsyn jeg mere, end een Gang, har været stebet. Hvad tykkes Dig om ham, der har Slaane, Sjælland og Fyen inde, en god hvervet Hær og Stæderne i Ryggen, medens Hertug Christiern neppelig kan væрге sine Hertugdømmer og maatte slippe Fyen strax ved det første Tag?"

Knud sølte sig, et Barn som han var i Sindet, stor, forbi Morbroder indlob sig paa denne Forklaring og grublede med øiensynlig Selsølelse over Sagerens Stilling, som om det ikke var nogen ringe Sag, hvilket Parti han valgte. Dog løb hans Svar, da det kom, fornuftigere, end Morbroder havde ventet.

"De Hertuger og den Greve," sagde han, "de ere mig lige gode. Størst Tro har jeg til ham, I nævne en gammel Bøddel, men da jeg har fornummet, at Greven og de Lybste fegte for ham, om de ellers mene det ærligt, da er der Intet til Ginder for, at jeg staaer med Eder paa den Side — Intet uden dette, at min egen Fader er Hertug Christierns Mand, har laaret ham i Rye og nys hylde ham i Horsens; ingenstinde giver han sit Minde til, at jeg fegter mod Danmarks ubvalgte Konning."

"Du faaer da gjøre det uden hans Minde," sagde Morbroder, "eller lade det blive. Dog er dette en Fejde, i hvilken nære Frænder staae imod hinanden, og derom blev nys talet meget i Kolding. Saa ung og libet erfaren Du er, kjender Du ikke Verdens Gang. Bærgede ikke Henrik Gjøe, han som døde forgangen Aar i Lybel, mandelig for Kjøbenhavn og satte alt sit Guds til for Kong Christiern, og blev ikke hans Broder Mogens, Danmarks Riges Hofmester, Kongens Farbroders og arge Fjendes, Kong Frederiks

Mand? Staaer han ikke nu fremmest paa Hertug Christierns Side, og hans anden Broder Axel paa Grev Christoffers, han som nys tilføiede Hertugens Folk et stort Nederlag ved Nyborg? Saa staaer og Folmer Knud mod sine Frænder paa Sjælland.

„Rødig,“ svarede Knud, „fegter jeg mod min egen Fader, enddog jeg ikke elsker ham.“

„Nu,“ sagde Morbroder, „Du besinde Dig derpaa. Dog betænk Du endnu dette, at staaer Din Fader paa den ene Side og Du paa den anden, da bliver Eders Gaard frelst og i Behold, hvor det saa gaaer; men staaer I baade paa den ene Side og have valgt den urette, da gaaer I plad til Grunde.“

Knud grublede et Dieblit og sagde saa:

„Ikke begriber jeg, ad hvilken Vej I herfra vil komme til Greven, vi maa da søge Stranden og løbe den Hærsd ad seile i aaben Vaad over Kattegat.“

Morbroder saae i dette Dieblit meget siffig og hemmelighedsfuld ud, men gav ikke andet Svar, end at Knud skulde blive indviet i hans Planer, saa snart han havde taget sin Beslutning og vilde sværge ham Trofskab.

Derefter viste Knud sin Morbroder om paa Gaarden, men denne syntes ikke meget opbygget af det, han saae. Han indrømmede, at Tjele var et stærkt Huus, der lod sig forsvare en Stund, men beklagede meget Savnet af Volde og Grave. Heller ikke i Vaabentammeret var han rundelig med Løvtaler; vistnok var her stor Overflødighed paa Sværd, Landser, Piler, Skjold, Armbrøst, Harnisser, endog saa et Par Hagebøsser, men han vragede det Meste deraf som klobset og forældet. Sluttelig lovede han at give Knud en liben Lektion i Fegtning og lære ham nogle nye Finter og dette førte til, at Knud fortalte om den Vaabenleg, han havde paatænkt at anstille; men han tilstod med nogen Undseelse, at han af Frygt for sin Faders Brede ikke vovede at benytte Rustkammerets Beholdning og derfor selv havde lavet sig nogle simple, men stærke Landser. Morbroder greb Tanken med Begjærighed, da Udførelsen af den lovede ham Tidkort paa et ensomt og i hans Dine

kjedsommeligt Sted, gav Knud et Slag paa Skulderen og sagde:

„Det Dystribt skal gaae an, og vi skulle høilig forlyste Din Moder og Søster dermed! Vi forberede det efter alle Regler end idag og afsætte Pladsen. Saa udsøge vi de brugelige Vaaben her af Rustkammeret. Din Fader, om han skalde komme, maa finde sig deri. Jeg skal tilkjendegive ham, at det Meste er Strammelig, brugeligt til Leg og ikke til Kamp paa Liv og Død. Rast saa Du de Pindelandser og Sprinkelværtskjolde i Bedlasten igjen!“

Knud gik med stor Fryd ind paa Forslaget, og der blev strax lagt Haand paa Værket. Morbroders Svend, Claus, en firstaaren Karl, viste sig at være breven i Alt, hvad der hørte til en Turnering og forstod med en mærkelig Hurtighed at erhverve sig Myndighed over de Tjale Gaardsvende, som glædede sig til Vaabenlegen og villigt udsørte hans snilde Anordninger. Gamle Jesper Gaardsfoged gik brummende omkring, men al Myndighed var gleden ham af Hænderne. Det var ovenikjøbet midt i Høstens Tid, hvorfor Jesper ingenlunde havde tænkt at tilstede Vaabenlegen i det Omfang, som den nu truede med at antage. Rigtignok besørge des Indhøstningen, som alt Markarbeide, af Ugedagsmændene, men i Vjergningstiden pleiede dog Gaardsvendene at hjælpe til; dog Jesper talte for døve Øren.

En grøn Plads mellem Staldene og Ydermuren blev valgt til Turneringsplads, gjort fuldkommen jevn og indhegnet af Pæle, forbundne ved Snore. En lille Forhøining blev sammensømret af Brædder og prydet med Grønt. Denne Tribune var Knuds Værk, og skjønt det hed sig, at hans Moder, Søster og Gaardens Piger fra dette opvoksede Stede skalde betragte Vaabenlegen, havde han dog en anden ung Jomfru i Tanterne, da han anvendte saa megen Møie paa Udsmykkelsen af denne Skjønhedens Throne. Kun Henning Smaadrenge, som han stedse kaldtes, uagtet han var Knuds Jevnaldrende, var Knuds Fortrolige og paatog sig med Glæde det Hverv, som hans unge Herre overdrog ham, idet han endnu samme Aften sendte ham

til Vingegaard med den Hilsen til Kristoffer Kruse, at under hans Faders Fraværelse var hans Morbroder, den berømmelige og mandhaftige Øverste John Jakobsen Crai-gengelt ufornødentlig ankommen, og at han i denne glædelige Anledning og for at hævde sin Frænde søste at see Alle fra Vingegaard, baade Mænd og Kvinder, til et heeldags Gilde fra den næste Morgen Kloden otte flet.

Knud havde ingen Anelse om, at der var foregaaet et stort Omflag i Stemningen paa Vingegaard. Thomas Kruse havde nemlig omsider ladet sin Mine springe, underrettet sin Broder om, at det var hans Agt at gjøre Ibe Nielsbatter til sin Hustru og advaret ham mod de Efterstræbelser, hans Myndling var udsat for af Slegfredsønnen paa Tjele. Dette Skridt havde havt de ubehageligste Følger for stakkels Ibe, som blev underkastet et skarpt Forhør af Anna Seefeld og alvorlig advaret baade af hende og Christoffer. Det gav grædende Taarer og bitter Ordvezel; thi Ibe lod sig ikke saa let bøie, og hendes Formynder opdagede hos hende et uforsagt Mod og en Standhaftighed, som han ingenlunde havde tiltroet den muntre og livsglade Pige. Han var for god og retsaffen en Mand til at bruge voldsomme Midler, hvilket isvrigt i slige Tilfælde i de Tider og endnu langt senere ikke hørte til Sjeldenhederne; men Ibe blev dog nu nøie bevogtet, Christoffer besluttede saa meget som muligt at trække sig tilbage fra sin Nabo paa Tjele og nødsagedes saaledes til at tilintetgjøre det venlige Forhold, han selv havde tilveiebragt. Under disse Omstændigheder var han ikke i Tvivl om det Svar, der maatte gives paa Knud Mogensens Indbydelse; men den Tidende om Genetes Broders ufornødete Ankomst pirrede hans Nysgjerrighed, og han frittede Henning nøie ud. Dog, da han fornam, i hvilken Grad Knud og den gaadefulde Morbroder skaltede og valtede paa Tjele i Fr. Mogens's Fraværelse, blev det ham end lettere at give Henning, med al Tak for Indbydelsen, et afflaende Svar, hvormed Knuds Udsending saare bedrøvede sin Herre.

Dystridtet gif nu lige fuldt for sig den næste Morgen til den berammede Tid. Genete, Margaret og Gaardens

Biger befaant sig paa Tribunen, Herflabet sidbende foran paa en liden Bænk, Lyndet staaende bag dem. Iøvrigt var hvert levende Bæsen paa Gaarden tilstede, lige ned til Svinedrengen og Gaasepiggen, og da en Tønde Ol var lagt paa to Balle og stultet an for at stulle Tørsten, saa forlode endog saa Ugedagsmændene og deres Koner Arbeidet, selv Jesper Gaardsfoged opgav Tøret, og det blev en glad Fridag for Alle.

Morbroder indfaant sig i fuld Rustning og yttrede sin Tilfredshed med det Mandskab, Knud mønstrede for ham, tolv beredne og væbnede Svende. De bleve delte i to Hold, Knud skulde være det ene Partis, Morbroders Svend det andets Fører, og Morbroder selv vilde være Kampdommer; dog havde han lovet Knud at bryde en Landse med ham tilsidst. Henning var Herold og havde forsynet sig med et Horn, i hvilket han stødte, hver Gang Kampdommeren gav Signal dertil.

Turneringen gif da løs og varede et Par Timer under stor Lyftighed. Da Landserne vare forsynede med slabe Træ-Dupper, skete intet andet Uheld, end at et Par af Svendene bleve stødte af Saddelen og gjorde en Kolbytte i det Grønne. Genete og Margaret saae fra Tribunen til med Forundring og Glæde.

Genete syntes heelt forvandlet, hun loe som et Barn, og Margaret jubede og klappede i Hænderne, naar den af Karlene, hun havde holdt paa, rendte sin Modstander af Saddelen. Begge vare de grebne som af en Knus, baade Moder og Datter, ved at see det fremstillet i Virkeligheden, hvorom de saa ofte havde læst og sjunget; thi saa ensomt hendroge de deres Liv, og saa lidet havde de seet af Optog og Forlystelser i stor Stiil, at dette Dystrid, trods det Tarvelige i Anordningen, i deres Dine var en kongelig Forlystelse.

Efter mangt et Dystrid og Fegtninger til Fods, og da Ol-tønden allerede stod paa Held for at udgibe sine sidste Draaber, blev Hr. Mogens's Livhest ført frem, for at Morbroder kunde vise sig i al sin Glands og bryde en Landse med Knud, der alt sad paa Graamunk's Ryg.

Kavnsvenste gjorde nogle vældige Kaprioler, da den fornåm den fremmede Rytter paa sin Ryg, men den berømmelige Øverste viste sig som en øvet Rytter og tømmede den vælige Hingst med stor Behændighed. Saa red han Banen nogle Gange rundt, kastede sin Landsø op i Luften og greb den igjen, hvorefter Knud efterfulgte hans Exempel og stulte sig meget vel fra sit Paraderidt. Derefter indtog de hver sin Plads, sæbede Landsferne og vilde just ride løs paa hinanden, da der pludselig lød et høit Raab, Tilskuerne splittedes ad, og en Rytterfære viste sig ved Stranken. Alle saae derhen, hvorfra Larmen kom, og for deres forfæbede Blille viste sig paa en svebig Hest Hr. Mogens selv og bag ham Broder Vigand og fire bevæbnede Svende.

Man havde først ventet Husets Herre hjem den næste Dag, og Knud havde haabet forinden at saae ethvert Spor af Turneringen udslettet; dog, der var han, og som han sad der paa Hesten, med Balkroten hængende om sit svære Legeme og Hænderne hvilende paa Sæddelbommen, idet han med blege Kinder og et tomt Blit stirrede paa den brogede Scene, lignede han en Billedstøtte. Han havde seet sin forsagte, tungsindige Hustru lee og sladdre, da han kom, Margaret med blussende Kinder og funklende Blille, i hans Dine lig en Banvittig, viste med sit Lommeklæde til Knud, og nu saae han, hvad der var det Forunderligste af det Hele, en vildfremmed Mand, hvem han aldrig før havde seet for sine Dine, siddende i en glimrende Rustning og med sældet Landsø paa hans egen Ganger — maatte han ikke troe, at han drømte, eller blive tilmode, som var han sit eget Gjenfærd, der nu gjestede Tjele for at see, hvorledes det monne gaae til der efter hans Hedenfart? Endogsaa Broder Vigands snu, selvbeherkede Afshyn udtrykte den høieste Forbauselse.

Dødsstilhed herskede et Dieblit i Kredsen. Da drog Hr. Mogens sit Sværd, drev Sporerne i sin Hests Side og satte ind paa Pladsen over Strankens Snore, men Dyret, som var mat af et langt Ridt, stødte an, styrkede og kastede sin Rytter af; Sværdet fløi langt bort, og selv trillede Hr. Mogens hen i Græsset. Nu kom der Liv i

de forstenede Tilffnere, Genete og Margaret ilede ned af Tribunen, Morbroder og Knud sprang hver af sin Hest, og Alle ilede til for at hjælpe den forulykkede Hunsfader paa Fode igjen. Knud kom først, men erholdt strax et Deviis paa, at hans Fader var uskabt, og at hans Forbittrelse ingenlunde var bleven mindre ved Kolbyttten; thi den Gamle reiste sig brat og tilbelte Knud til Svar paa hans kjærlige Forespørgsel en saa eftertrykkelig Kindhest, at han tumlede tilbage. Der stod nu Hr. Mogens i sin fulde Kraft, trykkede Baretten igjen fast paa sit Hoved og raabte, uden at bekymre sig om de Andre, rasende paa Jesper Hunsfoged.

Den Gamle, nu Hr. Mogens's tro Tjener i tredive Aar, traadte frem med Huen i Haanden og en sønderknust Mine.

„Du arge Skalk!“ brølede Hr. Mogens og holdt sin knyttede Haand frem for hans Ansigt, „er det saa, Du holder Orden og Skik, naar jeg drager af Gaarde? Har Du givet Dit Minde til dette ubekvemme Mummespil, og hvo er den Karl der, ham, jeg nys saae paa Ryggen af Ravnsvenske?“

Inden Jesper kunde fremsføre en Undskyldning og give Forklaring, befriedes han af sin mislige Stilling af Ophavsmanden til Ulykken, som stubbede ham til Side, traadte dristigt frem, bukkede høvift og sagde:

„Ikke kan jeg feile deri, at jeg har velbyrdige Hr. Mogens Lauridsen for mig?“

„Ved Guds hellige Pine!“ udbrød Hr. Mogens og traadte et Skridt tilbage, „hvo er I?“

„I fare med Lempe, om I saa synes,“ svarede John, „og bruge Eders Forstand! Eders Gjest maa jeg vel være, saasom I er Eier af denne Gaard, men en Fremmed er dog ikke jeg, al den Stund det er Eders Hustrus kjædelige Broder, John Jakobsen Craigengelt, som nu taler til Eder.“

Hr. Mogens blev ikke vaer, at den Fremmede sagde dette, ikke med ædel Frimodighed og Sanddrubhedens Præg, men med en Eventyrers Frækhed i Mine og Blik. Han hørte blot Kjendsgjerningen og blev hjertesyg derved; thi

intet mere Skjebnesvangert kunde hændes ham, end at Genetes Broder viste sig for at antage sig sin mishandlede Søster og blande sig i hendes Ægtefælles Sager. Knud bemærkede sin Fabers Hjertelæmmelse og nød sin kortvarige Triumf, medens Morbroder fortsatte sin Forklaring, meldte om den gjestfrie Modtagelse, han havde faaet, og gjorde en Undskyldning for den Frihed, han, opfordret dertil af Knud, havde taget sig, idet han havde anstillet Dyrskridtet; men Hr. Mogens saae ud, som om han slet ikke hørte denne lange Tale. Han stod der med et rødt blussende Ansyn, og hans Hænder samlede med Halskroen, som om Middelet til Udvei af denne Klemme var at finde i dens Folder. Da lod Vigand sin Røst høre. Han havde ængsteligt vogtet paa sin Belynders strækflagne Miner og gav nu Hr. Mogens's Billie det Stød, den trængte til, idet han sagde:

„Denne Mand kan paa ingen Viis være Genete Jakobsbatters Broder, om hvem vi vide, at han alt for flere Aar siden lod sit Liv i Balland*.)“

„Bed min Helgen!“ raabte Hr. Mogens med vild Glæde, „just dette vilde jeg sagt. Hører I det, I Skalk og Bedrager? Den reenliveede Prædikebroder Vigand siger, at Genetes Broder, og hun havde kun denne ene, lod sit Liv i Balland og, efter hvad der er kommet til vor Kundskab, i Dræbningen ved Pavia.“

„Jeg hørte,“ svarede John med stor Koldblodighed, „hvad denne Skalk af en Munk nys sagde og I til Overflod gjentog. Han skal staae mig til Regnskab derfor, og mødes vi engang under andre Aar, jeg skal klynge ham op som en Tyv. Jeg har nu ifkun dette at sige: spørger Genete selv ad!“

Genete stod bleg og strækflagen, støttet til Margaret's Arm. Nu foer Hr. Mogens imod hende og raabte truende:

„Beviis, om Du det formaaer, at denne Mand er Din Broder!“

*) Italien.

„Hvorfra skalde jeg have Deviis,“ svarede Genete, skjelvende af Skræk, „jeg, som ei saae ham, siden jeg var Barn? Han siger saa, at han er min Broder, og jeg har troet hans Forsikkring.“

„Du har saa, taabelige Kvind, Du er!“ sagde Fr. Mogens, „men jeg troer gauste det Modsatte, og ikke laeder jeg mig gefalle, at en Spydskarl og Løbestytte sniger sig i min Gaard og fører her, under et løgnagtigt Paasund, Regimente, som var han min Frænde. Ingenfinde bliver han af mig anerkjendt som saadan. I forsøie Eder herfra, det snarest I kan,“ vedblev han og vendte sig mod den falske Slotte, „vil I ikke jages af Gaarde med Skam.“

Men nu foer Knud frem; Kindhesten brændte ham endnu og oprørt var han i sit Inderste, thi han havde knyttet sit Hjerte til sin nye Ven og Frænde og vilde Intet høre om, at han skulde være en Bedrager.

„Alt een Gang,“ sagde han til sin Fader, bleg af Harm, „viste Du en Frænde af Gaarde; gjør Du nu ligesaa med Morbroder, som med Thøger, ved min Helgen, ikke vil jeg længer kaldes Din Søn, og Du seer mig idag for sidste Gang!“

„Knud, Knud!“ raabte Genete og faldt ham om Halsen, „Du tale ikke saa vildt!“

„Det faaer ei hjelpe, Moder!“ sagde Knud med Fasthed; „jeg maa fort.“

„Du bliver vel, Din Hvalp!“ raabte Knuds Fader arrigt. „Jesper! Du vogte nøie paa Knud og indestaae mig med Dit Hoved for, at han ei rømmer herfra!“

„Nu“, sagde John, „værre Tyran, end Eder, gamle Usling I er, findes ikke i dette Land. Eders Hustru handler I med, som var hun en Trælkvinde, det jeg heelt vel veed, hendes Broder jager I af Gaarde og hendes Søn skal tænkelig nu i Fangehullet; men det vide I, gamle Bondeplager og Bøddel! at Regnskabens Time er nær. Gjester jeg Tjele anden Gang, da skal I undgjelde for den Tort, I har tilføiet mig, som og for al Eders anden tyranniske Færd.“

„I vare Eders bedste Mund!“ raabte Fr. Mogens

rafende. „Nævner I Eder end een Gang som Genetes Broder, da lader jeg Eder svinebinde og kaste i Lehnssængslet.“

„So, ho!“ svarede John med drilende Roldblodighed, „det har gode Veie. End er ikke det Vast spundet, der skal binde mig, og I er den sidste Mand, der magter det. Havde jeg ikke større Ting fore, det skulde være mig en Lyst og en smal Sag at lade Eder binde i Eders egen Gaard og smage Fladen af min gode Klinge. Fort med Eder og vær I glad, at I selv slipper uskammeret fra dette!“

Hr. Mogens saae sig om og blev hos sine Svende en truende Holdning vaer; de stal Hoveberne sammen, og da han kaldte paa en af dem, kom han uvilligt og tvært. Dette gjorde ham betænkkelig og lukkede hans Mund. Han hød Genete og Margaret flux begive sig op paa deres Kamre, gav Jesper hvissende den Befaling, at forblive ved Stalden og vogte paa den Fremmede og hans Svend, og gif saa hastigt op paa Borgen med Vigand og et Par af de troeste Svende, idet han lod Porten lukke efter sig og forsvarligt stænge.

Knud blev glemt i Forvirringen; han stod med korslagte Arme og saae paa Morbroder, som brast i en raa Latter.

„Hvad nu?“ spurgte Knud, ingenlunde i Stemning til at lee.

„For mig er nu kun Et at gjøre,“ svarede Morbroder, „paa Stand at drage herfra. Dog, da Din Hallunk af en Fader har forstaaet sig i sit Castel, saa gaae Du flux derop og forhandle med ham, at han udleverer min Kandsel og min Kappe, vil han ei hebde en Lyv og en Nøver.“

„Jeg gaaer strax,“ sagde Knud; „men om I tillader det, Morbroder, da drager jeg med Eder.“

„Nu,“ svarede Morbroder med et snu Blik og strøg sit Stjæg, „Du faaer have Din Billie, kan Du slippe herfra, kommer Du end alene og med en slunken Pung.“

„Frygt ikke derfor!“ svarede Knud. „Jeg skal, haaber jeg, bringe en Svend med og i alle Maader være godt rustet. I ride nu til Foulum og opspørge der Mads Jespersen, der er Fogeds Søn. Bringer I Hilsen fra mig, da vil han tage vel imod Eder, og i hans Gaard forløve I denne Nat; forinden Dagen gryer, skal jeg, vil Gud og min Helgen, være hos Eder.“

„Du er en raadsnuilb Ungersvend,“ sagde Morbroder og gav Knud et bjært Slag paa Skulderen. „I dine Aar gjorde jeg ligesaa; bedre at færdes frit i Leding blandt Mænd, end raadne her blandt Kvinder og Trælle.“

Den næste Morgen, da Sol stod op, blev det meldt Hr. Mogens, at Graamunk og en af Svendenes Heste manglede i Stalden, og da det ved en Efterforskning viste sig, at hverken Knud eller Henning var noget Sted at finde, da var der ikke længere Tvivl om, at de Begge i Forening maatte være rømmede. Hr. Mogens brusede først op ved den Tidende, og han sendte flux nogle Svende ud for at gennemløbe Omegnen, men de vendte kun hjem med den Bæfted, at den fremmede Kriger med sin Svend, Knud og Henning i Dagbrækningen vare blevne sete ridende af Foulum Nord paa. Noget, som lignede Anger, røbede sig nu i Hr. Mogens's Tale, men Vigand forstod snart at kvæle denne gode Følelse.

„Som han er faret af Gaarde,“ sagde han til Hr. Mogens, da de sad ved Ollanden og talte om Knud, „saa lad ham fare af Tante og Sind; det tjener Eder sluttelig dog bedst, at han er af Veien.“

Hr. Mogens ligede den Dag dybt i Ollanden og blev om Aftenen baaren til sit Leie med en fuld god Knus; men Genete og Margaret græd deres Dine røde; thi Knud havde om Natten været hos dem og taget kjærlig Afsted med dem; de ventede ingenfinde mere at gjensee ham, og de ængstedes ved den Tante, at den Mand, han nu havde sat sin Lid til og var draget af med, dog muligviis var en Bedrager og ingenlunde Knuds Morbroder; kun grublede de forgjeves over, hvorledes han var kommen i Besiddelse af John Craigengelts Hæ-

nist, og hvad der havde bevæget ham til at fare under falskt Flag og berede dem denne bittre Skuffelse. De havde dog ikke formaaet at holde Knud tilbage, og Genete havde derfor i Nattens Stilhed forsynet sin Søn med de Penge, hun havde, og stoppet hans Mandfel baade med Klæder og Fødevarer, hvorefter de selv havde hjulpet ham ud af Gaarden.

Knud havde givet Margaret en Hilsen til Ibe, hvilken hun ogsaa nogle Dage efter fik Held til selv at overbringe hende. Hun fandt Ibe mørk i Hu, men ingenlunde bøiet af al den Modgang, hun nu maatte gennemgaae. Dog brast hun i Graad, da hun fik at vide, at Knud var rømmet, ikke fordi hun nærede Frygt for hans Liv, men fordi hun vidste med sig selv, at hun i den sidste Tid ikke havde været imod ham, som hun burde. Hun striftede sin Synd for Margaret og fandt Trøst ved hendes Barm.

„Nu begynder vor Korsegang,“ sagde Margaret, „naar tænker Du, Ibe, den ender?“

„Det veed ikkun Herren,“ svarede Ibe med et sunkende Blid, „men jeg har svoret en dyr Ed, Margaret, og den skal jeg holde, at mødes Knud og jeg nogen Tid igjen, og han forlaster mig ikke, da vil jeg vorde hans, mødes jeg end til at rømme af Gaarde og drage ud i den vide Verden med ham.“

„En stor Ed den, Ibe,“ svarede Margaret, „dog jeg veed, der slaaer et Starlagens Hjerte under Din Brystbug.“

„Jeg tænker,“ svarede Ibe og tørrede sine Taarer, „at i disse Tider er det stundom os Piger tjenligt at have Mænds Hjerter og faste Mod.“ —

Det vilde været gavnligt for Margaret, havde hun oftere kunnet veksle Tanker med Ibe; men fra nu af saaes de ikke i lang Tid. Margaret vendte tilbage til sin tungsindige Moder og sin aandelige Formynder, Broder Viganb, der hilsede dem begge dybere og dybere i sit papistiske Garn. De søgte Trøst i deres Bodsøvelser og

beres Døner, men disse naaede sjelden til Guds Throne; thi Jomfru Maria og en heel Hærskare af Helgene og Helgeninder opfangebe dem paa Veien.

www.libtool.com.cn

Fjerde Kapitel.

Aftenen før Slaget.

Faa Dage efterat Knud havde vendt sit Fædrenehjem Nyggen, gif som en Løbeild den Tidende over hele Jylland, at den frygtebe Søhane, Kong Christiern den Andens tro Tilhænger, Skipper Clement, var løbet ind i Liimfjorden med nogle Skibe, bemandede med en liden Skare Fetslebrødre, vilde Karle, der bleve anførte af hans Staldbrødre i mange Eventyr, Jens Finte, Oluf Rinte, Thomas og Hermand, at de vare dragne mod Aalborg, og at Dyen var falden i deres Hænder, da det ubefæstebe Slot, Hr. Peder Lyllkes Forlening, havde overgivet sig uden Sværdslag.

Mange tillagde i det første Dieblit ikke dette Angreb stor Betydning; men det viste sig snart, at Grev Christoffer i Clement havde valgt den rette Mand til at tænde Krigsluen i Jylland, baade fordi han var en snu, modig og erfaren Høvding, og fordi han, Bendelbo af Herkomst, født i Aaby Sogn i Rjær Herred, kjendte sine Landsmænd og vidste at tage dem fra den rette Side. Heller ikke maa man af den tarvelige Benævnelse: Skipper, lade sig forlede til at troe, at Clement hidtil havde været en Mand af ringe Betydning. Bistnok var han en raa Søhane og havde, ligesom de bekjendte Eventyrere af samme Sort, Claus Rnyphof, Martin Pechlin, Brun van Göttingen og flere, leiligheidsviis ernæret sig ved Søroveri og været fredelige Handelsfarere, navnlig Lybellerne, en haard Svøbe; han skyldte kun sin bedre Lykke, at han ikke, lige-

som hine, var geraadet i Fangenskab og havde maattet lade sit Hoved falde for Dren; men han havde dog for nogle Aar siden været i Kong Frederik den Førstes Tjeneste som Under-Admiral, og endnu Aaret iforveien havde Kong Göste, som den svenske Konge, Gustav Basa, kaldtes, da Element laae med nogle Skibe ved Gøthaelv, indlaabt sig i Underhandlinger med ham for at vinde denne navnkundige Søhelt for sin Tjeneste. Dog, var Element end, ligesom Landsknegt-Oversterne tillands, kun en Leiesvend paa Søen, han havde dog været i Forbindelse med den trofaste Søren Norby og var, naar det kom til Stykket, sin gamle Herre, Kong Christiern, hengiven. Som Element havde været med paa Kongens ulykkelige Tog til Norge, der endte med hans Fangenskab, saaledes har sikkert Marsfagen til, at den utrættelige Søhane viste sig i Farvandet ved Gøthaelv, været den, at han alt da havde Kundskab om Grev Christoffers Planer til Kong Christierns Befrielse.

Bendelboerne vare djærve, frisindede Folk, der kun uvilligt bare Adelsens Aag paa deres Nakke, og fra hvem hidindtil ethvert Oprør i Syland var udgaaet. De trængte kun til en Fører, for at reise sig, og da han nu meldte sig, stoffedes de jublende om ham. Det blev en Bøndetrig i vildeste Stiil, og Element indfriebe ærligt sit Løfte til sine Landsmænd: at ødelægge Herregaardene, befrie dem fra Adelsens Tyranni og gjøre de fornemste Bønder til Lehnsmænd. Dog synes Rov og Brand at have været hans fornemste Diemed; thi det varede ikke længe, inden Klarupgaard, Segeltorp, Boergaard og Birkefeldt vare gaaede op i Luer, hvilket dog kun var en ringe Begyndelse paa det, der skulde komme; thi nogle og tyve Herregaarde bleve i denne Fejde hærgede, og Enhver, der ikke vilde hylde Kong Christiern, var Dødsfens. Ikke bestomindre sluttede enkelte Adelsmænd sig til Element, men det var naturligviis kun Folk, der Intet havde at tabe, som haabede at fiske i rørte Bønder og under et nyt Regimente at komme til Ære og Anseelse.

Den jydskke Adel mente med Grund, at af den Slags

Regimente, som Skipper Clement udøvede, kunde ikke komme noget Gødt, og dens Medlemmer vare desuden bjærve, mobige Mænd, af et ikke mindre seigt Stof, end de jydskte Bønder, rede til at offre Livet for deres Privilegiens Bevarelse. Nu var det ikke blot de unge Mænd, der grebe Sværdet, ogsaa de Gamle høde sig til; thi det gjaldt i Hast at samle en mandstærkt Skare og kvæle Bøndereisningen i dens Fødsel.

Ogsaa Hr. Mogens Løvenball følte sin Forpligtelse til at gribe Sværdet, glemte Alder og Skrøbelighed og drog ud i Plade og Staal, fulgt af tyve vel rustede Svende. Dog efterlod han nogle bevæbnede Karle paa Tjele under Jesper Gaardsfogeds Befaling, men overdrog den egentlige Myndighed paa Gaarden til Broder Sigand og overgav Genete og hendes Datter i hans Varetægt. Heller ikke Christoffer Kruse og hans Broder Thomas holdt sig tilbage, og Alle droge de til Hobro, hvor de stødte til den Hær, der fra alle Sider havde samlet sig i Aarhus og nu under Anførsel af Erik Banner og Holger Rosenkrantz drog mod Aalborg. Jost Globøl havde sluttet sig til dem med en lille Deling hvervede Ryttere, men i Et og Alt udgjorde den ganske Hær kun tolv hundrede Mand, Halvdelen Rytteri, Halvdelen Fodfolk.

Sanct Hedevigs Dag, den 15de October, om Aftenen naaede den adelige Hær Landsbyen Svenstrup, som en Miil Sønden for Aalborg ligger paa begge Sider af Østeraa. Her besluttede Anførerne at holde Mast for at overveie, hvorledes Angrebet paa Aalborg skulde udføres. Bistnok var nu tolv hundrede Mand ingen stor Hær, men den var dog stor nok til at oversfylde en Landsby. Skulde Menneffene have Tag over Hovedet, da maatte det blive snevert for Byens Indvaanere, og for at blot en Part af Hestene kunde nyde Staldens Luunhed, maatte Bøndens Heste og Kvæg vige Baasen. Det hjalp imidlertid, at de Svenstrup Bønder, skjøndt ikke i nogen god Hensigt, selv havde gjort Plads for den adelige Hær; thi næsten alle vaabensføre Mænd vare alt dragne til Aalborg, hvor de under Clements Anførsel smagte Magtens Sødme og

svælgede i Borgerkrigens Rædsler og Orgier. Altsaa fandt de Adelige meest kun Ulbinge, Børn og hylende Kvinder i Byen, og da de nok kunne gjette, hvor de vaabenføre Mænd vare, saa gjorde de ikke mange Omstændigheder med de Svenstrup Bønders Eiendele. Mangt et Ungnød maatte lade sit Liv og alt Fjederkræet rælle Hals for at skaffe de hungrige og trætte Krigere et varmt Maaltid. Iøvrigt maatte selv de Fornemste tage til Talle med simpelt Kvarteer, thi der fandtes ikke engang en Præstegaard i Byen. Ingen kom af Klæberne den Nat, som for Mange blev den sidste i dette Liv; men kun Faa af dem nærede nogen Frygt for, hvad den Dag imorgen vilde bringe; thi saa overmodige vare de Alle, og saa lidet tænkte de sig Muligheden af, at Bønderne vilde vove at angribe, at de ikke engang iagttog den simple Forsigtighedsregel at udstille Bagtposter paa de nordlige Høider.

I den største Bøndegaards rummelige Kjøkken, der tillige var Bøndens Dagligstue, sad Ansørerne og nogle af de meest ansete Adelsmænd efter endt Maaltid omkring Ildstedet, hvor et stort Baal blussede; thi det var en kold og fugtig Aften, og den stadig vedligeholdte Ild oplyvede ikke blot de trætte Rytteres stive Lemmer, men oplyste tillige med sin muntre Flamme det mørke, sodede Rum, i hvilket de befandt sig. Det røde Skjær saldt paa Krigernes Stjægede Anfigter og deres brogede Dragter, og naar Ilden blussede op, og Lyset trængte ind i de mørkeste Kroge, da blinkede derfra de gode Mænds Brystharnister og Vaaben, som de, for at nyde Hvilen fuldstændigt, havde aftaget og hensat langs Bæggene.

Samtalen gik en Stund livligt nok og røbede Adelsmændenes store Ringeagt for Bøndehæren, men ogsaa deres Forbittrelse over dens Fremgang, hvilken de for en stor Deel tilskreve Mangel paa Mod og Besluttethed hos nogle af deres Standsfæller i Bøndslyksel, skjændigt Fransalsk og Forræderi hos Andre. De forbandede Jens Hvas til Raas, den eneste formaaende Adelsmand, der var gaaet over til Element, hvilket han dog formodentlig kun

gjorde af Rød, og først efterat hans Gaard var afbrændt og hærget; men de priste den gjeve Bagge Griis til Klarupgaard, som alene havde reist sig mod Bolbsmændene og fundet en ynkkelig Død. Da han nemlig efter en Fraværelse paa nogle Dage vendte tilbage til sin Gaard, men kun fandt en **Brandtomt, ilde.** han i sin Forbittrelse strax til Aalborg, opsogte Element og styrkede løs paa ham med sin Daggert. Havde den snu gamle Høvding ikke baaret en Staalstjorte under sin Klædning, da vilde det været ube med ham, og den Fejde, der nu bærer hans Navn, vilde formodentlig faaet en brat Ende; men nu mislykkes Overfaldet, Bagge Griis maatte vige for Overmagten og flye. Dog, som han red gennem Aalborgs Gader, kastede en Stomager ham en Tagsteen i Hovedet og ramte ham saa vel, at han kun naaede til Hasselriis Kjer, hvor man siden fandt ham død af sit Saar. — Med Harmen blev det omtalt, at Jens Markvardsen var gaaet over til Bønderne og havde modtaget Børglum Kloster i Forlening af Element, men dette var dog Intet imod den Kjendsgjerning, at Element havde vovet at give Hundslund Kloster i Forlening til en Bonde; thi dette var et Indgreb i en af Adelsmændenes dyrebareste Forrettigheder og maatte i deres Dine være et formasteligt Forsøg paa at omvælte den lovligt bestaaende Samfundsorden.

Sluttelig fik de gode Mænd sig en dygtig Latter over det, der var hændet Bisp Etyge Krumpen, som med sin Frille, Elsebeth Gyldestjerne, var bleven overrumplet af Bønderne paa Boergaard og havde skjult sig i en Bagerovn, mens Elsebeth flygtede, Ingen vidste hvorhen. Hendes Broder, Mester Anders, og Folmer Rød, som i denne Fejde vare blevne gode og fortrolige Venner, sad affedes i en mørk Krog af Ildstuen, fordybede i Samtale.

„Hør,“ hviskede Folmer, „hvor de skvaldre og lee og haane Din Søster Elsebeth.“

„Jeg overhører det ikke,“ svarede Anders Gyldestjerne med et mørkt Blik, „vilde saa vel og tale Erik Flemming til, som fornemmelig slaar Gjellen løs, havde

vi ikke vort Blod nu behov til større Gjerning, end Trætte mellem Mand og Mand."

"Biseligt talt af Dig, Anders!" svarede Folmer.

"Biseligt," sagde Anders med et Sul, "og des Aarsag, at Søster Elsebeth, Gud bedre, er en æreløs Kvinde, og hvor Eren er mistet, der er Intet at værge for."

"Hvor kom hun i den Glende fra først af?" spurgte Folmer.

"Hendes Huusbond, Bonde Due," svarede Anders, "var en arg Skalk og gudsforgaaen Krop, det er hendes Undskyldning. Han levede, som skulde der ingenfinde afkræves ham Regnskab af Herren og torterede sin Hustru, saa det endte dermed, at de bleve skilte fra Dist og Seng paa det Viis, at Ingen af dem maatte indgaae nyt Egtteskab, mens den Anden end var ilive. Saa faldt hun i den forvorpne Klærks og arge Forsørers, Styge Krumpens Hænder, og have vi da, som Du vel har fornummet, oplevet den Spot og Spee, at Bonde Due paa Tinge i sin Tid afkrævede en Guds Tjener og Kirklens Overhørbe, som fornemmelig burde overholde Kybskedsloftet, sin Hustru. Nu, da Bonde Due er død, Gud naade hans Sjæl! er Elsebeth Enke, men en Enke i Skjændsful og en Plet paa vort gode, gamle Navn."

"Seirer Hertugen," sagde Folmer, "da haver det ublu Dispe-Regimente Ende, og den store Forargelse vil høre op."

"Ja," svarede Anders, "vi staae paa den rette Side, Folmer! Mæest tænker og jeg paa det, som fremmer Rigets Vel og Folkets, som vor egen, Salighedsfag. En stor Gjerning, bæres mig fore, vil Herren lægge i vor udvalgte Konnings Hænder, og han er Manden til at føre den igjennem. Skrev jeg saa og forgangen Dag af Aars til min Broder Erik og formanede ham, ikke at give sig under Greven og de Lybske, alene for at rebbe sit jordiske Gode. Jeg mindede ham derom, hvor Meget vi Andre have offret og lod ham vide, at jeg vil forblive Hertugen tro, selv med al min Eiendoms Forliis og løbe for ham til Fods, om jeg ikke haver at ride paa mere."

Anders Gylbenstjernes ædle Afsyn lyste af Begeistring, da han sagde dette, og Folmer følte sit Hjerte mægtigt draget til ham; thi, som han, kjendte han ikke til lav Beregning og feig Frygt.

„Om nogle Dage,“ spurgte han „mon da Nogen af os, Anders, rider eller gaaer mere?“

„Saamænd Folmer!“ svarede Anders, „Bønder ere ogsaa Mænd, det have vore Fædre fornummet før os, og disse skulle være mandstærke. Vilde det hve mig bedre, agtede Eric og Folger dem ei saa ringe og pralede vi lidt mindre. Dog, det gaae, hvor det vil, jeg har bestillet mit Huus, let nok det for en ugift og barnløs Mand, som mig.“

„Mine Kaar burde være næsten som Dine,“ sagde Folmer, „dog staaer min Hu til at leve.“

„Ja nok!“ svarede Anders, „Du er ung og kan tage Dig en Hustru.“

„Der traf Du det!“ sagde Folmer. „Min Hu staaer til en fager Jomfru. Her burde vel ties, al den Stund hun ikke er min trølovede Fæstems, enddog jeg veed, hun er mig god. Dog, Anders, nu gjælder det snart Livet, og vilde jeg da bede Dig, bliver jeg i denne Fejde, men Du kommer uskadt derfra, da at bringe hende min sidste Hilsen.“

„Det bæres mig fore,“ svarede Anders Gylbenstjerne med et tungsindigt Blik, „Du vil bringe hende den Hilsen selv og ikke ved mig. Dog, for alle Tilfældes Skyld, da sig mig hendes Navn!“

„Du har hende seet selv for nogen Tid siden,“ sagde Folmer, „og hist henne sidder hendes Fader, ved sin Svogers og gode Vens, Eric Strams Side.“

„Ei!“ udbrød Anders studsende, „Fr. Mogens fra Tjele?“

„Netop ham, Anders!“ svarede Folmer, „og Margrethe Mogensdatter er Jomfruens Navn.“

„Nu,“ sagde Anders med Alvor, „da har Du paa een Viis valgt, som det maatte ventes af Dig, efter ydre

Fagerhed og Ynde, paa en anden dog ikke, da jeg mente Dig at være en forstandig og betænkksom Ungersvend; en stor Gjel efter det, som fagert er og daarer Diet, var Du dog til enhver Tid."

"Du taler om det, Du ikke kjender," svarede Folmer uden Brede; „derom er jeg kun i Tvivl, hvad meest er fagert hos Margaret Mogensdatter, hendes ydre Person, hvad heller hendes bydige Sjæl. Dog veed jeg heelt vel, baade at hun er hildet i papistisk Bildfarelse, og at hendes Kaar desforuden ere vanstelige."

"Den Rose har stikkende Torne," sagde Anders og rystede paa Hovedet. „Din Haand skal gjennem sviende Nelder, før Du med hende bjerger Lykken."

"Først," svarede Folmer, „maae vi enes derom, hvor Lykken hun seer ud, og hvad Du kalder saa; men, det have sig, hvor det vil, jeg kan ikke leve hende foruden."

"Jeg mente Dig at være mere retsindet," svarede Anders med et strengt Blit.

"Ikke mene Du," sagde Folmer med blussende Kind, „at jeg vil have hende paa anden Viis, end som min rette Aelkone, og allermindst tænke Du, at hun giver sig hen paa anden Viis, end med Vre."

"Nu," sagde Anders, „da bliver Intet af den Brudefærd!"

"Vi faae see," svarede Folmer fortrøstningsfuldt, „ikke troer jeg den Fabel, at Genete Jakobsdatter blot skal være Hr. Mogens's Frillekone."

"See derhen!" sagde Anders, „hvor han sidder og stirrer i Jlden med mørke Blikke, meest et Spøggelse lig."

Hr. Mogens svarede godt til Beskrivelsen; thi baade vidne hans Afsyn om Træthed efter flere Dages møisommelige Ridt i det tunge Harniss, og tillige havde hans Blit et haabløst Udtryk. Til Ingen kunde han betroe Aarsagen til sin Vengstelse. Han havde blandt de sidste Ryttere, som rede ind i Svenstrup, gjentjendt Hans Thorsen, der kom i Plade og Staal med væbuede

Svende i sit Følge. Hal tænkte da strax Hr. Mogens, han kommer nu for i denne Oprørs Fejde og midt i Stridens Forvirring at tage mit Liv, at Genete kan vorde Enke!

Da Hr. Mogens saae, at Anders Gylbenshjerne fjernede sig fra sin Plads, reiste han sig, gik hen til Folmer Kud og satte sig til bennes Forundring ved hans Side.

„Folmer Hansen!“ sagde han, „enddog I ikke har stor Aarsag til at være tilfreds med mig, jeg beder Eder ligesuldt for Margarets Skyld at vise mig en Tjeneste.“

„Hjertens gjerne,“ svarede Folmer med Varme, „hvad skulde være mig kjærere, end det, at være Margarets Mogensbatters Fader til Billie?“

„Jeg skal forskyldte Eder det, bliver jeg ilive,“ svarede Hr. Mogens og trykkede Folmers Haand, „og er det, jeg vil bede Eder om, aleneste, at I fra nu af vil blive ved min Side og fornemmelig holde Eder tæt hos mig, naar Slaget skal staae.“

„Jeg skal værge for Eder,“ sagde Folmer, „som var I min egen Fader.“

„Ræd er ikke jeg,“ sagde Hr. Mogens og saae op; „I skal finde, at end evner jeg at føre mit Sværd og som en ret Dannemand at møde den aabenbare Fjende, som angriber forfra. Dog frygter jeg den skjulte Uven, der staaer paa samme Side, som jeg, og kan give mig Ulivsbaar bagfra. I spørge ikke nu, til hvem jeg sigter! Naar Timen er der, da skal jeg pege paa ham.“

Folmer hørte med største Forundring paa den Tale; thi han var ganske uvidende om, hvad der var foregaaet paa Tjele Morgenens efter Anna Gnevoldsbatters Brudsfærd. Han frittede dog ikke, men benyttede Leiligheden til at spørge Nyt fra Tjele, og Hr. Mogens fortalte ham nu om den fremmede Eventyrer, der havde gjestet Tjele og udgivet sig for Genetes Broder John, og at han havde lokket Knud med sig. Folmer hørte den Tidende med stor Bekymring; thi han var istand til at give

Hr. Mogens fuld Forklaring angaaende den formentlige Skotte.

„Saare frygter jeg da,“ sagde han, „at Knud vil være at finde paa den modsatte Side, i Bøndernes Hær, og deri har jeg ganske ~~mod min Villie~~ nogen Skyld, al den Stund jeg gav denne Spydskarl et Brev med til Jomfru Margaret, det jeg nu ingenlunde vil forfølge. Dog, hvo kunde tvivle om, at den Karl var den, han udgav sig for, da han førte de Craigengelters Baaben og var nøie underrettet om Alt?“

„Han var da paa ingen Biis Genetes Frænde?“

„Nei, langt derfra! Der var Intet ved ham af en Craigengelt, uden den Skramme, han bar over sit Die, den Ebers Hustrus Broder gav ham døende. Han er John Craigengelts Banemand, dræbte ham i Tvelamp og tog hans Baaben og Eiendele som godt Bytte; men han var hans Ven tilforn og kjendte af ham selv nøie hans Kaar; jeg veed det af en hvervet Rytter, der var med ham i Balland, og hvem jeg traf i Kolbing, men som af Frygt først berettede, hvad han vidste, da Skallen var draget Nord paa.“

„Guds Døb, hvad for Karl er han da?“ spurgte Hr. Mogens.

„Han er en Landsknegt fra Ostfriisland,“ svarede Folmer, „og hans rette Navn er Johan Goerdes. Han var Underbefalingsmand ved et Regiment hvervede Knegte, hvor flere Skotter og deriblandt Ebers Svoger John gjorde Tjeneste. Mere snu, troløs og blodgjerrig Karl, end han, skal ikke findes. Sidst er han seet i Lybek, og stillede han sig end an, som vilde han lade sig hverve af Jost og stride for Hertugen, jeg formoder dog af den Aarsag, at han stillede saa store Forbringere, saa det blev til Intet, at det gjorde han itkun paa Strømt. Tænkelig har han været vidende om, at Clements Anfald var forestaaende, thi han skal have taget Haandpenge i Lybek. Ulykken vilde da, at han i Kolbing kom i Kast med Laurids Lunov og mig, hvem han, det være sagt til vor Skam, daarede med sin sletteste Tale, og har han ikke

alt forinden i sit snu Hoved undfanget den Plan at prøve det Eventyr paa Tjele og der udgive sig for Ebers Husfrues Broder, det Brev, jeg overdrog ham at besørge, kan have fristet ham dertil, det jeg nu bitterligt beklager.“

Fr. Mogenss yttrede ingen Vellagelse, hverken over sin Svogers sørgelige Endeligt, eller over Knuds Skjebne; mørk grublende sad han der og stirrede hen for sig. Omfider rystedes han som af en Gysning, saae op og sagde:

„Jeg viste den Spydskarl af Gaarde med Skam, og gjorde deri Ret; dog, er han nu i Clements Hær, da har jeg een Dødsfjende for, en anden bag, underligt stulde det gaae til, om jeg bjergebe Livet.“

„J være ved godt Mod,“ sagde Folmer, „og see ikke Spøgelsler! Dog, lever J og staaer dette igjennem, da kjende J derefter bedre Ebers sande Benner! Det bekyrrer mig saare, at J har givet Ebers Husfru og Datter i den Skjelm, Broder Vigands Varetægt.“

„Han er en god Bogter,“ svarede Fr. Mogens og reiste sig brat, „er han end en Træl og har Trællesind. J talte om sande Benner, Folmer Hansen! Ved min Helgen, der gives Menneſter i saa sære Raar, at det sande Venſkabs Herlighed er dem negtet. Kjendte J ikke hidindtil en sliq Mand, da see i mig en saadan!“

J det Samme reiste Erik Banner sig, og Alle fulgte hans Exempel.

„Nu søge vi Hvilen, kjære Benner og Brødre!“ sagde han muntert, „at vi kunne være friske imorgen og drage mod Alborg, der vi, haaber jeg til Gud, før Sol gaaer ned, ville gjøre det af med Skipperen og hans Mordbrændere. Vi Gamle ville leire os her i Ildstuen paa nogle Knipper Palm; gammel Mand gysar, sad han end paa Ilden! J Unge maae søge Lade og Loft og gjemme Eder i Høet, der er luunt nok for det unge, hebe Blod.“

Femte Kapitel.

Slaget ved Svenstrup.

En tyk Taage sænkede sig om Natten over Nørre- og Sønder-Svenstrup By, over Østeraaen og de sibe Enge, der strakte sig hen til Høiderne, paa hvilke Herregaarden Store Kestrup og Byerne Freilev og Drastrup ere beliggende. Nattens dybeste Mørke hvilede over Egnen, og henad Morgengrødet hørtes endnu ikke nogen Lyd, uden den klagende Fløiten af en Flok Drossfugle, der søgte mod Syd, som om deres Instinkt førte dem bort fra et Sted, hvor Menneskene snart skulde rase i al deres Grumhed.

Hele den adelige Hær laae i dyb Slummer, og Alle sov ligesaa trygt paa Hø og Salm, som om de havde hvilet i deres egne gode Vølster-Senge i Hjemmet. Dog havde Rytter-Overst, Jost Globæk, viist den Forsigtighed at udstille nogle faa Bagposter omkring selve Byen; men Folkene havde kun adlydt knurrende, thi de vare blevne smittede af de adelige Svendes Overmod og betragtede den forestaaende Kamp med Bønderne som en reen Leg. De vare ogsaa nu, ved det første Daggrø, rede til at trække sig tilbage, da de pludselig fornemte en huul Larm ovre fra Drastrup Banke. De lyttede og mærkede, at Larmen tog til og kom nærmere; den løb som et Havbæmpebrusen, naar en Storm er i Frembrud; men det varede ikke længe, førend de lyttende Ryttere grant kunde skjelne den rumlende Lyd af Vognhjul, Vaabens Raslen, Menneskerøster og Hundeglam.

„Ved Guds Moder!“ raabte en af Rytterne, „troer jeg ikke, at Bønderne ere der!“

I samme Nu vendte han sin Hest og jog ind i Byen, hvor det snart mærkedes, at han havde blæst Alarm. Der glimtede Lys bag Leerhytternes Hornruder, væbnede Mænd tumlede ud af Huusbørene, forvirret Raaben,

Baabenlarm og Hestetrampen gjaldede snart over den ganste By. Endnu inden Sanct Galli Dag, den 16de Oktober, var frembrudt, i den graa Morgendæmring, forsamlede den adelige Hær sig paa Marken Nord for Nørre Svenstrup, ~~www.wildbooks.com~~ Der blev nu i Hast holdt Krigsraad. Erik Banner, Holger Rosenkrantz, Niels Brof og de fleste Adelsmænd af Betydning raadebe til ufortøvet at gribe an og overbøde Jost Globæk, der var en erfaren Kriger og foreslog, at Hæren skulde forholde sig rolig og oppebie Bønderne i den gode Stilling paa Høiden, indtil han med sine Ryttere fik gjort en omgaaende Bevægelse og kunde falde Fjenden i Flanken.

„Ved min Hjelgen!“ raabte Niels Brof, „ikke er det Umagen Værd at liste sig frem og bruge snild Krigskonst mod slikt Kvæg.“

„Ere de end Kvæg i at bruge Baaben,“ svarede Jost, „de ere dog en stor Flok. Den gamle Kjerling, som logte min Nadderer igaar, svor derpaa, at deres Hær er voxet mægtigt og andrager saa vel sex tusinde Mand; vi ere ikke mange flere, end et Tusinde. Den store Larm, vi fornemme at rykke stedse nærmere, lader mig troe, at Kjerlingen har Ret.“

„Nu lytte vi ikke til Kjerlingesnak,“ sagde Erik Banner overmodigt.

„Have vi dog heller ikke al vor Kundskab af den Kjerling, det I vel veed,“ svarede Jost Globæk findigt og fast. „Ikke vilde jeg kalde den Mand feig, som nu tilraadebe, at vi vendte om og undgik Slag, indtil Hertugen faaer sendt de fire Fjænniker Landsknegte, han har os tilfagt. I hvert Fald er det mit Raad ikke at fare mod Bønderne ned i det Kjer.“

„Nu,“ udbrød Holger Rosenkrantz, „et skjønt Forslag det, at vi gode Mænd skulle vende Ryg til og flye for Bønder!“

„Jeg fornemmer, det maa være en stor Løgn, det om de sex Tusinde;“ sagde Erik Banner, „men ved Jesu Kors, ere de end sex tusinde Gange sex, vi ville endda falde an, og vi skulle splitte dem som Avner!“

Som han havde udtalt, begyndte Laagen at hæve sig, og det saaes, at Bønderne vare i Fremrykning, og at de kom tvært over Engene paa et Par mindre Høbe nær i Ost og Vest, som syntes bestemte til at omgaae den adelige Hær i sin Stilling. Hver Mand paa Svenstrup Bank skjønnede nu, at Rytet ikke havde overbrevet Bondehærens Størrelse, og den hele Fremrykning, som skete i god Orden, viste, at een Mandes Villie skredte Angrebet, hvor slet rustede Bønderne end ellers vare. Da de kom nærmere, saaes Sværd, Landsker, Ører, Røller og Leer mellem hverandre, og de fleste kom trampende tungt i deres Træsko.

I nogle Diebliske saae Adelsmændene stumme paa det Syn; men da drog Erik Banner sit Sværd, og idet han holdt det høit opløftet, raabte han:

„I Guds Navn og for Hertug Christiern!“

Saa gav han sin Hest af Sporerne og, efterfulgt af sine Svende og den hele Skare beredne Adelsmænd, satte han i fuldt Fjirspring ned i Engen mod Fjenden. Dog, neppe vare de komne et lidet Stykke ud i Lavningen, før den sids Bund gav efter for Hestehovene, og Angriberne standsedes brat i Farten. Med den tunge Byrde af svært væbnede Ryttere sank Hestene trods alle Anstrengelser stedse dybere i, de bagerste Ryttere trængte paa de forreste, som alt stak i Moradset, saa det blev næsten umuligt at vende om, og netop som Alt var vild Forvirring, naaede Bøndernes forreste Rækker den overmødige Fjende, og en rasende Kamp begyndte, Mand mod Mand, men snart Mange mod hver Enkelt. Der blev hverken bortskudt Pile eller Krudt i det Slag, thi de saa Armbrøster og Hagebøsser, som vare medtagne, kom ikke til Anvendelse, og hverken de Adelige eller Bønderne havde en eneste Feltflange til deres Raadighed. Det blev da et vildt Haandmænge, ganske som i Riddertidens hedeste Kampe.

En høi, bredskuldret Stikkelse i Rustning og med Sernhat paa Hovedet lob sin dybe Røst høre midt i

Bulberet og hidfede Bønderne til vild Blodtørst, det var Element selv, den gamle Eventyrer, hærdet ved mangen vild Dyst i sit blodbestænkte Liv.

„Laae Hesten, laae Hesten!“ raabte han, „Manden faae vi vel.“ www.libtool.com.cn

Og Bendelboerne fulgte dette uribberlige, men kloge Raad og slagtede løss med vild Glæde, saa det næsten overalt blev en Kamp til Fods. Tunge Slag af Røller og Ører brønde mod Adelsmændenes Rustninger, og skarpe Leer fandt Veien til deres Hjerter, hvor mandigt de end værgede for sig.

„Gud være mig naadig!“ raabte Holger Rosenkrantz, ibet han segnebe under Bøndernes rasende Slag og kort derpaa ubaandede sit sidste Suk. Alle hans Svende, der valkert havde værget for ham, havde bidt i Græsset til sidste Mand, og der laae en Vold af dræbte Bønder omkring dem.

Dist værgede Niels Brøl sig som en Rasende og lod en Ed følge med hvert Hug. Bønderne stode ikke tilbage, hverken i Hug eller Skjendsord. Bondelømmel, Træl, Bøddel, Straajunker og end værre Ukvemsord løde som Brøl og krydfede hverandre under Baabnens Gn. Snart laae Niels Brøl døende paa Baldpladsen, og inden en Times Forløb var Engen rød af frie og ufrie Mænds dyre Blod. Anders Gylbenstjerne fik den Skjebne, han havde ventet og blev paa Pladsen. Med ham delte Mester Anders Haad, Christen Stram, Erik Flemming, Iver Juul og Flere Skjebne; de bleve Alle i Svenstrup Kjør, og kun faa vare de Adelsmænd, der lode sig gjøre til Fanger. Erik Banner slap derfra og reddede sig ved Flugt, fik han end nogle Strammer med som en gavnlige Lære, og Erik Stram til Hastrup, som ikke havde været blandt de Fremmeste, salverede sig i god Tid og kom heelt sundt til Huse.

Mogens Løvenball med sine Mænd havde, fulgt af Folmer Rub, styrtet sig i Kampen mere mod Vest, men havde ikke naaet Engen, før Bønderne vare der, saa de fik fastere Jordbund under sig og kunde frit tumle deres

Heste. Just som Hr. Mogens red frem, viste Hans Thordsen sig i Nærheden, og da han tillige blandt Bønderne blev en Rytter vaer i gylben Brystharniss og i ham strax gjenkjendte Landskneghøvdingen Johan Goerdes, da raabte han til Folmer:

„Gud naade, det gaaer ilde og som jeg spaaede, en Fjende for, en anden bag!“

Dog værgede han sig mandigt; men ikke saa snart fik Johan Goerdes Die paa ham, før han hidsede Bønderne paa ham, og selv foer han frem paa sin Ganger, idet han raabte:

„Ha, er Du der, Din gamle Bondeplager og ublu Karl, som viser Frænder af Gaarde? Nu skal Du undgjelbe og have Lat for sigt!“

Bønderne styrtede sig med vilde Raab over Hr. Mogens, men Johan Goerdes fik ikke Held til at komme ham tillivs, thi Folmer Rud red frem og krydsede hans Klinge, idet han raabte:

„Jeg har en Regning først at afgjøre med Dig, Du Løgner og Skalk!“

„Af Beien!“ brølede Johan Goerdes, „med Dig har jeg Intet at skaffe.“

Dog kunde han ikke slippe, og snart mærkede han, at han havde en Mand med et sikkert Blit, en kraftig Arm og en søv Klinge for sig. En hidsig Kamp begyndte mellem disse To, medens de Tjele Karle havde Nød med at værges for deres Herre. Mand efter Mand segnebe de med blodige Bander, og et Par af dem vendte Ryg til og flyede, saa nu regnebe Rølleslagene tykt paa Hr. Mogens selv, og han havde alt faaet flere svære Skrammer og valled i Sæbbelen, da den Fjende, han mente at have i Ryggen, ilede til, foer imellem ham og Bønderne og til hans store Fornndring standsede Kampen.

„Nu lade I det være Nød med ham, Follens!“ raabte Hans Thordsen; „han har, saa frygter jeg, faaet det, han evner at taale. I skjænte ham nu Livet og troe mit Ord, at nogen arg Bondeplager var Hr. Mogens Lauridsen til ingen Tid.“

„Ei see, Hans, er det Dig?“ raabte den af Bønderne, som havde givet Hr. Mogens det sidste og drøieste Slag, „skulle vi træffe Dig paa den Side og i Baaben mod Dine Egne?“

Hans Thorsen, hvis Slægt stammede fra Bøndeslyssel og som havde Frænder i Bondehøeren, svarede kold-sindigt:

„Ikke saa, Landsmænd! Jeg maatte give Møde paa Rigens Hofmesters Bud, en Kronens Tjener, som jeg er; dog farver jeg uvilligt min Klinge i Ebers Blod, nødsages jeg end til at hugge ind, lader I ei denne Mand med Fred. I see, at jeg har friske Svende med mig.“

Da Bønderne bleve vaer, at Kampen drog sig bort fra Pladsen, og at de havde Udsigt til at blive i Mindretal, opgave de at fuldføre deres blodige Gjerning og vege derfra. Hr. Mogens var imidlertid sunken af Hesten og laae paa Jorden i sit Blod. Hans traakte hen til ham og spurgte, hvor det gik.

„Ikke not,“ stønnede Hr. Mogens. „Taf, at I værgede for mig, Hans! Ikke havde jeg ventet det af Eder!“

„Jeg kræver ingen Taf,“ svarede Hans, „men blot Retfærdighed. Nu troe I mig paa mit Ord, at jeg er uskylbig, og at Ebers Hustrues Ære er ukrænket.“

„Gud naade!“ sagde Hr. Mogens; „jeg faaer vel troe det. Saae i noget Steb Knud?“

„Nei,“ svarede Hans, „han er idag ikke kommen mig for Dine; ikke vidste jeg, at han var med i Toget.“

„Nu, Gud have Lov!“ sagde Hr. Mogens, „saa stred han dog vel ei blandt Bønder og mod sin egen Faber. Hans,“ vebblev han med mat Stemme, „I lade mig ikke ligge her at ædes af Ravne!“

Hans, som allerede var isærd med at undersøge Hr. Mogens's Saar, svarede med venlig Røst:

„Hvad snakker I der om Ravne! I skal, vil Gud, worde helbreddet og en ganske Mand igjen. Det skal nu være min fornemste Gjerning at slaffe Eder i Huus, og

ikke vil jeg vige fra Eder, førend jeg veed Eder i Sitt-
 hehed og under god Pleie."

Rnud, som ikke var bleven seet, opholdt sig dog ikke langt derfra, men han havde ikke taget Deel i Sla-
 get; thi han havde benyttet sig af Kampens Forvir-
 ring til at befrie sig fra sin mislige Stilling, der snar-
 rest var at ligne ved Fangenskab. Han var nogle Dage
 efter sin Vortsfart fra Hjemmet med sin formentlige Mor-
 broder kommen til Aalborg og var bleven vel modtaget
 af Clement, der gjerne saae en anseet Adelsmands Søn
 i sine Kæller. Derpaa havde Johan Goerdes ogsaa gjort
 Regning og fornemmelig af den Marsag lokket ham med
 sig; men det varede ikke længe, førend Rnud kom efter,
 hvorledes det havde sig med den foregionne Morbroder og
 erfarede hans rette Navn. Stor var hans Forbittrelse,
 men Johan Goerdes loe ham kun lige i Dinene, og da
 Rnud i sit Kaseri drog sit Bærge og styrte løs paa
 ham, blev han overmandet, bunden og kastet i et Fange-
 hul, hvor han tilligemed Henning maatte tilbringe en heel
 Uge paa smal Koft. Dog, da han af Klogskab opførte
 sig roligt, kom han atter løs, men var nu ilde seet og
 maatte under Bevogtning arbeide med paa Byens Be-
 fæstning, thi Clement var som en dygtig Hærsfører belavet
 paa alle Tilfælde og tænkte sig den Mulighed at maatte
 forsvare sig bag Aalborgs Volde. Da imidlertid Rnud,
 skjøndt lige harmfuld i sit Hjerte, stillede sig an, som om
 han havde forvundet sin Brede, da fik han omsider sin
 Hest og sine Vaaben tilbage, og Johan Goerdes tog ham
 med blandt sine Mænd, da Bøndehæren Ratten før Sanct
 Galli Dag drog mod Svenstrup. Mere, end een Gang,
 tænkte Rnud paa at undvige og slutte sig til sine Stands-
 fæller; men først i det Øjeblik, da Bønderne faldt an,
 lykkedes det ham i Forvirringen at slippe bort, og nu red
 han Besten om Svenstrup, uden Kundskab om, hvad der
 videre var foregaaet paa Slagmarken, blot betænkt paa at
 drage ad Hjemmet til.

Da vilde Ulykken, at Thomas Kruse paa Flugten
 skulde komme imod ham. Rnud blev bleg, da han saae

ham og drog uvilkaarligt sit Sværd. Thomas blev det vaer, standsede sin Hest og raabte:

„Ei, kommer Du her, Din Forræder! at stride mod Dine Egne og tage mit Liv?“

„Ikke sag,“ svarede Knud; „dog lyfter det mig, om Du har Stunder at tøve, at gjøre vort Regnskab op. Nu er Timen der, Thomas, hvorom jeg engang talte. Lad nu see, hvo stærkest er, Du eller han, Du skjeldte for en Banbyrding!“

Uden at vikle flere Ord, sprang de Begge af Hestene, som bleve opfangne af Henning. Strax gik de løs paa hinanden og krydsede Klingerne med Hædets Lyn i deres Blitke. Thomas afsøbede det første vældige Hug af Knuds stærke Arm og fegtede meest koldsindigt og behændigt, men hans Modstander var ham for overlegen i Styrke. Hans Hug faldt stedse svagere, indtil Knud endelig med rasende Magt kastede sig over ham og stak sit Sværd gennem hans Bryst, idet han vildt raabte: „For Ibe!“

Dog, da han havde draget sit Sværd ud og saae Blodet vælde af Saaret, kom han til Besindelse, kastede Sværdet fra sig og drog et Klæde frem for at lægge en Forbindning paa, mens Henning bestyrket red til Stebet.

„Nu er det sonet,“ sagde Knud og lagde sin Haand under sin Dødsfjendes Hoved. „Du give nu ganste Afkald paa Ibe, da kan Alt end vorde godt mellem os.“

„Det er ude med mig,“ hvistede Thomas med blegnende Læber, men rørte Hovedet, som om Knuds Haand brændte ham.

I det Samme hørtes Hestetrampen, og Christoffer Kruse kom ilende hid med nogle Svende. Da han saae sin Broder liggende blødende og hørte hvad der var skeet, da glemte han ganste sin egen Sikkerhed og drog sit Bærg for at tage Hevn. Dog, Knud tog ikke sit Sværd op, men blev staaende med krydslagte Arme.

„Hug mig ned, om Du det vil, Christoffer,“ sagde han, „jeg sætter mig paa ingen Viis til Modværg. Det

angrer mig, som fleet er, fordi han var Din Broder, dog ellers en ond Karl, mig stedsse hadst."

"Du har ilde gjort, „Knud!" sagde Christoffer og lod sit Sværd synke, hvorefter han knælede ned hos sin døende Broder. Thomas saae ham og gjenkjendte ham; hans Blit funkede et Dieblit vildi, og han sagde med hæs Røst:

"Ingenfinde, Christof, give Du den Banbyrding Ibe til Hustru —"

da kvaletes hans Røst, hans Blit brast, og han opgav Anden. Christoffer forblev nogle Dieblifte knælende ved sin Broders Lig og bad en Bøn for hans Sjæl; da reiste han sig brat, vendte sig mod Knud og sagde:

"Nu er der Blod mellem din Slægt og min, og Du er fredløs Mand!"

"Jeg var vel saa alt forinden," svarede Knud, idet han steg i Sæden; „er saa dog dette Drab fleet, mens Fejde staaer paa; dog er jeg ikke den, der vil snige sig derfra, og kræver Du Mandebod for Thomas, jeg skal betale."

"Fort med Dig!" raabte Christoffer og greb til sit Sværd.

Knud kastede et langt Blit paa sin Fjendes Liig, men det var et koldt, fast Blit, uden Anger, vendte saa Hesten og red mod Vest ad en Sti over Mosen, efterfulgt af Henning.

Længe rede de tause; omfider spurgte Henning:

"Hvorhen nu, Knud?"

"Ad Tjele til!" svarede Knud.

"Ilde Modtagelse ville vi faae der," mente Henning.

"Nu," sagde Knud, „da faae vi ligge i Stove og Skjul."

"Jeg veed et Sted, hvor vi kunne dølgge os," sagde Henning; „der er en Hule i Bigum Skov, den kan jeg kjender; der søge vi hen og bjerge nogen Fetalie derind. Vi krybe i Skjul der om Dagen, og om Natten liste vi os til Foulum og spørge Nøt fra Tjele."

„Nu,“ sagde Knud med et heest Smil, „det kan vorde et lystigt Liv, det! Dog veed jeg ikke bedre Raad nu; vi ile da Syd paa at prøve det Eventyr!“

www.libtool.com.cn

Sjette Kapitel.

Mogens Køvenbalks Bekjendelse.

Mogens Bønderne forfulgte deres Seier og drog Syd paa, idet de spredte sig i flere Høbe og skjændte og brændte omkring i Landet, herstede der en sørgelig Virksomhed i Svenstrup By. Bøndernes Kvinder toge sig barmhjertigt af de Saarede og understøttedes heri af Benediktiner-Konnerne og nogle Munke, som vare ilede hid fra Sebber Kloster, og nu villigt ydede Sjæletrøst og Pleie, ligesom de ogsaa sørgede for, at de faldne Bønder bleve christelig jordede paa Svenstrup Kirkegaard. Saa let turde man imidlertid ikke tage sig det med de adelige Liig, af Frygt for siden at blive draget til Regnskab af de Afsødes mægtige Slægtninge, og de Sebber Munke toge derfor den Beslutning at lade Eigene paa Bøndervogne føre til Mariager og henlægge der i Klosterkirken.

Folmer Knud var bleven fundet paa Balpladsen med et dybt Saar i den høire Skulder. Johan Goerdes havde nemlig omsider faaet Held til at ramme ham med sit Sværd, men i samme Nu havde de fremtrængende Bønder hvirvlet ham bort, og da de saae Folmer segne blødende af Hesten, troede de ham død og lode ham ligge. Munken havde nu antaget sig ham, og paa sin egen Begjæring var han bleven ført til det samme Huus, hvor han hørte, at Hr. Mogens var bleven indlagt. Han tilbragte en Nat i den Gamles Selskab, men det var en Nat fuld af store Lidelser, og kun et Dieblif vare

de alene. Dog fik de verjet nogle faa Ord, og hvad Hr. Mogens sagde, voldte i Diebliffet Folmer stor Glæde.

„Jeg har Meget at angre,“ sagde han med tykt Mæle, og idet han vaandede sig af Smerte, „og ikkun Herren veed, om det forundes mig at leve og rette, hvad som ilde er gjort; men det skal I for alle Tilfælbes Skyld vide, Folmer, at hjertens gjerne giver jeg Eder min Datter, saa I kan tage hende, om hun selv er villig, med mit fulde Minde.“

Folmer sølte sig beroliget ved det givne Samtykke og blev i sin lidende Tilstand ikke vaer, at Hr. Mogens's Ord, hvor velvilligt de end lode, dog ingenlunde vare stikede til at fjerne Tvivlene om Margarets ægte Fødsel; tvertimod syntes Tilstaaelsen af, at Noget var ilde gjort og burde rettes, at bestyrke dem. Siden gif det op for ham, men det fattedes ham da paa tilstrækkeligt Kjendskab til den Sag, hvortil den Gamle egentlig sigtede.

Folmers Saar blev ikke af hans Pleiersster betragtet som livsfarligt, og da Nonnerne erklærede, at han vilde kunne taale at flyttes, saa leiede han en Bogn, fylbt med Halm, og lod sig i den kjøre til Mariager, idet han fulgte det store Sørgetog. I det rige Brigittiner-Kloster og under sin Fasters, Abbedisse Elisabeth Ruds Tilsyn, turde han naturligviis vente langt bedre og omhyggeligere Pleie, end i en fattig Landsbyes Leerhytter.

Hr. Mogens burde derimod visselig forblevet, hvor han var; men, trods alle Konnernes Advarslar og Hans Thordsjens Modforestillinger, begjærede han halsstarrigt at blive ført til Tjele, og da den uforklarlige indre Uro, som havde betaget ham, og som forjog al Søvn fra hans Dine, virkede meget skadeligt paa hans Tilstand, saa bekvemmede Hans sig omsider til at føie ham.

Nogle Dage efter Folmer Ruds Afreise blev han da kjørt Sønder paa, liggende i bløde Voldstre paa Halm og under et Stykke Lærred, som paa Løndebaand var

spændt over Bognen. Det gik langsomt, Fod for Fod, og var et kjedsomt Ridt for Hans Thorsen og de fire Gaardsvende fra Tjele, som havde bjerget Livet og nu ledsagede deres saarede Herre. Dog trætteses Hans ikke, men viste Hr. Mogens den største Omhu, idet han høilig forundrede sig over den gamle Herres Gaardsførhed og Selvbeherstelse under saa store Lidelser. Man hørte næsten aldrig nogen Klage fra hans Læber, men idelig og idelig spurgte han, hvor vidt de vare komne, og hvor mange Dage der vilde gaae hen med Reisen, saa Hans gjorde sig mange Tanker om denne febersyge Higen efter at naae Hjemmet. Tre Dage gik hen med at naae Høbro; den fjerde Dag ved Middagstide naaede de endelig ad den gamle Landvei Lindum Skov; men da Hans meldte det til Hr. Mogens, røbede han ikke den forventede Glæde. Hans betragtede den Syge nøie og bemærkede kjendelige Tegn til Sløvhed og Kræfternes Af-tagen. Da det var en smuk, mild Octoberdag, og Solen skinne, saa besluttede Hans at holde Kafi i Skovens Stygge og nærmere overveie, hvad der var at gjøre. Han lod Kjøresvenden bære af fra Veien og ad en jevn Grønning kjøre Bognen hen under en gammel Eg, hvor Toget standsede.

„Hvad tyktes Dig, Sorgen,“ spurgte han den fornuftigste af Gaardsvendene, da de vare stegne af Hestene og stode affides, „bjerger vi mon Din Herre levende til Tjele?“

„Jeg forundrer paa,“ svarede Sorgen, „at han ei forlængst har opgivet Anden. Dog, vil han ikke døe uden paa Tjele, da lever han vel, indtil han naaer sit Sengkammer, thi han havde alle sine Dage en stærk Villie.“

„Ude vilde det være,“ mente Hans Thorsen, „gav han Anden op her paa alfar Ve.“

„Det er lige nær til Himmels, i hvor man døer,“ sagde Sorgen.

„Men uden Strifte, Sorgen, og Absolution?“

„Det vilde være værre,“ svarede Sorgen og klæde

sig bag Dret. „Var han end en umild Herre og nisie-
seende til alle Lider, ikke ønsker jeg, at hans Sjæl skal
fare i Djævelens Klør. Gjerne rider jeg efter en Præst,
mener I, det er saa vidt med ham.“

„Derpaa tænkte jeg just,“ sagde Hans. „Rid nu
flur til Sønder-Dnsild og bed Hr. Søren umage sig hid,
saa fort han kan.“

Jørgen var i Saddelen i et Nu, hans Hest var
frist, da de havde gjort Reisen i Skridtgang, og han red
da, som en Mand bør ride, der troer, at en Sjæls
Frelse afhænger af hans Hests Hurtighed; men uagtet
Hans Thordsen havde seet ham fare ned gennem Skoven
som et Lyn, forundredes han dog høilig ved at see ham
vende tilbage, inden en halv Time var forløben, thi han
havde frem og tilbage en Miil at ride, og ikke mindre
forundredes han ved at see, at den Præst, han førte med
sig, ikke var Hr. Søren, men Præsten fra Skjern, Hr. Lau-
rids Thundehoe. Den største Forsærbelse stod præget i
den værdige Mandes Ansigt, og saa snart han saae Hans
Thordsen, som var ham bekendt, udbrød han, idet han
slog Kors for sig:

„Guds hellige Moder forbarme sig over os! Nu
gaaer Danmark's Rige under; Gaarbene blusse i Øster
og Vester og uskyldigt Blod udgydes.“

„Have Bønderne da naaet denne Egn?“ spurgte
Hans, mens Svendene, der havde hørt Præstens Udraab,
ilede til.

„Gud naade!“ sagde Hr. Laurids, idet han steg af
Hesten; „Bingegaard ligger i Afte, og nu blusser Tjele,
kun see I ikke Røgen her for Træerne.“

„Guds Død!“ raabte Hans Thordsen, „har I for-
nummet til Fru Genete og hendes Datter? Have de
rebbet sig?“

„Hvad veed jeg!“ svarede Hr. Laurids. „Jeg var
i Dnsild at berette Hr. Søren, der ligger slagen af Egh-
doms Lamhed, og vilde drage hjem, ja var alt paa Veien,
da jeg saae Røgen, og flygtende Kvinder berettede mig
den Ufreds Tidende; jeg veg da herop til Skoven og

støbte der strax paa denne Svend, som kaldte mig hid. Domine miserecorde nostrum! er det Sanden, at Hr. Mogens Lauridsen ligger her, en Dødens Fange?"

"Det er saa," svarede Hans. "Har I viet Brød hos Eder?"

"Jeg har her i min Læddite," svarede Hr. Laurids, "dog vil jeg nu først see, om Hr. Mogens er ved sin Samling, skillet til at annamme Trøst og skrifte mig sine Synder; men skulde det ei være saa vel, da give vi ham Guds hellige Legeme mellem Læberne, at hans Sjæl maa fare vel."

Hans Thordsen billigede ikke denne Papisternes Overtro, at Sakramentet, modtaget uden Bevidsthed, skulde kunne frelse en Sjæl, men han blandede sig ikke deri. De traadte nu hen til Bognen og fandt Hr. Mogens, efter en kort Slummer, vaagen og ved sin Bevidsthed, men saare svag. Da han saae Præsten og erfarede, at Hans Thordsen havde ladet ham hente for at berede ham til Døden, da blev hans blege Afsyn end blegere, strax derpaa blussende rødt, og han begjærede heftigt at løstes af Bognen og henlægges paa Græsset.

"Jeg vil bøde paa Guds grønne Jord," sagde han med mat Røst, "og ei paa denne Karre."

Der var da ikke Andet at gjøre, end at føie ham. Med stor Besvær blev han i sin Volsterdyne løftet af Bognen og varsomt henlagt under Egen; men hvor forsigtigt Flytningen end skete, hans Saar brød dog op, og han besvimede. Efter nogle Minutters Forløb gjenvandt han dog Bevidstheden, og Hr. Laurids bød nu Alle vige til en Side og lade ham ene med den Døende.

Præsten drog nu sin Messesbog frem og læste af den for ham; talte ham saa kortelig og syndigt til og gik ham haardt paa Klingen, at han skulde skrifte sine Synder; dog, da han mærkede, at Hr. Mogens neppe kunde faae Ordene frem, saa sagde han til ham:

"Det er min Pligt som Jesu Christi Tjener at spørge Eder, velbyrdige Hr. Mogens, nu paa Eders

Yderste, da Dødens Porte aabne sig, og I snart skal stedes for den evige Dommer: er det saa, at I levede et syndigt, ugudeligt Levnet med Eders Børns Moder, den skotske Kvinde, som I nu i mange Aar har havt hos Eder? eller har I agtet at sige Eder det paa, og var hun Eders rette, præstegivne Hustru? Jeg formoder det Første og formaner Eder at afbede den Synd, forinden jeg giver Eder Herrens Legeme og salver Eder med den hellige Olie."

"Bed Guds hellige Moder," hvissede den Døende, "hun er min rette Adelskone og præstegivne Hustru, end- dog" —

men her gik Mælet fra ham, og han formaaede ikke at fremsføre et Ord mere. Denne Tilstaaelse, som blev hvissket Laurids Thundebøe i Øret og ikke hørtes af Bidner, forblev hans Hemmelighed, som han fortaug, enten det nu var af Frygt for denne Verdens Mægtige, eller af Eigeghblighed, indtil hans Vidnesbyrd mange Aar derefter blev ham aftrævet.

Hr. Laurids kaldte nu Hans Thordsen og Svendene hid, bad Hans i Hr. Mogens's Navn at fremsige den almindelige Syndsbekjendelse, og da dette var skeet, salvede han under Anraabelse af Guds og alle Helgenes Barmhertighed den Døende paa Næsen, Hænder og Fødder med den hellige Chrisme eller Salve. Neppe var han færdig dermed, før Hr. Mogens drog sit sidste Suk og var død. Alle stode de stumme omkring Liget, indtil Præsten bød dem at knæle, hvorpaa hun bad en Bøn over den Døde og betegnede Liget med Korssets Tegn.

"Hvor agter I nu at føre den affjælede Herre hen?" spurgte han saa Hans Thordsen. "Hans Fædrenehjem er, Gud naade! nu vel ifkun en Brandtomt."

"Om I saa synes," svarede Hans og reiste sig brat, "da fortøve I her et Par Stunder og lade Svendene holde Vagt ved Liget. Jeg rider imens til Tjele at spørge, hvor det staaer til, og om Noget der end er til Huse og kan tage Bestemmelse."

„Saa være det!“ sagde Hr. Laurids. „Vi skulle vaage over den Døde og bede for hans Sjæl, dog at I vender tilbage, forinden Mørket falder paa.“

I en Hast var Hans Thorsen i Sæddelen, og kort efter hørtes hans Sefis Hovslag, da han, fulgt af Jørgen Gaardsvend, jog ned ad Skovveien ad Vingegaard og Tjele til.

Syvende Kapitel.

Tjeles Brand.

Ikke uden Farer og Vanffeligheder slap Knud og Henning Syd paa; thi Folkeanden var vakt, og Bøndernes Seier havde mægtigt styrket Haabet om Adelsfjendens, Kong Christiern den Andens, Befrielse og Gjenindsættelse. Bonden løftede Hovedet og traadte sine Overmænd dristigt under Dinene, saa at mange Adelsmænd kun ved Flugt frelste sig fra Mishandlinger. Under disse Omstændigheder blev enhver Reifende iagttaget med stor Mistænksomhed, og da Knuds Klædebragt og Baaben tydeligt viste, hvilken Stand han tilhørte, stedes han mere, end een Gang, i stor Fare. Dog rebede han sig hver Gang ud deraf, snart ved god Ord og Lempe, snart ved fast Mod, idet han i det rette Dieblit brugte sin gode Klinge og Graamunk's rappe Been. Henning fulgte ham tro og ubdviste baade Snildhed og Mod.

Nogle Dage førend Knuds Fader som en Døende naaede Lindum Skov, sølte om Aftenen, i Regn og Slud, fandt Knud og Henning ad neppe kjendelige Skovstier til det underjordiske Palads, som Henning engang, da han streifede gennem Vigum Skov, havde opdaget. Indgangen til Hulen var godt skjult, men da Henning

havde taget bestemte Kjendemerker, fandt de dog tilfids den Lem, som, skjult af nogle tætte Buske, lufkede for Rabningen. Da de brød den fra, slog dem en luun, tør Luft imøde.

„Ei!“ sagde Knud, „her møder varmt som i Ildstuen paa Tjele.“

Dog, da de havde faaet gjort Ild og tændt en Tællepraas, som Henning havde været saa betænksom at forsyne sig med, gjorde de en i deres nuværende Stilling faare uvelkommen Opdagelse. Hulens var beboet, og dens Indvaanere, om der var flere, maatte først for kort Tid siden have forladt den; thi Aften paa det lille Ildsted var endnu varm. Ved Siden af Trefoden paa Ildstedet stod en lille Kjedel og paa Jordgulvet en Krukke med Vand. I Krogen stod en Spade og en Øxe, og paa Mosbænten ved Hulens Bæg laae en Fangstkniv. I Hulens bagerste Rum var der opstabledt Pindbrænde, og paa en plump Hylde fandtes et halvt Brød, en Lædbile med Salt og en Krukke Fedt; endelig hang der paa en Træknage nogle Stykker friskt Dyrefjød. Under mange Udraab af Forundring blev den hele, huslige Indretning undersøgt, indtil Knud endelig sagde:

„Ved min Helgen, her er Alt, hvad et Menneſte tiltrænger for at friste Livet; det er, ligesom vi havde været ventendes!“

„Allersids det,“ sagde Henning. „Meget vilde jeg give til, at Hulens havde været ligesaa bar, som en Lø ved Midsommertid.“

„Nu, Henning,“ svarede Knud, „lad ikke det volde Dig Bekymring! Hulens ligger paa vor Skovpart, og vi ere da de rette Eiere. En uskjellig Næsviished at slaae sig ned og sætte Bo paa anden Mandſ Grund! Kommer den Dryntelgjeft, som her holder til Huse, igjen, vi laste ham ud med braabden Pande.“

„Godt nok det, Knud,“ sagde Henning fortrædeligt, „men da maa vi holde Vagt, og mine Dine klippe af Søvnhed.“

„Vælg Dig!“ svarede Knud, „jeg vil vaage.“

Det lod Henning sig ikke sige to Gange; han lagde sig paa Hulens ene Løibænk, og snart hørte Knud, siddende paa den anden, ham snørle overlydt. Knud holdt sig vaagen, saa længe Tællepraasen lyfte; men da den var udbændt, og det blev mørkt, formaaede heller ikke han at modstaae Søvnens Magt; træt af de sidste Dages Strabadser slap han Bærget og hensesant paa Mossbænken i en dyb, fast Søvn.

Ingen af dem vidste, hvor længe de havde sovet; men Opvaagningen skete i stor Stræk. Henning følte sin Mund fast tillukket af et Tørklæde, og i samme Nu snørredes hans Fødder sammen af et Par stærke Hænder. Det skete saa hurtigt og behændigt, at man skulde troet, der var Flere om den Gjerning, og dog blev den udført af en enkelt Mand. Det hjalp da heller ikke, at Henning nu greb for sig med Hænderne, der snart vare bundne lige saa fast og godt med et stærkt Reb, som Fødderne. Ved Skjæret af en brændende Lysepind, som var stukken i en Træstige i Væggen, saae Henning stræklagen for sig en stærk, bredskuldret Karl i en graa Badmels Kofte; hans Haar og Skjæg var uredt, han havde en luvslidt Hue paa Hovedet; i hans Læderbælte stak en Daggert, og denne drog han nu, idet han listede sig hen til Knud. Mandeløs og i stor Sjæleangst saae Henning Boldsmanden med den blanke Daggert i Haanden snige sig paa hans Herre og Ben; men Sværdet, som Knud søvndrukken havde ladet falde, blev hans Frelse; thi Karlens Fod stødte imod det, og Knud, som havde en let Søvn, vaagneede ved Lyden, saae den overhængende Fare og var i et Nu paa Benene med sin Puk i Haanden. Saa hurtigt og uventet stod han der i sin fulde Høide og Kraft, at Røveren blev forbløffet og trak sig hen i Hulens Baggrund, thi Knud spærrede Udgangen. Strax opdagede Knud, i hvilken Stilling Henning befandt sig, sprang derhen og overstær hurtigt hans Baand, idet han dog holdt et Die med Røveren. Henning sprang befriet op med et Frydberaab, og nu vendte Knud sig

mod Røvereren og sagde koldfindigt, idet han greb sit Sværd:

„Saa, nu have vi dig! Du er fangen som en Ræv i sin Hule; kast Dit Bærg og overgiv Dig, da skulle vi skaane Dit Liv!“

Karlen saae paa ham med et trodsigt Glimt i de smaa, graae, dybt liggende Øine; men hans Afsyn antog strax derpaa et snu Udtryk, han rakte Knud sin Daggert og sagde:

„Til flige, velbyrdige, unge Herrers Ord tør jeg vel fæste Lid: I ville ikke aflive en Staffkarl som mig.“

Knud tog Daggerten, satte sig paa Løibænten og sagde, idet han nøie vogtede paa Karlens Blik og Bevægelser:

„Hvad for Karl er vel Du?“

„Meget og Mangt har jeg i mine Dage prøvet,“ svarede den Adspurgte, idet han strøg sit sorte Skjæg; „dog er Alt worden til Usjelhed og Elende.“

Uagtet denne Tilfæelse løb ydmygt nok, var der dog intet Rlykkelige i Karlens Stemme, og hans Blik var fast, ikke bebedende.

„Nu,“ sagde Knud og saae ham stift i Øinene, „Du har ellers vidst at indrette Dig skjønt nok i denne Hule, og enten Du nu har ranet eller gaaet med Tiggerposen, saa har Du hjerget Føden; vi have ligget i Dit Fædebuur og fundet det vel forsynet.“

Da Karlen taug og saae ned for sig, vedblev Knud:

„Dit Maal røber, at Du er Bester fra. Jeg tør vædte paa, at Du er en Rønningsmand. Nu sige Du Sandheden og lyve ikke som en Skalk! Hvilken Herre har Du tjent, hvor rømmede Du fra og af hvad Aarsag?“

„Det nok for Eder at spørge,“ svarede Karlen, idet han saae op med et mistænksomt Blik, „men svært for mig at svare, al den Stund jeg er uvidende om, hvilke Mænd jeg giver min Sag i Bold.“

Efter et Dieblits Betænkning svarede Knud:

„Jeg er den Mand's Søn, som eier denne Skov. Du maa da vide, at mit Navn er Knud Mogenssen Løvenball.“

„Ei!“ udbrød Karlen mismodigt, „da er jeg falsken i de rette Sænder!“

„Dog,“ vedblev Knud, „har Du Intet at frygte af mig, thi ei heller min Stilling er god; jeg er en Rønningsmand, som Du, dog i bedre Raar. Jeg har en tro Svend behov, om Du vil tjene mig, og jeg evner vel at lønne Dig. Nu sig Du mig Dit Navn!“

Karlen saae stubsende op, men Knuds aabne og frimodige Mine indgød ham fuld Tillid. Han nævne sit Navn, som var Bent Tue eller Sorte Bent og fortalte ham korteligt sin Historie, der lignede saa mange af hans ulykkelige Standsfællers. Han tilstod, at han var en Ugebagstjener fra Mogens Munks Guds Bolstrup ved Hølstebro, og at han for et Lams Skyld havde maattet rømme; hans Hustru var bleven kastet ud paa Møddingen med sit Barn, havde flasket om og var tilsidst død i stor Elendighed; han vidste kun dette, men ikke, hvor hans Barn var blevet af.

„I maa det troe,“ sagde han tilsidst, „at jeg var en ærlig Karl, før Bold og Uret drev mig til Rødværge. Ved min Helgens Ed, det Lam var mit, enddog jeg lod det gaas umærket, saasom det var en Sildeføbning, der gik hos Moberfaaret, som da ikke blev malket. Mogens Munks Foged tilegnebe sig det for sin Herre, og da jeg paatalte den Uret, maatte jeg lide denne Forsølgelse, der gjorde mig hjemløs og nødsagede mig til at friste Livet som en Røver og Krypbeskytte; dog har jeg intet Menneskes Blod paa min Samvittighed.“

„Jeg troer Dit Udsagn,“ svarede Knud med den ædle Tillidsfuldhed, som er Ungdommens lykkelige Gave. „For mig skal Du fra nu af være som en ærlig Mand!“

„Gud signe Eder for det Ord, Knud Mogensen!“ udbrød Bent Tue i stor Sindssbevægelse og traadte hen til Knud med fremrakt Haand; „fra denne Stund er jeg Eders med Liv og Sjæl.“

Knud gav ham Haandslag til Tegn paa, at han fæste ham som sin Svend; derpaa sagde Bent mere forfagt:

„J evner dog vel neppelig at frie mig for Mogens Munk? Ubleverer I mig til ham, hvortil I kunde nødsages mod Ebers Willie, da vorder min Skjebne haard.“

„Blæse med ham nu!“ sagde Knud, „hans egne Bønder have fordrevet ham fra Gaard og Hjem, og han er flygtet Sønder paa.“

„Ha!“ raabte Bent med et lynende Blik og løftebe den kuptede Haand, „havde jeg været med paa den Jagt!“

„Du er hevntørstig, som jeg seer,“ sagde Henning, der ikke ret led Knuds nye Svend. „Det forunbrer mig, at Du luffer om her i Skoven og ikke er med Bønderne paa deres Tog.“

Det viste sig nu, at Bent Intet vidste om Slaget ved Svenstrup; thi hans Kapserier i Dmegenen havde gjort Bønderne aarvaagne, og han havde derfor af Forsigtighed i en heel Uge sjælet sig i Skoven. Knud satte ham nu ind i Sagernes Stilling og lagde ikke Skjul paa, at han selv havde været i Aalborg, men tilføiede, at han med velberaad Hu og, angrende sin Nærværelse der, havde forladt Bondehæren; og da det aabenbart maatte være en stor Fristelse for Bent at slutte sig til sine seirende Standsfæller, saa mente Knud, det var klogeft strax at stille hans Sindelag paa Prøve; derfor sagde han:

„Helst gaaer Du vel nu i Bøndernes Hær, som tænkelig ikke er langt borte; er Du saa til Sinde, da gjengiver jeg Dig Din Frihed, menende, at Nei er et godt Svar, kommer det i Tide.“

Det skjæmpede siensynligt i Bents Bryst, og hans Tausked vidnebe, at han i nogle Dieblikke var uvis om, hvilken Beslutning han skulde tage; men det havde gjort et stærkt Indtryk paa ham, at Knud, blev det end kun en kort Tid, havde sluttet sig til Bøndernes Sag. Knuds Veretning om, hvorledes Clement havde skjændt og brændt

i Bendspysfel, gjorde ham dernæst betænkelig; thi af Naturen var han en besindig og rettænkende Mand.

„Freløs Mand,“ sagde han omsider og saae op med et klogt Blik, „har kun een Lykke, og den er tynd — at jages som et Dyr, lide Nød, bøde og kastes hen som et Nabsel, undgaaer han at dingle i Galgen. Nu har jeg bjerget mig Fred hos Eder, Knud Mogensens, og ikke agter jeg at miste den ved ngt Bovespil. I har gjort mig til en ærlig Mand, ingenfinde glemmer jeg Eder det og vil tjene Eder tro til min sidste Stund. Væres det mig og fore, at det Bønderregimente kan ei holde længe, fornemmelig da Bønderne rase saa usindigt. Jeg forbliver da hos Eder, om I ikke har skiftet Sind.“

„Nu, Bent!“ udbrød Knud, „Du har et trofast Hjerte og, en Stallarl i Badmel, som Du er, større Klogskab, end mangen Herre i Gille og Fløiel. Vi blive da saa sammen, og Din Tjeneste begynder paa Stand; thi hvis Du har Øvelsen, hvad jeg formoder, da steg os uden Forhaling en liden Bildbrød; Tarmene strige i Livet paa os.“

Bent gik muntert til Bærket og fortalte, medens han spslede ved Aldstedet, mangt lystigt Træl af sit Liv, deriblandt det fra sin Ungdom, at han havde været Stegevender hos Cistercienser-Munkene i Tviss Kloster ved Hølstebro. Stegens Godhed viste, at han endnu ikke havde glemt Konsten, og det rigelige Maaltid oplivede og styrkede Knud og Henning. De saae nu til Hestene, som stode bundne til et Træ, og da Bent var velforsynet med Nød, toge de Sæddel og Ribetøi ind i Hulen og tværede Hestene paa en Grønning. Derefter gik de til Hvile, men Knud gav først Bent det Paalæg, saa snart Dagen gryede at liste over til Foulum, bringe Mads Jespersens Silsen og Bud og spørge Ngt fra Tjele. —

Solen stod høit paa Himlen, og Dagsstjæret faldt ind ad Hulens Åbning, da Knud vaagne og saae Bent staa ved Aldstedet, i Færd med at tage Døvre.

„Hvad!“ raabte Knud fortrydeligt, „er Du ikke fort endnu?“

„Jh, Gud Fader!“ svarede Bent muntert, „jeg er vendt hjem alt for nogle Stunder siden. Da I var falden i Søvn, listede jeg mig af Suler og gav mig paa Veien; thi er Natten just ikke Hvermands Ven, saa dog min.“

„Hvad Nyt da?“ spurgte Knud utaalmodigt. „Er min Fader til Huse og i Live?“

„Ingen veed, hvor han færdes nu,“ svarede Bent sinbigt; „han drog af med den adelige Hær og er ikke siden vendt tilbage.“

„Min Moder og Søster da?“

„De ere fort, og Tjele staaer ganstke folkedom.“

„Hvad for Galmands Snak er det, Bent?“

„Nads Jespersen maa svare derfor, har han løiet. Saa løde hans Ord: den skotske Kvinde og Jomfru Margrethe ere alt for tvende Dage siden dragne Sønder paa; dem fulgte Munken, nogle af Svendene og Pigerne, og var det et stort Tog med Bogne, ladebe med en mærkelig Hoben Rister og Klæder.“

„Ved min Helgen!“ udbrød Knud, „da maa Bønderne ikke være langt borte.“

„De ligge for Randers,“ svarede Bent, „men, efter hvad Nads havde fornummet, da har Rigens Hofmester der viist dem af med blodige Pander.“

„Sagde Nads ikke,“ spurgte Knud ivrigt, „hvor min Moder er draget hen?“

„Han vidste det ikke med Sikkerhed,“ svarede Bent; „dog havde hans Fader, gamle Jesper, som ikke drog med dem, ladet sig forlyde dermed, at som Talen gik iblandt dem, inden de drog af, da maae de være dragne langt Sønder paa til et Nonnekloster, det tyktes mig, at Nads nævnebe det Bisping Kloster.“

Da Knud et Dieblit havde grublet over denne uventede Tidende, saae han op med et blegt Ansyn og sagde:

„Spurgte Du ikke Nyt fra Vingegaard?“

„Jo nok,“ svarede Bent, der med ægte jydsk Seig-
hed holdt paa sin Kundskab, indtil den blev ham afnødet.
„Herstabet der er draget af alt nogle Dage tidligere, og
Reisen gik til Manders, hvorhen Mads mente, at Kvin-
berne fra Bingegaard maa være naaet i god Behold, for-
inden Bøndernes Ankomst.“

„Nu,“ sagde Knud og sprang op, „da lyfter det
mig at see ind i de tomme Keder. Jeg vil værge for
Tjele, skulde Bønderne sætte Kaasen her hid.“

„Mere end halsbrækkende Foretagende det,“ sagde
Henning hovedrystende. „Du betænke, Knud, at vi have
staaet paa Bøndernes Side. Grib de os, da klynge de
os op som Dverløbere.“

„Den Mand er ikke født,“ svarede Knud bjærvot,
„som evner at hænge Knud Mogensen levende. Er Du
ræd, Henning, da fortsøv Du her og tog Dig en Potte
Suppe imens!“

„Billig Dye skal man ikke drive,“ svarede Henning
krænket; „jeg raader ikkun fra, men lader Du Dig ikke
sige, Knud, da følger jeg Dig, gaaer Farten end i den
visse Død.“

„Het saa!“ sagde Knud; „og nu Du, Bent?“

„Min Sjæl er Ebers,“ svarede Bent, „saa faaer
I og tage Kroppen; dog staaer det ikke skrevet paa
Ebers Pande, Knud, at I skal hænges. Lykken bærer
en Mand over Bækken, gider han springe, og ilde
skulde det gaae til, glippede ethvert Middel til at sal-
vere os.“

De holdt nu i Hast Maaltid, sadlede Hestene og
rede saa gjennem Vigum og Ost om Tjele Langsø ad
Bingegaard til. Knud sad fuldt rustet paa Graamunt,
der gjentagne Gange vrinskede, som om den glædede sig
over at gjensee kjendte Steder, og Bent sad bag Henning,
hvis Hest var en stærk Kleppert, der mageligt evnede at
bære den dobbelte Byrde.

Med underlige Følelser red Knud ind paa Binge-
gaard, hvis øde Gaardsrum gav Gjenlyd af Hestenes
Hovslag. Der var intet levende Væsen at see, Stue-

husets Glarvinduer vare dækkede med Skodder, Døren lukket og tilnaglet. Uvillkaarligt paatrængte sig Knud Erindringen om den Morgen efter Anna Enevoldsbatters Brudfærd, da Gaarden havde vrimlet af Herrer og Evende med opsablede Heste; han saae i Aanden Ibe for sig i den blaa, perlesmykkede Fløielskjortel, hendes friske Kinder blussende af den sidste Dans, idet hun tilsmilede ham sit Farvel. Siden havde hun ikke altid seet saa mildt; naar vilde han gjense hende og hvorledes? Havde hun ham endnu kjær og vilde blive ham tro selv nu, da han havde besmittet sine Hænder med Thomas Kruses Blod? Ha, tænkte Knud, det var dog hendes og min argeste Fjende, jeg vog! Saa lidet tyngede et Drab paa hans, som paa de fleste af hans Samtibiges, Samvittighed.

Han rev sig dog nu løs fra de Tanker, steg af Hesten og gik ind i Studestalden, hvis Dør stod aaben. Her fandt han en gammel Kogter, som gik og fodrede de magre Ørne, der vare blevne tilbage; de fede vare drevne til Randers. Den Gamle blev glad ved at see Knud og gav ham med stor Snakksomhed en Beretning om Herstafets Afreise. Knud fik at vide, at Christoffer Kruse fra Svenstrup var ilet gennem Landet til Bingegaard og i første Hast, efter kun saa Timers Pusterum, atter draget bort og havde taget Oldemoder, sin Hustru, Børnene og dem Alle med sig til Randers.

„Kvinderne græd saa saare,“ sagde Kogteren, „Jomfru Ibe ubentagen; hun fældte ingen Taarer, men hendes Afsyn var hvidt som et Lagen.“

Heraf sluttede Knud, at hun inden Afreisen maatte have faaet Kundskab om Thomas Kruses Død for hans Haand; thi Opbrudet og Flugten vilde ikke været Noget til at blegne hans uforsagte Hjertenskiærs Kinder.

Saa red Knud og hans Evende videre til Tjele, som de naaede uden Ophold. Da de red ind ad Yderporten, der stod aaben, vrinskede Graamunk paany, og den øde Aulsgaard gav Gjenlyd af den muntre Gjenlyds-hilsen; men ingen af Graamunks Kammerater svarede fra

Stalbene, som saa ofte i gamle Dage. Knud reb lige op til Borgporten, men fandt den lukket og stænget. Han dundrede paa med sin Stridshammer, dog længe forgjeves; kun den hule Gjenlyd fra den indre Borggaard svarede. Omfjeder hørte han dog Nogen røre sig, den svære Port peb paa sine Hængsler, og gamle Jesper Gaardsfoged viste sig i Aabningen.

„Gud naade!“ udbroød Jesper studsende, „kommer nu Du, Knud, da alle Andre slye?“

„En ugjestmild Modtagelse,“ sagde Knud og loe; „og dog tykkes mig, Jesper, at Du maa være haardt trængende til Selfaab.“

Jesper ryttede paa Hovedet, spurgte Knud, hvorfra han kom og om han bragte Efterretninger fra sin Faber. Knud besvarede ikke det første Spørgsmaal, men lod Jesper vide, at han ikke havde seet sin Faber, siden han drog af Tjale. Da sultede Jesper og sagde:

„Jeg har ventet Hr. Mogens hver Dag, ja hver Time paa Dagen. Jeg kunde draget med de Andre, men hvad vilde min Herre sige, vendte han hjem og fandt ikke mig? I tredive Aar har jeg nu vogtet paa dette gamle Hus; jeg vil forblive ved det og værgе det mod Tyve og Skalle; men skulde der komme Krigsfolk med stjængende og flydende Baaben, da er al Modværge forgjeves.“

„Siig ikke det, Jesper! Det skal prøves, og derfor seer Du mig her idag.“

Jesper gjorde mange Indbendinger mod dette Knuds modige Forsæt, men han mærkede snart, at han kunde spare sig al Uleilighed. Saa snart Hestene vare bragte i Stald og fodrede, gav Knud sig til at gjennemføge Huset. Han saae, at der var blevet ryddet godt op i Kamrene, og at næsten Alt af nogen Værdi var ført bort.

„Det var mig saare mishageligt,“ sagde Jesper, „men det voldte Broder Vigand, hvem Hr. Mogens havde tilbøjet en over al Maade stor Myndighed. Hvad vil Husbond sige, spurgte jeg Munken, naar han vender

hjem og finder Huset bart? Han vil takke mig, svarede han, at jeg bragte Alt i Sikkerhed; men til Din Moder sagde han, det jeg vel hørte: desto bedre Velkomst faae vi der, hvor vi nu drage hen; tomhændede Gjester faae kun ringe Indest i Klostre! Alde huede det mig, at han og slæbte Hr. Mogens Brevliste med. Ingenfinde troede jeg den Karl og troer ham ei heller nu; gjerne havde jeg seet Din Moder og Søster i bedre Hænder."

"Hvor teede de sig ved Afreisen?" spurgte Knud.

"Din Søster," svarede Jesper, "var mørk i Hu, dog modig nok; hun sætter al sin Lid til den Munk; men Din Moder var snarest glad ved at slippe bort og fjæle sig i et Kloster: ingenfinde, kan hun det undgaae, vender hun mere sin Taa mod Tjele, og hendes Kaar vare for Sanden ei heller her blide; nu skjelver jeg dog for den Dag, da Hr. Mogens vender tilbage."

Jesper skulde blot vidst, hvor tryk han i den Henseende kunde være; men Knud skjelvede sandelig ikke for Noget; han glemte snart baade Faber, Moder og Søster og gav sig strax i Færd med at træffe Anstalter til Borgens Forsvar. Først var han betænkt paa det, som tiltrængtes mest, nemlig Mandskab. Henning blev sendt ud for at opspørge saa mange vaabensføre Karle, som vare at finde og opbyde dem til Borgens Forsvar. Efter Bents snilde Raad gav Knud ham det Paalæg at forestille Bønderne, hvilket Herreliv det nu vilde blive paa Tjele; thi der var Nok af Uede og Drikke og kun faa Munde. Det Bedste, som fandtes i Lehnsmandens Fødebuur og Oltjælder, skulde blive sat for dem, saa de fra Morgen til Aften kunde leve som Herremænd.

Stor var Knuds Fryd, da han derefter med Bent efterfaae Bægtergangene og Skydehullerne, og de i Forening drøftede Borgens Forsvarsevne. Han slæbte Armbrøster og Hagebøsser hid og tog Sigte, som om Fjenden alt stod for Porten. Han sønstede sig nok en bedre Fjende, end den, der var i Bente; thi den æble Føelse, som i det første Dieblif havde forbudt ham at værge sig mod

Christoffer Kruse, var vejet for vild Kamplyst; kjærest vilde det nu været ham, om Christoffer kunde kommet for selv at tage Hevn over ham. I Sandhed, Hildurs Leg var hans Lyft, og han var kommen flere Aarhundreder for silde til Verden. Hvilken Helt vilde han ikke være bleven, havde han levet i Selvtægtens og Slægtfejernes Tidsalder! Nu derimod var han født i et Aarhundrede, da Lovens Arm, trods alle Udskielfer i Samfundet, dog sluttelig var stærkest, og en Voldsbaad sjelden eller aldrig ramtes af privat Hevn, men affonedes ved Bøder paa Tingene. De urolige Tidsomstændigheder under den sidste Borgerkrig, som hærgede Danmark, gave ham Frihed til at tumle sig en kort Stund; men snart skulde han lære at stille sig og at kjende den trange Vej, ad hvilken Tidsaanden alene tillod ham i hans mislige Stilling at gjenvinde det tabte Fodfæste.

Hemming vendte mismodigt tilbage og bragte kun to Mænd med sig, lurvede, forsultne Karle, bedre Helte ved Sulefadet, end paa en Borgmure; thi Bønderne drog sig Tidsomstændighederne til Nytte og foretrak at hytte Skindet. Alligevel opgav Knud ikke Evret, men traf alle Anstalter til et drabeligt Forsvar. Baabnene bleve eftersejete, Pile ophobede ved Skydehullerne og Rugler støbte. Naar Jesper Gaardfoged forestillede ham det Dumdriftige i hans Foretagende, da slog han ham af Marken med det Argument, at Fjenden umuligt kunde vide, om Besætningen var sex Mand eller sex Gange ti; der vilde blive skudt fra Skydehullerne saa hurtigt, at det nok skulde lykkes at narre de ukjendige Bønder, om de vovede at gribe an; og dertil bad nu Knud, at det vilde komme, for at alle hans skjønne Forsvarsanstalter ikke skulde være gjorte forgjeves.

Saaledes gik denne Dag og den næste, og om Natten skiftedes de Alle, paa Jesper nær, til at holde Vagt. Imidlertid kom det for en Dag, at Jesper havde et Dg i Behold, som han havde skjult i Løen, og da det blev trukket ud for at føres i Stalden, saa foreslog Bent at trække alle tre Heste op i Borggaarden, for at have

dem ved Haanden, om Flugt skulde blive fornøden. Han havde udtænkt en Plan, hvis Snildhed i høi Grad tiltalte Knud, saa han gav Bents Forslag sit Bifald, nagtet han samtidigt erklærede, at han ikke vilde høre om Flugt.

Den tredje Dags Morgen forkyndte nogle forbi-
ilende Flygtninge, Kvægrister og Bøgne med Kvinder
og Børn, at Bønderne nærmede sig, og det varede ikke
længe, førend en tyk Røgsoile i Nordost underrettede Knud
om, at Vingegaard brændte. Forbittrede over Adels-
mændenes Flugt, som friede dem fra at bøde med Krop-
pen, stak Bønderne flux Ild paa Gaardene og det saa
meget hellere, som de næsten overalt fandt Kister og
Stabe tomme og Linned og Koffbarheder bortførte. Dog
fandt de Trøst i de vel fyldte Kjældere, hvis Behold-
ninger de gjerne allerførst undersøgte for at faae sig en
god Sviir, og drukne af Ol og Biin nøde de da Skue-
spillet af Branden og frydede sig over det vældige Baal,
som var et sørgeligt Bidnessbyrd om Almuens Bælde.
Det anede dem kun lidet, at de selv vilde komme til at
flæbe Steen til de nye Borge, som skulde reises i de
ødelagtes Sted og overgaae disse i Styrke og Anseelse.

Endnu før Middag samme Dag, da Mogens Løven-
ball døende naaede Lindum Skov, rykkede Bønderne, en
Hob paa nogle hundrede Mand, ind paa Tjele. Drukne
af Christoffer Kruses Ol, hujende og bandende væltede
de ind i Gaarden og stormede lige løs paa Borgporten;
men inden de naaede den, bleve de modtagne af en
Salve Pile og Kugler, som rigtignok ikke gjorde megen
Skade, men dog jog dem strækslagne tilbage; thi de
havde aldeles ikke gjort Regning paa at finde Modstand.
Knud saae ub af et Slughul og gjentjendte med vild
Glæde i Hobens Fører Johan Goerdes; han saae Lands-
knegthøvdingen fegte med Armene og hørte ham tale
Bønderne til, at de skulde storme løs paa Porten; men
da han ikke kunde faae dem frem, saa nærmede han sig,
dog med Forsigtighed, idet han søgte Dækning bag en
Brændestabel. Over den ligebede han op til Skydehullerne
og raabte:

„Luf op i Djævelens Navn! Overgiver I Eder ikke, Hvo I saa er, da skal den røde Hane snart gale over Eders Hoveder.“

„Taf for sigst, Du Skalk og Bedrager!“ raabte Knud og affjød i det Samme sin Hagebøsse, som bundrede løs og gav ham selv en god Kuldhest, mens Ruglen fløi høit over Johan Goerdes's Hoved; thi saa var det fat med mange af den Tids Ildvaaben, at de vare næsten lige saa farlige for dem, der benyttede dem, som for dem, de anvendtes imod. Johan Goerdes havde seet et Glimt af Knud og gjenkjendte ham desuden paa Nøsten; flux raabte han:

„Ha, Knud, Du Fabels Karl, er det Dig? Jeg troede Dig død. Nu tage Du mod Fornuft og oplade Borgen for os! Halsløs Gjerning er det for Dig at gjøre Modstand al den Stund Du har været paa Grevens Parti og nu vil vorde hængt som en Overløber og Rømningsmand: et skjønt Syn for Din Fader, vender han tilbage, at finde sin Gaard brændt og see sin Søn dingle i Træet her næst ved! Dog, overgiver Du Dig, da tilfiger jeg Dig Fred, om Du saa vil drage med os og fegte paa vor Side; Du betænke, at engang vare vi dog Venner!“

Knud havde imidlertid grebet en Armbrøst, som han bedre forstod at haandtere, end Hagebøssen, spændt den og lagt en Jernholt paa.

„Ingen Løgner, Ransmand og Mordbrænder,“ raabte han, „skal tiere faae Hælb til at kalde Knud Mogensen ved Venne-Navn!“

„Nu,“ brølte Landsknekten, „da skal Du undgjelde Dit arge Forræderi, usle Banbyrding og Slegfredsøn, Du er, det jeg nu vel veed! Ikke har Du større Ret til at værgе for denne Borg, end den usleste af Din Faders vordne Bønder. Nu strax skulle vi lægge Ved til og ryge Dig ud af det raadne Kastel.“

Knud havde benyttet Tiden til nøie at tage Sigte, og som Johan Goerdes i sin Hidseghed blottede sig, sendte Knud ham en Piil, som borede sig ind i hans høire Arm og lammede den ganske. Med et høit Raab løb

han nu tilbage til Bønderne, der flokkede sig om ham, og da Bent blev Forvirringen blandt Fjenden vaer, sagde han til Knud:

„Nu er det Tid at salvere os! Faae de først stabledet Ved for Porten, da er det ube med os.“

Knud vilde nødigt stilles fra sin Fædreneborg og give den til Priis, men da det Middell, Bønderne vilde anvende, Ilden, var en Fjende, han ikke vilde kunne staae sig imod, saa fulgte han Bents betimelige Raad, og de ilede da Alle ned i Gaarden, hvor Hestene stode samlede. Gamle Jesper steg op paa sin Hest og tog den ene Bønderkarl bag sig, Bent og den anden Karl sprang op paa Hennings Kleppert, og Knud sad paa Graamunk og holdt forrest i Porten. Saa stille, som muligt, løstede Henning Planken af, stød Skodden fra, slog den halve Port op paa viid Gab og sprang saa op paa Graamunks Ryg og greb Knud om Livet. I samme Nu gav Knud Graamunk af Sporerne og søiede dertil et Rap af Klingen, saa den med et Spring satte ud af Porten, de Andre fulgte efter, og under et serstemmigt, klingrende Raab jog de, mangearmede Centaurer lig, gennem Bøndernes Skare, huggende til Høire og Venstre med deres Sværd. Inden Bønderne kunde besinde sig, vare de igjennem og jog ud ad Yderporten. Knud svingede til Venstre, og nu jog de i rasende Fart ad Foulum til. Bent havde gjort Regning paa, at de ikke vilde blive forfulgte, da han havde iagttaget, at kun saa af Bønderne vare beredne og disse allerede af Sablen, idet de med sorgløs Ligegyldighed havde ladet Hestene stjøtte sig selv, saa de søgte til Marks; men Beregningen vilde neppe slaaet til, hvis Johan Goerdes ikke var bleven gjort ukampdygtig. Nu slap de uhindret til Foulum By, og der standsede de, idet baade Jesper og de to Bønderkarle her forløde dem.

„Taf for Din Trostak, Jesper!“ sagde Knud, „og nu have Gud Dig, indtil vi atter mødes i bedre Tider!“

Derpaa reb Knud videre med Henning og Bent, som havde beholdt Jespers Hest; men de høiede snart af fra Beien og søgte ind paa Heben mellem Foulum Banter.

„Bedre dog at flye, end at steges levende,“ sagde Henning, idet han brød Taussheden.

„Vi maa love for Vent, som fandt paa det Raab,“ svarede Knud; „dog agter jeg ikke nu at ride meget længere.“ www.libtopl.com.cn

Han kunde ikke løsrive sig og vilde, forinden han drog bort, forvisse sig om Tjeles Skjebne. Han steg da af Hesten og lod den blive hos sine Svende i en snever Dal bag nogle Buske, medens han selv besteg den nærmeste Bakke, hvorfra han havde Udsigt til Gaarden. En Stund laae han her i den høie Lyng, idet han tænkte over den forløbne Maanedes Hændelser og denne Morgens Eventyr. Det Hele tyktes ham at være som en Drøm, og han var tilmode, som om der var gaaet et heelt Aar og ikke en Maaned, siden den Nat, da han rømmede fra Tjele for at følge sin foregivne Morbroder. Med tilfredsstillende Fernsølelse tænkte han paa det velrettede Stud, hvormed han havde tugtet Bedrageren, og hørte atter i Anden Pilens Sviin, da den foer af Armbrøsten, da et Raab bag ham vællede ham af hans Grublen. Det var blot Henning, der af Nysgjerrighed var gaaet op paa Bakken efter ham og som, idet han kom paa Bakkelammen, saae den første Røgsvile hæve sig fra Borgens Tag.

„Saa,“ sagde han, „nu tænkes Baalet!“

Knud sprang op og saae stum til. Stebse tyffere væltede Røgen frem, og det saaes, at Ilden brebede sig, mens i det Samme et vældigt Jubelraab løb over til dem og meldte om Morbrændernes vilde Glæde over, at nu vilde snart en adelig Borg til være en Grunshob.

„Havde jeg blot vidst det,“ sagde Knud i stor Harm, „at Grevens og Kong Christierns Venner vare af den Sort! I fire Slægtled levede vor ~~Det~~ nanfegtet i deres Bælde i dette gamle Huns, og nu skal det falde for ufrie Mænds formastelige Overlast!“

„Nu,“ sagde Henning, „det lykkes Dig ikke at holde Huset usfamferet af Stalle; dog bliver Jord og Skov og al anden Herlighed.“

„Gud maa det vide,“ sagde Knud med et mørkt Blik, „om det bliver for mig! Hørte Du det Smæderord, den Spydskarl tillafste mig og kaldte mig en Vandbyrding? Hvad tænker Du derom, Henning? Du hørte vel den Tale før.“

„Nu, Knud,“ sagde Henning med et lyst Blik og bevæget Stemme, „det er mig plat umuligt at troe saa slet om Din Moder; hun har en dybig Kvindes Mine og Lader.“

Knud saae glad og velvilligt paa sin Legebroder og rakte ham Haanden.

„Lad Huset brænde,“ sagde han saa, „vorder blot Verden frelst!“

Han lastede endnu et Blik over til den brændende Borg og vendte sig saa for at gaae ned til Hestene; men i det Samme saae han, at nogle Ryttere vare komne til, og endnu inden han havde naaet Bakkens Fod, traadte Hans Thorsen ham imøde.

„I en tofald ulykkelig Stund,“ sagde Hans, „mødes vi, Knud Mogensen! Jeg er et Dødens Sendebud; Eders Fader har ubaandet paa Reisen herhid og ligger sig ovre i Lindum Skov; saa langt hjergerde jeg ham, men Døden havde de rappeste Been, og Herren var ham naadig, at han lukkede hans Dine i Tide og sparede ham at see sin Fædreborg hærjes.“

Knud hørte denne Tidende med blandede Følelser og kunde ikke Andet; thi han mindedes ikke den Dag, da hans Fader havde viist ham Kjærlighed; dog følte han sig grebet af Dødsfættens Alvor, blottede sit Hoved og sagde:

„Da være Gud hans Sjæl naadig! Min Fader var han dog, var han mig end aldrig god. I fortælle mig nu om hans Endeligt.“

Hans gav nu Knud en kort Beretning om Toget til Svenstrup, Slaget og Hr. Mogens's sidste Levedage. Det forundrede Knud, men bevægede hans Hjerte at høre, at hans Fader, da han laae saaret paa Baldpladsen, havde spurgt efter ham og udtalt sin Glæde over, at hans Søn

ikke havde fegtet paa Bøndernes Side og imod ham. Hans spurgte dernæst til Genete og Margaret og overraskedes ikke lidt ved at høre, at Bigand var draget saa langt bort med dem.

„Hvad tænker I om den Sortebroder?“ spurgte han Knud.

„Jeg veed ikkun Lidet om ham, var han end min Læsemester i nogle Aar,“ svarede Knud; „ei heller kan jeg pege paa det og det og sige, det er ikke rebeligt og ret, og dog, Hans Thordsen, sad den Sortkappe nu midt i Baalet paa Tjele, hvor Ilden gløder hebest, det skulde ikke fortryde mig.“

Hans hørte i Tausshed dette eiendommelige Svar, men gav i sit stille Sind Knud Ret. Derpaa underrettede han Knud om, at hans Pligt kaldte ham snarest til Havreballegaard, hvorfor han opfordrede Knud til strax at følge med og antage sig sin Faders Liig.

Han raadede Knud at føre det til Mariager at jordes der; thi Hr. Mogens's Fædre havde givet rigelige Sjælegaver til Klofret, og tillige udtalte han den Mening, at det vilde være klogt gjort af Knud at vise sig der og træde frem som sin Faders Søn og rette Arving; men denne Indblanding og den myndige Tone, hvori Hans Thordsen talede, behagede aldeles ikke Knud, hvorfor han hørte derpaa i mut Tausshed.

„Saa oprette I og, hvad er forseet,“ sagde Hans, inden de stegte til Hest, „og forblive fra nu af Hertugens Sag tro!“

„Og min Morders!“ sagde Knud barsk, idet han sprang i Sadeln. „At værne om hendes Ære, som og er min egen og min Søsters, dertil staaer fornemmelig min Hu. Dog, nu først fort at sørge for den Døde!“

Ende paa første Deel.

Den skotske Kvinde

paa Tjele.

Livsbillede fra Reformationstiden

af

B. J. Ewald.

Anden Deel.

Andet Dplag.

Kjøbenhavn.

Forsagt af den Gyldenløvske Boghandel (K. Segef).

Ehies Bogtrykkeri.

1872.

www.libtool.com.cn

Indhold.

Første Bog.

	Side
Første Kapitel. Knud rider ene til Tinge	1
Andet Kapitel. I Korsbrødregaard	18
Tredie Kapitel. I Bjerregrav Mose	31
Fjerde Kapitel. Genete skifter og deler	42
Femte Kapitel. Helligheds Krone	61
Sjette Kapitel. Ord og Sværd	75
Syvende Kapitel. Gulb og grønne Skove	87
Ottende Kapitel. Raab for godt Kjøb	101
Niende Kapitel. Ved Talegitteret	114

Anden Bog.

Første Kapitel. Nye Raab	131
Andet Kapitel. De Udvalgtes Frihed	147
Tredie Kapitel. En af Kirlens troeste Støtter	151
Fjerde Kapitel. God Sold	168
Femte Kapitel. Slangen skifter Ham	181
Sjette Kapitel. Broder Bigand skrifter	195
Syvende Kapitel. Guds Dine	203
Ottende Kapitel. Raaden	215
Niende Kapitel. Thøger Løvenbalks Profeti	231
Tiende Kapitel. Skygge og Lys	251
Elleve Kapitel. Lov og Ret	264
Tolvte Kapitel. Knud Mogensens Vresdag	274

www.libtool.com.cn

Første Bog.

Første Kapitel.

Kund rider ene til Thinge.

I den tidlige Morgenstund en Dag i Marts Maaned 1535 red en enlig Rytter over Taphede ad Viborg til. Han var indhyllet i en viid Kappe, der hang løst om hans ranke, kraftige Skikkelse og dækkede tillige for en stor Part Hesten, en smuk, fint bygget Skimmel. Den stridtede rast henad Hedestien, indtil den havde naaet Toppen af en lille Høi; der standsede den brat, spidsede Øren, rystede Hatterimen af sin lange Mantel og vrinskede. Det umælende Dyr vilde aabenbart sige til den Skabningens Herre, det bar paa sin Ryg: see Dig om og skjøn, om vi ere paa ret Veil! Dette var ikke Tilfældet; thi Rytteren havde, fordybet i sine egne Tanker, ladet Hesten Tøilen. Bistnok havde han ikke langt til Asmild Kloster, fra hvilket dengang en massiv Steenbro førte over Søen til Viborg; men det var ikke at tænke paa saa tidligt at komme ind i den befæstede By, og især var Rytteren ikke meget oplagt til at forsøge det fra denne Side, da han strax vilde støde paa Bagten ved Borrevold, hvor Kongeborgen laa. Han besluttede derfor at dreie Hesten mod Nord og ride ubenom Søen for at

nærme sig Byen ad Halsborgveien, der førte til Sanct Mogens's Port.

Dog standsede han et Dieblit og stirrede over Søen til Byen, hvis Hundrækker og talrige Kirkespiir viste sig for ham i det tændte Nys svage Skin, medens de dybe Toner af Vigilie-Sangen over den myrbede Kong Eric Glipping i Morgenens Stilhed løb over til ham fra Sanct Mariae Krypt-Kirke. De kneisende Taarne, af hvilke Domkirkens Spiir, som de dengang vare, ragede høiest mod Himlen, vidnede om den christne Kirkes Vælde gennem Aarhundreder paa dette hellige Bjerg, som Byen vel kan kaldes, om de have Ret, der ulede dens Navn af det islandfste Ord Ve, hellig, og Ordet Bjerg; thi indtil langt ind i Middelalderen blev Byen kaldt Viberg. Sædet for Gudsdyrkelse har den Valle, paa hvilken Byen ligger, uden al Tvivl været allerede i den graa, hebenfle Oldtid. Christi Alter var blevet reist der, hvor Obins Alter havde staaet, og nu nyelig havde et Lyn fra det Høie ved Hans Tausen tændt Sandhedens Fakkell paa det samme Sted. Det er den gamle Stad Viborgs Hæder, at fra den udgik Reformationen i Danmark, og den bør alene af den Grund holdes i Ære.

Dog rørte der sig ikke hos den unge Bestuer af Jyllands Hovedstad, som den var i sine Belmagts Dage, Tanker af den Art. Han saae over til den vidtstrakte By, som fra Bjergets af Domkirken og Mariae Klostret kronede Høide terrasseformigt til begge Sider tral sig ned i Dalen lige til Søen, uden at offere Byens Mærkeligheder eller Velde en eneste Tanke. Det betynde ham kun lidet, hvor gammel Byen var, eller hvor mange Konger der vare blevne hylbede; maaskee vidste han heller ikke Stort derom. Han tænkte ikke paa de Døde, men paa de Levende. Vigilie-Sangen over Kong Eric Christoffersen, som da havde lybt i to og et halvt Aarhundrede, og som skulde vedblive at lyde henved et Aarhundrede endnu, ikke af Pietet for den myrbede Konge, men for at bevare Kirken den dermed forbundne Indtægt, behage ham blot, fordi denne Døds-Messes høitidelige

Løner var i Samklang med hans egen mørke Stemning. Da de sidste Løner bødte hen, gav han Hesten et Tryk af Sporerne og sagde:

„Vi have nu vagret*) nok, Graamunt; nu fort til Maalet!“

Siden Hesten var Graamunt, maatte vel Rytteren være Knud Mogensen. Hvo der ikke i det forløbne halve Aar havde seet hans Skikkelse, vilde forundret sig over, i hvilken Grad den havde udviklet sig og over hans forhen bløde Stemmes Malmklang. Han var nu en fuldt udviklet Mand, og i hans Bæsen og Færd var der kun libet Barnagtigt; thi Mobgang er en haard Skole. Dog var hans Mob ikke luert, men voeret. Han viste sig ogsaa nu at være Margaret Mogensbatters ægte Broder og Folmer Ruds Mandstrænde; thi, idet han red henad den ensomme Heide, forlystede han sig med at synge en Vise, hvilken han mindebes fra lykkeligere Dage, og som passede godt paa hans egen Stilling, nemlig Visen om Kong Erik Emun og Sorte Plog, der begynder saalunde:

Karle om Morgen, Lærken den sang
Under saa grøn en Lide,
Herr Carl lader sig for sin Seng,
Kongen af Danmark lader det hevne.

Han drog paa sin Stjorte saa stion
Under saa grøn en Lide,
Dertil stikken Trøie med Silke saa grøn,
Kongen af Danmark lader det hevne.

Bullestinds Støve drog han paa Been
Under saa grøn en Lide,
Forgyldte Sporer spændte han omkring,
Kongen af Danmark lader det hevne.

Forgyldte Sporer spændte han omkring,
Under saa grøn en Lide,
Saa rider Herr Carl ene til Thing
Kongen af Danmark lader det hevne.

*) streifet om.

Saa taug Knud og lo bittert. Det var ikke saa vel, han var saa stor, at Kongen af Danmark skulde have Noget at hevne paa ham, men det forholdt sig dog saa, at han red ene til Tinge, og det var netop Feilen. Uden Benner og Beslyttere havde Knud ganske af egen Drift taget den Beslutning, at drage sig til Nytte den udvalgte Konges Nærværelse i Viborg i Anledning af Hylbingen, som skulde foregaae paa denne Dag, Mandagen efter Røtare, eller Midfaste Søndag. Han vilde fremtræde for Kong Christiern og kræve sin lovlige Eiendom tilbage; thi hans Fæster Maren og hendes Egteherre, Erit Stram, havde strax, da Bondebøeren i December forrige Aar af Johan Ranzov var bleven slaget og nedhugget i Aalborg, benyttet Landfreden og Sikkerheden til at bemægtige sig Tjele, hvor de havde bosat sig og nu vare isærb med at udslutte Brandens Udelæggelse. Hvad evuede vel unge Knud Mogensen at udrette mod saa mægtig en Fjende, som hans Frænde Erit Stram? Han havde vel heller ikke store Forventninger derom, thi han spurgte sig selv: mon Kongen under mig et Blit idag?

Han nærmede sig Byen i den første svage Dagbrætning og søgte til et Herberge, som var beliggende udenfor Sanct Mogens's Port, til Behvemmelighed for alle Rejsende, der vare saa uheldige at indtræffe silde om Aftenen, eller om Natten, naar den befæstede Byes Porte vare lukkede; men forresten ogsaa meget søgt, fordi det var billigere, end Herbergerne inde i Byen. Værten tog imod ham i egen trivelige Person, og da han saae, at den Rejsende var godt ridende og efter alle Kjendemerker en Adelsmand, kom han end uden Følge, tog han sin røde Hue af og gav Knud en saare høvisk Modtagelse.

Snart saae Knud sig bænket i Gjestestuen ved et vel befat Bord; men skjøndt han blev ene om Sulefadet og Skanden, saa var han dog ingenlunde ene i Stuen; thi der laa flere Gjester og sov paa Bænkene, da den store Tilstrømning af Mennesker i Anledning af Hylbingen havde overspildt ethvert Herberge i og omkring Staden.

Medens Barten betjente Knud og credentsede hans Ord, lod han Munden løbe.

„Saa I agter Eder og til Hylbingen idag?“ begyndte han med slybende Tunge; „at ja, Gud og hans Helgene være prisede, at vi dog nu have fanget Ende paa denne Lovløshed og have vundet en lovlig Herre og Konge til at staae for Styret!“

Knud forundrede sig ikke over, at en Borger i den lutherstf findede By Viborg førte Helgene i Munden; thi den gamle Bane bleve vore lutherstf Fædre først seent kvit; men han tænkte, at Bærtens Hengivenhed for Hertug Christiern ikke var oprigtigt meent, og derfor sagde han:

„Troede jeg dog, at de Viborrig Mænd alle deres Dage yndede gamle Kong Christiern, og er det blevet mig sagt, at I hylbede ham forgangen Aar i den Skipper-Feide.“

„Nu,“ svarede Barten med et snu Blik, „det gjorde vi for Nøds Skyld; Gud giver Villie, Nøden giver Evang! Sandt nok det, at Kong Christiern, Gud see i Raade til ham i Voldt og Jern! var Borgeren god; dog er Hertugen en retsfindet Mand, der vil bekræfte Stadens Privilegier; han er dertil god lutherstf og har Villien til at holde os Klærkeriet fra Døren og befæste den nye Kirkens Orden.“

„Var dog blot denne Krig og Blodstjrtning til Ende,“ vedblev Barten, da Knud taug. „Statternes Lyng vil vorde haard. Saa gaaer Talen, at Hans Raade i disse Dage paa Ting vil gjøre et dybt Greb i vore Lommer. Hver Præst, Degn og Kirke faaer bøde et halvt Mars Indtægt, og vi andre Bysmænd slippe ikke heller naadigt. Dog, nu tænke vi ikke derpaa, men glæde os over den Næring, disse Dages Høitid giver! Frygtede vi ikke, ved min Helgen, i Løverdags, at Hans Raade vilde blive ude og maatte Hr. Johan Ranzov derfor den Dag i hans Navn modtage Hylbingen af Bønderne. Da kom han igaar, og Intet er nu forseet; tvært derimod faae vi nu en lystelig Hylbing paa Sam-

meltors, som jo er Tingstedet, og er der paa denne Aarsens Tid lunere, end paa Dannerløng, som var god nok til de Bønder. Saae vi saa og en skøn Hylbing af Abel og Borgere alene, og et lysteligt Theatrum er opført og betrukket med blaat Klæde, der Hans Naade agter at fremtræde og modtage Hylbingen af de tvende Stænders Udsendinge, samt af de Prælater, som ville vove sig hid; mig lyfter at vide, om Bisp Jørgen, den arge Skalk, drifter sig til at ride ind i Viborrig!"

Da Bærten mærkede, at hans stumme Gjest var en utaknemmelig Tilhører, forlod han ham, efterat han først havde priist sine Fødevarer og sit Øl og lod ham alene. Knud tog imidlertid for sig af Maden; men han havde ikke faaet mange Mundfulde ned, før han hørte en mægtig Gaben, saa et Par lange Been fra en af Bæntene svinge sig ud paa Gulvet og en høi Skikkelse reise sig fra Leiet. Klæderne vare nye og pralende og Skjægget vel pleiet, men dog var Knud ikke et Dieblif i Tvivl om, at han havde sin Frænde, Geert Eriksen, for sig. Det var et ikke ringe Beviis paa den Verdenserfaring, Knud havde erhvervet sig, at han ikke strax tiltalte Geert, men afventede, om denne under de forandrede Forhold vilde kendes ved ham, for deraf at skjønne, paa hvilken Fod han burde tage ham.

Geert stjevede til ham, men tog strax Vinene til sig igjen, brølte saa paa Bærten og begjærede Mad og Drikke ved den anden Bord-Ende. Nu vidste Knud, hvad Klodsen var slagen og besluttede at straffe gale Geert for hans Utaknemmelighed.

"Vel mødt, Geert!" sagde han og hævede Kruket for at drikke ham til.

Geert plirede med Vinene og svarede med sin Holdning:

"Ei, troer jeg ikke, det er Knud!"

"Jeg formærker, I er bleven svagsynet," sagde Knud med et Smil; "den Syge havde I ikke tilforn, da Fader endnu var i Live og I kom at tigge paa Ljule."

Geert tog koldfindigt mod det Hib, sank et mægtigt Stykke Flæsk og sagde saa:

„Eders Fader er jeg takskyldig i hans Grav; med Eder har jeg Intet at skaffe.“

„Sød er sjelden sand og fager sjelden fast,“ svarede Knud. „I løber efter de Rige, Geert, at bjerge Føde og Klæder, ringe Være det for vor Væ!“

„Maren,“ sagde Geert, „er min Frænke og mig lige saa nær, som hendes Broder, Eders Fader var.“

„Ret saa!“ svarede Knud. „Hvo, som nu vil have med Erit og Maren at skaffe, han maa fornegte Knud Mogenssen; naar Guds gang er paa Grund, da vorder Venstrib thndt.“

„Ikke saa!“ udbrød Geert hidstigt. „Nys sagde Du, jeg gjorde Vten ringe Være; Du tale helst ei om Være, end mindre om Væ!“

„Tal, for Du buttede mig!“ svarede Knud og loe barst. „Du vide dog nu dette, at var det ikke, fordi Du er min Frænke og for Dine graae Haars Skyld, Du skulde for de Ord faae smage Odden af min Klinge.“

„Ikke er jeg ræd,“ sagde Geert og skulede til Knud over Skanden, „dog besmitter jeg nsdig mine Hænder med Dit Blod. Vi gaae nu helst hver sine Veie; Din Uven er jeg dertil ikke.“

„Rige godt det!“ sagde Knud og reiste sig; „hvad Du er og hvad Du tænker, det veier som et Halmstraa.“

Derpaa gil han og slog Døren i efter sig, saa Klirren raslede derved. Med faste Skridt og stolt Holdning vandrede han ind igjennem Sanct Mogens Port, som Bægteren nu havde aabnet. Der var alt Folk paa Benene, og Gaderne vrimlede af Borgere og Adelsmænd. Da Knud blandede sig i Mængden, sank hans Mod noget; thi ukjendt og upaaagtet, som han var, følte han sin egen Ringhed og Uformuenhed. Ikke paa et eneste Afsyn møbte ham Gjentjendelsens Smil, og ingen Vennehaand udstrakte sig imod ham.

Medens Knud rasfløs vandrer gennem Gader og Stræder med Bitterhed i Hjertet og grublende over, paa hvad Maade han bedst skal udføre det Forsæt, der har ført ham til Staden, ville vi tage denne lidt nærmere i Oiesyn.

Biborg var efter de Tidens Maalestol en stor og folkerig By, men hverken regelmæssig eller stadfæstet bygget. Kirkerne og Klostrene, over tyve i Tallet, luejede endnu paa nogle faa nær, hvilke Borgernes med Kong Frederik den Førstes Samtykke havde nedrevet, og desforuden fandtes der nogle anseelige, grundmurede eller Bindingsværks Bygninger, velhavende Borgernes Baaninger; thi Adelen havde endnu ikke begyndt i nogen stor Maalestol at bygge sig Boliger i Staden; men de fleste Bygninger havde kun Leervægge og vare tækkede med Straa, saa mange af Gaderne mindede om en Landsby. Nogle af dem vare snevne Gyder, uregelmæssige og uden Brolægning, mange Steder saaes Mæddinger ved Husene, og Svinene løb frit omkring og robede efter Ede. Kun den indtraadte Nattefrost sparede de gode Borgere og mere fornemme Herrer, hvem Hylbingen havde forsamlet i Staden, fra at vade i Dynd til Gammeltorv; men der havde man dog ved paakjørt Sand fyldt Hullerne, at Hans Raade med sit Følge bekvemt kunde gaae til Hylbings-Tribunen.

Nere end tredive Klokker ringede i en heel Time, og blandt dem tonede fornemmelig med dyb og stærk Klang Domkirkens trende Klokker, Høitidsklokker, Præbikellokken og Tolvklokker. Hvor stærkt et Had end de Biborg By-mænd nærede til Papismen, hvilken de skylde den mægtige og blandede Klang, som nu drøuede over Staden, og i hvor høi Grad de end misbilligede Kirkeklokkers Indvielse, Salvelse og Daab, de elskede dog Klangen og vare stolte af Klokkerne. Som en liflig Musik løb den evige Ringen i Borgernes Dren, medens de, nogle med deres Husfruer og Døttre, trippede henad de frogne Gader for at sikkre sig en god Plads paa Torvet, eller

i de tilføedende Gader, hvorfra noget af Stabsfen lod sig bestue.

Det var, sandt at sige, nu en Stund siden, at noget Optog af Betydning havde forlystet de Viborg Borgere; thi Tidernes Uro havde ikke været gunstig for slige fredelige Skuespil. Det var da en Dienslyst en Gang igien at see Byvagten i dens Stadsdragt og fornemmelig alle Gildelaugene med deres pyntede Aldermænd og Svende og med de vaiende Faner. Der var de elleve tusinde Jomfruers Gilde, Sanct Kjelds, Sanct Ursulæ, Annæ og Birgittæ Gilde, og disse Optog bleve dobbelt paaflønnede nu, da efter Papisternes Underkuelse de pragtfulde, kirkelige Processioner ganste vare ophørte. Der fandtes ikke faa Matroner og Jomfruer, der endnu med et Gul mindebes de Dage for en halv Snees Aar siden, da Sanct Kjelds, Byens Skytspatrons, berømte gyldne Striin blev baaret i stort Optog, omgivet af flammende Kjerter, gennem Byen. I dette hellige Gjemme opbevaredes Helgenbeen, Haar af Martyrer, Stykker af Jomfru Mariæ Særk og mange andre forunderlige Levninger. Det var endnu til og opbevaredes i Sanct Kjelds Kapel ved Domkirken; men det henstod upaaagtet, brændte end ved Ranniternes Omhu den hellige Lampe fremdeles ved dette forðum saa kostelige Klenodie.

Mogle af Kvinderne lode deres Tanker gaae tilbage i Tiden og sukke, men det blev ved Sukket; thi Ingen vovede at udtale slige Tanker. De Hænder, gamle og haarde, eller unge og bløde, som før stedse havde grebet efter Rosenkrandsen, maatte nu savne denne Prydelse og nøies med Kommetsørklædet, en tarvelig Erstatning. Ingen ung, sødtalende Munk gif mere ind og ud i Borgernes Huse, lytte de til Kvindernes Gul og Skriftemaal, ydede dem Trøst, eller gav dem kloge Raad i Forlegenheder. Endelig var i Kirken den uklare Andagt under Messen og de melodiske Hymner blevne afløste af Aarvaagenhed under de lutherfkes Prædikeres forstaaelige Tale og strenge Formaning; de mange Altarløse med deres blændende Glands foran de juveelfmykkede Helgenbilleber og Mon-

frantsfer slukke, og i Stedet for Chorsangernes fuldendte, musikalske Delsler, var traadt Menighedens sturrende Sang.

Høiligt vilde det forarget Thøger Løvenball, Jørgen Sabolin og Jakob Skjønning, disse den lutherste Læres bjærve Forkjæmpere, som nu gik sammen op ad Graabrødre Kirkestræde, havde de denue Morgenstund og ved mangan anden Leilighed kunnet læse i nogle af deres Sognebørns Hjerter. Dog, hvad det Ydre angik, da var der Intet at dable; thi Rosenkrandsene vare aldeles banlyste, og de brave Prædiker bleve hjulste af Alle med den største Værfrygt.

Torvet var allerede længe før Tiden opfyldt af Byens Borgere, og de fleste af dem havde ganske Udseende af det, de vare, modige, selvstændige, nidkjære Mænd. Bispefelig vilde ellers heller ikke Hans Tausens Sandhedsord vundet Indgang i deres Sjæle og givet dem Mod til at byde den mægtige Viborg Bisp Braadden, saa de mødte bevæbne med Sværd og Dyr ved Graabrødre Kirke for at værne om Prædikerens Forkyndelse af det rene Evangelium.

Næst Forhøiningen, hvor Kongen skulde fremtræde, havde Borgermesteren, Morten Hegelund, taget Plads, han, som ved sin Anseelse havde været den lutherste Læres stærkeste verdslige Støtte i Viborg. Der stod ogsaa Raadmændene, hvoriblandt Peder Trane og Kannikeren Hr. Jakob, Magister Jens og Christen Stub, alle Mænd, der havde støttet den nye Lære. Til dem sluttede sig Thøger og hans Medbrødre med glade Morgenhilsener; men deres muntre Miner formørkedes saare, da de saae den forhåbte Bisp Jørgen Friis indfinde sig med et anseeligt Følge af papistiske Geistlige og væbne Svenske. Disse banede ham Vej gennem Mængden, og han indtog uden Betænkning den fornemste Plads, der ogsaa lovligt tilkom ham. Borgerne knurrede; men da Bispen havde været med til at udvælge Kongen, kunde det jo heller ikke formenes ham at overvære Hylvingen, og taalte Kongen ham endnu, da maatte Borgerne ogsaa finde sig

i hans forhadte Nærværelse. De følte sig imidlertid forvissede om, at naar Kong Christiern først sad fast i Sædet, da vilde de hovmodige Kirkefyrtærs Tid være omme, og i denne Forventning stussede de sig heller ikke.

Da Tiden til Kongens Ankomst nærmede sig, ryddede Bysvendene med deres Piler en Vej op til Forhøiningen, ad hvilken Hans Raade uhindret kunde begive sig til sit Sæde. I den yderste Række af Mængden, lige bag Bysvendene, havde Knud taget Plads; og her overraskedes han ved for første Gang denne Dag at blive tiltalt ved Navn og venligt hilset. Det var en vel næret og godt klædt Borger med en skøn, ung Pige under Armen, der saa uventet og med al Søvisshed henvendte sig til ham; og idet han gjenkjendte den vel agtede og rige Viintapper, Jolum Pryds og hans skjelmste, fortsædede Datter Barbara, dukkede en smuk og munter BarndomsErindring op hos ham. Hans Fader pleiede i fordums Dage at tage ind hos Jolum, der holdt et godt Herberge, og Knud mindedes den sidste Gang for nogle Aar siden, da han var der, at have haft mange Løier for med Barbara og leget Skjul og Tagfat med hende mellem de tomme Tønder, der henlaae i Herbergets Gaard. Dengang vare de begge Børn, skjøndt den vorne Alder nær; men nu var hun en voksen Domsfru med rødmenende Kind, og af hendes Tale mærkede Knud, at medens hun forlængst havde været ude af hans Tanke, saa havde hendes Hjerte trofast bevaret Erindringen om ham.

Saa venneløst og uden Glæde var Knuds Liv for Tiden, at Jolum Viintappers velvillige Ord faldt som Dug paa hans Hjerte, og Barbaras milde Blikke og skjelmste Smil adspredte Mørket i hans Sjæl. Det var saare langt fra, at Erindringen om Ibe Nielsbatter hindrede ham i at fryde sig ved den Solstraale, der faldt paa hans Vej. Hans Stemning mod Ibe var tvertimod for Dieblirket bitter. Hun sad nu paa Holmgaard hos Laurids og Anna, medens Christoffer Kruse færbedes i Lebing. Bingegaard var jo nu kun en Brandtomt, og Christoffers Hustru, Børnene og Oldemoder vare Alle

tyede til Holmgaard, hvor de havde fundet en gjestmild Modtagelse. Derhen havde Knud sendt Bud og Brev; men Ides Svar viste, efter Knuds Formening, at der maatte være foregaaet en Forandring med hendes Sindelag; thi omendstjundt hun ikke aabenhjert brød med ham, saa indeholdt hendes Brev dog kun saare Lidet om Kjærlighed, men desto flere Bebreidelser, fordi han havde sældet Thomas Kruse.

Knud fordybede sig nu ganske i Samtale med Barbara Tokumsdatter og mærkede neppe, hvad der foregik omkring ham, førend Hans Naade med hele sit store Følge af Rigens Naader og andre gode Mænd, som Alle vare stegne af Hesten ved Torvets Indgang, med stor Pomp gik forbi ham. Da saae Knud for første Gang Kong Christiern den Tredie, og han stræbte at læse i Kongens Ansigt, hvad for Mand han monne være. Med kongelig Anstand stred han forbi i sin sorte Fløiels Kappe, med en gylden Rjede paa Brystet, den flade Baret med den hvide Fjeder paa det brune Haar og det gyldne, juvelsmykkede Sværdfæste. Hans Ansigt var alvorfuldt, og i hans Blik affpeilede sig Retfærd og en stærk Villie. Dog veg denne Strengthed i Udtrykket, naar han smilte og med venlig Nedbladenhed hilste til baade Sider.

I hans Følge gik mange af Rigets bedste og meest ansete Mænd og iblandt dem to af den endnu vakkende Thrones fasteste Støtter, Rigens Hofmester Hr. Mogens Gjøe og Hr. Johan Ranzov, maaffee sin Tids største Feltherre, som kun havde behøvet en større Skueplads for at vinde europæisk Berømmelse; dog manglede ved denne Leilighed den tredie, Danmark Bovehals, Peder Skram, sin Tids mest udmærkede Søkriger; og hvad der vil sige endnu mere, den meest retfærdige og uegennyttige af Aarhundrebets gode Mænd. Endelig var der en stor Skare Adelsmænd, og blandt dem blev Knud vaer sin argeste Fjende, Erik Skram. Hvor han habede det rynkede Ansigt og det snu Blik! Uvillkaarligt gjorde han et Skridt fremad, men strax følte han Byfvendenes Pile mod sit Bryst, og da han satte sig til Modværg, vilde

der opstaaet en Tumult, havde ikke Jotum Viintapper lagt sig imellem og formildet den vrede Døfredens Bogter.

Kort efter foregik Hylbingen paa sædvanlig Viis. De tilstedeværende Udsendinge fra de tre Stænder i Jylland svore den udvalgte Konge Trostabseden, og Rigens Hofmester forelæste paa Kongens Vegne et aabent Brev, i hvilket der tilfagdes Stænderne Bevarelsen af deres gamle Privilegier, som de havde havt fra Arilds Tid. Derefter fremtraadte Kongen selv og blev hilset med høie Jubelraab. Han talte Mængden kortelig til, taltede Stændernes Udsendinge for den Trostabs, de havde tilfagt ham og lovede at blive Folket en mild, retfærdig og trofast Herre. Sluttelig anbefalede han dem Bestandighed i de vanskelige Tider og Villighed til at bære de tunge Byrder, hvilke Rigets Trængsel paalagde Alle, Høie, som Lave og endte med at nedbede Herrens Velsignelse over Land og Folk.

Under gjentagne Jubelraab steg Kongen ned ad Forhøiningen og gif samme Bei tilbage, men nu med et end større Følge; thi flere ansete Borgere og Geistlige vare blevne indbudne til hans Bord, og da Maaltidet skulde holdes strax efter Hylbingen, begave de sig nu med det øvrige Følge til Kongeslottet paa Borrevold.

Rnud saae Kongen komme og overlagde, om ikke Dieblisset nu var for ham til at træde frem og tale sin Sag. Han havde nemlig opgivet sit oprindelige Forsæt, at gaae den sædvanlige Bei, som vilde været en af de følgende Dage at fremtræde paa Ting med sin Forbring og sin Klage. Ved Høve fandtes Ingen, hos hvem han turde vente Beskyttelse, Eril Stram og Maren vare saare vel sete der og Slægten Stram i det Hele taget i stor Gunst. Rnud mente da, at han snarest vilde naae Maallet, naar han traadte dristigt frem og i Folkets Paahør stemplede Eril Stram som en Randsmand og Skalk. Det var forøvent, men ikke ilde udtænkt; thi en sliq kjæl Appel til Kongens Retfærdighedsfølelse vilde maaskee ikke forblevet ganske uden Frugt, og det var Kongens Hjerte, han maatte vinde; Beviisligheder havde han ingen af.

Dog, hvad Knud i sin Ubesindighed havde foresat sig, det mislykkes ganske i Udførelsen.

Dysvenden, som stod foran ham, havde nemlig endnu Mistillid til ham og betragtede ham som en urolig og ildefindet Person; kunde han ikke være en Stimand, leiet af Papiisterne til at overfalde og myrde Kongen? Da nu Kongen atter nærmede sig, holdt Dysvenden Die med Knud, og ikke saa snart gjorde Knud Mine til at bryde igjennem Rækkerne, før han atter havde Dysvendens Pike for sit Bryst, og da han vilde støde den til Side for at bane sig Vej, sprang et Par af de hosstaaende Svende til, og der opstod en Tumult, som endte med, at Knud under høie Raab af Overmagten blev trængt tilbage.

Trods sin Ophidselse og Forvirringen omkring ham havde Knud dog Blikket heftet paa Kongen og hans Omgivelser; og hvad han der blev vaer, underrettede ham, ligesaagodt som Ord, om hans Sags Haabløshed. Erik Stram havde nemlig faaet Die paa ham og aabenbart gjenkjendt ham. Knud saae, at han hastigt traadte hen til Kongen, blottede ærbødigt sit Hoved og hviskede Hans Raade nogle Ord i Øret. Kong Christiern standsebe, saae strengt og forstende paa Knud, løstede, ligesom af Medhyn, paa Stuldrene og gik saa videre. Knud fik altsaa dog et Blik af Kongen, men det var et hvast.

Nu var Kongen borte og Alt forbi; men som Knud stod der, blussende af Forbittrelse, fornemte han et Slag paa sin Skulder, og da han saae sig om, stod hans Frænde Thøger for ham.

„I Herrens Navn, Knud!“ sagde han, „er det Dig, og skulle vi mødes saa? Hvad har Du fore, at Du vækker Tumult paa Hans Raades Vej hans Hylingsdag?“

„Godt at see Eders Ansigt, Thøger,“ svarede Knud i stor Sindsbevægelse; „jeg fornemmer dog nu, at een Frænde kjendes ved min Faders Søn.“

„Hvor liber Du, Knud, og hvor færdes Din Moder og Søster?“

„De sidde launt i Bisping Kloster, bede deres Ave og syngte Vigilier, for at frie Faders Sjæl af Skærildens Pine, alt medens Sortebroder Bigaub er hos og lægger Bed til Helvedes Ild, at Vigilierne faae lyde des stærkere.“

www.libtool.com.cn

„Gud naade de arme Kvinder! og Du?“

„Ikke har jeg blivende Sted, særdes snart hist, snart her; til somme Tider ligger jeg i Stove og Stjul, til andre har jeg Tag over Hovedet, men ikke mit eget, al den Stund der paa Tjele sidder en Kæver og Thy; ikke vil jeg hvile, før jeg faaer ham røget ud af Steden.“

„Vaer Din Mund“, sagde Thøger og saae sig om.

„Jeg veed mere om den Sag, end Du tænker; dog er ikke her Sted eller Tid at tale derom. Idag har jeg Forhindring, da jeg skal til Hans Naades Bord; men kom til mig i Korsbrodregaard imorgen Klotten syv flet, da ville vi tale et Alvors Ord med hinanden.“

Rnud tryllebe sin Frændes Haand og lovebe at give Røde, hvorefter de skiltes; men da han derpaa gik for at søge ud af Byen til sit Herberge og see til sin Hest, blev han Jolum Biintapper vaer, som med sin Datter stod tøvende paa Sjørnet af Torvet og Sanct Mogensgate. Barbara saae idelig hen til ham og hvidskede til sin Fader, indtil denne gik Rnud imøde, hilste ham og sagde:

„Herren være med Eder, Rnud Mogensen, stilles her vore Beie! Skulde I dog tvert berimod være til Sinde at gjøre os Følgestab og træde over min Dørtærstel, den I veed er ikke langt herfra, da vilde det være mit ringe Huus en Ære og forvolde mig og min Datter stor Glæde.“

„I have Tak, Jolum!“ svarede Rnud venligt; „men min Hest er opstaldet hos Morten uden Sancte Mogens Port.“

„Ei!“ sagde Jolum, „derfor veed jeg let Naad, Om I det begjærer, da skal min Staldbrenng snarest hente Eders Ganger og Reifetsi. Eders Fader, hvis Sjæl Gud naade, undte mig i sin Tid god Søgning; I

forunde mig nu at beværte Eder til Gjengjæld som en ret Gjest uden Vederlag."

Barbara stod forventningsfuldt paa Gadehjørnet; hendes varme Blod og blussende Kinder had endnu mere indtrængende end Faderens Ord, og Knud tog da med Tak imod det gjefteventlige Tilbud. Snart var han hos Jofum Viintappers og saae sig bænket i hans Dagligværelse, et hyggeligt og luunt Kammer, som laa bag Gjestestuen og var en Helligdom, i hvilken hans betalende Gjester kun sjelden fik Held til at trænge ind.

Jofum gif ud og ind for at passe sin Dont, men Barbara forblev hos Knud, betjente ham ved Maaltidet og kredentsede hans Bøger. Vatter var hun at see til i sit brogede Skjort, med det blaa Klædes Livstykke snørt om den smalle Midie, den hvide Brystbug over den svulmende Barm og den fine Ribetrave om den sneehvide Hals. Hendes rige, brune Haarsletninger med ibundne røde Silkebaand vare ordnede med Fiffighed og Smag, hendes Bevægelser vare yndefulde og hendes Væsen tælleligt. Som en Kjøbstadsjomfru, hvis Fader holdt Viinshjent og Herberge, havde hun vistnok erhvervet sig en vis Utvungenhed og Frihed i sin Maade at være paa, men dog var hendes Væsen fuldkommen sømmeligt. Det vilde harnet Ide Nielsdatter, som nu gif bleg og sorgfuld paa Holmgaard, havde hun kunnet see ind ad Glarruben til Knud og iagttage, hvor vel han befandt sig i den skjønne Barbaras Selskab; hun vilde snart tydet Barbaras Blikke paa den rette Maade og skjønned, at Knud var i Fare.

"Ei, Barbara!" udbrød han muntert og drak sin skjønne Selskaberinde til, "I er jo nu vorden en adstabilig Jomfru med høviffe Lader og er ikke længer den Bildkat, som da vi legede Skjul i Viintønderne.

"Har give Forstand," svarede Barbara rødrende, "dog til de Færreste et gladere Sind."

"Da seer ikke I tungsinde ud," mente Knud, "snarest som kunde I, hød jeg Eder op dertil, lade den Leg gaae an paaht."

"Ha, ha!" loe Barbara; "lysteligt nok kunde det være,

men dog lidt ubekvemt nu og kunde sige mit gode Navn og Rygte."

Knud loe med, men snart blev Samtalen mere alvorlig og fortrolig, idetmindste fra Barbaras Side, idet hun fortalte om sin **Ungdoms Hændelser**. siden deres sidste Møde. Knud hørte paa den smukke og livlige Fortælleriske med Glæde, men gjorde ikke Gjengjæld og betroede hende Intet om hans egen Stilling, hvilken han mente høvet over hendes. Det var ham slet ikke paafaldende, at Barbara ikke frittede ham ud, eller at hendes Fader, som nu kom med en Kande kostelig Rhinskviin og en Stund holdt Knud med Selstaa, ikke viste det ringeste Tegn til Nysgjerrighed. Det anede kun lidt Knud, at de Begge vidste nøie Bested om hans Kaar, og at Barbara med Kjærlighedens hele Egoisme følte sit Hjerte banke forhaabningsfuldt ved Tanken om hans mislige Stilling. Som Hr. Mogens Løvenballs ægte søbte Søn og Herre til Tjele vilde Knud visse staaet høit over Barbara Tokumsbatter; men mon hun ikke turde høre sine Dine til en adelig Vanbyrding, fordreven fra Gaard og Gods? Rigtignok var Knud ikke uformuende, snarest velstaaende, men Tokum havde kun eet Barn og evnede at give sin Datter en anseelig Medgift. Al, stakkels Barbara kjendte kun lidt den haardhjertede Ungling, hun ødslede sine Smil og sømme Blikke paa! Adelsmanden var ham i Rjødets baaren, som i Klæderne staaen; til at gjenvinde den tabte Ære, dertil stod hans Hu, og hellere vilde han dø, end foretage sig Noget, der kunde stemple ham som Vanbyrding; kun skjulte Slægtstoltheden sig bag hans jevne Væsen, naar han var i godt Lune.

Knud gik seent til Sengs og hvilede blødt paa Herbergets bedste Volkstre, over hvilke Barbara med egen Haand havde bredet de fineste med Kniplinger lantebe Lagener. Han var lidt tung i Hovedet af den megen Rhinskviin; Tokum Viintappers stærke Røst og de blidere Toner af Barbaras vellydende Stemme gjenløb en Stund i hans Øren. Han tænkte uklart over denne Dags Hændelser og forundrede sig over den ærlige Viintappers Tal-

nemmelighed, en sjelden Dyd i denne Verden; men han mindebes tillige, at han tilfids havde spøget vel dristigt med den smukke Barbara og ranet et Kys fra hende. Han saae da Ibe i Aanden for sig med et strengt bebreidende Blik **og vandrede sin Brøde**; hvad var den lille Kjøbstadjomfru for ham imod den skønne, fribaarne, høisindede Ibe Nielsbatter! Derubover var dog hans Erkjendelse ikke meget klar; thi uagtet det bristige Nidt til Hylbningen kun havde beredet ham en Dmngelse, havde han endnu den samme levende Følelse af sin egen Kraft og sit høie Mod, begreb ikke ret Forholdenes Overmagt og sov ind med den Beslutning, ikke at bøie sig, men fremdeles kjæmpe med sin onde Skjebne.

Andet Kapitel.

I Korsbrødregaard.

Johanitter-Klostret, ogsaa kaldet Korsbrødregaard, laae i Sanct Ib Gade, ikke langt fra Porten af samme Navn. Det var en anseelig Bygning, som bestod af fire sammenbyggede Længder og havde en skøn, hvælvet Kirke med et firspindsthye Aen høit Taarn. En stor og vel dyrket Have strakte sig fra Klostret lige ned til Søen.

I dette skønne Kloster, af hvilken der nu ikke er Andet tilbage, end Spor af Fundamentet, som er fundet ved Udgravning, havde Johanniter-Ordenen i henved fire hundrede Aar havt sit Paulun. Ordenens Formaal var oprindeligt det hellige Lands Gjenerobring, eller at indsamle Bidrag dertil og at pleie Syge. Den var helliget til Johannes den Døber og havde af ham sit Navn; men da Duez, den Helligaands Symbolum, er en Erindring om Døberen, og Billedet af den hørte til Ordenens Insignier, benævnedes Ordenens Medlemmer ogsaa Due-

brødre, men dog hyppigst Korsbrødre, fordi de som Korsfarere bære et ottekantet hvidt Kors paa deres sorte Ordenskapper. I Klofret var et lidet Hospital, hvor Munkene ydede Syge Pleie, men Guds-tjenesten holdtes tillige ved Magt med Sang og Messe i Kirken, mens nu og da Ordenens viede Præster prædilede paa papistisk Viis.

I dette Kloster havde Thøger Løvenball været optaget fra sin Ungdom, først som Ungbroder, senere som Munk og viet Præst, og derhen blev, som bekjendt, i Aaret 1525 Hans Tausen sendt fra Antvorskov Johanner-Kloster, for der at omvendes fra sine fjætterste Ansættelser. Peder Jensen, en Klarhovedet og vel oplært Munk, var dengang Commendator og Prior for Korsbrødre-gaard i Viborg, og til hans Omhu betroedes den unge, begavede Munk, der havde begyndt sin Vane som en idrig Papist og lidensfabeligt elsket Klosterlivet, men som ikke havde formaaet at modstaae Morten Luthers mægtige Veltalenhed. Han var nemlig paa Klofrets Besøftning bleven sendt til Tydskland, for at uddanne sig ved dette Lands berømte Universiteter, men havde, utilfredsstilliget ved de spidsfindige kirkelige Lærdomme, som der foredroges, tvertimod sine Foresattes strenge Forbud, begivet sig til Wittenberg og der hørt Luther.

Dette Besøg blev afgjørende for Hans Tausen selv og for hans Fædreneland, hvis Luther han var udseet til at vorde. Sverken de strenge, klosterlige Bodsstraffe, han maatte udstaae paa Antvorskov, eller nu Prior Peders Formaninger og Trubler formaaede at lue ham. I Samtaler med sine Ordensbrødre og fra Prædikestolen ud-tordnede han sin Fordømmelse af Katholikernes Værhelighed, eller uchristelige Retfærdiggjørelse af Gjerninger, saa det endte med, at han blev kastet i Klofrets Fængsel. Dog, selv fra Fængslets Gitter forkyndte han med urokkelig Heltemod den store Sandhed — Retfærdiggjørelse af Troen; men i saa lange Tider havde na denne Evangeliets Kjerne og Frelsens sande Menodie været formørket af menneskelige Paafund, at Ordet i Priorens og Mun-

tenes Øren løb som Gudsbespottelse. Efter en treaarig forgjebes Strid med denne stærke Mandens Kjempe udstødte den forbittede Prior Hans Tausen af Klostret, og denne kastede da sin superpollicum, eller Ordensbragt, og stadfæstede derved sit endelige Brud med Katholicismen.

Han forlob dog ikke Klostret ganske alene. En Ordensbroder — kun een — var bleven vunden ved hans Forkyndelse, brød med de gamle Bildfarelser og blev udstødt af Klostret med Hans Tausen. Denne Ene var Broder Thøger, som nu blev Tausens tro Støtte i Reformationens første bevægede Dage, delte Farer og Anstrengelser med ham og prædikede, som han, for de Viborg Borgere. Han fulgte Tausen til Kjøbenhavn, men vendte dog snart tilbage igjen til Viborg, hvor han siden med Sabolin og Skjønning byggede videre paa den af Tausen lagte Grundvold. Det blev senere hans Løb at ansættes som lutherst Prædiker ved Dominikaner-Kirken, nu Sønderfogns-Kirken, i hvilken Stilling han forblev til sin Død; og den liden Søn Peder, der allerede var ham født, skulde i Fremtiden bestige Viborg Bispestol som den tredie lutherste Biskop; men for Tiden var Familiens Vilkaar usikre; Thøger og hans Hustru levede af Borgernes frivillige Gaver, og de indkom i disse trange Tider kun sparsomt.

Dog havde han erhvervet sig en Fribolig og det i selve Korsbrødregaarden, fra hvilken han i sin Tid var bleven uddrevet. Prioren og de fleste Munkte havde nemlig under det lutherste Røre, af Frygt for Borgernes Voldsomhed, forladt Klostret og vare siden ikke vendte tilbage. Hospitalet stod tomt, og i det øde Kloster var kun forblevet nogle faa Munkte, gamle Mænd, der ikke kunde løsrive sig fra det Sted, hvor de havde tilbragt næsten hele deres Liv, som udenfor Klostret hverken havde Frænder eller Venner mere og ikke vare i Stand til at ernære sig selv. De levede nu af Almisser, thi med Priorens Flugt var al anden Indtægt ophørt at indflyde.

For disse den spinkende Kirkes Veteraner var det en stor Velgjerning, at Thøger stiftede ind. Som forðums

Korsbroder mentes han at have et Slags Ret dertil, og der var i disse Ufredens Tider ikke taget nogen endelig Bestemmelse med Klosteret, som først senere med sine ikke store Eiendomme blev et verdsligt Lehn.

Thøger indrettede sig altjaa saa hyggeligt, som muligt, i en Krog af den øde, rummelige Bygning, prædikede nu og da for sine Tilhængere, og de gamle Munte fandt Ly og Tilhold ved hans Arne.

Forunderligt var det Syn, de tilbageblevne Korsbrødre-Munte nu maatte see — en Bugge med et Barn i en Kloster-Celle! I Begyndelsen forargedes de derover og skædede den til Barneskammer omdannede Celle; ikke engang Barnets Faber selv formaaede i Begyndelsen ganske at værges sig imod denne Følelse; det blev ham en Anfægtelse at see en Bugge gaae og høre Buggevifer paa det Sted, hvor forhen kun løb Bønner og angerfulde Sukke, og hvor han selv havde levet i asketisk Strengbed. Han kom ikke saa let over dette Bjerg, Bruddet paa den hellige Ed, ved hvilken han havde affvoret Ægtefælskab og Livets naturlige Glæder, og da hans Hustru havde været Kone, var Edsbruddet dobbelt. Dog gav Modertjærligheden efterhaanden Hustruen stedse større Klarhed og Styrke, hun fik lettere Bugt med Anfægtelserne, end hendes Huusbonde og vandt mangen Seier over ham i de aandelige Tvekampe, de udfægtede i al Kjærlighed med hinanden under fire Vane.

Mild, fredsfæl og forstandig, som Anna Pedersbatter var, lykkedes det hende ogsaa at forsones de gamle Munte med det uskyldige Barn, og det varede ikke længe, inden det kom, som af sig selv, at en af disse affældige og af Tidens Modgang hæviede Oldinge vænne sig til at forrette Barnepige-Tjeneste; thi Anna turde ikke tænke paa den Overdaadighed at holde Thyende. Den lille vorbende lutherste Bisop havde den sjældne Stjebne at blive vugget i Sønn af kronragede Munte. Høist pudsigt var det at see de Gamle spøge med Barnet, naar det vaagnede, og strax efter gribe Rosenkrandsen for at afbede den Synd, at have kjærttegnet et Barn, der var avlet i Forbandelse,

af en meensvoren Munk og Nonne. Det gik da saa, ved Samlivet med Thøger, Anna og det lidet Barn, at Rosenkrandsen stedse fik længere Hvile, og de angerfulde Bønner stedse bleve sjældnere.

Tirsdagen efter Midfaste-Søndag om Morgenen var Sagernes Stilling i Korsbrødre-gaard netop, som ovenfor bestreven. Thøger og hans Hustru havde holdt deres Morgenandagt og sad nu ved deres Døvre, af hvilken de gamle Korsbrødre, Kjeld og Søren, fik deres Part, medens Broder Martin vuggede lille Peder Thøgersen, med sikker Udsigt til at faae sin Madlyst tillet, naar de Andre havde spist. Fredeligt sad de tilsammen, Papismens troe Tilhængere, der vare for gamle og sløve til at kunne bryde med deres Fortid og den Frafaldne, hvis forunderlige Lod det var blevet at bekjempe den Lære, han lige indtil sin Manddomsalder havde vedkjendt sig og forsvaret. Intet Ord blev fra nogen af Siberne talt, som kunde saare Modparten; thi Thøger, som fra Prædikestolen udslyngede fnygende Brebesord mod Papisterne, øvede i sit eget Hjem kristelig Tolerance. Dette Træk var sællede for de danske Reformatorer; de vare strenge og polemiske i deres Forkyndelse for at trænge igjennem med den, men milde i deres Sæder og i personligt Samkvem.

Som de vare midt i Maaltidet, hørte de Portkloffen ringe; kort efter løb baade slæbende og faste Fodtrin i Gællegangen, og den gamle Guardian, Broder Povel, aabnede Døren for Knud Mogensens, der studsede lidet ved den eiendommelige Familie-Scene, han pludselig fik Die paa. De Andre grebes af en lignende Overraskelse ved at see ham, saa stærk en Modsatning bannede hans friske, ungdommelige Afsyn, hans smukke, klædelige Dragt og hans statelige Holdning til denne Gruppe gamle, krogryggede Munk i luslibte Kutter, Thøger i sin grove, daglige Dragt og Anna i sin tarvelige sorte Klædning og med det hvide Linn tæt sluttet om sit Afsyn, uden mindste Frydelse, streng og ærbar i sit Dvre. Gællens nøgne Bægge, det plumpe Bohave, det tarvelige Maaltid og den gamle Munk, der sad ved Buggen og brummede en

Buggevise, oplyste bedre, end mange Ord, Knud om Beskaffenheden af hans Frændes Raar. Et Smil foer over hans Læber, og Thøger blev det vaer, men vredebes ikke derover. Han saae paa Knud og tænkte, at hans unge Frænde var bleven en smuk ung Mand, og at hans Skjønhed var af den mandige Art, der i Særbeleshed tiltalte ham. Det Smil mindede om hans sagre Søster; thi Knud havde, ligesom Margaret, arvet sin Moders smukt formede Mund, men den faste Hage, den brede Pande og Dinenes blaa Farve stemplede ham dog som en ægte Løvenball.

Thøger bød Knud velkommen med ufrømtet Hjertelighed, men dog med en Værdighed i sin Holdning, der ikke forfeilede sin Virkning; thi Knud rødmede over den Følelse af Ringagt, der i det første Dieblit havde grebet ham.

„Vær hjertens velkommen som min Huusbondes Frænde,“ sagde Anna, der idag for første Gang saae Knud, „og har I ikke alt spist Davre, da gjør vort Bord — ringe er det, i Sandhed — den Væe at tage Sæde og nyde en Steefuld Grød.“

Knud kom lige fra det overdaadige Maaltid, hvormed Barbara Tokumsdatter havde beværtet ham; men der var i Anna Pedersdatters Afsyn og Væsen saa megen Keenhed og Frebsælhed, at han ikke formaaede at sige Nei og muligviis krænke hende ved et Afslag. I denne nøgne Celle og ved dette simple Bord fandtes Noget, som savnedes der, hvor han kom fra; af Thøgers og hans Husstrues Væsen og Ord fornem Knud ligesom en Luftning fra en høiere og renere Verden, og han følte sig et Dieblit baade ydmyget og fængslet.

Da Maaltidet var til Ende, førte Thøger sin Gjest ind i sit Søn-kammer, der var den samme Celle, han i sin Tid havde beboet som Ungbroder. Der fandtes intet andet Bohave i dette snevre Rum, end et Bord, bedækket med Bøger, en plump Stol og en Løibænk. Thøger bad Knud tage Sæde paa Bænken, selv satte han sig i Stolen, folde sine Hænder og sagde.

„Her i denne Celle har jeg i min papistiske Ublændighedstid bedet mange brændende Bønner og segtet med Djævelen, der i min Bildfarelse paaførte mig svære Anfegtelser, og har han vel ikke sluppet mig den Dag i Dag! Da var jeg en Afgudsdyrker, Knud, nu er jeg en Messedræber og af de værste, saasom jeg blev Førstegrøden af Herrens Udsæd her ndi Viborrig ved Hans Taufen, min Mester og Lærer, hvem Gud signe! Jeg burde være stærk, Knud, og dog er jeg mangen Stund svag; thi det vil jeg tilstaae for Dig, at nu, da Herren i sin Naade har forundt mig jordist Lykke, og mit Hjertes Bausmægten efter Kjærlighed er bleven mættet, nu tykkes det mig, at Djævelen er mig nær nok fra den anden Side, saa jeg nødes at stride haarde, for ei at hildes ganste i jordiste Baand og vorbe slø i Herrens Tjeneste.“

Knud kjendte viselig ikke endnu til den Slags Anfegtelser; dog gav han et forstandigt Svar.

„Om jeg tør sige det,“ svarede han, „da tænker jeg, at Korsbroderen i Eder end ikke er ganste død, men lever op igjen hos disse gamle, topragede Munte og inden disse Klostermure. I Eders Sted vilde jeg snarest stifte Bolig.“

„Saamænd!“ sagde Thøger smilende. „Jeg valgte denne Bolig af Nød, og jeg har den for Intet; jeg saaer vel holde ud her til bedre Tider. Da Du sidst gjæstede mig, var jeg Ungkarl og kunde nøies med et lidet Kammer hos Tokum Viintappers — retskaffens Mand, han! Han og hans skønne Datter have ei forglemmt Dig; de have slittigt spurgt til Dig.“

„Jeg kommer, saa lige fra Tokums,“ svarede Knud rødmennde, „og har havt Herberge der denne Nat.“

„Ei see!“ udbrød Thøger, mens Knud sad og legebe med sin bejjedrede Hue. „Dog, nu til Dig og Din Velsfærd, min Søn! Med Sorg fornåm jeg i sin Tid Din Faders Død, og jeg har hørt en Fugl synge om de sære Hændelser, Du før og siden har maattet prøve, fornemmelig om den Spydkarl og Skalk, som udgav sig for Din Morbroder og loffede Dig i Lebing, saa Du stod en kort Stund paa den forkeerte Side; dog kan jeg trøste

Dig med, at Din Fart til Kallborrig ikke er vorden almindelig kundbar, hvilket er en Lykke."

Rnud fornam af denne Tale, at Thøger ikke var vidende om Drabet paa Thomas Kruse og sølte sig ikke fristet til at fortælle om denne stjernespangre Begivenhed, hvorfor han taug, mens Thøger vedblev:

"Seg kan melde Dig, at hiin Landsknegt, hvis rette Navn er Johan Goerdes, det Du vel nu er vidende om, undslap fra Dræbningen i Kallborrig og er nu i den Børglum Bisps, Styge Krumpens Brød som hans Fodermarsk. To skjønne Stalle, Knud, have der fundet hinanden!"

"Ei!" udbrød Knud, "da kunde det lyfte mig at gieste den Bisp og ganske opgjøre mit Regnskab med den fule Landsknegt."

"Det lade Du helst blive og bed dertil, at Du og han ingensinde mødes tiere! Du sagde igaar, at Du havde ligget i Slove og Stjul — bliv mig ikke til en Løbeslytte, Knud!"

"Nu," svarede Knud forbeholdent, "en stor Part af Vinteren har jeg dvælet i Mariager hos Folmer Knud, der end maa holde Stuen og er libende af sit Saar."

"Det glæder mig at fornemme," sagde Thøger, "bedre Selskabsbroder kan Du ikke finde; men nu tale vi om det, hvoraf Din Fremtids Lykke hænger! Hvor stikker sig Din Moder i den Tort, at hun nu staaer stemplet som Slegfredkvinde og deri, at Eril paa sin Hustrues Begne har taget Tjele?"

"Utænkkelig vel!" svarede Knud i stor Harm. "Min Ære veed jeg bjerget, siger hun, og Menneftenes Klaffer og Ondskab betymer mig kun lidet! Nu vil jeg ikkun have Ære for Gud, ende mit Liv som Lægssøster i dette Kloster og dyrke Herren, Guds Moder og alle Helgene til min sidste Stund."

"Hm!" udbrød Thøger; "og Din Søster?"

"Margaret," svarede Knud, "tænker som Moder, men troer ikke paa hendes Ære; hun mener sig at være et Slegfredsbarn, og at for hende er kun det tilovers at

skjule sig for Verben og give sig i Kloster. Broder Bigand bestyrker hende deri, Herren straffe ham derfor!"

"De Munkes og Nonners Rævestreger begriber jeg heelt vel," sagde Thøger; "deres Fingre løse efter Din Moders Rammon. Du er da vidende derom, at Din Fader har efterladt hende og Eder alt sit Løssøre, saa vel tyve tusinde Gyldens Værd?"

"Jeg er saa," svarede Knud. "Hans Thordsen har underrettet mig derom; thi Moder har gjort Ondt værre ved at udvælge ham, en ufrels Mand, til sin Lavværge. Dog, det vide I, Thøger, jeg tager ikke en Hvid deraf, al den Stund jeg derved tilstaaer at være en Slegfredsøn. Og har jeg min Moders Ære for kjær til at handle saa; selv er hun mig bertil dyrebar, handler hun end, som var hun fra Vid og Samling."

Thøger vilde nødig krænke Knud ved at udtale sin Mening om hans Moder og hendes Stilling, hvorfor han blot spurgte sin unge Frænde, hvad han nu agtede foretage sig? Dog, Knud var lidet tilbøielig til at indvie Thøger i sine Planer, hvilke han følte vilde blive misbillige, hvorfor han blot underrettede ham om Hensigten med hans Fart til Staden og nærmere forklarede ham, hvorledes hans Plan, at henvende sig til Kongen, for den Gang var mislykket. Thøger grundede nogle Dieblikke og sagde saa:

"Bilde Du blot forlige Dig med Din Skjebne, som den er! Det seer jeg grant, at Tjele for evigt er tabt for Dig; Du ødsle da ikke Tid og Penge paa at gjenvinde Dit Fædrenegods! Saa er Loven, Knud, at hvis Erik Skram, som nu har Gaarden inde, frier sig med tolv Mænds Ed, at han tog den med Kette, det han visselig, om fornødent, gjør, da vorder den ham tillkjendt, og til at vrie Loven, bertil fattes Dig mægtige og gunstige Patroner."

"Men mit gode, ærlige Navn og min Ære?" spurgte Knud, blussende af Harm.

"Nu, Knud," svarede Thøger velvilligt, "ikke laster jeg Din Høisindethed, den jeg heelt vel fatter. Dog høre Du nu mit Raad og sig saa ikke siden, at Du gif

raabløs fra mig! Du tage uden Betænkning den Arv, der er Dig tilfalden, og see saa at tjene Dit Brød som en ærlig Mand! Du kan gaae i en bedre Mand's Brød, og heller ikke er det utænkeligt, at Du kan vorde ansat i Kongens Tjeneste; thi hvad Gæren anbelanger, da betænk Du, at tog end Din mægtige Frænde Dig Dit Fædrengods fra, det er dog ikke saa klarlig beviist, at Du ikke skulde være en ægtefødt, fri Mand. Med Kløgt og Lempe kan Du bringe det vidt og tænkelig grunde en ny Slægt; ved Rettergang øder Du Dit Mammon, ved Vold styrter Du Dig i Fordærvelse."

Thøger havde der med Fremspnethed afmalet Knuds Fremtid omtrent, som den virkelig blev, da han havde ubraset; men han var for Tiden ganske uimodtagelig for vise Raad, og det vilde vel ogsaa geraadet ham til liben Væ, om han saa let havde stiftet sig i sin haarde Skjebne. Han var jo end saa ung, hans Mod ubøiet, hans Indsigt i denne Verdens Anliggender kun ringe. Lang og trang skulde den Vej blive, der nu i Thøgers Fremstilling tog sig saa magelig ud.

"Thøger," sagde han og blev saare bleg, "ikke seer I mine Raar an fra den rette Side. I bør betænke, at som ufrel's Mand kan jeg ingenfinde eie fri Jord, og ægter jeg en fri Kvinde, da er det Ægteffabsbaand som ikke knyttet og hun i Verdens Dine ikkun min Selgfredskvinde. Saa vil da Forbandelsen følge mig Banbyrbing indtil den Dag, da min rette, ægte Fødsel vorder beviist."

"Saa dømmes Verdens Daarflab," svarede Thøger koldstindigt. "Dog, hvor staaer det skrevet, at Du just skal ægte en adelsbaaren Jomfru? Der findes og retskafne borgerlige, og en sli'g er min Hustru. Hvad tyktes Dig om Barbara Tokumsdatter? Nu, jeg gantes blot med Dig, men vide det skal Du dog, at hun er en dydig og rettroende Jomfru, vel en ærlig Mand værd."

Knud kjæmpede nogle Djeblikke med sig selv, men beslattede sig dog endelig til i dette Punkt at vise sin Frænde fuld Fortrolighed. Han indviede ham da i sit Kjærlighedsforhold til Ibe Nielsdatter, og da Thøger

frittede ham skarpt ud, fik han ogsaa Kundskab om det blodige Møde med Thomas Kruse.

„Deus miserecorde tui!“ udbrød Thøger og hævede de solbede Hænder, „saa har Du alt taget en Broders Liv, og der fløder Blod ved Dine unge Hænder!“

„Det Blod,“ svarede Knud roligt, „tynger ikke min Samvittighed; var han dog en ond Karl og min arge Fjende, det han udsagde med sit sidste Aandbræet.“

„Og saa sendte Du ham ud af Verden at træde for Guds Domstol!“ sagde Thøger harmfuld. „Du fældede ham ikke som Din Herres Fjende, hvo han nu var, men som Din egen, af Had og Hæv.“

„Jeg fældede ham ikke lig en Stimand,“ svarede Knud med et mørkt Blik, „men i aaben, ærlig Kamp. Vi gik løs paa hinanden med gode Vaaben og ærlig Villie at gjøre vort Regnskab op; thi havde han skjeldt mig for en Vanbyrding og vilde dertil rane mig min Hjertensljer fra.“

„Og Hver,“ udbrød Thøger, „der kalder Dig saa, skal smage Din Klinge, ei saa, Knud? Din Dei vil gaae over Dig, og den vil føre Dig til Galgen, hvor Din Krop vil dingle, mens Din Sjæl farer til Helvede.“

„Nu tager I for haardt,“ svarede Knud urolket, „og som var jeg den eneste Mandbræber i det ganske Land. I veed det heelt vel, at de gode Mænd ere snart talte, som ikke have en sliq Skyld paa sig og sig mig da, om de ikke alle leve end og ved Mandebod og Guds sum*) tilkjøbte sig Fred og Slægtens Tilgivelse?“

„Dog ikke Gud Herrens!“ udbrød Thøger og saae opad; „ifkum oprigtig Anger og Tro til Forløsning ved Jesum Christum, hans Sonoffer, kan slette Synd ud. Dog, saa sløvet og vanvittig er Menneflslægten, at de regne ikke en Sjæls Værd saa høit, som til en Hests

*) Af det islandfle Ord gör, heel, fuldkommen; en Overbod, som Drabsmanden af Hensyn til den Dræbtes Frænder og Slægtens Anseelse gav udover den ved Loven fastsatte, rette Mandebod for ganske at tilfredsstille dem.

halve Priis!*) Du betænte nu i hvert Fald Et, Knud, at saa gaaer det, sælber den ene fri Mand den anden; men, er nu end visseelig fri og ufri lige eens og godt for Guds Domstol, i Dine Raar, og da Du i de Flestes Dine er ufrelt, da kan et Drab koste Dig Din Hals."

"En forsmædelig Død," svarede Knud koldsindigt, "vilde være pinefuld, dog paa ingen Viis Døden selv. At falde i aaben, ærlig Kamp, det tyktes mig til somme Tider at maatte være en Lyst, og gjerne drog jeg i Leding at lade mit Liv, turde jeg forvente at blive antaget som en god Mand, hvad dog nu ikke staaer til at haabe. Baabnenes Gny er en stjøn Musik, og et raast Stød frier en Mand fra lang Pine under Sadsfærens Hænder."

"Og hvad kommer saa derefter, Knud?"

"Ikke veed jeg det og stiller det trygt i Guds Haand!"

"Al!" udbrød Thøger, "Du onde Mennefskehjerte og Du lunkne Mennefsfjæl! Skulde man, ved at høre Dig tale, tænke, at Christi Evangelium nu snart i syv Sæller er prædilet ubi dette Land? Dog, Gud naade! den Prædiken var nu og i lange Tider derefter, og en Pengegave i Munkens Sæl var Nok til at udslutte grove Synder. Gud have Lov, nu stunder det mod Enden med denne Bankundighed! Nu prædiles det rene Evangelium og maa faae Bugt med denne Verdens Ondskab."

"Mig tyktes ganske det Mobsatte," sagde Knud haardnakket; "ere ikke somme af de Lutheriske fule Båndstroppe og handle, som var Fanden og ikke Kristus deres Gud? Hvad tænker I om vor Frænde, Geert Eriksen? Fandt I noget Sted værre Fyldehund og Slagsbroder?"

"Jeg seer, hvor det har sig med Dig, Knud!" sagde Thøger sorgmobigt. "Du har aflasket den gamle Klædning og ikke iført Dig den nye. Du lever uden Gud, og Verden er den slagrende Lygtemand, hvorefter Du styrer Din Raas?"

*) Paa en Tid, da en Hest kostede 160 Mark, var Mandeboden kun 54 Mark. Ansete Slægter forbrede dog indtil 1500 Mark for et Drab.

„Saamænd,“ svarede Knud; „jeg hader de Munte og elsker ligesuldt ikke de Lutheriske. Lad baade Parter dyrke deres Gud, som de ville, alt imens jeg faaer oprettet min Ære og gjenvinder min Fædrengaard; da faae vi siden see!“

Thøger saae harmfuldt op og vilde give et heftigt Svar, men bestubede sig og taug. Han saae paa den livskraftige, stolte unge Mand, der sad for ham, fuld af verbøslig Tryghed, og hvis hele Tragten gik ud paa at gjenvinde timelig Ære og Forbeel, og han følte, at al Prædiken for Tiden kun vilde forhærde ham end mere. Dog vilde han end forsøge det med et Ord, som maatte røre ham ved det sømme Sted.

„Ide Nielsdatter, til hvem Din Du staaer,“ sagde han, „er en god Lutherisk Jomfru, den ny Lære hengiven og tro. Jeg vil bede dertil, at hun ikke falder i Dine Hænder, som er en ganske vantroende Mand. Det vide Du, Knud, at kom Du med hende til mig, ikke vilde jeg forene Eders Hænder for Guds Alter og begjærede Du af mig det hellige Sakramente, jeg vilde vise Dig af som en angerløs Synder.“

„En Uværdig,“ svarede Knud og rystede sine Bryn, „er jeg tænkelig ikke blot i Eders Dine, men og i Guds; dog mindes I det, jeg har ikke løiet, ei heller hyllet for Eder.“

„Bisfelig ikke!“ sagde Thøger mildere, „Du er en ærlig Sjæl, enddog Du raver om i Bildfarellens Mørke. Du faaer nu raade Dig selv; tænkelig bliver Du seende, har Du først rendt Panden mod Muren. Faderløs er Du nu, saa og næsten moderløs; Du mindes da, gaaer Verden Dig fremdeles imod, at Du i mig haver en velmenende Frænde, som dertil er en Guds Tjener, ringe nok for Sanden! dog mægtig at give Dig fuld Synsforlæbelse; skulde Du nogen Tid vende om og føle Anger, da vend Dig trygt til mig!“

„Taf, som hyder!“ sagde Knud og reiste sig brat; dog vidne hans Afsyn og Blik om nogen Sindsbevægelse, hvilken han betvang.

„Saa have Gud Dig imens,“ sagde Thøger hjerteligt, men sorgfuldt; „jeg skal mindes Dig i mine Bønner!“

Dermed stiftes de; men da Knud var sin Frænde af Syne, blev kun Braadden af de Alvorsord, denne havde talt, tilbage i hans Hjerte. Fornemmelig gjenløb de Ord i hans Dren: hvor staaer det skrevet, at Du just skal ægte en abelsbaaren Jomfru? der findes og retslafne borgerlige — hvad tyktes Dig om Barbara Tokumsdatter? De Ord tirrede Knud og drev ham til Handling; han vilde vise sin Frænde, at den Bøn, at Ibe Nielsdatter ikke maatte falde i hans Hænder, skulde vorde bedet forgjeves.

Han gik skyndsomst til sit Herberge og lod sin Hest sadle. Hans gjeftfri Vært bemærkede med Mishag hans forandrede Væsen og glædedes ikke meget ved hans høvifte, men lodde Talsigelse for den nydte Gjeftfrihed. Barbara bød ham Farvel med blege Kinder og et spørgende, sorgfuldt Blik. En halv Time efterat han havde forladt Korsbrødbregaard, red han ud af Sanct Mogens Port og fulgte Halsborgveien, som maatte føre ham til Holmgaard.

Tredie Kapitel.

I Bjerregrav Mose.

Paa Holmgaard i Rindsherred sad Laurids Lunov med sin unge Hustru og hendes Slægt. Saae det end først ud, som skulde Anna Enevoldsdatter aldrig faae Hælg til at feire sit Hjemfærdsgilde og som Huusfrue paa Holmgaard fæste Nøgelnippet til sit Belte, det vendte sig dog saaledes, at hun drog derind, førende alle Sine med sig. Hun var glad ved dem Alle, ved Anna Seefeld, hendes Børn og Oldemoder, thi de oplivede hendes stille Hjem, og hendes Huusbond var just ingen Mester i at

finde paa Tidkort; men hvad Ibe Nielsdatter angik, da blev hun nu meest kun taalt; forstyhdes burde hun dog ikke, voldte hendes Nærværelse end ofte Ufred.

Næd havde Anqa været i sin Tid ved den Tante at drage herop og hoo blandt de Rindherreds Knaber, der vare saa berhgte for deres Opsætsighed; dog, nu havde det taget en sørgelig Ende med dem. De kaldtes Knaber, det vil sige Ridderhvende, fordi mange af dem stammede fra Adelsmænd, for hvem det var gaaet til Agters, eller som ved Ægteskab med ringe og ufrie Kvinder havde sat Børn i Verden, der ikke bleve anerkjendte som hørende til Standen. Mange af disse halve Adelsmænd vare dog rige Selveierbønder, indtil de nu nylig ved at deeltage i Skipper Clements Dpløb faldt i Kongens Unaade. Kong Christierns Raadgivere grebe med Begjærlighed denne Leilighed til at tue Bonden og udvirke en Beslutning, hvis Haardhed og Uretfærdighed aldrig kan forsvares; thi samtlige Herreders Almue, som havde hylbet Skipper Clement, blev, uden at stjæle mellem Skyldige og Usthyldige, dømt til at have Liv og Eiendom forbrudt. Nu blev vistnok ikke den ganste Befolkning drevet fra Huus og Hjem, en Grusomhed, hvortil den milde Konge aldrig vilde givet sit Minde; men Bønderne mistede i helbigste Falb deres Eiendomsret og bleve fra jordegne Bønder Kronens eller Abelens Fæstere; hvem det gif værre, maatte give saa store Bøder, at de forarmedes derved, og nogle mistede ganste deres Eiendom, naar de ikke formaaede at indløse den med dens fulde Værdi. Vistnok var Forbittrelsen over denne Haardhed, der for en stor Deel maa skrives paa Kongens gribske og hevngjerrige adelige Raadgiveres Regning, saa stor, at Bønderne hist og her satte sig til Mobbværge, og sikkert vilde de Undertrykte ved det første Nederlag, der var ramt Kong Christiern, anden Gang reist sig; men hans Baaben havde fra nu af saa seierrig Fremgang, at der ikke mere var at tænke paa Mobstand.

De mandhaftige og stolte Rindherreds Knaber vare da knækkede for steds, og der var tyft og fredeligt nok i

deres Egn. Gyldne Tider var det for Abelen, som nu paa den underkuede Bondes Bekostning formerede sit Gods, og heller ikke Laurids Lunov undlob at drage sig Tidsomstændighederne til Nytte; men han hørte dog til de Adelsmænd, der ~~for~~ lempeligt frem og ikke trøkkede Bonden til Jorden. Faatalende og sær, men god i Gjerningen, var han vel lidt af alle sine Undergivne. Krigslysten var til hans Hustrues Beroligelse ganske for-
 gaaet ham, efterat han havde været med at berende Aalborg, hvor Bondehæren blev ganske tilintetgjort. Han stak derefter Sværdet i Sleben, drog til sit Hjem og benyttede sig af sin Stands Privilegium, at bøde med Pungen og stille rustede Karle til Rigets Forsvar. Jylland var egentlig for ham Danmarks Rige, og kun lidt bekymrede han sig om Resten.

Samme Dags Aften, som Knud om Morgenens var rebet fra Viborg, vare de Alle forsamlede i Dagligværelset paa Holmgaard. Det var Skumring, og Ilden knittede i Steenovnen. Gamle Gidsel Hodebust, hvis Livstraad var saa seig, sad her, som forhen paa Vingegaard, i Dvankrogen og slumrede med sin Rosenkrands i Haanden; hun trængte visseilig ikke til en Søvnepryn, eller noget andet Tryllemiddel for at sove. Hunsmoderen sad ved Vinduet paa sin Sømmestol og gjorde nogle Sting ved det svindende Dagslys, og Anna Seefeld sad hos med sin suurrende Kof. Laurids selv laae, saa lang han var, paa en Løbænt og kjærtegnede sin store Mynde, der stak sin Snude ind i hans Vams, og Ide laae paa Fodtæppet ved Dvonen og stirrede ind i Ilden.

Det røde Flammeffjær gav hendes Anslyn en friskere Farve, end det ellers nu havde. Ingenfinde havde hun været mere fager at see til, end i dette Dieblit, da hun, liggende paa sine Knæe og med Hænderne folbede i sit Skjød, sørgmodigt stirrede ind i det blussende Baal. Hun var bleven lidt mere mager og havde været sig rautere, hvilket var en Binding; thi den hvide Arm og den spulmende Barm var fuld og rund nok endda, medens hendes Ansigtstræk vare blevne finere. Der var mere

Sjæl i hendes Blit; men selv nu, da en Alvorstyk laa paa hendes hvide Hænder, saaes et Træl om hendes friske Læber, der mindebe om, at de vare stæbte til Smil.

Som hun stirrede ind i Ilden, da saae hun et vildt Drømmesyn — Knud, der kæmpebe med Thomas og støbte sit Sværd i hans Bryst. Hun fornam et Glædesgys, og det raabte i hendes Sjæl: ha, Knud, det var vel gjort! Kun libet anebe det Knud, der i hendes Brev havde læst idel Forbømmelse, at det kæmpebe saa i hendes Bryst. Nu mindebe hun Christoffers dybe Harm, Annas bittre Taarer, Oldemobers svingrende Forbandelse over den skottiske Kvindes Søn. Kunde Ibe nu kjøbe sin Lykke for nogen ringere Priis, end med Tabet af sin Ære? Knud var fordreven fra Tjele, stod stemplet som en Slegfrefsbøn og havde besmittet sine Hænder med Blod — kunde hun nogen Tid ægte sin Frændes og Formynders Broders Drabsmand uden at følges af Slægtens Forbandelse og Verdens Foragt? Burde hun ikke udslette enhver Tanke om Knud af sin Sjæl og hans Navn af sit Hjerte? Hun spurgte sig selv, hvi hun ikke gjorde det, og af hvad Aarsag hun elskede ham høiere nu i hans Ulykkes og Skjændselsdage, end nogen Tid forhen i Lykkens Solstin, og da han var uden Skyld? Derpaa kunde kun han give Svar, den Alvidende, Hjerters og Myrers Kjender, han, som indskriver Navne der, knytter nogle Sjæle sammen, stiller andre ad, for at de efter hans vise og kjærlige Villie kunne gjennem Jordlivets Trængsler luttres til det evige Liv.

Saa dybt var Ibe hensunken i Grublen, at hun tilsidst glemte baade Tid og Sted; men da følte hun pludseligt en Haand paa sin Arm og foer sammen, greben af Stræl. Berørelsen var dog kun let, maastee tilfældig, thi Gjerningsmanden var blot Jakob Smaadreng, der trængte sig noget uhøvisst frem for at lægge Ved til Ilden. Han var i Christoffer Kruses Brød og det eneste mandlige Lyende, som var forbleven hos Kvinderne, da hans Herre drog i Leding. Ibe havde kjendt ham fra Barnsbeen, hun havde stedsse viist ham Gødhed, og han

var hende hengiven, ja maaffee den eneste tro Ven, hun havde paa Holmgaard.

Hun blev vaer, at hans Dine søgte hendes og greben af en Anelse om, at han muligviis havde Noget at meddele hende, som ville var for Andres Dren, eller maaffee et Brev fra Knud at give hende, gav hun, idet hun flyttede sig til Side for at lade ham røgte Ovnen, nøie Agt paa hans Færb. Da han satte Udbrageren fra sig, kom hans Mund nær ved hendes Dre, og han hvisttede:

„Knud venter i Bjerregrav Mose.“

Ide, som havde reist sig halvt, sank atter ned paa Tæppet og blev dødelig bleg; dog fattede hun sig hurtigt, reiste sig og gik roligt og sindigt ud af Stuen, som om Intet var paa Færde. —

Dagskijæret var blegnet, men Maanen lyst, og Stjernerne tindrede i den klare Frostluft. Dyb Stilhed herskede omkring Holmgaard, hvis røde Mure kneiste paa Ballen, omgivne af høie Træer. Forgjeves sølede Maanen sit Sølvlys paa de mørke Mure, der forbleve mørke og skumle, og Nattevinden rystede Træernes nøgne Grene, saa de raslede, som om de skjælvede af Kulde eller Rædsel. Det var lyst ude paa Hedebanterne, og Viimsfjordens Bunde blinkede i det Fjerne, men i Bjerregrav Mose, tæt under Bakkeaaften, var der Skygge og Mørke.

Indhyttet i en Foerværts Raabe og med Hætten over Hovedet ilede Ide, fulgt af Jakob Smaabreng, henad Stien, som førte ned til det Krat, der fra denne Side omgav Mosen. Da hun havde naaet Ballestrænten, standsede hun, stirrede ned og lyttede med bankende Hjerter; men der var Ingen at see og fuldkommen tyst. Da hørte hun en Hests Brinften bag Bustene og ilede nu ned ad Stien, idet Raabehætten faldt tilbage, og hendes Haarfletninger lyst i Maanestinnet. Som hun naaede Krattet, traadte en høi Mand frem og opfangede hende i sine Arme.

Det blev et langt Velkomsthys, Knud der tog, mens han efter saa lang og bitter en Skilsmisse trykkede sin

Hjertenskjær til sit Bryst. Omfider rev hun sig løs og sagde med en Munterhed, der ellers var hende saa naturlig, men nu saldt tvungen:

„Knud dog! Reppelig fik jeg Tid at see, det var Dig. Det kunde være timet mig at kysse en Fremmed.“

Uagtet hun forsøgte at smile, skjælvede dog hendes Stemme, og hendes Dine vare fulde af Taarer. Knud lagde taus sin Haand paa hendes Skulder, vendte hende mod Maanens Lys og saae hende ind i hendes blege Ansigt, mens hun stirrede paa hans brune og veirslagne Træk.

„Saa,“ sagde han, „nu kjende vi hinanden!“ men heller ikke hans Røst havde den vante Sikkerhed.

„Dine Hænder ere kolde,“ sagde Ibe og tog en af dem mellem sine varme og bløde.

„Nu fik jeg Fløielshandske paa!“ sagde Knud og smilte. „Vi vandre nu libet med hinanden her mellem Bussene,“ vedblev han og lagde sin Arm om hendes Midie, „see, her er Graamunk, som længes at see Dig og klappes af Dig; mange Mile bar han mig tro paa sin Ryg, i ondt og i godt Veir, siden vi skiltes.“

„Du har døiet Ondt, Knud!“ sagde Ibe uden at agte paa Graamunk og brast i Graad; „føler Du Sult?“

Knud lo, saa Ibe foer sammen.

„Du lille Taabe,“ sagde han, „mener Du mig at være sliq Stakkarl?“

Saa gik de taase henad Grønningen; et blodigt Gjenfærd, tyktes det Ibe, gik ved deres Side.

„Ikkun af den Aarsag,“ sagde Knud omfider, „kommer jeg i Smug og ved Nattetide, for ikke at volde Dig Fortrædenhed.“

„Du gjorde det for min Skyld, ei saa?“ hviskede Ibe.

„For hvis Skyld mon ellers?“ spurgte Knud; „et trøgt Riddt herop i det Sand, og lang var Ventetiden her i Kjøret.“

„Ikke mente jeg det,“ sagde Ibe og gøs; „at Du bræbte Thomas, deri var jeg Aarsag.“

Det lettede Ibes Hjerter, at hun havde faaet det sagt.

„Sandt nok,“ svarede Knud; „for Ibe! det raabte jeg, da jeg stal min Klinge i hans Bryst; dog mener jeg saa, at var Du end ingensinde kommen mig for Dine, jeg vilde dog taget hans Liv, al den Stund han havde skjeldt mig for en Vanbyrding.“

„Saa siger Du af Godhed for mig,“ svarede Ibe; „jeg veed det, Knud, og tilstaaer, at jeg gjellede Dig og handlede ilde mod Dig i den sidste Tid, forinden Du drog af Tjele. Bittert har jeg angret det, og mange vaagne Nætter har det kostet mig! Tro mig nu, der var Had i mit Hjerter, selv mens jeg gantedes med Thomas; dog, jeg frygtede ham, fornemmelig for Din Skyld. Jeg har fornummet syndig Glæde ved at tænke derpaa, at Du vog ham, og dog, Knud, raaber det i min Sjæl: give Gud, han end var over Jorden og i Live!“

„Da,“ sagde Knud, „vilde Du nu været hans Hustru.“

„Paa ingen Viis, Knud, hellere død!“

„Nu, Ibe, saa have Jomfruer før trodsset og dog givet sig.“

„Nu seer jeg,“ svarede Ibe og hævede sit Hoved, „Du kender ikke Ibe Nielsbatter. Nei, det maa jeg mene, at var Thomas end ond og Dig hadst, mens han var oven Jorden, han er Dig dog værre Fjende død, end levende.“

„Hvad sige og gjøre de nu beroppe?“ spurgte Knud og pegede mod Gaarden.

„Nu ere de stille,“ svarede Ibe; „men de have rasert og forbandet Dig. Stor Trængsel har jeg maattet prøve, Knud, fordi jeg tog Dig i Forsvar; fornemmelig var den Dybt med Christoffer haard. Det sagde jeg, at Mandefald i aabent Slag er ei Manddrab.“

„Det kunde gaae paa Slagets Regning,“ svarede Knud; „dog agter jeg ingenlunde at snige mig derfra, men tilstaaer, det var en Tvekamp, og saa faaer Thomas's

Død og kaldes et Drab. Havde ikke denne Ufred været, da Loven hviler, jeg vilde strax mødt til Tinge og gjort Christoffer Tilbud om Bob."

"Jeg sagde og, Knud," vedblev Ibe, „at Du sikkerlig angrede Din Daad."

"Det tyktes mig dog svært at angre," sagde Knud barsk; „sagde Du ikke nys selv, at Du havde følt Glæde derover, at jeg vog ham? Nu, derfor elsker jeg Dig des høiere."

"Alt, Knud!" svarede Ibe, „vi er syndige Sjæle begge tilhobe! Nu skal Du faae høre, hvor ædelsindet Mand Christoffer er! Der blev talt om Bob; da sagde han: ikke kan jeg tage Bob af Knud nu, da han regnes for ufrel's Mand; det faaer staae hen, indtil han fanger bedre Raar; og rører han ved Sagen selv, eller og jeg, da vil det komme for en Dag, paa hvilken Side han stod i den Feide. Han er end ung og ikke fuldmyndig, naar Alt kommer tilsammen, da kan det koste ham hans Hals. Jeg vil ham staae for hans Ungdoms Skyld og lade Hevnen være Herrens! Det faaer da hedde, at Thomas er falden i Dræbningen ved Svenstrup."

"Stjont nok det, Ibe; men hvor blev da den haarde Dyst, Du før sagde, at Du havde med ham?"

"Gjetter Du ikke, hvor det kom, Knud? Han forbrede det af mig, at jeg ganske skulde staae Dig af Tante og Sind; ingensinde tiere maatte Dit Navn nævnes, ingensinde mere jeg have Samkvem med Dig eller Margaret; I skulde Baade være som døde for mig; og da jeg svarede, at det evnede jeg ikke at love, da foer han op og raabte i stor Harm: jeg skal vide at fremme Dit Bedste, endogsaa mod Din egen Villie! Skal saa dog stakkels Thomas's sidste Ord og Testamente staae ved Magt, og det skal stee, som han bad med Døden paa Læberne. Ingensinde giver jeg Dig til Knud Mogenssen, Ibe! og fornemmer jeg, at Du efter dette søger Samkvem med ham, da stærger jeg Dig inde!"

„Ibe,“ spurgte Knud efter nogle Dieblilles mørk Tausshed, „er Du en modig Jomfru og vil staae Last og Braast med mig?“

„Meget vil jeg vove for Din Skyld,“ svarede Ibe med et Gul, „dog nødig krænte Christof, som er min anden Fader.“

„Just dette vil blive fornødent, Ibe, at handle ham imod.“

„Vi see Tiden an, Knud, og stille os taalmodigen i vor Skjebne, indtil Herren paa den ene eller anden Viis jøvner vor Ve.“

„Da faae vi tøve, Ibe, indtil vore Haar ere vordne graae. Jeg kjenner Christof! Han er god og retsindet, men uroffelig i sit Forsæt. Det faaer ikke hjelpe! Hvad kan jeg derfor, at hans Broder, hvis Sjæl Gud naade! var en ond Karl og kræntebe min Vre som en Ribding?“

„Vi fare med Lempe, Knud! Hvad med Uret faaes, med Sorg forgaaes.“

Knud taug en Stund; da sagde han:

„Jeg kommer fra Viborrig, Ibe, og var der hos Thøger i Korsbrødbregaard. Og han bød mig fare med Lempe. Han gav mig det Raad at stille mig i mine æreløse Kaar, som var jeg virkeligen den Vanbyrding, jeg skjeldes for; at lade FASTER have Tjale uden Modstand, og selv skulde jeg da gaae i en bedre Mand's Brød og vinde Vre der, tænkelig som Skriverdreng! Dog, han vidste Raad for mere, end det; thi da han fornam, at jeg havde Dig kjær, da sagde han: hvor staaer det skrevet, at Du just skal ægte en ædelig Jomfru? Der findes og retskafne borgerlige! — Raader Du mig, som Thøger, Ibe? Skal jeg søge mig en Fæstemø blandt de Borgerlige?“

„Hvi krænter Du mig ved at spørge saa?“ sagde Ibe og braast i Graad.

„Nu, Ibe,“ svarede Knud, „der venter Dig ei blide Kaar med mig. Du skal vide, hvad Du gaaer ind til; men ræddes Du derved, da stilles vi helst.“

„Knud, Knud! Du pine mig ikke saa! Hvad begjærer Du af mig?“

„Først Din Ring, den der med Edelstenen, enddog jeg ingen haver nu at give Dig til Gjengjæld.“

„Tag den!“ sagde Ibe, drog den af Fingeren og rakte ham den.

„Nu see Du paa den,“ sagde Knud og holdt den op, „at Du mindes den!“

„Unødigt det, Knud!“ svarede Ibe og saae paa ham med et taareblændet Blik; „jeg tog den i Arv efter min Moder, har den fra min Barndom, først i en Snor om min Hals, siden paa min Finger.“

„Dobbelt byr er den mig da, Ibe!“ svarede Knud. „Nu høre Du min Begjæring: naar jeg slitter Dig Ringen, og Du atter har den i Din Haand, da holde Du Dig rede! Jeg kommer da at hente Dig paa Graamuncks Ryg.“

„Knud!“ raabte Ibe og rev sig løs fra ham, „der begjærer Du for meget, ikke alene min Tro, men og min Ære!“

„Præsten skal være rede,“ svarede Knud, „bliver det nu en Papist, eller en Prædiker, mig er det lige kjært og eens; saa og Huns og Hjem, bliver det end blot en Hytte; jeg troer derpaa og lover Dig, Du skal engang flytte fra Hytten til Borgen!“

„Jeg gjør det paa ingen Bliis, Knud!“ svarede Ibe med Fasthed i Blik og Stemme.

„Da tage Du Ringen tilbage;“ sagde Knud med et blegt Ansyn og rakte hende den. „Mindes Du Barbara Jolumsbatter, Vintapperens sagne Datter? Nu, til hende sigtede Thøger. Hvad tykkes Dig om Barbara? spurgte han; „hun er en dydig Jomfru, vel en ærlig Mand værd! — Jeg havde Herberge hos hendes Fader nu i Viborrig, Ibe, og stor Ære og Gjestmildhed blev mig viist; det mærkede jeg grant, at den Jomfru har mig kjær. Nu rider jeg til Viborrig at fæste hende.“

„Du gjør ikke det, Knud!“ raabte Ibe og blev baade rød og bleg; dog strax derpaa loe hun og lod sine Smilehuller see. „Du mene ikke, Knud, jeg er et Barn, hvem Du kan kyse med saa Lidet!“

„Du have nu Farvel!“ svarede Knud barsk og fæstnebe sit Sværdbelte. „Saa søge Du Dig snarest en bedre Fæstemand!“

Derpaa vendte han Ryg til og gik hen til sin Hest; men Ibe ilede efter ham og greb ham i Armen.

„Du tilstaae nu strax,“ sagde hun, „at det med Barbara Jolumsbatter var ifkun Gjelkeri!“

„Bed alle Helgene!“ svarede Knud, „Barbara gjettede mig ikke, og hvad mig anbelanger, da svarer jeg ikke for, hvad frebløs Mand, hvem Venner vise Ryg og Fæstemø sviger, kan blive til Sinds at gjøre.“

„Al, Knud!“ udbrød Ibe med usikker Røst, „Du have Barmhjertighed med mig!“

„Jeg begjærer blot Ja eller Nei, Ibe!“ sagde Knud fast, „men nu paa Stand!“

„Gud forlade mig det!“ udbrød Ibe og sank til hans Bryst; „jeg kan ei Andet, der komme hvad der vil! Du faaer Da have Din Villie!“

Saa stode de en Stund tause, fast omslyngebe, mens Natvinden susede i Krattet, og Hjeilen fløi klagende hen over deres Hoveder.

„Du love mig nu Et!“ sagde Ibe og rev sig løs, „at naar Du fører mig herfra, da maa Margaret være der, hvor Du fører mig hen.“

Knud lovede det, om det var gjørligt.

„Der kommer Jakob ned ad Strænten,“ sagde Ibe, „nu maa jeg fort!“

„Meget er afgjort i denne Stund,“ sagde Knud og kyssede Ibe til Afsted; „nu sælger jeg ei mit Haab for hundrede Mark!“

„Gud see i Naade til os!“ sagde Ibe og gyste, „Naar slaaer Timen, at Du kommer?“

„Ikke kan jeg sige Dig det nu, Ibe!“ svarede Knud;

„ikke vil jeg handle fremfusende; tænkelig faaer Du bie en Stund!“

„Helt bier jeg, er Du mig tro,“ sagde Ibe rød-
mende, og dermed skiltes de.

Ibe ilede Jakob Smaadrenge imøde, gik saa med ham opad Vallestien og vinkede med sit Lommetsørklæde fra Strænten til Knud, som blev staaende og stirrede efter hende, indtil hun var af Syn. Saa sprang han i Sæbbelen og red Sønder paa.

Fjerde Kapitel.

Genete Skifter og deler.

Det var den stille Uge, eller Dimmelugen, først i April, og der var tykt ved Mos Sø. Fra Palmesøndag til Paaskestemorgen turde Klokkerne ikke lyde, og de Troende kaldtes til Andagt ved Træ-Ranglernes Klappren, men taug Klokkerne, desto høiere løde Bobsfangene. Hverken Cistercienserne i Om, eller Benedictinerne i Boer og Bisping havde i lang Tid holdt Gudstjenesten saa godt ved Magt, som i denne Paaste; thi Ufreen i Landet og fornemmelig den kjætteste Hertug Christierns Udvælgelse til Konge havde vakt de sløve Sjæle, saa de gjorde Bob og bad brændende, at Herren vilde frie deres Samfund fra Udskættelsens Dom.

Kun lidet havde Munkene i Om og Boer i denne Vinter drukket, dobbelt og jaget, saa at Abbedernes Skytter og Mynder havde haft gode Dage. Fasten var bleven saa strengt overholdt, som ikke i Mandes Minde, og man mente i Klostrene ved Sang, Bøn og Faste at være bleven Gud saare velbehagelig, uanseet de Længselsfulke efter Kjødgrøden og Viinkanden, der opsteg fra mangan Munks og Konnes Bryst.

Det var en streng Tjeneste at holde otte horas canonicas, eller kirkelige Dagstider, af hvilke den første i den stille Uge saldt ved Midnat; otte Gange i Døgnet at synge den fjerde Børbpsalme; miserere mei Deus! Maatte ikke en saa stor Iver, hvor end Tankterne sløi hen under Sangen, erhverve de lyttende, syndige Menneſtebørn, uden at tale om de hellige Sangere eller Sangerſter selv, stor Fortjeneste i Himlen? og hvad Vigilierne eller Dødsſangene angik, hvor mange Aar af Stjærſilbens Pinetid bleve ikke ved dem frøgne for de henfarne Sjæle? De Munke og Nonner, der overhovedet havde nogen Tro, tvivlede viſſelig ikke om, at diſe Gjærninger i og for ſig vare fortjenſtlige og frelsende; og hvad deres Skriftebørn angik, da havde man jo lært de enfoldige Sjæle, at Englene tælle de Menneſters Trin, ſom gaae til Meſſe og at derved erhvervedes lige ſaa stor Naade, ſom om der var ſkjænket til Kirken ſaa stort et Stykke Land, ſom man kunde gaae over, mens Meſſen varede.

Dog tør det med Viſhed antages, at de, der virkelig forøgede Kirkens Guds, erhvervede ſig ſtørſt Naade hos Munkene, hvem Udſigt til jordiff Binding frødede nok ſaa meget, ſom en fuld Kirke. Dette kjendtes paa de lade Nonner i Viſſlug; thi dem var der timedes en Lykke, ſom i hine Papiſmens Vanmagts Dage ikke var almindelig, idet ærlige og velbyrdige Kvinde, Fru Genete Jakobsdatter af Tjele og hendes Datter, Jomfru Margrethe Mogensdatter forgangen Eſteraar havde indgivet ſig under Viſſings Kloſters Beſtyttelſe og nu i over fem Maaneder dvælede hos Benediktinerſtrene. Genete var ikke kommen barfodet, tiggende om Aſylrettens Naade; nei, hun var kommen med Brax og Bram, med Svende, Tjendekvinder og ſvært belæſede Bogue i Følge; og dog var det Guds, hun førte med ſig, ikkun en ringe Deel af hendes Formue. Hun begjærede Fred og Dpbyggelſe for ſig og ſin Datter og Sjælemesſer læſte for ſin heden-gangne Huusbond, idet hun tilſagde Kloſtret fuld Erſtatning for ſit Dphold og rigelig Gjengjeld for de hellige Forbønner.

Hvor bevært teede ikke den trivelige, dygne Abbedisse Marine sig, da denne Tidende blev hende bragt! Hendes kolde Afsyn straalede af Smil, og Genete fik en Modtagelse, som vilde tilfredsfillet den fornemste Kvinde i Riget. Baade hun og Margaret vare nu hædrede Gjester, og til deres Være skjultes en Stund under Andagten Raabe al Klosters og Nonnernes Brøst. Der var jo Saab om, at Moderen for bestandig vilde indgive sig i Klosteret som Lægsøster, til Deels underkaste sig Klosterreglerne og til Gjengjæld for en livsvarig Forsørgelse stjenke Klosteret alt sit Mammon; og der var den ikke mindre fristende Udsigt, at Datteren ganske vilde klostergive sig og tage Sløret. Til dette Maal stræbte da nu Abbedissen, hendes Nonner, Abbed Thomas i Boer og — Broder Vigand.

Hvilket udsøgt Herrens Nedsat havde ikke denne stakkels, fordyvne Sortebroder viist sig at være, han, som havde tilført det hensygnende Nonnekloster to slige udvalgte Sjæle! Hvilken Balsam havde han ikke lagt paa Benedictinernes Hjertes, der plagedes saa haardt af Skinsyge mod de stolte Cisterciensere i Dm! Disse pralede ved enhver Leilighed af deres store Fortid og nuværende Rigdom: de citerede stedse deres Exordium caræ insulæ, eller Dm Klosters Historie, som var nedstrevet af en lærd Cisterciensermunk i det 13de Aarhundrede og opbevaredes i Klosters librarium som en Helligdom; de rev de Boer Munk i Næsen de store Navne, med hvilke de kunde bryste sig, den Bisp Svend af Aarhus, Klosters Beskytter i det 12te Aarhundrede, der kun ved Døden hindredes i at ende som Cisterciensermunk i Dm, men hvis Liig blev ført derhen og nu hvilede ved Foden af Vor Frue Alter i Klosterkirken; dernæst deres berømte Abbed fra det paafølgende Aarhundrede, den lærde Gunnerus — ikke at tale om deres store Selgen i Rye, Sanct Severin, hvem de med saa u hørt en Dristighed ikke blot havde tilegnet sig, men endog saa forvandlet fra en Franter til en Tyde — dog, hvad gavne det dem Alt? Havde

deres Prædiker og Mirakellure i det sidste decennium vundet dem en eneste Sjæl?

Saaledes tænkte og talte Abbed Thomas af Boer og Abbedisse Marine af Bisping, og saa snakkede efter dem de Munk og Nonner; men Broder Bigand høste først og fremmest Løn; thi de Bisping Nonner benyttede en indtrædende Vacants til at udvælge ham til deres Skriftefader, og Klosterkirken oplødes med Glæde for ham, idet al Skinsyge mod hans Orden i dens Ulykke trygt kunde sættes til Side. Han prædikede da under stor Tilstrømning af Tilhørere, baade fra Klostrene og Omegnen, og de Prædikener maatte i Sandhed ogsaa kilbre enhver rettroende Papists Øren; thi de sprublede af Forbandelser over Lutherus og hans Tilhængere og pirrede Nerverne ved en Udmaling af uemvendte Kjættersjæles Pinsler i Skjærsilden, hvortil der endnu ikke var hørt Mage. Det var endogsaa hændet, at en af Nonnerne var bleven afmægtig ved at høre derpaa, og der skulde Noget til; thi der gaves ikke mere sløve Sjæle i det ganste Kleresi, end de Bisping Nonner, og de havde hidindtil stedse havt Dndt ved blot at holde Dinene aabne, naar der blev prædikeret for dem.

Bigand havde altsaa uventet opnaaet det, hans Sjæl saa længe havde tørstet efter, Magt og Anseelse i et Klostersamfund. Mon nu denne Medbør lod ham glemme de sorte Planer, han havde ruget over i sin Ublændighed paa Tjele? Efter hans Færd at dømmes skulde man fristes til at troe det, thi hans Forhold var daddelfrit; han opmuntrede og trøstede Genete med stor Mildhed og antog sig Margaret med saa megen Laalmodighed og faderlig Bærdighed, at hendes kjæmpende Sjæl klynge sig til ham med fuld Tillid, og hun i Et og Alt fulgte hans Anviisning. Dog gjærede Lidensskaben i hans Øryst; men den Fromhed og Ustuld, der lyfte af Margarets Blitte og kjendtes paa hendes hele Færd, afvæbne ham i mangt farligt Dieblit, naar hans Klogskab var nærved at bukke under; endnu havde Dæmonerne i hans Hjerte

ikke ganske faaet Bugt med den gode Engel, der til det Yderste kjæmper for enhver Menneffjæls Frelse.

Dog dog, i hvilken frygtelig Fristelse var han ikke nu stædet! Hvor vidunderligt vare ikke hidtil hans Planer lykkedes — nei, ikke hans Planer; thi Begivenhederne havde i deres Udvikling langt overfløiet, hvad han nogen- sinde havde ubtænkt, og lagt Alt til Rette for ham med en Føielighed, der i enkelte Dieblikke næsten gjorde ham ængstelig i Hu.

Fr. Mogens var død, Tjele i Erik Strams og hans Husfrues Hænder og Genete derved stemplet som Slegfred- kvinde. Knud flakkede fredløs om og havde gjort sig selv uskadelig, og Folmer Knud holdtes fremdeles fængslet af sit Saar i Mariager Kloster og havde ikke kunnet fore- foretage et eneste Skridt for at krydse Vigands Planer. I alle disse uberegnelige og uforudsete Begivenheder sporede Vigand — han vilde gjerne tænke — Forsnyets Finger, men var dog til Mode, som om han skimtede Djævelens Klo.

Dog, Et var beregnet, som havde ydet Vigands Snildhed rigelig Løn — Fr. Mogens's Arvebrev. Rig- tignok havde det viist sig overflødigt, forsaavidt ved det var tilfigtet at berøve Knud Tjele; thi Erik Stram havde, uden mindste Betænkning og uden Kjendskab til denne hans Svogers sidste Villie, bemægtiget sig Gaarden. Han og Maren vare endogsaa blevne yderligt forbittrede, da Vigand, som i December forrige Aar var draget til Tjele blot for det Samme, forelagde dem Brevet, ved hvilket de bleve berøvede saa stor en Part af deres efter egen Mening lovlige Arv; og da Ordningen af Genetes Sager var bleven overdraget en saa kyndig og retfaffen Mand, som Hans Thorsen, havde de ikke mindste Udsigt til at slippe, men maatte rykke ud med Alt, som lovligt tilkom hende. Uden den anseelige Formue, som herved var sikret Genete, vilde det ikke været Vigand muligt at skaffe hende en slig Modtagelse i Bisping Kloster, eller selv at spille Hovedrollen i det Drama, som nu under hans snilde Ledelse udviklede sig i denne papistiske Astrog.

I dette affides liggende Kloster, midt blandt fanatistiske Munke og gribste Nonner, havde han Genete og hendes Datter gaaft i sin Magt; han sølte det med Triumf, men havde hidtil vel vogtet sig for at lade sine Offre mærke denne Følelse. www.libtool.com.cn

Undertiden, naar han grublede i Eensomhed, fandt han, midt i sin nuværende Sikkerhed, Behag i at forestille sig, hvorledes Alt vilde gaaet, hvis Lykken ikke havde søiet ham. Hvad vilde der være steet, om Bondehæren var kommen blot en Uge senere til Tjele, og hvis Hr. Mogens havde naaet Gaarden levende? Hans Thordsen havde givet ham en Beretning om hans Herres sidste Levedage, og Bigand forstod naturligviis meget bedre, end selve Dienvidnet, hvad der havde rørt sig i den Døendes Hjerte. Det var Arvebrevet, der havde voldt ham saa stor Uro; han higede mod Hjemmet, overbeviist om sin Husfrues Uafhængighed og i den Hensigt at gjenoprette hendes Ære; men han kunde dog ikke overvinde sig til for Uindviiede at stemple sig selv som en Løgner. Saaledes tænkte Bigand og spurgte sig selv — hvad vilde steet, om det var lykkedes? Biskelig, gav han sig selv til Svar, vilde den Medfart bleven mig til Deel, hvormed Hans Thordsen hiin Morgen blev truet; jeg vilde bleven jaget af Gaarde med Hundepidffen og faaet Ulvehundenes Tænder at føle i mit Rjød! og han lo stille ved at mindes Sagernes nuværende, lykkelige Stilling.

I Margarets Hjerte saae det haabløst ud. Hun troede ikke paa sin Moders Ære, og Bigand havde med stor Snildhed næret hendes Tvivl; hun elskede hende endnu, men der var i denne Kjærlighed mere Medlidenshed, end Agtelse. Hun betragtede altsaa sig selv, Slegfredbatteren, som udstødt af Samsundet, og hvor kunde hun i de usalige Raar finde en bedre Tilflugt, end i et Kloster? Den Beslutning at tage Sløret modnedes derfor mere og mere hos hende. Det havde ikke manglet paa kjærlige Hilsener og Formaninger fra Folmer, hvilke vare blevne hende overbragte af Knud, men de havde ikke rokket hendes Forsæt, at leve og døe som Jomfru. Hun

betragtede en ærefuld Forbindelse mellem sig og Folmer som en Umulighed og vendte nu sin ganste Sjæl til Gud, i Færd med den store Gjerning at bryde med Verden, først i sit Indre, men ogsaa, naar hun havde vundet ~~Fasthed~~ ~~libet~~ ~~lyden~~ ~~Liv~~. Andagtens Eidskab indtog mere og mere den jordiske Kjærligheds Plads, og Konnerne i Bisping fik det Vidunder at see, en Jomfru, som ikke i Klosteret søgte en god, timelig Forsørgelse, men som i Aand og Sandhed stræbte at vorde Herrens Brud. —

Det var Onsdag Aften, og Konnerne holdt i deres Kirke en af disse Gudstjenester, som kaldes tøndbræ, eller mørke Metter, denne dog fornemmelig, fordi paa den Aften Kirkens Lys bleve slukkede, for ikke at tændes igjen før Paaskeløverbags Aften. Kirken var fuld af knælende Andægtige, i hvis forreste Række saaes Genete og Margaret.

Genetes Afsyn vidne om brændende Andagt, men hun havde et mere sundt og blomstrende Udseende, end tidligere; hun trivedes aabenbart ved Klosterlivet. Margaret derimod, som knælede ved sin Moders Side, bar i sit skønne Afsyn tydelige Spor af sine Sjælelidelser. Hun var bleven mager, og den mørke Raabehætte, som ganste skjulte hendes rige Haar, gjorde hendes blege Afsyn end sygeligere at see til. Det vilde smertet Folmer Gud at gjensee hende saaledes. Dog vilde Savnet af Sundhedens Roser paa hendes Kinder foruroliget ham mindre, end det mørke, sværmeriske Blik, hvormed hun stirrede op mod Høialteret. Han havde maastee i enkelte Dieblikke seet et Glimt af den mørke Ild, der nu funkede fra hendes beilige Dine; men aldrig havde den brændt saa stærkt og varigt som nu. Den var et Udtryk for den mørkeste Fanatisme, vidt forskjellig fra den blide Andagt, i hvilken han saae en troende Kvinde's bedste Klendie; og dog kunde han selv i slige Dieblikke være i hendes Tanker; men hun bad da for ham, som for en tabt Ven, hvis Sjæl var i Fare.

Fra Høialteret straalende et Lyshav, medens hele den øvrige Kirke var ladet i Mørke; ikke blot vare Alterets egne Lys tændte, men der var tillige henfat en pyramideformig Lysestage, som ragede høit op, og hvis femten Arme bare lige saa mange brændende Kjerter. Foran Alteret knælede Abbedissen, Nonnerne, tyve i Tallet, Broder Bigand og et Par Munkte fra Boer; Alle bade de med dæmpet Røst Gudspsalmen: miserere mei Deus! og som et fjernt Echo løb Menighedens Numlen gennem Kirken. Derpaa reiste Munkene og Nonnerne sig, fjernede sig og opstillede sig bag Alteret, hvorefter de begyndte Aflyngelsen af de ved denne Heilighed brugelige fjorten Psalmer, og efter hver af dem slukkede Diakonen et af den pyramideformige Stages Lys. Dæmpet og høitideligt løb Chorsangen under det vorende Mørke, indtil kun det øverste Lys brændte. Nu istemmede Nonnerne Zachariae Lovsang, som af sit Begyndelsesord kaldes Benedictus, og imens slukkedes Alterets egne Lys, saa at tilsidst kun den høie Stages eneste Kjerter med sit svage Lys kjæmpede med Mørket. Dog, inden Sangens sidste Toner døde hen, gif Diakonen bag Alteret med Stagen, og Mørket blev fuldstændigt.

Nogle Dieblikke herstede den dybeste Taushed; men snart hørtes fra Menighedens Stare Sukke, Hulken og bæmpebe Udraab, idet de Andægtige begræd Jesu Lidelse. De Sukke, der kom fra Hjertet, de naaede vel Himlen trods Mørket i de sukkende Sjæle, der var tykkere, end Mørket i Kirken; men nogle vare dog tilmode, som om de befandt sig, ikke i Guds Huus, men i en Helvedes Afgrund. For dem var det da en Lettelse, at Diakonen atter viste sig med Lyset og derved gav Menigheden Signalet til Opbrud.

Medens alle Andre fjernede sig, forblev Genete og Margaret knælende paa deres Plads; thi en liden Lampe blev nu tændt paa Sanct Benedicts Alter, og Broder Bigand traadte frem og læste en Dødsmesse for Mogens Løvenbalks Sjæl, mens Vigiliefangen tonede dæmpet og sørgeligt under den tomme Kirkes Hvælvinger.

Da Dødsblessen var til Ende, traadte Vigand hen til Genete og Margaret, der reiste sig trætte og gysende af Kulde. Han tiltalte dem ikke med den vante, venlige Hilsen: Dominus vobiscum! thi det var et af Papisfernes sæere Paafund, ~~at i denne Hilsen~~ ikke maatte ubtales i den stille Uge, og dette Forbud gjelder endnu den Dag i Dag i den katholske Kirke; men han sagde:

„Englene fryde sig ved Ebers Andagt, og Stjærtilbens Pine, derpaa libe I, formilbes svarlig for Hr. Mogens's syndige Sjæl, hvem Gud naade! Dog“, vedblev han, idet hans Røst antog sin blibeste Tone, og han greb Margarets Haand, „Du har fanget Kulde, min Datter! Nu fortøve I ikke længere her i Kirken, men I søge Baade snarest Cellens Luunhed!“

Margarets Aasyn var blegt som Marmor, og hun svarede kun med et Suk; men Genete foldede Hænderne, hævede Blikket og udbrød:

„Ikke fornemmer jeg til Kulde; gjerne dvælede jeg her i Guds Tempel den ganste Nat.“

Dog gif de; men da de kom ud i Klostergaardens hvælvede Dmgang, traadte to reisfklædte Mandssfittelser dem i Møde, og til deres OVERRASTELSE saae de Hans Thordsen og Knud for sig. Knud kysede med kjærlig Grefrygt sin Moders Haand og omfavnede sin Søster, men ingen af dem røbede nogen synderlig Glæde ved Gjenhynet; de vidste, at med Knud kom Anfegtelser fra den urolige Verden udenfor, hvilke de ønskede at holde borte.

„I tage det ikke til Mistykte,“ sagde Hans Thordsen, medens Genetes Kinder farvedes røde, „at vi komme i denne sildige Time, men det var nødvendig, da Tiden er mig knapt tilmaalt. Ebers Søn og jeg, vi mødtes forgangen Dag i Viborrig, og af hans Tale fornam jeg, at en Samtale med Eder er saare nødvendig til hans eget Bedste. Jeg gjorde ham det Tilbud at ledsage ham herhid, han tog derimod, og her ere vi! I forunde os nogle Dieblitte, om det er gjørligt?“

„Saare slet have I valgt Tiden,“ sagde Vigand,

„nu i Passionsugen, da vi Alle vende vore Tanker fra denne Verdens Anliggender og begræde Herrens Lidelse.“

„Nu,“ sagde Hans Thorsen med et Smil, „I tildele Eders Skriftebørn Absolution for denne Synd!“

Vigand overveiede et Dieblit og sagde saa:

„Det vil da være fornødent, at jeg overværer dette Møde og afforter det efter mit Lykke.“

„Ei!“ udbrod Knud harmsfuldt, „hvilken utilstedelig Myndighed tilraner I Eder der! Hvad vi have at tale om, vedkommer paa ingen Viis Eder; I har Intet med min Moders timelige Anliggender at staae.“

„Nere, end Du tænker Knud,“ svarede Vigand med et koldt Smil, „al den Stund det aleneste skyldes min Agtpaaivenhed, at det Arvebrev, af hvilken Din Moders Formue flyder, er worden bevaret og lagt i Kette. Vi gaae nu ind og gjøre det kort af!“

De gik da ind i Genetes og Margaretts rummelige Celle, hvor der var lyst, luunt og over Forventning hyggeligt. Abbedisse Marine havde sørget for, at hendes Gjester ikke ved strax at savne denne Verdens Goder skulde affrækkes fra Klosterlivet. Der fattedes ikke Løibænke med bløde Hynder, og Steengulvet var for en stor Deel dækket med et sjønt, tykt Fodtæppe, hvis Tilstedeværelse just ikke vidne om stor klosterlig Strengthed i Visning. Flere Smaating, som vare medbragte fra Tjele, prydede Cellens Bægge, deriblandt Genetes kostbare lille Speil, og i en Krog stod hendes svære, stotste Dragliste, hvori gjemtes hendes og Margaretts Klæder og adskillige Kostbarheder, hvilke sidste dog vare stærkt formindskede, da hun i sin Enfoldighed og Hjertensgodhed oftere havde glædet baade Abbedissen og Broder Vigand med sjønne Gaver. Fra Cellens lave Hvælving hang i Rjeder en brændende Olie lampe, hvis Stjær nu faldt paa lutter alvorlige Ansigter; thi de havde taget Plads i en Kreds om det i Midten af Cellen staaende Bord, men de taug Alle.

Genetes Blik var uroligt, Margaretts sorgfuldt, men ligegyldigt, Vigand iagttog dem med et spændt, forstænde

Blik. Da brød Knud Tausgheden og sagde til Hans Thordsen:

„Saa som vi nu ikke blive denne Speider kvit, der har paatrængt sig, da forebringe I uden Fortøvelse Moder vort Grinde!“

Bigand rynkede Panden, men smilede strax derpaa overlegent, medens Hans Thordsen tog Ordet og sagde:

„Ebers Grinde er det, Knud Mogenssen, ikke mit! Ebers Søn,“ vedblev han, idet han vendte sig til Genete, „har givet mig i Opdrag at forespørge, om I slet Intet agter at gjøre til Ebers egen Vres Opreisning og til Ebers Børns Gavn?“

„Al,“ udbrød Genete uvilligt, „Du plage mig nu ikke dermed paany, Knud, men lade Din stakkels Moder med Fred!“

„Stakkels er Du nu,“ svarede Knud, „og vanæret for Verden; vil Du lade Dig det gefalle?“

„Hvortil denne Tale om Vanære?“ spurgte Bigand. „Din Moder, Knud, nyder al Ære her i dette hellige Samfund, under hvis Beskyttelse hun har givet sig. Hvad Verden i sin Dindskab tænker og siger, berom betymre vi os ifkun lidet her. Du forstyrre da ikke Din Moders Sjælefred ved Din Ustyrlighed og Dine ilde Paasund. Du nøies med den Part, der vil tilfalde Dig og betænke desuden, at Din Faders Billie, som den i Brevet er fremsat, i levende Live er godkjendt af Din Moder og har hendes fulde Samtykke.“

„En stor Løgn det,“ foer Knud op, „tal, Moder og sig, han lyver Eder det paa!“

„Ikke det, Knud,“ svarede Genete dybt rødmende, idet hun mindebes Hans Thordsens Besøg og de bittre Dage, som fulgte paa, „Bigand taler Sandhed.“

Knud blev bleg og stirrede lynslagen paa sin Moder. Han havde rigtignok ikke hidtil selv seet og læst Brevet, hvis Original var i Hans Thordsens Bæрге og en Afskrift hos Erik Stram, men Hans havde berettet ham Indholdet. Libernes Uro havde hidtil forhindret en Sammentkomst, og Knud lod dernæst i sit Overmod haant

om dette Dokument, deels fordi han overhovedet nærede indgroet Uvillie mod al skriftlig Overenskomst, Rettergang og Lovtrækkeri, deels fordi han paa ingen Maade vilde underlaste sig en Afgjørelse, der stemplede hans Moder som Slegfredskvinde, og middelbart godkjendte Erik Strams Man. Han havde dernæst, naar han gjorde sig den Uleilighed at tænke over Sagen, antaget det for høist sandsynligt, at der skulde et eller andet Falskneri under det Brev, indtil han nu til sin Forbauselse første Gang blev underrettet om, at det i hans Faders levende Live havde været kjendt og bifaldet af hans Moder. Denne Kundskab gjorde ham ganske stum og rokkede hans Tro paa hans Moders Ære; vistnok mandede han sig siden for en Stund op igjen og trodsede imod; men der var dog efterladt en Tvivlens Braad i hans Hjerte, som, da han kom til Eftertanke, i roligere Tider fik stor Indflydelse paa hans Handlemaade.

Bigands snu Blit hvilede forfænde paa Knuds Afsyn, og han blev med Tilfredshed hans Modløshed vaer. Ved sin Nærverelse forebyggede Bigand Forklaringer mellem Moder og Søn, ved hvilke Sandheden kunde bleven røbet, som var den, at Genete Intet vidste om de Ord i Brevet, der krænkede hendes Ære; thi det var blot blevet hende forelæst af Bigand, som da havde lempet Udtrykkene for ikke at skræmme hende. Trods hendes Hjerteangst og Modløshed i hine Dage, da dette foregik paa Tjele, havde hun dog ikke uden Indvendinger fundet sig i at nøies med sin Huusbonds løse Formue; men Bigand havde faaet Bugt med hendes Betæneligheder, idet han benyttede hendes Ubekjendtskab til Loven i Danmark og indbildte hende, at sliig Ordning ingenlunde var usæbvanlig; og udenfor al Tvivl var det jo, at hun og Børnene i hvert Fald bleve rigeligt afslagte. Han havde ængstet hende med hendes Huusbonds Brede, udmalet hende hendes hele mislige Stilling og forestillet hende, hvilke skrækelige Følger det kunde have for hende og muligviis ogsaa for hendes Børn, om hun gjorde Modstand. Han var da omsider kommet saa vidt med hende,

at hun indbildte sig at bevise Børnene en Velgjerning ved at falde til Føie, og Begivenhederne efter hendes Huusbonds Død havde over Forventning bestyrket hende i den Tro og det med Rette; thi uden Arvebrevet vilde visse- lig Erik Skram ikke tilstaaet hende Tiendeparten af det, hun nu sit, og hun vilde i boret en fattig Enke; men ligesuldt blev Formuen dyrt kjøbt; thi Besiddelsen af den berolige- ge hende og gjorde det let for Vigand at forhindre, at hun i rette Tid fremtraadte paa Tinge, meldte sig som Mogens Lauridsens rette Efterleverste, og tog Arv og Gjæld efter ham. Denne Forsømmelse hidrog i senere Tider, da Knud virkelig ad Rettens Vej gjorde et For- søg, meget til at forhindre Gjenerhvervelsen af Tjele.

Medens Knud sølte sin Magtesløshed, og Vigand nød sin Triumf, tog Hans Thordsen Ordet. Velvillie for Knud havde ført ham hid, og da han efter sit Kjend- skab til Sagen ikke kunde Andet end tænke, at Vigand havde Ret, og at Knud handlede som en Laabe, saa gjorde han nu sit Bedste for at at forsone Knud med hans Stilling, idet han gav ham Udsgt til at faae Kaa- dighed over sin Formue.

„Da vi sidst taltes ved,“ sagde han til Genete, „lod I ikke uvillig til at stifte og dele med Eders Børn. Det er nødagtigt, at det skeer, om I vil frelse Eders Søn, som omgaaes med usindige Forsætter og, sættes ikke en Dom derfor, tilsidst vover sin Hals. Det har jeg for- nummet paa hans Tale, hvor forblommet den end løb, at han vilde øve Hærvært mod Erik Skram og forsøge at tage Tjele tilbage med væbnet Haand.“

„Knud, Knud!“ udbrød Genete, idet Moderfjærlig- heden, som i Klofret var bleven sløv nok, vaagne; „Du volde mig ikke sliq Hjertesorg! Vil Du ende i Galgen.“

Knud saae op med et trodsigt Smil, men fandt det ganske unyttigt at sige Noget til sin Retsfærdiggjørelse.

„Lad nu Eders Søn fornemme,“ tog Hans Thordsen atter til Orde, „at I er ham god. Han bør ikke drage herfra uvidenbe om, hvor stor en Part I under ham;

jeg skal da sørge for, at han snarest faaer Sit i Hænde, dog under mit Bærgemaal, saa han kan sætte Bo og ernære sig rebeligt."

"Nu!" udbrød Knud og trommede med Fingrene paa Bordet; "lad høre det Skifte Moder, at Dine æreløse, ufrelse Børn kunne vide, hvad de fange at dække Stammen med!"

Dette bittre Udfald syntes ikke at anfegte Genete; hun stottede ængstelig til Vigand, der havde tilraadet hende at holde fast paa sit Mammon og ikkun at give Knud nu og da Lidt til hans Underhold. Dog, hun kjendte Hans Thordsens Mening og gjorde nu, hvad Ret og billigt var, idet hun forkyndte sin Villie, som var at dele Formuen i tvende Parter, selv at beholde den ene Halvpart og dele den anden mellem Knud og Margaret i en Broder- og Søsterlod.

"For Sanden!" udbrød Hans Thorsen, "dermed kan Du være usiet og endda prise Din Lykke; hvor mange Knuse i Din unge Alder have Raadighed over morgenotte tusinde Gylden; saa stor bliver efter mit Skjøn Din Part."

"Den hellige Kirke," sagde Knud og saae Vigand fast i Øinene, "har end større Lykke at prise, al den Stund, indgiver Moder og Margaret sig her i Bisping, da sluge vel de gribste Nonner og Munkte Kesten, som er de tvende Tredieparter; hvad tænker Du derom, Margaret?"

Margarets Blik havde længe hvilet paa Knud med kjærlig Belymring; hun lagde sin Haand paa hans Arm og sagde med taarefyldte Øine og bevæget Røst:

"Vil Moder, som jeg, Knud, da skal og min Søsterlod gives Dig; Moder har Nok til os Baade endda."

"Det kan paa ingen Viis tilstedes!" udbrød Vigand; "jeg føler mig forvisset derom, at ikke heller I, Hans, vil give Eders Minde dertil."

Hans var bleven saare tankefuld og gav intet Svar; men Knud gjorde en brat Ende paa Forhandlingen, idet han reiste sig og sagde med løftet Hænde og et stolt Blik:

„Ikke kom jeg herhid for at plyndre min Moder, og er det dertil nu, som før, mit Forsæt ei at tage en Hvid af dette Gods, som ikke er vundet med Væ. Tag Din Raabehætte, Margaret, og følg mig ud i Omgangen; jeg har et Ord at sige Dig, forinden vi stilles.“

Margaret efterkom hans Opfordring, og de forlode Gælden sammen, idet Bigand udtalte sin godt hyllede Forundring over og Betslagelse af Knuds Halsstarrighed. Det varede imidlertid ikke længe, førend han søgte et Paaskud til at fjerne sig, thi det laae ham paa Sinde at afkorte Knuds og Margaret's fortrolige Samtale.

Da Genete og Hans vare blevne alene, tog Hans Ordet og sagde:

„Det bebrøber mig saa saare, at I paatænker at indgive Eder her i Klosteret og fornemmelig, at Eders fagre Datter her skal spærres inde og i saa ung en Alder være Livets Lyft og Glæde foruden.“

„I sige mig, Hans,“ svarede Genete, „hvad Lyft og Glæde venter min Datter udenfor den Helligheds Paulun, fornemmelig nu, da Knud ved det Drab paa Thomas Kruse har krænket hans og hendes eneste Venner og stødt dem bort — mine vare de for Sanden ikke! Jeg har ingen Venner udenfor disse Mure og havde til ingen Tid saadanne i dette Land.“

„I vilde tænkelig havt nogle,“ sagde Hans, „havde I lagt Bind paa at vinde Venner: Dog har I, det I veed, i mig en fuldgod og tro Ven.“

„I forlade mig min Glemsomhed,“ svarede Genete forlegent; „visseelig handler I mod mig som en Ven, det jeg rigeligt skal forstykke Eder.“

„I var mig god tilforn,“ sagde Hans med et sørgmobigt, men varmt Blik; „dog, nu har den Munk troldgjort Eder; nu tager I en Haandsrækning af mig og lønner mig som en Leiesvend. Det skal I dog vide, at gjerne tjener jeg Eder for Intet; I selv er mig for Sanden kjærere, end alt Eders Gods.“

Genete rødmede dybt, greb sin Rosenkrands og bad et Ave.

„Jeg vilde,“ vedblev Hans, „været af samme Sind, var I end draget pengeløs og arm af Tjele. Vi ere vidt fra hinanden, Genete Jakobsbatter, ifkun sjelden times mig den Lykke at stedes for Eder og nu, for første Gang i lang Tid, i Enrum. I vredes da ikke paa mig, at jeg drager mig denne lykkelige Stund til Nytte og nu, da intet Aaand knytter Eder til nogen anden Mand, siger Eder min Hjertens Mening, den I dog forud kjender. Vel er jeg kun en ufri Mand, men dog i gode hæderlige Aar — vil I,“ spurgte han i stor Sindsbevægelse og reiste sig, „vorde min Hustru? Til min Dødsstund skal jeg blive Eder en tro Elsker og god Huusbonde.“

„Viig fra mig, Frister!“ raabte Genete, sprang op og strakte Hænderne frem for sig, da Hans med en bønlig Mine nærmede sig; han blev saare bleg og udbrød:

„Stjælder I mig, der gjør Eder et godt ærligt Tilbud, en Frister?“

„Al, Hans!“ sagde Genete og greb til sin Rosenkrands, „I er en fuul Rjetter, det jeg ei forhen var vidende om. Gud og hans hellige Moder forlade mig da den svære, dobbelte Synd, at jeg nogen Tid lyttede til Eders sagre Ord. Det vide I nu og altid, at i Bod og Bøn vil jeg hensutte Resten af mine Dage!“

„O, I kjære, fromme, ensfoldige Kvinde,“ sagde Hans med et kjærligt, medlidende Blik og traadte til for at gribe hendes Haand og tale hende til Rette; men hun sprang fra ham, ilede ud af Tellen og forsvandt i Omgangen.

Hans fulgte efter, mod i Hu og støbte strax paa Knud, som kom imod ham, blussende af Harm; thi hans Forsøg paa at faae en fortrolig Samtale med Margaret var snart blevet forpurret af Bigand, der havde opsøgt dem og efter et bygtigt Mundhuggeri med Knud, havde han draget Margaret med sig og ført hende ind til Abbedisfen.

„Nu komme vi snarest af denne Daareliste,“ sagde Knud barskt og gif henad Klosterporten til.

Hans skjønne, der var nu ikke Andet at gjøre, end drage af og fulgte derfor langsomt efter Knud. De besteg deres Heste, som stode bundne ved Ringene i Klostermuren og rede saa ad Nye til i dyb Tausshed. Hans gjenvandt imidlertid efterhaanden sin Fatning og fattede Haab om, at det dog til sin Tid under gunstigere Omstændigheder kunde lykkes ham at vinde Genete. Han formodebe, at hun vilde undsee sig ved at røbe for sin Skriftefader, hvad der var skeet og besluttede derfor at varetage hendes Tars, som om Intet var hændet. Hans Gødhed for hendes Søn var usvækket, og han vilde ikke skilles fra ham uden at give ham en velmeent Advarsel og sine bedste Raad.

„I sig mig nu, Knud,“ begyndte han da, „hvad I nu har besluttet at gjøre eller lade? I haver for Sanden ikke nu bedre, eller mere tro Ven, end mig.“

„Helst vælger jeg mine Venner selv,“ svarede Knud mut.

„Nu hovmode I Eder ikke!“ sagde Hans med rynket Pande.

„Sidindtil,“ svarede Knud og vendte sig stolt mod Hans, „yndede jeg ikke at søge Samkvem med ufrie Mænd.“

Knud saae i det klare Maanestien, at en mørk Bredsrødme lagde sig over Hans Thordsens Ansigt.

„Nu, ved min Helgen!“ udbrød Hans, „en mere Utaknemmelig og en større Taabe, end Eder, traf jeg ingenstinde paa min Vej. Ufri Mand — ha! hvad er da nu I?“

„I sig helst ikke det, I mener mig at være!“ svarede Knud og lagde Haanden paa sit Sværdsfæste.

„Da skal I dog vide det,“ sagde Hans barskt. „Ikke blot er jeg saa god Mand, som I, men en bedre; mere vil jeg for Eders Moders Skyld ikke sigge derom. Dog, hvad I nu end indbilder Eder, det maa I dog tilstaae, at jeg er en mere formaaende Mand, end I, og fornemmelig har jeg for Tiden Eders Bølfærd i min Haand.“

„Nu,“ svarede Knud, „J har fornummet, at jeg vrager den Almiøse, Moder tillaster mig; mig er det da lige godt og eens, hvo der vogter hendes Formue. Dog, skulle vi tale derom, da mente jeg, J var hverken Røver eller Tyv.“

„Ret saa,“ sagde Hans, „jeg er blot Gjemmer, men en god! Saa længe Eders Moder holder sit Magtebrev til mig i Hævd, da vil jeg vogte paa hendes Eiendom, som var den min egen. Nu høre J et Ord, der er saa godt som hundrede. Jeg har i min Magt at trække Betalingsdagen ud, at de gribske Konner, om Eders Moder bliver ved samme Sind og vil indgive sig i Klofret, ikke faae Fingre i hendes Guds paa Stand; og hvo veed, hvad imens kan stee! Hans Raade, vor udvalgte Konning, er ikke Klofretene god, og Somme mene, at han ganske agter at neblægge dem. Eder derimod kan jeg gavne derved, om J stifter Sind og lader Fornuften raade, at J snarest faaer det i Hænde, som tilkommer Eder; og Skal faae Eders Mund, at J kaldte en ganske Formue en Almiøse!“

„Ei see!“ sagde Knud spodst, „hvor mægtig Hans Thordsen nu er vorden!“

„Nu, Knud Mogensens,“ svarede Hans med et Skuldertræk, „J taler og handler som en galen Mand.“

„Saamænd,“ sagde Knud, „hvad der er Uheldsind og Kløgt i somme Folks Dine, det er Galenskab i andres.“

„Skulle Eders Penge da vorde herreløse?“ spurgte Hans.

„Dermed har det ingen Rød,“ svarede Knud; „dog om saa var, bedre er Mand huus- og pengeløs, end Huus og Penge mandløs.“

„Jeg har Eders Moder for kjær,“ sagde Hans, „til at vredes paa Eder for Eders usindige Daarfskab.“

Knud var ikke ganske uvidende om, hvad Hans Thordsen førte i sit Skjold; han havde hørt mumle derom, at Hans havde hans Moder kjær, og at hans hebengangne Fader var bleven skingsygt derover.

„Det fattedes ikkun,“ sagde han og blev blussende rød, „at J skulde fordrifte Eder til at løfte Eders Dine

til min Moder! For Sanden, Hans Thordsen, mig kunde lyste at krydse min Klinge med Ebers for det Ords Skyld, at I har min Moder kjær!"

"Var jeg et ungt Bruushoved, som I, Knud," svarede Hans koldfindigt, "da havde En af os forlængst ligget blodig her på Beien, og tænkelig vilde det blevet Eder, al den Stund I nok da skulde faaet at fornemme, at jeg evner at vinde Mænd over i Tvekamp, end lige Drengene. Da skulde I og kommen til at sande, at Gud Herren skabte os lige og eens, og at den Mand, som kaldes ufri, ikke sit dummere Die eller slappere Arm, end den, som kalder sig fri; dog deraf vorder ganske Intet; thi ingenfinde løfter jeg Bærge mod Genete Jakobsdatters Søn."

"Nu, ved min Helgen!" udbrød Knud, "da seer jeg helst ikke tiere saa from Mands Afsyn. I ride nu Ebers egen Raas, jeg min!"

Som Knud havde sagt dette, dreiede han sin Hest om ad en Skovvei, ved hvilken de vare standsede, og red uden Farvel op ad Aasen til.

Hans blev holdende et Dieblit og stirrede efter ham; saa gav han sin Hest af Sporerne og red videre ad Nye til med saare bittere Følelser i sit Hjerte. Dybt følte han den frie Stands Overmod og sin egen Stands Ydmygelse. Han havde hørt til dem, der af den nye Lære havde haabet Befrielse, større Lighed og Retfærdighed i Samfundsforholdene; men han begyndte allerede at skjønne, at det kun var en taabelig Indbildning. Knud havde Ret; selv om han var en Slegfredsøn, der slød dog afdælgeligt Blod i hans Ararer, han regnedes trods hans mislige Stilling for en bedre Mand, end Hans Thordsen, der var af en ringere Art. Han grundede mod i Hu over Menneskenes Brangfind og Uretfærdighed, men Knud red freidig op ad Aasen til og sagde til sig selv:

"Ingenfinde skal det stee, at en Træl fanger Held at kalde mig Søn! Jeg vil vare Bigand ad. — lad saa før de Nonner have Moder og hendes ganske Formue!"

Femte Kapitel.

www.libtool.com.cn
 Helligheds Krone.

Medens Knud fra det stille Kloster drog ud i Verden, fuld af høit Mod og fremdeles rede til at løbe Panden mod enhver Muur, som hans ulyttelige Skjebne vilde reise paa hans vei, blev hans Moder og Søster tilbage, glædende sig ved Klosterfreden. Med ustrømt Andagt bivaanede de Paastefestens Høitid, hvis Helligholdelse paa papistiff Viis afgav et verxlende Skuespil, rigt paa Dienslyst. Sandserne maatte bedaares og al Eftertanke forjages under denne indviklede Afgudsdyrkelse, som i Aarhundreders Løb var bleven sat i System, paa een Gang en Frugt af hierarkiff Snildhed og en barnagtig Fantasi, ret skillet til at blænde vankundige Sjæle.

Og hvad var den svagsindede, af en haard Skjebne kuede stotffe Kvinde og selv hendes høisindede Datter nu Andet, end vankundige Sjæle, søgende efter Sandhedens Lys der, hvor Menneffenes taabelige Paafund næsten ganske formørkede det? Med blid Hengivelse til det Mystiffke og med den Umyndiges Fred i Hjertet bivaanede Genete Kirkeceremonierne, medens Margaret med vild Lyst fordybede sig i Andagt og søgte Forglemmelse i et fanatiff Sværmeries Afgrund. Fordybet i Helgentilbedelse saae hun ikke tilbage, i det forsængelige Haab, at denne Synflod af Bønner, Sulte og Kys paa Træ og Steen vilde formaae at udfflette Fortidens Grinbringer og gjøre hendes Hjerte dødt for jordiff Kjærlighed og jordiff Lykke.

Det var nu saare langt fra, at Anfegtelfernes Tid skulde være omme for Margaret, tvertimod havde Knuds og Hans Thordsfens Besøg nys avlet urolige Tanter i hendes Sjæl, men saae længe Høitiden varede, lykkedes det hende at holde dem nebe. Gudsdyrkelse i den Stiil, som hun nu blev Vidne til her i Klofret, var

noget Nyt for hende og pirrede hendes Indbildningskraft.

Med en Andagt, hvori blandede sig en god Deel Nysgjerrighed, havde hun i Boer Klosterkirke bivaanet Skærtorsdags indvillede Ceremonier. Abbed Thomas stod for Alteret, omgivet af tolv Munkopræster, alle iførte hvide Messeshagler og læste den hellige Messe, hvis Hovedsag i den katolske Kirke er Brødet's og Vinens Consecration eller Forvandling til Jesu Kjød og Blod, og blev saa tillige den Hostie, Abbeden skulde nyde Langfredag, indviet; thi paa Jesu Dødsdag maatte ingen Indvielse finde Sted. Alterne og de hellige Kar blev dernæst med mange Ceremonier rensede og de hellige Olier og Salver indvieede, idet Abbeden og Munkene sang: vær hilset, hellige Olie, vær hilset, hellige Chrisamen! Alteret blev dernæst afført sine Smykker, den hellige Hostie i Kalken henfat paa et Sidealter og Korset tilsløret.

Alt dette var i Margarets Dine et gribende Skuespil, og hun længtes om Aftenen efter Fortsættelsen den næste Dag, Langfredag. Da fremtraadte Abbeden atter for Alteret og læste hele Passionen eller Jesu Lidelseshistorie, idet baade han og hele Menigheden nedlaftede sig, da han kom til det Sted, hvor det berettes, at Jesus opgav Aanden. En heel Række Bønner bleve nu fremtagne, for Kirken, den hellige Fader i Rom, Biskopperne, den menige Geistlighed, Menighederne og de rettroende Fyrster, og ved hver Bøn raabte Abbeden: *lectamus genua* — lad os bøje vore Knæ! og Alle kastede sig til Jorden; men ved Bønnen for Føderne, som kun blev bedet denne ene Dag, forbleve Alle staaende. Dernæst blev Korset affløret, nedtaget og lagt paa Jorden; Abbeden nærmede sig det, tre Gange knælende, og kyssede Fødderne paa den Korsfæstedes Villedde. Derefter stæbedes hver Enkelt af Menigheden til dette Fodkyss, mens Munkene affang Straffesalmerne. En hellig Gysen gjennemrislede Margaret, da hendes Læber berørte Cru-

cifret, og hun var en Afmagt nær, da hun atter reiste sig.

Atter Paastelørdag nedsænkedes hendes Sjæl i den papistiske Gudstjenestes Mystik, idet hun overværede Opbrændelsen af den hellige Olie fra det gamle Aar, Døbevandets Indvielse, Antændelsen af Paasteløstet, der var prydet med fem Børnagler, i Lighed med Christi fem Bunder og indesluttede hellige Virakstorn. Da løb atter Klokkerne, Messen blev læst og Kirken gjenløb af jublende Lovsange.

Endelig kom Paastemorgen, da Klokketret gjenløb af det ideligt gjentagne: Alleluja! hvormed Nonnerne hilste hverandre. Alle bleve den Dag før Gudstjenesten i Kirken høitideligt bestænde med Bievand, og Høimesen læst med stor Pomp; men hvide Søndag, som Paastedag kaldtes, endte dog med en Deel temmelig verdselig Lystighed, idet Nonnerne om Aftenen legede med Paastecæg og Alle bleve rigeligt beværte.

Da Paastefestens Octave, eller otte Dages Høitid, saaledes var til Ende, følte Margaret sig greben af en piinlig, hende selv usforklarlig Tomhed; og dog var det forklarligt nok, at der efter saa stor Ophidselse og Nervespænding maatte følge Slaphed. Hendes Indbildningskraft var bleven overmættet, hendes Dine blændede, hendes Øren døvede, men hendes Sjæl var ikke bleven beriget med en eneste, ny, frugtbringende Tanke, og hendes Hoved var fuldt af Legender og Fabler, af hvilke den største Part vare en udsteiende Fantastes vanstaaede Fostre. Hun fornam da nu bagefter til sin egen store Bedrøvelse, at hendes Sjæl fremdeles var hungrende, hendes Hjerte vansmægtende; men hun gav ingenlunde den papistiske Gudstjenestes tomme Ceremonivæsen, der næsten ikke levnede Ordets Forkyndelse nogen Plads, Støtten, tvertimod søgte hun den i sin egen formentlige Verdslighed og Svagheit; thi Vigand havde uden Betænkning erklæret, at der stak Feilen.

Det er dog et Spørgsmaal, om det vilde lykkes Vigand i Længden at holde hendes tænkende Sjæl under

Naaget, hvis ikke det var hændet hende, som dog ingenlunde glædede ham, nemlig at hun ved et Tilfælde kom i Berørelse med en af de i hiin Tid sjældne Mænd, hos hvem fast Vedhængen ved papistiske Bildfarelser ableedes af virkelig Fromhed og et reent Levnet.

En smuk, solklar Aprildag følte hun en uimodstaaelig Længsel efter Guds Sol, efter Skov, Mark, Søs og Naturens Ensomhed; thi Nonnernes tomme Sladder og leitede Smiger begyndte at trætte hende, og for første Gang blev hun vaer, at der ikke indenfor Klosters Mure fandtes et eneste Væsen, der vilde kunne forstaae hende, om hun udtalte de urolige Tanker, der rørte sig hos hende. Hun vilde da søge hen til sin stumme Ven, for- dum hendes kjæreste Selskab, Guds frie Natur.

Med Smilbhed vidste hun at undgaae det Paahæng, Abbedisse Marine havde givet hende, nemlig hendes Selskaberinde, den tykke Søster Barbara, og da hun stal Portstøveren nogle Mark i Haanden, oplødes Portlaagen for hende, og med Jubel i sit Hjerte ilede hun ad en Skovsti ned til Mos Søens Bredder.

Her fattede hun sig paa en Ellestub og betragtede Bølgerne Læg i den milde Foraarsvind. Hendes Tankers Gang blev snart en Læg, som Bølgerne, den ene jog den anden, og de blinkede i de glade Minders Solskin, fulde af Livets Lyst. Hun var atter ved Tjale Langsø, paa den lille Høi i Engdal og saae Folmer Rud foran sig med sin Luth og sin Lokke-Trist; hun hørte hans vellydende Stemme udtale muntre Ord, fornam hans stærke Arme om sig, idet han bar hende ud i Baaden. Saa kom Seilabfen ned ad den speilblanke Søs, mens Solen funklede over de grønne Skove, og Digum Kirketaarn viste sig for dem som en Marmelstøtte, der spillede sig i Vandfladen. Saa Vandringen op i Skoven, Rampen om Flores og Blanseflor og — dog her standsede hun forfærdet sine Tankers raske Flugt, rømmede dybt og læste en liden Steen i Vandet, som vilde hun ogsaa standse Bølgerne, disse Frister, der ved deres lokkende Sviffen havde ført hendes Sjæl paa Afveie.

Hun saae op og foer sammen. For hende stod en ærverdigg Skikkelse i Cisterciensernes hvidgraa Kutte, med Hætten over den kronragebe Iøse til Skygge for Solen. Saa optagen havde hun været af sine Drømme, at hun ikke var bleven ham vaer, for han var tæt ved hende. Nu stirrede hun paa de ædle Træk, det lange, graa Skjæg og de udtrykfulde, mørke Dine, af hvilke lyste Mildhed, sjøndt tillige et forskende Blik.

Hun reiste sig og gjengjeldte Blikket med noget af sin fordums Stolthed, men da han løstede Haanden velsignende og udtalte sit: Dominus vobiscum! høiede hun Knæ og kysede hans fremrakte Haand. Han reiste hende, kysede hende paa Panden og sagde:

„For nogen Tid siden vilde saa ung en Jomfrues Nærværelse paa dette Sted, alene og i denne verdslige Dragt voldet mig stor Forundring. Dog, siden Søstrene i Bisping fik de Gjester, af hvilke der er gaaet saa stort et Ry, da kan jeg neppelig tvivle om, at I jo maa være Jomfru Margrethe Mogensdatter af Tjele?“

„Det er den Samme, som nu taler til Eder,“ svarede Margaret og slog Dinene ned for den Gamles forskende Blik; hun var tilmode, som kunde han læse hende lige ind i Hjertet.

„Nu,“ vedblev han, „det taler slet for Eders Moders og Søster Marines Arvaagenhed og Omhu, at I er her, saa langt fra Klostret, uden Lebsagelse.“

„Hvo er I, ærverdige Fader?“ spurgte Margaret og saae op.

„Broder Ambrosius fra Dm — har ikke den reenlivede Prædikebroder Vigand nævnet mit Navn for Eder?“

„Bisfelig!“ svarede Margaret i en overrasket Tone.

„Nu, min Datter,“ vedblev Broder Ambrosius, „da er I tænkelig ikke uvidende derom, at jeg føler Deeltagelse for Eder og Eders ulykkelige Moder. Ofte har jeg tænkt derpaa at gjeffe Bisping og stedes for hende; men vi Brødre fra Dm saae sjelden at see et mildt Ansyn hos Søster Marine, og Broder Vigand er, det har jeg for-

nummet, saare nidkær over sin Myndighed; dog see I nu ikke i mig en ubeeltagende Fremmed!"

"O, tvert derimod!" svarede Margaret og saae Broder Ambrosius i Dinene med frimodig Ynde, "forundrer det mig ikke, at fornemme Ederes velvillige Sindelag, al den Stund min Skriftefader har afmalet mig Eder som en Mand af stor Strengthed, det I dog neppelig er."

"Det turde dog i visse Stykker findes at forholde sig saa," sagde Broder Ambrosius smilende.

"Ærværdige Fader!" sagde Margaret med bevæget Røst, "denne Morgenstund, da stor Uro plagede min Sjæl, da bad jeg Guds Moder: send mig en ærlig Ven — og see, I kom!"

Broder Ambrosius betragtede Margaret med et forstøvet Blik; hendes sjeldne Skønhed, hendes Ynde, hendes Røsts bløde Bellang, alt det, der vilde vundet en Mand af mindre strenge Grundsætninger, gjorde ham mistroisk.

"I er en Evadatter," sagde han, "og Verden har lært Eder at smigre. I tage dog helst ikke Guds Moders hellige Navn forsængeligt og digte en Bøn, I ikke virkeligen bad."

Margaret saae blot paa Broder Ambrosius til Svar, men det Blik beskjæmmede ham.

"I har saa desuden," vedblev han forlegent, "i Broder Vigand en nidkær, kyndig Skriftefader og fuldtro Ven."

"Jeg har saa!" svarede Margaret og bøiede sit Hoved, hvorefter hun henseant i Grublen. Først i dette Dieblit tænkte hun derover, at Vigand ikke havde hendes hele Fortrolighed og indsaae Umuligheden af, at hun nogensinde kunde bekvemme sig til ganske at oplade sit Hjerte for ham og indvie ham i sine hemmeligste Tanker. I mange Slags Anfægtelser havde hun thyet til ham, fundet Trøst og Belæring, men den største og sværeste, Kampen med hendes jordiske Kjærlighed, havde hun udsægtet i Stilhed. Hun overveiede nu, om hun ikke havde gjort

Uret i at forholde sin Skriftefader Kundskaben til denne hendes Hjertes Svaghed, og om en sliq Fordølgelse var tilladelig? Det anede hende ikke, at Vigand læste grant i hendes Hjerte og blot af Klogskab aldrig havde berørt det Punkt, idet han tænkte, at jo mere man rører Ilden, desto høiere blusser den. Hun tænkte nu, at det vilde være søffeligt, om Vigand haade havt Broder Ambrosius's høie Alber og hvibe Haar; men hun taug, og det veemodige Udtryk i hendes Afsyn blødgjorde den Gamles Hjerte.

„Høist vilde jeg troe det,“ sagde han mildt, „at Guds Moder paa Eders Forbøn i denne Stund har styret mine Fjed herhid. I forlade mig, min Datter! min Mistroiffhed nys og sigge mig uden Sky, hvad der tynger paa Eders Hjerte, at I had den Bøn, og hvori jeg kan tjene Eder?“

„Nu ikkun veri,“ svarede Margaret rødrende og med et lyst Smil, „at I ikke paa Stand stikker mig hjem til Klofret, men tillader mig at dvæle en Stund i Eders Nærhed. I ledsage mig paa en liben Vandring langs Søens Bred. O, her er saa tyft og ffjønt! Vi høre ikkun Fuglenes jublende Sang og see Solens Blin paa de glidende Bover.“

„Bed den hellige Ambrosius!“ udbrød den Gamle, „hvis Navn jeg uværdig bærer, I vil gjøre et Varn af mig!“

„Den Synd vil Guds Moder lettelig forlade mig og Eder med,“ svarede Margaret atter med et Smil; thi for første Gang, siden forrige Vaar, den Dag, da hun gif alene i Enghaven ved Tjele, begyndte hendes Hjerte at flaae frit og let.

„I mindes tænkelig ikke,“ sagde den Gamle, idet de langfomt gif hen ad Søens kratbevøgede Bred, „at det just er den hellige Ambrosii Dag og da min Navnedag.“

„I modtage da min hjertens Pyløffning!“ sagde Margaret og rafte Ambrosius frimodigt Haanden.

„I have Tat!“ svarede han, men vedblev hovedrystende: „Mindst tænkte jeg derpaa i den tidlige Morgenstund, da jeg oplod mine Dine, at jeg her i Naturens Ensomhed skulde vorde lykønsket og det af en ung Jomfru. Jeg tilbød i Stilhed min Selgen og sneg mig saa af Klostret for at undbrage mig mine Klosterbrødres Lytønsninger, hvilket, det føler jeg nu, var ukjærligt af mig. Hist henne paa den Brink, I der seer, sad jeg nys og læste den hellige Ambrosii Levnet, følende min egen store Ringhed.“

„I meddele mig nu Noget af det, I læste,“ bad Margaret; „har jeg hørt det tilforn, jeg mindes det dog ikke!“

Fader Ambrosius modstod ikke denne Fristelse, thi Intet var ham kjærere, end at have en taknemmelig Tilhører, en Lytke, som sielden timedes ham i Klostret. Paa hans Opfordring tog Margaret da Plads ved hans Side under en Busk i det visne Græs, blandt hvilket Baarblomsterne allerede begyndte at spire frem, og han begyndte sin Fortælling:

„Den hellige Ambrosius,“ sagde han, „levede i det fjerde Aarhundrede og var en Mand af stor Anseelse, intet Ringere, end Keiser Theodosii den Stores Stattholder i Ligurien og havde sin Residens ubi Mailand. Han var en Hedning og en lovlærde Mand, og nu høre Du, min Datter, ved hvilken forunderlig Tilfældighed han, der end ikke var indlemmet i Kirken ved den hellige Daad, fra en vantroende Statens Tjener pludselig forvandledes til en troende og from Kirkehyrde. Biskoppen af Mailand var afgangne ved Døden, og hans Efterfølger skulde udvælges; men ved dette Valg udbrød en blodig Fejde mellem Arianerne og de Ketroende, hvilket nødsagede Ambrosius dertil, da han var Keiserens Stattholder, at ile til Valgstedet med væbnede Folk og gjenoprette Roligheden. Da han rykkede frem, da raabte et Varn blandt Mængden: See, der kommer vor nye Bisp! og strax istemmede det ganske Folk, forglemmende Uenigheden: Ambrosius være vor Biskop!“

„Af det Børns Mund,“ sagde Margaret, „talte Gud Herren selv.“

„Bisfelig,“ vebblev Ambrosius, „som det siden viste sig. Elftet og agtet var han af Folket for sin Mildhed og Retfærdighed, og det Naab, at han skulde vorde Bisp, vilde ikke forstumme. Længe stred han imod, ganske uden Forberedelse til sit hellige Kalb, som han var, men omfider maatte han bøie sig, lod sig døbe og tiltraadte da sit hellige Embede.“

„Og hvorledes røgte han det?“ spurgte Margaret, hvis Blik hang ved den gamle, ærværdige Fortællers Læber.

„Ja, hvad tænker Du, min Datter, han gjorde først? Han besad stor Rigdom og kunde, selv uden sit Embedes Indkomster, været en vældig Bisp med mange, væbnede Svende i sit Følge, med Vordsvende og Mundskjenke og alle de unyttige Tjenere, Bisperne, Gud bedre! i vore Tider omgive sig med, som vare de verdslige Fyrster. Nei, han bortskjente sin Formue til de Fattige og levede i christelig Nidmyghed; men han blev en nidkær Kirkehyrde, de Betrængtes Fader, en tro Sjælehyrde, Evangeliets ivrige Forkynder og en drabelig Stridsmand mod Kjættene og Hedninge. Keiseren ærede ham som en Fader, og saa stor var hans Myndighed, at da den store Keiser havde straffet et Dpløb med uchristelig Grusomhed, og han derefter vilde træde ind i Kirken, da gik Ambrosius ham imøde paa Dørtærskelen og forbød ham Afgang, just som Bisp Willum af Koeskilde gjorde ved Skonning Svend her ubi Danmark syv hundrede Aar derefter; og maatte Keiseren skikke sig deri, at Ambrosius paalagde ham otte Maaneders Kirkebod.“

„Veed I ei mere at berette om Eders kjære Helgen?“ spurgte Margaret, da Ambrosius taug; „I tænke ikke, at jeg vorder træt af at høre!“

„Nu,“ svarede Ambrosius, „der lod sig meget mere sige om ham, og kunde jeg end blive længe ved, dog vilde da sikkerlig Eders unge Øren vorde trætte. Dog vide I endnu Et om denne store Kirkefader, at han var

Munkes og Nonners varme Talsmand og ivrede saa stærkt for den ugifte Stand, at mange Mødre af den Aarsag holdt deres Døttre af Kirke, naar han prædilede — hvad siger I dertil?”

Margaret saae ned for sig og blev rød som et drypende Blod. www.libtool.com.cn

„Nu, min Datter!“ sagde Fader Ambrosius mildt, „har saa Guds Moder og de hellige Engle ført os herhid, det jeg steds mere villigt troer, da lad min Nær-værelse blive Eder til Gavn og til Bestyrkelse i det fromme Forsæt, man har sagt Eder at nære. Er det saa, at I agter at indgive Eder i Bisping Kloster?”

„Dertil staaer visselig min Hu,“ svarede Margaret med sagte Røst.

„Da holde I fast derved,“ sagde Ambrosius strengt, „og udbrive alt det af Eders Hjerte, som vil spærre Eder Veien! I har tænkelig fornummet denne Verdens Lyst, prøvet Forsængelighedens Anfægtelser, Mændene have daaret Eder med Smiger for Eders Fagerheds Skyld — ikke tør eller vil jeg aflukke Eder noget Skriftemaal, men forunderligt vilde det være, om det forholdt sig anderledes — I vende nu Eders Hu fra alt dette og stræbe ærligt derefter at forsage Verden!“

„I drive ikke paa mig, ærværdige Fader!“ svarede Margaret med et bønligt Blik. „Kræver ikke saa stor en Beslutning Selvprøvelse og Overlæg?”

„Bisfelig, min Datter!“ sagde Ambrosius; „dog formenter jeg, at I nu i et halvt Aar i Klosters Ensomhed maa have haft Stunder til at overveie den Sag.“

„Kunde jeg blot,“ svarede Margaret, „gjøre Eder viis paa min Sjæls sande Tilstand! Jeg har jaget efter det Hellige og mente en Stund at have grebet det, men da viste det sig ufornøbet, at mine Hænder vare tomme og jeg efterladt i Mørke. Da kom synlige Tanker over mig, som denne, at trods alle Bønner, Messer og Hymner, trods Kjerternes Glæde og Virals Duft, da er der blandt de hellige Søstre i Klosteret ifkun Helligheds Stin,

og som havde Gud været mig nærmere mangen Stund midt i den travle Verden."

"I lade Eder ikke forvirre deraf," sagde Ambrosius med Alvor, "skalde det befindes, at der stundom blandt Søstrene i Bisping er mindre af Kjødets Spægelse og oprigtig Poenitentse, end ønskeligt var. Vi bære Hellighedens Klenodie i strøbelige Kar og maa segte med Djævelen, indtil Forløsningens Time slaer. Der er Brøst, selv i den hellige Kirke, fornemmelig i disse Tider, og derfor hvile Guds Straffedomme haardt paa os."

"Jeg fatter det heelt vel," svarede Margaret, "og sigtede ikke dertil, tvært derimod var dette min Tanke, at det Hellige flyer stundom selv den Sjæl, der med ærlig Hu og i brændende Nidkjærhed søger det."

"Bisfelig!" svarede Ambrosius, "for at prøve vor Bestandighed. End veed I ikke, ung og uprøvet, som I er, min Datter, hvad en fast Tro ved Herrens og alle hans Helliges Bistand formaaer. Høit over Eders Begreb staaer vel Kjødets Spægelse, Bønners og Lovsanges helliggjørende Kraft, saa og Fastes og Bods rensende Magt, beviidsliggjort giennem Aarhundreder af troe, fromme Sjæle og stadfæstet ved mange Undergjæringer."

"Ved at høre Eder tale saa," sagde Margaret ivrigt, "styrkes min Tro derpaa."

"Ret saa!" sagde Ambrosius og bødiede sit Hoved; "En, som er større, end jeg, taler nu af min Mund! I betænke nu dertil dette, at kan end, som I før sagde, Gud være Eder nær midt i den syndige, travle Verden, al den Stund Herren er allestedsnærværende, dog tvivle I ingenfinde derom, at bag Klosters Mure, under Kydskhedsløftets Tugt og i de Nonners hellige Samsund, der er den ypperste Helligheds Krone at vinde — give Guds Moder og alle hellige Engle, at det maa være Eder forundt at naae Klenodiet!"

"Jeg vil stræbe derefter!" udbrød Margaret med et brændende Blik.

"Gud Herren styrke da dette Dit fromme Forsæt!" sagde Ambrosius bevæget, "og hans hellige Engle om-

svøve Dine Fjed! Nu kjende vi hinanden, tillad mig nu, min Datter, at kalde Dig Du med en aandelig Faders Ret!"

"I have Lat derfor, ærværdige Fader! D, maatte det forundes mig ret ofte at samles med Eder! I beskymre Eder ikke om Søster Marines sure Miner, men gjeftede os snarest i Bisping!"

"Det bæres mig fore," svarede Ambrosius, "at saa er det Herrens Billie, og da bør jeg ikke frygte Mennefters Ugunst."

De samtalede endnu en Stund med hinanden, og tilsidst sagde Fader Ambrosius:

"Det er mit Raad, min Datter! at Du uden Forhaling indgiver Dig som Ungsøster i Klofret, at Dit Prøveaar kan begynde, fom maa forløbe, inden Du kjendes værdig til fom Tegn paa bestandig Fasthed at modtage Sløret og aflægge Løftet. Jeg skjønner, at i Din Sjæl med dens rige Gaver er nedlagt et Løfte om store og hellige Gjerninger."

"Al, ærværdige Fader!" udbrød Margaret, rødmende af undseelig Glæde, "nu fatter I for store Tanker om mig, en svag Kvinde."

"Herren udføjer stundom fine Redskaber blandt de Svage," svarede Ambrosius, "og gjøre disse til de Stærkefte. De hellige Kvinder stode til ingen Tid tilbage for de hellige Mænd. Dog, Gud bedre, Nidkjærheden er paa ingen af Siderne i disse Løse Lieder saa stor, at et blodigt Martyriums Glorie venter nogen Kirkens tro Søn eller Datter. Derimod betænte Du den Slaphed og Lunkenhed blandt Dine vordende Medføstre, hvorom jeg før talte! Hvad vil Du ikke der kunne virke ved Dit Exempel! Ved Dit Rammon kan Du vinde Anseelse, om Du skjenter Klofret rige Gaver; Du nytte den da dertil at anspore Abbedissen til strengere Kloftertugt og al Helligheds Befordring!"

De reifte sig nu for at gaae, og Ambrosius tilbød Margaret at ledsage hende til Klofret, da Buffene raslede bag dem, og en Skare Mænd og Kvinder stormede

ind paa den Plads, hvor de havde siddet. Der kom Søster Veronica, Klosters yngste Nonne og den meest rapsobede, ledsaget af et Par Klostertjenere med Knipser, der kom tykke Søster Barbara vraltende og endelig ingen Ringere, end den værdige Abbedisse, Søster Marine selv, støttende sig til Broder Vigands Arm.

„Saa er I her dog!“ udbrød Søster Veronica, idet hun loe; „jeg tænkte for Sanden, en stjern, ung Ridder-svend havde bortført Eder, og at vi ingenfinde skulde gjensee Eder tiere!“

Margaret, som kjendte Søster Veronicas verdslige Sindelag, værdigede hende intet Svar, og der blev heller ikke Pusterum til Gjenmæle, thi der brød Søster Barbara gjennem Bustenes Grene og raabte:

„Den hellige Benedictus være lovet, der er hun! O ve! hvor værter det i min Side!“

„Hvilken unyttig Larm!“ sagde Ambrosius vredt; „Intet har været fjernere fra Jomfru Margrethes Tanke, end det, at rømme. Fornemmelig I, Søster Veronica! vare Eders letfærdige Mund!“

„Ei!“ udbrød Søster Marine, som havde nærmet sig ad en mere magelig Vej og seet og hørt, hvad der foregik, „jeg seer, at den hellige Bernhard har sendt Jomfru Margrethe En af Sine til Værn og Beskyttelse, hvad Nød haver hun da!“

„Havde I vogtet hende bedre,“ svarede Ambrosius, harmfuld over de stiklende Ord og det spydige Smil, der ledsagede dem, „da vilde hun ikke havt min Beskyttelse nødvendig.“

„Nu,“ svarede Abbedissen, „de Møer, som have Strippevane, de ere onde at vogte. I betænke disse Eders Uro og Fare, Jomfrulil, og volde ingenfinde tiere Eders Moder og os saa stor en Stræk!“

„Min Moder, det faaer saa være!“ sagde Margaret og hævede sit Hoved med Stolthed, „men itkun hende skylder jeg Regnskab for min Sjøren og Læden.“

„Min Datter!“ udbrød Ambrosius og løftede advarende sin Haand, „I betænke vor Samtale nys og see

at mestre det fossø, verdslige Sind, der end, det seer jeg nu, regjerer i Eder!"

"J burde betænke Klosters Bærbighed", sagde Vigand med Strengthed, idet han stottede mistroist til Broder Ambrosius, „og J mene Eder ikke end at være paa Tjele!"

Margaret rødmede dybt, og et Bredekslyn tændtes i hendes Blis. Hun saae et Syn — et Tankesyn kun, men saa levende, at hendes Hjerte bankede derved — Folmer Rud, som sprængte hid paa sin Ganger, splittede den hele Skare ad, løstede hende op til sig i Sæddelen og foer bort med hende. Dog det Drømmebillede svandt, som det var kommet; hun saae Fader Ambrosius's Blis hvile mildt bebreidende paa sig, blegnede og brast i Graad; greb saa sin Rosenkrands, afsad sin Syn og bønfuldt den hellige Moder at holde slige Djævelens Anfegtelser borte. Den Bøn blev hørt, thi det lykkedes hende fra denne Stund af at forhærde sit Hjerte og nedsænke sin Sjæl ganste i Helgentilbedelsens Afgudsdyrkelse.

"Du forglemme ikke," sagde Broder Ambrosius til Margaret, „at berette Din Moder og Klosters værdige Forstanderske, som her staaer, hvorom vi have talet og den Beslutning, hvortil Du er kommen, staaer den ellers fast. J vil da neppelig, Søster Marine! naar J det erfarer, vredees paa den hellige Bernardus, ei heller paa mig."

"J give mig Eders Velsignelse, ærværdige Fader, forinden vi skilles!" udbrød Margaret og sank knælende ned, „og indeslutte mig fremdeles i Eders Bønner!"

Dybt bevæget lagde Ambrosius sin Haand paa hendes Hoved, udtalte Velsignelsen over hende og gjorde Korsets Tegn, mens Broder Vigands onde Dine vogtede paa ham og røbede Skriftefaderens skinsyge Harmes.

Derpaa skiltes de, og Margaret vendte tilbage til Klostret med sine Bevogtere. Trods hendes fromme Forsætter, at underlaste sig med Dymyghed, undslap der hende dog et dybt Sul, da Klosterporten lukkede sig efter hende. Med hver Dag, der gik, mærkede hun mere og

mere, at trods al Uerbødighed, der blev hende viist, saa var hun dog nu en fangen Fugl og Klostret hendes Buur. Dog, efterat hun mere end een Gang havde samtaleet med Ambrosius og udøst sit Hjerte for ham, da stod hendes Beslutning fast. Til Abbedissens store Glæde, og idet Broder Vigand priste hendes Fromhed, indgav hun sig ikke længe derefter som Novice eller Ungsøster i Klostret, og inden Skoven var grøn, da saaes hun at færdes i Klostret i Ungsøstrenes hvide Klædning og med Iver at forberede sig til den endelige og fuldstændige Optagelse i Benedictinerøstrenes Samsfund.

Sjette Kapitel.

Ord og Sværd.

Henning og Bent Tue sad paa en Bindfælde i Nærheden af Hulen i Vigum Skov og varmede sig i den tidlige Vaarsols Straaler. Træer og Buske knoppebes alt saa smaat, og Skovbunden prangede med Blomster, men det var saare langt fra, at Knud Mogensens hjemløse Svende frydede sig ved dette skønne Syn; de nød kun den legemlige Velgjerning, at varmes af Solstraalerne.

Henning laa paa Træstammen, saa lang han var, og gabebe, Bent sad hos og snittede paa en Træstee. De samtalede, men i Stødeviis og med dæmpet Røst thi deres unge Herre, som først henad Morgenstunden var vendt hjem fra en Udflugt, laa og sov paa Mossbænken inde i Hytten, hvis Dør stod aaben.

„Bent!“ sagde Henning og reiste sig op, saa han sad ribende paa Træstammen, „Du sig mig nu, til hvad Maal dette vil føre, og hvad Enden monne vorde paa dette vort Løbsfytte-Levnet! Have vi nu ligget her som Bjørne i Hi i længere, end en Maaned og ikke havt an-

den Omgængelse, end med Ulve, Røve og andre Stovens Dyr. Kjedsomt nok i Vinter hos de Søstre i Mariager; dog bedre, end dette. Giv Gud og alle Helgene, jeg havde ingenstinde viist Knud til dette Jordhul, en ubekvem Bolig for en fri adelig Mand og hans Svende!"

"Du have dog Tak, at Du gjorde det!" svarede Bent og nikkede. "Du friede derved ufrelst Mand fra Galge og Green."

Henning gæbede, som om han derved vilde tilkjendegive Bent sin Egegysldighed med Hensyn til den Barmhjertighedsølgjerning han uforvarende havde foranlediget. Han frydede sig heller ikke over den; thi han var skinsyg paa Bent, der ved sin Erfaring og Kløgt havde vundet stor Overvægt over ham og nu i høiere Grad, end han selv, havde deres fælleds Herres Dre. Han formodede ogsaa, at Bent var mere vidende, end han lod, og gav sig derfor nu til at udfritte ham.

"Monne han berinde" spurgte han og pegede over sin Skulder henimod Hulen, "paa den Viis og ved den Omflakten tænker at vinde Ære og Anseelse, end sigge Tjele Gaard og Gods?"

"Han maa det vide selv," svarede Bent og snittede fort paa sin Træstee.

"Kværtiende Mand mener og noget," sagde Henning med et spydigt Smil.

"Og taus Mand troes meest!" svarede Bent flux.

"Nu," udbrød Henning utaalmodigt, "deraf kan skjønnes, at Du haver Noget at fortie. Nu være Du ikke saa ordgjerrig og mistæntsom! Monne Du mene Knud Mogensen det bedre, end jeg, eller er Du ældst i hans Brød?"

Bent tænkte i sit stille Sind, at Henning meest var sin Herre tro og lydlig af Bane, han selv derimod af Taknemmelighed, hvilket Baand han meente at være stærkest. Han gjorde nu vistnok sin unge Medtjener Uret i at tænke saa, men vist var det dog, at han omfattede sin Herres Belfærd med en Barme, som sjelden opstaaer i en Tjeners Bryst, og at han havde tænkt over Knud Mo-

gensens Stilling mere som en Ven, end som en Reiesvend. Knud havde rigtignok ikke indviet ham i sine Planer, og Bent agtede sin Herre kun desto høiere, fordi han uden Forklaring hørte sine Svende at gjøre dette eller hiint; men han vidste alligevel, hvad Bestemmelser og afsandt det efter nogen Overveielse raadeligst at tilfredsstille Hennings Biddelyst.

„Hvad er Du i Brødet,“ svarede Bent, „hængst i Aar og Forstand. En Tjener med Dine og Dren tjener sin Herre bedst, blot han imellemstunder lader blind og døv, men til ingen Tid maa han være det. Fornam Du til Intet, da Du sidstens var nebe i Foulum hos Mads og saae til Dgene?“

„Hvad skulde vel der være at erfare?“ spurgte Henning forundret.

„Mere, end Du tænker,“ svarede Bent med en vigtig Mine; „dog spurgte jeg ikke Mads derom,“ vedblev han med et luunt Smil.

„Da har Du luret, Bent!“

„Naar Herren fjæler sig under Jorden, Henning, da faaer vel Svendene lure! Hvad tænker Du, det gjælder?“

„Nu, sig frem!“ sagde Henning utaalmodigt.

„At tage Tjele med væbnet Haand,“ sagde Bent gjorde det sidste Snit paa Træstæen, smed den fra sig og satte Hænderne i Siden.

„Det var ikke halvstrattes Tale, den!“ udbrød Henning og lo, „har Knud tænkelig, os usvidende, hyret en Fænnike Landsknegte? Hvad heller vil han gaae paa Tre imod Trediver? Nu gantes Du med mig Bent!“

„Giv Stunder!“ svarede Bent, tog et nyt Stykke Træ og begyndte med stor Sindighed at bearbejde det med Joldkniven. „Du sig mig nu først: Tænkte Du Intet derved, at Knud fra den Dag af, da han vendte hjem fra Bisping, nu og da sneg sig bort om Aftenen?“

„Hvad har han gjort, Bent, siden vi kom herhid, uden at gaae og komme?“

„Ikke i saa smaa Bendinger, Henning! Nu høre Du hans Grinde! Han gik til sin Faders Bønder, frittebe

dem ud og følte sig fore, om de ikke skulde være lede af det nye Herffab. De, som befandtes at være saa til Sinds, og paa hvem han mente at kunne forlade sig, dem abspurgte han, om de turde bjærve sig til, naar han førte an, da at drage i Hob med Dre og Spyd for Tjele, berende Gaarden og drive Erik Stram og hans Svende derfra?"

"Hvad Svar monne de gave?" spurgte Henning ivrigt og røkkede med et Sæt nærmere hen til Bent.

"For nogle Dage siden," vebblev Bent, "vilde jeg ikke evnet at sige Dig det; men igaar, da jeg var i Foulum, blev jeg mere vidende. Gamle Jens Borse af Binge var der og gik med Mads Jespersen i Kofstalden, alt imens jeg stod i Foderloen og gav Dgene, det de ikke bleve vaer. De talede da en heel Hoben om Knud, Mads findigt og tyft nok, men Jens er en Skvaldrer og strattebe op, saa Graamunt spidsede Dren."

"Hvad sagde de, Bent?" faldt Henning ind.

"Din Spørgen fortner ikke Svarene," sagde Bent findigt og tvært, "nu tie Du og lade mig tale! — Hvad tænker Du derom, Jens? spurgte Mads; jeg begjærer et ærligt Raad af Dig. — Nu, Mads, svarede Jens, den Sag rager ei mig, jeg kan da see det an med Rolighed og give en Kjendelse med kolbt Blod. Vi Binge Bønder have bedre Lykke, end I; vi have et godt Herffab, som forblev ved Hjemmet og ikke drog af Landet, at hente derfra udenvelts Frillekoner til Huse; de Kruser toge alle en af Landsens gode Døttre til Ægte. — Sandt nok det, sagde Mads. — Nu agte Du derpaa, foer Jens fort, at Maren Lauridsbatter, hun er en god dansk Kvinde, sin Faders, Laurids Mogensens ægteføbte Datter, saa og Mogens Lauridsens, hvis Sjæl Gud naade! hans rette Søster. Hvad den skotske Kvinde derimod og hendes Unger ere, det vide Fanden og ikke jeg! — Saamænd, gjensvarede Mads, det var saa som saa med den sølle Kvinde. — Det tyktes mig da at være Ret og Stjel, sagde Jens, at Erik og Maren sidde paa Tjele. Var ikke Lov i Landet, da tog hver, som han kunde fange. — Du raader

da fra? spurgte Mads. Knud lovede os urimelig gode Raar, om vi vilde gange ham til Gaande og oplade ham Tjele. — Mangen lover det i Rød, han holder ikke ved sin Død, gjenmælede Jens. Du veed saa og, Mads, at Løfter og raat Klæde løber meget ind. — Ja nok, sagde Mads, det seer man tidt og ofte. — Ei heller, foer Jens fort, stiller Sagen sig nogen Viis saa, at I kunne vælge de tvende Herrer imellem, men saa, at den ene er Gaarden eiendes og har den inde, den anden vil ham fordrive med Hærværk og Bold. Halsløs Gjerning det, Mads, fornemmelig nu efter det Oprør, da de store Herrer fare haardt frem 'og ere overmyndige. Du befatte Dig ikke dermed, Mads,"

„Na!“ udbrød Henning, „saa bliver den Fejde til Intet!“

„Nu gjenmælede Mads“, vedblev Bent med uforstyrrelig Ro og Omstændelighed, „end har ei Etll Stram Laasebrev*) paa Tjele. — Der snakker Du, sagde Jens og loe. Ganste usødigt det, al den Stund han tog Gaarden i Arv og Eie paa sin Hustrues Begne, og hun var eneste ret, ægte Arving. Har han saa og Frænder og Venner i Stokke, Knud er nogen frænde- og venneløs, heel vanmægtig. — Stor Skade det, sagde Mads; Knud er en gjev Ungersvend og talte sin Sag med stor Forskand. Dog lade vi nu helst det blive! — Ikke blot det, sagde Jens og greb Mads i Koften, men Du befatte Dig intet med ham, formane ham snarest at drage herfra og laane paa ingen Viis en Dag længer hans Dg Stald. — Nu Jens, sagde sluttelig Mads, hans Fader var os god; dog gavnebe det os Intet, satte vi nu den Belfærd, han unbtte os, paa Spil. Jeg vil da gjøre, som Du raader!“

„Prøv Guld i Blød, Ven i Rød!“ udbrød Henning „en lumpen Hund, den Mads! Dog have han og Jens Porse Tak lige fuldt! Nu nødsages Knud at begive det Hærværk, drage herfra og stille sig i mindre Raar, gode

*) Rettefærdigheds Bekræftelse af Eiendomsretten.

no! ere de endda, det jeg har fornummet; saa sætte han So og unde os Huusly og Hvile!”

„Svært at glemme,“ mente Bent, „at man er født i Høihed; bid stunder Bælg*), som han baaren er. —“

Da Knud ~~fortæller~~ ~~traadte~~ ud af Hulen, var hans Afsyn mørkt. Han standsede, som vilde han tale sine Svende til, men betænkte sig, gif dem taus forbi og søgte ind i Skovens Tylning. Der satte han sig paa en Træstub og stirrede hen for sig med et Blit, hvis Udtryk røbede hans haabløse Stemning.

Han havde imidlertid ikke siddet der længe, førend han paa en Grønning i Nærheden, til hvilken han havde Udset, saae en ung Mand nærme sig. Han blev strax vaer, at han havde en af sine Lige for sig; thi den Fremmede var klædt i en Trøie af fiint grønt Klæde, en bræmmet, sort Fløiels Halskrøl hang om hans Skuldre, de vide Hoser, dengang en ny Mode, som dog snart skulde gribe stærkt om sig, vare fæstede om Knæet med Sølvspænder, og Fødderne stak i et Par zirlige Ribestøvler. Paa det krøllede Haar sad en spidspullet Hat med en grøn Fjeder, og i et sølvbaldehyret Bælte hang en let Raarbe. Han var kun af Middelhøide og hans Legemsbygning noget spinkel, men dog vare hans Trin faste, og han førte sig med Anstand, idet han tankfuldt skred frem. Ansigtstrækkene vare skarpe, men Udtrykket i hans øjne Dine mildt og forstandigt.

Der har vi en Straajunker tænkte Knud, et af disse Lyllens Kjølebørn, som sad luunt i Amnestuen i en Allder, da jeg alt ved min Fæst, proppedes med Lærdom i en Klosterstole og sluttelig ved Høve erhvervede sig zirlige, kvindagtige Lader. Formodentlig rørte der sig hos Knud en Anelse om, hvem han havde for sig og deraf hans strenge, forhastede Dom. Hans Betragtninger vare imidlertid hurtigt til Ende; han reiste sig brat, traadte frem af Buskene og gif den Fremmede imøde.

Knuds langt høiere og kraftigere Stikkelse, hans

*) Dreng, halvvoxen Karl.

bjærve Afsyn og det faste Blit i hans funklende blaae Dine dannebe en stærk Mobsætning til den Fremmedes mere spagfærdige Ydre, og hans Fremtræden stete dernæst saa brat, at den vel maatte indjage Stræk. Et pludseligt Møde med en Fremmed ~~lib~~ ~~Stovens~~ ~~Tyning~~ maatte i hine urolige Tider strax vælle Formodning om fjendtlige Hensigter, og Knuds Dragt var dernæst, uagtet dens Stof og Snit røbede Adelsmanden, dog haardt medtaget ved hans omslappende Liv, saa at hans Ydre ingenlunde var skiftet til at indgyde Tillid. Ikke desto mindre blev den Fremmede roligt staaende og greb til sit Sværdhefte, saa det trods hans kvindagtige Ydre ingenlunde syntes at fattes ham paa Mob. Han saae sin Mobstander fast ind i Diet, medens Knud nu indtog en ligegyldig Holdning og lod sit Sværd skjætte sig selv, af Kingeagt, eller som den Mand, der aldrig tvivler om i det rette Dieblit at finde sit Bærg.

„Hvo er I og hvad gjør I her?“ spurgte Knud barskt.

„Ei!“ udbrod den Fremmede med et stolt Smil, „saa tilkommer det snarest mig at spørge Eder.“

„Hvi saa?“ spurgte Knud. „Jeg staaer paa min egen Grund og spørger vel da med Rette.“

Den Fremmede stubsede, blegnede, saae sig om og greb til en Sølvpibe, der hang ved hans Bælte, som om han vilde sætte den for Munden og kalde Hjælp hid; men han slap den atter, traadte et Skridt nærmere og sagde med rødrende Kind:

„Ved alle Helgene! saa havde Moder dog Ret. I maa være Knud, Mogens Lauridsens Søn, og ingen Anden.“

„Ha!“ raabte Knud med vild Glæde, „da er I Jørgen Erikfen Skram, mit Sødskenebarn og Søn af min Dødsfjende.“

„De Ord sammes ilde,“ svarede Jørgen Skram; „ikke kan dog jeg være Eders Dødsfjende, al den Stund vi ikke saae hinanden nu i mange Aar og sidst, da vi baade vare smaa Bøge.“

„Du faaer Gavn af Din Faders Nan,“ sagde Knud

med opbrusende Harm, „Du faaer da og at tage Part i den Spot og Spee, saa og i det Had, som følger nærlig Gjerning.“

„Nu Knud,“ svarede Jørgen sagtmødt, „jeg har Intet derimod at dattes med Dig. Dog beder jeg Dig fare med Lempe og betænte, at i det, som skeet er, har ikke jeg nogen Løb eller Deel.“

„Duffer Du det da ufteet“, spurgte Knud, „og vedkjender Du Dig mig som ret Søbskendebarn og Frænde?“

„Umuligt det,“ svarede Jørgen, „thi da vilde jeg dømmen min egen Fader og skjælde ham for en Randsmand og Løgner.“

„Da ingen flere Ord mellem os,“ raabte Knud, „men blot Sværdhug!“

Han drog sin Klinge og satte sig i Tilstand, som det kaldtes, men forinden Jørgen Stram kunde følge hans Exempel, hørtes de tørre Grene i Krattet at knage under Fodtrin, og inden faa Dieblitte vare de omringede af sex Svende, anførte af Geert Eriksen.

„Ved min Oldfaders Skjæg!“ raabte gale Geert og stak begge Hænder i Siderne, „der fik vi ham! Sagde jeg Dig det ikke, Jørgen, at han streifede om her og pønsede paa Ribbingsdaad?“

Dog, i det Samme brød Knud Kredsen med et Spring, foer ind i Krattet og forsvandt. De Andre ilede efter ham, og efter en kort Forsølgelse naaede de Indgangen til Hulen, hvor Knud stod med Bent og Henning, rede til at forsvare sig. Geert og de Tjale Svende vilde nu styrte sig over dem, men Jørgen Stram kastede sig imellem og bød sine Svende flux at stilke deres Sværd i Balgen.

„I gjøre ligesaa, om noget Venstab fremdeles skal bestaae mellem os!“ sagde han bydende til Geert.

„Nu, Jørgen“, sagde Geert mut, „I handler ikke heri Eders Forældre til Billie. En smal Sag vilde det være nu at svinebinde disse tre Udvæbingsmænd, føre dem til Tjale og lægge dem i Bolt og Jern.“

„Før det skeer“, svarede Knud, „da skulle de bære Geert Eriksen i Gaarde med Fødderne foran.“

„Bedre“ svarede Geert spodst, „at lade sig bære af Fire til Graven, end lade sig lede af To*!“

„Bedst af Alt“, sagde Knud og stak sit Sværd i Balgen, „ikke at fegte med en Gjel! Stil Sværdet ind, Bent, faae og Du, Henning! Ingenfinde traf jeg paa min Bei mere fredelstende Svend, end Jørgen Eriksen Skram!“

„Ingen Skam for mig det,“ gjenmælede Jørgen, „thi vi ere Otte mod Tre. Vil Du, som jeg, Knud! da afgjøre vi den Trætte i Mindelighed under fire Dine, om Du vil forunde mig en Samtale.“

„Du er galen, Jørgen!“ raabte Geert, „at give Dig i hans Bold. Han er stærk som en Bjørn og fegter som en Landsknegt. Skam vil jeg faae af Din Moder, times der Dig en Ulykke.“

„I være ubekymret, Geert,“ svarede Jørgen, „Knud Mogensen er ingen Stimand, derom føler jeg mig forvisset, saa ikke heller jeg en Knyster. I begive Eder nu Alle til Hestene og byd nu Du, Knud, Dine Svende at fjerne sig et Bueskud.“

Knud gav, skjøndt uwilligt, Bent og Henning den Befaling, og de fjernede sig, men ikke fuldt saa langt bort, som det var dem budet, hvorefter Geert, der ikke tænkte saa slet om Knud, som han gav sig Mine af, fortrat med de Tjale Svende.“

„Nu, skal det saa være“, sagde Knud med spodst Høvisshed, „da træde Du indenfor i min Hal, at Snakken kan gaae med Magelighed! Du maa bukke Nakkens libet, men er Du først inden Døre, da vil Du fange godt Herberge.“

Jørgen saae stubsende til Hulens Indgang, betænkte sig et Dieblit, men gik saa derind, efterfulgt af Knud. Da han havde vænnet sig til Halvmørket og med Forundring seet sig om, sagde han:

*) Til Rettersfædet.

„Det tyder ikke paa gode lovlige Hensigter, Knud, saa ikke heller paa stor Wiisdom, at Du har fæstet Vo her i denne Jordhule.“

„Hver Mand sin Lyst,“ svarede Knud, „Du prøve nu den Løibænt og sigge saa, om monne selve Kong Salomon sad blødere?“

Jørgen satte sig smilende, mens Knud tog Blads lige-
over for ham; saa sagde Jørgen:

„Nu er Du i bedre Lune, end før, Knud! Nu høre Du mig med Taalmodighed!“

„Det faldt mig ingensinde tungt at tie,“ svarede Knud, „jeg er Fader af Ord.“

„Da føre De dog stundom en Mand videre, end Sværd,“ sagde Jørgen; „og har En ikkun trende Sværd, hvor langt række vel de?“

„Ja, det er Feilen,“ mente Knud, „at de ere saa faatallige!“

„Jeg forstaaer,“ sagde Jørgen efter et Dieblis Lands-
hed, „Du ligger i Skove og Skjul og tænker paa Hærværk mod os paa Tjele. Et usindigt Forsæt, Knud! thi fik Du end Held dertil, mens denne Oprørs Feide staaer paa, at fordrive os herfra, hvad Ende vilde det da tage for Dig, naar Hans Raade faaer sig alle Landene underlagt og stifter og deler Ket med Rigens Raad?“

„Hvo som sidder paa Sækken,“ svarede Knud, „raader for ham, og den er stedse næst, som i Hænde haver.“

„Da maatte Loven stille i Spydstagens Ende,“ mente Jørgen. „Min Fader tog af den Marsag, han meente at have Ket. Mener Du at have Ket, da søg ham paa Tinge, naar Fred er stiftet i Landet, men bliv ei lovsøgt Mand forinden, hvem Mæle paa Tinge er formeent.“

„Nu, Jørgen,“ sagde Knud, „Du er mere lovkynbig, end jeg. Dog har jeg hørt visere Mænd, end Du er, sigge: jo mere af Lov, des mindre af Ket!“

Jørgen sad et Dieblis taus og grundede; derpaa sagde han:

„Gud er mit Vidne, at sidder min Fader ikke paa

Tjele med Kette, da snffer jeg allersidst, at han skulde forblive der."

"Ja, om Din Fader og Moder tænkte saa!" udbrød Knud.

"Forgangen Dag," tog Sorgen atter til Orde, "talte jeg med Hans Thorsen. Han lod mig vide Knud, at Du end ikke har havt i Hænde og læst det Arvebrev, hvorudi Din Fader skriver i levende Live at have skjenket Din Moder, Dig og Din Søster alt sit Løssøre; er det Sanden?"

"Det er saa, Sorgen!" svarede Knud. "Hvad gavner det mig at læse det, al den Stund jeg agter ikke at tage en Hvid deraf?"

"Da vilde Du handle som en Taabe, Knud!" udbrød Sorgen. "Dog, nu er det min Begjæring til Dig, at Du paa Stand følger med mig til Tjele, seer det Brev, af hvilket en Afskrift er beroende hos os og taler med Fader og Moder. Jeg tilsiger paa deres Begne Dig og dine Svende frit Lejde og at drage uhindret bort; men da give og Du Løfte paa, at al Fejde imens skal være nedlagt, og at Du gaaer, som Du kom, med Frib."

"Et sært Forslag, det!" udbrød Knud, "at jeg skulde drage til Tjele, hente mig der Udvæmsord og bortvises med Stam."

"Skulde det stee", svarede Sorgen, "da ganger jeg med Dig af Gaarde. Du tænker for ringe om Fader og Moder."

"Og Du for stort!" sagde Knud.

"Men giver Du mig glat Afslag," vedblev Sorgen, "da nødsages jeg at tænke, Du veed af ingen Ret og er den lovløse Stimand, Geert siger Dig at være."

Det Ord ramte; Knud reiste sig brat og sagde:

"Nu ganger jeg med Dig Sorgen! Dog betænk Du Et — det falder svært at troe paa sin egen Moders Stam!"

"Du er en Dannemand, Knud!" sagde Sorgen mildt; "hvo veed, hvor det kan vende sig; vi vorde tænkelig engang Benner!"

„Da maa meget forandre sig,“ svarede Knud, „endog jeg skjønner, at Du mener mig det ikke ilde. Jeg ganger da med Dig, at Du kan see, jeg frygter ikke at læse de Kragetæer, enddog jeg forud veed, de gjemme intet Godt. Du betænke nu dertil Et — ikke er det let her at skjønne, hvor Retten hun er, naar den, som Retten eier, er svagstndet og handler, som var hun fra Vid og Samling. Til somme Tider har jeg troet, til andre tvivlet.“

„Det er ærligt talt, Knud!“

„Nu, da skal Oprigtighed ikke heller fattes!“ vedblev Knud. „Din Fader tog Tjele uden at vide om det Brev, Sorgen! Han tog Gaarden egenmægtigen, paa løst Skjøn og efter løs Snak; tyktes Dig det at være Ret?“

„Han maatte vel gjøre saa,“ svarede Sorgen forlegent, „for ei at miste sin Ret.“

„Den, hvorom vi tviste!“ udbrød Knud. „Hvad om nu det Brev var falskt, hvad heller Fader deri løi?“

„Usømmeligt af Dig, Knud at tænke saa!“

„Ilde Raar de, Sorgen, at staae mellem Fader og Moder, og vælge blandt Løgn og Skam! Dog dette vide Du, at Fader var skinsyg paa Moder og os hadst, og dernæst det, at saa var Moders Færd før og nu, at Ingen, som hun kjender, tænker at hun skulde være en æreløs Slegfredkvinde. Nu tage Du Loven frem og dømm!“

Sorgen Strams ærlige Afsyn vidne, at hans Tro paa hans egen Moders Ret var rokket.

„Det være, som det være vil,“ sagde han, „vi gaae nu den Gang med hinanden.“

„Vi gjøre saa,“ sagde Knud, „uden mere Snak!“ hvorefter de forlode Hulen, samlede Svendene og rede med dem og Geert ad Tjele til.

Syvende Kapitel.

Guld og grønne Skove.

Erik Skram og hans Hustru sad paa Tjele, vistnok frydefulde ved Besiddelsen, men dog ikke ganske uden Bekymring. Erik Skrams Møde med Knud i Viborg Hyltingsbagen havde i hans Hjerte efterladt en hemmelig Frygt for Oversald, eller anden Voldsdaad, fra den forbrevene Arvings Side. I mere fredelige Tider vilde han følt sig tryk, da han overalt fornam, at Ingen uden Knud betvivlede hans lovlige Ret; men i disse Uroens Aar vilde Knud muligviis kunde finde Hjelpere, om han dristede sig til at bruge Magt. Der var endnu Gjæring blandt Bønderne og visselig, havde Tjele ligget i Vendsyssel, og de Tjele Bønder været Vendelboere, Knud vilde fundet hundrede fortvivlede Mænd for en, villige til at laane ham deres Arm og kjøle deres Forbittrelse i en li-den Fejde, der ikke kunde stemples som Oprør.

Erik Skram nærrede altsaa Frygt, men han undsaae sig for at lade sig mærke dermed; thi hans Hustru var en modig Kvinde, og hendes Mandhastighed tydede paa, at der i hendes og Knuds Aarer flød det samme Blod. Uden hendes Tilskyndelse vilde Erik neppe fæstet Bo paa Tjele nu; men Marens Gribfthed gjorde hende end mere haardnakket. Hun var endnu mere afgjort, en Knud, af den Mening, som han udtalte for Sorgen: at hvo der sidder paa Sællen, raader for ham! I mange lange Aar havde hun sultet efter Besiddelsen af sit Fædrenehjem, og nu, da Alt var gaaet efter Ønske, og hun havde naaet Maalet, da vilde hun ogsaa nyde Herligheden. Dertil kom, at hun aldrig havde yndet hendes Huusbonds Fædrenegaard, der laae i en øde Egn, langt fra Rjødstad, og desuden kunde hun skalte og valte med langt større Myndighed paa den Eiendom, hun havde tilført sin Huusbond ved Arv, end paa Gastrup. — Naar altsaa Sorgen

Stram førte Knud med sig til Tjele for at afvæbne ham ved Fornuftgrunde og skaffe sig Fred, da handlede han i sin Faders Aand og turde vente Bifald af ham, men visse-
selig ikke af sin Moder.

For at flikke deres Personer og fremme Gjenopbygningen af Tjele, havde Erit og Maren skrabet saa mandstærkt en Besætning sammen, som Tidsumstændighederne tillode. Brandens Udbyggelse havde ikke viist sig at være saa stor, som paa Vingegaard, hvis Bygninger laae tætte sammen; nogle af Avlsbygningerne vare blevne staaende, og selve Borgens stærke Mure havde godt modstaaet Ildens Virkning, navnlig den sydlige Fløi, i hvilken Dandsesalen var beliggende. Den havde ikke lidt meget og var allerede igjen gjort beboelig, og derved lod Erit Stram det foreløbig blive. Først tredive Aar senere opførte hans Søn og Efterfølger den stjerne Hovedbygning, som endnu er til. —

Erit og Maren sad i Hallen, hvis Udseende væsentligt var det samme, kun nu end mere øde og stygt, da de ved Branden nødvendiggjorte Udbringinger vare foretagne i Hast og Bæggene ikke afpuddede. Det nye, tætte Loft, der var blevet lagt, tyktes dem dog at være et større Gode, end alle Prydelser. Maren mente, at her var godt at være, og Erit fandt sig i sin Skjebne. Han sad ved Steenovnen med sine Hunde og krøb sammen, medens Maren, med Nøglenippet ved sit Bælte, sad i sin salig Broders Hændestol for Bordenden og griffede paa en Tavle.

Hendes virksomme Sjæl sysslede bestandig med Gaardens Bestyrelse og Husholdningens Førelse. Stramt førte hun Tøilerne, stedse betænkt paa at spare og formere sit Gods. Hvor før den stotfle Kvinde bleve og frygtomme Skikkelse havde bevæget sig som en Skygge, der løb nu Maren Lauridsbatters faste Trin; hvor Genete havde bedet, der hød Maren med Strengbed, og i Stebet for de bløde Toner af Margarets blide Røst, hørtes hendes skarpe Røst svinge, Dørene klappre og Nøglerne klirre, naar hun fjernede sig, efter at have revset de efterladende Tyendekvinder.

„Jørgen og Geert blive længe ube“, sagde omsider Erik Skram, hvem Tiden faldt ulidelig lang.

„For Sanden, Du har Ret!“ udrød Maren og saae op; „jeg forglemmer Tiden over disse trodsige Tal, som volde mig Hovedværk.“

„Du plage Dig ikke saa dermed!“ sagde Erik gabende.

„Det maa være Middag forbi“, tog Maren atter til Orde; „hvor monne de dog blive? Hvi vil Jørgen saa strippe om og udsætte sig for Fare?“

„Med Geert og otte Svende i Følge,“ mente Erik, „kan Jørgen ride trygt.“

„Ja,“ svarede Maren, „om han forbliver hos dem; men det er hans Bane at søge Ensomhed. Knud er her og stikker et Sted, derom føler jeg mig forvisset, og mødes han med Jørgen, da gjelder det Livet.“

Som Maren havde udtalt, da hørtes en Raslen og et Brag, som gav Gjenlyd i Hallen. Begge fore de forfærkede op og stirrede vildt hen for sig, indtil Erik opdagede, at det var den afdøde Borgherres Rustning, som var styrtet ned, idet Spigret havde givet efter i den friske Kalk, tynget af den svære Vægt.

Maren stod døddleg, støttende sig til Stoleryggen, og idet hun holdt paa sin Amulet, som hun ingenlunde havde aflagt, da hun brød med Kirken og blev lutherst.

„Guds hellige Moder, Sancte Hjælper*) og Sancte Kjeld staae os naadeligen bi!“ bad Maren med skjælvende Røst, mens den kolde Svøb stod hende paa Panden.

Erik forundrede sig ikke over at høre den Bøn af sin lutherste Hustrues Læber; thi naar hun kom i stærk Sindsbevægelse, da stal Papisten i hende stedse frem; han var ogsaa altfor greben af overtroist Skræl til at anstille Betragtninger derover.

„Det var Mogens's Harnisk, der faldt,“ hviskede han, „det han bar i Dræbningen ved Svenstrup.“

„Det varsler Drab!“ sagde Maren og gyste.

*) Kristus.

„Det varer os ad,“ hvisttede Erit igjen, „at rømme Tjele.“

„Paa ingen Viis det!“ udbrød Maren. „Vi lade gaae Bud til kloge Gjertrud, at hun tyder os det Barsel. Det siger vel blot,“ vedblev hun, idet hun stedse samlede mere Mod, „at Mogens's og hans Børns Regimente her paa Tjele for evige Tider er til Ende.“

„Ild spørger det i dette gamle Huus,“ sagde Erit og stottedes til den nedstyrtede Harnist. „Mindes Du Bjelken, der faldt forgangen Dag, ei en Tomme fra min Arm?“

„Brændt Bjelke er stjør og kan vel falde,“ sagde Maren.

„Mig længes svarligen tilbage til Gastrup,“ sagde Erit og listede sig saa hen til Løibænken ved Døren igjen.

Dog, Maren, som stedse var besluttet og virksom, hun kaldte en Gaardsvend og en Tyendekvinde hid, lod Harnistet bære paa Loftet og den nedfaldne Kalk bortseie. Da det var besørget, og Tyendet havde fjernet sig, sank hun om i sin Stol og sagde med et Suk:

„Bidste jeg blot Jørgen fikker og frist til Huse!“

Hun gav sig atter til at regne, men det vilde ikke gaae mere, hvorfor hun kastede Griffen fra sig og reiste sig for at see ud, om Jørgen ikke kom; men i det Samme gjenlød Taartrappens Steentrin af raske Fodtrin, Døren gik op, og Jørgen stod usftadt og lyslevende for sine Forældre.

Han blev modtaget med et Fryderaa, som høiligt forundrede ham; men da han havde hørt sin Moders Beretning om det ilde Barsel, som var steet, mens han var borte, da røbede hans Anslyn kjendeligt Misstemning. Havde han end allerede mod Slutningen af Samtalen med Knud i Jordhulen følt Betæneligheder og halvveis fortrudt, at have opfordret Slegfredsønnen til at drage med til Tjele, da angreb det ham nu ganste; thi hans Moders ophidsede Stemning spaaede det Værste, og hans Faders Vængstelse og Forvirring huede ham heller ikke.

„Vare vi blot ingensinde dragne til Tjele,“ mumlede

Erit og ragede op i Ilden, hvis Stjær gjorde Rynterne i hans surede Ansigt dobbelt skarpe.

„Jeg er dog haabende,“ sagde Jørgen rødrende, „I tog ikke Tjale med Urette, Fader? Hidindtil formente jeg, vor Sag var retfærdiglibgreen.com.cn

„Hvilken Tale er det?“ udbrød Maren og stirrede paa sin Søn med et harmfuldt og forbausset Blik.

„Jeg spørger saa,“ vedblev Jørgen, „af den Aarsag, at Knud Mogensen er her i Gaarde, at kræve Eder til Regnskab, eller vorde overbeviist, har han Uret.“

Det gav et Sæt i Maren, og Erit sprang op, som om han var bleven stultet af en Bremse.

„Har han Svende i Følge?“ spurgte han hastigt, „eller kommer han uden Ledfagelse?“

„Hvi tilstedebe Du,“ raabte Maren, idet Aarerne paa hendes brede Pande svulmede, „at den Vanbyrding fik Afgang til vort Huus? Hvor efterlod Du ham?“

Jørgen svarede, at Knud dvælede i Urtegaarden og først vilde vide, om han var sikker paa en sømmelig Modtagelse, hvorefter fulgte nye Brebesubbrud fra Marens Side; men da Jørgen endelig kom til Orde, afslagde han en omstændelig Beretning om sit Møde med Vanbyrdingen i Bigum Skov, idet han dog bestræbte sig for at give Knuds Optræden et noget mildere Anstrøg, end det i Virkeligheden havde havt.

Erit Stram hørte i Tausked og med stor Opmærksomhed paa sin Søns Fortælling, men Maren afbrød ham ofte med Brebesubbrud, og da han var til Ende med Beretningen, sagde hun:

„Da løi dog det Barsel ikke, og Du var sandelig i Livsfare, min Søn! Saa vil den Spydskarl og fremdeles luffe her omkring og dog sluttelig tage Dit Liv. Her er blot Et at gjøre, Erit! Vi samle i Hast Gaardsvæbene, stifte dem ned i Urtegaarden og lade dem gribe ham der paa Stand; saa lægge vi ham i Boldt og Jern og kaste ham i Fangehullet.“

„Ganske ugjærligt det,“ udbrød Jørgen i stor Harm;

„jeg tilfagde ham ved min Vre sikkert Lejde, at drage uhindret herfra, som og han lovede ikke at bryde Freden.“

„Vi lade ham gaae, vi lade ham gaae!“ sagde Erit,
„og befatte os ikke med Vold!“

„Vi have Haand og Hals over ham,“ raabte Maren hidstigt; „han er truffet paa vor Grund med Vaaben i Hænde, og han har udæstet Jørgen. Ikke heller tilfagde Du ham Lejde, Erit!“

„Bed vor Frelser!“ udbrød Jørgen, „I faaer mig til at rødme, Moder! Vil I bryde det Ord, Eders Søn gav, og som blev i god Tro annammet? Da vide I, at det tilfagde jeg Knud, at skulde han blive jaget af Gaarde med Skam, det han frygtede, da vilde jeg gange af Gaarde med ham. Jeg staaer ved mit Ord og sværger nu, at lade I ham gribe og kaste i Kjelderens, jeg vil dele Fangenstab med ham.“

Efter dette Udbrud af ædel Harme, som gjorde Maren fortrædelig, men ingenlunde skamfuld, fulgte nogle Diebliffes Taushed. Da tog Jørgen atter til Orde og sagde:

„I være billig Moder og betænte, at har Knud end huseret paa vor Grund, den var dog for en stakket Stund siden hans Faders, og han er opvoxt i den Tro at være sin Faders ægtefødte Søn og rette Arving. Saa troer han og paa sin Moders Vre.“

„Pst!“ udbrød Maren og slog Knep med Fingrene lige for Næsen af Jørgen. „Det har han bundet Dig godtroende Taabe paa Vermet.“

„Han er en ærlig Karl,“ svarede Jørgen, „og tilstod, at vel havde han og imellemstunder tvivlet, dog øste han sin Tro af den Kilde, som har det reneste Vand — den Overbeviisning, hans Moders hele Færd stedse havde indgydt ham og Alle, der kjende hende og som er, at hun er og stedse har været en dydig Kvinde.“

„Bed min Helgen!“ udbrød Maren, idet hendes Harme atter blusede op, „nu fristes jeg snart at ønske, Du hellere havde faaet en Rift af Knuds Sværd, end at

han skulde med fledeste Ord roffet Din Tro paa Dine egne Forældres Værelse."

"I mistynder mine Ord," svarede Jørgen sindigt; „man haver Væren frelst, naar man handler Uret uden at vide deraf. Saaer Knud saa indtræde, eller vise I ham af?"

"En brydsom Sag!" sagde Erik og roffede paa Løb-bænken; „det tyktes mig dog klogeft at lade ham komme og snakke ham til Rette. Gaae Du helst til Dit Kammer, Maren, mens det staaer paa!"

"See, om jeg gjør!" sagde Maren, satte sig i Hyndestolen og greb med Hænderne i Sidelænet, som om hun ventede et Forsøg paa at blive slæbt bort med Magt.

"Da beder jeg Dig tæmme Din Tunge og fare med Lempe!" sagde Erik, lidt rød i Kammen.

"Tale vil jeg, eller tie, som mig selv tyktes bedst!" svarede Maren, dirrende af Harm. „Kvinder ere I begge til Hobe, baade Du og Jørgen! Var jeg saa sandt Mand, der skulde ikke blive lang Snak, men Knud Mogensen vilde alt nu have havt Bøile om Haand og Fod. Nu er jeg ikkun en Kvinde," vedblev Maren med grædende Taarer, „og maa finde mig i Meget, dog ikke deri, at vides af Stuen, mens I forhandle med min Broders Slegfredsøn om Arveretten til min Fædrenegaard, den Du aldrig var vorden eiende, uden mig, Erik!"

"Nu, nu!" sagde Erik Skram i stor Vaande, „Du tørre nu de Taarer og slaae Dig til Taals! Gal saa og hent Knud hid, Jørgen!"

"Du tage Geert med!" raabte Maren efter den bortgaaende Jørgen; „lad ham samle Svendene her nebe i Gaarden!"

Jørgen ryfede utaalmodigt paa Hovedet, gik og vendte kort efter tilbage med Knud og Geert Erikfen, som i Mellemtiden havde fortrædiget Knud ved at stille en Vagt ved Urtegaardslaagen og ved jevnlig at figge ind til ham.

Knud traadte først ind, standsede og saa sig om; han lod Blikket løbe rundt i den gamle Hal og drog et Suf. Hans Blik fæstede sig et Dieblit paa hans Fæster,

der sad og brede sig i den samme Stol, hvor han havde været vant til at see sin Fader sidde, og hvor nu Fæderspladsen vilde været for hans Moder, havde hun været agtet som hans rette Enke og Efterleverste. Det Syn bragte hans Blod i Røg, og det var ham plat umueligt at bøie Ryg for Maren. Han vendte sig mod Erik Stram, høiede Hovedet lidet og sagde:

„Eders Søn har begjæret af mig, at jeg skulde følge ham hid at læse det Brev, i hvilket min Fader lyver min Moder den Skam paa, at hun ifkun skulde været hans Slegfredtvinde. Den Ketsindighed, jeg har fornummet at boe i Jørgen Eriffsens Bryst, og den Mildhed og Dannished, han har udviist i sin Færd imod mig idag, har formaaet mig til at efterkomme denne hans Begjæring. Ikke heller vilde jeg, at han og I skulde tænke om mig, jeg skulde være en Usling, som fjæler sig af Frygt. Jeg staaer da her som buden Gjest i min egen Sal, men ikke som Trygler, det vide I forud, Erik Pedersen!“

Erik forundrede sig over, at Knud belagde sine Ord saa vel, og det harmede Maren; men forinden nogen af dem kunde svare, lod Geert sin skrattende Røst høre. Han havde taget Plads paa den Bænk, der stod ved Bordet, lagt sin knyttede Haand paa Bordet og lænet sin spidse Hage til Haanden. I denne eiendommelige Stilling stirrede han paa Knud med et drillende Blik og sagde:

„Forsorg er bedre, end Efterforsg! Erik og Maren forventede sikkerlig, Du kom at give dem Haandkys!“

Saa loe han og Maren stemmede svingrende i med; men Erik bevarede sin Alvorlighed, og Skamrødmen steg Jørgen op i Kinderne.

„Kommer I med Fred, Knud Mogensens,“ sagde Erik og reiste sig, „da være i velkommen og tage Sæde!“

„Høist forbliver jeg staaende,“ sagde Knud; „ikke er jeg kommen at begjære Gjestevenskab, og er en venlig Omgængelse mellem Eder og mig plat umulig, mens I har min Fædrenegaard inde, den I med Urette tilrane Eder.“

„Tjele er i de rette Hænder, Knud,“ gjenmælede Erik Stram, „derpaa kan I forlade Eder! og hvad det anbe-

langer, I sagde før, at I kommer ikke som Trygler, dertil maa jeg svare, at gjorde i det, da maatte I være en ublu Veder. Ebers Fader tog os alt rørligt Gods fra og skjenkede Ebers Moder det, til en utænkkelig Summa; laae saa Huset neber og er end til Hælten blot en Gruushob, hvis Aarsag vi moen nødes at klæde os nøgne for at reise det og besætte Gaarden. Ebers Moder kan for Sanden være nøiet med sin Part, som er over al Maade stor og god. Allersidst skjelde da I Ebers Faders Arvbrev!"

"Nu," svarede Knud, "I slippe da helst den dyre Arv og give uretsfærdigt Gods tilbage!"

"Ebler og Pærer, dem giver man bort," sagde Geert henne fra Bordet, "men ikke Guld og grønne Skove!"

"Din Moder har dog større Blushed, end Du," sagde Maren med et hadst Blik, "hun fjæler sig og sin Skam i et Kloster."

"Ene Du tier, Jørgen!" sagde Knud og vendte sig mod ham; "har ikke og Du et lidet Ord at stinge mig med?"

"Det angrer mig," svarede Jørgen, "at jeg førte Dig hid."

"Nu," sagde Knud med løftet Pande, "det vide I, Erik, saa og den Kvinde og den gamle Gjet hist henne, at er end Guld og grønne Skove tænkeligt Alt for Eder, Wren Intet, der gives Mænd, der tænke ganske det Modsatte. Saa hænger jo det Ene i det Andet, at med Tjele tage I mig Wre og Navn fra og gjøre mig til ufrelt Mand."

"Du bringe Brevet hid, Jørgen!" raabte Maren med arrig Røst. "Lad den Karl deri læse sin egen Skam og saa palle sig herfra!"

Knud nikkede til Jørgen, som gik og hurtigt kom igjen med Brevet, hvilket han rakte Knud. Han udfolbede Dokumentet, traadte hen til Vinduet og læste det findigt og omhyggeligt igjennem, medens Jørgen stod hos med en mørk Mine, Erik vandrede uroligt op og ned i Hallen, og Geert sad og hvistede til Maren. Knud læste Brevet roligt til Ende; men han skiftede dog Farve, da han kom til det Sted, hvor hans Moder var benævnet:

„den Kvinde, jeg haver hos mig,“ ved hvilke Ord hun betegnedes som Slegfreakvinde.

„Nu,“ sagde Knud, gif hen til Erik Stram og rakte ham Brevet, „Faders Sjæl staaer for Guds Domstol og haver der aflagt Regnskab for det, han skrev. En Sortebroder, en arg Stalk, var med til den Gjerning, det jeg har fornummet af min Moders Tale — han lever end og venter sin Dom! Dog staaer det skrevet, og havde I kjendt det Brev, forinden I tog Tjele, da vilde jeg tænkt, I var en retsindig Mand. Nu derimod, da I gjorde det forinden og paa ingen Viis i det seer en Beroligelse for Eders Samvittighed, at Eders Gjerning, som det synes, er retfærdiggjort, ikke heller under min Faders Enke en god og rigelig Forsørgelse, men itkun pengegrubst, som I og Eders Hustru er, græmmer Eder over denne Afkortning i det ranede Gods, da er I ikke i mine Dine en Dannemand, hvem jeg kan agte, men en æreløs Karl, nederfældig dømt ved sine egne Gjerninger.“

Knud smed Brevet paa Bordet, ved hvilket den forbløffede Erik Stram stod, dreiede sig om paa Hælen og sagde til Jørgen:

„Vi kunde blevet Venner, Jørgen, havde ikke denne Mand og hiin Kvinde været Dine Forældre; dog, nu kjende vi fremdeles ikke hinanden, det tjener Dig, som mig bedst!“

Derpaa gif han langsomt og stolt ud af Hallen, medens Geert stirrede efter ham med et dumt forbausset Blik, og Maren næsten kvaltes af Forbittrelse, saa hun ikke kunde faae et Ord frem.

Dog, nu fik hun Husvælelse og det af Jørgen, hvis Kjærlighed til hans Forældre blev vakt ved Knuds trængende Ord, saa hans kortvarige Venstabs for hans Sødsflendebarn druknede i oprigtig Forbittrelse.

„Nu løber jeg efter ham paa Stand, at træve ham til Regnskab,“ raabte han og sprang til Døren, men Geert sprang paa Marens Opfordring efter, og greb ham i Armen og holdt ham tilbage.

„Ved min Helgen!“ raabte Maren, „Du skal nu

ikke myrdes for mig af den Spydstarl. Erik, Du byde Sorgen forblive her!"

Der opstod nu en heftig Ordvejel, men Sorgen maatte dog give sig og meget mod sin Villie opsætte sin Hevn.

www.libtool.com.cn

"Følg I efter ham Geert, om I saa synes," sagde Erik Skram. "See til, at han ikke fortsøver sig her paa Gaarden, men som snarest drager af. I lade saa Hestene sadle paant, tage Svendene med Eder, og naar han er uden Gaarden, da ride I et Stykke efter ham og, om fornødent, sørge for, at han ganske forlader vor Grund."

"Gjerne og villig gjør jeg det!" raabte Geert og var i et Nu ude af Hallen. —

Imidlertid var Knud gaaet ned til Henning og Bent, der efter hans Befaling vare forblevne udenfor Borgporten med Hestene. Mørk og taus besteg han Graamunk og red langsomt gennem Aulsgaarden, fulgt af sine Svende. Han havde en knugende Fornemmelse af, at han saae sit Fædrenejhem for sidste Gang og lod Dre, Navn og Lykke blive tilbage.

Da han nærmede sig Yderporten, mødte ham dog et Syn, som gjorde ham lysvaagen. Der stod Jesper Gaardfoged, just som i gamle Dage, og havde Tilsyn med Ugedagstjenerne, der vare ifærd med at slæbe nogle Kampesteen op til Laden. Han var altsaa gaaet i Erik Skrams Brød! Knud kunde mindes gamle Jesper fra den Dag, han overhovedet var i Stand til at mindes Noget, og ofte havde han som Barn redet paa hans Knæ. Dybt krænkede ham denne Troløshed, fornemmelig, da Jesper ingenlunde var trængende, og han saae i den Gamles Frafald et nyt haandgribeligt Beviis paa, i hvilken Grad Verden og Lykken havde vendt ham Ryggen.

Den Gamle skulede til Knud og lettede paa Huen; men Knud standsede blot et Dieblit, saae ham i Dinene uden Gjenhilsen og red saa derfra. — Sid han havde brugt Skjendsord, sagde Jesper siden til sin Søn Mads; det Blik vil jeg mindes til min Dødedag; dog hvad kunde

jeg gjøre Andet, end forblive ved Gaarden? vi kunne ikke være hinanden foruden. —

Fuld af Brede og Mag red Knud i Skridtgang ad Beien til Foulum; men som de vare komne op paa Bakken, da raabte Henning:

„Nu kommer Geert Eriksen efter os med en Hoben Svende!“

Da blev Knud munter og vendte paa Stand sin Hest. Han drog sit Sværd, Bent og Henning gjorde flux det samme.

„Løv en Kjende!“ raabte Knud. „Lad dem komme gjennem Dalen og først begynde at ride opad!“

Da dette var steet, sagde Knud:

„Nu Sværdene op! Saa ride vi løs paa dem i sluttet Trop, det ene Hestehoved ei en Tomme forud for det andet!“

Som en Stormvind brusede de tre Ryttere ned ad Bakken, og da de Tjese Svende saae det Syn, ræddedes de ved Tanken om Sammenstødet under saa ugunstige Forhold, vakkede, vendte Ryg til og fløede, idet de efterlode Geert, som bandede deres Feighed og i største Forbittrelse raabte efter dem. Dog holdt han selv Stand; men da Knud blev vaer, at han var alene, sagtnede han sin Hests Fart og standsede med sine Svende lige foran ham.

„De kjende min Arm fra forhen,“ sagde Knud og loe. „Nu gjøre I, som de, gamle Gjet, eller ved Sancte Knud, I skal worde fugtlet ind ad Gaardporten.“

„Det skal Du ikke vove ustraffet!“ raabte Geert fnyfende.

„Bent og Henning!“ sagde Knud, „gjen mig den Karl af Beien! Ikke giber jeg røre ved ham; men slaae blot med Fladen!“

Henning gav først Geerts Hest et Prik med sin Klinge, saa den sprang til Siden og nær havde kastet sin Rytter af, og imens klappede Bent i Hænderne og raabte: Hyy!

„Rid nu kjønt til Huse!“ raabte Knud, „og kryb bag Marens Skjort! Saa bringe Du Faster Hilsen og Tak, at hun forundte mig ledsagelse paa Veien!“

„Djævelen have Dig, Du Søn af en Skjægel!“ raabte Geert og truede med den knyttede Haand, hvorpaa han vendte sin Hest og red skyndsomt derfra.

Den uhøiviste Afstedshilsen vilde vistnok fristet Knud til at ile efter sin Frænde og røre ved ham, havde der ikke i det Samme lydt Hovslag bag ham. Han vendte sig i Saddelen og udstødte et Glædesraab; thi det var Folmer Knud, ledsaget af fire Svende, som strax derpaa standsede sin Hest lige ved hans.

„Ved min Helgen!“ sagde Knud, „Dig mindst af Alle ventede jeg at see nu og her paa dette Sted.“

Folmer havde Armen i et Vind, og hans blege Ansigtssfarve tydede paa et langvarigt Stueliv; men hans Dine sunklede af Livsmød.

„Vel mødt, Knud!“ sagde han muntert. „Dog tykkes det mig, at jeg har end mere og bedre Marsag til Forundring over at træffe Dig saa tæt ved Tjele. Var det de Tjele Svende, der fegtede nys saa brødt med Hælene? Den lange Rytter, som nu red, saae gale Geert faare sig.“

Knud fortalte nu, hvor han havde været, og hvad der denne Morgenstund var hændet ham.

„Knud, Knud!“ udbrød Folmer og truede ad ham med den venstre, friste Haand, „Du er end ikke voxet fra Ferlen og kan ei skjytte Dig selv. Nu lade Du den Leg være endt og Eric og Maren æde deres Næbvere i Fred paa Tjele. Misund dem ikke at sidde i det fodebe Røghul, det er for Tiden! Hvor styrer Du nu Din Raas?“

„Det sige Du mig!“ svarede Knud, som aldrig vredebes paa Folmer og var vant til hans skjemtende Maade at tale sine Venner til paa; „hvor agter Du Dig?“

„Jeg rider ad Hjemmet til,“ svarede Folmer. „Jeg blev led ved de Konner og ræd for Faster, som vilde

gjøre en Papist af mig, saa god Lutherist en Mand, der nogen Tid bandede Paven! Torterede saa og den top-
ragebe Badstjær mig grumt med Salve, Burgeerpulver
og Klosterlatin."

"Da ~~er Du ilredet noget af~~ Seien," svarede Knud,
"kommer Du fra Mariager og agter Dig til Kjellinghøl."

"Mig længtes, Knud," sagde Folmer bevæget, "at
ride langs denne Sø, ved hvis Bred jeg vandt det
stolteste og ædeligste Hjerte, der slog i nogen Jomfrues
Bryst."

"Gud signe Dig for de Ord, Folmer!" sagde Knud
og rakte ham sin Haand. "Dog frygter jeg saare, hun
er Dig ikke værd."

"Ei, hvad Snat er det?" svarede Folmer og tvang
sig til at smile. "Hvor lider hun i sit Kloster?"

"Hun lider ikkun altfor vel," svarede Knud, "al
den Stund hun ganste glemmer Jorden over Himmelen."

"Forholbt det sig i Sandhed saa," sagde Folmer
med Alvor, "da burde vi lade hende med Fred. Dog
formoder jeg, at den Himmel, hun skuer op til, er ikkun
som et lavt Loft. Du berette nu Alt, som Du veed om
hende, mens vi ride, og saa følge Du mig til Kjellinghøl
og forblive der, saa længe Dig lyst. En af mine
Svende er skicket forud igaar og har varet gamle Bo-
døl ad. En Dyrebrad og et Stob god gammel Rhinff
lover jeg Dig til Nadværelse og en god Vølsterfeng til
Natten."

"En Taabe og Utaknemmelig var jeg, sagde jeg nei!"
udbrød Knud, og derpaa rebe de Alle Syd paa over
Heden ad Kvorning til.

Ottende Kapitel.

Raad for godt Kjøb.

Nu var Knud der, hvor Margaret saa brændende havde søftet sig hen for et Aar siden, da hendes ungdomsfriske Hjerte svulmede af Kjærlighed, paa den stolte Borg med de faste Mure og spiiirkronebe Taarne, som laa kneisende i den grønne Dal, omflydt af Gudenaæns Bænde. Det Billede var nu snart udslettet af hendes Sjæl, hun, som nu gik sin Korsegang gjennem Fanatismens Skyggerige. Dog, selv om hun havde bevaret det, vilde hun ved at skue Birkeligheden nu, i Baarens hyppige Pragt, have fundet, at Farverne i hendes Erindring vare faldne.

Gudenaæ flyder svulmende i sit Leie nu, som dengang; det frugtbare ved sin ældgamle Kultur mærkelige Dalsstrøg, gennem hvilket den løber, er bebygget, som det har været det allerede i den graa Hedenold, maastee i Kartusinder; men Naturforholdene ere undergaaede flere Forandringer, navnlig denne, at Skovenes Omraade er blevet steds mere formindsket. Den Vandringsmand, der i vore Dage gjefter den lave Borgvold, som betegner det Sted, hvor de Ruders Borg engang laa, har ikke mere derfra for sig det Skue, som for tre Aarhundreder siden mangen smuk Dag frydede Folmer Rud, naar han fra sin Borgtinde saae ud over Dalen — et Hav af Trætoppe, som bølgende dækkede Aasene mod Nord, hvor nu Hjermind Skov kryber i Skjul, men som dengang strakte sig lige ned til den Eng, i hvis Skjød Borgen laa. Mod Syd hævede sig det høie Brunsbjerg, ikke nøgent eller sparsomt dækket med mørk Lyng, som i vore Dage, men iført Skovens smaragdgrønne Kjortel fra dets Fod og næsten lige til dets Tinde. Omgiven af mægtige Skove, der vrimlede af Bildt og Herster over den forbi flydende, anseelige og fiske-rige Strøm, havde Folmer Ruds Fædrene-

borg en Veliggenhed, som mere end en af hans Standsfæller misundte ham.

Ingen vidste mere, hvor længe de „høiindtaarne“*), høitankede, stolte Ruder havde levet i Danmark, eller havt Sæde paa denne, foruden paa mange andre endnu anseeligere Herresæder, vidt forgrenet, som Slægten endnu dengang var. Maaskee har Slægten været til alt i Smaalongernes Tid, men først senere hævet sig til Anseelse og Magt og antaget et fast Slægtnavn. Folmer nærmede med Stolthed den Tanke, at hans Fædre havde færbedes i Landet allerede i Hedenstabet's Dage, tilbedende Odin, og idet de søgte at behage de gamle Afguder ved blodige Offre, dernæst tilligemed det øvrige Folk christnede, dyrkende den eneste sande Gud med Messe, Sang, Kjøgg-offre og Klosterugt, en Gudsdyrkelse, som dog ved den tiltagende Helgentilbedelse ogsaa tilsidst kun blev Afgudsdyrkelse, — indtil nu Sandhedsfalken ved Luther var tændt og ved sin klare Flamme stræbte at forjage de mange skumle Skygger, men som ogsaa — hvilket Folmer Rude dog var saare langt fra at ville indrømme — tilintetgjorde en stor Part af Samfundslivets Romantik og af det danske Folks ældgamle Eiendommeligheder. Papiisterne vare, trods deres Kirkelatin, Dansthedens og Folkelighedens Forvarere, de Lutherste, trods deres danske Prædiken og Psalmsang, ubevidst gammel dansk Folkesæds Beljæmpere.

I Aaret 1535 havde nu rigtignok denne Virkning ikke vundet sig paa nogen fremherskende Maade, det var saare langt fra! Saaledes vare her i Gudenaabalen Bønderne i Hjorthede, Hjerminde og mange andre Sogne gode Papiister og vedbleve at være det i deres Hjerter, selv efterat den nye Kirkeskik var indført. Borgherren paa Kjellinghøi var da ogsaa i deres Dine ganske det, Margaret havde kaldt ham: en sær frittænkende Mand. De Gamle

*) haut en tour, høit paa Straa, det Tilnavn, Slægten Rude førte iblandt epitheta nobilitatis danicæ.

fløge Kors for sig, naar de saae ham færdes i Skoven, paa Jagt eller paa Naen med sine Vaade, mens de vandrede til Ottesfang i Hjorthede Kirke; og end mere skjævt saae de da til den kneisende, røde Borg, fra hvilken der udgik Magtbud, som de maatte lyde, uanset at Borgherren var i Kirlens Band. Derom bekymrede Folmer Knud sig dog kun lidet; han gjorde Ret og Skjel mod sine Undergivne og hørte ingenlunde til de strenge Herrer, men heller ikke til dem, der bød sig for Mængdens Luner.

Stor havde Glæden været hos hans gamle Fostermoder og nuværende Huusholberste og blandt Borgens øvrige Tjende over hans Hjemkomst efter saa lang en Fraværelse og over at see ham vende tilbage, ikke som Krøbling efter sit Saar, men som en ganske Mand. Dog viste det sig snart, at Hjemreisen havde voldet den syge Arm stabelig Anstrengelse, hvorfor han havde seet sig nødsaget til at holde Stuen i nogle Uger, medens Knud tumlede sig paa egen Haand paa Borgvolden, i Skoven og paa Naen. Dog havde han ogsaa dvælet halve Dage i sin Værts og Vens Selskab og haft lange Samtaler med ham, baade om de verbøslige Anliggender, der laae dem Begge paa Hjerte, og om aandelige Ting. Folmer bestræbte sig, ikke ganske uden Held, for at vække Knud til Eftertanke og indgive ham Kjærlighed til det rene Evangelium og Luthers Lære; men der skulde mere, end Samtaler, til at tæmme den vilde Natur, der saa ofte bragte Knuds unge Blod i Røg.

En smul Foraarsaften fæde de sammen i det lidet Taarnkammer, fra hvis Vindue der var saa skjøn en Udsigt ned ad den frodige Dal. Den dalende Sol spredte sit gyldne Skjær over Hjerminde Skovaase, medens Brunsbjergs Tinde ikkun streifedes af Solstraalerne, og dets Side og Fod laae i Skygge. Blant og frisk flød den brede Strøm gennem den grønne Eng, der prangede med Baarblomster, og smukt krusedes Naens Bænde der, hvor den omkring Brunsbjergs Fod flaaer en Bugt. Knud sad ved det aabne Vindue og stirrede taus ud over det

skjønne Landskab, medens Folmer sad inde i Kammeret og snittede paa en Pind til et Fuglebuur, idet han fløitede dertil. Droslen slog i Hjerminde Skov, og dens fangne Staldbroder i Folmer Kubs Buur svarede. Buret hang ned fra Taarnkammerets lave Hvælving; thi Fuglen, som sad deri, var Folmers Yndling. Gamle Bobil havde under sin Herres Fraværelse passet den og den øvrige Fugleflot med Omhu og Trofast, og de vingede Smaa-venner havde nu i Folmers ufrivillige Hvilestand forskaffet ham behagelig Tidkort. Hele Flokkens Rvidbren hørtes fra Sidedammeret, til hvilket Døren stod aaben.

„Folmer!“ sagde Knud og vendte sig om, „Dit gode Lune forundrer mig. Du fløiter om Kap med dine Fugle, som var Du alt ubi Paradiis, hvor ikke findes arge Stakke, Kæntesmebe og fule, topragede Munke.“

„Munke“, svarede Folmer, „ville vi jo sikkerlig træffe der, om vi nogen Tid blive indladte i Himmerige, al den Stund jeg ikke, som de blinde, hovmodige Papister, bjærver mig til at dømmе de henfarne Sjæle — dog, er jeg haabend, foruden Rutte og raget Top!“

Knud lo og sagde saa:

„Jeg har været idel Forundring, Folmer, siden jeg kom hertil.“

„Lad høre i hvad Henseende,“ bad Folmer smilende, „om der da ikke i Din Forundring er blandet for stærk Mishag med mig og mit ringe Huus?“

„Mishag, ja, med mig selv!“ udbrød Knud. „Jeg har været en unyttelig Karl her, fuld af Dovenskab og Kjebsomhed fra min Bøse og til min Svange.“

„Nu, nu!“ sagde Folmer, „vi have Vidner paa ganske det Mødsatte — Storbildtet i Skovene, Lægene i Aaen, dem Du flød og fangede, Bent og Henning, saa og mine Svende, dem Du fegtede mødige — de ønske vel Alle til Gode snarest, at Knud Mogensen var en Kjende mere lad.“

„Vel, vi have leget bravt,“ svarede Knud og saae tankfuldt hen for sig; „og dog var jeg imens mindre glad, end Du, som sad inde hos Dine Fugle, selv en

stækket Fugl. Det kom deraf, at jeg saae mig for og tænkte Noget derved; jeg vil sige Dig det, Folmer! Forundret mig har den skjønne Orden, der hersker paa Din Gaard; Alt er gaaet, som havde Huusbondens Dine vogtet tidlig og silde paa Svendene, og dog høres her hverken Larm eller Skjendsord, end sige vanter her Hug. Hvo lærte Dig den Konst?"

Folmers Forundring var stor, og hans Blik røbede det, da han saae op. Han havde ikke tiltroet Knud at anfille slige Betragtninger, end sigte at udtale dem.

"Og ikke," vedblev Knud med stigende Varme, "findes lysteligere Sted at dvæle paa, end denne Din skjønne Fædreneborg. Stoven og Aaen med dens Vaadehavn er her lige for Porten; de stærke Volde og dybe Grave, Vindebroen, som drages op hver Nat, Staldene med dine skjønne Heste, Rustkammeret med de forunderlige gamle og gode nye Vaaben — det har Alt voldet mig større Glæde, end Du formoder."

"Ved min Stammefader Hans!" udbrød Folmer, hvis medfølte Beseffenhed drev ham til at skjule sin Glæde over Knuds Lovtaler under en Spøg, "Du taler grangivelig som den søde, gamle Kannikeprovst fra Tvilum, naar han forðum gjeftede vort Bord og blussende af Viin sad og talede min Fader, hvis Sjæl Gud naade, til Behag; og Du har forsnakket Dig, som han stundom gjorde; thi først sagde Du, at Du var ikke glad, siden at Du var det."

"Sandt nok det," svarede Knud med Alvor; "jeg glædede mig over Din Lykke; Du haver Alt, hvad jeg savner, og det, som er mere, end Borg og Fæste! Saa tænkte jeg og — det Sindelag, her raader, var mig fremmed hidintil. Hvor stor Forskjel paa her og mit Fædrenehjem, som det der tilgik lige fra min Barndom og indtil den Dag, da jeg rømmede derfra i Brede! Din Fader maa ikke have været min lig."

"Jeg agter og ærer Din Fader i hans Grav," sagde Folmer og sendte Knud et misbilligende Blik;

„saa bør Du end mere gjøre og betænke hans vanstelige Raar.“

„Ikke evner jeg det,“ svarede Knud koldt, „og hylfeste Laarer pryder ingen Grav. Dog, nu tale vi atter om Din Fædreneborg. Her fattes ikkun Et — Fjender udenfor, som kunde give os Trævlhed!“

„Nu kjender jeg Dig igjen!“ udbrød Folmer og kastede Kniv og Pind fra sig. „Knud, Knud, slaa de Stridstanker af Sinde! Mindes Thomas, som Du vog, og bed Gud alfoommægtigste at holde Dine Hænder rene for Blod fra nu af!“

„Jeg gjorde gjerne Bod for det Drab,“ svarede Knud med stor Sindsro, „dog selv det er mig negtet.“

„Ja, Bod med Pungen og Gyldens Værd, forhærbede Knud, Du er, men ikke med Hjerte og Sjæl! Dog, nu lege vi, Du bøder med Pungen! Vi stille os fore, hvad Ende det vilde tage! Ved Du, hvad Din Forfader, Jens Nielsen af Avenshjerg, han som og var Ulstrup eiende, maatte bøde for det, at han ihjelslog Jens Jensen Brof af Klausholm?“

„Geert Griffens Søster Pernille af King Kloster,“ svarede Knud, „fortalte mig berom engang, da jeg var Barn, dog det har jeg længe fiden forglemt.“

„Nu, da høre Du det! Han maatte forpligte sig at stifte en evig Sjælemesse for den Dræbtes Sjæl i Sancte Clements Kirke ubi Aars, saa og en anden ubi Sortebrødre Kirke, hvor Jens Jensen havde sit Leiersted. Maatte han saa til de Messer give trende Læster Korn aarlig, en Mølle og 14 Bøndergaarde; selvsølgelig beloste Jens Jensens Begravelse paa det Prægtigste og dertil indbyde baade Slægter med deres Venner samt opklæde tredive Fattige, som maatte gaae om Liigvognen hver med et Blus ubi Haanden; endelig udsende en Pilgrim til Rom, en til Jerusalem og tretten til andre hellige Steder her i Norden.“

„Ei!“ udbrød Knud livligt, „det var skjønt, og som det sømmede sig en Mand af Veten Løvenball.“

„Saamænd,“ svarede Folmer, „dog skønne Du fornemmelig af Bodens Størrelse, hvad for Mand Jens Brof maa have været, men og begge Slægters Bælde, hvor stor og blodig den Fejde vilde blevet, om den var brudt ud, og Jens Løvenball ei havde tilkjøbt sig Fred.“

„End skønnere vilde det dog været,“ mente Knud, „var Fejden bleven udfegt.“

„Og haade Slægter udryddede af Jorden?“ spurgte Folmer. „At det ei skete, derfor sørgebe Dronning Margrethe, i hvis Nærværelse det Forlig blev indgaaet og siden usykkeligen holdt. Maatte saa og Jens Løvenball med to hundrede gode Mænd i sit Følge indfinde sig hos Jens Brofs Efterleverste, hævde Ræ for hende, knælende overrække den nærmeste Etmand sin dragne Dolt at støde i hans Bryst, men bede for Gud og alle Helliges Skyld at unde ham Livet.“

„Det Sidste var ikke sliq Mand værdigt,“ sagde Knud, „og vilde jeg i hans Sted ingenstunde bekvemmet mig dertil.“

„Vi leve nu i andre Tider, Knud!“ svarede Folmer, „Boden er bleven mindre, saa vel og Angeren og Nymgheden ringere. Forunderligt er det, Knud, at denne Din Forfaders Leiersted i disse Tider er bleven helliget; thi det var jo fra hans og hans Hustrues Liigsteen, at Hans Tausen paa Graabrødre Kirkegaard prædikede for Folket, da Bispen formeente ham Afgang til Kirkerne ubi Biborrig. Nu, jeg er haabende, Knud, at det engang maa blive Dig forundt at give Bod for Thomas og forlige Dig med Christof, og at Du forinden i Sandhed og Oprigtighed vil angre Din Brøde.“

„Jeg er Intet haabende mere,“ svarede Knud mørkt, „selv i Uære og vanmægtig, min Moder svagsindet, min Søster i Munkes og Nonners Klær. Den Stund vil komme, Folmer, da Du giver os op, og da ikke mere Din Vindebros neblades for Knud Mogensens!“

„Den Spaamand, som for ramme Alvor vilde bjærve sig at varfle saa,“ udbrød Folmer med rødmenende Kind, „ham vilde jeg lade pidffe af Gaarde! Jeg har Tro til

Din Moders Ære, Knud, og evne vi end ikke for Tiden at raade Gaaden og vadste Pletten af hendes Skjold, der vil vel engang findes Middel dertil. Nu mægte vi Intet og maae lade den Steen ligge. Dog, Din Søster, Gud signe hende! hende agter jeg, vil Gud, snarest at bjerge og vil hun, som jeg, da skal hun inden føie Tid drage herind som Huusfrue."

"Da vil Verdens og Standens Ringeagt falde paa Dig, Folmer!" sagde Knud; "gode Mænd og Kvinder ville ride Kjellinghøl forbi, og Din Hal vil vorde tom."

"Ikke gode Kaar de," svarede Folmer, "men vi faae bære dem! Lykken, hun vil da være min daglige og bestandige Gjest; ikke vil jeg have nødig da at see ud efter hende, om hun skulde komme ridende ad Landeveien. Ingenfinde, Knud, kan min Hal vorde tom, sidder Margaret Mogensdatter for Bordenden! Hun skal faae samme Sind, som jeg, der tænker, at med en frelst Samvittighed, da er det mig ei en Klipping*) værd, hvad Verden dømmes."

"Desværre!" sagde Knud med et Suk, "hun haver nu et Sind, der er Dit ganske modsat."

"Vi ville snarest see ind til hende i Bisping," sagde Folmer, "og fornemme, om hun ei nu ledes ved de dumme Konner."

"Kaar, Folmer?"

"Jeg tænker den Dag i Morgen," svarede Folmer og svang sin Arm; "nu kan jeg uden Skade røre mig."

"Naa, Gud have Lov!" udbrød Knud og sprang op; "da gaaer jeg paa Stand i Stalden at see, om vore Heste have ingen løse Skoe." —

Den næste Morgen, en god Stund før Sol stod op, sad Folmer og Knud i Hallen og nød deres Døvre, god, varm Søbemaad, som Bobil selv havde indbaaret. Der fattedes dog heller ikke Sjul og Vildbrad, dertil Brød og Smør, og en stor Sølvkande med varm Lutens-

*) Slet Mønt, slagen i Krigstiden.

brant stod paa Bordet, som var dækket med en skjøn, frøndsjet Dug.

Uagtet Borgen i sin Stiil var plump og mere stærk og anseelig, end zirlig, at see til udenfra, thi den strev sig fra gammel Tid og var bygget for at give Beboerne Sikkerhed og ikke for at volde dem Dienslyst, saa var dog det Indre hyggeligt og Børelsernes Indretning forud for Datidens lidet udviklede Smag; Omgivelserne bare Præg af Borgherrens Dannelse og milde Sæder. Stjont vare Hallens Bægge beklædte med konstfærdigt udstaaret Egetræs Paneel, og Loftsbjælkerne vare ligesaa prydede med Træskærerarbejde, Slægtens Vaaben var deriblandt flere Steder anbragt, men uden pralende Farver. Mægtige Hjortetæpper vare opslaaede paa passende Steder, og under dem ophængte nogle af Folmers skjønneste og kostbareste Sværd, ordnede med Smag. Mellem disse Prydselser var der anbragt faste Armstager af fiint udhamret Jern. Binduesforbyhningerne vare paa Grund af Murenes Lykkelse rummelige Siddepladser og de smaa, i Blirammer indfattede, Ruder af ualmindelig godt og klart Glas.

Saaledes saae den Hal ud, der blot ventede paa Margaret, for ved hendes Nærværelse at vorde Folmer Knuds jorbiste Paradiis. Nu sad han der ganske alene, thi Knud havde Uro paa sig og var alt gaaet ned for at see til Hestene, at de bleve vel fødrede.

Da traadte gamle Bobil ind, og Folmer blev strax vaer, at hans Fostermoders ærlige Ansigt var lagt i saare alvorlige Folder, saa hun maatte have noget Særdeles paa Hjerte. Hans Fostermoder kaldtes hun med Kette; thi hans Forældre, Hans Pedersen og Anna, havde brugt den blandt den høie Adels temmelig almindelige Skik at sætte deres Børn, mens de vare i den spæde Alder, ud hos Slægtninge, som vilde antage sig dem, medens de selv færdedes frit ved Hove, eller paa Keiser mellem deres forskjellige Eiendomme. Kun af og til saae Folmer og hans Sødstende, Peder og Johanne, deres Forældre; men skjøndt disse viste Børnene megen Kjærlighed, mens de havde dem hos sig, saa blev Folmers Amme, Bobil, dog

den Moder, som vaagede over ham Nat og Dag og levede hans første Opdragelse. Ketsindig, forstandig og gudsfrygtig, som hun var, dertil ikke ilde oplært, uagtet hun var kommen af Bønder, havde hun haft den heldigste Indflydelse på ham, og han ærede hende endnu høit, om end hendes velmeente Formaninger og Raad nu og da trættede ham. Tidlig var hun bleven Enke og derefter barnløs, saa at hun ganske havde knyttet sit Hjerte til ham, og sørgelige Erfaringer i hendes Slægt havde ført Bobil, Opholdet i Sorø Klosterstole hendes Fosterføn til Overensstemmelse i et vigtigt Punkt — inderlig Kjærlighed til Luthers Lære og gløbende Had til Papismen.

Bobil gik ikke lige til Maalet, men hendes Herre lod sig ikke vilbeede af hendes venlige Forespørgsler til hans Befindende og den Glæde, hun udtalte over hans voksende Madlyst. Han svarede kun kortelig derpaa, for at hun snart kunde komme til Sagen og ikke ved altfor stor Videløstighed forhale Afreisen. Han skjentebe et Bæger fuldt med Luttenbrant, kredentsede det og rakte hende det, for at hun kunde drikke til Afsted med ham. Hun tog Plads i ærbødig Afstand fra ham, da hun havde nippet til Bægeret, og ved de gode Dnster, hun derefter udtalte for hans forestaaende Reise, fik hendes Hjerte endelig Luft.

„Nødagtige Sager maa det være,“ sagde hun med et Sul, „som driver Dig af Gaarde med en ikke fuldelig helbredet Arm. Tag mig ikke til Misthulle min Søn, at jeg spørger: er det Sanden, at det Ridt gjelder Bisping Kloster?“

„See!“ udbød Folmer, „er det alt kundbart, at jeg rider til Bisping? Da maa Knud Mogensen have sladdret.“

„Ikke var det forhen Din Bane, Folmer, at dølgge, hvor Du drog hen,“ sagde Bobil; „jeg følte da Uro og spurgte Knud Mogensen derom.“

„Knud Isi ikke,“ svarede Folmer med Rynker i sin Pande; dog strax derpaa smilede han og tilføiede: „jeg rider til Bisping at gjeffe de Nonner og høre en Messe.“

„Du gantes nu med mig, Folmer!“ sagde Bobil, hvis ærlige, rynkede Ansigt snarere viste Tilbøielighed til at græde, end til at lee. „Jeg faaer sige det, om Du end vredes — en ung Jomfru, som fjæler sig i Klofret, Knud Mogensens Søster, hun lofter og drager Dig did.“

Da Folmer taus stirrede ned i sit Bæger, foer Bobil fort, heelt bevæget, og ibet hun tørrede sine Dine med Fligen af sit Hovedklæde:

„En ufri og ringe Kvinde er jeg; meen ikke, at jeg det forglemmer! Sidst vilde jeg uspurgt give fri, ædelig Mand som Dig Raad i sliq Sag, var der Andre til den Gjerning. Dog nu, da Fader og Moder ere døde og Frænder langt herfra, hvo skulde da give Dig Raad, om ikke Bobil Hansdatter? Du sandt Næring og Hvile ved min Barm, da du var spæd, og længe vare mine Arme Din Bugge. Dag og Nat har jeg bedet for Dig, at Du maatte fange god Lykke i dette Liv, Salighed i det andet, naar Din Sjæl farer herfra. Dog det, Du nu har fore, vil plat gjøre til Intet baade Dele, Din Lykke her, Din Frelse hisset.“

„Du lægge det ud for mig, Bobil,“ sagde Folmer og breiede det tomme Bæger hastigt mellem Fingrene, „paa hvad Viis saa ræddelige Ulykker kunne deraf komme, at jeg rider med Knud til Bisping at spørge til hans Søster?“

„Ikke snige Du Dig saa derfra!“ udbrød Bobil og søgte Folmers Blik; „det er ganste, som da Du var Barm, og Du vilde følge Dit eget Sind og tillukkede Dit Hjerte. Du mente Dig selv at være den Klogeste; ak, Folmer, da gjaldt det kun Uebler og Nødder til at give Mavebee, nu gjelder det unge Jomfruer, der ville fordærve baade Legeme og Sjæl; thi det vide Du, at saa gaaer Talen i Borgestuen blandt Dine Svende: nu agter Folmer Hansen at hente sig en ung Nonne og leve med hende i Fryd og Sammen!“

„Den Svend, der siger saa,“ udbrød Folmer i stor Harm, „og jeg finder ham, han skal vises af Gaarde og Slaaes med Dagdøren. Ingenfinde, Bobil, stod min Hu

til Sligt; ved Jesum Christum, Du skal ikke leve den Dag og see mig give Forargelse ved sligt syndigt Levnet."

"Nu," svarede Bobil med et tvivlende Blik, "og jeg har meent Dig at være for god til Sligt; da løi Svendene, og Du har atter slaaet den Jomfru af Tankerne?"

"Det maa vel være saa," sagde Folmer, "at Du ikke kan glædes derved, Bobil, at jeg agter at begive mig i den hellige Ægteffabs Stat, og at Nøglerne da maa flyttes fra Dit Belte til min Husstrues."

"Gud naade!" udbrød Bobil og slog Hænderne sammen; "mener Du mig at være slig raabelysten og gridff Kvind? En frydefuld Dag den, da jeg maatte faae see en god, ædelig Husfru ved Din Side i denne Hal! Dog, dertil kan umuligen Slegfreddatteren fra Tjele være ubseet. Alde vilde det sømme sig for en af de stolte Ruder at føre slig vanbyrdig Brud til sit Huus. Hvad monne Peter dertil vil sige, hvad Johanne og hendes Huusbond?"

"Det er mig lige godt og eens, hvad de sige!" sagde Folmer med et funklende Blik; "ja, var end Fader og Moder i Live og oven Jorden, ikke vilde jeg høre dem i den Sag; thi det skal Du vide, at den faste Tro har jeg, at Margrethe Mogensdatter er sine Forældres rette, ægtefødte Datter, og at de selv vare rette Ægtefolk. Stor Uret er steet, da Erik Stram tog Tjele, derom føler jeg mig forbisfet, evner jeg end ikke nu at udrede det Rænkespil."

"Billig og gjerne", sagde Bobil, "tænker og troer man det, man snuffer skulde være saa. Den Jomfru har vel selver stultet Eder de Blaar i Dinene."

"Langt fra det!" svarede Folmer. "Deraf skjønte Du hendes Ædelsind, at selv tænker hun det Ringeste om sig og sine Raar, og ikke kunde min egen Moder være mere søm over min Ære, end hun! Hun afflaaer plat at vorde min og agter at Klostergive sig — at forhindre dette er min Agt, og derfor rider jeg nu til Bisping."

Den Underretning forundrede Bobil i saa høi en Grad, at den for Diebliffet lukkede hendes Mund.

„Mindes Du hende, Bobil?“ spurgte Folmer og saae hen for sig med et brømmende Blik. „Dog, hun var ifkun Barn, da hun for nogle Aar siden gjæstede os her; saae Du dog nogen Tid mere fagert Barn?“

Bobil svarede kun ved at ryste paa Hovedet.

„Men nu skulde Du hende see,“ vebblev Folmer med Ild i sit Blik, „nu da hun er en fuldvoksen Mø! Ingen Abild har en finere Løb, ingen Edelsteen funkler, som hendes Dine; de kunde see blidere, end en Dues og dog lyne som en Orns. Hendes Haar er bruunt som en Rød i Høst og mere blødt, end Silke; hun er fuld om sin Barm og smækker om sin Midie; hendes Gang er som Hindens Løb gennem Skoven, og hendes Stemme lyder sødt som Droskens Sang.“

„H, Gud naade,“ udbrød Bobil forfærdet, „hun maa være et Troldbarn, som har forgjort Dig!“

Da loe Folmer, og Hallen gav Gjenlyd af hans klare Latter.

„Nei, Bobil, nei!“ sagde han saa, „hun er from som en Guds Engel, men hilbet i Bildfarelse. De Nonner i Bisping og de Munte, de ere Troldene, som have slaaet Ring om hende, og hendes Skriftefader, Sortebroder Bigand, er Djævelens Apostel og Helvedes Udsending. Jeg vil bryde den Tryllering og rive hendes Sjæl af Papisternes Klør!“

„Ja, gjorde Du saa for Guds Skyld“, svarede Bobil, „da vilde det være en priselig Gjerning; men det indbilbe Du Dig ikke! Kjøbets Lyst, ikke hellig Nidkjerhed, driver Dig nu til Bisping. Tænkelig er den Jomfru bedre, end jeg saae hende an for. Du lade hende da med Fred! Bedre dog at være en ærlig Nonne, end rettroende Mandes Frillekone. Du høre mig, mens det er Tid, at Du ikke for silde skal sande, at hvo ikke Raad vil have for godt Kjøb, han skal kjøbe siden Anger dyre!“

„Angre vilde det mig til min Dødedag,“ svarede Folmer og reiste sig brat, „svigtede jeg min Hjertenskjær nu, da hun raver i Mørke og ifkun haver paa den vide Jord een fuldtro Ven, og hans Navn er Folmer Hansen.“

Du skal engang, det haaber og troer jeg, tilstaae, at i den Sag er Herren med mig, og at jeg ikke byggede min Lykkes Huus paa Sand! Saa skal Du, vil Gud, leve den Dag, da Du faaer høre Vindebroen dønnne, naar jeg rider herind med min væene Biv, mens Brudeblussene skinne fra Boldene og funkle i Gudenaars Bænde!" —

Da Solens første Straaler tittede over Hjerminde Skovaas, blev Vindebroen nebladt, Portgjemmeren stødte i sit Horn, og Skoven gav Gjenlyd, mens Folmer og Knud med deres Svende red ud fra Borgen og satte Raafen mod Syd.

Niende Kapitel.

Ved Talegitteret.

Det var en kold stormfuld Maadag tidlig om Morgen. Nonnerne vare forsamlende i Bisping Klosterkirke til Primen, eller Morgenbønnen, som holdtes Klokken sex. Vigand havde af sit Breviarium læst Bønnen og kortelig erindret Søstrene om den Helgen, hvis Mindebad det var, Kirkefaderen Gregorius af Nazianz. Nu lød derefter Nonnernes Sang, medens Kirkevinduernes Ruder klirrede for Stormens Slag.

En fuld, klar Stemme anførte Sangen og løftede den over det eensformige, udtryksløse Tonefald, den saa ofte til Daglig vilde antage. De gamle Sløve, Nonner følte sjældent noget ved det, de sang. Nar ud og Nar ind, Time efter Time, ved blot ydre Trang tvungne til at beskjende og tilbede med Læberne, vare de forlængst blevne trætte og henfaldne i aandelig Død. Smaalige Tankter fore dem gjennem Hovedet, medens de sang Mariae Lovsang; de længtes blot efter at faae Ende paa Gudstjenesten, for at komme til Bords i Refectoriet og lange til Brødfadet.

Dog forundrede et Par af dem sig over den Andagt og Underlighed, hvormed Forsangerinden, Somsruen fra Tjele, som de kaldte hende, fremjublede baade Ord og Toner. De erindredes derved om deres unge Dage, da de selv som Ungsøstre havde fornummet til det, der nu fik Margarets Hjerte til at svulme og fylde hendes Dine med Taarer. Den Yngste i Lauget, Søster Veronica, der siedse ved sin Munterhed og Uletterrettelighed paadrog sig Trettesættelser og Bodsstraffe, havde sit Blit fæstet paa Margaret, som stod lige overfor hende, yderst i Rækken, og Veronicas godmodige og endnu smukke Afsyn udtrykte Beundring og Medfølelse.

Som en Svane mellem Gjæs var Margaret at see til i denne Nonne-Floot. Den sneehvide Novicebragt skjulte nu hendes skønne Stabning, men hendes Holdning var ædel og fuld af Ynde, som før. Hun holdt Bønnebogen mellem de foldede Hænder, Hovedet var opløftet, og hun saae opad, idet hendes fine og ædle Profil viste sig under den hvide Hætte.

Kun lidet anede det hende, at hun blev iagttaget af profane Blikke; thi hvad var hendes Hjertensven nu Andet i hendes Dine, end et vanhelligt Bæsen? Bag Klosters Converser, eller Lægsbrødre og Lægsøstre, som knælende bivaaned Morgengudstjenesten, laae Knud og Folmer, den Sidste næsten skamfuld over, at han blandt Papister bøiede Knæ som en Afgudsdyrker. Dog forsvandt denne Følelse strax, da han havde faaet Die paa Margaret. Dyh Smerte og trykkende Angst greb ham, da han saae hende i den klosterlige Dragt, i hans Dine et Dødens Klædebon, og han blev hendes Afsyns Blegghed vaer. Hvor hendes Træl vare blevne skarpe og saa dette brændende Blit, der ufravendt stirrede opad, medens de klare Toner udgik fra hendes blege, fordem saa friske, Læber! Der var et Træl om hendes skønne Mund, der mødte ham heelt fremmed, fuldt af usigelig Beemod, eller som om hun var bleven meget ældre. Den kolde Sved stod Folmer paa Panden; thi Synet af Margaret midt i hendes Andagt viste ham klarere, end Ord, at Faren for at miste hende var langt større,

end han havde forestillet sig. Han henfaldt i Grublen over, hvorledes det var muligt, at hun kunde være kommen saa vidt, og om dette var den skumle Munks Værk alene, han som stod der ved Alterets Fod, med stinbelligt opad vendte Blikke, idet han med sin dybe, Røst ledfagede Konnernes Sang. Hør, hvor skjønt Slutningsstrofen toner gjennem Kirken:

O clemens, o pia, o dulcis Virgo Maria!*)

Endnu mange Aar derefter, naar Folmer minbedes sit Besøg i Bisping Kloster Sanct Gregorii Dag, gjenløb i hans Øren de bløde zittrende Toner af Margarets Stemme, mens hun sang dette: o clemens, o pia, o dulcis! Saa ømt bedende havde ingensinde før nogen menueffelig Røst forekommet ham at lyde; han følte sig reben med, glemte, at Jomfru Mariæ Gubdom ifkun er Menneffe-Paafund og vilde følge sin Elskedes Sjæl paa dens vildfarende vei, da Sangen forstummede, den sidste Gjenlyd døde hen under Kirkens Hvalvinger, og Converserne reiste sig for at gaae tilbage til Klofret.

Folmer sprang op, var i et Nu sig selv igjen og gik, ledfaget af Knud, dristigt op mod Chordøren. Den dybe Rødme paa Margarets Kinder og det funkende Blid fra Vigands mørke Dine viste, at Begge vare de blevne ham vaer. Flux traadte Vigand frem i Chordøren, udstrakte Haanden og sagde:

„Hvilken arg Kjætter djærver sig til at krænke Kirkens Fred og besmitte dette hellige Sted med sine ugudelige Fodtrin?“

„Læm Din Tunge, Munk!“ raabte Folmer og traadte op i Chordøren, idet Vigand veg tilbage. „Margaret!“ sagde han saa og vendte sig imod hende, „jeg begjærer en Samtale med Dig!“

Hun stod for ham med et blegt Ansyn, seende mod Gulvet, og idet hun knugede Bønnebogen mod sit Bryst. Den kjendte, kjære Stemme fik hendes Hjerte til at bankte, og det fortrolige: Dig! ramte hendes Øre med underlig

*) Du milde, Du fromme, Du søde Jomfru Maria!

Magt. Medens hun under Afskillelsen i det forløbne Aar stedse havde fjernet sig mere fra ham og reist en Muur mellem sit Hjerte og ham, var han i sin Tanke stedse kommen hende nærmere, og nu stod han der, aabentbart til Ginds at bruge hele sin Magt og gjøre sine Krav gjeldende, en Fristen, der vilde lokke hende fra det hellige Asyl ud i den syndige, urolige Verden.

„Jesus, Jomfru Maria!“ løb det ned ad Nonnernes Række, nogle af dem sloge Kors for sig, og inden Margaret var i Stand til at give Svar, traadte Abbedisse Marine frem og stillede sin svære Stikkelse foran hende, som om hun vilde værgе hende for Besmittelse.

„Bed Guds hellige Moder, hvis Navn vi nys lovpriste,“ sagde Abbedissen, idet hendes fylbige Ansyn blussede af Brede, „ingenstunde saae jeg større Formastelighed, end denne! At træde op for Guds hellige Alter og kalde en dybdig Klosterjomfru ud til et Elskovsmøde — Folmer Hansen! skal ei Kirkens Forbandelse ramme Eder, da fjerne I Eder paa Stand!“

„Nu, ærværdige Moder!“ svarede Folmer koldfindigt, „stod det til Eder og Eders Lige, forlængst vilde jeg være overgivet i Djævelens Bold. Dog maae I vide, at end er min Haand ikke visnet, mit Hjerte er friskt, og min Sjæl lover Gud!“

„Hør, hvilkе frælle, formastelige Ord!“ udbrød Vigand og slog Kors for sig, og Nonnerne gjorde ligesaa.

„Jeg valgte Timen og Maaden med velberaad Du,“ vedblev Folmer, uden at agte paa Vigand, „vidende, at var jeg kommen bedende og havde banket paa Portlaagen, da vilde I ladet den smækte i for min Næse, og det vilde da kostet mine Svende Umage at slaae den ind. Nu fare vi helst med Lempe! Jeg er af den Formening, at Jomfru Margrethe Mogensdatter ikke har indgivet sig som Søster i dette Kloster hidindtil, og at det staaer hende frit for at gaae og komme, som hende selv lystet. I lade nu Jomfruen selv tale og give Svar, om hun forunder mig den Samtale, jeg begjærer! Margaret, Du nævne mig Tid og Sted! Du vil tænkelig ikke negte mig nogle Die-

bliffes Samtale i Genrum? derefter skal jeg drage bort, som jeg kom, med Fred."

Konnerne havde imidlertid slaaet Krebs om Margaret, og Bigand raabte til hende:

"Ingenfinde give Du den Kjætter Gehør! Heller ikke indbilde I Eder," vebblev han, idet han vendte sig mod Folmer, "at vi ere uden Forsvar i dette Kloster. Vi have haandfaste Karle, der ret strax skulle kaste Eder ud, gaaer I ikke villigt."

"Blæse med Eders haandfaste Karle!" raabte Knud; "Stegevendere og Koffebrenge, med dem kan I kysse Børn. Nu tie I kvær og lade min Søster tale!"

Abbedisfe Marine begyndte at føle Frygt; thi hun formodebe, at Folmer Knud ikke vilde vovet sig hid uden mandstærkt Følge af væbnede Svende, mod hvilke Klosters Lægbrødre og Tyendekarle visseelig ikke vilde kunne tage det op. Hun brød da den Krebs, Konnerne havde slaaet om Margaret, førte hende frem og sagde:

"Vi høre da nu Jomfruen selv! Er Du til Sind, min Datter, at opfylde Folmer Hansens Begjæring?"

"Ja!" svarede Margaret med et blegt Ansyn, men med fuldkommen Fatning og rolig Stemme. "I gaae nu lige til Forhallen, Folmer Hansen! I vil strax finde mig der ved Talegitteret!"

"Saa være det!" sagde Abbedisfen, "og saa er det sømmeligt og ret." —

Konnerne forlobe nu Kirken, og Margaret gik midt iblandt dem uden at see tilbage; men Folmer fulgte hende med Dinene, indtil den sidste Flig af hendes hvide Klædning var forsvunden bag Alteret. Saa gik han med Knud, der sagde:

"Gaa nu, Folmer, og gjør det kort! Jeg vil begive mig udenfor og blive ved Svendene."

"Ikke vil Du have Din Søster i Tale," spurgte Folmer, "og ikke kysse Din Moders Haand? Jeg blev hende ikke vaer i Kirken."

"Paa ingen Viis!" svarede Knud mørkt. "De ere nu Intet for mig, forgjorte baade! Og vil Du, Folmer,

drage herfra med usorrettet Sag; det læste jeg i Margarets Dine; hun er fastere, end Du tænker."

"Nu, derfor raader Gud Herren!" svarede Folmer og begav sig til Talestuen, en lille, hvælvet Forhal, afdeelt ved et Træ-Stillerum. Strax efter hans Indtrædelse aabnede sig en Skodde, og bag et Jerutraads-gitter viste sig Margarets hvidklæbte Stikkelse og blege Afsyn.

Folmer følte sig greben af dyb Sindsbevægelse, da han nu var den elskede Stikkelse saa nær og dog adskilt fra den. Dog, om Gitteret end havde været borte, han vilde ikke rørt Hligen af hendes Kjortel, en saadan jomfruelig Sjælsreenhed og Uafhængighed thronede paa hendes Pande, og saa blid en Fromhed udstraalede nu hendes Blik. Han stirrede paa hende stum og med synkende Mod, indtil hun talte. En flygtig Rødme paa hendes Afsyn og hendes Stemmes Usikkerhed røbede, at saa koldt og roligt, som Folmer havde frygtet og hun selv maaskee ønskede det, var hendes Hjerte dog ikke.

"J nytte nu Tiden, Folmer," sagde hendes blide Røst; "for sidste Gang i dette Liv, bæres mig fore, staa vi nu Afsyn til Afsyn; vi tage da nu Afsted med hinanden!"

"Ikke saa!" svarede Folmer med fast Røst og et sunklende Blik. "For dyrebar er Du mig dertil, at jeg skulde slippe Dig saa let — nei, Margaret! til det Sidste vil jeg stride med de lede Munk og falske Nonner, hvis Du staaer til Dit Guds og Din Moders, kun seer Du ikke deres fule Hylteri, oprigtig som Du selv er i Din vildfarende Fromhed."

"Ikke tale Du saa ondt om disse Guds Hellige og mine Venner," svarede Margaret, idet hendes Dine skød Lyn, og hun blev sig selv mere lig, som hun forhen var. "Saa forstyrre Du ikke heller min Sjælsfred nu, da jeg, som er forlasket af Verden, her er henstøbt under Guds Moders Varetægt."

Folmer ønskede netop dette, at rolle hendes Sikkerhed; det sunklende Blik og det fortrolige Du glædede ham, og

han stred nu til at give hende Beretning om hans sidste Møde med hendes hedengangne Fader og lod hende vide, at det fulde Minde til deres Trolovelse var bleven givet af den Afsøde, forinden han gik bort. Folmer anførte selv Hr. Mogens's Ord og spurgte, om hun troede sin Fader til at give sin Datter bort til en god, ædelig Mand, havde hun kun været hans Slegfribarn? Dog, Margaret, som lyttede med spændt Opmærksomhed til Ordene, opdagede strax, at en udtrykkelig Anerkjendelse af hendes ægte Fødsel fattedes.

„Det være nu som det være vil!“ sagde hun, „ikke skal det lykkes Dig at rolle mit hellige Forfæt, som er at leve og døe som Jomfru og, inden et Aar er forløben, at vorde Herrens Brud. Dog siger jeg om det, Du har berettet, og om min Faders Ord til Dig — Gud naade hans Sjæl, som gav mig Liv! Der var ei Sandhed i hans Mund, og han talte ifkun saa for at tælles Dig. Dag og Nat bede vi for ham, og Kirken gjenlyder af de hellige Vigilier, som skulle frie hans Sjæl af Stjærtsildens Pine.“

„En svar Smerte for min Sjæl,“ sagde Folmer, „at høre Dig tale saa! og ikke blot af den Aarsag, at du røves mig fra og mit Livs Lykke plad tilintetgjøres; men for Din egen Sjælefreds Skyld. Mig ræddes, Margaret, ved at tænke paa den Stund, da Du bliver seende, da det Helligheds Skin, som nu daarer Dit Døe, vil blegne og falde af, og Du stuer Hylleriets Fjuelhed, saa og det kjædelige Sindelag, som i dette Kloster fjæler sig under Helligheds Rappe.“

„Folmer!“ sagde Margaret, „Du er en Rjætter og raaber, naar Du taler saa til mig, for døve Øren. Dog vide Du, at hidindtil saae jeg intet Ufikkeligt herinde i dette Kloster.“

„Da lover jeg Dig,“ udbrød Folmer i stor Harm, „at er Du først indklædt og kan ei mere slippe de Nonners Tag, Du vil saae Mere deraf at see, end Du ønsker! Dog, Margaret, vare end alle disse dumme, mædste Klosterføstre saa fyldte af den Helligaand, som de nu ere

fulde af Dorsthed og kjædelig Lyft, og flød end det rene Evangeliums Ord fra de vanvittige Munkes Læber, som nu blot fylde Dine Øren og Din Sjæl med Fabel og Løgn — det er tvært imod Guds vise Hensigt, at Menneskebørn saa spærres inde og oplæres dertil ved et afgubst Mummespil at foregjøgle sig et Helligheds Stin, hvilket deres Tanker, Ord, ja Gjerninger hver Dag gjøre til Løgn. Min Elskede! Du tro dog omsider Din sande Ven, som siger: ei Klostermure, ei Gitter, ei Røgelse hvad heller Sang og Klang lukker Djævelen ude — nei, for Sanden! han er derinde og har snarest størst Magt der, hvor han fjæler sig i Helligheds Kappe og, sletter for den verdslige Retsfærdigheds Arm, sniger sig til at udøve mangelen fort Daad. O, kunde jeg samle som i eet Billede blot en ringe Part af de Skjendselsgjerninger, som ere forøvede af Munke og Nonner, Du vilde ræddes og gaae herfra med mig i denne Stund!”

Som Folmer sagde dette, hørtes en svag Larm, og Margaret foer sammen; men Folmer bemærkede det ikke. Hans indtrængende Ord, som vidnede baade om hans faste Overbeviisning og hans uroffelige Hengivenhed for hende, Stemninger hos hende selv, som nu vare undertrykkede, men Folmers Ord atter kaldte til Live, sammensvare sig imod hendes papistiske Tro og gjorde hende et Dieblit vallende. Uden den Lyd, som bragte hende til Besindelse, vilde hendes Svar vistnok faldet noget anderledes ud; nu viste det, at hun atter havde tillukket sit Hjerte, og at hun end ikke vilde afgive nogen Tilstaelse om de Anfægtelser og indre Kampe, hun havde gennemgaaet.

„Du tro ikke,“ sagde hun, „paa onde og kjætterste Menneskers Bagvaskelser, som gjøre de stakkels Klosterbrødre og Klostersøstre svarligen Uret! Saa er det nu fat med mig, at gode Forsætter og hellige Tanker her i denne Helligheds Bolig falde over mig, og stedse kommer jeg Guds og hans Helliges Samfund nærmere. Jeg har min snevre Celle kjær, Folmer! I den er Fred, og al Verdens Forsængelighed og Uro er der lukket ude.“

„Feighed det,“ tog Folmer atter til Orde, og hans Stemmes Klang røbede hans stigende Utaalmødighed, „saa at slye fra Verden og al Gjerning i den! Jammerligt det, at tiltrænge Mure og Slaaer, i den Tro derved at bevare sin Dyd og holde gode Forsætter oppe! Uerfuldt og skjønt derimod at leve i Verden og dog have sin Herre og Frelser i sit Hjerte, stride den gode Strid ved hans naaderige Bistand og alt imens virke for dem, man elsker og vorde sin Næste og sit Fødeland til Gavn. Dog — hvi skulde jeg spille flere Ord nu? Du skal igjennem det Mørke, Herren gibe Dig en lykkelig Udgang derafra og Frelse tilsidst! Inden Aaret er omme, Margaret, kan meget skee — ja tænkelig det Kloster, hvori Du nu lever, med de andre vorde neblagt.“

„Broder Ambrosius af Om,“ svarede Margaret ivrigt, „siger, at hvad end den ubvalgte, fjætteste Konning agter at gjøre, ingenfinde vil han bjærve sig til at røre de Herreklostre.“

„Broder Ambrosius!“ udbrød Folmer og saae op; „har han nogen Deel i denne Din Beslutning at tage Sløret, Margaret?“

„Ja,“ svarede Margaret og saae hen for sig med et sværmerist Blik; „er og han i Dine Dine en Skalk og Løgner?“

„Nu, Gud have Lov!“ sagde Folmer, „det er mig da forundt at tænke lidet bedre, Margaret, om Dig og begribe Din Forblindelse — enddog, Gud bedre! min Uro ikke derved vorder ringere, naar jeg tænker paa Enden. Dog, Broder Ambrosius er en retskaffens Dannemand, enddog han maa kaldes en forstokket Papiist. Jeg tænkte, Gud forlade mig det! at Sortebroder Vigand, den arge Skalk, sort foruden og sort forinden, og ifkun han, havde evnet at lokke Dig i de Konners Garn. Dette skal være mit sidste Ord til Dig for denne Sinde, Margaret — vogt Dig for ham! eller ved min Sjæls forventede Salighed, mig frygter saare, den Dag maa komme, da Du bitert vil angre, at Du satte Din Lid til den argeste Hyllet, der nogen Tid stal i en Rutte!“

Da hørtes atter den samme Larm, men stærkere. Folmer studsede, Margaret saae sig forkræftet om. Hun vidste, at der var et Lydhul, gjennem hvilket Abbedisøsen, og hvem hun dertil bemyndigede, kunde høre, hvad der blev sagt i Talestuen; men det var blevet hende strengeligt paalagt ingensinde at røbe det for nogen Lægmand. Nu sagde hun dog med dæmpet Røst:

„Du raabe ikke saa høit, Folmer! Hvad om Noget hørte det, Du der sagde!“

„Ja!“ udbrod Folmer med hævet Røst, „at jeg kunde tænke, Noget gif ærligt til i denne Falskhedens Hule! Na, Gud have Lov, skulde den Sortkappe, jeg nævne, have luret og faaet høre sin egen Stam!“

Deri tog han ikke feil; thi baade Vigand og Abbedisøsen havde været ved Lydhullet, og Larmen var opstaaet derved, at Vigand, fuld af Forbittrelse, vilde styrte ind og afbryde Sammentkomsten, hvorimod Abbedisøsen holdt ham tilbage, da det forekom hende, at Folmers kjætteriske Tale ikkun gav dem Vaaben i Hænde imod ham, og Margaret desuden, som det lod, klarede vel for sig.

Nu peb en Dør paa sine Hængsler, Margaret tilkastede Folmer et smerteligt Blik og forsvandt, hvorefter Abbedisøse Marines grove og fylbdige Ansigt vredeblussende viste sig ved Talegitteret.

„I have Tal, Folmer Hansen!“ sagde hun spydigt, „for alle de skjønne og høviffe Ting, I haver sagt om Søstrene i Bisping, Broder Vigand og alle andre hellige Brødre og Søstre! Ved Guds hellige Moder og Sancte Benedict! for sliq ugudelig Vandskrop, som Eder, oplades ingensinde tiere Talegitterets Skobde, derpaa kan I forlade Eder! og skulde I nogen Tid atter liste Eder herind som en Lyp, vore Svendes Knipler skulle da dansse paa Eders kjætteriske Ryg, saa I skal mindes, I haver været i Bisping!“

„I forsøge det helst strax!“ sagde Folmer. „See, her er et Glughul — et Stød i min Pibe, og mine

Svende ville komme over Eder, som Filistrene over Jøderne."

"J vil ikke vove," sagde Abbedisfen med dirrende Røst, "at krænke Klosters Fred."

"For denne Sinds A. Svarede Folmer, "skal J slippe med Skrækken. Dog vide J, at jeg kommer visse- lig igjen, før eller siden, det være sig nu som Thy eller Røver!"

Dermed gik han, og haarbt slog han Dørene i efter sig, indtil han var i det Frie, hvorpaa han flux steg til Fæst og red bort med Knud og sine Svende. Knud skjønnede af hans Tausked og mørke Mine, hvad Udfald hans Samtale med Margaret havde faaet. Fra nu af fik han ingen Foranledning til at prise Folmers gode Lune, og det blev ham, der maatte holde sin Bensk Mod opret.

Men Margaret var fra Talestuen ilet til sin Celle; der kastede hun sig paa Løsbænken og græd krampagtigt og længe. Mens hun stod Afsyn til Afsyn med Folmer, havde hans Tale forarget hende, og Svarene havde været paa rede Haand; Bevidstheden om hendes Skriftefaders og Abbedisfens Nærværelse ved Lydhullet havde, da hun mærkede det, gjort hende fast, naar hun blev vakkende; men nu, da hun var alene og Folmer borte, bukkede hun for et Dieblit ganste under. En heftig Længsel efter at see ham greb hendes Hjerte, og hans Abvarsler, om hvilke hun havde ladet haant, fik en Vægt og en Sandhed, som fyldte hendes Sjæl med Angst.

Dog, hvad var dette Andet, end en Anfægtelse, Djævelen havde paaført hende? Hun tænkte sig Fader Ambrosius nærværende og lyttende til hendes Beretning om dette Møde; hun hørte i Anden hans Svar, saae Rynkerne i hans ærværdige Pande og sølte hans misbilligende og betynde Blid hvile paa sig, idet han ynkede hendes Svaghed og Ubefæstethed i Troen, og hun bluedes i sit Hjerte.

Hun sprang op, blottede sine hvide Skuldre, greb Svæben, som hang paa Væggen under Crucifixet og til-

delte sig selv tolv Slag. Hendes unge Arm var kraftig, og hendes brændende Selvhad lod den svinge Svøben saa eftertryffeligt, at da den sidste Gang havde ramt hendes fine Hud, vare Snorene blodige.

Med et Smil hang hun atter Svøben hen, dækkede sin blodige Skulder med den grove Særk og Kjørtelen og knælede derefter ned paa Gulvfliserne, idet hun greb sin Rosenkrands og begyndte at bede den hele Cyklus af Bønner, som Rosenkrandsens Opfinder, den hellige Dominicus, havde anordnet.

Hvor ofte havde ikke Vigand fortalt hende om denne hans Klosterordens Stifter og om Rosenkrandsfesten, ved hvilken Sortebrødrene den første Søndag i October mindedes den grusomste aandelige Tortur, som nogensinde er opfundet. Vilde Frelseren ikke, havde han end vandret paa Jorden og var traadt ind til Margaret, huledees over hende, som underkastede sig det tyranniske Menneftesbud at gennemgaae i Tanken hele hans Levnetsløb, indbeelt i fem glædelige, fem sørgelige og fem glørværdige Hemmeligheder og alt imens opremse 150 Bønner eller rettere Fadervor, Ave Mariae og Gre være saa mange Gange, indtil hiint frygtelige Tal blev naaet? Vigand havde kaldet disse Bønner aandelige Smaasøiler, der dannede et herligt Guds Tempel, men mon Margaret ikke allerede havde erfaret, at de snarere, saaledes anvendte, vare at ligne ved Gravstene, der betegne hendes andægtige Tankers Død, og som gjorde hendes Sjæl til en Kirkegaard? Han havde lignet Rosenkrandsbønnen ved en Rosenkrone, ved hvilken de Troende gjøre Jomfru Maria en Foræring; var den ikke snarere at ligne ved et Torturredstab, hvis Anvendelse maa drive en Menneftesjæl til Vanvid?

Det lykkes hende kun at komme igjennem den glædefulde Rosenkrands og de første halvtredstindstyve Bønner; da sank hun afmægtig om paa Steengulvet og vidste af Intet, før hun vaagne, liggende paa sin Løibænk. Hun følte en velgjørende Svalhed paa sit Hoved og saae Søster Barbara staae hos med et vaadt Klæde. Hun hørte den tykke, godmodige Kvinde snart trøste,

snart skjende, fordi hun havde været sig selv saa haard, indtil hun fornam, at Kræfterne og Bevidstheden ganske vare vendte tilbage, reiste sig og begjærede at være alene.

Dog, da Barbara, ingensunde misforsniet over at befries for Sygepleiens trættende Gjerning, fjernede sig, traadte Bigand ind ad Cellens Dør. For første Gang i lang Tid følte Margaret sig greben af Uro og Modvillie ved at see ham. Hun sank atter ned paa Løibænken, og en hende selv uforklarlig Gysen gjennemløb hende, da han traadte hen til hende, lagde sin Haand paa hendes Hoved og sagde:

„Guds Moder seer til Dig fra sin himmelske Throne og lønner Dig med sit kjærlige og guddommelige Bifalds-smil. Det ganske Kloster gjenlyder af Din Roes, og Søster Marine har fremstillet Dig som et glørværdigt Exempel for de hellige Kvinder, hvis Lige, nei, hvis Forbillede Du om søie Tid skal vorde. Lever Du, min Datter og udviser fremdeles sliq Ridkjærhed, visselig vil Du ende som Abbedisse og dette Klosters høit ærede Forstanderske!“

Hvor forunderligt, Margaret følte ikke mindste Glæde ved at høre en Lovtale, som for ikke længe siden vilde bragt hende til at rødme af Stolthed! Hun harmedes over sit eget Hjertes Gjenstridighed og stred fortvivlet imod, men alt mens Bigand talte, hørte hun i Anden Folmers Røst, som sagde: han er en arg Skalk, sort foruden og sort forinden — vogt Dig for ham! Hun slog Bigands Haand uærbødig bort, reiste sig og sagde med et Blik, hvis Kulde krænkede ham dybt:

„J forvirre mig ikke ved sliq Smigertale! Guds hellige Moder!“ udbrød hun og sank atter ned paa Løibænken, „Du forbarme Dig over mig og sende mig Klarhed og Fred!“

Dette Udbrud formilbede atter Bigand, han tog Plads ved hendes Side og sagde:

„Du tilgive mig, Margaret, at jeg i min Glæde over Din hellige Ridkjærhed forglemte den haarde Bod,

Du nys har paalagt Dig selv og de Livelsler, den paaførte Dig. Du vise en anden Gang lidt mere Staaansel mod Dig selv og spare Dit Legeme!"

"Give Gud!" sagde Margaret, "min Sjæl var saa larst som mit Legeme!"

"Sandt nok," foer Bigand fort, "en svar Anfegtelse er idag kommen til Dig, en Kjetters Aande har forgiftet Luften for Dig, og hans ugubelige Ord have ængstet Din Sjæl; dog, nu er denne onde Aand veget bort og for de syndige Tanter, der muligt har rørt sig i Din Sjæl, har Du gjort fuldelig Bod."

"Syndige Tanter?" spurgte Margaret med blussende Kinder, "hvad er Eders Mening med den Tale?"

"Nu, Margaret," sagde Bigand med et stummelt Smil, "Du indbilde Dig ikke, at Dit Hjerte skulde være en lukket Bog for mig, hvis skjønne Kalb det har været at vejlede Dig fra Dit tiende Aar og indtil denne Dag. Du har elsket denne Kjetter, jeg har vidst det og tiet dertil, haabende, at denne syndige Flamme vilde slukkes af sig selv. Dog, nu er Dieblirket kommet, da Tausshed maatte paaføre mig Besskyldning for utilstedelig Efterladenhed. Du høre nu mine Tanter om Dine Villkaar, og hvad Du bør gjøre. — Du bør aflægge et heiligt Løfte til Guds Moder, ingenfinde tiere at give den Båndskrop, om hvem vi tale, Gehør. Du bør udrive ham af Dit Hjerte, helst forglemme ham, men evner Du ikke det, da bør Du hade ham som en Frister, ja, som den Onde selv!"

Margaret sad døddleg og saae ned for sig, idet hun knugede sine foldede Hænder mod sit Bryst.

"Dog," spøiede han til i en mildere Tone, "jeg bør betænke Din Ungdom, og at Du er en Kvinde. Dit sømme Hjerte vil end spille Dig mangt et Puds — da lukke Du det ikke til og ikke stole Du paa egen Kraft! Lad mig, naar Anfegtelserne komme, høre Dine Sukke og fortro til mig Dine hemmeligste Tanter! Ikke vil jeg vredees over det, jeg da saarer at høre, det være nok saa syndigt. Viss mig fuld Tillid, og Du skal sande, at

jeg ingenlunde er haardhjertet, eller at jeg ikke skulde kunne fatte en ung Jomfrues Hjertesul. Dyrebær er mig Du, hvis Sjæl jeg har fostret og for hvis Vel jeg har bedet Dag og Nat nu i syv samfulde Aar."

Som han sagde dette, lagde han sin Arm fortroligt paa hendes Skulder; men hun rev den bort, sprang op og stod for ham, dødbleg og med et lynende Blik. Hun løstede Haanden og pegede paa Cellens Dør, som om hun vilde byde ham at gaae; men der kom intet Ord over hendes Læber. Han blev siddende og stirrede paa hende med et brændende Blik. Da tral hun Hætten over sit Hoved, saae sty til ham og flygtede ud af Cellen.

Dog, hvad hjalp her Flugt? Hun tyede til sin Moder, græd ved hendes Bryst og forvirrede hende ved vild, uforstaaelig Tale. Abbedissen blev hidtaldt, men da blev Margaret stum, og hun fik Hunsraad og Anviisning paa Lægemidler, i Stedet for Trøst. Søster Marine havde før seet Ungsøstre rase saa, det var stedse brevet over, og kort Tid efter havde de spøget og leet trods den Muntreste. Tænkelig var Cellens Ensomhed den kjære, unge Jomfru end for sørgelig; hun havde taget det for hidstigt med sine Bødsøvelser? Nu, derfor var der Raad, thi hun kunde jo atter flytte ind til sin Moder, indtil hun var bleven karst.

Dette Raad fulgte Margaret usfortøvet og sølte stor Lise og Beroligelse derved. Hun havde i nogen Tid næsten vraget sin blide og aandsvage Moders Selskab; nu gav den barnlige Fred, der var i Genetes Nærhed, hendes Hjerte Husvælske, og de levede nogen Tid sammen, mere som om de atter vare i Genetes Kammer paa Tjele, end i Kloster. I al den Tid holdt Bigand sig fra dem, foretog nogle Dage efter Folmers Besøg i Klofret en Reise paa et Par Uger, men vendte saa atter tilbage. —

Da kom Broder Ambrosius en Dag til Bisping og blev indbladt til Genete og Margaret. Han blev strax vaer den store Forandring, der var foregaaet med hans Yndling. Hun saae langt friskere og mere rundkindet ud, end da han sidst havde seet hende, men hun var i sit

Bøsen kjendelig forlegen og lidet tilbøielig til gudelige Samtaler. En Samtale med Abbedissen underrettede den værdige Klosterbroder om Folmer Ruds Besøg, og han fik saa vrang en Forestilling, som muligt, om Aarsagen til den Slaphed i Andagt, der siden den Dag havde viist sig hos Margaret. Han opsøgte Bigand, og den Forklaring, han der fik, vilblevte ham end mere, og saaledes forberedet fik han til, inden sin Dørtgang, at give Margaret en alvorlig Formaning.

Stor blev hans Forundring og Sjarme, da han langt fra at finde hende ydmyg og angerfuld, mødte Fasthed og Modsigelse. Margaret aabnede sit Hjerte, om ikke ganske, saa dog mere for ham, end for nogen Anden, og den gode Broder Ambrosius fornam, at uagtet hun ikke var bleven en Kjætterste, saa var dog hendes Iver for at tage Sløret og vinde Helligheds Krone i Klostret mærkeligt aftagen. Da han trængte haardere ind paa hende, fik han at vide, at hun havde tabt Tilliden til sin Skriftefader, og at hun siden den Kjætterste Folmer Hansens Besøg ikke havde tilladt Bigand at nærme sig hende. Nu, her var Noget for Broder Ambrosius at udrette, og han gik dertil med en Blinds hele Oprigtighed og Iver. Saa dyb var Margarets Uerfrygt for ham og saa stor hans Magt over hende, at hans Gjærning lykkedes over Forventning. Margaret begyndte desuden at føle Lede ved sit tomme, uvirkelige Liv, og den gamle Midkjærhed begyndte at vaagne i hendes Sjæl. Var Folmer kommen igjen som en Tyv eller Røver i hendes Vanmagts Tid, han vilde maasse ikke, som forrige Gang, draget bytteløs og fortvivlet derfra.

Nu varede det derimod ikke længe, inden Andagtenes Lidenskab atter fyldte hendes vansmægtende Hjerte. Hun bad og sang og fastede mere ivrigt, end nogensinde før, kun brugte hun ikke mere Svøben. Bigand nærmede sig hende kun med den største Uerbødighed, og hun syntes at spore Anger hos ham. Burde hun for et Dieblis Svagheds Skyld vedvarende hade en Mand, til hvem hun mente at være i stor Taknemmelighedsgjæld? Maaaskee havde hun fuldstændig gjort ham uret, ja, sikkert, det

havde hun! Vilde hun fattet Mistillid til ham, eller tvivlet om hans Oprigtighed og hans rene Hensigter, hvis Folmer ikke havde saaet Mistro og Angst i hendes Hjerte? Bisfelig ikke!

Det endte da med, at hun bluedes over sig selv, afbad i en brændende Bøn til Guds Moder sin syndige Svagbed og den Lunkenhed, der havde spildt en heel Maaned af hendes Forberedelsestid. Da Skoven var fuldt udsprungen, og Folmer Rud sad mistrøstig paa sin Borg og lytete til Sjøgens spottende Toner, da sluttebe Margaret atter ind i sin Celle, mere død i sit Hjerte for Kjærlighed og Livets Lyst, end nogensinde før. Hun aflagde for Guds Moders Alter et helligt Løfte, at Intet mere skulde rolle hendes Tro og at, om saa Djævelen selv antog en Engels Skikkelse for at friste hende til Fra-fald, hun vilde staae imod og vise sig trofast.

Anden Bog.

Første Kapitel.

Nye Raad.

Et Aar er henrunden, og Stærfsommer-Solen kaster atter sin Glans over Danmarks grønne Skove, blinkende Søer og blaae Sunde. Af den moderlige Jord er fremvældet Blomster, Græs og Korn, hvor der er saaet noget, og hvor ikke Ryttere og Landsknegte have nedtrampet det, der er fremspiret. Borgerkrigen raser fremdeles, men den udvalgte Konnings Sag har gjort mægtige Fremskridt. Han ligger nu med sin Hær for Kjøbenhavn, hvor det blodige Dramas sidste Handling er begyndt. Dagen nærmer sig, da han skal trykke Twillingrigernes Dobbeltkrone fast paa sit Hoved og derefter stride til den store Gjerning, Gud havde givet ham at udføre her i Verden, hvilket lykkedes hans klare Tante og faste Willie saa vel, at det med Sandhed er sagt*), at han har henstillet et Værk, der priser sin Mester.

Uagtet Krigen havde draget sig end længere bort fra Jylland, tyngede dog dens Byrder haardt paa Provind-

*) Paludan Müller, Grevens Fejde.

fens Indvaanere, og der gik en stærk Gjæring gjennem Sjælene, idet de med Spænding afventede det endelige Udfald. Lovløs nok var Tilstanden, mens Krigen stod paa; Adelsmanden regjerede efter eget Lykke, og Bonden fandt sig lyst og her kun knurrende i at bære Aaget. Landeveistrøvere holdt til i Skovene og hævdede deres Tribut af de Veisfærende, saa Ran og Drab hyppigt forefaldt og gik upaatalte hen.

I deres Hjertes skjulte Kirkeens Tjenere ved at tænke paa, hvad der vilde komme, naar Kong Christiern først sad fast i Sædet. I Byerne maatte de holde sig stille og skjule deres Harm og Bekymring; thi der var næsten overalt Messe og Vigilier nedlagte, og lutheriske Prædikere tordnede, i Følelsen af den Seir, der nærmede sig, med stedse større Dristighed mod Paven og „den babiloniske Hore“, Rom. Paa Landet derimod havde Papisterne friere Spil og kunde give deres Hjertes Luft. Ved Mos Søens Bredder tonede Klosterklokkerne og de Munkes og Nonners Chorsange Dag og Nat, de rigt smykkede Helgenbilleber bares i Procession, og Almuen tilbad dem knælende. Kunde Bønner, Messer, Sang og Røgoffre frelst den katholske Kirke i Danmark, visstelig vilde det være skeet.

Kun i Bisping Kloster glemte man stundom den overhængende Fare af Iver for at vinde en Sjæl og formere Klosters Guds. Efter lang Tids Stilhed, under hvilken Margarets papistiske Iver var bleven støttet af Broder Ambrosius og opildnet af Bigand, kom der paany svære Anfægtelser til hende, og den endelige, skjebnesvangre Udgang paa Kampen nærmede sig ogsaa for hende — Kampen mellem misforstaaet Fromhed, Fanatisme og Ondskab paa den ene Side, Sandhed, Dyb og Livets berettigede Krav paa den anden. Det var i det Smaa den samme Strid, som i det Store udfegtedes i det ganske Folk; men kun i dybe, alvorlige Sjæle, som Margaret og hendes Lige, affpeilede sig Kampens inderste, aandelige Bæsen. Saa forblindet var hun dog nu bleven, at hverken Sandhed eller Fornuft mere formaaede Noget over hende, og

visse vilde hun vedblevet at vandre i Mørke, havde ikke hendes Livs onde Aand tilsidst frækt revet Sløret fra hendes Dine. Hendes Benner vare dog i Nærheden, og dem ville vi opsoge i den Aftrog, hvor de for hendes Skyld havde sættet www.libtool.com.cn

En god Miil fra Bisping, ved en Bugt af Juul Sø og lige overfor Himmelhjerget, eller Kollen, som Bjerget dengang almindeligt kaldtes, laa Kjærs Mølle ved sin blanke Møllebam, omtrent ligesom nu, dog end tættere omgiven af frodige Ege og Elle. Det var en skøn, klar Midsummeraften; den synkende Sol lod sine Straaler spille paa Dammen, paa Trætoppene, paa Juul Søens krusede Bover bag dem og henad Vasse-Nasens flovklæbte Siber. Selve Kollen og de ved dens Fod liggende anseelige Lynghøie viste sig i Aftenfjæret med bløde Omrids, som vare de illæbte bruunt Fløiel.

Paa en liden Brink hiinsides Møllebammen, i Ly af nogle Buske og med den skønne Udsigt til Dammen, den af Træer overskyggede Mølle og den storflaaede Baggrund, Bjergene danne, sad Folmer Knud og Knud Mogenssen. Begge vare de iførte grove Badmels Koster, saa at de i det Ydre ikke adskilte sig fra Omegnens Bønder. Folmer sad hensunken i Grublen og saae ned for sig med et mørkt Blik, Knuds Mine derimod var lys og munter som den klare Dag.

Hans glade Blikke fulgte en ung Kvinde, som fra Møllen nærmede sig, bærende en Træbalke med en Kande Öl og to Leerkruus. Nu kom hun frem af Trærnes Skygge og gik paa Stien langs Dammen henimod det Steb, hvor Folmer og Knud sad. Aftenglandsen faldt paa hendes friske Afsyn og skønne Skabning, som ingenlunde vanheldedes af den Bondepigebragt, hun var iført. Det grønne Livstykke sluttede tæt om hendes fulde Barm og imellem Snørelidserne, som holdt det sammen, saaes en Brystbug, hvis Fiinhed ikke ganske svarede til Klædningens Simpelt. Det røde Skjort faldt i svære Folder om hendes runde Hoster, og et uldent Bælte med et simpelt Spænde omsluttede den smækkre Midie. Den

stjære Ansigtsfarve og Hændernes Hvidhed sammensvare sig med Brystbugen og vidnebe mod Klæbedragten og de plumpe Stoe. Dog, trods disse sidste gik hun let og nærmede sig hurtigt. Nu kunde Knud see det skjelmste Blink i hendes blåe Øine og Smilehullerne i hendes Linder — dobbelt skjelmst var Ibe Nielsdatter at see til nu, da den forte Fløiels Hue sad tæt om hendes Hoved og indfattede hendes Ansigts fine Runding i en Kamme; og det var saare langt fra, at Knud græmmede sig derover, at hendes rige, gylbne Haar ganske dækkedes af Huen, thi denne var Tegnet paa Ibes nye Stand og mindebe stadigt om, at nu var hun Knud Mogensens Hustru.

Da hun havde naaet Mændene og varsomt sat Ballen fra sig i Græsset, drog Knud hende til sig og gav hende til Tak for hendes Gang et hjerteligt Kys. Saa stjenkede hun i Krusene, og da Folmer vinklede afværgende med Haanden og tilljendegav hende, at han ikke begjærede at drikke, saa kredentsede hun det ene Krus til sin Husbond, rakte ham det og spurgte hvissende:

„Mindes Du hiin Dag paa Bingegaard?“

„En god, lykkelig Stund, den, for mig!“ svarede Knud med det fulbe Bæger i Haanden, „dog ikke for Dig, saa vist som jeg hidindtil ikkun har eonet at byde min Hustru ringe Kaar.“

„Dril, Knud!“ sagde Ibe og loe, „enddog det fryder mig, at Du end, som hiin Dag, forglemmer Kruset over mig. Ringe Kaar!“ vedblev hun, og hendes lyse Øine funklede; „al, Knud, ikke stunder jeg efter Høihed, og over al Maade lykkelige have vi været her i dette Skjul hos den gode Peer Korne og hans Hustru, lykkelige just formedelst Ringheden og Ubemærketheden, som har tilladt os at leve ganske for hinanden; al, kunde vi forblive her til evig Tid!“

„Kvindesnat det!“ sagde Knud og rystede paa Hovedet. „Led vilde Du blive tilsidst ved Din Husbond, skulde han stedse lege Svend hos en usselig Møller og dølgse sig i Badmels Kofte.“

„Udfelig er ikke Peer Korne,“ sagde Folmer og hævede pludselig Hovedet; „tvært derimod en velstaaende Mand og dertil al Agtelse værd. Ikke tale Du saa ringeagtende om ham!“

„Forlad mig, Eders Naade!“ svarede Knud stjæmtefuldt, „jeg mente Eders Tanke at være langt herfra, og forglemte jeg da, at Peer Kornes Fader fordem var en af Eders Faders Borne. Nu, Folmer,“ vedblev han med Alvor, „det paaminder mig derom, at vi skulde Dig dette venlige Herberge, der behager min unge Hustru saa vel — som vi da, næst Herren, ene have Dig at takke derfor, at vi, Ibe og jeg, nu ere tilsammen i Fred og Glæde. Vi drille nu et Tallebæger, Ibe, til Vre for vor Lykkes Fordrer, Folmer Hansen af Wten Rud, om vi da kunne faae see et Smil paa hans alvorfulde Afsyn!“

„Hjertens gjerne gjør jeg det,“ sagde Ibe og drak, mens hendes Dine saae smilende over Krusets Rand.

„Ei hvad,“ svarede Folmer med et Smil, der saldt tungsindigt nok ud, „Knud er sin egen Lykkes Mester; han voldførte jo sin Brud, som Ridder Samsing, om hvem vi nys sang.“

„Saa flete det!“ udbrød Knud og nynnede derpaa følgende Vers af Visen om Samsing, som tjente i Rougens Gaard og bortførte hans Søster:

Jeg svøbte hende i min Raabe blaa
Dg løfted hende paa min Ganger graa.

Jeg satte hende paa min gode Hest
Dg førte hende hjem, som jeg kunde bedst —

og dobbelt dyr er hun mig derfor!“

„Dg Ibe sagde som liden Kirsten,“ foer Folmer fort:

Saa gjerne jeg det gjorde,
Om jeg for min Broder turde!“

„Det er min Sorg og mit Sul,“ sagde Ibe rødmennde, „at det maatte komme saa!“

„For meget Godt, Ibe!“ udbrød Knud, „vilde jeg ei undværet den Stund, da Du steg i Sædlen hos mig i Bjerregrav Mose og slog Dine Arme om min Hals.“

„Stor Sorg voldte vi Barbara Jolumsbatter der- ved,“ sagde Ibe spødft.

„Ja!“ udbrød Knud, „see der er et ædelt Hjerte i ufri Jomfrues Barm! Hun laante os Huus og handlede mod os som mod en Søster og Broder.“

„Vel dog, Knud!“ sagde Ibe og truede med Fin- geren, „hun fibder saa langt herfra i Viborrig!“

„I gantes,“ sagde Folmer med Alvor, „og mindes Alt, uden den Forsmædelse, som timedes Eder, da I bleve viede — en suul, papistiff Vielse med Messe og Smørelse var det jo.“

„I sige ikke det end een Gang, Folmer!“ udbrød Ibe heftigt; „fuld god og gyldig var den; kunde saa heller ei stee paa anden Viis, eller andet Steeds, end i Bisping, og er Abbed Thomas en reenlivet Mand, paa hvis Væ- ringen ingen hidindtil satte Klit; allersidst, det ved jeg, tør I vrage Brudepiggen, al den Stund, det var Margaret Mogensbatter, dog —“

„Nu, nu, Ibe!“ faldt Folmer ind, „I blive ikke saa heb!“

„Til Deviis derpaa, at jeg ikke er heb,“ svarede Ibe, „da lad mig fuldføre min Tale og søie til: det blev lige godt en arm Brudescærd, saasom Tvende fattedes, Christof og I, Folmer, dog end Flere, hvem mit Hjerte haver kjær.“

„Alt, Ibe!“ udbrød Folmer, „hvor bliver vor Be- standighed i Troen, naar det gjelber? Da jeg reb med Eder og Knud ind paa Kjellinghøl, og Bobil skjeldte mig for en Kvindersøver, thi hun tænkte, det var Margaret, jeg førte hjem, da sønste jeg i mit Hjerte, det havde været saa, havde end den argeste Papist søiet vore Hæn- der tilsammen.“

„Du gjøre saa!“ sagde Knud. „Kinge Bovestykke det nu, at røve en Jomfru af et Kloster! Hvo vil agte derpaa, om de Nonner og Munkte end stregte af Harme,

faa de kunde høres over det ganske Land? Større Bovespil var Ibes Flugt med mig fra Holmgaard; uden Dig, Folmer, som var vor gode Dagtingsmand*) hos Christoffer, vilde det sluttelig gaaet os ilde."

Folmer nikkede, ~~thi deriblandt~~ og gav Knud Ret. Nær havde Folmers og Christoffers lange og faste Ven-
skab faaet en brat Ende over den Sag. Folmer havde først forsøgt at snalle sin Ven til Rette med Hensyn til Broderens Drab og navnlig fremhævet, at Thomas fra først af havde tirret og udæstet Knud, og dernæst paa Knuds Vegne følt sig for angaaende Ibe; men uagtet Christoffer i Begyndelsen havde udtalt sig lemfælbigt, ikke saasnart fornåm han, at Knuds Hu endnu stod til hans Myndling, før Piben fik en anden Lyd, og Folmer ind-
saae, at her var Intet at udrette med det Gode. Han havde da ladet Christoffer vide, at Knud neppe vilde sthe at bortføre Ibe, men derom lod Christoffer haant og mente, at det skulde han let forebygge. Denne Samtale fandt Sted i Julen paa Holmgaard, medens Christoffer var hjemme, og det var hans Agt, naar han atter drog i Leding, da at føre Ibe med sig til Sjælland og anbringe hende hos en af sine Frænder; men forinden det blev sat i Værk, hentede Knud Fuglen af Buret. Christoffer var da ilet efter dem, men han red forkeert Bei, til Kjellinghøl, hvor han havde meent at overraske dem, men kun traf Folmer, som lige ved et Bud var bleven underrettet om, at Bielsen havde fundet Sted, og at det nngifte Par var paa Veien op til ham. Han havde svaret med at tilsiige Knud og Ibe Huusly og Beskyttelse paa sin Borg; men da Christoffer erfoer dette, blev hans Harmes stor, og saa hidstigt faldt Ordene, at paa et hængende Haar var han kommen til at maale Klinge med sin ældste og bedste Ven. Det var dog omsider lykkedes Folmer at dæmpe den ærlige Christoffer Kruses retfærdige Harmes. Christoffer hviæde sig for det Argument, at Ulykken

*) Mægler, Solgiftsmand.

nu engang var fæstet og ikke stod til at ændre, og at han ved at forfølge den Sag for Retten kunde gjøre to Mennesker, der dog begge igrunnen vare gode og retsindige og Intet ønskede hellere, end at forlige sig med ham, ullykkelige for Rivstid. Dog maatte Folmer gaae i Borgen for Knud, at denne vilde forholde sig rolig og ikke gjøre Fordring paa sin Hustrues Formue, hvilken Christoffer agtede at tilbageholde og ikke slippe af Hænde, sørend Knud havde beviist sin ægte Fødsel, eller idet mindste erhvervet sig en Stilling, hvorved han gjorde sig fortjent til Agtelse og Tillid.

Folmer sad nu og tænkte over alt det, han havde gennemgaaet med sin Ven Christoffer for Margarets Broders Skyld; men han erkjendte, at den hele Sag havde bestjæftiget hans Tanker paa en gavnlig Maade og holdt ham opret paa en Tid, da han var nær ved at bukke under for haabløs Tungvindighed, ligesom ogsaa det lykkelige, unge Pærs Selvfab havde været hans eneste Trøst. Der var da ingen Bitterhed mod Knud og Ibe i hans Hjerte, men snarere Taknemmelighed, og han sagde derfor blot med et Anstrøg af sit gamle Lune:

„Du vil, Knud, at jeg skal følge Dit glørværdige Exempel og voldsføre min Hjertenskjær, og Du betænker ikke, at jeg er gaaet i Borgen for Dig. En smul Borgen den, havde jeg ikke større Bestindighed, end Du, og øvede Hærværk mod et Nonnekloster! Storlig feiler Du og i at tænke, at den Sag vilde gaa upaaagtet hen, naar Fejden er til Ende og Loven atter ved Magt. Dog, heel ørtesløs bliver al Tale derom, naar vi betænke, at Margaret ikke vil som jeg. Vilde Du ført Ibe fra Holmgaard imod hendes Billie og Hu?“

„Bed min Helgen, nei!“ svarede Knud.

„Seer vi det!“ sagde Folmer. „Dog tilstaaer jeg, at den Bentepine bliver mig drøi og over al Maade lang. Jeg sprækker af Harme ved at tænke derpaa, hvad den fule Sortebroder Dag ud og Dag ind hviffer Margaret i Dret, og hvad Broder Ambrosius anbelanger,

da søfter jeg, er han end saa reenlivet og hellig som Englen Gabriel — gid den forfollkede Klært sad i Rom!”

Som Folmer havde sagt dette, raslede Bussens Grene, og Ambrosius selv stod for dem i sin hvidgraa Kutte. Han hævede Haanden, som for at give sin Betsignelse, men da han blev vaer, hvem han havde for sig, sænkede han den atter. Folmer og han kjendte nu hinanden kun altfor vel; thi Folmer havde for ikke længe siden opsogt ham i Det Kloster, bebreidet ham, at han loflede Margaret til at tage Sløret, og at han holdt sin Haand over en saa tvethdig Person, som Sortebroder Vigand. Det havde givet en bitter Ordstrid, og Folmer var gaaet bort i Brede.

„Saa foer da Broder Vigand ei med Usandhed, Folmer Hansen!” sagde Ambrosius med et strengt Blik, „da han svor derpaa, at I end sneg Eder om her paa Egnen.“

„Nu,” svarede Folmer koldstindigt smilende, „og jeg tør vel gaae paa Guds grønne Jord, og mig lystre fremdeles at dvæle her og lære Peer Korne den Kunst af, at sigte sit Korn, det Ingen gjør saa vel, som de Klostersjenerere.“

„I tage Sæde, ærværdige Fader!” bad Ibe venligt, „og smage en Sluk O! I har gaaet langt og er varm.“

„Jeg talter, Ibe Nielsdatter!” svarede Ambrosius og løftede Haanden afværgende, „mig tørster ikke. I sige mig nu Et,” vedblev han uførmildet, idet han atter vendte sig til Folmer, „er det Sanden, at I forgangen Nat var i Bisping og talte med Jomfru Margrethe ved hendes Cellegitter?”

„I lide derpaa,” svarede Folmer, „at jeg var der; og tør vel det forblive en Sag mellem den Jomfru og mig.“

„Deus miserecorde nostrum*!)“ udbrød Broder Ambrosius og slog Kors for sig. „O, disse Tiders store og

*) Gud forbarme sig over os!

ugubelige Frækhed! En fri, ædelig Mand af berømmelig Æt bryder ved Nattetide ind i et Klosters Helligdom og taler derom, som var det, at forlokke en dydig og from Ungsøster, en uskyldig Gjerning! Nu vide vi, af hvad Aarsag Jomfru Margrethe negtede at tage Sløret og begjærede yderligere Henstand."

"Ja, Gud have Lov!" sagde Folmer og mødte Munkens bebreidende Blik kjelt, "det Løfte fravristede jeg hende til hendes Sjæls Frelse, at hun vil afvente denne Fejdes Udgang, som er nær, og hvad Beslutning Hans Naade, vor ubvalgte Konning, monne tage med disse Fordærvellsens Huler, I kalder hellige Klostre. Da see I til, Fader Ambrosius, hvor de blive, og hvad Ende det vil tage med Kutterne! De stængede Porte, saa haaber jeg til Herren, ville aabne sig, Konnerne kunne da gaae ud, om de ville, og Mændene gaae derind at hente sig en Brud. Dog er det ikke her den stængede Port, ikke heller Klostermuren, som holder min Hjertens-kjær fast, men hendes egen af Eder og den Stalk Vigand troldgjorte Billie."

"Nu," svarede Broder Ambrosius, bleg af Harmen, "de Mure og Porte ere gode mod frække Kvindersøvere. I vide saa og, at, til end bedre Betryggelse, er der fra hiin Nat af, da I listede Eder i Klostret som en Tyv, stedse god Vagt og løse Hunde i Klostrets Gaard."

"Mener I dermed," spurgte Knud barskt, "at fri Vortgang af Klostret er min Søster formeent?"

"Jeg mener det, jeg sagde," svarede Broder Ambrosius og lagde Armene over Kors, idet han saae Knud fast i Dinene. "End er ikke Kirken saa vanmægtig, at den ikke skulde evne at beskytte dem, der frivilligen søge Fred og Bestjærmelse mod den onde Verden i dens Skjød. Det vil ei gaae saa let her, Knud Mogensens, som da I løb af Holmgaard med Ibe Nielsbatter, ved Guds hellige Moder, nei!"

"Det lyder stort!" sagde Folmer og loe; "dog skal I nu vide, at ikke den Vagt, ei heller de løse Hunde, men ikkun Jomfru Margarets egen fri Billie, den jeg

agter, bestjærmer hende. Ikke Brækjern eller Tang, men mit røde Guld aabnede hiin Nat Klofrets Portlaage for mig, og vilde jeg, om det kunde fremme min Sag, tage mig det paa at kjøbe Eders Bagt og det ganske hel- lige Søsterlaug dertil, vilde jeg lade en Bondegaard eller to springe."

"Ugubelige, frække Mand, I er!" udbrød Ambrosius i største Harm, "I farer der med Løgn! Vi kjende den Tale om Munkes og Nonners Gjerrighed og andre Udyder. Dog, talte I end Sandhed, er da den, som kjøber en Sjæl til at svige sin Herre, bedre end den, som lader sig kjøbe? Drister I Eder til at sige, at de lutheriste Kjæt- teres Levnet skulde være renere, end de stakkels forhaanede og beklaffede Munkes? Har Mord, Rov, Stjorlevnet og Drukkenskab regjeret værre i dette Land, end nu i Fra- saldbets Dage blandt Kjættene?"

"Nu, Fader Ambrosius," svarede Folmer, endnu bevarende sin Fatning, "ikke talede jeg om de Munkes og Nonners Stjorlevnet, det jeg med Sandhed kunde, men I gjorde det. Jeg undlod det af den Aarsag, at jeg agter Dyden selv hos en Papist, og formener jeg, at I, som jeg, er en retskaffens Dannemand med gode Sæder. Dog er I starblind og evner ei mere at skjelne Hvidt fra Sort. I sige mig nu, vilde det i Eders Dine være en Synd at kjøbe en Kjætter for at frie En, I havde kjær, fra Kjætteres Snarer? Dette har jeg gjort, blot om- vendt, efter min Samvittighed, som i det Stykke er Eders ganske modsat. Jeg er haabende, der snart skal falde os Kjættene og Eder Papisten en Gudsdom imellem, som skal vise Eder, paa hvad Side den Alsommeægtigste staaer."

"Ei, ei!" udbrød Ambrosius, "I, der er saa vel staaen for Tungebaandet, vil tænkelig uden Besvær evne at gjøre mig viis paa, af hvad Aarsag den Alsommeæ- tigste skulde styrte sin egen Kirke i Gruus? En Guds- dom! I er, ved min Helgen, en stjøn Profet til at forklynde Herrens Straffedomme! I oplade nu Eders forgiftige Mund og lade Eder flyde ud af den, at jeg ret kan skjønne Eders syndige, vantro Hjertes Sorthed

og afmale det for den dydige og rettroende Jomfru, I formaster Eder til at efterstræbe, hende til ydermere Advarsel mod Eder og til endelig Bestyrkelse i hendes fromme Forsætter!"

"Bed min Frelser!" foer Folmer op og stillede sig foran Ambrosius med vrebegnistrende Dine, "I skal ikke gaae herfra uden Svar og give Gud, I vilde raabe det i Margaret Mogensbatters Dren — af den Aarsag ledes Gud Herren ved Eder og Eders Kirke, at Eders afgubiste Helgentilbedelse er ham en Fornærmelse og Bederskyggelighed, Eders Afsadshandel i hans Dine ikkun Tilskyndelse til at synde, Eders fule Paves og vanvittige Præsters Ufeilbarhed formastelig Anmasselse af den samme Guds hellige Egenstaber — I svare nu derpaa, om I det formaaer!"

"Nu være det nok!" sagde Knud og reiste sig. "Bed min Helgen, ti Sværdhug ramme mindre hvoft, end Eders forgiftige Ord, der stille som Bier og lade Braadden blive."

Broder Ambrosius stod et Dieblit maalløs over Folmers Anfald, som ramte Sagens Kjerne med en Nøisagtighed, han ikke havde ventet sig af en Lægmand; men da Svaret kom, blev det kun en Forbandelse. Dog havde han neppe fremsført de første Ord — forbandet være! før Ibe lagde sin bløde Haand paa hans Mund og sagde:

"O, ærværdige Fader! I besmitte ikke Eders Læber med slige ugubelige, haarde Bandsord, dem I siden bitterligen vilde angre."

Broder Ambrosius rev hendes Haand bort og sagde: "Ikke det, Kvinde, men lad Hevnen være Herrens! Han stjenke os Taalmodighed i disse Trængselstider! Dog, det vide I, at kommer trods alle vore Bønner den Stund, som er Djævelens; skal Kalken fylbes, nødes vi at tømme den bedste Dril og maa det stee, som den Kjetter med satanist Glæde spaaer, at Eders hjætterste Hertug vil bryde Klostrenes Fred og paansøde os ny Skik og Forandring, ikke vil da jeg længer spise mit Brød i dette

Land, men bælte op om mig og vandre til den hellige Fader at lægge mine Been i Rom!"

Da Ambrosius havde sagt dette, vendte han sig brat og gik bort med hastige Skridt. Af og til slog han ud med Haanden, som om han endnu for sig selv gav sin Harmes Luft. De Andre saae efter ham i Tausshed, indtil Folmer udbrød:

"Nu er vor Fred her i Møllen til Ende! Slet maatte jeg kjende de Munkes, kom her ikke fra nu af hver Dag en Speider at udfritte Peer Korne om vor Øjeren og Læden og tælle vore Svende og Heste, saa en gammel Kjerling, saa et Børn, saa en Klostersvend."

"Nu," sagde Ibe, "for den Sags Skyld, da har alt gamle Mari været her."

"Saae I værre Her, Ibe, end den rynkede, gamle Kvinde?" udbrød Folmer i stor Harmes; "til hende løber nu Margaret, og hun søger Klofret og er Abbedisse Marines høire Haand. Din væne, dydefulde Søster, Knud, og saa hiin ryggesløse Kvinde! Du tænke Dig disse Evende tilhobe og i god Forstaaelse! Mit Hjerte krymper sig sammen, naar jeg stiller mig det fore."

"Ikun eet Raad, Folmer," svarede Knud, "har jeg at give Dig, det Du alt har forkastet."

"Nu," sagde Ibe til Folmer, "I ængste Eder ei saa over al Maade for Margaret! Hun bjerger sig nok, thi hun eier et høit Sind og et fast Mod. Tykledes hun Eder at være forandret, da I var hos hende? Saa Lidet har I berettet os om den Nattefart til Klofret; lidt mere vidende bleve vi nys, da I blev hed og skjendtes med Fader Ambrosius. I sigte os nu Alt, hvor det gik til!"

"Saamænd, Ibe," sagde Folmer efter et Dieblits Grublen, "bedst, at I og Knud vorde bedre underrettede, al den Stund jeg nu tænker paa nye Raad. I vide da, at først er der den gamle Portføster Benedicte, hun er til Fals til enhver Tid. Din Vent er en snu Karl, Knud! Da han forgangen Dag gik til Margaret med det Brev fra Ibe, da gav jeg ham i Opdrag at kjøbe

Benedicte, og han skilte sig vel derfra; for en Rosenoble blev hun min og vil mig følge, gif Farten end ned i Selvede."

"Nu," udbrød den huusholderiske Ibe, "I klatter ikke med Guldet, Folmer!"

"Du kunde havt hende for en Gylbens Bærb," mente Knud.

"Rosenoblen slog al Betænkelighed til Jorden," vedblev Folmer, "og luffede hendes sladdrende Mund. Dog lurede En, da hun og Bent traf Aftale; thi da jeg i Mattens Mørke kom til Klofret, da førte ikke hun mig til Margarets Celle, men Søster Veronica; mindes I hende, Ibe?"

"Jeg skulde mene det, Folmer!" svarede Ibe, "thi hun var just den Søster, som hjalp Genete at rede mig stakkels Brud."

"Nu, i den Konnes Bryst flaaer et varmt og glad Hjerte. Hun sulker i sin Klostertrældom og længes efter Befrielsens Stund. Som vi nu listede os gennem Cellesgangen, da greb hun min Arm og bad hvissende: Fører I nogen Tid Jomfru Margrethe af Kloster, da tage I mig med! Jeg vil tjene Eders Husfru tro til min Dødsdag. — Jeg gav det Løfte, enddog jeg ikke turde sige Margarets det."

"Ha!" udbrød Knud, "det ender dog dermed, at vi flaae ned blandt de Konner, som Høge mellem Duer!"

"Paa ingen Viis, Knud!" svarede Folmer med Fasthed.

"Mindes," vedblev Knud, "hvad flaaer i Vifsen om Morten Venstermand, som voldførte en Jomfru af Din VEt! Hvad siger der Konning Hans til ham?"

"Hør, Du Morten Venstermand, jeg raader Dig det, jeg kan, Tag Din Jomfru af Kloster paa Stand, alt om Du est en Mand!"

Som han tog Selvig Knud af Koestilbe Kloster, saa tage nu Folmer Knud Margrethe Løvenball af Bisping!"

Folmer skiftede Farve og taug en Stund; saa sagde han:

„Ja, om vor Koning havde talet saa til mig! Dog blev det ligesuldt, trods Kongeorbet, Morten Benstermand et dyrt Ridt. Du veed nu heelt vel, Knud, jeg tøver ei af Frygt, men af den Aarsag, jeg vil seire med aandelige og paa ingen Viis med kjedelige Vaaben.“

„Har I end Haab derom?“ spurgte Ibe tvivlende. „I berette os, hvad Margaret sagde, og hvad Sindelag hun gav til Kjende under det Møde!“

„Nu,“ svarede Folmer, „deraf er visseelig ei stort Haab at hente. Hun bønfaaldt mig med græbende Taarer at lade hende med Fred, ikke voldsføre hende og gjøre hende til en Fabel i Landet. — Du forglemme mig, sagde hun, og see Dig om efter en anden og bedre Fæstemø! — Da jeg plad ud negtede at gjøre saa og spurgte hende, hvad Godt hun gjorde ved at pine sig saa i Kloster og bedrøve sin bedste Ven, da svarede hun med Stoltheds Glimt i sine Dine: „Jeg er et Guds Medskab, og har jeg alt været et ringe Middel til at forsonne disse tvende Klostersamfund i Boer og Om.“

„Hun er plad forloren!“ udbrød Knud. „Vi drage da helst herfra den Dag imorgen!“

„Just derpaa tænker jeg,“ svarede Folmer, „men i den Hensigt at vende tilbage paany. Du betænke, Knud, at jeg vandt dog Din Søster over deri, at hun gav mig Haandslag paa ikke at tage Sløret nu, maa jeg end tilstaae, det kneb; thi ikke gav hun det Løfte, før jeg svor at ville forblive hos hende, indtil Dagen gryede, at lade Søstrene see, hun havde en Mand hos sig i sin Celle. Nu høre I mit Forsæt — imorgen, naar Dagen gryer, da rider jeg Nord paa, og gjelder den Fart Biborrig. Jeg agter at bede Thøger at følge mig herne; han, om ellers Noget, maa have Landen og Kraften at drive den Dævel ud, som har besat Margaret. Ikke vil han flye at binde an med de fule Munke.“

„Han gjør ikke det, og Du vil ride forgjeves,“ mente Knud; „men hvad saa vi?“

„Om I det ville,“ svarede Folmer, „da fortøve I

her og see nu og da ind i Bisping, sigende, at nu er jeg dragen herfra."

"Stjerne forbliver jeg her," sagde Ibe, "dog vil det blive takteløs Gang til Bisping. Min Bærmoder*) seer paa mig, naar jeg stedes for hende, med fremmede Blikke, og hvad skal jeg sige om Margaret? For hende er nu jeg ifkun et usfelt Kreatur uden høit Tankesæt, og hun stæbe ikke paa min Bryllupsdag at foreholde mig, at den kirkelige Vielse underkastebe jeg mig blot for Knuds Skyld og min egen, ikke for Guds Skyld, det jeg dog gjorde, høiende mig under det, som tyktes mig nu at være hans Villie."

"Margaret er nu blind; vil Gud, hun skal vorde seende og det om søie Tid! Da skulle vi revse hende, at hun hovmoder sig og tænker ringe om Eder, Ibe! For Gud, Eders faste Mod og glade Sind haver i disse Ulyk- tens og Mørkhedens Dage, næst mine Bønner til Herren, været min Sjæl til usigelig Lise!"

"Knud!" udbrød Ibe og viste sine Smilehuller, "naar sagde Du mig saa skjønne Ting?"

"Ikke fornødent at sige Sligt," mente Knud, "een Gang for alle veed Du, hvad jeg tænker om Dig."

"Folmer!" bad Ibe med rødmenende Kind, "saasom I tænker saa vel om mig, da gjøre I Thøger viis derpaa, hvor det gif til med vor papistiske Vielse, og hvor haardt den var mig imod, at ikke den Guds Mand vredes paa mig og fordsømmer mig."

"Jeg faaer være Eder til Villie i den Sag," sagde Folmer smilende; "og nu see vi de kommende Dage en Kjende lysere an! Vi stille os fore, at den Trolldom er brudt og Margaret udreven af Papiismens Svælg; da skal det for Sanden vise sig, hvortil hendes Hu staaer! Som min Hustru vil hun vorde mine Dages Sol og en Bryd for min Vordende."

"O, lykkelig kunde Margaret vorde!" udbrød Ibe, "var hun ei fra sit Vid. Der findes ikke troere Elsker, end Eder, Folmer, ifkun er I for langmodig."

*) Svigermoder.

„At bie og libe, Ibe, stiller megen Kvindel!“ svarede Folmer. „Ere vi nu saa vidt og have min Hjertenskjer hjerget, da finde vi en kjon, liden Gaard til Eder og Knud, helst ikke langt fra Kjellinghøl. Saa ville vi leve i broderlig og søsterlig Enstændighed og Fryd, dyrke vor Jord, jage vore Dyr, og lade Hallen gjenslyde af vore glade Sange. Vil Verden ikke vide af os, vi foragte den plat og være os selv Nok!“

„Der taler I ud af mit Hjerte, Folmer!“ sagde Ibe bevæget. „Knud, hvad tykkes Dig?“

„At den, som haver Stoen paa, bedst monne vide, hvor den trykker!“ svarede Knud. „Folmer er et Stykke af en Skjald og maler det Alt for lyst og lykkeligt ud.“

„Solen er længst sunken bag Nafsen,“ sagde Folmer og reiste sig. „Der siner jeg Beer Kornes røde Nafsyn, lig en anden Sol, ved Slusen; see, han vinker med sin Hue og raaber tænkelig Noget om Svenden Grød. Vi ville besøge hans Kvindes Sulefad i denne Aften og drikke god Taar af hans tybste Ol paa lykkeligt Udsald af min Viborrig-Fart og paa et frydefuldt Gjensyn!“

Folmer svingede med sin Hue til Svar, og derefter gik de Alle til deres Herberge i Møllen.

Andet Kapitel.

De Udvalgtes Frihed.

Det var en solklar Sommermorgen, stille og glødbende varm. Solen stod allerede høit paa Himmelen, og dens Straaler stræbte at trænge gennem de ærbørdige Eges og Iøvriges Lindes Bladskjærme omkring Bisfings røde Klostergaard, som vilde Dagens Die forjage Mørket fra hver Krog i denne skumle Nonnebolig og ubgranste alle dens Hemmeligheder. Blændende var Lysglandsen over

Klosterhaugens gruusbelagte Gange, Klippede Buxhomhælle og prangende Blomstervarterer; men i Lindeløshytten ved Haugemuren fandtes der Stygge, var end Luften selv under Træernes Bladegang tung og trykkende.

Der stod en Kvinde i Løshytten, og hun saae Margaret Mogensdatter faare lig, dog ikkun som Saltstøtten efter Forvandlingen maa have lignet Løth's Hustru. Blegt som Marmor var hendes Ansigt, hendes Blik stirrende, tomt, strækslagent. Forunderligt allerede det, at hun dvælede her i en Afstrog af Haven, medens i Morgensandagtens Time Konnernes Chorsang lød ud fra Kirken i den stille Luft; hun hørte neppe Lovsangens Toner, uden som i Drømme.

Hun fornåm hurtige Fodtrin, saae sig om og sank ned paa Bænken, idet en dyb Rødme farvede hendes nys saa blege Ansigt. Hun følte hvem det var, der kom; for at undflye ham var hun ilet ned i Haugen, da Konnerne gik til Kirken; for at opsøge hende kom han, da han havde bemærket hendes Fraværelse. Inden hun kom til Besindelse, formørkedes Indgangen til Løshytten af en høi Skikkelse, og Vigand stod for hende.

Forunderligt var hans Ansigt at see til. Der var et Stjær af frist Rødme over det, paa hans blege Kinder en sjelden Gjest. Var det Skamfølelse, eller jublende Glæde, der farvede hans Kinder saa røde, som en ung Jomfrues, eller havde han beruset sig i Vin? Margaret stottede til ham og saae, at hans mørke Dine tindrede med uhyggelig Glæde.

„Endnu strækslagen og stum!“ udbrød han med dyb, men dæmpest Røst. „Hvillen Taabe Du er, Margaret! At ræddes saa over det lidet Kjærlighedsord, jeg hvistede Dig i Øret!“

Margaret sad stum med foldebe Hænder og saae ned for sig.

„Du skal høre det end een Gang!“ udbrød Vigand med stærkere Røst og traadte et Skridt nærmere — „jeg har Dig kjær! Nu, hvad da? Og jeg er et Menneske med et Hjerte, som kræver sin Ret, men min Elskov hel-

liges og er ikke en Synders lig. Tænk Du, at ingen Munt sølte Elskov før jeg? Har Du indbildet Dig, at denne grove Rutte gjorde Kjøb til Steen? Nu have Du Din Sjæl over ussel Trældomsfrugt og oplade Dine Dine for at smue og smage den Herlighed, som er de Indviede forbeholdt!"

"Bigand!" sagde Margaret, reiste sig brat og saae ham ind i Dinene med den Ustyldiges faste og rene Blik. "J er en vanhellig Mand, Ebers høie Kald og hellige Kjortel til Stjændsel og Spot. J vige fra mig og lade mig gaae!"

"Ret saa!" udbrød Bigand med et Smil, der fik Margarets Blod til at isne. "Nu er jeg strax i Dine Dine en Frister? O, Du svage, vanvittige*) Sjæl! Ikke sømmer det sig for Dig at dømmе Din Sjælehyrde og Skriftefader, i hvis Hænder den hellige Fader betroede Løse- og Bindensglen. Os Udvalgte er en Frihed indrømmet, som ikke kan tilstedes de lavere Aander, de, som sulke i Trældom. Det skal Du troe, at hvo som oplaster sig til Dommer over en viet Præst, er ikke stort bedre end den, der gaaer i Kette med Gud Herren selv."

Margaret stirrede forfærdet paa Bigand og brød saa ud i en krampagtig Lattergraad. Det var, som om der brast Roget i hendes Hoved, hendes Tanker forvirredes, det blev sort for hendes Dine, og hun var en Afmagt nær. Dog lykkedes det hendes stærke Villie at faae Bugt med Svagheden og holde sig opret.

"Du give mig nu Svar!" foer Bigand fort og hans Stemme skjelve af Lidenstab og Utaalmodighed. "Af Dit Svar hænger Din Skjebne! Vil Du høie Dit Hjerte til mit og have mig kjær, som jeg elsker Dig, høiere end Alt, der lever og aander paa Jorden?"

"J er mig en Affky og Vederstyggelighed!" sagde Margaret med et funklende Blik. "Ikke vil jeg længer dvæle paa det Steb, J vanhelliger ved Ebers Nærværelse, ikke indaande den Luft, J besmitter!"

*) uvidende.

„Margaret!“ sagde Bigand dødbleg og med et stiftende Blik, „Du betænke min Magt, og at Du i dette Kloster er en Fange, nu ganske i min Haand.“

Da Margaret taug og blot saae op med et sty Blik, foer han fort med mindre stille Røst.

„Tænelig iler Du nu, lader jeg Dig slippe, paa Stand til Abbedissen at sladdre? Du spare Dig der al Møie! Søster Marine staaer med mig, hun vil blot lee Dig ud og sige, Du har Kolben og seer Syner. Dog, skulde det end mod Forventning lykkes Dig at sværte mig for Klostersøstrene, da vogte Du Dig! Ei Fred, ei Lykke skal da trives for Dig, mens jeg er over Jorden, og skulde han, den fule Rjætter, hvem Du har kjær, komme at hente Dig, og drog I end hundrede Mile bort, og I fjælede Eder bag Bolde og stærke Mure, jeg skal følge Eder til Verdens yderste Grændse, og min Dolk skal finde hans sorte Hjerte!“

Keppe havde han ubtalt, før Margaret sprang frem, gav ham et Stød med sin Haand, foer forbi ham som et Lyn og løb op til Klofret, gennem hvis øde Gange hun snart naaede til sin Celle, hvor hun sprang ind og stængebe for sig. Hun kunde føle sit Hjertes Slag, idet hun lyttede efter, om hun blev forfulgt; men Alt var stille; og da hun kort efter hørte Konnernes slæbende Trin, som de kom af Kirken, gik hun fra Døren, kastede sig paa Løbænken og brast i heftig Graad.

Længe var hendes Sindsoprør for stærkt til, at hun kunde tænke klart over sin Stilling. Dog, da hun formaaede det, kom hun snart paa det Rene med sig selv og tog den Beslutning at rømme fra Klofret, skulde hun end lade sin Moder blive tilbage. Hun indsaae, at en Aabenbaring af det Skete til hendes svagfindebe Moder ganske vilde tilintetgjøre alt Haab om Befrielse. Hun formodede, at Bigand havde havt Ret, da han sagde, at enhver Klage til Abbedissen vilde vise sig frugtesløs. Hun mindedes sin Broder og Folmer, hvem hun meente at være ikke langt borte og tænkte paa at stifte Bud til dem og begjære deres Bistand, men følte samtidig den bittere Ud-

myggelse i dette Stridt og hensant i haabløs Fortvivlelse, indtil en brændende Bøn til Guds Moder atter løste Forstenelsen. Hun fandt paa mange Naad og forkastebe dem alle, indtil hun endelig kom til Erkjendelse af, at det Klogeste vilde være fløt Antet at foretage sig strax, men forholde sig stille og asventende.

Den næste Morgen erfoer hun med Fryd, at Vigand havde forladt Klofret og efter Sigende var gaaet paa en lang Reife. Dette forholdt sig nu ikke ganfke faa, men det blev fagt og troet. Altsaa havde han dog ikke havt Mod til at oppebie Følgerne af fin Formastelighed! Nu aandede hun friere og fattede nyt Mod; men det blev hende ftebfe mere klart, at vilde hun flippe bort, da maatte hun gaae fnilbt til Værks og skjule fin Uro under fhøiet Andagts Maffe. Saalunde endte hendes Jagt efter Hellighedens Krone i Klofret, at hun i fin Nød blev en Hylkerfke og paa Strømt bar til Stue en Dpløftelse, hun ikke mere evnede at føle! Hendes Beflutning stod nu faft; hun vilde gaae lige til Kjærs Mølle. Hun fpeidede baade denne Dag og den følgende efter en gunftig Leilighed, og da den tilbød sig uventet befeiligt, benyttede hun den flur.

Tredie Kapitel.

En af Kirkens troefte Støtter.

Samme Morgen, fom Margaret fkrækflagen flugtede for Vigand fra Løvhytten til fin Celle, vendte Knud tilbage fra et Ridt til Nye. Det havde været hans Hensigt at gjeffe fin Moder og Søfter i Bisping, men han havde faaet Forhindring paa Veien, og den Omftændighed, at han bar fin venfere Arm i et Bind, afgav tilfkrækkelig

Forklaring over, af hvilken Bestaaffenhed Forhinderen havde været.

Dog havde han næsten forglemmt baade det Ribt, og hvad der var hændet ham, da han nu i en ganfke anden Foranledning søgte efter sin Hustru. Han fandt hende ikke i Møllen, hvis Kamre vare tomme, ikke heller i Høgen, men omfider i Bagerhuset. Der stod Ibe med bare Arme ved Truget og æltebe Deig, medens en Lyndevinde stod og saae til med aaben Mund, og Mo'er Korne sad hos paa en trebenet Stol med Hænderne foldet over sin Mave og lo. Hendes fylbige, godmobige Ansigt vendte sig mod Knud, der stod i Døren, indhyllet i sin Kappe.

„See her,“ sagde hun til ham, „en fin, ædelig Frue, som vil lære Mølleren's Hustru at lægge Deig og bage! Ved Sancte Søren, I maa love Eder's gode Lykke, Knud Mogensen! Det Huus, Ibe Nielsbatter skal staa fore, i det vil der blive god Stik!“

Knud saae paa Ibe med Velbehag. Havde Ibe som Ungens havt Lyft til nu og da at lige i en Bog, den Bane havde hun ganfke aflagt i sin Kone'stand, og det var efter Knuds Sind. Kunde et mere lysteligt Syn tænkes, end det, Knud der havde for Die? Der stod Ibe og smilte til ham over sin runde, hvide Skulder, thi hun havde kastet sit Livstykke og sine Ørmer for at arbejde desto friere. Kjærlighedsblinket i hendes blaae Die og Smilet paa hendes blussende Kind viste Knud som i en plubselig Aabenbarelse, hvilken lykkelig Mand han var. Dog maatte han forstyrre det stjerne Syn og berøve Mo'er Korne Nyttens af Ibes Underviisning i Bagerkonstens Myfterier; thi han havde en Sag af Vigtighed at samtale med hende om, hvorfor Ibe, da hun erfoer dette, strax brød af, toede sig, tog sit Livstykke paa og fulgte ham til deres Kammer i Møllen.

Da de vare der, og Knud kastede Kappen, saae Ibe strax Dindet og blev lidt bleg. Omendstjondt af Slægten Bruun og selv kjel nok, var hun dog som Kone mindre glad ved sin Ægtemands vilde Mod og hans Hu til

Sværdbands, end hun havde været som Jomfru. Dog, fra hendes Læber kom ingensinde Vebredelser eller uoverlagte Ord. Hun tvang sig til at smile, pegede paa Bindet og sagde blot:

„Knud, hvad har Du nu havt foren, Din Suggebasfe?“

„Ikun Smaating, Ibe!“ svarede Knud; „en liden Rist, der vil være lægt paa nogle Dage. Jeg traf Berner Parsberg uden Nye, og da han ikke mindebes tilforn at have seet eller kjendt Knud Mogensen, opfriske jeg hans svage Ihukommelse og gav hans glatte Kind et Mærke, som vil nødsage ham vertil at mindes Mogens Løvenbalks Søn, hver Gang han seer sig i Speil.“

Ibe skred dog nu strax til at see Risten i Knuds Arm efter, og hun fik den Beroligelse at finde den libetfarlig. Imens vebblev Knud:

„En Lykke dog, at jeg vendte Næsen hjemad; thi strax her ved Møllen traf jeg et Bud fra Kjellinghøl, som nu sidder i Skjenkestuen og bier paa Svar. Bodil Hansdatter er utilpas og ligger syg neder. Hun beder Folmer at bryde op og see hjem til hende. Hvad gjøre vi nu, Ibe? Drage vi derhen?“

Ibe vilde den foregaaende Aften været libet tilbøielig til at forlade Kjærs Mølle, hendes Paradiis; men det Møde med Berner Parsberg havde viist hende, i hvor Løs en Traad Freden hang, og hun skjønnede, at Knud bag Kjellinghøls Bolde og i en affides Egn vilde være bedre gjemt, end her ved Nye, gennem hvilken By alfar Vei gik og mange Reifende færdebes. Derfor svarede hun:

„Mig tykkes, Du nævnebe der det, som vi bør gjøre, al den Stund det vilde tage længere Tid at faae Folmer hentet fra Viborrig. Vil Du, som jeg, da bryde vi snarest op, men lade Bent forblive her for alle Tilfælbes Skld. Saa lade vi Svenden fra Kjellinghøl drage videre efter Folmer og underrette ham.“

Ibe sukkebe, som den, der mod sit Hjertes Lyst har gjort sin Pligt; men Knud blev glad og gav hendes For-

slag sit fulde Bifald; thi han var hjertelig kjed af Møllen og de frugtesløse Farter til Bisping Kloster. —

Inden to Timer efter denne Samtale vare de alt til Hest og rede langs Juul Sø ad Linaa til. I de saae veemobigt tilbage til Møllen, den blanke Dam og de skyggesfulde Træer, kastede saa og et Blik paa den blaa Sø og de mægtige, skovklædte Aase, over hvilke Kollens brune Top ragede op. Hun var tilmode, som Eva maa have været, da hun blev jaget af Paradiis, og tænkte i sit stille Sind paa sin Drøde, at hun var løben af Gaarde med Knud mod sin Formynders og faderlige Vens Villie. En stor Guds Naade, tænkte hun, at det forundtes os dog saa længe at være lykkelige!

Da de rede forbi Halsøen Dynæs, der styder sig ud i Søen lige overfor Himmelbierget, kastede Knud et Blik ned til det gamle Linaa Laven Slot, som dengang endnu laa paa Næsset, skjøndt halvt i Ruiner. Det var, efter Sagnet, blevet ødelagt i Kong Valdemar Atterdags Krige med den jydste Adel og siden ikke blevet istandsat. Dog var endnu en Fløi af den gamle Borg beboelig og havde nogle taalelig vebligereholdte Kamre med simpelt Bohave. Linaa Laven Slot hørte nu under Aarhus Bispestol, og Bisp Ove Bilde havde paa sine Reiser et Par Gange dvælet her for den skjøne Omegns Skyld og indtaget et Maaltid i de søde Haller. Ogsaa holdt han en Borgfoged paa Slottet for at vaage over, at Bønderne ikke bortførte Steen derfra; men den gamle Foged og hans Hustru boede der ganske alene, og der var i Reglen stille og søde, ogsaa paa Grund af Almuens Overtro, da man meente, at det spøgede paa Dynæs og i Borgruinen.

Knud studsede da nu ved at see Folk paa Næsset; der var væbnede Svende, hvis Vaaben blinkede i Midt-dagsolen og nogle af dem rede deres Heste til Bands.

„Hvad tænker Du derom?“ spurgte Knud Henning og pegede derne.

„Jeg formoder,“ svarede Henning efter et Dieblis

Betænkning, at det maa være Lehnsmanden fra Silkeborg og hans Mand."

Knud blev holdende og stirrede ned paa disse væbne Svende, der syntes voxede op af Jorden og følte sig greben af underlige Anelser, for hvilke han ikke nu kunde anføre nogen fornuftig Aarsag, men som han senere ofte mindedes. Han følte sig mægtigt draget ned til den gamle Borg og dens gaadefulde Besætning og tænkte et Dieblit paa at vende tilbage til Kjærs Mølle og derfra i Peer Korne's Baad at roe ud paa Søen for at speide; men Ide nærede Frygt for nye Forlegenheder, og Knud lod sig da af sin Hustrues Bønner bevæge til at ride videre og fortsætte Rejsen. Dog saae han sig ofte om, indtil Bakkerne skjulte Dynæs og Linaa Laven Slot for hans speidende Blikke, og han i Ides muntre Selskab efterhaanden glemte Synet paa Dynæs og den underlige Uro, det havde voldet ham.

Det skete nu alligevel, at Peer Korne's Baad blev fat i Søen, neppe en Time efter Knuds og Ides Afreise. Knuds Tante, at udspeide de fremmede Gjester paa Dynæs, blev udført ham uafvidende og ved et Tilfælde. Bent Tue følte nemlig en mægtig Trang til en Udflugt; thi de rolige Dage i Møllen havde været meget trykkende for ham, der var vant til et frit, omstreifende Liv. Han havde nu gode Stunder til at adsprede sig, thi hele hans Gjerning skulde under hans Herstabs Fraværelse bestaa i en Gang imellem at ride til Bisping og forhøre hos Fru Genete og hendes Datter, om han ikke i Noget kunde være dem til Tjeneste.

Bent stod sig godt med Peer Korne; thi der, som overalt, forstod han at gjøre sig nyttig, og Peer svæiede ham derfor gjerne i at gaae lidt ud paa Fisseri med ham, ja, han reiste ikke engang Indsigelse imod, at Bent tog sin Armbrøst og sine Jernbolte med i Baaden. Maaftæe Peer Korne selv ikke var fremmed for den Idræt, i hvilken Bent satte Livets høieste Nydelse, Jagt efter Stovvildt. Den uheldige Omstændighed, at Bent som fattig og ufri Mand aldeles var ubeløstet fra at nyde Jagtens Glæder

paa egen Haand, bevirkebe rigtignot, at hans Jagtbedrifter maatte stemples med det stygge Navn: Krybskytteri; men hvad Skoven og det omstreifende Bildt angik, da havde Bent ingen Samvittighed. Dengang og i lange Tider derefter havde den Forestilling, fast Rod hos Almuen, at Skovene og deres Beboere ere Fælledseiendom, og Fortidens grusomme Jagtlove vidne om, hvor stærkt den Modstand hos Folket var, der udtrævede saa haarde Ribler for at tues. Bent beregnebe altsaa kun den større eller mindre Fare, og Peer Korne, som sad til Roers, mens Bent førte Aarerne, loe i Skjægget, da Bent sagde:

„Eet og Eet bliver snart ledt! Fange vi nu en Bildbrad og faae den paa Tungen, des kjærere blive vi derefter ad Flæsket. Mig tyktes, de Klærtes Skovgjemmere lade sig sjelden til Syne, Peer?“

„Vi Klofærtjenerere have et naadigt Herfskab,“ svarede Peer; „dog see Du Dig vel fore, Bent, og jage ikke paa den forkerte Side af Skjellet! Hans Stygge og hans Skovgjemmere vide af ingen Spøg.“

„Nu,“ svarede Bent, „vi holde os da til Klostergrunden og prise de Munke, som ikke negte, at Skoven er Fattigmands Kappe. Hei!“ ubbrød han og hvilede paa Aarerne, „hvad nu? Der er Kvindfolk at stue ved Linaa Laven.“

Peer vendte sig brat, styggebe for Vinene og saae over mod Dyncæs.

„Bed min Helgen!“ sagde han forundret, „der saae Du ikke feil. Jeg seer et Skjørt eller to, saa og en Herre med Hjeberhat og Sværd ved Siden. Hvad Herfskab kan der have fæstet Bo? Lidet lysteligt at bvalt der, hvor Krager og Ugler flyve ud og ind og det færdes, som værre er.“

„Bisp Dve,“ vedblev Korne efter et Dieblits Tausbed, „kan det neppelig være, saasom der er Kvindfolk med, og hun der paa Bolden seer ei Hans Stygges Hustru, Christence Strange, lig; hun bar til ingen Tid sig ubekvem Dragt, men ærbar Hne og Riin; denne er broget

i Toppen med Bindile og Baand som en Spætte. Vi gjøre et Slag derover, Bent."

Bent roede fort, indtil de kun vare et hundrede Alen fra Dnæs, hvor de bleve liggende og saae nysgjerrige over til Borgvolben. Der viste sig snart flere nye Personer, blandt hvilke især en spinkel Herre af Middelsørrelse tiltrak sig deres Opmærksomhed. Han var klædt i verbøslig Dragt og med stor Overdaabighed. Under en blaa Fløiels Halskrøl, bræmmet med kostbart Peltsværk, bar han en leverfarvet Siltetroie og vide Hoser af samme Stof og Farve. En sort Fløiels Baret dækkede hans Hoved, saa kun libet af det rødbrune Haar kom til Synne, og paa hans behandskede Hænder blinkede gyldne Ringe, idet han samlede Halskrølen, som om hans kjelne Legeme, trods Middagsvarmen, følte Kulde. Hans Afsyn var blegt, Blikket i hans lyse Dine mat, naar han taug; men naar han talte, fik de et livligt og snu Udtryk, mens et sødligt Smil krusede de smalle Læber. — Ved hans Side gik en sortkuttet Munk, som lyttede opmærksomt til hans Tale.

Den fløielsklædte Herre, han med Sværb ved Side og det barste, skjæggede Afsyn, Munken, den broget klædte Kvinde med hendes Terne og to bevæbnede Svende steg nu ned af Borgvolben og indstibede sig alle i den rummelige Baad, som hørte til Slottet og laa fortsiet ved Landgangsbroen. Et Par store Kurve bleve satte i Baaden, og derefter greb Svendene til Arterne og roede fra Land.

Da Baaden med det fornemme Selskab gled forbi Møllerens Baad, dukkede Bent sig og gav sig til at sykle med sin Fiskestøre; men Peer Korne blottede sit Hoved og hilste ærbødigt. Den fløielsklædte Herre vendte sit Afsyn bort, Damen, der sad og klimprede paa en Luth, hilste med et naadigt Smil, der klædte hendes skjønne, men noget afblomstrede Afsyn godt, Krigeren saae barst op, og Munken udstrakte Haanden og tilkastede Peer et: Dominus vobiscum!*)

*) Herren vare med Eder!

Da Baaden havde fjernet sig tilstrækkeligt, fløite Peer Korne langtrukket, slog Kneb med Fingrene og udbrød:

„Nu sit vi dem see paa nært Hold, Bent! Gjetter Du, **hvo det var?**“

„Somme af dem!“ svarede Bent, „og af den Aarsag vendte jeg Ryg til. Den Munk var Sortebroder Vigand af Bisping og han med Skjægget og den beffjerede Hat ved Guds Møder ingen Anden, end Landsknekten Goerdes, han, der falskelig udgav sig for Knud Mogensens Mordbroder.“

„Nu,“ sagde Peer og nikkede betydningsfuldt, „da gjetter Du neppelig, hvo den spæblemmede og glathagede Herre i den blaa Balkstol monne være? Ingen ringere, min Bro'er! end Hans Raade, Bispen af Børglum, Hr. Stiig Krumpen, og da kan Du vide, at hun med Bindehuen var Fru Elsebeth Gyldenstjerne, hans Frille, hvem han til Guds Fortørnelse og det ganske menige Folks Forargelse i nogle Aar har havt hos sig.“

„Nu,“ svarede Bent, „ikke Alle, vi see i Kirken, ere Helgene!“

„Der gif den Tale efter Stipperfeiden,“ vedblev Peer Korne, „da Hans Raade salverede sig i Jesper Ribemands Bagerovn, ha, ha! og lod Fru Elsebeth i Stikken, at hun skulde være omkommen ved Boergaards Brand. Ingen vidste hvidntil, om hun var i Live, eller hvor hun stal. Dog, nu see vi, hun er vel ved Magt og fremturer i sit syndige Levnet.“

„Ond Bane har lange Rødder, Peer!“ sagde Bent. „Mig lyfter ellers at vide, af hvad Aarsag den Bisp færdes saa langt mod Syd?“

„Saamænd!“ svarede Peer, „saa og, om Bisp Dve er vidende derom, at Hans Raade af Børglum færdes her paa hans Grund i en Straajunkers Skikkelse og med Kvindfolk i Følge. Lidet søffelige Gjester, de, og ringe Værd for Kirken!“

„Meest ligger mig dog paa Sinde,“ sagde Bent, idet han greb Aarerne og roede over ad Næsen til, „at komme

efter, i hvad Hensigt den Sortebroder færdes her med den Stalk af en Bisps?"

"Hvad rager det Dig, Bent?" spurgte Peer.

"Nu," svarede Bent, "man tænker ved det, man seer! Tænelig er det ikkun et Trøf, men selv om saa er, da bæres det mig fore, at deraf kan intet Godt komme, naar tvende af Knud Mogensens Uvenner, den fule Munt og den Spydskarl af en Landsknegt, de sees tilfammen. Jeg vil roe berover, gaae i Land og speide."

"Du lade det helst!" sagde Peer Rorne. "Store Folk due ikke at skjemte med, og fortalte Du mig ei selv forgangen Dag, at den Landsknegt var gaaet i Bispens Brød? Hvad Underligt da deri, at han følger sin Herre?"

"Og den Sortkutte?" spurgte Bent. "Vare nu blot Folmer Hansen og Knud Mogensen her! Jeg vil paa Foden af dem, Peer, og skulde jeg mærke Uraad, da strax vare mit Herstab ad."

"Den Jomfru i Bisping," sagde Peer Rorne og ryfede paa Hovedet, "hun maa være et Troldbarn, hun, som har evnet at gjøre Folmer Hansen til en Kar, og jages nu Svende og Feste for hendes Skyld, som gjaldt det Rigets Belfærd."

"Nu," svarede Bent og roede til, "var ikke Bind og Kvindfolk, da blev Luften stedsse klar. Dog taler Du om det, Du ikke kjender, Peer! Fil Du Jomfruen af Tjele at skue, Du vilde tænke, hun var Jomfru Maria selv, der var stegen her ned til Jorden." —

Imidlertid var Bisps Styge og hans Selstab landet ved Stigballevig og havde leiret sig i en luun Dal ved Himmelbjergets Fod. Hans Raade laa mageligt i Ly af nogle Busse paa et blødt Teppe, som Svendene havde bragt op fra Baaden, priste i overdrevne Udtryk Skjønheden af den Udsigt, han nød fra Bjergets Fod, og erklærede, at Intet skulde kunne friste ham til at forsøge det Sisyphos-Arbejde, at bestige Rollen. Fru Elsebeth, som syntes saare oprømt, forestod Madkurvenes Udpakning, hjulpen af Johan Goerdes, paa hvem Bigands Dine

vogtede. Landsknegt-Høvdingen, nu Bisp Styges Fodermarssk, havde ikke med en Mine røbet, at han gjenkjendte Sortebroderen fra Tjele, end sige, at han skulde nære Hovntanker mod ham. Vigand bemærkede, at denne dristige og snu Eventyrer søgte sig ganske hjemme i sin nye Stilling, viste sig kun lidet ærbødig mod sin Herre og meget fortrolig og skjemtefuld i sit Forhold til Fru Elsebeth.

Da Maaltidet var rede, toge de Alle paa Hans Naabes Opfordring Sæde i det Grønne omkring ham, og der blev nu spist med god Madlyst og drukket vakkert dertil. Den forvorne Kirkeherre syntes med den geistlige Dragt at have aflagt endogsaa den ydre Værdighed; thi han talte mod Sædvane Vægeret sluttigt til, Fru Elsebeth stod ikke tilbage, og Johan Goerdes drak som en ægte Landsknegt, saa Lyftigheden tilsidst blev ikke ringe; ifkun Vigand holdt sig tilbage og drak med Naabe, uagtet han ikke undlod at lee af Hans Naabes Vittigheder, eller at yde Landsknegtens drøie Skjemt sit Bisfal.

Omfrider brød Fru Elsebeth op for, ledsaget af Johan Goerdes, sin Terne og Svendene at bestige Kollen, saa Bisp Styge og Vigand bleve alene tilbage. Hans Naabe strækkede sig mageligt, gæbede og sagde:

„Min Helgen være priset! nu kunne vi drage Naabe, værdige Broder Vigand, og samtale om alvorlige Anliggender.“

Vigand spidsede Øren; thi han var ikke lidet nysgjerrig efter at erfare, i hvad Hensigt hans Belynder havde stillet Bud efter ham. Ganske ufornødet var en af Bispens Svende kommen ridende til Bisping og havde begjæret ham i Tale, og dette havde givet Anledning til det Rygte, at han skulde være bleven kaldet til Børglum, og at han nu var paa Veien til Vendsyssel, hvilken feilagtige Formodning Vigand, inden han drog bort, af Forsigtighed snarest havde bestyrket.

„Takket være den lykkelige Hændelse,“ vedblev Bisp, „som førte Broder Niels af Voer paa min Vej, al den Stund jeg uden ham vilde været ganske uvidende om

Eders nuværende Opholdssted; men ikke saa snart fornam jeg, at I var i Nærheden, før mig længtes efter at see Eders Ansigt, og med Glæde har jeg alt fornummet, at I mindes mig med Vennskab fra gamle Dage, da I færededes i mit Bispebømme og prædilede det."

"Jeg er ikke uskjonsom, Eders Naade," svarede Bigand ærbødigt, "men bevarer nydtte Belgjerninger i tro Ihukommelse. Erer jeg saa og i Eder en af Kirkens troeste Støtter."

"Det var andre Tider, de!" sagde Bispen med et Suk; "nu have vi mindre blide Naar."

"Eders Naade bevise mig den Godhed," bad Bigand, "at gjøre mig viis paa Sagernes Stilling! Er det Eders Formening, at Hertug Christiern, naar han har Kjøbenhavn inde og faaer Magt over det ganste Rige, vil forgribe sig paa Prælater og Klostre?"

"I lide derpaa, Bigand," svarede Bispen, "at hans Billie dertil er fræk og god! Jeg har gjort, hvad jeg evnede, for at blødgjøre hans forhærbede, hjætterske Hjerte og mere, end jeg kan forsvare. Store Bøder har jeg erlagt og dertil udleveret ham, ei aleneste vor store Guldkalk, men vort Klosters dyrebareste Klenodie, den kostelige, med Edelstene zirede Guldkrone, hvilken Dronning Margrethe forðum skjenkede Børglum Præmonstratensers Broderstab med den Forpligtelse, ingenfinde at afhænde den. Med den blev, som I veed, Guds Moders Billede smykket til hver Høitid. Arm og bar er nu hendes Isse, og der var i Børglum ingen Klosterbroder, hvis Dine forbleve tørre, da dette kostelige Klenodie blev stillet bort."

"Sikkerlig," mente Bigand, "har Eders Naade dog gavnet Kirkens Sag ved det store Offer."

Bispen ryfede paa Hovedet og sagde:

"Saa tænkte og jeg, da jeg bragte Offeret, Bigand; dog frygter jeg saare, at det er bragt forgjæves."

"Formener da Eders Naade," spurgte Bigand, "at Hertugen vil gaae videre mod Herreklostrene, end til at brandfatte dem?"

„Eder vil jeg sige, hvad jeg tænker,“ svarede Bispen efter et Dieblis Tausked, „dog, at I lader det være fortiet! Jeg har mine Speidere ved Hove, og efter hvad mig er forebragt, da vil Hertugen neppe sig til at forgribe sig paa os høie Prælater og tage os vore Guds og Indkomster fra; dog frygter jeg, at Hertugens Hu staaer til at indføre en ny Kirkefit, og at han vil forsøge derpaa.“

„En ny Kirkefit?“ udbrød Vigand; „at Messe vorder affattet og Klostrene neblagte, saa hver Munk og Nonne erholder Frihed at gaae bort og tage til Egte?“

„Det staaer til at haabe,“ svarede Bispen, „at saa vidt kommer det ikke; dog veed jeg for sikkert, at til det Maal arbejder Mogens Gise.“

Vigand hensank i dyb Tausked; thi hvad Bispen havde betroet ham, gjorde det dybeste Indtryk paa ham. Hvorledes vilde hans egen Stilling blive, om virkelig Munkvælben sang paa det sidste Vers, og hvad vilde skee i Bisping, om den store Omvæltning kom og naaede derhen? Mon ikke det, at Folmer Hansen uforsvøvet vilde indfinde sig og føre Margaret fra Klostret til Brudestamlen? Og vilde hun ikke høre og følge ham nu, da Vigand selv ved at kaste Maffen havde krænket hende saa dybt og stødt hende fra sig? Stumle Planer arbejdede i hans Sjæl, men endnu søiede han ikke Middelet til med Sikkerhed at udføre dem.

„Ei, Broder Vigand!“ udbrød Bispen med et Smil og lagde sine med gyldne Ringe og Edelstene smykkede Fingre paa hans Arm, „der tænkte I dybt og langt! Da ikke det, at kaste Ratten, vorde en Kjætter og tage en ung, stjern Jomfru til Egte?“

En dyb Rødme lagde sig over Vigands Ansigt.

„Ederes Naade behager at skjemte,“ svarede han barskt. „I skal ikke leve den Dag, da Broder Vigand falder fra og vorder en Forræder mod Kirken!“

„Ved min Helgen!“ skyndte Bispen sig at sige, idet

han klappede Vigand paa Stulberen, „det var ifkun Stjemt; allersidst troer jeg Eder sliq Formastelighed til.“

Vigands krænkebe Vressfølelse følte sig beroliget; thi hvad var i en korrekt Papists Dine det, at bekjende med Læberne og lade **den hellige** Præstefjortel og Munkelutte være Skallestjul for grove Laster, mod den Dødsfynd at falde fra Kirken? Selv medens Vigand sad og grundede over Mibler til at rane Margaret af Klofret og hellere drage hende ned med sig i Fordærvsens Afgrund, end at see hende som Folmer Kuds Hustru, var det ham en Krænkebe at mistjendes for at ville falde fra Kirken og tage til Egte! Og dog var han trods sit aandelige Mørke og sin Brødefuldhed endnu ikke sunket saa dybt, som den kolde Vellystning, der sad ved hans Side og i sin Person forenede den høieste, kirkelige Værdighed med den laveste Egennytte og den groveste Last. Havde Bispen kunnet læse i Sortebroderens Hjerte og skjønne, hvor mægtigt glødende Elfov og rasende Had kjæmpede der, han vilde leet ham ud som en Taabe, thi hans eget Hjerte var forlængst dødt og haardt som Flint.

„Men nu til mine egne Anliggender,“ tog Bispen efter en Pause atter til Orde; „det er paa Tiden, at I erfarer Foranledningen til, at jeg befinder mig her, formummet i verbsslig Dragt; det er ikke kommet saa med min gode Billie. Jeg er geraadet i en Klemme og udbeder mig Eders gode Bistand, om I vil være mig til Billie, det jeg skal forskyde Eder ved en rundelig Gave.“

Vigand hørte noget aandsfraværende paa denne Indledning; hans Nysgjerrighed efter at kjende Aarsagen til Hans Raades Nærværelse i denne Egn var bleven dæmpet af Uroen i hans Hjerte, og ikke engang Løftet om en rundelig Gave kilbrede hans Dre. Dog blev han efterhaanden mere opmærksom; thi Bispen gik efter nogle Omføb til Sagen, som var, at han ønskede at blive Fru Elsebeth kvit.

„Denne fromme Kvinde,“ sagde han med en hykkelsk Mine, „som nu alt i flere Aar har styret mit Huus, har

været Gjenstand for ond Klaffer og Dagvabstfelse. Hun havde derfor draget sig tilbage til sin Slægt paa Balsgaard; thi I maa vide, at hun efter sin Moder, Anna Ludvigsdatter Rosenkrantz, har en Arvelod i Gaarden og Ret til at opholde sig der. Dog gjorde hendes Frænder hende det for hedt ved deres Haardsindethed og onde Ord; hun vilde da drage tilbage til Boergaard, men da jeg det fornam, reiste jeg imod hende, og vi mødtes udi Horsens. Godhjertet og svag, som jeg er, viste jeg hende ikke af; vi drog videre, og nu ere vi her; men det er til hendes eget Bedste, at hun forhindres i at drage med mig til Bendshøvel, og i at forebygge dette skulde I være mig behjælpelig.“

Bispen taug nogle Dieblifte og foer saa fort:

„Vi dvæle her paa Linas Laven med Hans Stygges Minde; dog bad han mig ikke fortsøve paa Slottet længere, end høist fornødent. Jeg agter da at drage herfra i Stilhed denne anstundende Nat, men efterlade Fru Elsebeth under min Fodermærks og nogle bevæbnede Svendes Beskyttelse. Dog sætter jeg ingen Lid til den Landskneghøvding; han har alt i nogen Tid været mig imod, og det er mit Ønske nu at vorde ham løs. Det er min Agt, Broder Vigand, at overdrage al Myndighed til Eder. Som Fru Elsebeths, hende af mig beskillede, Skriftefader skulde I efter min Afreise formane hende til Taalmod, og formaae hende dertil, at vende tilbage til sine Frænder. I ledsage hende derhen med Svendene og Johan Goerdes, hvem I da efter forrettet Tjeneste giver Afsted af mit Brød med en rundelig Belønning. Hvad siger I dertil?“

Vigand taug og stirrede paa Bispen med et spændt Blik.

„I skal vorde rigeligen forshnet med Penge,“ vedblev Bispen, „og kan I deraf Noget spare, da være det Eders! Dog, til Beviis paa, at I handler i mit Navn og udrustet med fuld Myndighed, da modtage I denne Ring med mit Baabenmærke, den Johan Goerdes fuldt

vel kjender. I benyttede den og beholde den derefter som Eders Eiendom; den er sine tohundrede Gylden værd."

Bispen drog Ringen af sin Finger og lod den funkke for Vigand, hvis Dine funklede omkap med den. Bispen stige tilbad selv Guldkalven og var isaa gjerrig som en Pengepuger. At berige sig paa Kirkens Betsfning var hans Hovedsformaal, og han drev det vidt heri; thi paa den stamløseste Naade holdt han Præstetalede ledige og for-drev Nonner af Klostre, for at spare Underholdet og selv stille Indtægterne i Lommen. Dog kunde han bruge sit Mammon, naar Klogskaben bød det; men han skilte sig kun med et Gul af med sine Skatte, og han fattede tilfulde den Glæde, den fattige, fordrevne Sortebroder efter hans Mening nu sølte ved at modtage saa kostelig en Gave.

Dog var han paa Bildspor. Gaven var i Vigands Dine Intet imod den Myndighed, hvormed han blev ud-rustet, og den væbnede Magt, der blev stillet til hans Raadighed. Lynglimtet i hans Blid viste, at nu var den sorte Plan, hans Tanker havde syset med alt i flere Dage, i Færd med at antage en fastere Stikelse. Den kolde Sved stod ham paa Panden, da han rakte Haanden ud og tog Ringen; thi han formaadede ikke at undertrykke en Følelse af Angst og var tilmode, som om Pagten mellem ham og den Onde nu endelig var afsluttet. Han glemte at talke, hvorfor Bispen med Fortrydelse sagde:

"Der er bleven mig viist større Tjenester tilforn for ringere Løn, end den, jeg nu byder, Eder, Broder Vigand!"

"Eders Naade forlade mig min Udhøvisshed," svarede Vigand hurtigt, "min Sjæl var overvældet af Gavens Storhed." —

Medens Bispen saaledes vandt et søieligt Redskab i Vigand, forlystede Fru Elsebeth sig paa Kollens Top. Dog sad hun der nu alene med sin Terne og Svendene; thi en Kongesørens Skrig havde loffet Johan Goerdes ind i Skoven. Med en spændt Armbrøst listede han sig hen-imod det Træ, hvor Fuglenes Konge havde sin Rede, da

hans Blit, som var hævet, pludseligt blev draget mod Jorden; thi en Mand i en graa Badmels Kofte, med et Sværd ved Siden og en spændt Armbrøst i Haanden, ligesom han selv, traadte frem fra et Baghold og stod pludselig for ham. Johan Goerdes studsede, gjorde et Skridt tilbage, og ved denne Bevægelse gik Armbrøsten af, og Jernbolten fløi op i Trætoppene.

„For Djævelen!“ raabte han.

„Nu ere mine Raar bedre, end Dine,“ sagde Bent; thi ham var det, og han havde Ret i at prise sin Lykke. En Armbrøsts eller Flitsbues svære Staalbue lod sig nemlig ikke spænde ved Menneſtehaand alene, men kun ved Hjælp af en Dyrkraft, der enten var anbragt paa selve Vuens Løb, eller førtes løs med. Johan Goerdes havde dette Redskab hængende ved sit Belte, men der var selvfølgelig ikke Tid til at anbringe det; thi Bent sigtede paa ham og truede med at trykke løs, naar han rørte Haand eller Fod.

„Hvo er Du?“ raabte Johan Goerdes, idet han bed sin Harm i sig. „Tænkelig en af Hans Naades, Biskop Oves Skovgjæmmere? Da vide Du, at Du har Hans Naades Broders, Bispen af Børglums Fodermarſk for Dig, og ikke mene Du da mig at være en Stalkarl, Du uhevet tør skyde ned som en Hund.“

Bent sænkede Armbrøsten lidet og sagde:

„Jeg veed mere om Dig, Din Spydskarl, end Du skjøtter om. Vil Du frelse Dit Liv, da sig Du nu paa Stand, hvi Din Biskop færdes her, og hvad den Sortebroder af Bisping gjør hos ham?“

Johan Goerdes gjorde Mine til at røre sig, men strax hævede Bent atter Armbrøsten og tog Sigte, hvorpaa Landsknekten, efter at have udstødt en Ed, svarede:

„Djævelen maa vide baade Dele, ikke jeg! Dog skjøner jeg nu, Du gaaer større Folks Grinde og er en Speider, min Herres Fjender maae have udsendt.“

„Johan Goerdes!“ svarede Bent, „Du Mordbrænder og røveriske Landsknegt, see Dig vel fore, hvad Du gjør, fulbe Du havt noget Eventyr fore i denne Egn! saa vare

Du og den fule Munk, Brøder Vigand, ad, at han hytter sit Skind!"

Vent sænkede atter Armbrøsten en Kjende, da han sagde de sidste Ord; men i samme Nu gjorde Johan Goerdes et vældigt Spring, som førte ham bag et Træ, spændte med stor Behændighed og Hurtighed Armbrøsten, lagde en Bolt paa og skød, saa Vent neppe fik Tid til at hytte sig. Jernbolten fuseske pibende over det Sted, hvor han havde staaet, og borede sig dybt i Barken paa det Træ, bag hvilket han nu var i Sikkerhed.

Strax da Johan Goerdes havde affyret sit Skud, satte han sin Sølvpibe for Munden og stødte i den for at hidkalde sine Svende, hvorfor Vent fandt det raadeligt at sige. Svendene havde imidlertid ikke hørt Signalet, og da de udebleve, gik Johan Goerdes tilbage til Fru Elsebeth, idet han, paa Grund af den fremmede Stimands næie Bekjendtskab til hans Person, besluttede foreløbig at fortie sit Eventyr.

En halv Time efter var Bispen og hans Følge atter i Baaden og paa Veien hjemad.

„Der er lysteligt i denne skønne Egn, Eders Raade!“ sagde Fru Elsebeth, „lysteligere, end i Vendsyssel, hvor Havgusfen giver Hoste. Var saa sandt dette Stift Eders Bispedømme!“

„Nu, ædle Frue,“ sagde Bispen med et Smil, „Eders Begjær, at dvæle her end en søie Stund, skal vorde tilfredsstillt!“

Baaden gled hen over Juel Søens blanke Flade, mens Vandet blinkede for Arernes Slag i Eftermiddags-solens Glands. Fru Elsebeth slog sorgløst sin Luth, og Strengelagens Toner løde over til Peer Korne og Vent, som nu ogsaa stødte fra Land med deres Baad og langsomt fulgte efter.

Fjerde Kapitel.

God Sold.

Da Solen den næste Morgen steg op over de østlige Høie, red Bent Nord paa, ibet han med Glæde fornam sin Hests Bølgighed. Den havde haft kun altfor gode Dage i Møllen og gif nu hidstigt paa. Godt, sagde Bent ved sig selv, naar Rytter og Hest have samme Sind! Du skal faae Din Lyft stillet, Brune, og Dine Been rorte, inden Sol gaaer ned!

Mange urolige Tanker og forvovne Planer havde spøget i Bents Hoved den foregaaende Aften efter Mødet i Skoven med Landsknekten. Han var i stor Uvisshed, om han skulde foretage sig Noget og hvad da? Saa indviet var han nu bleven i Forholdene, ikke alene ved nu og da at høre Brudstykker af sit Herstabs Samtaler med Folmer Rud, men ogsaa ved at gaae Folmers Skrinder i Klosteret, og saa stor var hans Trost og Hengivenhed mod hans Huusbond og dennes Søster, at en Anelse om Fare for Margaret strax greb ham, og hans skarpe Instinkt gjorde ham ligesaa mistroisk og aarvaagen, som havde han været Folmer Rud selv.

Han havde efter nogen Betænkning overveiet Sagerens Stilling med Peer Korne, der rigtignok mente, at han saae Synet, men som sluttelig havde erklæret, at saasom Bent alene Intet formaaede, da vilde det ene Nette være, at han skyndsomst red ad Viborg til, gav Folmer Hansen Underretning om, hvad der var hændet ham, og raadede Folmer til, det snarests flec kunde, atter at indfinde sig med sine Svende.

Dette Raad havde Bent da fulgt og sølte sig nu vel til Møde ved at være revet ud af sin Tvivlraabighed. Som han red hen ad Veien og skottede ned til den gamle Borg paa Dnæs, mødte han en gammel Bonde, kommende fra Linaa og ham velbekjendt som en af Peer Kornes Møllegjester.

„Har Du fornummet til nogen Uro paa Dhnæs i denne Morgenstund, Søren?“ spurgte Bent, idet han standsebe sin Hest.

„Jh, Gud naade!“ svarede Søren og slog Kors for sig, „ræddeligt har det spøget paa Linas Laven denne Nat. Niels, som vogter Ungkræ paa Heben, sværger derpaa, at han har fornummet til Baabengny og Susen i Luften derifra og heelt op til Naage.“

Bent kjendte godt det gængse Sagn om Vesterkongens Søn, der bortførte Lavelongens Datter, ridende med hende foran sig paa Hesten og skrapt forfulgt af hendes Faders Mænd over Seis Hebe, indtil han blev indhentet ved nogle store Ege, hvorfor Stedet siden kaldtes Naage. Her, hvor Gudenaas flyder ud af Bra Sø, maatte han slippe sit Bytte og lod derpaa sin Hest springe med sig i Søen og styrede ud i den mellem Kongholm og Hattenæs, saaledes kaldet, fordi han der tabte sin Hat; men da Hesten ikke evnede at svømme ret langt med den tunge Byrde, saarede han den med sit Sværd, vel vidende, at saa længe Blodet flød, vilde Kræfterne ikke svigte. Dog naaede den ikke Land, men sank med ham paa det Sted, som endnu kaldes Kongedybet.

„Ikke tvivler jeg derom,“ svarede Bent, „at de onde Mænd fare mellem Dhnæs og Naage, fornemmelig i disse Nætter, da Udædingsmænd have Ophold paa Linas Laven og vel maa drage Alt til sig, som ondt er. Har Du ikke fornummet til disse Gjester af Kjød og Blod, Søren?“

„Ei, hvad snakker Du der om Udædingsmænd?“ spurgte Søren. „Lehnsmanden ledsagede en Stare Mænd og nogle Kvinder til Linas Laven forgangen Dag; hvo de ere, og hvad de tage sig fore, derom bekymre vi Bønder os ei, og raader jeg Dig at vare Din Mund!“

Søren slog Kors for sig og red sin Bei, hvorpaa Bent, fast i sit Fortsæt, gav sin Hest Tøilerne og fortsatte Reisen Nord paa. —

Den gamle Borg, paa hvis røde Mure Morgensolens Straaler spillede, frembød nu det sædvanlige Skue

af trøstesløst Døe og Tomhed. Der var intet levende Bæsen at see paa de halvt sunkne, grønne Bold, ved Dugningens brøstfaldne Mure, eller i den græsgroede og af Muurbrokker opfyldte Borggaard; men det var en stoffende No; thi Dorgen var at ligne ved et Menneſte, hos hvem der under et roligt Dvre bølger ſig Græmmelſe og vilde Lidenſkaber.

I et af dens brøstfældige Kamre gik Fru Elſebeth frem og tilbage, idet hun vreb ſine Hænder og udfødte byde Sukke, en ſtakkels, falden Kvinde, nu ganſke værge- løſ mod Verdens Spot, da hendes eneſte Ben havde ladet hende i Stikken; og i Hallen nedenunder ſad hendes Skjebnes Herrer, den rænkefulde Munk, ſelv et Dytte for vilde Lidenſkaber, og den raa Landſknegt, i hvis ſyn- dige Hjerte krigeriſt Vredfølelſe og Samvittighedsløſhed, Djerthed og Falſkhed vare forunderligt blandede, en ægte Aſfødning af ſit Aarhundrede, ſom var Leieſvendens Blomſtringstid.

De ſade lige overfor hinanden ved det ſvære, men ormſtukne Bord, ſom ſtod midt i Hallen, og havde Viin- lander og Bægre imellem ſig; thi deres undvegne Herre reiſte aldrig uden at føre Kjølken og Kjelder med ſig, og han havde efterladt en Vogn, vel fyldt med Alt, der kunde kilbre Ganen og holde dem ved godt Mod paa deres foreſtaaende Reiſe. Paa Bordet laae Johan Goerdes's Sværd og Jernhat og ved Siden af et Par af Biſpens ſilkeſtukne Handſker, hvilke han i Haſtværket, da han med ſit Følge liſtede ſig bort om Natten, havde forglemt.

„Nu, Munk!“ udbrød Johan Goerdes og ſatte det tømte Bæger haardt i Bordet, „her ſidde vi nu paa denne raadne Borg mellem Skove og Søer med en hylende Kvinde — hvad gjøre vi nu?“

Bigand, ſom lod ſit Bæger ſtaae urørt, ſaae op og ſagde:

„Meget kunde nu gøres, ſom vilde være Eder, ſom mig, profitligt og gavnligt, om vi kunde komme til En- ſindighed, og jeg turde ſætte min Lid til Eder.“

„Hvad?“ udbrød Johan Goerdes og lo i Skjægget, „haver I Mistro til mig?“

„Hvad maa jeg tænke,“ sagde Vigand, „om en Mand, der stifter Navn, som en Snog stifter Ham? Først fremstillede I Eder som Genete Jakobsbatters Broder og løi det, siden har jeg fornummet, at Eders rette Navn skulde være Johan Goerdes, og dog er I gaaet i Bispenes Brød under et tredie Navn; thi hørte jeg ikke feil, da kaldte Bispen Eder John Clarich? Vel er det da raadeligt for mig først at vide, med hvem jeg haver at skaffe.“

„Hvilken af disse trende Herrer,“ spurgte Landsknekten leende, „behager Eder bedst? I kan frit vælge, og jeg vorder da paa Stand den, I begjærer!“

„Bedst huer mig for Tiden John Craigengelt,“ svarede Vigand med et skummelt Smil.

„Ei!“ udbrød Landsknekten, „hvi fornegtede I mig da saa skjændeligen paa Tjele, da Eders hedengangne Herre, Fanden have hans Sjæl! forbløffedes ganske, saa han, tænker jeg, vilde taget mig for god, havde ikke I lagt Eder imellem og gjort lyst i hans taagede Hjernekiste?“

„I gjorde da et skjönt Løfte,“ sagde Vigand, stedsse smilende, „agter I at indfrie det?“

Landsknekten saae op med et snu Blif og sagde:

„I see det nu an for en Spøg! Da stod I mod mig, nu ere vi paa samme Parti.“

„Ret saa!“ svarede Vigand, „nu lader I see nogen Høviskhed! Viis derefter i samme Maal Oprigtighed! Den Mand, jeg taler med, er vel da Johan Goerdes, han, der dræbte John Craigengelt og tog hans Vaaben som godt Bytte, saa og hans ædelige og ærlige Navn?“

„Og I frygter ikke den Mand, der gjorde det?“ spurgte Johan Goerdes og strøg sit Skjæg.

„Paa ingen Viis!“ svarede Vigand, „jeg agter ham og ønster mig ham til Staldbroder. Til Beviis lader jeg Eder vide dette, at Bispen Stig har overdraget mig at afftebige Eder af hans Tjeneste, naar I har lefsaget

Fru Elsebeth til Palsgaard. Jeg kunde da lade Eder gaae og selv brage med Bispen Svende til Børglum; dog jeg flaaer Eder fore, at vi forblive tilsammen og lade Bisp være Bisp!"

"Da skjønner jeg," sagde Johan Goerdes og søgte Bigands Blik, "at I har min Bistand behov til et Skjælsstykke, hvilket det nu monne være. Nu, saasom I bryder med den Stalk af en Bisp, da er I min Mand; thi det maa I vide, at jeg forlængst er kjed af at tjene sliq kvinbagtig Herre, og ikke indbilde I Eder, at jeg er forbleven her tvungen, eller som Hans Naades Nar. Hans Kammervend forraadte sin Herre og betroede igaar Aftes silde mig, at Hans Naade vilde snige sig herfra inat. Jeg kunde forpurret den Kæbestreg, dog lod jeg den uhinbret stee."

"Af hvad Marsag?" spurgte Bigand, virkelig overrasket.

Johan Goerdes faldte sit Bæger, tømte det i eet Drag og tog saa til Orde:

"Nu er det Tid, at jeg stiller tilfreds Eders Bidelyst, mig anbelangende. Vi have gode Stunder, Mad og Drikke i Overflod, og Fru Elsebeth higer ikke herfra. I høre da nu, hvad Mand jeg er, og af hvem jeg er kommen! Mit Navn er, som I formodede, Johan Goerdes, og jeg er en Østfriser af god, gammel Storbondeslagt, som i forrige Seculum gik under i Kampen mellem Herreerne Birtzena og Folko Uken. Min Fader, saa og min Forfader, ernærede sig, som jeg, ved deres gode Sværd; min Moder fulgte med Regimentets Tros, og er jeg sødt og kommen til Verden i en Teltleir, Aftenen efter et stort Slag, under Paulers og Trompeters Lyd. I mit Fædreland kjendes ei Fred, og fra min Hjemstavn udgaae de Krigerstærer, som betvinge ganske Europaen, snart i een Fyrstes Sold, snart i en andens, saasom vi ikke befattede os med Stridens Marsag, men høimobigen elste Striden for dens egen Skjld —"

"Dog ikke vrangende godt Bytte?" faldt Bigand ind.

„End mindre god Sold,“ vedblev Johans Goerdes, „al den Stund en modig Kriger er sin Løn værd; men forholdes den ham, da faaer han selv forhjelpe sig til den.“

„Jeg forstaaer!“ sagde Bigand utaalmodigt; „dog lade I mig snarest vide, hvad dette har med vore nærværende Kaar at gjøre? Det turde hændes, at jeg ikke havde fuldt saa gode Stunder, som I.“

„Saa sagte, Munt, saa sagte!“ svarede Johan Goerdes; „viis Mand tier og bier! Det hændes dog,“ vedblev han, efterat han havde vædet sin Strube, „at En af mine Lige sætter Bo, mæt af Hæder, naar en stjon Somfru eller Enke forseer sig paa vore mandhaftige Personer. Saalunde ægte de den berømmelige Høvding, Marcus Meier, den Lybækker Borgermesters, Goslich Lutes, rige Enke, og saa have Flere gjort før ham. Vilde det da forundre Eder, om og jeg nu tænkte paa de gamle Dage og blev til Sinde at forandre mig og nyde min Hæder i Velvære og Ro?“

Et Glimt i Bigands Dine viste, at det anede ham, hvor Landsknekten vilde hen.

„I vide da nu uden Dmsvøb,“ vedblev Johan Goerdes, „at jeg har kastet mine Dine paa Fru Elsebeth. Hvad siger I dertil?“

Bigands Afsyn røbede alt Andet, end Mishag, men saa mange nye Tanker strømmede ind paa ham, at han i det første Dieblit undlob at svare.

„Fru Elsebeth,“ vedblev Johan Goerdes, „har steds viist mig et mildt Afsyn og været mig huld. Nu er hun usalig og raadvild, forstødt af Alle; vel maa da en ærlig Kriger være hende velkommen som Gemal, og mig staaer hun an; hun er dog en Kvinde af god Byrd og dertil formuende. Vil I nu med Eders færdige Tunge tale min Sag og benytte Eders Myndighed som Skriftefader til at vende hendes Hu til mig?“

„Johan Goerdes!“ sagde Bigand med et sunklende Blik, „dette passer som Haand i Handfste, og Intet kunde I paafundet lykkeligere, end dette! Visselig vil jeg være

Eder til Tjeneste i den Sag og det af al min Formue, dog paa det Vilkaar, at I viser mig en liden Gjentjeneste, om hvis Beskaffenhed I snart skal vorde underrettet. Først høre I nu mit Raad, som er, at I fremstiller Eder for Fru Elsebeth som John Craigengelt og holder fast derved, at I er Genete Jakobsdatters rette Broder, idet I blot for Eders Sikkerheds Skyld, da I tog Deel i Skipperfeiden paa Bøndernes Side, har stiftet Navn. De Craigengelters Baabenmærke paa Eders Harniff vidne for Eder nu, som forhen paa Tjele, denne Gang, tør jeg love Eder, med bedre Held! Eders egen Vt være nok saa god i Eders Fædreneland, dog veier en frisk Storbonde ikkun lidet mod en stoff Adelsmand."

"Bedre vilde det dog hue mig," sagde Johan Goerdes, "at fremtræde for min Fæstemø i min sande Stillelse; thi her gjelder det, at den sviges værst, som sviger sig selv."

"Ingenfinde," svarede Bigand, "giver hun en Bonde sin Tro! I skal sande det, agter I mit Raad ringe. Saa betænke I og, at Fru Elsebeth er af en mægtig Slægt, der formaaer at værge for hende, om de finde det nødagtigt for Wrens Skyld; dernæst, at Eders egen Sikkerhed turde være i Fare nu, da I træder af Bisp Stiigs Brød. Mit Raad er da dette, at I herfra uden Forhaling iler over Grændsen, i Hamborg lader Eder formæle til Fru Elsebeth og der afventer roligere Tider. Da, naar hun er Eders præstegivne Hustru og løben af Landet med Eder, saa den Sag ei mere staaer til at ændre, maae vel de stolte Gyldenstjerner høre sig, og I kan fremtræde med Krav paa Eders Hustrues Formue."

"Bed min Landsknegt-Wre!" udbrød Johan Goerdes, "I tænker for mig, som kunde jeg være Eders rette Broder. Nu lade I høre, hvad I begjerer til Gjengjæld af mig?"

"Jeg drager med Eder," sagde Bigand og saae rasst op. "Jeg er led af dette hjætteste Land, hvor om søie Tib al Præstevælde vil vorde tilintetgjort og ingen ærlig Klosterbroder da mere kan bjerge sig. Ikke agter jeg at

oppebie denne Forsmæbelse, og en Ungsøster af Bisping, der er af samme Sind, som jeg, skal nu faa Tilbud om med mig at salvere sig, og vi drage da Vaade i Selskab med Eder og Fru Elsebeth af Landet. Fru Elsebeth vil i hende fange en Selskaberinde, som vil staae hende an."

Der gled et Smil over Johan Goerdes's barste Ansigt, han fløitede en Landsknegt-Vise, brast saa i høi Latter og sagde endelig:

"J vil løbe af Klostret med en Nonne? Ikke mente jeg Eder at være sliq lystig Munk! Nu huer J mig bedre, end tilforn, nødsages jeg end til at lade Eder vide, at ikke vælter jeg Haand til sliqt Bovespil, paa hvilket Fru Elsebeths og min Afreise sluttelig ganske turde strande."

"Nu," svarede Bigand med Rynker i sin Pande, "da drage vi snarest med Fru Elsebeth ad Horsens til, og Bisp Stiigs Billie vorde da til Punkt og Prikke udført! J veed, jeg haver Magten, Bispens Svende lyde mig blindt, og J med Eders Svend alene ville Intet formaae mod os."

"Lad høre," sagde Johan Goerdes efter et Dieblits Betænkning, "hvor det skulde stilles an?"

"Saalunde," svarede Bigand, "at jeg snarest alene begiver mig paa Dei til Bisping. Selv maa jeg føre den Nonne af Klostret, hvoraf J kan skjønne, at Eders dyrebare Person ikke vil stedes i nogen Fare. Jeg forlanger ikkun af Eder, at J inden Midnat møder hiinsides Rye ved gamle Maris Huus med Svendene og tvende Heste. Bispens Svend Ole er barnefødt i denne Egn og kjender Stedet, dog skal jeg til Overflod underrette ham. J bryde op i god Tid og føre Fru Elsebeth til Siim, hvor hun fortsøver Eders Tilbagekomst med mig og den Ungsøster."

"Vel!" sagde Johan Goerdes. "Dog lade J mig nu vide den Ungsøsters Navn og af hvad Slægt hun er?"

"Nu!" udbrød Bigand, "J skal i mig finde en ærlig Mand, der Intet stikker under Stolen. Raadeligt og,

at I, er forud underrettet. Hun er ingen Anden, end mit Skriftebarn, Margaret Mogensdatter, og en Betryggelse vil det være for hende at see Eder; thi mere, end een Gang, talede hun om de glade Dage, da I gjestede Tjele og sukkebe derover, at I ikke var hendes rette Morbroder. Dog — Morbroder eller ikke, I er nu for hende kjendt Mand; men raadeligst sikkerlig dette, at vi nu sværge derpaa, at I er hendes rette Frænde, og Frændskabet dækker da al Ubequemhed."

Der lagde sig en betænkelig Alvorlighed over Johan Goerdes's Ansyn, og havde Vigand kunnet læse i hans Hjerte, vilde han seet, at den Smule Samvittighed, Landsknekten havde, rørte sig hos ham.

"I har udsøgt Eder et stolt Bytte, Munk!" sagde han omsider; "ved min Helgen, ikke skulde det fortryde mig, var jeg i Sandhed denne Jomfrues Frænde!"

"Det I dog ikke er," udbrød Vigand med et hvast Blik, "og har jeg da i min Magt, naar det lyfter mig, at gjøre Ende paa det Mummespil. I veed, hun er et Slegfredsbarn, uden Bestyttelse, haardt trængende til min. Ingen vil røre en Finger for hendes Skjld, uden det skulde være en taabelig, ung Svend, der har forgabet sig i hendes skjønne Ansigt, eller hendes Broder Knud, den dumme Pøg, I lokkede saa skjønt i Fælden."

"Han," svarede Johan Goerdes, "I nævner en taabelig, ung Svend, er mig vel bekjendt som Folmer Hansen Knud til Kjellinghøl."

"Lige godt det!" svarede Vigand; "han er nu langt herfra, saa og Knud, hvorom jeg igaar har forvisset mig."

"Ha!" udbrød Johan Goerdes, "de have dog saa været her! da var det sikkerlig Knuds Svend, der anfaldt mig i Stoven."

Han fortalte nu Vigand om Mødet med Bent, men Vigand viste sig vel underrettet og kunde sige Johan Goerdes, at kun denne ene Svend var ladet tilbage.

"Herrerne selv kunne være nærmere, end I tænker,"

sagde Johan Goerdes, „og de ville da muligen komme over os med deres Karle, og saa ligger det hele Huus.“

„Paa ingen Viis,“ svarede Vigand, „naar vi handle med Raffhed og Bestemthed. End i denne Nat maa Alt være fuldbyrdet og vi nogle Mile Sønder paa. Lykkes det Eder ikke lysteligt at spille disse hoffærdige, ædelige Knuse, i hvis Dine vi Andre ifkun ere Kryb, dette Puds?“

Johan Goerdes saae ned for sig og trommede med Fingrene paa Bordet, indtil han pludselig syntes at være kommen til en Beslutning.

„Nu, Munk!“ sagde han med et snu Blik, „hvad byder I mig for den Haandsrætning?“

„Byder Eder?“ gjentog Vigand og saae op. „Fru Elsebeth og hendes Formue vorder Eders store Belønning, ikke være I nu ublu og begjære Mere.“

„Derom tale vi nu strax!“ sagde Landsknekten barsk; „først tælle I nu op her paa Bordet min tilgodehavende Sold; thi saasom Bisop Stiig har overdraget Eder at afftebige mig, da maa han, er han ei en Skalk og Bedrager, og have givet Eder Penge at betale mig med.“

„Hvor kan I tvivle derom?“ spurgte Vigand med et forlegent Smil. „Det gjøre vi af slden, naar vi ere i Sikkerhed over Grændsen.“

„Saa lege vi ikke, Munk!“ udbrod Johan Goerdes og slog i Bordet. „Forinden I forlader dette Rum, udbetale I til sidste Hvid, hvad mig med Rette tilkommer!“

„I er som et uvornt Barn,“ sagde Vigand, „og bliver ei stille, før Eder puttes Rage i Munden. Nu, det skal stee, som I ønsker.“

Han gik hen i Hallens Krog, tog der af en vel spækket Lædersæl den Sum, Johan Goerdes havde til Gode og gav ham den. Landsknekten talte Pengene nøie efter, puttede dem findigt i en Læderpose, han bar hos sig og sagde:

„Nu har I gjort Ret og Skjel, ikke mere! I sige nu, hvad I byder mig for det Ridd til Rye og derfor,

at jeg med mit Sværd bæller Eder og Eders Nonne? Have vi først aftattet Bispens Svende, da har I ingen anden Beskyttelse, end mig og min Svend. I og Eders Nonne ere Baade som Tros, der vil vorde mig til Lyng og Forhindring, hvor jeg drager frem. I see ikke saa fremmed og fortørnet!" vebblev han, da Bigand gjorde Mine til Indsigelser. "Det er ikke forblevet en Hemmelighed, at Hans Raade igaar Aftes silde udbetalte Eder en rund Sum. Byder I mig hundrede Gylben?"

"Bed min Helgen!" udbrød Bigand forbitret, "I veed at brandstatte og maa vel have Dvelfen. Dog," vebblev han, idet han hurtigt fattebe sig, "I faaer vel have Eders Billie! De hundrede Gylben være da Eders, naar vi ere i Sikkerhed og uden Danmarks Grændser."

"Helst," sagde Johan Goerdes med et koldt Smil, "lade I de halvtredstindstyve klinge paa Bordet strax; de andre halvtredstindstyve derimod først, naar vi ere over Grændsen."

Bigand saae paa Landsknekten med et giftigt Blik og blev bleg om Kind. At kaste sig over ham som en Tiger og støde sin Dolk i hans Bryst, dertil sølte han meest Lyft. Dog havde han nu blottet sig for meget og turde ikke bryde med Johan Goerdes, vel vidende, at hans Myndighed over Svendene, naar det kom til Stykket, ikke var ringe, og at det kunde tage en ulykkelig Ende for ham selv, kom det til et Brud. Han sil da Bugt med sin Harm, udbetalte Johan Goerdes den forlangte Sum og kom derefter let til Enighed med ham om Planen for Natten.

Der stod nu tilbage at forberede Fru Elsebeth paa den Ulyksalighed, der ventede hende, og Bigand betragtede det som ganske fornødent, at han indlebede Sagen med Fiinhed, hvorimod Johan Goerdes nu lod til at ansee Bigands Indblanding som mindre fornøden, uagtet han ikke modsatte sig den.

Fru Elsebeths Suk og Klager havde nu og da Lyd ned til dem gennem det brøstfældige Loft; men da Bigand traadte ind til hende, forstummede de.

Det var et øde Rum, i hvilket den uslykkelige Kvinde befandt sig, med ormstullet Paneel, søndrede Kluder og uden andet Bohave, end en Seng og en liden Løibænk. I en Krog stod en Vadsæl, og nogle af hendes Klæder laae i Uorden omkring paa Gulvet. Selv sad hun paa Løibænken med solbede Hænder og bøiet Hoved, stirrende trøstesløst hen for sig. Hendes regelmæssige Træl, den fiint bøiede Næse, den vel bannede Mund, de store, blaae Øine og det rige, blonde Haar gjorde hende endnu til en skøn Kvinde; men hendes Dienlaage vare røde og opsvulmede af Graad, og i Stedet for det Træl af godmodig Letfindighed og sandselig Livsglæde, der ellers viste sig om hendes smilende Læber, saaes nu Græmmelsens dybe Furer.

Bigand tilbedte hende med den sædvanlige, tillærte Salvelfesfuldhed sin Velsignelse, men hun afbrød ham, sprang op og raabte:

„Hvad vil I nu, Munk? Slæbe mig til Balsgaard? Da vide I det forud, jeg gaar ei med det Gode. Ved Guds Moder, før jeg lader mig haane af mine haardsindede Frænder og mit Hjerte stinge til Døde af deres forgiftige Ord, før springer jeg i Søen!“

Bigand vilde berolige hende og formane hende til Taalmod, men det lykkedes ham ikke strax at komme til Orde. Hun vedblev at tiltale ham med heftige Læber, idet hun gik frem og tilbage i Kammeret og nu og da standsede foran ham. Vild og forvirret løb den Tale i Begyndelsen, men efterhaanden klarede hendes Tanker og styrkedes af hendes Fortvivlelsses Kraft mod eet Maal.

„Du sig mig, Munk,“ udbrød hun tilsidst, „mener Du ei Bispe Stiig at være den lede Djævel selv? Da jeg var flyet fra min første og rette Huusbond for hans Misgjerningers Skyld, da antog han sig mig, en eensom og raadvild Kvinde, og jeg elskede ham og tænkte ei derover, enten han var Klærk eller Læg, og vi levede i Synd, Menneffene til Forargelse og Gud Herren til Fortørnelse, indtil Bønderne dreve os af Boergaard, og han

salverede sig selv og lod mig i Stikken; og han bekymrede sig ei om mig, indtil jeg opsogte ham og han nu med Falskhed i Hu og Svig paa Læben gjorde mig tryk for ganske at vende mig ryggen og snige sig derfra! Mit Hjerte gyser, som havde Helvedes Fyrste været min Gemal. Guds Moder vender sit Ansyn fra mig — hvad Ende skal det tage med mig?"

"En god og lykkelig Ende," sagde Bigand med dyb og fast Røst, drog hende ned paa Løibænken, tog Plads ved hendes Side og søvede nu paa hendes høielige Sind hele sin Kløgt og al sin naturlige Betsalenhed. Han forudsaae, at hvor fortvivlet hendes Stilling end var, hun vilde dog betænke sig paa at drage ud i Verden med en Mand af Landsknegtens tvivlsomme Betsalenhed, især da han tillige var hæslig og plump i sit Væsen. Han fremtryllede da for hendes stubsende Blik et skjønt Ærens Tempel, i hvilket Fodermarsken John Clarich viste sig for hende i Skikkelse af en stotst Adelsmand, Genete Jakobsdatters mistkjendte Broder, en ærlig og djærv Kriger med Hæderens Glorie om sin Pande, men formedelst Tidernes Ugunst stædet i Fare og nødsaget til at dølgge sig i Ringhed; en Bantskjebne, som han dog ingenlunde beklagede, saasom den havde ført ham til hende, hvem han tilbad og inderligt ønskede at gjøre til sin Hustru. Da det saaledes efterhaanden var lykkes ham at faae hende til i Forening med den formentlige John Craigengelt at see ikke blot en saare ønskelig, men den eneste hæderlige Udgang paa hendes nuværende mislige Stilling, indviede han hende for en Deel i den Aftale, han havde truffet med hendes Tilbeder og gav hende en sminket Forestilling om sine egne Planer og om de Grunde, der bevægede ham til at drage af Danmark.

Som det ofte gaaer med letfærdige Naturer, saa nu og med den lettroende Fru Elsebeth. Hendes Fortvivlelse slog over i Lystighed, hun klappede i Hænderne af Glæde over, at Bigand vilde bringe en Ungsøster med fra Bisping, der skulde være hendes Selskaberinde og spurgte ham ud, om hun var skjøn og munter? Hun glædede

sig til at drage af Danmark og see fremmede Lande og overdrog sluttelig Vigand at lade Fodermarsken vide, at han turde indfinde sig og selv tale sin Sag. Dog maatte hendes Pige først komme og give Kammeret et sømmeligt Udseende. Til sidst ~~sagde hun med et Sulk:~~

„En grim Karl er han, og det Ar over Panden klæder ham ilde; dog er et ærligt Hjerter mere værd, end et glat Kæsyn og jeg veed, han har et lystigt Sind og ynder Skjemt.“

Kort efterat Vigand havde forladt Fru Elsebeth, gik han i Baaden og blev af et Par Svende roet over Søen. Sammensunken sad han paa Baadens Agtersæde, rynket var hans Pande og mørkt hans Blil. Der kom ikke et Ord over hans Læber, før Baaden gled ind i Stigballe Vig, og han bød Svendene roe tilbage til Dyrnæs og forsvandt med hurtige Skridt i Skoven.

Femte Kapitel.

Slangen skifter Sam.

Vest for Nye, i den snevre Dal mellem Kopperhøi og Knasbjerg, i Ly for alle kolde Vinde og omgivet af krogede Birketræer, hvis hvide Stammer løste mellem Enebærbuske, Lyng og Gyvel, laae den gamle Spaatvinde Maris Hytte. Det var saa brøstfældig en Kønne, som noget Stebs fandtes i hine Lider, da Folkets Mængde boede i usle Baaninger. De klinebe Leervægge vare fulde af Revner og havde aldrig været berørte af Hvidtelall. Lyngtaget var bulet og mosgroet, og Skorsteenspiiben fatedes ganfle.

Dog sad ingen Adelsmand mere sitter og tryk bag sin Borgs stærke Mure, end gamle Mari indenfor disse skjøre Vægge, der neppe vilde modstaaet et godt Spark.

Jugen nærmede sig hendes Solig, uden med Frygt, men Mange for at søge Raad eller for at kjende sin Skjebne; thi Mari var vide bekjendt som en Trolkvinde, udrustet med overnaturlig Magt og Spaadoms gave. Hun levede dog i den bedste Forstaaelse med Munkene og Nonnerne i de tre omliggende Klostre, ja, hun havde for dem ofte været et Redskab til Overtroens Befæstelse.

I Papismens Dage kunde en sliq, saa kaldet klog Kone, endnu trives i Fred. Det var først efter Reformationens Indførelse, at disse Overtroens Præstinder kom paa Kant med Geistligheden, idet de toge Munkenes Gjerning, Mirakelture og Aandebesværgelser, heelt i Arv og derfor bleve en Gjenstand for de grusomme Forsølgelser, der ere en Skamplet paa den lutherste Kirke. Sagen var, at Overtroen havde fæstet for dybe Rødder til at kunne udryddes med Papismen. De lutherste Præster benegtede ligesaa lidet, som Papisterne, Aandernes umiddelbare Indgriben i Mennesselivet, kun at hvad disse ofte tilskreve Helgene og gode Aander, betragtede hine udelukkende som Djævelens og onde Aanders Værk.

Det var nu vel heller ikke for det Godes Skyld, at Munkene og Nonnerne holdt deres Haand over Mari. Der mumledes om, at hun vidste mere, end nogen Anden, om disse hellige Mænds og Kvinders hemmelige Synder, og at hun nu og da havde været dem behjælpelig med at skjule dem. Dog udrettede hun noget Godt ved sin Indsigt i Lægekunsten, som efter de Tidens Maalestok ikke var ringe, gav hun end enhver Kuur Udseende af en overnaturlig Handling. Hun var steds forsynet med helbredende Urter, Klokkestrab og andre Tryllemidler, foretog under mange Besværgelser og Helgeners Anraabelse Kure paa Syge og Besatte og primsignede Røer og Heste.

Bigand havde ikke været længe i Bisping, førend han blev opmærksom paa denne snilde gamle Kvinde, og snart var han en vel seet Gjest i hendes Hytte. Mangen Aftenstund havde hans Fod betraadt den Sti, der gjennem Lyngen førte til Hyttens Dør, og først seent om Natten vendte han tilbage til Klosteret. Ingeninde før havde

Bigand truffet en i Overtroens Øglespil saa grundig indviet og dreven Kvinde, og hans snu Sjæl ydede hendes Dygtighed oprigtig Aerkjendelse. Det Studium, han drev med gamle Mari, var ham nu vistnok til stor Tidfort og dæmonisk Glæde, men dog kun et Skallestjul; thi det, som han fornemmelig søgte hos Troldkvinden, var Kjendskab til de Boer Munkes og Bisping Nonners Synde-register for ved dette sit Spioneri at forsøge sin Magt. Nogle rundelige Gaver gjorde den gamle Hæx temmelig aabenmundet, og der undslap hende Tilstaaelser, hvorved hun blottede sig selv og kom i Bigands Magt.

Hun blev da et søieligt Kedskab i hans Hænder, og efter hans Begjæring sledste hun for Margaret og stræbte at indsnige sig i hendes Gunst. Dette lykkedes hende for en Deel ved den ivrige Andagt, hun bar til Skue, men dog endnu mere ved sin Dygtighed i Lægekunsten og sit næie Kjendskab til de medicinske Urters Egenstaber; thi Margaret stræbte med stor Iver at erhverve sig en Indsigt, som dengang, da der næsten ingen Læger fandtes, i en barmhjertig Kvindes Hænder maatte blive til stor Trøst og Lindring for de fattige og hjælpeløse Syge, men som isvrigt ikke ganske fattedes nogen i hunslige Dyder oplært Jomfru. Det var altsaa egentlig den fælleds Kjærlighed til Kunsten, der knyttede den rene, høifindede Ungsøster og den gamle, brødefulde Hæx til hinanden. Dog var det saare langt fra, at gamle Mari skulde have vundet noget Herredømme over Margaret; tvertimod maatte hun høre Vebredelser for sin Færd som Besværgerske og Spaakvinde; men Margaret havde fattet en vis Gødhed for hende, ynkede hende i hendes Alderdoms Skrøbelighed og gjorde sig den unyttige Uleilighed at bekjempe hendes aandelige Bildfarelser. Saaledes var det Forhold be-
skaffen, som Folmer Rud nys havde omtalt med forklarlig Forundring og Harm.

Bigand havde ofte tænkt ved paakommende Leilighed at drage sig dette Forhold til Nytte, og paa det var den skumle Plan bygget, som nu førte ham til Maris Sytte. Dog ilede han ikke til Maalet, men nærmede sig det tøs-

vende; thi uagtet den Tanke, at bortføre Margaret, allerede i nogen Tid havde fæstet Rod hos ham, sølte han sig dog nu, da Omstændighederne saa pludselig begunstige hans frække Forsæt, ligesom overrumplet. Driftigt og uden lang Overveielse havde han lagt sin Plan, truffet sine Forberedelser og sluttet Paktten med Johan Goerdes; men nu, da han gik i Slovens Stilhed, meldte sig den roligere Eftertanke og det kolbere Overlæg.

Han satte sig i Græsset under en styggefuld Bøg, hensant i Grublen og gjennemløb i Anden hele den lange Rei, ad hvilken han Aar for Aar havde nærmet sig det Maal, ved hvilket han nu stod. Jo mere han tænkte over det Hele, desto tilbøieligere blev han til hverken at see Guds eller Djævelens Finger deri, men en ubsielig Skjebnes Bært. I samme Dieblit, som hans onde Willie afrystede enhver Evang og satte sig op mod guddommelige og menneskelige Love, foregøglede han sig at være et ustyrbigt Rebftab i en gaadefuld Magts Hænder, som friede ham for alt Ansvar. Han var altsaa nu nedsunken i det Mørkets Dyb, hvor hans Landsfrænde, den hjerteløse Bisp, forlængst havde hjemme, den fuldstændige Bantroses Rige, hvor end ikke den svageste Lykning lader see Forsjæl paa Gødt og Ondt. Bispselig formaaer ingen Mennefsjæl at bevare den isnende Ro, som nu sænke sig i Bigands Hjerte, mens han sad ene og grublende i den tause Skov; thi Loven, hvis Gud Gud indgravede i ethvert Mennefses Hjerte, lader indtil det Sidste sin mægtige Røst høre, og Forhærdelsens stærke Muur falder, som Jerichos, for Domsbasunernes Lyd; men i dette Dieblit taug den, og Alt hørte og formede sig efter hans syndige Willie.

Da saaledes hans gode Engel var bortfræmmet, havde den onde alene hans Dre, og han lyttede til dens smigrende Røst. Den sagde ham, at han med Udholdenhed og Snildhed havde stræbt til et Maal, hvor den høieste jordiske Nydelse vinklede ham. Hvad var en Kvinde's Dyb Andet, end Uforstand og taabelig Halstarrighed, og hvad betydte hendes Sut, Graab og Klager? ikke mere, end

et Varns Strig og et Varns Sorg, snart forstummet og snart glemmt. Naar Margaret først var i hans Bold, vilde hun snart finde sig i sin Skjebne, og han havde Guld og Sølv nok til, at de i lang Tid uden Belymninger kunde nyde Livet — hvor længe det vilde han ikke nu plage sig med at udregne; thi en sagte Stemme hvistede i hans Hjerte, at det ikke var sagt, at den Kjærlighed, i hvis Trost og Oprigtighed han undertiden havde søgt sin Retfærdiggjørelse, vilde vare evigt. Ormen gnavede allerede paa Roden af det eneste friske Træ i hans Hjertes Ort.

Den Afsty, hvormed Margaret havde afviist ham, kryddrede nemlig nu hans Elskov med Habet og Havnens bitterføde Gift. Trods den Tryghed, han havde ladet Margaret see, fælte han godt, at hans Stilling i Bisping, om han vendte tilbage til Klosteret, turde blive mislig, maaffee ganske uholdbar. Hvis Margaret røbede ham, da vilde hun, med Broder Ambrosius til Bundsfælle, vel formaae at styrte ham i Fordærvelse. Han frygtede, at det allerede var skeet, og skar Tænder af Harmen ved at tænke sig udviist af Klosteret med Spot og Skam; men at vige som den Ydmygede og forsvinde som en Skygge, den Tanke var ham endnu utaaleligere. Nei, hvad han havde besluttet, maatte fulbbyrdes; den stolte Jomfru, for hvem han var en Vebestyggeselighed, skulde bittert komme til at angre sin Driftighed, og han vilde see hende for sine Fødder, tiggende om Naade; men hun skulde ikke blive hørt. I en saa letfærdig Kvindes Selskab, som Elsebeth Gylbenstjernes, vilde Margarets knibste Stolthed blive Gjenstand for Spot, Landsknekten var jo til enhver Tid til Fals, og naar Margaret først i hiin falske Kvindes Selskab var løbet af Landet, hvo vilde da mere troe paa hendes Værelse? Blev der da levnet hende nogen anden Udvei, end at slutte sig til ham?

Og kunde Omstændighederne tænkes gunstigere til Udførelsen af hans Voldsbaad, end de for Dieblittet vare? Man troede ham langt borte, paa Veien op til Bendslyssel; ifkun Abbedisse Marine vidste, at Bisps Styge var

i Nærheden; thi Bigand havde betroet hende, at han var bleven kaldet til Bispen i et vigtigt og hemmeligt Anliggende, hvilket han gav sig Mine af at kjende; men med den vante Forsigtighed og i Forubfølelsen af, at Stygge Krumpen neppe søgte hans Distand i nogen hellig Sag, havde han bedet Abbedissen om at lade Andre i Uvisshed angaaende Maalet for hans Reise. Ingen vilde da falde paa at mistænke ham, undtagen maastee Abbedissen, som dog sikkert af Hensyn til Klosterets Ære vilde tie.

Det gjaldt kun at slippe ubemærket bort og sikkre sig mod Forsølgelse, indtil de vare slupne over Grændsen. Margaret maatte forsvinde uden at efterlade noget Spor, og Vanskeligheden bestod da blot i at faae hende loffet ud af Klostret, helst alene, et Foretagende, der ved Maris Hjælp kunde udføres paa en saare simpel og naturlig Maade; men som ogsaa kunde strande paa en eller anden uforubseet Hindring, en af disse uberegnelige Hændelser, der ere Skjebnens Bært. Dog, han var jo Fatalist og troede paa Skjebnens Gunst, ja han meente allerede i Anden at see det lykkeligt fuldbyrdet, som maatte og skulde skee.

Da han reiste sig for at vandre videre, var der ikke Stygge af Tvivl eller Betænkelighed i hans Sjæl; han følte sig fast i sit Forsæt og fuld af Handlekraft. Han forlød paa et bestemt Sted, hvilket han tidligere noie havde mærket sig, Stien og fordybede sig i et tæt Skrat i Nye Sønderskov, indtil han naaede en gammel, huul Eg, som allerede i lang Tid havde været Gjemmestedet for alt hans Mammom. I Bisping, som paa Tjele, havde han spillet den fattige Liggebrobers Rolle, og da hans Celle i Klostret ikke frembød noget sikkert Gjemmested, havde han snart unddraget sin indholdsrige Lædersæl de Bisping Konners Nyfgenhed og sfiult den her i Stovens Tjknng. Ofte, navnlig naar han om Natten forlød Maris Hytte, havde han besøgt Stedet og forviiset sig om, at hans Skat var i Behold. Han fandt nu ogsaa Sækken urørt paa det gamle Sted i Træets hule Stamme, løstede den ud, aabnede den og fyldte i den Resten af

den Sum, Bispen havde givet ham, og som han havde medbragt i sin Kattes dybe Lomme. Lædersækkens blev saaa tung nok, men den havde et stærkt Haandtag og en Mand af hans Legemstyrke bar den uden Vanfælighed.

Han listede sig da med sin Byrde ud af Stoven og nærmede sig den Dal, i hvilken Maris Hytte laae. Han havde valgt Tiden heldigt, thi det var den varme Middagsstund, i hvilken Bønderne sjelden færdes ude, men ligge hjemme, dybt nedsænkede i Middags hvilens søde Søvn. Solen brændte haardt, men Vigand mærkede det ikke, saa ganske var hans Sjæl optagen af en eneste Tanke. Dog ilede han, for snarest at komme i Sikkerhed bag Maris Hyttevæg, udenfor hvilken Trolldomsfrøgt holdt Vagt.

De stibne Hornruder i Hyttens Vinduer, som ved deres Uigjennemsigthed sikrede Heren for at blive befriaget udenfra, hindrede ogsaa hende selv fra at iagttage dem, der nærmede sig Hytten. Vigand gik lydløst paa sine Sandaler og naaede saaledes ubemærket Døren. Han tog et raast Tag i den, saa den liden Pind, med hvilken der var stoppet for Klinken, fløi af og Døren gik op. Han blev ved sin bratte Indtræden hilset med et dæmpet Skrig, der dog ikke kom fra Mari selv, men fra hendes Barnebarn, liden Gjertrud, det eneste levende Væsen, en sort Kat unbtagen, som Heren taalte om sig. Hun sad paa Hug i den lille Forstue med Hænderne under sit Forklæde og blundede, da Vigand ved sin bratte Indtræden forfærbede hende. Hun var en tolvvaars Pige, liden og spinkel af Væxt og med et blegt og sygeligt Ansigt; men hendes store, skønne blaae Øine havde et blidt og drømmende Udtryk; dog talte dyb Tungstændighed af hendes Blik, der syntes at tolke hendes Trællevs Lidelser og anraabe om Medlidenhed.

Vigand havde ofte seet hende uden at lægge synderlig Mærke til hende; men i dette Dieblit slog hendes fromme, veemodige Blik ham, og det englelige Udtryk vakte hans Harm; hvorfor han ublidt støbte hende bort, da hun stillede sig foran den indre Dør, og, rystende af Skræk, mumlede, at Oldemoder ikke modtog Besøg i Middags-

stunden. Han aabnede Døren og saae lige for sig gamle Mari, sidende i sin Hyndestol og rugende over en lille Bunte Sølvpenge, hvilken hun formodentlig havde været i Færd med at tælle, men nu hurtigt strøg ned i den halvt aabne Bordskuffe, idet hun tilfaste den Indtrædende et sky Blik.

Vigand havde ofte seet Mari sidde saaledes, i sit ilbrøde Skjort, den blaa Badmelstrøse og med den fedtede Klædeshue som en tæt Kamme om det gustne, rynkede Ansigt. Det lurende Blik fra hendes graae, rindende Dine, Høgenæsen, den spidse Hage og de smalle Læber om den tandløse, indfaldne Mund gave hende et ondt, affrættende Udseende; men Vigand var nu saa fortrolig med hendes frastødende Ydre, at man ikke skulde troet, at Synet af Mari kunde indgyde ham Afsky; og dog var det Tilfældet. Han var til Mode, som om han først i dette Dieblik ret fik Dinene op for, hvilken led gammel Her hun var at see til. Hvilken Svaghed af ham og tilsyneladende Modsigelse, at han først opirredes ved Synet af liben Gjertruds fromme Afsyn og nu ikke mindre ved at see Herens lede Fjæs; men disse Sindsrørelser sprang af den samme Kilbe; thi ligesom han i Barnets rene, fromme Blik havde meent at læse en Bebreidelse over den sorte Skjændselsdaad, han nu vilde udøve, saaledes stillede Herens frastødende Afsyn ham ret for Die, hvor sort den Daad var, til hvilken han behøvede en sliq Hjelperste.

Han satte den tunge Læbersæl fra sig og lukkede Døren, idet Mari med uforbulgt OVERRASTELSE og et tvungent Smil udbrød:

„Ei, ærværdige Faber, er I alt vendt tilbage fra Ebers lange Reise!“

„Som Du seer, Mari!“ svarede Vigand, flød Slaaen for Døren og gif saa hen til Bordet, hvor han tog Plads paa Bænken ligeoverfor den Gamle; „men Tand for Tunge! Ei nogen levende Sjæl maa faae Nys derom, at jeg i denne Stund har gjestet Dig. Kunne vi stole paa den liben Djævlunge med de speidende Dine, Du har hos Dig? Jeg har vigtige og nøbdagtige Sager at tale med

Dig om. Skik BARNET af Huse, at hun ei lurere ved Døren!"

Mari hndede ikke at modtage Befalinger i sit eget Hus og mumlede: "Munkenaade er til liben Vaade!" Dog, idet hun tog sin Gjest ndiere i Dieshu og bemærkede hans spændte, stirrende Blik og de dybe Rynker i hans Pande, skjønede hun, at han ikke var til Sinde i dette Dieblif at taale Mobsigelse. Hun reiste sig da, humpede hen til Døren og raabte ud til Gjertrud, at hun flux skulde gaae ud paa Heden og flytte Faarene.

"Mig tørster," sagde Vigand med hæs Røst, "giv mig at drikke, bliver det end kun Vand eller Valle, blot strax!"

"Ha, ha!" loe Mari med skrattende Røst, satte begge Næver i Siden og stirrede paa Vigand. "Valle til Munkhals, da faaer jeg give min Grist Rostollerøl. Mari er ikke saa arm, det J vel veed, at hun jo evner at slukke Tørsten paa Jden argeste Supper, baade fra Om og Boer."

Derpaa humpede hun hen til et libet Bæggeskab, af hvilket hun udtog en stor Trækande og gif med den ud i et mørkt Rum bag Bærelset for at aftappe Ollet. Den aabne Skabbor tillod et Indblik paa Hylberne, hvor Vigand blev et Par Sølvbægre og nogle skjønne Leerkrans vaer. Bærelsets Indre udviste i det Hele større Velstand og mere Hygge, end Hyttens forsalbne Ydre lod formode. Bæggene vare dækkede af Lædertapets-Stumper, som Mari havde tiltigget sig i Klostrene, Helgenbilleber prydede Bæggene, og Alkovesengen skulmede af gode Bolsterdyner og Puder. Der var ingen Mangel paa Huusgeraad, og den store jernbeslagne Dragtiste rummede sikkert ikke blot Klæder og Linned, men tillige en Slump Mønt. Vigand vidste, hvor pengegrifft Hexen var og skjønede, at en rundelig Gave vilde være det sikreste Midbel til at vinde hendes Bistand. Han benyttede da hendes Fraværelse til at aabne Lædersækken og udtog af den en værdifuld Armering af Gulb, hvilken han stal til sig.

Da hun var vendt tilbage og havde sat Ølstanden paa Bordet, greb Vigand den, inden Mari kunde række ham et Bæger, satte den for Munden og tømte den til Helvten. Saa drog han et dybt Sul og fornam med Velbehag, at den styrkende Dril havde tilveiebragt Ligevægt mellem Legeme og Sjæl og gjengivet ham den vante Selvbeherstelse og Ro. Mari kom dog ligesuldt med Bægeret, satte dertil en Træballe med Bagværk paa Bordet, tog saa atter Plads i sin Stol og sagde:

„Lad nu høre, ærværdige Fader, hvilket Grinde har ført Eder til min ringe Hytte og hvad I begjærer af mig?“

„Ikke Trolldom, Mari,“ svarede Vigand med et stummest Smil, „ei Urter, Salve, hvad heller Klokkestrab til at mane onde Aander af Kroppen; blot en Haandsrækning til at mane en fager Jomfru hid.“

„Ei, ei!“ udbrod Mari og hævede sine graae, buflede Dienbryn; „har Biben nu den Lyd? Nu, Elskov er som Nimmerbug; hun falder saa snart paa en Hybentorn, som paa en Rosensblomme.“

„Du mistyde ikke mine Ord!“ sagde Vigand og antog pludselig en hellig Mine. „Jeg har Noget af sær Vigtighed at fortroe Jomfru Margrethe, mit Skriftebarn, og det er til hendes eget Bedste, at det skeer ufortøvet og i al Hemmelighed. Du maa skaffe hende hid alene og inden Aften.“

Mari saae paa Vigand med et forstende Blik, tog saa Dinene til sig, ridsede med sin Stol i Gulvsandet og sagde:

„Ikke let det!“

„Just saare let,“ svarede Vigand barskt, „naar Sagen gribes an paa den rette Maade. Hun har jo nu sin Gang hos Dig; var hun ei her for en Uge siden at hente Urter til den syge Søster Karen, og kom hun ikke da uden Ledfagelse? Hun gaaer jo nu heelt trygt omkring, beskyttet af det Helligheds Skin, som omgiver hende.“

„Det skal I vide, Fader Vigand,“ sagde Mari med et sty Blik, „at troede jeg end længe ikke paa Hellighed

og Dyd, den Jomfru har mogen rokket min Bantro. Hun er stærk i Anden, og hendes Blik bringer En til at skjelve."

"Gamle Taabe, Du er, Mari!" udbrød Vigand og lode trængent. "Tænkelig gjør Jomfru Margrethe om lidet en Helgen af Dig! Nu, derom tænker jeg, at hvo der skal til Hjelpe, maa saa gjerne rende, som trave."

"Jomfru Margrethe," sagde Mari med uventet Fasthed, "har ikkun beviist mig Godt, og ikke tale I til mig om Hjelpe! Jeg beder mit Paternoster og Ave trods nogen Søster i Visning."

"Det maa da vel være mig," svarede Vigand og saae Mari ind i Diet, "der skal frie Dig af Djævelens Kløer, som og af Ulykke og Fortræd i dette Liv. Jeg er nu forlængst vorden meget vidende, Mari, og har Din Velsærd i min Haand. Dog, hvad er dette mod Din Sjæls Vel? Jeg har Magten at løse og binde, det Du fuldt vel veed, og skulde nogen Betænkelighed holde Dig tilbage, da lide Du trygt paa mig. Alt er Dig forud forladt og tilgivet, og jeg dækker Dig med mit Ansvar."

Det stod at læse paa Maris rynkede Afsyn, at Vigands Hentydning til hans Kundskab om flere af hendes Livs sorte Hemmeligheder indgød hende stor Angst; men Slutningen af hans formastelige Tale beroligede hende igjen; thi om hun end ikke troede paa Gud, hun troede dog paa Præstevælde og saae navnlig i Vigand en Troldmand, der var hende overlegen. Margarets Ungdom, Skjønhed og Hjertensgødhed havde virkelig gjort Indtryk paa hendes forhærdede Hjerter, men Frygt for hendes egen Sikkerhed kvalte denne gode Følelse, hun lullede sit Hjerter til og forestillede sig selv, at hun maatte bøde sig for Nødvendigheden. Den Djævels Munk, der nu sad og stirrede paa hende, var den stærkeste Part og han fik da at bære Ansvaret, som han selv sagde.

"Nu ikke halvstrattes Tale længer," udbrød hun med et frækt Blik, men med usikker Røst; "vi springe helst i det! Hvordan vil I have det stillet an, og hvor stor bliver min Løn?"

„Ret saa, Mari!“ sagde Vigand og nikkede. „Nu er Du Dig selv igjen. Du gjøre nu blot, som jeg byder og vær tryk! To Ting begjærer jeg af Dig: først det, at Du skikker Gjertrud med Brev til Bisping og skriver deri, at Du ligger neber af Sygdoms Svagheit og begjærer Jomfru Margrethe i Tale alene og inden Aften, saasom der er Noget, der tynger Din Sjæl, og som Du ønsker at betro hende; saa det, at Du strax, naar Gjertrud er vendt tilbage, begiver Dig bort med Barnet og overlader Din Solig til min Raadighed fra nu af og indtil imorgen ved denne Tid.“

„Bed Jomfru Maria!“ udbrød Mari og slog Kors for sig, „hvilken Misgjerning vil I nu begaae, Vigand? Er I først fort, da falder Skylden paa mig, og jeg faaer bøde for det, I gjorde.“

„Jeg sværger Dig til ved min Helgen,“ sagde Vigand og saae Mari fast ind i Øiet, „at ingen Misgjerning skal her vorde begaaet. Du er fraværende og veed af Intet. Gjertrud maa Du paabyde Tausheit, at hun Intet siger om min Nærværelse, blot afgiver Brevet til Postføreren og da strax iler tilbage. Nu frist til Barket og viis, at Du er Pennen saa mægtig, som Du har Ord for!“

Men Mari rørte sig ikke; hun blev siddende med Hænderne støttede til Stofken og stirrede paa Vigand med et forstønde, mistænksomt Blik. Da tog han den gyldne Ring frem og lod den Edelsteen, der var anbragt i den, funkke for Herens Dine.

„Til hvilken Summa vurderer Du denne?“ spurgte han med et hoverende Smil. „Monne den ikke være sine hundrede Gylden saa vel værd mellem Brødre? Den er Din, Mari, om Du vil være mig til Villie.“

Der viste sig to røde Pletter paa Maris gustne Kinder, og hendes Dine skøde Lyn. Ingeninde var der bleven budt hende saa kostelig en Gave; thi hundrede Gylden var i hendes Tanker næsten en Formue. Hun reiste sig halvt fra sit Sæde, greb Ringen med en Ravnens Gribfheit, sank tilbage i Stolen og sagde med rystende Stemme:

„J faaer da have Eders Villie, J Fabels Karl!“

Saa stirrede hun paa Klenodiet med et funklende Blik, veiede det i Haanden og mumlede nogle uthydelige Ord, af hvilke dog den i alle hendes Trylleformularer indvieede Vigand hørte. Men til at skjønne, at det var en Besværgelse, ved hvilken hun vilde afvende alle fladelige Følger af den Handel, hun nys havde sluttet, fra sig selv.

„Nu er Ringen signet,“ sagde Vigand med et spodst Smil; „den vil bringe Dig Lykke. Betalingen fik Du forlods, Mari! Nu gjøre Du flux Din Skyldighed og lægge Haand paa Bærket!“ —

Da Brevet var skrevet og ombundet med en Traad, hvis Ende Mari forseglede med Bøx, blev Gjertrud hidkaldt og assendt med det til Bisping, efterat hun først havde faaet den strengeste Formaning til at forholde sig taus og strax ile tilbage, naar Brevet var afleveret til Portstøteren. Vigand nærede en haardnakket, ham selv ikke ganske forklarlig Mistillid til Bærket; men Mari kjendte Gjertruds store Frygt for hende og tvivlede derfor ikke i mindste Maade om at blive punktligt adlydt. Hun fik ogsaa Ret; thi der var ikke gaaet meget over en Time, førend Gjertrud atter viste sig forpustet i Hytens Dør og meldte, at Brevet var blevet rigtigt afleveret, og at Portstøteren havde lovet strax at give det til Jomfru Margrethe.

Vigand hørte med blussende Kind og funklende Blik, at Lykken fremdeles var ham god, og sagde saa til Mari:

„Nu fortsøve Du her ikke længe; men forinden Du begiver Dig herfra, da udleveer mig den Mandssdragt, jeg har givet Dig i Forvaring. Du har da ikke bedraget mig for den?“

„Mari er en tro Gjemmerke,“ svarede Hexen med rynket Pande. „Nu skjønner jeg dog, at J maa have overlagt det, J har fore, længe forud.“

„J disse onde Tider,“ svarede Vigand, „maa en forfulgt Tiggerbroder vel stedsse være berebt paa at skifte

Sam. See!" udbrød han tilfreds, da Mari af et Rum i Alkoven fremtog Løiet, „der har vi Løien, Hoserne, Bamsen, Støvlerne, Baretten og Sværdet — nu, Mari, her er en Gylden i Løie for mit Adelsfrud' og nu fort med Dig!" www.libtool.com.cn

Dog tøvede Mari en Stund, robede i sin Dragkiste og stal Penge og andre Sager af Bærbi til sig, som om hun forberedte sig paa den Mulighed at maatte rømme med det Samme. Imens samtalede hun med Bigand, og liden Gjertrud, som nu blev forglemmt, tittede gennem Dørspærken og lyttede med blegnende Kind til de Ord, der faldt mellem Munken og den Gamle.

Omfrider var Mari færbig og maatte afsted.

„Lykke paa Reisen, Mari!" sagde Bigand, da hun humpede ud af Hyttens Dør. „Jeg skjønner, det er Din Agt at drage bort for en Stund, og deri handler Du viseligt. Du har nu Nød at bjerge Dig med for Din svrige Levetid.“

„Bedre er Held, end hundrede Mark," svarede Mari, idet hun standsede og vendte sig mod Bigand. „Gjerne gav jeg to Gyldens Bærd for at vide, hvorlunde I og jeg, vi ere stede forinden tvende Solemærker.“

„Ha, ha!" lo Bigand, der stod i Døren og kastede et speidende Blik ned ad Dalen, „nu tilstod Du, at al Din Konst er Vanmagt og Bedrag. Jeg har stærkere Tro paa min Magt og klarere Syn, end Du; jeg spaaer og siger Dig det forud, at forinden tvende Solemærker, da er jeg og En til mange Mile herfra i god Behold, mens Du sidder et Sted, hvor Djævelen monne have Dig, og kysser min Gulbring med Glædestaarer.“

„Djævelen have ham, ikke mig!" mumlede Mari, slog Kors for sig og humpede raskere, end man skulde troet, henad Stien med Gjertrud bag efter sig. Bigand blev staaende og saae efter dem, indtil de vare af Syn. Saa lukkede han Hyttens Dør og ilede ind i Kammeret, hvor han flux afførte sig sin Klosterdragt.

„Der ligger Tiggerbroderen!“ udbrød han, idet han smed Sortebrødre-Rutten ind i det mørke Rum ved Siden af, „og med den fule Sløiljortel være alt Hylleri og det gamle Trællesind aflagt! Nu strax skal jeg vise mig i min sande Skikkelse, en frit, ædelig Mand mere lig, end Mungen, som sødtes til at kaldes saa.“

Da han havde fuldført Omklædningen, greb han Maris Speil og betragtede længe og med Velbehag sit eget Billede, der i den nye Ham viste sig saa forunderlig fremmed for hans stirrende Blik. Emul og anseelig var han at see til i den klædelige Dragt; et tilfredst Smil krusede hans velbannede Læber, og hans mørke Dine funkede, da han satte Speilet hen.

„Jeg er hende jevnbyrdig,“ mumlede han, „di ere som skabte for hinanden, og Skjebnen har mærket hende til at worde min Eiendom. Hun skal sande det, naar hun kommer og staaer Ansigt til Ansigt med mig, at Jagen undgaaer sin Skjebne!“

Sjette Kapitel.

Broder Vigand skrifter.

Time efter Time gik, og endnu dvælede Vigand i Maris Hytte, ventende paa sit Offer. Snart sad han lyttende i Herens Stue med hver Nerve spændt, snart sprang han op og gik ud i Forstuen for at speide gennem Righullet i Døren, indtil hans Dine blev blindt af at stirre; men der kom ingen Margaret, og dog var Solen nu sin Nedgang nær.

Intet sætter et Mennesses Sjælskraft paa saa haard en Prøve, som at vente i Orkesløshed. Tusinde ufalgede Tanker melde sig for at nebbryde Modet og formørke Haabet, og den tiltagende Spænding fremkalder en Pirre-

lighed, som ender med fuldkommen Slappelse. Selv den Bises og Frommes Taalmodighed gaaer sjelden seierriig ud af denne Prøve, men for Synderen med det onde Forsæt i Hjertet bliver Ventetiden en Forsmag paa Pinen i Helvede. Kampen mellem den onde og den gode Engel, som syntes udfegtet, begynder forfra, Samvittighedens kvalte Røst lader sig atter høre, og Angstens Dæmoner reise hvislende deres Hoveder. Trods den aandelige Tortur, Vigand gennemgik, indsaae han dog, at hvis Maris Brev havde gjort sin Virkning, og Margaret overhovedet kom, da var det meget heldigere, at hun først indfandt sig seent, naar Mørket faldt paa, og den Time nærmede sig, da han turde vente Johan Goerdes med Rytterne fra Linas Laven Slot.

Dog var han nær ved at opgive Brevet, da han endelig, som Solens sidste Straaler sluttes bag Stov-aasene, saae Margaret nærme sig, og hans Hjerte bankede af djævelsk Fryd; thi han blev vaer, at hun kom alene. Med lette og hurtige Skridt gik hendes statelige Stikkelse, indhyllet i den fide og sneehvide Novicedragt henad Stien, ikke ulig en Due, der blindt flyver mod Høgens Rede. Hendes ædle og skønne Ansigt blussede af den raske Gang, hun standsede et Par Gange og saae sig tilbage, men gik saa uden Tøven lige mod Hytten, og i samme Dieblit, hun naaede Døren, sprang Vigand ind i et Brændselsrum ved Siden af Forstuen og skjulte sig der.

Margarets Hjerte bankede af den hurtige Gang og af Spænding; thi hun var paa Flugt fra sit Fængsel, Klosteret, og ilede nu ad Kjærs Mølle til. Maris Brev havde givet hende det forønskede Paaskud til at slippe bort paa en heldig Maade og uden at udsætte sig for at blive forfulgt. Hun priste endogsaa sin Lykke, fordi den søvnige og efterladne Portstøster først henad Aften havde givet hende Brevet; thi derved var hun faldet paa at ubbede sig Abbedisens Tillabelse til at turde forblive om Natten hos den syge, gamle Kvinde og vaage hos hende. Abbedisse Marine havde rigtignok gjort Indveninger,

men da Margaret nu ganske havde vundet hendes Tillid, var hun falden til Føie, dog paa den Betingelse, at to Lægbrødre ledsagede Margaret til Hytten; men disse uvelkomne Ledsagere blev Margaret let kvit, idet hun der, hvor Stien bødte af fra Beien, havde givet dem Tilladelse til at vende tilbage til Klofret, hvilket de hellere, end gjerne, gjorde, da et Ophold ved Nattetide i den syge Trolkvindes snevre Hytte ingenlunde forekom dem lysteligt. Margaret bad dem sige Abbedissen, at hun havde ladet dem gaae, fordi deres Nærværelse i Hytten kun vilde volde skadelig Uro, men at hun meget ønskede, at de skulde afhente hende den næste Morgen.

Det var nu hendes Plan, efterat hun havde tilbragt nogle Timer hos Mari og ydet hende den begjærede Trøst, da ved det første Daggry at ile til Nye, hvor hun kjendte en Bonde, hvis syge Barn hun havde helbredet, og som hun haabede let at formaae til at kjøre hende til Møllen. En Steen faldt fra hendes Hjerte, da hun saae sig vel indenfor Maris Hyttedør, og hun traadte nu med Tak til Gud ind i Stuen — da hun til sin Forbauselse fandt den tom og strax blev vaer, at der ingen Mari laa i Alkoven, ja at endogsaa Sengelæderne vare urørte.

Som hun slog Hænderne sammen af Forundring, hørte hun Døren gaae bagved sig, og da hun vendte sig om, saae hun til sin Forfærdelse en høi Mand i verdslig Dragt og med Sværd ved Siden for sig. Hun stirrede paa den Fremmede, gjenkjendte Vigand og sank med et Skrig om i Maris Stol.

Der løb ingen Betsignelse fra Vigands Læber, uagtet den allerede svævede ham paa Tungen, saa stærk er Bannens Magt. Blodet brusede i hans Arter, og Lidenskabens gjorde ham i det første Dieblis stum; men han fik Bugt med Stormen i sit Indre, nærmede sig Margaret med et mildt Aasyn og sagde:

„Du forfærdes ikke, Margaret! Der skal intet Ondt blive Dig tilføjet, blot Du søier Dig efter min Villie;

snart vil Du begribe Alt og være mig, ikke vred, men takskyldig."

"Mari," udbrød Margaret med skjælvende Røst og reiste sig brat, "hvor er hun?"

"Hun er ikke til Huse," svarede Bigand, der nu fuldkomment havde gjenbundet sin Fatning, "ikke hun, men jeg kaldte Dig hid."

"I og ikke Mari?" spurgte Margaret, tog Brevet frem af sin Barm og viste ham det.

"Mari," sagde Bigand med et Smil, der isænde Margarets Blod, "gjorde og skrev, som jeg hende bød."

Da sank Margaret atter om paa Stolen, begravede sit Ansigt i sine Hænder og brast i Graad. Det var Fortvivlelsens Taarer, hun udgjød, men de lettede dog hendes Hjerte. Bigand havde imidlertid skudt Slaaen for Døren, gik nu atter hen til hende og sagde:

"Nu ville vi ikke blive forstyrrede, og vi kunne tale trygt og uhindret med hinanden."

Da reiste Margaret sig med blussende Kinder, og hendes sunklende Blik viste, at hendes Stolthed og naturlige Mod var vaagnet i hele sin Styrke.

"Hvad betyder dette?" spurgte hun med bydende Røst. "I hvad Hensigt har I lokket mig hid og hvortil denne Indespærring? Er I rasende og galen?"

"Margaret," sagde Bigand og gik tæt hen til hende, "det betyder, at nu er Timen kommen, hvorefter jeg i mange, lange Aar sukede, den Time, da Du maa følge mig og vorde min."

Han lagde sin Haand paa hendes Skulder; hun rev den bort og vilde ile mod Døren for at undslippe, men han greb hende med Bærthaand, drog hende til sig og trykkede et brændende Kys paa hendes Læber.

Hun sled sig fra ham med et Strig; Hætten, som dækkede hendes Hoved, faldt af, og hendes rige, brune Haar rullede ned og ombølgede hendes blussende Ansigt. Hendes stolte Dine lynebe, og hun saae sig vildt om, som om hun søgte en Kniv eller et andet Forsvarsvaaben, men da hun intet fandt, sank hun atter om

paa Stolen og var en Afmagt nær. Dog sit hun Bngt med den Svimmelhed, der et Dieblit omtaagede hendes Hjerne, hendes Bliit fæstede sig paa Boldsmandens Aashu og fængslede af hans funklende Bliit, som Fuglens af Slangens.

„Nu vorde Du stille,“ sagde Bigand, som stod foran hende med korslagte Arme, „og ikke tiere vilb, er Du end saare deilig at stue, selv i Din Harme. Jo mindre Taalmod, des værre Kaar! Du frygte nu ingen videre Overlast af mig, Margaret! Dog er det mig til Behag, at vor Pagt strax blev beseglet med et Kys. Det Kys vil brænde paa Dine Læber nu og altid og sige Dig, at nu er Du min!“

„Guds hellige Moder!“ udbrød Margaret og saae opad med Fortvivlelse i sit Bliit, „Du stige herved med alle Dine gode Engle og frie mig af denne Djævels Beld!“

„En from Bøn den!“ sagde Bigand i en spottende Tone. „Du forsøge det nu med Sancte Peder og Sancte Povel, hvad heller med Sancte Laurentius og Sancte Søren og see, om de stige herved for at frelse en knibst Jomfru! Nei, saa anraabe Du hellere de jordiske Helgene, til hvilke Du dog har størst Tro, men som Du hidindtil vragede. Hvad mener Du om Sancte Knud og Sancte Folmer? men disse Helgene ere ulykkeligviis ikke tilstede. Der bliver da ikkun til Rest Sancte Bigand; hvad om Du paakaldte hans Medlidenhed og undlob at skjelde ham for en Djævel?“

Bigand læste i Margarets Bliit, da han nævne Knud og Folmer, at Haabet blussede op i hendes Hjerter; derfor sagde han:

„Du forstaa mine Ord ret! Folmer Hansen drog af Kjærs Mølle alt for fem Dage siden, Knud og Ibe aarle igaar Morges — de ere Alle fort! Dem holdt Du saa længe for Nar, min Dulle, indtil Du blev narret selv.“

Margaret blev døddleg og nogle tunge Taarer faldt

fra hendes Dienlaag, mens hun knugede de folbede Hænder mod sit Bryst.

„Græd Du kun!“ vedblev Vigand; „hidfig Graad tørkes snart. Den Dag vil komme, da Du leer. Snart vil Du være i Sæddelen og langt herfra; men Bente-tiben vil jeg nytte til at gjøre Din Sjæl fortrolig med det, som kommer. Ikke see Du i mig en Boldsmand, som vil krænke Dig, men en tro Ven, der mod Din Billie frelser Dig fra et ulykfsaligt Liv, Dig, Slegfred-datteren, paa hvem Verdens Ringeagt hviler; thi med Klostrenes Magt er det snart forbi, og ham, Du mener at være Din Ven, ljeses nu ved Dig og har vendt Dig Ryggen.“

„Jeg troer ikke det,“ sagde Margaret med mat Røst; „der er ikke Sandhed i Din Mund.“

„Mere, end Du formoder!“ svarede Vigand. „Du har ifkun een Ven, han som nu taler til Dig og som vil stræbe derefter at bøie Dit trodsige Hjerte og vinde Din Hu, det Du engang skal takke mig for. Du skal nyde hvidt og sømmelig Medfart, Margaret, og skjønne, at Du saldt ikke i flette Hænder. Nu sætter jeg mig her paa Bænken, saa Bordet er os imellem. Du høre da roligt paa det, jeg har at sige Dig. Mangen Gang skristede Du for mig, men ingensinde oprigtigt, det jeg fuldt vel veed; nu strax vil jeg skriste for Dig, en Vere, Du tænkelig agter ringe, men det skal ikke fattes paa Oprigtighed, og ikke en Fuld i mit Hjerte skal worde skjult for Dig.“

Han talte nu længe og vedholdende, idet hans dybe Røst snart lød dæmpet og eensformigt, snart hævede sig, naar Lidenskabens Storm rev ham hen; Margaret sad der med dødblegt Ansyn og Hænderne folbede i sit Skjød, hun hørte som den, der ikke hører; og dog dukkede senere det, som kun hendes ydre Dre syntes at have opfattet, op i hendes Erindring, hvor Ordet havde ædt sig ind, som Ormehyngel i en Blomsterknop.

Kun usuldkomment og dunkelt opfattede hun da, hvad Vigand sagde om Fortiden, om den Ringeagt og Spot,

han ofte havde døiet af hendes hedengangne Fader, om den Trostløb, han desuagtet havde udviiist mod sin Beskytter, om den Haanhed, Folmer Rud stedse havde udviiist mod ham og om alle de bittre og krænkende Ord, han havde maattet døie af Knud. Ilet Gjengjæld for mangeaarig, faderlig Godhed. Ikke mindre spildt var hans Skilbring af hans brændende Kjærlighed, om hvilken han sagde, at den var opstaaet i hans Hjerte ganske uden hans egen Skyld, en Drift, nedlagt i ham af Staberens selv. Saa længe havde han striftet hende og læst i hendes skjønne Dine, indtil hendes Billede stod uudsletteligt præget i hans Hjerte, og han elskede hende høiere, end jordisk Binding, Ære og Liv. Dog, trods al den Bitterhed, hvormed han skildrede det, han mente at burde hevne og al den gløbende Betsalenhed, hvormed han udmalede sin dybe Lidenskab, talte han dog for døve Øren. Mærget benyttede dette Pusterum, da han lod hende i Fred og kun stræbte at gyde Ordets Gift i hendes Øren, til at samle sin Tanker, gjenvinde sin Fatning og styrke sig ved Bøn.

Men ikke saa snart begyndte han at indvie hende i sine Planer for Fremtiden, før hun vaagnede til fuld Bevidsthed og med Landsnærværelse lyttede til hvert Ord, han sagde. Hun fik at vide, at hun i denne Nat, om saa Timer, maatte følge ham, og at det var hans Agt for stedse at forlade Danmark. Han nævuede Landsknekten, ikke ved hans virkelige Navn, men som John Craigengelt og søgte at indbilde hende, at han nu følte sig overbeviiist om, at denne fremmede Kriger virkelig var hendes Morbroder, og at man havde gjort ham skammelig Uret. Han bad hende see et Beviis paa hans gode Hensigter i denne hendes Frændes Nærværelse og underrette hende sluttelig om, at hun ikke vilde blive uden kvindeligt Selskab, da en rigtignok ulykkelig, men adelsbaaren og godhjertet Kvinde, Fru Elsebeth Gylbenstjerne, nu hendes Morbroders Trolovede, i Selskab med dem agtede at drage af Landet.

Saa fortvivlet var Margarets Stilling, at hun ikke anstillede mange Betragtninger over, hvorledes Bigand var kommen i Raad med de to berygtede Personer, i hvis Selskab hun skulde føres bort. Hun tænkte blot: Gud være lovet, at jeg ikke bliver ladet ene med ham! Landsknegt og berygtet Kvinde, de ere dog Mennesker og ville maaskee forbarme sig over mig! — Hun aandede da lidt friere, og da hendes vedvarende Tausshed opbragte Voldsmanden, og han begjærede at høre et Ord af hende, da sagde hun med en Fatning og No, som bagefter forundrede hende selv:

„Jeg er i Eders Magt, Bigand, og maa følge Eder, det seer jeg grant, og da jeg nu stikker mig i min Stjebne og ikke gjør Modstand, da unde I mig, forinden vi drage af, en liden Hvile.“

Den Tale huede Bigand godt, og han gik da udenfor og satte sig paa Bægt paa Bænken ved Døren, hvor han lyttede, om ikke Johan Goerdes med Rytterne nærmede sig; thi Aftenen var allerede langt fremfreden.

Men Margaret blev efter hans Bortgang siddende som bedøvet; thi det frygtelige Sindsoprør og den stærke Spænding efterfulgtes af dødelig Mæthed. Hendes Nærværelse i Maris Hytte, alene og under saa strækkelige Omstændigheder syntes hende at være noget Uvirkeligt, en rædsom Drøm; men naar Bigand bevægede sig udenfor Hytten, da vaagnede hun gysende til fuld Bevidsthed om det Nærværende og udgød bittere Taarer. De Sandhedsord, Folmer i sin Tid havde talet til hende, fik nu en knugende Bægt, hans Abvarfler, der havde viist sig at være i fuldeste Maal berettigede, gjenløb i hendes Dren, og hendes ængstede Sjæl svarede med et haabløst: for silde!

Dog gik hun ikke i Rette med Forsynet, fordi hun uden egen Skyld var bleven stedt i saa stor en Nød. Hendes Tro paa Guds Retfærdighed og Barmhertighed var ikke rokket, hendes Haab om Frelse endnu ikke udslukt. Hun sank ned paa sine Knæe og bad inderligt og længe

til sin Gud og Frelser — for første Gang i hendes Liv glemte hun Jomfru Maria og den hele Skare af Helgener, hvilke hun havde dyrket som Afguder, og hendes Bøn fandt Veien til Guds Throne.

Men inden hun kom til Ende med sin Bøn, omtaagedes hendes Tanke, hendes Hoved sank ned paa Stolen, foran hvilken hun var knælet, og saaledes liggende faldt hun i en dyb Søvn, som styrkede hendes Legeme, udslættede nogle angstfulde Timer af hendes Liv og maaskee frelst hendes Sjæl fra Vanvid.

Syvende Kapitel.

Guds Gine.

Medens Margaret inde i Herens Hytte, nedsunken i Forglemmelsens Nat, uød Sønnens Bederbøggelse, led Sigand udenfor alle Helvedes Kvaler. Natten stred frem, men Alt forblev stille, og end ikke den svageste Lyd meldte hans Hjælperes Ankomst.

Tusinde urolige Tanker plagede ham. Skulde Landsknekten have brudt sit Ord og bedraget ham? Keppe muligt; thi derved vilde den pengegribste Eventyrer jo gaae Glip af sin halve Belsønning. Mon Margaret ikke blev savnet i Klostret, og vilde de ikke komme mandstærkte derfra for at søge hende? Mere end een Gang tænkte han paa at gaae ind i Hytten og udsørge hende om de nærmere Omstændigheder ved hendes Bortgang fra Klostret; men saa besynderlige Modsigelser kunne forenes i et menneskeligt Hjerte, at den samme Mand, der ikke veg tilbage for et frækt Kvindetrov, ikke nænnebe at forstyrre sit Doffers Søvn.

Stum og ubevægelig stod han og stirrede hen for sig, stedse lyttende. Da raslede det i Hyldebuffens Grene

faa Skridt fra ham, og han foer sammen. Var det Natvinden? Han saae derhen, og det forekom ham, at han kunde skimte en Stikkelse, som bevægede sig. Han sprang derhen som en Tiger, men greb kun den tomme Luft.

Den kolde Sved stod ham paa Panden, da han atter var vendt tilbage til Hyttens Dør. Han stod der med forslagne Arme og stirrede op mod den stjerneklare Himmel, mens Nattens høitidelige Stilhed ængstede ham. Han habede disse blinkende Stjerner, stumme Vidner til hans sorte Daad; de syntes ham at være som Guds Dine, der bebreidende saae ned paa ham og ynkede ham i hans dybe Nedværdigelse. Hans Hjerter blev greben af en vild Trods og i vanvittig Harmen løstede han sin knyttede Haand truende mod Himlen.

Ensomheden blev ham nu uudholdelig, og da han i det Samme bemærkede, at det dagedes i Øst, saa det maatte være Midnat langt forbi, tog han en raff Beslutning, aabnede Døren til Kammeret, tog sin Vadsæl, som stod ved Døren, og raabte til Margaret, at hun flux skulde komme ud.

Med et Strig vaagnede hun og sprang op, først forvirret, men snart kom hun til fuld Bevidsthed om sin strækkelige Stilling. Langsomt traadte hun ud af Hyttens Dør, og hendes Knæ rykkede under hende; men da den svale Morgenvind kjølede hendes Pande, og hun, efter saa længe at have været indespærret i et snevert, kvalmt Rum, indaandede den friske Luft, følte hun sig vidunderlig styrket. Hun saae op mod Guds majestætiske Himmelhvalving, og de blinkende Stjerner vare for hende som Venneblikke, der tilsmilede hende Trost og sønkede Fred i hendes ængstede Hjerter.

„Din forræderiske Skalk af en Morbroder har braget mig eller faaet Forhindring,“ sagde Vigands dybe Røst tæt ved hende. „Vi maae gaae herfra til Føds og opsøge ham og Fru Elsebeth paa Linas Laven Slot; blot en lille Stunds Gang over Aasen til Stigballevej; der ligger Fisserens Pram, vi gaae i den og roe over til Dnæs; kom nu flux!“

Men Margeret blev staaende og stirrede op mod Stjernerne, som blinkede til hende og indgød hende nyt Mod. Hun kunde ikke troe, at denne Riddingsdaad skulde fuldføres; det maatte kunne lykkes hende at bseie Boldsmandens Hjerte. www.libtool.com.cn

Hun traadte da ud af Hyttens Dør, saldt paa Knæ for ham, greb hans Haand og bad ham med Ord saa bønlig og ydmyge, som ingenfinde før vare komne over hendes stolte Læber, at lade hende fare. Hun forestillede ham det Usle og Umandige i at slæbe en værgeløs Kvinde bort mod hendes Villie og lod ham vide, at hun aldrig vilde blive hans, før vilde hun søge Døden. Hun erindrede ham om, at der lever en retfærdig og alvidende Gud, i hvis Hænder det er skrækkeligt at falde, og som ofte lader den meest skjulte Riddingsdaad blive opdaget og straffet. Hvilken frygtelig Gjengjeldelse ventede ham ikke, hvis hans Boldsdaad blev røbet? men endnu kunde Alt afværges, og hans Hjelperes Udeblivelse var et Bink fra Himmelen, en naadig Genstand, en Udvei til Frelse, som blev ham tilbudt. Hun tilsvor ham ved Alt, hvad helligt var, at hvis han lod hende gaae med Fred, da skulde denne Rats Hændelser worde evigt fortiende, og aldrig vilde hun reise nogen Klage imod ham. De ville da stilles for stedse, men hun vilde bede for hans Sjæl, som for en Vens.

„O, Vigand!“ udbrød hun tilsidst, „var I dog ikke nu i mange Aar min Lærer, Striftesfader og Ven? Var jeg Eder ikke stedse lydlig og hørig? Naar krænkede jeg Eder eller handlede Eder imod, før I selv ved Eders Usindighed tvang mig dertil? En ond Aand maa være faren i Eder nu — I besinde Eder og vise Barmhertighed!“

Hendes bløde Stemmes bævende Klang og de deilige Dines dunkle Glæds, mens hun bad og bønligt saae op til ham, syntes et Dieblit at afvæbne ham. Han forblev stum og holdt hendes Haand fast i sin, og hun fornåm, at hans Haand skjælvede; men snart viste det sig, at han atter havde tillukket sit Hjerte og forhærdet sig. Dog

røbede hans Svar, at han havde overveiet, om Klogskaben ikke bød ham at lade hende gaae.

„Nei,“ sagde han, „og atter Nei! Ikke er jeg sli^g Taabe nu at slippe Dig. Du er en Kvinde, Du vil røbe mig og sladdre; inden et Par Stunder vil de Rye Bønder være paa Benene, der vil gaae Bud til Dem og Bisping, snart vil en ganske Hær være efter mig, og Ulvehundene jage mig som et vildt Dyr. Du er snild, Margaret, men Du overlister ikke mig. Nu fort! Der er Stien; Du gaae nu foran mig og brug Dine rappe Been vel!“

Margaret reiste sig i stum Fortvivlelse og gik, som han bød; men som han greb Lædersækken og fulgte hende, da hørte han atter den samme Raslen bag Hyldebussen, og det forekom ham, at han saae en Skikkelse, der sneg sig bort. Dog, nu var der ikke Tid til Forfølgelse; han maatte fort ind i Skovens Skjul og stræbe snarest at naae Stigballevig og Baaden.

Raskt skred Margaret foran ham, efterhaanden med stedse hurtigere Skridt, saa han begyndte at frygte, at hun vilde forsøge Flugt. Han sprang da frem, greb hende i Armen og standsede hende.

„Du gaae ikke hurtigere, end at jeg kan vinde med!“ sagde han med blussende Afsyn og et funklende Blik. „Du vide, at jeg her i min Haand bærer en svar Byrde, al den Stund denne Sæt rummer min ganske Formue; men det vide Du og, at skulde vi vorde forfulgte, og Du vil benytte Dig deraf, saa jeg nødsages at vælge Dig og dette mit Mammon imellem, jeg kaster Sækken og griber Dig. Vi ville nu leve eller omkomme med hinanden!“

De gik nu atter videre, og nu og da talte han hende til; hans Ord vidnede om hans frygtelige Sindsoprør, og at hendes inderlige Bøn om Medlidenhed, som nu, da den ikke var bleven hørt, havde gjort hans Brøde end større, tyngebe paa hans Samvittighed og æggede ham, saa han snart ikke vidste, om han hadede eller elskede sit Offer meest.

„Lade Dig fare!“ sagde han med hæst Røst, „for at Du kunde løbe i Armene paa Folmer Hansen og I Baade

i Fryd og Gammen haane den stakkels bedragne Tiggerbroder? Nei, deraf vorder Intet! Ikke til denne Straa-junkers Lyft, men for min egen Mund bevarede jeg Dig nu i syv lange Aar."

Margaret, som først havde gaaet ham for hurtigt, sagtnede nu stedse mere sine Skridt, som han tænkte, for at trække Tiden ud; men Tingen var, at Fortvivlelse over hendes haabløse Stilling og den Sjæleval, hans vilde Tale forvoldte hende, omsider ganfke lammede hendes Kræfter. Da de vare komne op paa Høiderne og havde naaet en aaben Plads i Skoven, sank hun om paa en Bindfælle, der laae lige ved Stien, og sagde, at hun ikke formaaede at gaae et Skridt videre.

"J støde nu helst Ebers Sværd i mit Bryst," tilføjede hun med blegnende Kinder og mat Røst, "da er Alt forbi, og jeg vorder visselig ei Folmer Kuds Hustru."

"Ei, hvad for Snak er det!" sagde han, idet han tog Plads ved hendes Side og slap den tunge Sæk. "Du skal ikke worde hans og dog leve! En liden Hvile faaer jeg unde Dig, at Du atter kan worde frisk og stærk; da ile vi fort, og snart skal Du være paa Linas Laven blandt lystige Venner. Der skal Borgfogedens Kvinde disse op for Dig med Bildbrød, og Du skal faae sød Biin at drikke, som vil give Dig lystigt Mod. Du skal aflægge denne fule Liigsærk af en Rutte og iføres skjønne Klæder, saa Du vorder Dig selv igjen, saa fager, som Du forhen var at see til; og jeg skal smykke Din Hals og Dine Hænder med gyldne Kjeder og kostelige Ringe. En sprig Hest venter Dig, og da ride vi glade ud i den vide Verden at prøve Eventyr."

"Hvor armt og usseligt," foer han fort, idet hans Blik, funklende med feberagtig Glæde, hvilede paa Margarets dødblege Ansigt, "var ikke hidindtil Dit, som mit Liv! Hvilke Taaber vare ikke vi, naar vi joge efter Helighed og fandt ifkun Trældom og Dmngelse! Og Din stakkels svagfindebe Moder, som synger sig hæs i Bisping og derved mener at vinde Salighed hidsjet — ha, Margaret! troer Du paa dette hidsjet? Er der et Liv efter

dette? Nei, Alt endes i Graven! Ondt og Godt findes saa ikke heller, uden i vor egen Indbildning; Lyst og Glæde, det er Godt, Pine Ondt."

Margaret hørte hans Stemme, men formaaeede ikke mere at opfatte Ordene. En dødelig Mathed faldt over hende, og hvor haardt hun end stred imod, saa sank dog hendes Dienlaage til, og hun slumrede ind. Den Søvn varede kun et Minut, men i dette korte Spand af Tid foresvævede hende i en vild Drøm Erindringer fra hendes Barndoms Læsning om christne Kvinder, der bleve bortførte af Saracenerne og slæbte i Trældom. Opvaagningen skete brat, og hun skjønnede gysende, at Virkeligheden næsten var værre, end Drømmen. Hun følte Vigands Haand paa sin Skulder. Han stod opret i en lyttende Stilling; hans Blik var spændt, hans Kinder blege.

„Jeg hører Hovslag!“ sagde han; „eller skuffer mit Øre mig?“

De lyttede Begge i Tausshed, Margaret kunde føle sit Hjertes Pulsslag. Nu hørte hun tydeligt, at en Rytter kom jagende i rasende Fart. Hun sprang op og udstødte et høit Skrig; men i samme Nu følte hun Vigands Haand paa sin Mund. Med et raast Tag smed han Lædersækken bag Træstammen, greb hende med sine stærke Arme, løstede hende op og løb med hende ind i Stovens Tylking saa let, som havde hun kun været et libet Barn.

Dog, nu løde Hestens Hovslag ganske nær. Et høit Raab meldte, at de vare opdagede. Margaret saae tvende Mænd til Hest ile hid med Lynets Fart, og den ene havde en liden Pige foran sig i Saddelen. Hun hørte atter et høit Raab og gjentjendte Røsten; hun saae en Hests gnistrende Nie og stummende Bidsel tæt ved sit Hoved, hun følte, at Munken slap hende, og hun sank til Jorden, hvor hun knælende blev Bidne til et Skue, der fik hendes Blod til at stivne af Rædsel.

Folmer Rud sprang af sin Hest og styrtede med sunt-lende Blikke og dragen Klinge mod sin Dødsfjende, hvis Sværd alt blinkede i Luften, medens hans onde Dine fløde Hædets og Fortvivlelsens Lyn. Sværdene krydsedes,

saar det sang i dem, Vigand veg tilbage, men sprang atter frem med desto større Kraft og gjorde et rasende Udfald. Spidsen af hans Sværd var kun en Tomme fra Folmer Ruds Hjerter; men Folmer undveg Stødet, faldt an paany, og i samme Dieblit som Bent Tue lede hid for at komme ham til Hjælp, jog han sit Sværd gjennem Vigands høire Arm. Med et høit Strig trak Vigand Armen til sig, lod sit Bærge falde og flygtede, idet han med et Spring satte ind i Stovens Tjkning, og Bent foer efter ham.

Margaret følte sin Haand greben af et Par smaa, haarde Barnehænder, en stærk Arm lagde sig om hendes Midie, hun saae et elsket Ansigt tæt ved sit og hørte en dyrebær Røst, skjelvende af den dybeste Glæde, sige:

„Margaret, Margaret! O, Gud være takket og priset!“

Da dækkedes hendes Syn som af et Slør, hendes Hjertes Slag standse, og hun sank i en dyb Afmagt. —

Folmer laae knælende ved hendes Side, da hun atter vaagnebe til Bevidsthed. Hun reiste sig halvt op og stirrede vilbt omkring sig.

„Vær tryk, mit Hjerte!“ sagde Folmer og støttede hende med sin Arm; „jeg er hos Dig, og han er fort!“

Margaret brast i Graad, og Taarerne lettede hendes Hjerte. Hun slængede sine Arme om Folmers Hals, men længe formaaede hun ikke at fremsføre et Ord.

„Du have Tak,“ hvistede hun omsider, „Du mit Hjertes Ven og min Befrier!“

Folmer strøg Haaret fra hendes feberhede Pande og trykkede et Kys paa den.

„Er han død?“ spurgte hun med blegnende Kind, idet hun gyste.

„Det er ikke saa vel,“ svarede Folmer; „han undrendte og hjergebe Livet.“

„Nu,“ sagde Margaret og saae opad, „Gud have Tak, at han ei blev sendt ind i Ewigheben midt i sin Syn!“

„Han lever, den Djævel!“ udbrød Folmer med rynket Pande, „og vil end gjøre meget Ondt.“

„Han tilføiede mig ingen Overlast,“ sagde Margaret rødmende, „Hevnen er Guds!“

Denne Fromhed mishagede Folmer, og han mistydede den.

„Du berette mig nu helst Alt!“ sagde han noget barsk.

Margaret var saare lidet oplagt dertil og følte sig dertil syg og mat. Dog forsøgte hun i det Væsentlige at tilfredsstille Folmers Bidebegjærlighed; men den ydmygende Følelse af hendes aandelige Nederlag og Frygten for hans opblussende Gærme, Undseelsen endelig indvirkede betydeligt paa hendes Fremstilling, og Folmer mente kjendeligt at kunne spore i hendes Ord det gamle, forstokkede papistiske Sindelag. Han fortalte dernæst hende sine Hændelser, at Bent var kommen ham i Møde paa Veien fra Viborg og havde underrettet ham om, hvilke Gjester der færbedes paa Dynæs; at han, urolig derover, havde paastyndet sin Reise, og tilsidst havde han forladt Thøger og var med Bent rebet Kjærs Mølle forbi, thi en ubetvingelig Angst jog ham ad Bisping til; men han naaede ikke saa langt; thi som han i den lyse Sommernat red ud af Nye, blev han standset af en liben Pige, der raabte til ham, at Jomfru Margrethe var i stor Fare og bad ham om at frelse hende. Det var liben Gjertrud, som havde passet sit Snit til at løbe fra den Gamle tilbage til Hytten og skjulte sig bag Hyldebussen, hvor Sigand nær havde opdaget hende. Da hun saa ham slæbe af med Margaret ad den Skovsti, som hun godt kjendte, var hun ilet til Nye for at hente Hjelp.

Da Margaret hørte dette, kaldte hun Barnet hen til sig, kysede hende og spurgte, om hun vilde forblive hos hende nu og altid? Gjertrud svarede med et straalende Blik og brast saa i Graad af taknemmelig Glæde.

Margaret var nu kommen saa meget til Kræfter, at de kunde bryde op; men forinden saa Folmer hende ind i Diet med et spørgende og bekymret Blik.

„Hvorhen nu, Margaret?“ spurgte han. „Til Bisping eller til Kjærs Mølle?“

„Med Dig, Folmer, med Dig!“ udbød hun, greb hans Haand og holdt den fast; „om Du da ikke nu forskyder mig?“

Folmer saae paa hende med et Blik, af hvilket hans dybe Kjærlighed lyste. www.libtool.com.cn

„Da maatte jeg vorde mig selv utro,“ sagde han; „alt længe var Du mit halve Hjerte, og deraf kan Du skjønne, hvad jeg har lidt. Dag og Nat har Du været i min Tanke og i min Bøn til Gud. Min Sjæl tørstede efter Dig; jeg bad Herren ikke straffe mig, fordi jeg elskede Dig saa brændende, jeg anraabte ham om Din Frelse af Papisternes Kløer, jeg tryglede ham om Gjenforeningens Lykkeligbed, og see, han har hørt min Bøn! Seer Du ikke Guds Finger i Alt, som det er tilgaaet?“

Margarets Taarer fløde rigeligt; hun trykkede hans Haand til Bekræftelse.

„Du gik med Bind for Dinene ved Afgrundens Rand, jeg saae det og kunde ikke frelse Dig; Gud lod den Ondes Anslag have Fremgang, hans Veie ere usporlige, men hans Villie kjende vi nu! Ved en Djævels frække Haand blev Bindet revet af, nu funkler den evige Sandheds Stjerne for Dit undrende Blik; den venter Dig til Lysets Egne, til Fred og et lykkeligt Liv allerede herne.“

Folmer vilde talt endnu længere, saa fuldt var hans Hjerte, men han blev den dødelige Blegbed paa Margarets Ansigt vaer, og skjønede, at hun var for rystet i sit Indre til at høre ham. Saaledes forholdt det sig jo ogsaa, at Folmers begejstrede Ord mere vare en Profeti om Fremtiden end en Skildring af hendes Sjæls Tilstand for Dieblirket. Skimtede hun end Sandhedens Lys, der var dog endnu Mørke og Chaos i hendes Sjæl; thi saare sjelden skeer det Vidunder, at Sandheden i et Nu fæster fast Rod i et Mennekehjerte; den maa groe en langsom Væxt og kræver Solstien, Regn og omhyggelig Pleie, som en Plante, Gartneren opelster.

De brøde op og drog til Kjærs Mølle; men alt paa Veien derhen paabød Folmer Bent og liben Gjertrud den strengeste Tausbed angaaende det, der denne Nat var

hændet. Han stræbte at gjøre dem det indlysende, at hans Fæstemøes Ære krævede, at det forblev en evig Hemmelighed, og der fandtes kun saa Mænd og endnu færre Børn, der, saa godt som Bent Tue og liben Gjertrud, formaaede at holde Tænder for Tunge.

Da de kom til Møllen, fandt de Thøger Løvenbalk, ventende i stor Uro. Han studebe ved at see Margaret, men Folmer gav ham Forklaring ved at meddele ham, hvad der var Sandhed, men ikke den hele Sandhed, nemlig at Margaret, forærdet over Vigands stammelige Efterstræbelser, i denne Nat var flygtet af Klofret, og at han havde mødt hende ved Nye paa Veien hertil. Allerede dette var dog Nok til at lade Thøgers Forbittrelse blusse op, og han truede med strax at ride til Bisping og kræve Abbedissen til Regnskab. Dog beroligedes han og opgav sit Forsæt, da han hørte, at Ingen i Klofret var vidende om Vigands Dndskab, og at Vigand selv, af Frygt for Opdagelse, var undveget og neppe nogenfinde tiere vilde vise sig i disse Egne. Thøger maatte, efter roligere Overveielse, give Folmer Ret i, at Hensynet til Margarets Ære og Sindsro gjorde den største Barsomhed til Pligt.

Der kom da ikke Andet til almindelig Kundskab, end det, at Margaret, kjed af Klosterlivets Tugt, var rømmet fra Bisping; men Evende fik fuld Forklaring, Abbedisse Marine, der kom i stor Forbittrelse for at drage Folmer til Regnskab, og Broder Ambrosius, hvis Sorg var større, end hans Brede. Bantroe og studebe hørte de, hvad der var hændet; men da Bent Tues og Gjertruds Bidnesbyrd bekræftede Sandheden af Folmers Beretning, da bleve de taufe og droge bort, dybt ydmugede, men enige om for Kirkens Æres Skyld at skjule deres faldne Broders Skam. Gamle Mari syntes forsvunden; man fandt nogle Dage efter hendes Hytte tom, saa hun ved Nattetide og med gode Benneres Bistand maatte have bortført sit Gods og opflaaet sin Bopæl i en anden Egn.

Allerede forinden Abbedisse Marine og Broder Ambrosius kom til Møllen, laae Margaret paa Sygeleiet, angreben af en heftig Feber, som kastede sig paa Hjernen

og i længere Tid omtaage hendes Bevidsthed. Den stærke Spænding, hvori hun først, inden Flugten, havde gaaet, den frygtelige Angst, hun havde ubstaaet, mens hun var i Vigands Magt, og de svære aandelige Anfægtelser, der samtidigt ryste hendes hele Væsen i dets Grund, havde gydt Sygdommens gjærende Gift i hendes Blod.

Genete, som strax var bleven hidkaldet fra Klofret, Ibe, som med Knud kom fra Kjellinghøl, og Per Kornes Hustru vaagede skifteviis hos den elskede Syge, mens Folmer og Knud jog i Øster og Vester for at skaffe Lægehjælp og helbredende Midler. Ingenfinde, hverken før eller siden, saae Nogen den mandige, gudhengivne Folmer Knud saa fortvilet; nebbøiet af den dybeste Kummer; thi det syntes, som om menneskelig Hjælp Intet formaade, og at Gud tilluktede sit Øre for alle Bønner. Margarets Moder var den Eneste, der bevarede sin Fatning og sin barnlige Sjæls Fortrøstning til Guds Barmhertighed. Den Svageste blev i Nødens Stund den Stærkeste; hun holdt længst ud og fik den Trøst, at hun var den Eneste, hvem Margaret i sine faa lyse Diebliske syntes at gjenkjende. Moderens Røst og ingen Andens trængte gennem Febervanvidets Mulm til Datterens Hjerte.

Dog svigte de tilsidst ogsaa hendes Kræfter, og paa Ibets Forslag blev Søster Veronica hentet fra Bisping for at lette de Andre Sygepleiens Byrde. Den verdslig-sindede Nonne viste sig trofast og udholdende og gjorde sig ved den Kjærlighedsgjerning, hun udøvede, værdig til den bedre Stjebne, som ogsaa i Fremtiden blev hende til Deel; og dog havde Margaret under deres Samliv i Klofret snarest viist hende Ringeaagt; men hun var med al sin Letfindighed en kjærlig og ydmyg Sjæl. Dog rørte sig vel ogsaa i hendes Hjerte det Haab, at Folmer Knud vilde indfri sit Løfte og antage sig hende, naar hun engang blev udfriet af Klosterets Trældom.

Som hun en Nat, mens alle de Andre sov, alene sad ved Margarets Seng, da hændtes det, at Kammerdøren gik op, og liden Gjertrud listede sig ind. Søster Veronica vilde vise hende ud, men da saae hun til sin

Forundring, at en gammel, rynket Kvinde i en Hættelaabe fulgte efter. Hun gik lige hen til Sengen, og da Lampens Skin falbt paa hendes Ansigt, gjenkjendte Veronica Troldkvinden Mari. Veronica havde nær udstødt et Skrig, ikke af Skælf, men af Glæde; thi trods Maris Brøde havde Folger, skjøndt forgjeves, overalt søgt den gamle, for sin Lægekundighed saa berømte Hæ.

Mari lagde Fingeren paa Munden og traadte, uden at sige et Ord, hen til Sengen, hvor Margaret laae i Billedse og kaste sig hid og did. Hun betragtede den Syge nøie, følte hendes Puls og udfrittede Søster Veronica om hendes Tilstand. Derefter fremtog hun en liben Pakke Urter, rakte Veronica den og gav hende nøie Anvisning angaaende Lægemidlets Tilberedelse og Brug. Hun søiede dertil endnu nogle Raab og lod Veronica Ord til andet gjentage Forskriften. Saa betegnede hun Margarets Pande, Bryst og hendes Haandled med Korsets Tegns og mumlede en Besværgelse; vendte sig saa til Veronica, greb hende i Armen, satte sin Mund til hendes Øre og sagde med dæmpet Røst:

„Ingen tør vide, at Mari har været her. Nu sladdre Du ikke, thi da ville Urterne miste deres Kraft, de onde Aander faae Magten, og Døden er hende vis; men naar hun er helbredet, da sige Du hende, at det var gamle Mari, der gjorde det!“

Saa samlede hun Raaben om sig og humpede ud ad Døren; men allerede inden den næste Aften indtraadte der en kjendelig Bedring i Margarets Tilstand, og snart var hun til sine Kjæres Fryd udenfor al Fare.

Ottende Kapitel.

www.hottel.com.cn

Ikke langt fra den frie Hansestad Hamborg, henimod Bergeborf og lige ved Elben laae en Kro, hvis Eier trods Tidernes Urolighed hidtil stedse havde bjerget sig og lykkeligt undgaaet Udplyndring, Ildsvaade og enhver anden Vanskjebne. Tykke Heinrich, som Krovæerten blev kaldet, stod derfor heller ikke i det bedste Ry; thi overvættets Medgang vækker Misundelse, og i hine overtroiste Tider blev Alt, hvad der var usædvanligt, skrevet paa den sorte Konsts Regning. Det blev derfor overalt i Omegnen sagt og troet, at Heinrich havde sluttet en Pagt med Fanden, og at Kontrakten var understrevet med hans eget Blod. Man ventede stadig at høre, at Fristen var udløben, og at Selvedes Fyrste havde hentet sit lovlige Bytte.

Men trods den onde Billie, som røbede sig i denne Bestyldning, saa var dog ikke alt det, der løb om i Folkemunde, tykke Heinrich angaaende, grebet ud af Luften. Det gamle Ord, at ingen Ko hedder Broge, uden hun haver Pletter, bekræftede sig her; thi i disse urolige Krigsaar og paa et Strøg, hvor Landsknegtenes vilde Horder idelig drog frem og tilbage, vilde en Mand i en Krovæerts udsatte Stilling vanskeligt undgaaet ilde Medfart, havde han ikke været i Besiddelse af en ualmindelig Snuhed og en meget rummelig Samvittighed.

At bære Rappen paa begge Skuldre, forbømme de lutheriske Rjættere med Papisterne og bande Paven med de Lutherksindede; at svire med sine Gjester, drikke dem under Bordet og benytte sig af deres Sandfælsighed til at fordoble Regningens Beløb — slike Smaafis betragtede Heinrich som ligefrem hørende til hans Haandtering; thi at tjene Penge og hytte sit eget Skind, var stedse hans Formaal og for ham al mennekelig Biisdoms Sum.

Hver Næv varer sin Bælg, det var hans Mundheld; men denne fredelige Snubed alene vilde ikke været Nok til at skaffe ham Ny som Djævelens Forbundsfølge. Der var da ogsaa dem, der paastod, at Lybe og Nøvere ofte fandt Tilhold hos ham, at mangen skummel Daad var bleren begaaet i hans Huus, og at han, om han just ikke selv havde besmittet sine Hænder med Blod, dog ofte havde foretrukket Part i Byttet for Retfærdighedens Haandhævelse. Hvis dette var sandt, da maa det tilstaaes, at Heinrich og Fanden dog havde meget mere med hinanden at bestille, end ønskeligt var. —

En smul Julidag henad Aften, omtrent fjorten Dage efter Margarets Befrielse og Bigands Nederlag og Flugt, sad Heinrich paa Bænken under Lindetræerne udenfor Kroen og nikkede over det tomte Altruus, der stod foran ham paa Borbet. Det havde været en rolig Dag næsten uden Søgning. Siden Freden sluttedes mellem Hanses-tæderne og Danmark, og fornemmelig siden den sidste Forstærkning af Landsknegte, som Danmarks udvalgte Konge havde trukket til sig, var dragen mod Nord, havde det været stille og for tykke Heinrich lidet indbringende Dage. Han og hans Lige kunde med Sandhed vende Ordspøget om og sige: Krigen nærer, Freden tærer. Dog var hans Fabebuur og Kjelder steds rigeligt forsynede; thi Mad og Drikke var Hovedsagen, Bekvemmeligheder og godt Natteherberge underordnede Spørgsmaal, saa i sidste Henseende havde Kroen kun det Allertarveligste at byde.

Den balende Sol kastede sine Straaler over den grønne Eng foran Kroen og over Elbens brede, muddrede Strøm. Myggene surrede i Luften og omsværmede Heinrichs brede, rødt blussende Ansigt, hvor de nedlode sig og fandt en brad Død for Slag af hans lastede Haand, da han pludselig vækkedes fuldkomment af sit Blund ved den lystelige Lyd af Hestetrampen, som bebudede kommende Gjester.

Kort efter red Johan Goerdes og hans bredskuldede, rødhaarede Svend for Døren, hvor Staldkarlen strøg

indfandt sig for at tage mod Hestene. Heinrich selv derimod viste en paafaldende Trevenhed, reiste sig heelt sindigt og mønstrede sin Gjest med et forskende Blik fra de smaa, sorte Dine; thi Johan Goerdes og han vare kun altfor gode Bekjendte fra Fortiden, og Heinrich kjendte Landsknechten som en vild, stridslysten Karl og en saare slet Betaler. Dog, da han saae, at Johan Goerdes var stabselig Klædt, og at en tung Badsæk blev indbaaren af Svenden, forvandlede hans mistænktsomme og ugjæstfri Holdning til Smil og høvist Velkomsthilsen.

Snart var Landsknechten bænket ved et vel besat Bord i et lidet Kammer, som laa bag den store Stjentesue, og Heinrich gjorde ham Selskab ved Maaltidet. Johan Goerdes spiste som en Ulv og drak som en Munk, alt mens han underholdt sin Vært med løgnagtige og pralende Beretninger om de Bedrifter, han havde udført i Danmark. Maaltidet trak ud, og da det mørkede i Stuen, tændte Heinrich et Par Tællepraase, idet han sagde:

„Snart løber Tiden ved godt Lag! Kjender jeg Eder ret, Johan, da vil I holde mig varm, indtil de Kjærter ere brændte neder, og Dagen gryer.“

„Saamænd!“ svarede Landsknechten, idet et barst Smil foer over hans af Biin blussende Afsyn; „Bid byder anden og Drik ligesaa! Dog, I kjender mig, Heinrich, som I siger, og veed, at skulde det end vare, indtil Kjærterne atter tændes, I faaer dog ei Johan Goerdes under Vænken. Vi drikke da med Forstand og faae os lidt Tidkort imens.“

Han tog et Par Tærninger frem, og den raslende Lyd, da han gjorde det første Kast, lød i Heinrichs Øren, som et Trompetstød i Stridshestens.

„Ei!“ sagde han; „Dobbel til Drik, det er som Smør til Fisk!“

Men de fik ikke gjort mange Tærningekast, før der lød Hestetrampen udenfor, og Heinrich maatte ud for at tage imod de nye Gjester. Johan Goerdes blev siddende med Haanden knuget om Tærningerne og lyttede. Der

var Noget ved Lyden af den Hestetrampen, som vakte hans Opmærksomhed; thi den Rytter kom ikke i fornuftig Skridtgang for Døren, men i skarp Trav, som om han havde Hastværk. Bærten blev strax udfrittet om, hvillde Gjester han havde, og den Reisendes Røst lød Johan Goerdes saare bekjendt. Han greb sit Sværd, som stod noget fra ham og lagde det ved Siden af sig paa Bænken. Strax efter gik Døren op, og en høi Mand traadte ind, efterfulgt af en Svend, som bar en Kappe og en tung Lædersæl. Johan Goerdes gjenkjendte, trods den verdslige Dragt, øieblikkelig Bigand og mumlede: nu, lige saa godt først, som sidst! Han havde paa hele sit Livt havt den Fornemmelse, at Regnskabens Time vilde komme, og at Munk, om han var oven Jorden, vilde ile efter ham paa Hevnens Binger. Den narrede Sortebroders Skygge var ligesom falden foran ham, allerede da han var mange Mile borte og havde nu og da forstyrret Johan Goerdes's Sindero; thi hvor stor en Misgjerningsmand han end var, saa havde han dog hidindtil stedse sat en Ære i aldrig at bryde sit Ord.

De viklede Blikke, og det var, som om to Sværd krydsedes i Luften; men Bigand antog strax derefter en smilende Mine og sagde:

„Ei, min mandhastige og ærlige Overste, saa sit jeg dog held til at lange Eder paa denne Side Floden! men hvor er den dhdzirede Fru Elsebeth? Har Fanden taget hende?“

Johan Goerdes stirrede stum paa Bigand og lagde Haanden paa sit Sværdsæfte.

„Nu, saa tal dog!“ foer Bigand fort, gik hen til Bordet og tog Plads paa Bænken ved Siden af sin Fjende. „Er jeg Eder en ond Gjest, velkommen, som Salt i suurt Die? Nu unde I en ringe Sortebroder en Plads ved Eders overflødige Bord, og saalunde begynde vi at kvitte paa Regningen.“

„Munk,“ sagde Johan Goerdes med et mørkt Blik, „den, der lader en Skalk tilbage, gjør en god Reise! Saa tænkte jeg, da jeg drog fra Dnæs, dog ingenlunde

i den Hensigt at bedrage Eder for de halv hundrede Skilden. De ligge urørte i min Sæk og skulle nu strax vorde Eder tilbagegivne. Dog, er I ikke dermed nøiet, da gaar vi udenfor og gjøre den Sag kort af; Matten er lys, og I har Sværd ved Lænd." www.libtool.com.cn

"Et skjønt Forslag det!" udbød Vigand, idet han ubuden gav sig i Lag med Sulet; „jeg, en stakkels Munk og uøvet i Sværdets Brug, skulde lade mig halle til Finker af en af de bedst øvede Fegtemestre ubi det ganste Europien? Da maatte jeg være tøsser*) gal. Nei, den Sag kan afgjøres paa en bedre og for mig mere profitlig Viis."

Heinrich traadte nu ind med friske Fødevarer og en Kande Hamborgerøl; men enten han nu havde luret, eller ikke, saa syntes han at gjette, at hans to Gjester ønskede at være alene; thi han fjernede sig strax og besværede ikke sin nye Gjest med Spørgsmaal.

"I vide nu først dette," tog Vigand atter til Orde, da han havde stillet sin værste Hunger og Tørst, „at jeg ikke seer Eder an for en Thy; men I brød skjændeligen Eders Ord og lod mig i Stikken, hvorudover mit Anslag ganste strandede. Ligefuldt vilde det kun baade mig libet nu at straffe Eder derfor. Det tjener mig bedre, at vort brudte Benskab atter vorder helet, hvorfore jeg er villig til at glemme og tilgive Eders Forræderi, men paa eet Billaar."

"Lad høre det!" sagde Johan Goerdes med et mistænksomt Blik.

"I tillade mig blot," svarede Vigand med vel forstilt Oprigtighed, „at slutte mig til Eder og drage ind i det hellige romerste Rige under Eders gode Sværds Beskyttelse. Jeg fører en stor Summa med mig og haver itkun een Svend i Følge, en ensoldig Bondesnøs fra Nye. Jeg vil føle mig mere tryk hos Eder og Eders vel rustede Svend. Naar jeg beder," sluttede Vigand

*) to Gange.

med et frækt Smil, „og I fegter, da maae vi fare vel og naae langt frem.“

Johan Goerdes affstjede i sit Hjerte den falste Munk; men den Smiger, der laa i Bigands Ord og i hans Begjæring om Beskyttelse, forfeilede ligesuldt ikke ganske sin Virkning; Munkens Tilstaaelse, at han førte en stor Stat med sig, fristede dernæst Landsknektens Begjærlighed og gjorde det høist troværdigt, at Bigand virkelig som en uheldig Rømningsmand trængte til den Beskyttelse, han udbad sig. Johan Goerdes besluttede sig da til at gaae ind paa hans Forslag, men ogsaa at drage sig hans Forlegenhed til Nytte.

„Nu, Munk,“ sagde han, „naar jeg skal sige Sanden, da forventede jeg allerlidst hos Eder at finde slikt fredsommeligt og forsonligt Sindelag. Det maa hængesaa sammen, at I er i en Klemme; men jeg er ikke den Mand, der spørger om Aarsagen, jeg seer illun paa Tingene selv og giver Eder da til Svar: trænger I til Ledfagelse og mit gode Sværb, da kan I erholde min Beskyttelse, men ikke for Intet. I faaer lade de halvhundrede Gylde, I gav mig, forblive i min Sæ! Gaaer I ind derpaa, da kan I drage med mig, og jeg vil ledsage Eder til hvilket Sted, I ønsker.“

Bigands Afsyn bar Brede og Stuffelse til Stue; men nogle Dieblikkens Betænkning syntes at forandre hans Stemning; thi han saae op med et slebft Smil og sagde:

„I veed at gjøre Eder betalt, Johan Goerdes! men jeg var ingenstude en Laabe og kneb i Utide. Eders Ledfagelse er den Summa vel værb, fornemmelig paa Grund af den Frygt, Eders berømmelige Navn indgyder. Saa tager jeg da mod de Billaar, I byder mig, og vi ere saa atter Forbundsfaeller. Jeg er haabende, at denne Gang vil Pagten holde, saasom ingen Kvindfolk er med i Spillet.“

„Ha, ha, ha!“ loe Johan Goerdes; „I sige mig dog nu: hvor blev Eders Nonne?“

Vigand blev lidt gul om Kind og saae op med et sikkende Blik; men strax derpaa loe han med og sagde:

„Nu, Johan Goerdes! Ven sidder gjerne hos Ven og giver i Fortrolighed www.forklaring.com Vi ville nu strifte vore Daarstaber for hinanden; thi, som det lader, ere Nogle Gjelte, alligevel de ikke ere ragede! I berette nu først mig, hvorlunde det gik til, at Fru Elsebeth pubfede Eder!“

Johan Goerdes, som talte Bøgeret dygtigt til, og hvis Afsyn blussede stedse rødere, saae paa Vigand med et Blik, der udtalte den dybeste Ringeagt.

„De Kvinder saa og Mænd,“ sagde han, „der have pubset Johan Goerdes, kan I snart tælle, og ingen af dem frydede sig længe derved. Det, I havde fore, Munk, var Galmandsvært, al den Stund Kvinderov ikkun er en Leg for store og mægtige Herrer, og ikke eet Dieblit troede jeg den Fabel, at Jomfru Margrethe skulde være til Sinde at løbe af Landet med en Tiggebroder. Galen vilde jeg været, havde jeg raft Haand til det Bovestykke, og I burde forubseet, at da I gik og gav mig Raadighed over Bispens Svende, da havde I tabt Spillet.“

Den dybe Rødme, der foer over Vigands Afsyn, røbede hans Forbittrelse; men han betvang sig og saae med et lurende Blik til Landsknekten, som i en broutende Tone fortsatte sin Beretning.

„Fru Elsebeth tænkte som jeg, at vi snarest burde bryde op og salvere os. Hun fulgte mig som et Lam til Kolbing, i hvilken Stad vi uden Forhaling opsøgte en Præst, som for en liden Kjendelse rettelig trolovede os, og I vil strax skjønne, at dette var en viselig Betænsomhed af mig.“

„Ubillig maatte den Mand være,“ sagde Vigand, „som ikke gav Eder det Lov, at I har viist overvættes stor Snildhed!“

Johan Goerdes bemærkede ikke det Spydige i Tonen

eller den Skjelven i Røsten, som forraadte Munkens stigende Forbittrelse.

„Fru Elsebeth,“ vedblev han velbehageligt, „vilde nu fulgt mig til Verdens Ende, havde ikke Djævelen spillet os et Puds; men vi gav ham Leilighed, saasom vi dvælede nogle Dage i Staden og uden Sky viste os paa Gader og Stræder med al den Pomp, der sømmede sig min Fæstemøes Dyr og mit eget berømmelige Navn. Nu, for at gjøre det kort af, vi stødte paa nogle af hendes Slægt, som geraadede i stor Harme og flux begjærede Fru Elsebeth udleveret, for at hun ikke, som de sagde, skulde søie ny og værre Skjændsel til den gamle; thi saa tænker jo det ædelige Paa, at det tykkes dem at være en større Stam for en af deres Kvinder, om hun bliver gjort til en Borgers eller Bondes ærlige Hustru og rette Abekone, end om hun vorder en Adelsmands Frille. De brugte da fosse Ord; men da de fornåm, at Fru Elsebeth var min lovlige præstegivne Fæstemø, nedstemte de Tonen og tilbøde at løse hende fra det Jaord med en taalelig Summa. Hun græd og stod imod, men efter nogen Overveielse fandt jeg det raadeligst at falde til Føie, og da hendes Frænder tilfagde hende god Behandling og nævne en Gaard, hvor hun skulde boe i Fred, saa gav hun Kjøb; de slæbte saa af med hende, og jeg drog min Bei med en fuld Pung. Nu, Sortebroder,“ sluttede Johan Goerdes, idet han tømte sit Bæger, „er Kaden til Eder. I vise nu samme Oprigtighed og kerrette mig Eders Eventyr!“

„Det, jeg paa ingen Viis agter at gjøre,“ sagde Vigand med et mørkt Blik.

„Ei, saa slipper I ikke!“ udbrød Landstnegten med et drillende Smil. „I kan høre Adelsfrud med Høvisshed og Anstand, som jeg seer, og endda havde I ikke Lykke med Eders Elskov? Det voldte tænkelig den top-ragede Isse; I skulde tøvet en Kjende, indtil Haarene vare voxede frem paa Hovedskallen!“

Harde Johan Goerdes Hjerne og Dine været mindre omtaagede af Viin, da vilde han i Vigands Blik og i

hver Linie af hans skarpe Træk læst Mord- og Hevntanker; men han saae Intet og loe overstadigt.

„I dæmpe Eders Eystighed!“ sagde Bigand med blegnende Kind. „Eders Færd i denne Sag formerer ikke Eders Hæder; thi det maa I vide, at Eders Forræderi og intet Andet var Aarsag i, at min Plan strandede. Havde I holdt Eders Ord, og givet Møde paa det berammede Sted i rette Tid, da vilde Margaret Mogensdatter nu sidde her med os ved dette Bord. Mens I hystede Eders Skind, fegtede jeg som en Mand, maatte jeg end vige for Overmagten. Til Beviis, da see her!“

Han smøgede Ærmet op, blottede sin Arm og viste Johan Goerdes Forbindingen om Saaret.

„Ha, ha!“ loe Landstnegten paany. „Saa fik I dog de adelige Knuse paa Halsen, som jeg Eder spaaede! Mig tyktes ellers, I sagde før, at I havde itkun ringe Døvelse i Baabens Brug?“

„Det har ei heller stor Art dermed,“ svarede Bigand, idet han pludselig stemte Tonen ned.

„Jeg har været vide om i Berden,“ sagde Johan Goerdes pralende, „og i mine Dage mønstret mangen god Karl. Strax ved første Blik skjønner jeg, hvortil en Mand duer, og hvilket Baaben ligger bedst i hans Haand.“

„Nu, hvad skjønner I da om mig og min Haand?“ spurgte Bigand med paatagen Ligegyldighed.

„Strax første Gang, jeg Eder saae,“ svarede Johan Goerdes, „skjønnede jeg, at Sværdet ei passer for Eder; Dolken falder bedst i Eders Haand.“

„Ha, ha!“ loe Bigand. „Et sært Skjøn det og tyder ikke paa, at I skulde have et skarpt Blik. Pen og Griffel ligge bedst i Munkesingre, saa og Rosentrandsens Perler.“

„Forholdt det sig saa med Eder,“ svarede Johan Goerdes, „da var I tænkelig forblevet i Rutton. Nu vurderer jeg Manden, ei Munken, og jeg er da af den

Formening, at I kunde være god til, naar jeg havde sat en Mand i Knæ, da at give ham Raaden*)."

Vigand stak Haanden i sin Barm, som om han sølte efter Noget, greb saa sit fulde Bæger og udbød i en lystig Tone: www.libtool.com.cn

"Eder's Velgaaende, Johan Goerdes, og held mig, at I er min Ven og jeg sikker paa ikke at vorde sat i Knæ af Eder! Lad nu dog see, om Bægeret falder godt i Eder's Haand, og om I kan staae Eder mod en Munt i den Dyst om Ølskanden!"

"Ei, Din Fabels Skarl!" sagde Johan Goerdes med et tykt Mæle, "drikker Du Johan Goerdes under Bænken, da faaer Du Noget at prale af. Kom an! Ikke frygter jeg den bedste Supper i det ganske Kleresi."

"Ret saa!" udbød Vigand og stødte sit Bæger mod Landsknegtens; "nu drikke vi Gildminde! Paa en lykkelig Reise mod Syd og vel, at vi nu ere udenfor Dannemarks Grændser!"

"Saamænd," brummede Johan Goerdes, "et armt Land det, og kjende Folk hverandre der som mærkede Faar. Det hellige, romerske Rige er stort, og der kan en Mand vinde Ære og Guld."

"Jeg er Eder's Mand!" sagde Vigand. "Da jeg smed Rutten, svoer jeg ingensinde tiere at krybe i den Sløikjole. I gjøre nu snarest en god Landsknegt af mig!"

"I kan vorde Bajabs ved Spillemandenes Trop," svarede Johan Goerdes med en raa Latter, "og kommer I da til at nyde det Privilegium, at I ikkun paa Overstens Befaling kan slutes i Volt og Jern."

Vigand loe overstadigt af den Spøg og drak Landsknekten til, idet han bad ham kjøbe sig en Bjeldebue i Hamborg; men forunderligt unaturlige løde slige Ord i Sortebroder Vigands Mund, og hans Latter løb ikke mindre vild og tvungen.

"Drik, Munt, drik!" raabte Johan Goerdes med opløftet Bæger, "sup, til Du sprækker!"

*) Den lille Doll, hvormed Dødsstødet gaves.

Bigand syntes med stor Willighed at efterkomme den Opfordring, men han tømte hver Gang Bægeret kun til Hælten, hvorimod Johan Goerdes stedske stak sit ud til Bunds. Da nogle Lander Ol vare tømte, maatte Heinrich bringe Viin, og han beeltog nu en Stund i Sviren, hvilket aabenbart kun var Johan Goerdes til Fornøielse; thi Bigand magede det snart saa, at de atter bleve Bærtten kvit.

Medens de To nu alene fortsatte Drickelaget, da maatte Bigand sande Johan Goerdes's Ord, at hvis han drak sin Staldbroder under Bordet, da vilde han faae Noget at prale af. Han forbaufedes ved at see, hvilket uhyre Kvantum stærke Drikke Landsknegten kunde tage til sig uden at bukke under. Wedru var han visselig ikke; hans Dine sunklede stedske mere vilbt, hans Kinder og den søle Skramme over Panden blusfede stedske rødere; men han holdt sig ellers fremdeles paa det samme Punkt, og den halve Ruus syntes aldrig at skulle blive til en heel. Kun blev han stedske mere ondskabsfuld, som om han forsætlig søgte Anledning til Strid.

„Dette Bæger,“ sagde han, „vorde tømt til Ære for Din knibste Nonne! Ved min Oldfaders Skjæg, hun er den væneste og stolteste Jomfru, jeg nogen Tid saae, og jeg ærer hende desto mere af den Aarsag, at hun vragede en fuul Sortekutte, som Dig.“

Bigand lod denne Gang sit Bæger staae og greb atter i sin Barm; Landsknegten derimod tømte sit Bæger, fylbte det igjen og sagde:

„Saa drikke vi og paa hendes Fæstemands Velgaaende, han, som stak Dig ud og gav Dig den Rift!“

Men i samme Nu blinkede Dolken i Bigands Haand; med en Tigers Behændighed og Glubstthed lastede han sig over Landsknegten og jog sin Dolk i hans venstre Side, idet han raabte:

„Der har Du Naaden, Du gamle Mordbrænder og Thy!“

Johan Goerdes udstødte et vilbt Brøl, Bænten væltede, Begge tumlede med et stort Bulder om paa

Gulvet og brødes der med hinanden; Dollen faldt Vigand af Haanden, og han fik snart at fornemme, at Dollerfjødets ingenlunde havde gjort det af med hans Modstander; thi efter en kort Brydelkamp laae han underst med Landsknegtens Knae paa sit Bryst og hans Fjernfinger om sin Strube.

„Ha!“ raabte Johan Goerdes, da han havde gjenfundet Mælet, „Du lumste Hund og fule Snigmorder, men end værre Dumhoved! Du burde vidst, at en Mand i mine Raar steds bærer en Sekret*) under sin Kjortel, og Du burde da først Stødet mod min Strube, saalunde som Du nu ret strax selv skal faae det at fornemme.“

I det Samme styrtede Værten ind i Stuen og raabte:

„Hold inde, Johan Goerdes! I lægger mig øde! Da I var her sidst, blev et Liig udbaaret og sænket i Floden; nu udgypde I ikke mere Blod i mit Huns!“

Men Johan Goerdes løsnede ikke Taget om Vigands Strube; med den venstre Haand drog han sin Puf og sagde, idet Dødens Blegghed lagde sig over Vigands nye faa blusfende Afsyn:

„Han maa døe! Han faldt over mig som en Stemand; der ligger hans Doll med bruden Spids som et Vidne; dette er ifkun Nødværge, Heinrich!“

„Lige meget, Johan!“ raabte Værten og greb Landsknekten om Armen; „lad ham bøde med Pungen, men spar hans Liv!“

Johan Goerdes taug et Dieblit, og man hørte kun hans Offers dybe Stønnen.

„Hid med et Kæb da!“ sagde Johan; „min Harm er nu ovre, og jeg gider ei rette ham som en Bøddel; men paa det Billaar, Heinrich, at I lader mig handle med ham efter eget Tykke.“

Heinrich lovede det, kom hurtigt med et Kæb, og snart sad Vigand i en Krog af Stuen med fast sammen-

*) Pantferstjorte af fine Staalringe.

snørede Hænder og Fødder. Johan Goerdes reiste den omstyrtebe Vænt, satte sig paa den lige overfor sin Fange og stirrede paa ham med et grumt Blik og et Haansmiil.

„Saa det var Hensigten med Dit Komme,“ sagde han, „og Dine sletste Ord skulde gjøre mig tryk! Jeg burde gjettedet. Strax første Gang, jeg saae Dig, tænkte jeg, at af Dine forte Dine tittebe en Skalk og Forræber. Af sær, overvættes Raade sjenker jeg Dig Livet, saa og paa denne min gode Værts og Vens Forbøn, for ei at skade hans Næring; men Intet derud over! Nu høre Du Villkaarene! Først ubstletter Du min Skyld til Dig og sjenker mig de halvtredsindstyve Gylben, endog Fanden og ikke jeg vil have Dig til Ledfager og hde Dig Bestyttelse. Indvilger Du deri?“

„Ja!“ stønnede Vigand.

„Dernæst overdrager Du mig Din Sæk hist henne med alt dens Indhold som min lovlige Eiendom.“

„Johan Goerdes!“ raabte Vigand og reiste sig halvt af sin liggende Stilling, „er Du en slet og ret Mandsmand og vil Du gjøre mig til en Tigger?“

„Ved min Helgen!“ udbrød Landsknekten og loe, „et forunderligt Spørgsmaal af en Tiggebroder! Det er Dit Kald at tigge. Nu tager jeg Dit uretsfærdige Gods fra Dig og bringer Dig til Observants*). Den hellige Faber i Rom vilde talke mig derfor, vidste han deraf. Dog, nu svare Du mig paa Staud, ellers faaer jeg kilbre Dig en Kjende i Siden med mit Sværd.“

Twungen af den haarde Nød ubstullede Vigand sit Ja.

„Endelig,“ vedblev Johan Goerdes, „overdrager Du Krovæarten i Betaling for Kost og Tæring Din Hest, saa og Din Svends med fuld Opsadling; dernæst den Dragt, Du bærer og Dit Sværd.“

„Guds Død!“ raabte Vigand og sled i sine Baand, „skal jeg gaae nøgen herfra?“

*) Lydighed; et Udtryk, som brugtes om efterladne Munkte, der bleve twungne til at overholde Klosterreglerne.

„Ikke mere nogen,“ svarede Landsknekten med et barsk Smil, „end Du var tilforn, førend Du gav Dig til i Formummung at løbe efter Kvindfolk. Saae jeg ikke fejl, da har Du for alle Tilfældes Skyld hjerget Din Rutte.“ www.libtool.com.cn

Johan Goerdes reiste sig, tog den svære Pakte, Vigands Svend havde bragt ind, spændte Remmene af, og det viste sig, at hvad der havde seet ud som en Kappe, ganske rigtig var en Sortebroder-Rutte med Skabuds og Alt.

„Dette,“ sagde Johan Goerdes og udfoldede Rutten, „er Din rette Klædning, og den staaer Dig bedst an. Du bære den i Fremtiden med større Lykke! Dog,“ foer han fort, greb sit Sværd og holdt Fæstet hen for Vigands Afsyn, „Et er endnu fornødent. Du kysse nu dette Kors, hvor Frelseren er afbildet, og sværge, at Du vil holde, hvad Du her har indgaaet; at Du ingensinde, mens Du er oven Jorden, vil aabenbare for Nogen, hvad her er skeet, ikke fordre tilbage, hvad Du har afftaaet og ikke reise Klage mod mig, eller mod denne Mand her staaer, for nogen Domstol, geistlig eller verdslig!“

Den kolde Sved stod Vigand paa Panden; han bøiede Hovedet tilbage og taug.

„Sværg, Munk!“ raabte Johan Goerdes, „eller ved Djævelen, jeg gjør det af med Dig!“

„Jeg sværger!“ hvistlede Vigand, bøiede Hovedet og kysede det korsdannede Sværdfæste.

„Saa!“ sagde Johan Goerdes, „nu er Alt gaaet ret og rebeligt til; men bryder Du nogen Tid den Ed, da skal Døden være Dig vis!“

„Er alt dette Guld og Sølv,“ sagde tykke Heinrich og lettede paa Vigands Sæt, „da faaer I rundelig Bod for det Dolkestød, Johan Goerdes!“

„I befatte Eder ikke dermed!“ sagde Landsknekten barsk og greb Sækken. „I gaae nu helst ud og forvisse Eder om Svendens og Hestenes Nærværelse! Imens skal jeg see, hvad der er i Sækken, og er jeg vorden saa

rig, som I formoder, da skal jeg betænke Eder med en Gave."

Heinrich gik, fjøndt uvilligt, og Johan Goerdes aabnede nu Sækken og gav sig til at undersøge dens Indhold. Af alle de Kvaler, Bigand maatte udstaae, blev denne maaskee den værste. Alle hans suurt erhvervede Skatte bleve udframmede, og Ransmandens frydefulde og spottende Udraab ramte hans Hjerte som Naalestik. Hvert Stykke blev fremtaget og vurderet og først, da Johan Goerdes havde naaet Sækkens Bund, gav han sig til atter at pakke Skattene ind og bandt saa omhyggeligt for Sækken.

Imidlertid kom Heinrich atter tilstede, Johan Goerdes kaldte sin haandfaste Svend, Claus, til, og ved hans Hjælp blev Bigand, efterat hans Vaand vare løste, afført sit Abelskrud og iført sin Munketutte. Det var allerede begyndt at dages, og Johan Goerdes tøvede derfor ikke med at skrive til Handlingens sidste Akt. Paa hans Befaling tog Claus og Staldkarlen Bigand imellem sig og, ledsaget af Johan Goerdes og Heinrich, førtes Bigand over Engen ned til Floden der, hvor den var smallest, og hvor der laae en Baad. Svendene puffede paa Johan Goerdes's Befaling Munken ud i Baaden og erholdt det Paalæg at sætte ham over til den anden Bred og der lade ham løbe.

"Hils den hellige Fader!" raabte Johan Goerdes, da Baaden var stødt fra Land, "og nogle andre gode Venner, jeg haver i Rom! Naar Du stedes til Fodtys, da vend Dine Benmer og fremstil Dig for Din Overhyrde som et Mønster paa en Guds Fattig!"

Bigands Afsyn blussede mørkerødt og fortrak sig krampagtigt. Nu, da han var udenfor sin Fjendes Rækkvidde, formaaede han ikke længer at tæmme sit Raseri, men gav det Luft. Han reiste sig brat, opløstede sin høire Haand og udtalte den kirkelige Forbandelse over begge sine Bøbler.

"Forbandet være Du, Johan Goerdes!" raabte han vildt, "og Du Heinrich, Vært i en Røverkule! For-

bandede være I Baade, i Huset, paa Ageren, paa hvert Sted, I staae, sidde eller ligge! Forbandede være I ved Eten og Drikken, ved Søvn og Vaagen! Forbandede være I fra Isse til Svange! Gud slaae Eder med Armød, Hunger, Feber, Frost og Hede! Han slaae Eder med Lamhed og Blindhed, saa I famle om ved Middag, som Andre ved Midnat! Jorden sluger Eder som Dathan og Abiran! I fare levende til Helvede der at pines til evig Tid med Ildsluer! Saa stee det, det stee saaledes, Amen!"

Svendene hvilede paa Karerne, forfærbede over de gruelige Bandsord; Heinrich blev bleg om Kind, og selv Johan Goerdes var ikke vel til Mode; thi en Forbandelse mentes i og for sig at have dæmonisk Kraft og kunde, een Gang ubtalt, ikke unblade at volde Ulykke.

"Fort med ham, Claus!" raabte omsider Johan Goerdes; "ro væk med det giftige Kryp!"

"Inden et Aar er omme," vedblev Munken i ustyrligt Raseri, "da ligger Du, Johan Goerdes, som et Nafsel paa Valen, til Føde for Ravnene!"

"Rnevl ham, Claus!" raabte Johan Goerdes, "og sætter han sig til Modværge, da gjør det af med ham!"

Claus sprang op, men Vigand slog Kors for sig og sagde truende til ham:

"Rører Din Haand mig, en Guds og Kirkens Tjener, da vil den visne som Løv i Høst!"

Men Claus var en vild Karl, vel øvet i enhver Boldsbaad. Han smed Aaren, sprang op og kastede sig ufortøvet over den rasende Munk. Vigand satte sig imidlertid kraftigt til Modværge, og under den voldsomme Brydekamp styrte de Begge, tæt omslynge, over Baadens Kæling i Floden og forsvandt.

Johan Goerdes og Heinrich udstødte et høit Raab og stirrede med spændte Blikke paa det boblende Vand, som viste, at Kampen fortsattes i Dybet. Det tyktes dem at vare længe, og dog hengik der neppe et Minut, inden Svendens Hoved viste sig over Bølgerne, men han

var alene. Han svømmede til det Sted, hvor hans Herre stod, sprang i Land, rystede Vandet af sig og sagde:

„Saa! nu bander den fule Munt Ingen mere; jeg gav ham Naaden!“

„Vel gjort, Claus!“ raabte Johan Goerdes med vilb Glæde. „Jeg skjenter Dig tyve Gyllden for det Støb; men nu fort herfra!“

De ilede nu tilbage til Kroen; men forinden de naaede den, saae de Vigands Svend med begge Hestene i fuldt Fiirspring jage derfra ad Landeveien mod Nord. Han var bleven forglemt, havde i Afstand været Bidne til Vigands Endeligt og slap lykkeligt bort; thi Johan Goerdes ansaae det ikke for Umagen værd at forfølge ham. Ved ham erfoer Folmer og Margaret til sin Tid med Gysen, hvorledes Vigand var kommen af Dage. Hans Navn blev ingensinde nævnet mere imellem dem; men som en Skygge foer nu og da Mindet om ham og hans Synd gennem Margarets Sjæl. Ingen vidste deraf; men der var dog En, som mindedes ham med Barmhertighed og bad for hans Sjæls Frelse, og det var hende, mod hvem han havde forseet sig grovest.

Men hans Overmand, den vilde Landsknekt, reb nu atter ud i Verden med en fuld Pung og en let Samvittighed for at fuldføre sin blodige Livsbane og ende, som Munken i sit Had havde spaaet, paa Valen som et Bytte for Ravnene.

Riende Kapitel.

Thøger Lovenbalks Profeti.

Det var en mild, stille Dag seent i Høst. Himmelens dyke Blaa tittede gennem det brudte Skydække, og Solstraalerne streifede hist og her Lynghjergenes mørke Sider og Stovenes mangefarvede Kroner. Det gylbne Stjær

kom og svandt som Veemodssmiil paa et alvorfuldt, fredsfælt Aashn, og Mos Søens blante Flade gjengav med et Speils Trostfab Jordens brogede Pragt og den underfulde Bexel af Skygge og Lys. Det var saa tykt, som om en Paradisets Engel var nedsteget fra Himmelen og vandrede over Jorden, medens Alfabningen, gennemstrømmet af hellig Fred, lyttede til dens Fjed.

Paa en lille Høi, tæt ved den Bei, der fører fra Nye til Om, sad en midaldbrende Mand og en ung fager Pige og saae i drømmende Tausked ud over Eggen og ned til det nærliggende Herrekloster, hvis ærværdige, røde Mure og gyldne Spiir netop lysnede i en frembrudende Solstraales magiste Glæds. Manden var Thøger Løvenball og den unge Pige Margaret Mogensdatter. Den fine Rødme paa hendes Kinder vidnede om tilbagevendende Sundhed, og af hendes deilige Dine straalende Klarhed og Fred. Thøgers sunklende Blik røbede dyb, indre Bevægelse. Store Syner gif gennem hans Sjæl, mens han stuede ned paa det anseelige, nye saa mægtige Herrekloster.

Nys saa mægtige — thi nu var dets Magt brudt; den papistiske Kirke, der saalænge havde rævet, var omsider sunken i Gruus. Det havde været Kong Christiern den Tredies første Gjering, da Borgerkrigen lykkeligt var endt, og han som Rigets anerkjendte Herster udstrakte sit Scepter over Landene, at nedstyrte Kirkefyrsterne, de mægtige Bisper, fra deres Høisæder og kaste dem i Fængsel. Den lutheriske Læres Herredømme var forkjndt, og nyelig havde alle Herre- og Nonneklostre i Danmark modtaget det Kongebud, at enten maatte Klostersamfundenes Medlemmer bøie sig for den nye Ordning, eller forlade Klostrene. Dette consilium absundi havde nedslaaet den sidste Rest af Papisternes Mod. Med Harm og Strål fornåm de, at den udvalgte Konge var en Mand med klare, myndige Tanker og en fast Villie — i deres Dine en Belials Fyrste, uagtet han dog i Gjenneførelsen af sin store Plan gif besindigt frem og ikke fornægte den

Mildhed, som paa saa Undtagelser nær stedse har været den oldenborgske Fyrstestammes Særkjende.

Da denne Tordenstø var draget over Landet og havde udsendt sine dræbende Lyn mod Bavevældens Tinder, blev det stille i Sjælene. Hos Nogle var det Forundringens Stilhed, ibet de forbausedes og glædede sig over, at den store Gjerning var fuldbyrdet; hos Andre Sønderknuselsens Stilhed, ibet de ved den fuldbyrdede Kjendsgjerning vattedes til Eftertanke og Selvprøvelse; men de Faa, i hvis Hjerter Forbittrelse rasede og som forhærdede sig i Trods, vovede ikke offentlig at give deres Sindelag til Kjende.

Ikke Alle, som følte Grunden valle under sig, fandt saa kyndig Tilretteviisning og saa levende Trøst, som den, der blev Margaret til Deel ved hendes Frænde Thøger. Efter en Reise til Viborg og et Ophold i Hjemmet var han af Deeltagelse for sin unge Frænke atter vendt tilbage til Kjærs Mølle og havde drølet der en heel Uge. Ved hans klare og kyndige Fortolkning af Guds Ord var det Slør, som Vigands skjændige Voldsdaad havde sønderrevet, ganske draget til Side, og det rene Evangeliums Straaler vare faldne i Margarets Sjæl. Hun erkjendte sin fordums Bildfarelse og lod sig veilede paa den nye Bane af sin faderlige Vens dybere Indsigt, men hun opgav dog ikke ganske sin Selvstændighed. Hun henfaldt ikke til de fleste Nyomvendtes sædvanlige Feil, Intolerants og for vidt breven Nidkjærhed. Hendes haarde Prøvelser og dybe Idmyggelser havde gjort hende overbærende mod Andre, de Kjærlighedsgjerninger, hun havde øvet i Klostret og den Selvfornegtelse, hun der havde underkastet sig, havde efterladt Spirer i hendes Hjerter, som nu, opelstede af Sandhedsolens varme Straaler, udfoldede sig herligt; og saaledes førte hun det Bedste ved de gamle kirkelige Tilstande over med sig i de nye. Thøger bebreidede hende undertiden, at hun var lunken, og hun tænkte undertiden om ham, at han gik for vidt og i sin Nidkjærhed glemte det, som er al Christendoms inderste Væsen, Kjærlighed.

Genete havde, skjøndt uvilligt, besluttet sig til ganske at forlade Bisping Kloster. De nye Tilstande forvirrede og ængstede hendes enfoldige og barnlige Sjæl. Med Ulyst drog hun atter ud i Verden, og kun Kjærligheden til hendes Datter gav hende Mod dertil. Efter Folmers Raad vilde de om faa Dage drage til Viborg og forblive der om Vinteren; thi først næste Foraar skulde Brylluppet staae; men forinden Afreisen sølte Margaret en uafviselig Trang til at tage Afsked med den Mand, der havde viist hende saa oprigtig en Deeltagelse og, om end i Bidsfarelse, saa dog i den bedste Mening stræbt at befæste hendes Fromhed og Tro, nemlig Broder Ambrosius i Om. Hun var nu i den Hensigt paa Veien til ham; men hun kom dog tillige af Deeltagelse for ham selv og for, bekymret som hun var for hans Fremtid, at gjøre ham et godt og venligt Tilbud. Hun havde udtrykkeligt ubbedet sig Thøgers Ledsagelse; thi hun nærrede det hemmelige og sværmeriske Ønske at forsone ham med hans Ungdomsven. Thøger havde først afflaaet hendes Begjæring, at følge hende til Om, men efter nærmere Overveielse var han dog gaaet ind derpaa. Først nu erfarede Margaret Aarsagen til Thøgers Fjælselighed, og denne Kundskab lod hende næsten fortryde, at hun havde faaet ham med. Han reiste sig nemlig brat og sagde:

„Nu fortøve vi ikke her længere, Margaret, men styre lige mod Maalet! Et Sandhedsord, som jeg vil sige min vildfarende Broder, brænder mig paa Sjælen, og jo før det bliver sagt, desto bedre!“

„Min kjære Frænde!“ sagde Margaret, idet de forlode Høien og søgte ned til Veien, „J forglemme nu ikke, at J kommer som Seierherre til den Overvundne! Nu knække J ikke det høiede Hør, men vise Mildhed og Staaansomhed! ifkun paa den Viis vil det lykkes os at vinde vor ædelsindede, fromme Ven.“

Thøger standsede, saae Margaret ind i hendes taarsyldte Dine, fra hvilke et kjærligt, bedende Blik lyfte ham i Møde, klappede hende paa kinden og sagde smilende:

„Ikke nære Du den Forventning, mit Barn, at vi ville finde ham høiet og myg, nei stridig og stind! Sikkerlig vil det vorde fornødent at lade et Sandhedens Ord, som et skarpt Sværd, trænge igjennem den Selvforblindelsens Rustning, i hvilken han troer sig fatter; men lad det ikke bekymre Dig! Du vil finde, at den gode Hensigt, i hvilken vi komme, just maa fremmes derved.“

Margaret rystede tvivlende paa Hovedet, men vovede ikke at modsigte den nidkjære Prædiker. Hun hyllede sig i sin Hættelaabe, og de gik rask videre; men da de nærmede sig Indgangsporten til Klosters Omraade, standfede Margaret og udbrød:

„Frygter I ikke, Thøger, at I vil vorde kjendt, og at der kan blive tilføiet Eder Overlast i Klosteret?“

„Ikke er det at befrygte,“ svarede Thøger roligt. „Ingenkunde før satte jeg min Fod paa de Om Brøders Enemærker, og er min ydre Person, det jeg veed af, ifkun Tvende i Klosteret bekjendt, Abbed Peder og Broder Ambrosius; den Sidste har ikke Villien til at fortrædige mig, den Første vil ikke fordrifte sig dertil. Vi løbe nu an derpaa! Klogest vilde det dog være at opsoge Broder Ambrosius uden Abbed Peders Mellemkomst, om det vil lykkes.“

De gik nu ind ad Yderporten, og da Thøger saae for sig denne Samling af stolte og ærværdige Bygninger, som vidnede om Cistercienserordenens fordums Storhed og Magt, kunde han ikke værge sig mod en Følelse af Urefrygt og Beundring. Han mindedes i dette Dieblit, hvad han ellers mente det var hans Pligt at glemme, nemlig Munkeræfenets Betydning og store Fortjenester i Fortiden, da Munkene midt iblandt halvt hedenste Folkeskærd med Heltetmod holdt Christi Kors opreist og værnedes om det; da Gudsfrygt, Tro, Selvfornegtelse og rene Sæder helligede Klosterlivet, da under barbariske Samsundstilstande al aandelig Stræben kun trivedes bag Klostermurene, og en angrende Synder ene der fandt Tilflugt og Fred.

„Disse stolte Guse,“ mumlede han hen for sig, „minde om, hvad Cistercienserne have været, medens alt Andet længe har vidnet, at de ei ere det mere.“

Men det var netop dette, mente Thøger, som den Broder og Ven til han nu vilde gjeste, havde saa ondt ved at fatte. Med Tanken heftet paa Fortidens Storhed og Cistercienserordenens soundne verdenshistoriske Betydning, og idet Broder Ambrosius særdeles bag de Mure, hvor henfarne Brødre, ligesom han selv, med Ære havde baaret den hvidgraa Kutte og arbeidet og stridt med aandelige Vaaben for Christi Sag, blev han blind for den dalevende Slægts store Brøst og vilde ikke see, at Anden var vejet fra Klostersamfundene, og at de havde overlevet sig selv.

Portbroderen indlod Thøger og Margaret uden Indvending, da Margarets Afsyn var ham vel bekendt fra forhen, og han ikke var ubidende om den store Deeltagelse, den værdige Broder Ambrosius nærrede for hende. Ogsaa mindedes han den sagre unge Jomfrues milde og huldsalige Væsen og den Deeltagelse og christelige Barmhjertighed, hun stedse havde viist Gamle, Syge og Fattige, mens hun opholdt sig i Bisping, hvorfor den godhjerteede gamle Munk modtog hende med en Betsignelse og Iydsønskede hende til hendes lykkelige Selvbredelse af den svære Sygdom. Margaret nævne de sin Lebsager som en nær Frønde af sig og bad den Gamle uden Forhaling at føre dem til Broder Ambrosius, da de sønskede at tale med ham i et vigtigt Anliggende og helst uden Vidner, ligesom det vilde være hende kjærest, om hendes Besøg gik saa ubemærket af, som muligt.

„Nu,“ svarede den søielige Gamle, „jeg seer intet Ondt i at opfylde Eders Begjæring, og I har da valgt Tiden vel; thi Hans Naade og alle Brødrene befinde sig i Refectoriet og nyde deres Unden*); men Broder Ambrosius har, Gud bedre, været ilde tilpas og ikke forladt sin Celle, siden den onde Tidende om den nye

*) Middagsmaaltid.

Kirkefest kom til os. At ja, Gud see i Naade til os
 stakkels Klosterbrødre i disse Trængselstider! Gaae I
 kun ned ad Cellegangen, kjære lille Jomfru, I kjender
 Veien, og I vil finde den ærværdige Broder oven Senge,
 thi han er mere nedbøiet og sønderknust end
 legemlig syg."

Margaret talte den venlige Gamle, og gik, efter-
 fulgt af Thøger, hurtigt ned ad Cellegangen; men allerede
 da de nærmede sig Døren til Broder Ambrosius's Celle,
 løb Toner af gubelig Sang dem imøde, og da de standsede
 udenfor Døren, skjønnede de, at det var Ambrosius selv,
 der lod sin Røst høre. De tøvede da for ikke at for-
 styrre ham i hans Andagt og lyttede, bevægede i deres
 Hjerter, til de dybe Toner, som høitideligt lode ud til
 dem. De kunde tydeligt høre og opfatte Ordene; det
 var Bernhard af Clairvaux's dengang allerede fem hundrede
 Aar gamle Passionspsalme, som Broder Ambrosius sang,
 saa inderligt, som kun den synger, der uden Bidner hæver
 sin Sjæl i Andagt til Gud. Margaret foldebe ubevidst
 sine Hænder og fulgte, brændende i Aanden, sin fromme
 gamle Ven paa hans Vandring op ad Bønnens Himmel-
 stige:

Salve, mundi salutare,
 Salve, salve, Jesu care.
 Cruci tuæ me aptari,
 Vellem, tibi me æqvare,
 Da mihi tui copiam!

Dulcis Jesu, pie Deus!
 Ad te clamo, licet reus,
 Præbe mihi te benignum,
 Ne repellas me indignum,
 De tuis sanctis pedibus!

Quid sum tibi responsurus,
 Actu vilis, corde durus?
 Quid rependam amatori,
 Qui elegit pro me mori,
 Ne dupla morte morerer?

Salve latus Salvatoris,
 In quo latet mel dulcoris,
 In quo patet vis amoris,
 Ex quo scatet fons cruoris,
 Qvi corda lavat sordida!

www.libtool.com.cn

Cum me jubes emigrare,
 Jesu care! tunc appare,
 O amator amplectende,
 Temet ipsum, tunc ostende,
 In cruce salutifera!')

Da Psalmen var fungen til Ende, og Sangen forstummede, bankede Thøger paa Celledøren, men da intet

*) Hil Dig, hil Dig, Jesus hjære!
 Dig skee Priis og Tak og Ære!
 Verdens Frelser, Du mig lære
 Mandelig Dit Kors at bære,
 At jeg Dig kan worde lig!

Gode Gud, til Dig jeg raaber,
 Frelsermand, paa Dig jeg haaber,
 Mig Uværdige Du høre,
 Lad min Bøn Dit Hjerte røre,
 Mens jeg ligger for Din Fod!

Uden Bærd og haard af Hjerte,
 Fuld af Synd og Nag og Smerte,
 Hvormed mon jeg Dig betaler,
 Du, som kun ved bittere Kvaler
 Friebe mig fra tvefold Død?

Hil Dig, Jesus! Fra Dit milde
 Hjerte, Kjærlighedens Kilde,
 Bælde ud den hellig rene
 Blodets Strøm, hvis Kraft alene
 Tvætte kan mit Hjerte reent!

Slaer min Stund engang, den sidste,
 Og mit Die, det vil briste,
 Elfte Ben og Frelser hjære,
 O, da selv Du hos mig være
 Viis Dig for mig paa Dit Kors!

Svar paafulgte, aabnede han sagte Døren og saae Ambrosius sidde med Rosenkrandsen mellem de foldede Hænder, hængsunken i Tanker, eller fordybet i Bøn. Hans Ansigt var dybere furet, hans graae Haar blevet hvidt. Det rystede Margaret at see disse Tegn paa Sjælslibelser og haarde indre Kampe, og saa ærefrygtindgydende var Synet af den fromme, nedbøiede Olding, at baade hun og Thøger standsede ved Døren; men da Ambrosius blev vaer, hvem han havde for sig, da reiste han sig brat, to røde Pletter viste sig paa hans blege indfaldne Kinder, og hans Dine sunklede, idet han, uden at byde Margaret velkommen, ufravendt stirrede paa Thøger.

„Guds Fred!“ sagde Thøger og traadte nærmere; „Du vredes ikke over min Nærværelse! Jeg kommer itkun som denne unge Bomfrues, min Frænke Margrethe Mogensdatters, Lebsager og har fulgt hende herhvid efter hendes egen Begjæring.“

„Thøger!“ svarede Ambrosius, idet han kun med Møie beherskede sit Sindsooprør og sin Stemmes Skjelven, „er Du kommen at træde mig, den Ydmøgde, paa Kalken, eller i den Hensigt at lokke mig til Frisals? Velkommen være Du, vil Du trykke Tørnekronen dybere i de stjungne Saar og forsøge Korsets Bægt; thi det er mig en Binding at lide og vorde den Korsfæstede mere lig. Haanske og bittere Ord skulle være for mig som Hjærtegn; men er Du kommen for at gjøre den samme Forræder, Du selv er, af mig, da spar din Møie og vend om!“

Han vedblev, og jo længere han talte, desto vilbere sunklede hans Dine, og desto stærkere løb hans Nøst.

„O, ærværdige Fader!“ udbrod endelig Margaret, idet hun ilede hen til ham og greb hans Haand, „I dæmpe Eders Brede og tro min Forsikkring, at vi komme med Fred og itkun i god og kjærlig Hensigt!“

Hendes søde Stemme løb mildt og beroligende, som Fuglesang ved en brusende Strøm; men hverken de milde Toner, de kjærlige Ord, eller hendes bedende Blik formaaede at dæmpe den Storm, der rasede i den Gamles Sjæl.

„Margrethe Mogensdatter!“ sagde han med et bittert Smil, „hvortil disse gode Ord, der brænde mig paa Sjælen som Gløder? Du sætte nu helst al Svøjskhed til Side og lade Munden løbe over med det, Dit Hjerte maa være fuldt af! Du skjæmte mig helst for en gammel Daare, eller for det, som værre er, jeg, som ved mine Raad og min Formaning førte Dig til en Lastens Hule og bød Dig laane Dre til en arg Skalk, et Mørkets og Fordærvsens Barn, han, som er en Skampet paa den hellige Kirke. Herrens Straf indhente ham og ramme ham, hvor han saa end sjæler sig, Guds Bredes Lyn knuse ham og nedstyrte ham i Helvedes Afgrund, en Djævel, han var i et Menneftes Skikkelse!“

„Hold inde!“ raabte Thøger, som saae den dødelige Blegghed paa Margarets Ansigt, „hold inde, er Du ei ganske gaaet fra Vid og Samling! Vil Du i usindig Harm og Bitterhed slaae med Rædsel og bortjage fra Din Dør hende, som, nys opstanden af en svar, dødelig Sygdom, har brugt sine første, friske Kræfter for at ile til Dig, trøste og husvæle Dig?“

Ambrosius sank ned paa sin Løibænk og slog sig for sit Bryst.

„Guds hellige Moder!“ bad han, idet han foldede sine Hænder med et sønderknust Blik, „Du see i Raade til mig, et ugudeligt Bredens Barn, jeg er!“

Derpaa reiste han sig brat, drog med feberagtig Iver Margaret hen til Løibænken og bad Thøger ogsaa tage Sæde.

„J tilgive mig min Vilfindethed,“ sagde han i stor Forvirring, „og den ugjestmilde Modtagelse! Duffer Du en Lædskedrik?“ spurgte han Margaret. „J Sandhed,“ vedblev han uden at afvente Svar, „en Lædskedrik vil gjøre Dig godt; ogsaa Du, Thøger, kan trænge til en Forfriskning.“

Uagtet de Begge bade ham ikke at uleilige sig, ilede han dog ud af Celleren og kom efter saa Minutters Forløb tilbage med et Kruus Öl og en Træbakke med Dagvært. Han nødde baade Thøger og Margaret til at spise og

drikke, og da de spiede ham deri, syntes han at føle sig beroliget; men den indtraadte Tausshed blev snart trykkende for dem alle Tre, hvorfor Thøger henvendte sig til Margaret og sagde:

„Du lade nu uden Forhaling Broder Ambrosius vide, i hvad Grinde Du er kommen — eller er det Dit Ønske, at jeg skal tale for Dig?“

„O, ja!“ svarede Margaret, „I have Tak, om I vil forklare den ærværdige Fader Alt!“

„Nu, Ambrosius!“ tog Thøger til Orde, „Du vide da, at dette fromme Barn, der elsker Dig som en Fader og trods Alt, hvad der er skeet, begriber, at Din Hensigt, om end i Bildfarelse, var god og from, hun nærer stor Betyrning for Dig nu, da der ikkun er levnet Dig og Dine Medbrødre Balget mellem tvende Kaar, at bise Eder for den nye Forandring, eller og at forlade Klostret og drage ud i Verden.“

„Det er haarde Kaar,“ faldt Ambrosius heftigt ind, „og ubarmhjertig maa den Fyrste og hans Hjelpere være, som uden Sky saa bruger Magt og sætter os Sværdet for Brystet.“

„Jeg indrømmer villigt,“ svarede Thøger sagtmødt, „at paa de Gamle falder det Kongebud haardt, fornemmelig da ikke I kunne i det see, hvad det dog er, et Guds Bud; thi ikke har vor udvalgte Konning, Herren signe ham og formere hans Vælde! paafundet denne Forandring; den kommer nødagtig nu, da det Gamle er nedersældigt og har mistet sit Salt; den kommer med indre Magt som et friskt Skud af den gamle Rod — Herren oplade Dine Dine, Broder Ambrosius og lade Dig med Liden erkjende Sandheden!“

Ambrosius saae op med et lynende Blik, men da Margaret vendte sit Ansyn imod ham og saae ham fjærligt ind i Diet, da udstødte han et Suk, greb sin Rosenkrands og mumlede sine Bønner, indtil han havde dæmpet sin Hidsigthed.

„Dette maatte siges,“ vedblev Thøger, „men ikke vil jeg nu trænge haardere ind paa Dig, vel vidende, at det ikke brøster Dig paa Kundskab, og at Herren, om han

vil, ved Mandens Magt og uden mennesseligt Middel kan føre Dig til Sandheds Erkjendelse. Saa langt er det fra, at jeg mener mig at være stærk nok til at vinde Dig over, og saa fast føler jeg mig forvisset om, at Herren vil antage sig Din Siel, den oprigtige, fromme og reenlivede Mand Du er, at jeg ikke vilde givet Dig en Formaning, havde Du ikke selv fremlaldt den. Nu sig Du os blot det, vi ønske at erfare: agter Du at forblive her i Klofretet og føie Dig efter den nye Kirkeflok, hvad heller vil Du udføre det Forsæt, jeg fornemmer Du engang har udtalt for Folmer Hansen, at bælte op om Dig, forlade Dit Fædreland og drage mod Syd?"

Margaret saae med et spændt Blik paa den Gamle, hvis Afsyn fremdeles røbede, hvor haardt han maatte kjæmpe med sin stedse paa Ny opbrusende Hefstighed. Han taug nogle Dieblitte og sagde saa, mens Rosenkrandsen gled gennem hans skjelvende Hænder:

"Som jeg har hørt Dig med Taalmod, saa vil jeg og give Dig mit Svar med Fred. Min Hu staaer brændende dertil at gjøre det, Du sidst sagde. Mig forlænges svarligen efter at ryfte Støvet af mine Fødder og forlade dette ugubelige Land, i hvilket Gud lod mig fødes, men over hvilket nu Herrens Forbandelse hviler, al den Stund Konge, som Folk, have sat sig op mod deres rette, aandelige Overhørde, den hellige Fader i Rom, og nu frækt udstrække deres Hænder efter den hellige Kirke og ville rane den dens lovlige Eiendom fra."

Denne Begyndelse løb just ikke meget fredelig, men Thøger taug og ventede taalmodigt, indtil den Gamle havde udtalt.

"Dog," vebblev han med et Suk, "jeg er gammel og skrøbelig; mit Mod synker, naar jeg tænker paa den lange Reise. Agter saa og Abbed Peder og mine andre Medbrødre at forblive her og have indstændigen bedet og formanet mig at gjøre ligesaa."

"Vel," sagde Thøger, "jeg mener som Din Abbed og de Andre; den Reises Besværlighed gaaer over Dine

Kræfter. Du give den op og forblive — men ikke her i Klostret! Min unge Frænke har et godt og hjærligt Tilbud at gjøre Dig — nu sig Du helst selv, Margaret, hvad det er!”

„Blot dette,“ sagde Margaret rødmende, og idet hun saae op med et usikkert Smil, „at Folmer Hansen ved mig venligen forespørger, om I ikke, ærværdige Fader! skulde det under disse Trængsler blive Eder en Pine at dvæle længere her i Klostret, da til anstundende Foraar, naar Folmer og jeg have holdt Bryllup, vil drage til os og opslaae Eders Bopæl paa Kjellinghøl?”

Ambrosius saae studsende op, hans Blit formilbedes, han greb Margarets Haand, trykte den og sagde med bevæget Røst:

„Et godt og hjærligt Tilbud, ja, ved min Helgen, det er det! Du og Din Fæstemand have hjertens Tak! Dog, I have ikke vel overveiet den Sag forud, min Datter! Nei, for Sanden, I vide der ikke, hvad I gjøre.“

„Tilfulde,“ svarede Margaret med fast Fortrøstning i Blit og Stemme; „med velberaad Hu og først efter gjentagen Overveielse gjøre vi Eder dette Tilbud.“

„Nei, nei!“ ubbrød den Gamle heftigt, reiste sig og gik uroligt op og ned i Gellen, mens han talte. „I have ikke stillet Eder Sagen ret fore. Din Fæstemand staaer paa den anden Side og er en —“

„Siig kun Ordet ud,“ faldt Thøger ind, da Broder Ambrosius tøvede, „en Kjætter! Snart vil der i det ganske Land ikkun være, hvad Du kalder saa.“

„Bisjelig,“ vedblev Ambrosius med Fasthed, „jeg kan ei nævne kirkeligt Frasald ved noget andet Navn, end som Kjætter; og dybt bedrøvet det mig, min Datter,“ sagde han, idet han atter vendte sig mod Margaret, „at og Du nu staaer paa den samme Side, som Din Trolovede, enddog jeg efter Alt, som skeet er, fatter det og mindre laster Dig derfor. Dog, da det nu er saaledes, hvad Godt kan der da komme af vor Samværen? Kunne I taale den gamle Munk i Eders Huus, han, som til

sit sidste Landedræt vil hænge ved det, I kalde papistiff Bildfarelse, men som er hans dyrebareste Klenodie, den Klippe, hvorpaa hans Tro og ganske Tankesæt hviler? Vilde I kunne taale at see blot Dette," vedblev han og greb Rosenkrandsen, "mellem mine Hænder og vide, at jeg ærer og paakalder Guds Moder, hende I med alle de andre værdige og høie Hellige have nedværdiget til ljosbelige Menneſter og nu plad foragte?"

"Ebers Overbeviisning ſkal være os hellig," ſvarede Margaret med Varme, "ſaa og Ebers Kammer et ſikkert Aſyl, det Ingen uden Ebers Villie ſkal betræde. I vide dog dette, ærværdige Fader," vedblev hun rødrende, "at og vi ære Guds Moder og alle hellige Martyrer, dyrke vi dem end ikke ſom Guder; vi paakalde ifkun den treſoldige Gud ſelv."

Broder Ambroſius's ſmertelige Blif viſte, med hvor ſtor Bedrøvelſe han hørte den fordom for den katholiſke Kirkes Sag ſaa begeiſtrede Ungſøſter med ſaa ſtor Faſthed udtale ſin i hans Dine kjætterſke Anſtueſe.

"Hvad Du der ſagde," udbrod han pirreligt, "overtyder mig end mere derom, at jeg bør forblive, hvor jeg er. Ved Guds Moder!" udbrod han og ſaae ſig om, "ſom en Daare vilde jeg handle, lod jeg mig lokke herfra. I dette ſnevre Rum har jeg levet, bedet og ſtridt nu ſnart i et halvt Sekulum; det er blevet ſom en Part af mig ſelv; her haaber jeg, om ikke længe, at døe i Fred. Ja, Herre Jeſus," ſluttede han med et Suf, "Du løſe ſnart op for Din Tjener og kalde ham hjem til de himmeſke Boliger!"

"Et fromt Onſke," ſagde Thøger med Alvor, "det enhver god Chriſten med Dig nærer og ofte udtaler med Suf. Dog, jeg er haabende, at Gud Herren forunder Dig flere Leveaar, end Du nu midt i Din Bedrøvelſe beder om; og ſaaſom Du for Tiden ikke ligger neder af Sygdom, eller har Døden nær for Die, da overveie Du Dine Aar, ſom de virkelige ere. Du har opgivet det Forſæt at drage herfra og vil forblive her, vel! men da ſtaaer ifkun det andet Vilkaar tilbage, hvorom vi før talede.

Du maa da høie Dig og underordne Dig den nye Kirke-
frit; evner Du det?"

Den Gamles Træet bleve end skarper, og et bittert
Smiil krusede hans Læber.

"Mig tyktes efter Din Tale idag," vedblev Thøger,
"at Du ei med frelst Samvittighed kan gjøre det. Bli-
ver saa dog sluttelig Andet til Rest, end at Du som en  rlig
Mand maa gaae?"

"Et Trebie gives dog!" udbrød Ambrosius med et
harmfuldt Blik og rystende Stemme.

"Jeg forstaaer!" svarede Thøger og saae den Gamle
fast ind i Diet. "Dog, nu vredes Du ikke paa mig,
Din Barndomsven, at jeg taler frit! Dette Trebie er,
formener jeg, en retsindig Mand, som Dig, ganske u er-
digt, fornemmelig naar en god Udvei til at slippe derfra
staaer Dig aaben. Hvad sætte nu de Prælater og Kloster-
brødre sammen, og hvortil staaer deres Hu? Dertil, at
forblive i deres gode Klostre og nyde l deligt Velvære,
som hidindtil; at tinge med deres Samvittighed, paa
Skront høie sig og lege Lutherfke, men i deres Hjertes at
fremture i det papistiske Væsen, t nelig endogsaa tvert-
imod den Forpligtelse, som nu skal indgaaes, at synge
Messe i Smug, holde Begang for de Døde, salve og
smøre, som forhen. Nu, da vil det Klosterlevnet for
Eftertiden vorde en dobbelt Løgn, Gud Herren til yder-
ligere Fortørnelse, godkjendes den end af ham, I kalde
den hellige Fader. Det er mit gode ønske, at Du skal
holde Dig ubevaret af sli- g Stalkhed! I Herrens Navn,
evner Du ikke at bryde med det Gamle og vorde en god
lutherf Mand, da gaae Du hellere herfra uden falsk
Ed som en  rlig Papist!"

Broder Ambrosius havde flere Gange skiftet Farve
under denne Tale, i hvilken Thøger lettede sig for det
Sandhedsord, der, som han havde sagt til Margaret ude
paa Høien, brændte ham paa Sjælen. Nu, da Thøger
taug, saae Ambrosius forvirret hen for sig og bevægede
kun tramptagtigt L berne, som om han ikke kunde faae
Ordene frem. Omfider klarebes dog hans Blik, Be-

geistringens dybe Rødme farvede hans blege Ansigt, og han udbrød:

„Gud Allommægtigste! Du lade mig stedsse erkjende Sandheden, lyder den end fra en Kjætters Læber! Du haver Ret,“ vedblev han og vendte sig mod Thøger, „og jeg takker Dig, at Du ikke staaede mig! Nu seer jeg den snevre Sti, ad hvilken jeg maa vandre! Ikke skal nu Kjædeligheds Trælle rolle mit Forsæt, thi jeg haver intet Valg. Jeg maa gribe Vandringstaven og tiltræde den lange Reise. Herren forunde mig at ende min Pilgrimsfart og skue den hellige Stad, forinden jeg lukker mine Dine; men skulde mine Been blive paa Veien, da vil jeg sige: Herre, Din Villie skee!“

„O nei, kjære, ærværdige Fader!“ udbrød Margaret, ilede hen til ham og greb hans skjelvende Haand mellem begge sine. „I misforstaa ikke saa Herrens Villie og lade dette usindige Forsæt fare! I komme til os, som ville annamme Eder i Kjærlighed ved vor Arne! Vi ville elske og ære Eder som en Fader, indtil vi engang, om vi leve, Gud give seent, som gode, troe Børn lukke Eders Dine.“

„Gud signe Dig for Din Kjærlighed!“ sagde Ambrosius mildt og lagde sin Haand paa hendes Hoved. „Han beskytte nu og altid Dig og alle Dine! Jeg skal indeslutte Dig i mine Bønner, hvor jeg saa færdes paa Jorden i de Trængselsaar, jeg end haver tilbage; men vi maae stilles, og Du vil takke mig derfor, at jeg forblev fast og ikke tog mod Dit gode Tilbud, det jeg dog af Hjertet paastjønner.“

„Nu, Broder Ambrosius,“ sagde Thøger og traadte til, „Du har Tid til Overveelse. Viis Mand tænker, før han beslutter. Gud Herren har sendt Dig en god Engel i denne unge Jomfrues Stikkelse; Du vise hende da ikke saa brat af, men overveie det gode Tilbud, hun gjør Dig, trende Gange, forinden Du forkaster det.“

Broder Ambrosius rystede paa Hovedet, men hans Blik røbede dog nogen Usikkerhed og lod Margaret haabe,

at han ikke var fuldt saa fast i sin Beslutning, som han lod.

„Før til Baaren,“ sagde hun, „kan I dog i intet Fald tænke paa den Vandring. Naar Tiden er der, da skille vi Bud for at erfare Eders Beslutning.“

Men Ambrosius blev ved Sit, maatte han end, da de Begge vedbleve at trænge ind paa ham, omsider love at tage Sagen under Overveielse. Han kyssede Margaret til Afked, gav Thøger venligt Haanden, og dermed skiltes de.

Men da Thøger og Margaret kom ud i Cellegangen, da var der ikke mere saa eensomt og tyst. Der stod Klyn-ger af Munk og Lægbrødre, som raabte i Munden paa hverandre, og Thøger fornam tydeligt Ordene: Kjætter og Båndskrop! Da han nærmede sig, taug de, tilkastede ham vrede Blikke og fulgte efter ham, saa han, forinden han naaede Udgangen, var omringet af en stor Skare forbittrede Klosterbrødre. Det var da tydeligt nok, at han var kjendt, ja at Brødrene, allerede mens han var inde hos Broder Ambrosius, maatte være blevne underrettede om hans Nærværelse; han tænkte, at Nysgjerrigheben havde drevet dem til at lure ved Celledøren; men deri gjorde han dem dog Uret; thi Broder Ambrosius havde mødt Abbeden, da han gik efter Forfristninger, og da hans Foresatte undrede sig over, at han ikke lod en Lægbroder bringe Mad og Drikke, havde han frittet ham ud, og derved var det blevet kundbart, hvilken mærkelig Gjest Klostret husede.

Abbeden kom nu til, og da han stod Afsyn til Afsyn med den frasaldne Korsbroder og Kirkens arge Fjende, da optændtes han af Brede.

„Ikke vilde jeg krænke den værdige Broder Ambrosius ved at trænge ind i hans Celle,“ sagde han og stillede sig mellem Thøger og Udgangen, „men en slet Bogter vilde jeg være af denne Helligdom, som er mig betroet, lod jeg Kjættene uhindrede løbe her ind og ud, og har jeg tildeelt Broder Julian en Trettesættelse, fordi han indlader Fremmede uden at indhente min Tilladelse. I sigte

mig nu flux — hvad er Henfigten med dette Ebers Besøg og hvis Grunde gaaer I?"

"Jomfru Margrethe Mogensbatter Løvenbalk, som her staaer, maa sikkerlig være Eder bekendt," svarede Thøger roligt. "Hun og ikke jeg begjærede Broder Ambrosius i Tale; men jeg ledsagede hende herhid, hvorom hun anmodede mig, som er hendes Frænde. I forlade Eder til, at jeg kom ikke af Lyft, ikke heller af Nyfigenhed, og vil I lytte til et viist Raad, da lade I mig nu fare med Fred!"

"Ei!" udbrød Abbed Peter, mens Munkene stiplede til og sluttede Kreds om dem, "dette lyder en Trudsel saare ligt. I Biborrig kan I tænkelig være en mægtig Mand, Thøger Løvenbalk, men ikke her paa cara insula. End er dette Kloster med alt dets Omraade underlagt min Myndighed, og det staaer til mig at afgjøre, om I nhindret tør gaa herfra, eller I muligviis saarer dvæle her længer, end I sønster."

"Til Carceret med ham!" raabte Munkene vildt, og nogle af dem truede ad Thøger med knyttet Haand. Margaret bleggede og greb forfærdet hans Arm.

"Abbed Peder," sagde Thøger, saa snart han kunde blive hørt, "er dette Bulder anstiftet paa Ebers Befaling? Undseer I Eder ikke ved at hidse det ganske Klosters Befolkning paa mig og denne unge Jomfru, hvem I indjager dødelig Stræl?"

"En bortløben Ungsøster," svarede Abbeden barskt, "maa ikke vente at blive modtaget med Ære af Klosterbrødre. Stor Frækhed har hun udviist ved at vove sig hid, og hun, saa lidet som I, undsaar sig ikke ved at liste sig herind uden mit Vidende og min Billie."

"Man skulde, ved at høre Eder, tænke," sagde Thøger med vredeblusfende Afsyn, "at vi havde sneget os herind ad en Bagdør og ikke, at vi, som steet er, villigt bleve indladte af den værdige Portbroder, der, er han end en Cistercienserbroder, dog modtog min unge Frænke med al Ære, ganske som hendes Fromhed, Dyd og uplettede Nytte gjør hende værdig til."

„Til Carceret med den Kjætterste!“ raabte Munkene i Chor, „til Carceret med dem Baade!“

„I kom herhid for at udspeide os!“ sagde Abbeden, da Raabet var forstummet, „og siden aflægge Beretning for Eders Kjætterste Konge og hans onde Raadgivere; deraf vorder Intet! Vi agte nu at forstikke os Eders Person, alle Andre til Stræk og Advarsel, om Nogen skulde forsøge at efterligne Eders Exempel.“

„Udspeide Eder!“ udbrød Thøger. „Nu ved Gud den Alfommægtigste, ingensinde hørte jeg mere taabeligt Paafund! og hvad Hans Raade, vor ubvalgte Konning, angaaer, da har han, tyktes mig, for Sanden viist Eder og det ganske Kleresi, at han ei ynder at gaae paa Kævekløer og ikke heller har det nødigt. I har alt fornummet det første Dag af Lovens Klo, og dog staae I imod og rase som Børn, der ei skjønne Farens Storhed. Mig tyse I ikke med Eders høie Raab,“ vedblev han, da Munkene afbrød ham med Forbandelser, „saa ei heller med Eders Stjendsorb. Jeg har seet vrede Papister i Dinene før denne Dag, og det nogle, der havde større Magt, end I; men skulde I udføre Eders Trudsel, Abbed Peder, og holde mig tilbage med Vold, da lide I derpaa, at I ret snart vil faae libet lysteligt Besøg og haardt komme til at undgielde for den Misgjerning.“

Endnu mens Thøger talte, kom Broder Ambrosius i stor Bestyrtelse ned ad Cellegangen; thi de høie Raab vare omsider trængte ind til ham, og han havde anet Uraad. Han banede sig Vej gjennem den tætte Skare af Munke og Lægbrødre, hvis Tale strax havde underrettet ham om, hvad her gik for sig, traadte ind i Kredsens Midte, stillede sig foran Thøger og sagde i stor Harm:

„Thøger Løvenball og Jomfru Margrethe ere her som mine Gjester, og stor Krænkelse vilde det volde mig, tilføiedes der dem nogen Overlast; dog end værre Krænkelse for vort hellige Samsund og dette Klosters Værelse! Haver I ganske mistet Bestindelsen, ærværdige Fader,“ sagde han, idet han vendte sig til Abbed Peder, „saa-

som dette foregaaer lige for Eders Dine, og I paataaler det ikke?"

Ambrosius nød som Munkenes Senior og paa Grund af sin Lærdom og rene Vandel saa stor Anseelse i Klosteret, at Alle i det første Dieblit taug; men Abbed Peder gjenvandt dog snart sin Fatning og sagde i en bydende Tone:

„End er jeg og ikke I dette Klosters Forstander. Formener jeg, det er min Pligt at holde denne Kjætter og Kirkens arge Fjende tilbage som Fange, da vorder det min Sag, og I har ikke at stille Eders Næse deri.“

„Nu, ved Guds hellige Moder!“ udbrød Ambrosius, idet hans Dine løste af Harmen, „I vil da saa ved denne Boldsdaad give Kjætteerne Ret, som sige os alt Ondt paa og bringe ydermere Elendighed over vore Hoveder. Ikke frygter nu jeg den Gjengjeldelse, som vil ramme Eder og os, men jeg frygter Stammen og vil ikke bele den med Eder. I vide da Dette, Abbed Peder, at ikke viger jeg fra disse mine Benner, og lader I dem slæbe i Carceret, jeg gaaer at bele Fangenskab med dem.“

Disse Alvorsord bragte Abbeden til Besindelse. Ved sin egen Ubesindighed havde han ophidset Munkene, men han indsaae, at han var gaaet for vidt, og at et Tilbagetog vilde være det Onsteligste, om det kunde gøres nogenlunde med Ære.

„Nu, mine Brødre,“ sagde han, idet han vendte sig mod Munkene, „paa Broder Ambrosii Forbøn saa vi lade denne Kjætter slippe; hellere maa han gaae, end at vi skalde tilføie vort Klosters Veldste den store Krænkelse, han mener det vilde være for ham, om vi forstikkrede os denne Speider og hans Ledfagerste, som har listet sig herind. Jeg føler mig forvisset om, at han ingenstunde tiere vover sig hid.“

„Derpaa lide I trygt!“ sagde Thøger med et Smil. „Jeg har for Sanden denne ene Gang faaet Nok af de Om Brødres Dannelseshed og Gjestevenskab.“

Derpaa gik han med Margaret, og Ambrosius led- sagede dem til den yderste Port, hvor han venligt og

førgmodigt tog Affled med dem; men en Stare Munk og Lægbrødre vare fulgte med, og da Thøger og Margaret vare komne et lidet Stykke hen ad Veien, fløi en Steen over Klostermuren efter dem og slog ned tæt ved Margaret.

„Du Djevlels Røverkule!“ raabte Thøger i største Harm, idet han vendte sig mod Klostret og løste de truende sin knyttede Haand, „Du, som er fylbt med vanvittige Dagthve og Ulve i Faareklæder; den Dag skal komme, ja komme snart, da Du jevnes med Jorden, og der ikke lades Steen tilbage paa Steen!“

Margaret kastede et Blik paa de prægtige og anseelige Bygninger, der knejsede i al deres Vælde, og tænkte, at denne Spaadom neppe vilde gaae i Opfyldelse; og dog viste Fremtiden, at det var profetiske Ord, hendes Frænde havde udtalt; thi allerede inden en Mennefsalder var forløben, var ikke blot Klostret nedlagt, men Bygningerne nedrevne og Stenene bortførte, saa at kun nogle henfmuldbrende Muurbrokker betegnede det Sted, hvor Cisterciensernes stolte Klosterbolig havde staaet.

Tiende Kapitel.

Skygge og Lys.

Vore Forfædre havde i alle Livets vigtige Anliggender Hastværk. Sindig og betænksum var deres Færd, og Meget, som i vore Dage gaaer for sig med saa Omstændigheder, krævede dengang store Ophævelser.

Folmer Rud besad i ikke ringe Grad denne ægte danske Eiendommelighed; han var en klog Mand, der saae sig for, før han handlede; men han var tillige en ung Mand, der elskede med et varmt Hjertes hele Fyrighed. Kjærlighedens Bane havde for ham været torne-

fuld, han havde længe vandret som gennem en Ørken, alene, fuld af Angst og vansmægtende; den Begivenhed endelig, der omsider førte hans Elskede tilbage til ham, havde været rædselsfuld og havt saa skjebnesvangre Følger, at hans Livslykke nær for stedse var bleven tilintetgjort.

Det vilde da været tilgiveligt, om han, uden at betynde sig om Verdens Dom, strax efter Margaret's Helbredelse havde holdt Bryllup og ført hende som sin Hustru til sit Hjem. Han tænkte ogsaa et Dieblit derpaa; men Thøger Løvenball, som naturligtviis formaaede at dømmere mere ubildet i den Sag, raadede bestemt fra.

„Det er snart gjort, som længe kan staae,“ sagde den værdige Mand, da Folmer efter Thøgers og Margaret's Hjemkomst fra Om Kloster talte med ham derom. „J bør give Margaret Tid, at det Nye kan fæste Rod i hendes Hjerte, saa at hun, vel forberedet, som en ægte lutherisk Kvinde, kan gaae ud til Livets Gjerning; Ebers huslige Lykke vil da komme til at hvile paa en fastere Grund. Dernæst bør J som en viis Mand tage Omstændighederne i Agt og ved sindig og betænkksom Færd grundlægge Ebers Hustrues Væ.“

Folmer fulgte dette kloge og vel mente Raad, og Margaret var ham taknemmelig for den Hensigt, han forundte hende; thi Omslaget i hendes Indre havde været voldsomt og efterlob, lig en Storm paa Havet, Dønning. Hvor fast hun end undertiden mente sig at være, der reiste sig dog atter Tvivl, og hun fik Kampen at bestaae; men hendes Sjælesørger var bedre, end hendes Fæstemand, stillet til at bane for hende den Vej, der skulde føre hende til aandelig Klarhed og jordist Lykke, til et gudsfrygtigt, men tillige nyttigt og virksomt Liv.

Det blev da ved Bestemmelsen. Folmer drog med Knud og Ibe til Kjellinghøl for at tilbringe Vinteren der, mens Genete og Margaret, ledsagede af Thøger, drog til Viborg og opstode deres Bopæl i et skjønt Huus, som Folmer havde erhvervet sig. Det laae i Ribbergade paa det Strøg, hvor det snart med Adelen

tiltagende Vælde og Rigdom mere og mere skulde blive Skik, at dens ansete Medlemmer byggede sig Baaninger, i hvilke de opholdt sig, naar de kom til Staden, fornemmelig under det berømte Snapsting.

Hver Gang Folmer i Vinterens Løb kom til Viborg for at see til sin Fæstemø, fik han steds mere Aarsag til Glæde. Hendes Sundhed befæstedes, hendes Livsmød voksede, og lyst og straalende var nu det Smil, hvormed hun hilste ham, naar ved Ankomsten hans fredsige Sanger dansede med ham for Døren. Naar han mindebes den blege, tungsindige Ungsøster i Bisping, af hvis Dine Fanatismens mørke Ild lystte, vilde han neppe troe, at hun og denne ungdomsfriske Jomfru, hvis Ansyn straalende af den sømteste Kjærlighed og den dybeste Glæde, vare en og samme Person.

De vare det ikke heller! En fuldstændig Ombannelse af Margaret's hele indre Væsen var foregaaet langsomt og sikkert under Thøger Løvenbalks kyndige Veiledning og aarvaagne Omhu. Der har ikke, siden hine Dage, i den danske Kirke været bedre Sjælesørgere, end nogle af disse til lutheriske Prædikere omstøbte Munkopræster, der fra deres tidligere daglige Samkvem med Menighederne medbragte en rig Livserfaring; de vare ikke Stuelærde, men Mennefteskjendere, som forstode at lade det levende Ord vinde Indgang i deres Sognebørns Hjertes, saa Livet danne sig derefter og prægedes deraf. De bedste af dem, den lutheriske Læres Forkæmpere og Ordbets egenlige Sædemænd, medbragte, maastee ubevidst, fra det gamle kirkelige Menighedsliv det, som trods alle papistiske Bilsfarelser maa kaldes et Gode, men som i Tidernes Løb mere og mere er gaaet tabt, en hjertelig Forstaaelse og et fortroligt Samkvem mellem Præst og Menighed.

Samlivet med Thøger og hans milde og gudfrygtige Hustru blev da en Betsignelse for Margaret, som siden steds med inderlig Taknemmelighed mindebes disse lykkelige Dage, hvilke hun tilbragte i Stilhed og Ubemærketbed, stadig arbejdende i Aanden. Dog fik ogsaa Thøger og hans Hustru et rigt Udbytte deraf; thi Margaret's dybe

Følelser røbede sig undertiden paa den ædleste og skjønneste Maade, og fra hendes rigt begavede Sjæl kunde der lysne Tanker, hvis Klarhed og Dybde fik Thøger til at studse. Dog vilde det uden hans kyndige Veiledning og uden den Støtte, hans faste Tro ydede hende, været hende umuligt at komme til den Klarhed i sin christelige Erkjendelse, som hun efterhaanden erhvervede sig. Hun erkjendte tilfulde, hvor Meget hun skyldte sin aandelige Veileder; men han var sig ikke i samme Grad bevidst, hvad han havde sin Lærling at takke for, nemlig større Mildhed og Overbærenhed i Bedømmelsen af sine papistiske Modstandere.

Det tyktes egentlig den brave Prædiker en Gaade, at Margaret, efter alt det, hun havde gennemgaaet, og efterat hun havde maattet see saa dybt i det papistiske Uvæsens sorteste Afgrund, dog ikke bar Nag og var ganske uden Bitterhed. Han kunde ikke komme tilrette dermed; thi nagtet en Stemme i hans Indre forbød ham at laste christelig Forsonlighed og Tilgivelse, saa voldte dog denne bløde Stemning hos hans unge Frænde ham Bekymring. Han kaldte den da, ganske i Tidens Aand, en Snare, i hvilken den papistiske Djævel kunde faae Held til anden Gang at fange hendes Sjæl, mens han burde kaldt den Kjærlighed, som er Christendommens skjønneste Frugt. —

Fristen var ubrunden, det var Vaar, og Alt var rede til Brudfærden.

Dagen, før Vielsen skulde fuldbyrdes, sad Margaret med sin Moder i et lidet Kammer i Folmer Ruds Hus i Ribbergade. Bohavet var skjønt, og alle Omgivelser vidnede om den store Forandring, der var foregaaet i det forløbne halve Aar; dog Intet mere slaaende, end Margarets egen Person. Hendes Legemsfylde, den friske Rødme paa hendes Kinder, Dinenes dybe Glans viste ved første Blik, at baade Sjæl og Legeme havde gjenvundet deres Ungdomsfriskhed og fortalte om hendes Hjertes Lyksalighed. Den verbøselige Dragt med dens rige Farver og pyntelige Snit høvede hendes sjældne Skjønhed, som en zirlig Indfatning Edelstenen.

Dog, til dette friske og deilige Billede dannede hendes Moders Udsende en stærk Modfætning, Genetes Afsyn var magert og blegt, hendes Blik tungfindigt drømmende, og hendes Klædebragt havde det gamle klosterlige Snit. Det var klart, at den Gang fra Klostret ud i Verden ikke havde bragt hende Lykke eller Fred. Berøvet Klostertugtens Støtte og det fængslende Stue af den papistiske Gudstjenestes barnagtige Pomp, var hun aandeligt sunken sammen. For hende var Thøgers Sandhedsforkyndelse Intet, og naar han var tilstede og talte, da gled Rosenkrandsen gennem hendes stielvende Hænder, og hun bad sit Ave Maria, mere som en Besværgelse, end som en Bøn.

Nu sad hun hos sin Datter og legede paa den forunderligt tankeløse Maade, som var hende egen, med den Guldbjebe, som smykkede Margarets Hals og hang ned paa hendes sneehvide Brystbug. Hendes Blik var tomt, men hun smilede dog, som om hun befandt sig vel i sin Datters Nærhed.

Margaret sølte sig ofte underligt berørt af Moderens Bæsen, thi nu, da hun var kommen til Stjels Aar og Alder, tænkte hun over det og forstod det ikke. Hun var undertiden til Mode, som om hun var den Ældre, hendes Moder Barnet. Naar denne pinlige Følelse greb hende, da faldtes hendes Hjerter med bange Anelser, og hun fordobbede sin Omhed. Hvad hun skimtede, det saae Knud endnu slet ikke — den Sjælenat, som allerede kastede sin Skygge foran sig, som snart skulde omtaage Genetes Forstand og gjøre hendes Hjerter dødt for alle sømme Følelser, og som endelig til en Tid, da Slægtens Ære krævede det og Knud allermeest sønstede det, skulde gjøre enhver Forklaring mellem Genete og hendes Søn umulig.

I een Henseende havde Moderens Hjerter steds været som en lukket Bog for hendes Datter. Margaret havde nemlig ingen Anelse om sin Moders Tilbøielighed for Hans Thordsen, eller om den Mulighed af Livslykke, der som et Solglimt havde vist sig paa Genete Jakobsdatters mørke Bei. Denne Haabets Stjerne var bleven slukt i

Fanatismens Laage, mens hun var i Klofret, for aldrig at tændes mere. Dog havde disse Dages Hændelser vakt Mindet derom, og en svag Straale af Lys syntes nu at glimte for hendes indre Blik; thi hun saae pludselig op, rødmede let og sagde:

„Det var Uret af Knud saa at affærdige Hans Thordsen og lade ham gaae utaktet; hans bebrøvede Afsyn var tungt at skue.“

„Utaktet?“ udbrød Margaret forundret. „Da ybede Knud ham dog, tykkes mig, stor Roes og Tak; men os voldte det Bebrøvelse, at han med sliq sær Stolthed tilbageviste den rundelige Belønning, der blev ham buden for hans Umage.“

Margarets Stemme havde en næsten haard Klang, da hun sagde dette. Hun fandt Hans Thordsens myndige og stolte Væsen utilbørligt, da han dog kun var en ufri Mand. Saaledes maatte det jo komme, idet Margaret atter traadte ud i Verden og følte fastere Grund under sig, at Slægtstoltheden paa Ny vaagne i hendes Bryst. Det var lykkeses Folmer at styrke hendes Tro paa Moderens Ære; men derved blev den frie Kvindes Selvfølelse gjenvakt hos hende; thi begge Dele vare nøie knyttede til hinanden.

Knud forstod Hans Thordsen tilfulde, og havde han for Diebliffet ringere Tro, end sin Søster, og en mere levende Følelse af deres Stillings Mislighed, desto mere pirrelig og søm over sin Ære var han. Haabet om Opreisning levede dog stedse i hans Hjerte, og da han skjønnede, at hans Moder, overladt til sig selv, turde blive et let Bytte for den dristige, ufrie Veiler, saa besluttede han at hindre en Forbindelse, der kun vilde drage dem Alle end dybere nedad. Folmer, til hvem han betroede sin Frygt, var ganske af Knuds Mening og maatte, scm et ægte Barn af sin Tid og trods sin Fordomsfrihed i andre Retninger, dog indbrukket af sin Stands Fordomme, være det. Rastede Margarets Moder sig hen til en Ufri, da vilde visse ikke derved den Gjerning fremmes, som

Thøger havde kaldet Grundlæggelsen af Folmer Knuds Husstrues Ære.

De bleve da enige om, at Hans Thordsen skulde fjernes og Folmer være Genetes Lovværge. De foretog denne Forandring med større Slaansomhed og paa en mere hensynsfuld Maade, end de allerfleste af deres Standsfæller under lignende Omstændigheder vilde gjort; men uagtet de ydede Hans Thordsens Retskaffenhed og Tjenstvillighed al Anerkjendelse og tilbøde ham en rundelig Belønning, følte han sig dog dybt krænket. Al denne Taknemmelighed havde intet Værd for ham; han begjærede ikke Tak og Roes, men Broderskab. Derfor tog han den Hevn at aflaae den tilbudte Løn, og han drog da fra det sidste Møde med Genete og hendes Børn med den stolte Bevidsthed, at de vare ham, han ikke dem Tak skyldig. De stolte frie Mænd bleve da ydmygede af den ikke mindre stolte ufrie; men Folmer og Knud viste ham ligesuldt, naar hans Bei i Fremtiden krydsede deres, al den Agtelse, han fortjente. Han forblev ugift, og Meget tydede paa, at han ingeninde forglemte sin Skjærlighed til den blide, tungsindige skotske Kvinde. —

Knud og Ibe kom nu, glade i Hu, til Viborg for at bivaane Folmers og Margarets Bryllup. Det kjendtes paa dem Vegge, at noget Glædeligt maatte være hændet dem, navnlig straalede Ibes Afsyn af Lykke og Fred, og Marsagen dertil skjønnes allerede af den Omstændighed, at de kom fra Holmgaard.

Christoffer Kruse havde af Venskab for Folmer og bevæget ved at erfare alle de Lidelser, Margaret havde gennemgaaet, ladet sig forsjone, og Ibe havde faaet sin Formynders Tilgivelse. Dog maatte Knud, trædende i sin Farsfaders, Jens Nielsen Løvenbalks Fodspor, bekvemme sig til først med al den ved slige Leiligheder brugelige Formelighed og Omstændelighed at gjøre Bod.

Alten var da nylig i Frænders og Venners Nær-værelse foregaaet paa Holmgaard, hvor Christoffer Kruse opholdt sig, da Gjenopbygningen af Vingegaard endnu ikke var til Ende. Knud havde fremstillet sig i Forsamlingen,

høiet Knæ for Christoffer og ydmygt erkjendt sin Brøbe, idet han rakte Christoffer sit Sværd og bad ham støbe det i hans Bryst og saaledes hevne Broderens Drab; men da havde Christoffer reist ham op og stjenket ham Livet, hvorefter han stædedes til Gaandlys hos Oldemoder. Selvsølgelig betalte Knud en i Forveien betinget Bøde, hvilken Christoffer Kruse modtog, ikke af Pengegjerrighed, thi han vilde lade den komme de Fattige til Gode, men for ikke at gjælde for en uljærlig Broder, ligegyldig ved den Slægten tilføiede Krænktelse.

Saaledes var Knuds Brøbe i Menneskenes Dine ganske ubsløttet; thi det var kun Slægtens, ikke det Offentliges, Sag at reise Klage; og derefter fulgte det som ganske af sig selv, at Christoffer Kruse, Laurids Lunov og deres Husfruer bleve indbudne til at bidaane Margarets Brudsfærd. Christoffer blev Folmers Forlover, da hans egen Broder, af Fortrydelse over det efter hans Mening uhelderlige Ægteskab, Folmer tvertimod sine Frænders Raad vilde indgaae, havde krænket ham ved et Afslag. Vaabe ved at paatage sig dette Hverv og ved at modtage Søofferet anerkjendte Christoffer Kruse Knuds og Margarets rette, ædelige Herkomst; de vare ham Begge til deres Dødsdag taknemmelige for hans høisindede Venskab og Folmer Knud ikke mindre.

Alt syntes nu Glæde, og den Skygge, den sorgfuldt drømmende Moder udbredte omkring sig, formaaede Intet mod det straalende Lys, de Unges Lykke kastede paa Alt. Da Brudetøget paa Bryllupsdagens Morgen drog ud fra Folmer Knuds Huus i Ribbergade for at begive sig til Korsbrødrekirken, viste det sig vel at være noget mindre, end sædvanlig ved adelige Bryllupper, men Pragten i Klædebragt og Hestenes Udsmykning var saa stor, at den høilig forlystede Byens Borgere og Kvinder, som strømmede til Kirken for at overvære Bielsen. De forundrede sig over Brudens Deilighed og misundte hende hendes Lykke, men holdt sig skadesløse ved at hvisle indbyrdes om hendes tvivlsomme Herkomst.

Brudgom og Brud gjorde sig imidlertid ikke mange Tanker om, hvad Andre monne bømme. Da Thøger for Guds Alter havde lagt deres Hænder i hinanden og velsignet Pagten, soulmede deres Hjerter af Taknemmelighed mod den Algode og af Fryd over Foreningens Fuldbyrkelse efter saa mange bitre Gjenvordigheder. De vilde sikkert paa denne Dag ganske glemte Verden omkring sig, hvis ikke Fjender ufornødet havde krydset deres Vej og et Dieblis kastet Skygge over Glædens Solskin i deres Hjerter.

Det hændte nemlig, da de efter Bielsen rede fra Kirke, at Erik Stram, Maren, Jørgen og Geert med deres Følge af Svende, kommende fra Tjele, just red ind i Staden og kom imod dem. De holdt Midten af Gaden og vilde ikke vige, hvorfor Folmer Rud sagtmødt bøde sin og Margarets Hest til Side, mens Erik Stram og hans Følge stoltelig red forbi.

Koldt og kvaft var det Blik, Maren Lauridsdatter tilkastede sin Broderdatter, og Margaret blev bleg om Kind ved i sin Fasters Afsyn at læse et Had, som først skulde slukkes i Graven. Erik Stram flottede til det pragtfulde Brudetog og harmedes over at see Christoffer Kruse og Laurids Lunov blandt Gjefterne; men Jørgen blottede sit Hoved og hilste Brudgommen, men kun ham, som for at vise sin Agtelse for Slægten Rud og tilskjenbegive, at han alene agtede Folmer en Hilsen værd.

„Den Brud,“ sagde Maren, inden de endnu vare komne heelt forbi, „burde paa ingen Viis ført Perlebindise og Hovedguld; trende Daler burde hun give i Bøde for sin Frækhed, at anmasse sig en ærlig Bruds Rettighed.“

„Saa vare da og de Spillemænd og overflødige Brudeblus paa urette Sted,“ tilføiede Geert med lydlig Røst og et ondt Smil.

De giftige Ord bleve hørte og Brudeparret meddelte. Margarets Afsyn blusede af Harm, og da hun var kommen ind i Brudehuset, brast hun i Graad.

Folmer drog hende affides, klappede hende paa Kind og sagde:

„Vi unde vore Fjender deres Dødsflaas fattige Glæde, mit Hjerte, og betænke vor egen Ulykkeligheds overvætted Storhed og Tynde!“

„Al!“ udbrod Margaret heftigt, „jeg har varet Dig ad og fra første Færd forudsagt Dig, at Sligt var at vente, om Du knyttede Din Skæbne til min. Min dyrebare Ven og kjære Huusbonde, Din Vandring ved min Side vil endnu vorde tornesuld!“

„Vel muligt,“ svarede Folmer, „at Tornene ere der, men mig stikke de ikke; jeg forglemmer dem, naar jeg seer paa min Rose, som ikke har sin Lige i Deilighed. Dog, skulde Menneftenes Dødsflaas og Verdens ubillige Ringeagt fremdeles saare Dit stolte Hjerte, min Hustru, og afpresse Dig Taarer, da vil jeg gjøre som nu, jeg kysker dem bort!“ —

Rogle Dage senere, en stjern Baaraften, da rede de, ledsagede af Frænder og Venner og et anseeligt Følge af Svende, ind paa Kjellinghøl. Mens den nedladte og med grønne Kviste bestrøede Bindebro dønnede under Hestenes Hovslag, knalbede Hagebøsserne til Belkomst fra Borgvolden, og Gudenaas Bænder rødmede af Falernes Glæde.

Det røde Skjær faldt ind i den hvælvede Borgport, og der saae Margaret gamle Bobil Hansbatter, som med Borgfogeden og alt Lyndet stod rede til at modtage sit Herfskab. Da Margaret var steget af Hesten, traadte Bobil hen til hende, kyskede ærbødigt hendes Haand og overraktede hende Husets Nøgler. Den unge Huusfrue modtog dette Tegn paa sin Bærbighed og fæstede det strax til sit Bælte; men for at trøste Folmers gamle Fostermoder over Tabet af sin Magt, drog hun hende til sig, omfavnede hende og gav hende et hjerteligt Kys. Dybt bevæget læste Bobil strax ved det første Blik i Huusfruens deilige og milde Ansigt, at med Margaret Mogensbatter drog Kjærlighed, Fred og alle gode Engle ind paa Borgen.

Margaret hilste dem Alle venligt og gjensaae med et bevæget Hjerte blandt dem to gamle Bekjendte, liden Gjertrud, hvis fordom blege og tungsindige Afsyn nu straalede af Sundhed og Glæde, og Søster Veronica, der viste sig i en ny Skikkelse, iført en pyntelig, verdslig Dragt, saa munter og skjelmst en Kammerpige, som nogen ædelig Frue i Landet havde i sit Brød. Margaret tænkte, at Søster Veronica neppe vilde komme til at staae længe ledig paa Torvet, og sit Net deri; thi, inden Aaret var omme, hjemførte Folmer Ruds flinkeste Skovgjemmer hende som sin Hustru.

Dog lod det til, at Margaret savnede Nogen; thi hun saa sig om og nævne et kjendt og kjært Navn for sin Huusbond; men han svarede blot med et Smil og førte hende derpaa, efterfulgt af alle Bryllupsgjesterne, op ad Taarntappen og ind i Hallen, den skjønnede Sal, hvor han saa ofte i de bittre og ensomme Modgangsdage i Aanden havde seet sit Hjertes Elskede, og hvor hun nu virkelig indtraadte som hans Hustru. Drømmene havde ofte havt Virkelighedens Klarhed og Fylde, nu tyktes Virkeligheden ham næsten at være en Drøm.

Margaret havde ved Indtrædelsen kun Die for en ærværdig Skikkelse, som traadte hende i Møde og udbredte sine Arme imod hende; hun udstødte et Glædesraab og laae ved Fader Ambrosii Bryst. Han kyssede hende paa Panden, lagde sin Haand paa hendes Hoved og sagde:

„Velsignet være Din Indgang i Din Huusbonds Fædrenehjem! Gud Herren lyse sin Fred over Dig, ham og Alt, hvad Eders er eller vorder! Han bestjærme Eder og veilede Dig, min Datter, ved sin Helligaand, at Du ved Gudsfrugt, Kjærlighed og milde Sæder maa vorde en Pryd for dette Hus, Din Huusbonds Lykkeligheds tro Vogterfste og alle Dine Tjenere og Tjenerinder en god Moder!“

Margaret bøiede sit Hoved, greb den Gamles Haand og førte den til sine Læber.

„Folmer Hansen,“ vedblev han, dybt bevæget, „har selv begjæret det af mig, at jeg skulde hilse og velsigne

Dig ved Din Indtrædelse i hans Fædrenehal, hvor Du nu skal indtage den Plads, hans hedengangne Moder for-
dum bellæbte med Ære. Dog, nu er det paa Tide, jeg
hder Dig Tak for Din store Kjærlighed og Trofasthed
mod en gammel, strøbelig og hjemløs Ven, som uden
Din og Din Sunnsbonds overvættets Godhed vilde været
ilde faren!"

Margaret erfoer nu af Folmer, at Broder Ambrosius
fra hiin Dag af, da han modfattede sig Thøger Eovenballs
Fængsling i Om Kloster, var bleven mistænkt for Kjætteri
og havde maattet dsie Spot og ilde Medfart af de fana-
tiske Munke og den i sin Værdighed krænkede Abbed.
Det Sandhedsord, Thøger havde sagt ham, havde dernæst,
jo mere han tænkte derover, desto klarere viist ham, at
han burde vandre ud. Dette havde han ogsaa strax sat
i Værk; men da hans strøbelige Helbred gjorde den lange
Pilgrimsfart til Rom til en Umulighed, saa var han dra-
get til Kjærs Mølle og havde givet sig i Kost hos Peer
Korne, som barmhjertigt havde modtaget ham, uagtet han
kom fattig til hans Dør. Peer Korne havde imidlertid
ved Leilighed sendt Melding til Kjellinghøl om, i hvilken
Nød Broder Ambrosius befandt sig, hvorpaa Folmer Rud
strax var reist derved og ved venlig Overtalelse havde
formaaet den nebbøiede Gamle til at følge med til
Kjellinghøl, hvor han allerede havde opholdt sig i et Par
Maanedes.

Nu saae Margaret sig om og gjenkjendte ved de
tændte Kjerterens funklende Lys den skjønne Hal, hvilken
hun endnu erindrede fra sit Besøg paa Borgen i sin Barn-
dom. Hun fik imidlertid ikke Stunder til at fordybe sig
i Fortidserindringer; thi Folmer førte hende til Fæders-
pladsen ved det rigt dækkede Bord, hvor et overflødig
Maaltid ventede hele Selstabet. Muntert blev Hjemfærds-
gilbet, men trods Ketternes Mangfoldighed og den ædle
Vin, som funklede i de juveelsmykkede Sølvbægge, var
dog Borgherrens rige Lune og Gjesternes glade Sind
Maaltidets bedste Krydderi. Lysteligt var det at see
Margaret, Ide og Anna Enevoldsbatter smile til hver-

andre og samtale muntert, som i gamle Dage, og Knud og Christoffer Kruse i god Forstaaelse drille Venstabsstaaler.

Margarets bedste Glæde denne Aften var dog at iagttage det gode og venlige Forhold mellem hendes Egteherre og Broder Ambrosius. Begyndelsen spaaede godt, og Fremtiden holdt, hvad denne glade Aften lovede. Det gik Ambrosius, som flere tænksomme og ærlige Sjæle blandt Papisterne; thi han benyttede Resten af sine Dage til en grundig og uhibet Prøvelse af den nye Lære, en Gjerning, han hidtil kun havde udført halvt og som i Blinde. Følgen deraf skulde blive, at han i flere vigtige Punkter kom til Sandheds Erkjendelse; men naar han under denne indre Kamp undertiden raadvild var nær ved at forsage, i hvis Dre kunde han da bedre gyde sine Hjertesukke, end i Margarets? Hvo havde hendes gode Villie til med Skaansomhed at vise ham til Rette, eller hendes sjeldne Gave til mildt at trøste og husvare ham? Saaledes skulde de atter vandre sammen ad aandelige Veie, og, styrkede af en sikrere Ledestjerne, i hjærlig Forening eftertrage Helligheds Krone. —

Hjemfærdsdagens Aften skilte Folmer sin Hustru op i det lille Taarnkammer, hvor han havde siddet med Knud for et Aar siden, Aftenen førend han red til Bisping Kloster for at gæste de Nonner og høre en Messe. Det blege Villed af Margaret, han i hine Dage havde seet ved Klosters Talegitter, dukkede op i hans Erindring og, fuld af Fryd over Modsætningen mellem nu og dengang, drog han sin glade og blomstrende Hustru til sig og slyngebe sin Arm fast om hendes Midie.

Saaledes stode de tause en Stund og saae ud over den grønne, skovkrandsede Dal, hvor Gudenaens Bunde blinkede i Maanelysket. Da strømmede Margarets Hjerter over af Kjærlighedens dybeste Rørelse, og idet hun mindebes, ad hvilken farefuld Mørkets Veie hun var bleven ført til Lys, Glæde og Fred, indtil hun nu var havnet i sit jordiske Paradiis, fik hun et klarere Syn, end nogenfinde før, paa sin Hjertensvens Langmodighed, Høisindethed og

Trofasthed. Hun slyngede sine Arme om hans Hals og udtalte i de sømmeſte Ord hele ſin Sjæls dybe Taknemmelighed.

Stærke ved deres Gudsſrygt og Kjærlighed gif de Livets Kamp i Møde og holdt under alle Omvælinger og megen Miſkjendelse Gaadet vedlige, indtil Opriſningens ærefulde Dag omſider kom.

Ellevte Kapitel.

Lov og Ret.

Den, der er bunden, ſkal bie, ſiger et gammelt Ord, og Sandheden deraf ſik Knud Mogensen at føle. I mange, lange Aar blev baade hans og Margarets Liv en Kamp mod Verdens Ringeagt og stærke Modſtanderes Overmagt. Steen maatte taalmodigt lægges til Steen, forinden Slægtens nedbrudte Vreſtempel atter kunde blive reiſt og kronet med ſit Spiir.

Det vakte Forundring, at den ſtøtte Kvindeſ Søn, der i ſin Ungdom havde viiſt ſig ſaa trodſig og egenraadig, nu i ſin Manddomsalder udmærkede ſig ved ſtor Klogskab og Beſindighed. Han levede i en Deel Aar med ſin Huſtru hos ſin ulykkelige Moder paa hendes Entſæde, Harlevholm ved Aarhus, og beſtyrede Gaarden for hende. Han afføndrede ſig fra Verden og nøiedes med den Agtelſe og Deeltagelſe, en lille Kreds af troe Venner ydede ham. Glædeſt var han, naar han med ſin Huſtru gjeſtede Kjellinghøl og ſad i Hallen med Folmer og Margaret. Vilde da Lykken, ſom det undertiden ſkete, at Chriſtoffer Kruse og Laurids Lunov med deres Huſtruer kom til, da pleiede Knud at ſige, at den øvrige Verden var ham ei en Klipping værd. Ibe, der havde ſamme

Sind, som før, og ikke stundede efter Høihed, glædede sig over sin Huusbonds Sagtmodighed og over den Viisdom, hvormed han nød sin Lykke; men Margaret delte ikke altid denne Glæde; thi hun meente, at Ides Omhed gjorde Knud ligegyldig og lammede hans Handkraft.

Dog havde Knud ingenlunde tabt af Syne det Maal, hvorefter han som ærefjær Mand fremdeles maatte stunde. Han havde kun for Die det gamle Ord: Ret har ingen Bøld, Bøld har altid Ret! Han indsaae, at i Vanmagt vilde selv den klareste Ret vanskelig føre ham til Maalet; han maatte tilkjæmpe sig sine Standsfællers Agtelse og vinde Anseelse, forinden han vovede det Stormløb mod Erik Stram, hvilket han stadig i Stilhed forberedede. Ide mistvilede om et lykkeligt Udfald; hun spaaede, at alle de Dplysninger, Knud indhente, og alle de Vidnesbyrd, han nedskrev, vare til ingen Nytte; men om Knud end ikke vandt Andet ved denne Syssel, saa dog det, at jo mere vidende han blev, desto mere styrkedes hans Tro paa hans Moders Vre. Harde Genete været ved Fornuftens Brug nu og kunnet afgive Forklaring, viskelig vilde Knud da før skredet til Handling.

Blandt Knuds Foranstaltninger var den vigtigste den, at han stilledes Bud og Brev til Slotland, for paa selve Stedet at indhente Dplysninger og om muligt skaffe Beviis for hans Forældres Ægtefælskab til Veie; men hans Udsending havde intet Held med sig, eller gjorde ikke sin Skyldighed; thi den Bøffel, han hjembragte, var kun lidet tilfredsstillende.

Da truede Knud med selv at drage til sin Moders Fødeland, men strax vare de bløde Arme, der havde slynget sig om hans Hals i Bjerregrav Mose, rede til at fjerne ham og holde ham tilbage. Ide ængstedes paa sin Huusbonds Vegne ved at tænke paa den farefulde Reise over Sø og saltet Hav, og viskelig var, paa Grund af Skippernes Ulyndighed, endogfaa en meget kortere Søreise en langvarig og besværlig Sag i hine Dage. Knud lod sig da binde af de Rosenlænker, mens

Tiden umærkeligt stred frem, og hans Iver en Stund kjølnebes.

Hvad der hidrog meget til at gjøre Ibe lunten i den Sag, det var den Omstændighed, at hendes Ægteffab var blevet barnløs. ~~Egentlig saae~~ hun, ganske i Tidens Aand, en Himmelens Straf deri — en Straf for Thomas Kruses Drab, og fordi hun selv mod sin Formynders faderlige Villie var løbet af Gaarde med Knud. Denne angerfulde Følelse blev en Dæmper paa hendes af Naturen muntre og sorgløse Sind; men undertiden var hendes Barnløshed hende ogsaa til Trøst; thi der var jo saa heller ingen Arvinger til de æreløse Kaar, som vare blevne hendes og hendes Huusbonds Lod.

Folmer og Margaret derimod, de havde de Glæder og Bekymringer, som Knud og Ibe vare foruden; thi Herren havde ffjenket dem en blomstrende Børneskole. Margaret saae ofte med Beemodstaarer paa sine Børn, idet hun tænkte paa de Ibmngelser og Lidelser, Fremtiden gjemte i sit Skjød til dem. Folmer derimod saae ikke Sagen saa mørkt; han nærede stadig en fast Fortrøstning til, at Opreisningens Dag nok vilde komme. Hans Sinds- ligevægt og glade Lune forjog enhver Sky, som hovmodige Frænder og midnkelige Standsfæller manede frem. Hans Høisindethed og elskelige Maade at være paa var ofte en Gjenstand for hans Hustrues glade Beundring, og hun kom til at sande, at hvad han havde sagt paa hendes Brudfærdsdag, det var intet Mundsvær: Tornene vare der, men de stak ham ikke. —

Saaledes vare omtrent sexten Aar henrundne, da Lykkehjulet, som havde sænket Knud Mogensens saa dybt ned, atter begyndte at hæve ham. Som Folk ere, saa følger og Væ! Knuds hæderlige og sindige Færd havde vundet ham stedsse flere Venner, som sølte Deeltagelse for ham i hans Vanstjebne, og som maaste heller ikke undte Erik Stram det godt. De magede det saa, at Knud blev stedet for Kong Christiern, og hans smukke Person og mandige Væsen vandt fornæmmelig den unge Hertug Frederiks Bevaagenhed. Han blev ham god baade nu og siden

som Konge, og Fyrstegunsten trak Knud ud af hans Ring-
hed og Ubemærkelighed, saa at han fra flere Sider blev
opmuntret til at gjøre et alvorligt Forsøg paa at fravrifte
Erik Stram Tjele.

Nu, da Tidens Fylde var kommen, løb uventet til
Knud den Røst fra Graven, som ene formaaede at høre
enhver Tvivl og give ham fuld Tro paa hans Sags
Retfærdighed. Den Skjern Præst, Hr. Laurids Thundebøe,
krøpsede hans Bei, og Knud kom omsider til Kundskab
om sin hedengangne Faders sidste Betsjendelse, den han
fra Præstens sanddrue Læber hørte med dyb Bevægelse.
Arvebrevets for hans Moder vanærende Ord vare altsaa
nu gjorte til Løgn, og jo mere Knud derefter tænkte over
Sagen, desto mere adspredtes det Mørke, der hidtil havde
hvilet over Fortiden. De Forklaringer, han tidligere havde
affordret sin Faders Lyende, fornemmelig den gamle Fabe-
buurksvinde, Else, havde allerede sat ham i Stand til at
danne sig en Forestilling om Begivenhedernes Sammen-
hæng, der kom Sandheden temmelig nær. Han havde
skintet Traadene i Bøven, hans Faders ubillige Skinsyge
og Sortebroder Vigands Rænker; men da faldt Skjællene
ganste fra hans Dine, og Formodningerne bleve for ham
til Visshed.

Med fast Tro paa et lykkeligt Udfald besluttede han
ufortøvet selv at drage til Skotland, opsøge Greven
af Montrose og ved hans Bistand erholde fuldgyldigt
Beviis for, at hans Forældre vare rettelig viede Wgtesfolk.

Ide delte dog heller ikke nu hans glade Fortrøstning.
Hun mindede ham om den forlængst hensøvede Thøger
Løvenbalks Spaadom, angaaende hvilket Udfald Sagen
rimeligviis vilde faae, hvis den kom for Retten, og hun
udtalte den Formening, at jo flere Mars Hævd Erik Stram
havde paa Eiendomsretten til Tjele, desto vanskeligere
vilde det nu blive at fravinde ham Gaarden. Hun talte
med Suk om sin Barnløshed og bad sin Huusbond be-
tænke, at selv om han erhvervede sin Fædrenegaard, saa
maatte den jo til sin Tid igjen gaae tilbage til hans
Faster, eller hendes Børn. Knud var jo ogsaa bestoværre

nu, da Geert Eriksen alt for flere Aar siden havde endt sit lidet hæderlige Liv, den sidste, levende Ætling af Slægten Løvenballe's Mandstamme. Hendes Grunde vare ikke uden Bægt, hvad Udsaldet senere viste — hun skulde faae Ret og Knud dog heller ikke ganske Uret, saa underligt gif det til.

Men nu sit Ibe at fornemme, at hendes Huusbond ganske var blevet sig selv igjen, den unge Knud fra Fortiden, med det høie Mod og den stærke Villie.

„Sandt nok det,“ sagde han, „jeg er den Sidste af min Æt; men vil Du da, at jeg engang skal sænkes i min Grav, uden at mit Adelskjold med Ære lægges ned hos mig? Hvo, som sidst gaaer ud af Huset og lukker Døren for sidste Gang, han see vel til, at han gjør det med Ære!“

Da blev Ibe ogsaa sig selv igjen, hendes Indvendinger forstummede, fra hendes smukke Dine lyste et Stolthedsglimt, og med et Rys gav hun sit Minde til sin Huusbonds Afreise.

Megen Angst skulde hun dog bøie, mens han var borte; thi han havde tiltraadt Rejsen i Efteraarets stormfulde Tid, Skibet blev forslaget op til Norge, hvor den tidlig indtraadte Frost nødsagede Skipperen til at overvintre, og først næste Foraar naaede Knud Skotland. Ogsaa der forfulgte Uheldene ham, thi Greven af Montrose var fraværende, og saa længe blev han opholdt, at han først efter et heelt Aars Forløb atter satte Foden paa jydsk Grund, idet han efter en næsten lige saa stormfuld Hjemfart netop inden Vinterens Komme steg i Land paa Aarhus Skibsbro.

Stor var Glæden, da hans lykkelige Hjemkomst blev Ibe forkyndt; thi hun betragtede sig allerede halvveis som Enke, og Margarets Hjerte svulmede af Fryd, da Knud, som strax efter Hjemkomsten med Ibe var ilst til Kjellinghøi, forelagde hende og Folmer de lovformelige, skriftlige Vidnesbyrd, han medbragte, og som udsagde, baade at Genete Jakobsbatter før Ægteffabet havde været en hæderlig Jomfru med uplettet Rygte, og at hun rettelig

var bleven ægteviet til Hr. Mogens Lauridsen Lovenball i Sanct Minians Kirke ved den Stad Leith.

Dog, midt i Glædesjublen blev Margaret bleg, løfte sine Hænder og udbrød:

„Moder — vor stakkels, kjære Moder lille!“

Det blev tyft i Hallen, og paa Knuds Ansyn læstes hans Hjertes dybe Bevægelse, som i Dieblirket gjorde ham stum. Da sagde Folmer:

„Gud Herren, som har formørket vor Moders Sjæls Lys og lukket hendes Hjerter for Glæden, han stænge de da og Døren for megen Bøe. For hende er nu Verdens Agt og Ære som et Fug, et Intet; dog vidste hun til ingen Tid ret deraf, eller fornam, hvad Bænere der af Verden blev lastet paa hende.“

Mange Tanker fore Knud og Margaret gennem Hovedet, idet Fortidens skjebnesvangre Dage i dette Dieblit drog forbi deres Erindringer; men Begge vare de for dybt bevægede til, at de vilde give Tankerne Luft i Ord. Dog brød Knud omsider Tausheben og sagde:

„Det er en Trøst, at vi nu, efter alt det, som i de forløbne Aar er kommet til vor Kundskab, tør troe, at Fader vilde udslettet sin Brøde og gjenoprettet vor Moders Ære, havde ei Døden overrasket ham.“ —

Nu havde Knud omsider faaet Midler i Hænde til at fuldføre den Gjerning, han havde taget i Arv, og han skred ufortøvet til Værket.

Erit Stram havde ingen Anelse om det Uveir, der traal op over hans Hoved; thi hans Hustru laae syg, og i længere Tid havde han ikke fjernet sig fra Hjemmet, eller fornummet stort til, hvad der foregik udenfor det i Verden. Som et Lyn fra en klar Himmel kom da nu til ham Knuds Stevning, der opfordrede ham til at møde for Kongens Rætteting og gjøre Rede for, med hvad Ret han i sin Tid havde tilegnet sig Tjele. Strax skjønne de han, at Knud maatte have erhvervet sig mægtige Venner, og hans Sjæl blev greben af stor Uro; men hans Betyrning var dog Intet mod Maren Lauridsdatters Pine, hvem det Budskab naaede paa Sottesengen. Hun fik for

sin Pengegridskthed og sin Haardhjertethed den Straf at gaae herfra med den nagende Tanke, at al hendes Enlidhed og Møie var spildt og med den Udsigt for Die, at den dyrebare Fædrenegaard dog tilsidst vilde slippe hendes Arvinger af Hænderne; thi hun oplevede ikke Sagens Ende.

Rnud begyndte da nu Kampen for Ære og Fædrene-gods, ikke den ridderlige Kamp med blanke Vaaben, som han i sin Ungdom havde higet efter, men en Fejde med Pen og Blæk og Bidne mod Bidne for Rettens Stranker. Han tænkte, og Mange med ham, at hans Vaaben vare gode, og efter Nutidens Retsbegreber vilde de Bidnesskyrd, han havde forskaffet sig i Skotland, været afgjørende Beviser, fuldkommen tilstrækkelige til at godtgjøre hans ægte Fødsel; men i hans Tidssalder havde Retteu ulykkeligviis en anden Gænge. Dengang gjaldt det ikke Beviis, thi i tvivlsomme Sager gjordes Alt sluttelig afhængigt af Ed, og da nu Rettertinget lagde stor Vægt paa den ulykkelige Omstændighed, at Genete Jakobsbatter ikke strax efter sin Mand's Død, eller saa snart stee kunde, havde meldt sig som hans Efterleverste og taget Arv og Gjæld efter ham, saa kom Dommen til at lyde, at det stod til Erik Skram selv Tolvte til at sværge, at han mente sig at have taget Tjele med Rette, og hvis han dristede sig dertil, da blev Gaarden hans. Erik svor den Ed, og elleve gode Mænd svore med ham, at de troede ham paa hans Ord.

„Vi bør haabe for hans Sjæls Saligheds Skyld,“ sagde Folmer Rnd, da han erfoer Udsaldet, „at han virkeligen selv troer at have svoret med Rette.“

Med denne Rettertingsdom, som var en urykkelig Høieste retskjendelse, glippede for steds Knuds Haab om at gjenvinde sin Fædrenegaard, og Erik Skram reiste, stærk ved sin Seier, Indsigelse imod, at Rnd førte Løvenbalkernes Navn og Vaabenmærke.

Saa stor var imidlertid Knuds Forbittrelse over, at Rettertingsdommen var gaaet ham imod, at han nu aabenlyst trodsede sin Fjende. Overalt, hvor han kom frem,

Iod han see den blaa Løve, og mere end een Gang, naar Erik Skram og Knud Mogensens med deres Følge af Svende mødtes, vilde det kommet til blodige Sammenstød, hvis ikke Erik, nu en Mand til Mars og end mere frygt- som, havde veget **Pladsen**. libtool.com.cn

Det var Dage, da Blodet atter rullede vildt i Knud Mogensens Aarer, og Sværdet sad løst i Steben. Hans kjelle Hjerte brændte af Længsel efter at maale Klinge med Jørgen Skram, og det var kun med stor Nød, at hans Hustrues Bønner og Folmer Knuds Forestillinger holdt ham tilbage. Dog seirede Fornuften, og Knud und- gif saaledes ved en ubesindig Voldsbaad at forspilde, hvad der ved mange Mars taalmodige Klogskab var vundet, hans Standsfællers Agtelse og Thronfølgerens Gunst. Det stod dog muligviis endnu til at redde, som Knud selv engang havde sagt og endnu mente at være mere, end Borg og Fæste, nemlig Navn og Ære. Han besluttede da ikke at opgive Ævret, men ved første gunstige Leilighed atter at optage Kampen.

Da Hertug Frederik fem Aar derefter, i Aaret 1559, haade bestegit Thronen, tog han Knud i sit Brød og gjorde ham til sin Foged*) paa Bygholm. I denne Stilling kom Knud jevnlig i Berørelse med Hans Raabe, fandt Leilighed til at fortælle ham sit Levnetsløb og for- stod at vække hans levende Deeltagelse. Knud vilde for- maae Kong Frederik til at lade Sagen mellem ham og Erik Skram paa Ny optage til Doms, men saa stor var dengang Abdens Vælde, at Hans Raabe ikke bristede sig til et Forsøg paa at kuldkaste tolv Abelsmænds Ed. Dog vilde han gjerne gjøre Noget og henviste derfor Knud til sin Kantstler, der gav denne et godt Raad, som ufortøvet blev fulgt.

Han drog nemlig til Tydskland og forelagde de lærde Herrer ved Høiskolen i Wittenberg Beviserne for hans Forældres Ægtefæb, og da denne Høiskole i Reformations- tiden nød stor Anseelse, maatte dens Skjøn naturligviis

*) Godsbestyrer.

have nogen Bægt. Erklæringen faldt gunstigt ud og, opmuntret derved, henvendte Knud sig efter sin Hjemkomst til Kong Frederik selv og erholdt paa sin Begjæring af Hans Raade en egenhændig Skrivelse, hvori Kjøbenhavns Høiskole opfordredes til at udtale sin Mening om de Bittenbergerees Sentents og afgive et Skjøn over, hvad der tyktes dem i den Sag at være Ret. De lærde, danske Herrer vare af samme Mening, som deres tybeste Brødre og erklærede, at Ægteflabet var lovlig beviist. Saaledes stode da nu tvende Universitetets Erklæringer mod Rettertingsdommen.

Det forholdt sig nu imidlertid saa, at uagtet Ægteflabsfager hørte under Universitetet, havde det dog ikke Myndighed til at afgjøre en Arvesag. Den gamle Rettertingsdom var og blev urollet; men hvad det angik, at gjengive en Mand, der var stedet som Knud, Navn og Ære, da formaaede hverken Erklæringer fra Myndigheder, eller endogsaa Kongens Billie at bevirke det; thi dertil var Slægtens Samtykke og Godkjendelse ganske fornøden. Høiskolernes Udtalelser havde imidlertid dog bidraget til at styrke Troen paa Knuds gode Ret og omsider, da Erik Skram havde lukket sine Dine og Knud fik med den ædle og retsindige Jørgen Skram at gjøre, lykkedes det ved kongelig Mægling at bringe et Forlig i Stand. Ved denne mindelige Overenskomst forpligtede Knud Mogenssen sig til at frasælde enhver Forbring paa Tjele, som fremdeles skulde forblive hos Jørgen Skram og hans Slægt, hvorimod Jørgen Skram tilbagegav Knud noget af det Bøndergods, Maren Lauridsdatter havde tilegnet sig med Tjele, anerkjendte Knud som sin rette Frænde og Mogens Lauridsens ægtefødte Søn og tillod ham at føre Løvenballernes Baabenmærke.

Saa haard var Kampen i hine Tider, naar en Mand ad ærlig, lovlig Vei søgte at komme til sin Ret, og han til Modpart havde en ved Rigdom og Slægtflabsforbindelser overmægtig Modstander. Selv i mindre indvilliede Tilfælde, end dette, gik det ofte saaledes, at Graven tillukkede sig over Sagsøgeren inden Enden,

og oplevede han at vinde nogen Ret, da var den stærkt befaaren.

Ofte i de lange, trange Aar, mens Kampen stod paa, mindedes Knud, hvad Jørgen Stram hiin Dag i Hulen i Vigum Slov havde sagt til ham om Ord og Sværb. Hvilken lang og møjsommelig vei, den med Ordet, hvilkte lykkelige Tider fordem, da Sværdet kunde gjøre Sagen klar! Knud pleiede da, bitter i Hu, at sige, at han levede i en ussel Tid og blandt en vanartet Slægt.

Dog maatte han prise sin Lykke, at han ved Kong Frederiks Mellemkomst opnaaede et antageligt Forlig, og han syntes ogsaa at have erkjendt det. I det Hele tydede Meget paa, at han i den ældre Alder blev en gudfrygtig og fredsfæl Mand; navnlig havde han faaet stor Modbydelighed for Retstrætter. Han blev selv snart Forbbrot, idet han først erhvervede sig Lovestrup*) og siden Kjellerup, hvor han endte sine Dage; det manglede ham da neppe i hiin paa Retstrætter saa rige Tid paa Foranledning til at reise Sag mod sine Naboer; men han foretrak i slike Tilfælde selv et magert Forlig, sigende: jo mere af Lov, des mindre af Ret!

Det var indlysende, at den Opreisning, der efter saa mange Aars uretfærdige Mistjendelse blev Knud og ved ham hans Søster til Deel, burde vorde kundbar, saa at al Tvivl blev slaaet ned, og det laa desuden ganske i Tidens Aand at lade en slig Anerkjendelsesakt foregaae med sømmelig Værdighed og Høitidelighed. Dette skete da efter Aftale med Jørgen Stram saaledes, at en stor Forsamling af Frænder og Venner blev afholdt paa Knuds Gaard Kjellerup ved Mariager; og der ville vi til Slutning gjeftte Løvenbalkernes sidste Væling paa den Cresdag, der for ham blev Indgangen til et nyt Liv i Lykke og Anseelse.

*) Nathlousdal.

Tolvte Kapitel.

Knud Mogensens Ervsdag.

Knuds og Ides skønne Hjem, Hovedgaardens Kjellerup*), hvor de omfjerde havde fundet en tryk Havn, var allerede dengang en gammel, adelig og fri Gaard med et anseeligt Tilliggende af Ager og Eng, Skov og Bøndergods. Gaarden har sit Navn af sine Kilder, Syvilde, Plovmandskilde og Knudskilde, som sprudlede i den smukke Skov, der dengang omgav Gaarden.

Sidst havde den været i Kong Frederiks Besiddelse; men Hans Raade, som meget yndede at magelægge, havde fundet Behag i Loverstrups skønne Veliggenhed, frodige Skove og gode Jagt, hvorfor han gjorde et Bytte med Knud, der overdrog Kongen Loverstrup og tog Kjellerup i Stedet.

Gaardens Bygninger vare vel vedligeholdte og Baaningshuset en skøn Borg med tvende Stokværk, Trappesgavle og et spirkronet Taarn. Kong Frederik havde anvendt meget paa den gamle Borgs Forfjønning; det var dertil en rummelig Bolig med en anseelig Hal og mange Bærelser, udstyrede med et rigt Bohave, der vidnede om Tidens vorende Pragtshyge. Det var altsaa i Et og Alt en skøn Baaning, en fri Mand værdig i Abelenes Glandsperiode.

Det nok var det da for Ide Nielsbatter at modtage og huse den store Skare Gjester, som nu strømmede til Kjellerup, nogle oprigtigt glæbende sig over Eierens Lykke efter saa mange Gjenordigheder, andre begjærlige efter at bivaane den sjældne Høitidelighed, som nu der skulde fejres i en talrig Kreds af Rigets bedste Mænd og Kvinder. Gjesternes Antal forsøgedes desuden ved den Omstændighed, at Kong Frederik i disse Dage ventedes

*) Oprindelig: Kildetorp.

paa Gjennemreise til Mariager, hvor Hans Naade agtede at dvæle nogle Dage, i hvilken Anledning flere af Knuds fjerntboende Frænder og Kyndinge vare komne der til Egnen.

De nærmeste Slægtninge og ældste Venner havde indfundet sig allerede flere Dage før den berammede Høitid, først af Alle Folmer og Margaret med deres Børn, dernæst Christoffer Kruse med sin Hustru, Anna Seefeld og Laurids Lunov med Anna Enevoldsbatter. Saa vare de nu atter Alle, som vare i Live, samlede i Glæde, ligesom i gamle Dage paa Bingegaard, og unbrende talte de indbyrdes om Skjebnens Omvælinger i de forløbne Aar, ibet de takkede den algode Gud for hans vise og kjærlige Førelse.

Men sex og tredive Aar vare gaaede hen over deres Hoveder, siden hiin mindeværdige Dag, da de traadte Dandsen i Bingegaard's Storstue ved Anna Enevoldsbatters Brudeskærd, og det maatte vel kjendes meer eller mindre paa dem. Christoffer Kruse og hans Hustru ere nu Foll til Mars og bære deres hvide Haar med Ære; Laurids Lunov er vel ved Magt, end mere ordknap og magelig, kjær ad Hyndestolen, men de Andre ere endnu kraftige og rørige, og et Par af dem have havt Lykke til at forlænge deres Ungdom langt ud over den sædvanlige Grændse.

Knud er endnu, trods sine fire og halvtredstindstyve Aar, lige saa flink en Rytter, som i hans unge Dage, og en langt drabeligere Jæger; dernæst til enhver Tid rede til at fegte, brydes og rende til Væds. See til Ide, om der er mange Rynker at finde i hendes endnu friske og blomstrende Afsyn, og hendes større Trivelighed har ikke gjort hendes Gang meget tungere. Folmer er endnu en slank Mand, der sidder rankt og frit i Sæbbelen, og i hans skjønne, brune Haar er endnu ikke et eneste graat Stænk at finde — men vel i hans Hustrues, uagtet de ikke sees, da Perlehuen dækker hendes endnu skjønne og rige Haar.

Disse Sølvstænt, dem gav dog Alberen hende ikke fra først af; de ere isnende Mærker fra hiin Rædselsnat, da Djævelens Udsending havde hende i sin Magt, og Gud syntes at have forladt hende. Vel, at sex og tredive Somre have dækket hiint sorte Mindes Grav med Glemselens Løv! Endnu har Ungdomsfriskheden ikke forladt hendes ædle og fine Træk, og hendes beilige Dine have deres fulde Glæds. De kunne end, som Folmer sagde, da han med begejstrede Ord tegnede hendes Billede, see blidt som en Dues Dine og lyne som en Ørns. Barnets Ustyd og den modne Kvindes befæste Fromhed og selvbevidste Værdighed affpeilede sig vexelviis i dette forunderlig dybe Blik, hvis fængslende Magt stedse blev sig selv lig; men der var nu en klarere Fred over hendes Afsyn og hele Væsen og mere Lys i hendes Smil, end i hendes unge Dage.

De Trofaste, som nu vare sammen, mindedes de Hensøvede, som de havde elsket, fornemmelig den fromme Moder, paa hvem Gud her paa Jorden havde lagt sin Haand saa tungt, men hvis Sjæl nu havde fundet Fred, da hendes Been for tre Aar siden vare stædede til Hvile i Harlev Kirke; dernæst de forlængst hensøvede, dyrebare Venner, Ambrosius og Thøger, som tilsidst vare blevne forsonede, og hvis Sjæle nu, det haabede de, vare samlede i Glæde og Kjærlighed i det hellige Zion, hvorum Thøger engang havde talet.

Knud og hans Nærmeste sit dog ikke ret længe Stunder til at fordybe sig i Fortidens Minder; thi snart indfandt sig Førgen Skram, nu Nogens Raad og en anseet Mand, og hans Hustru, Hilleborg Daa; og derefter kom Gjesterne Slag i Slag, saa tilsidst var der ikke et ledigt Kammer paa Borgen, eller en tom Baas i Staldene.

Dagen oprandt, en fljøn, solklar Dag, seent i Høst. Klokken ni vare Alle tilstede i Hallen, for at den egentlige Høitidelighed kunde være endt inden Klokken ti, som var Spisetiden. Det var en talrig Forsamling, og naar Knud saae sig om i den, da maatte han føle sig tilfreds-

stillet; thi Ingen havde svigtet, og mange af Rigets ældste og ædleste Slægter hævdede ved sine meest ansete Ætlinges Nærværelse hans Huus. Man regnede i hine Tider Slægtflabet langt ud, saa at alle de Slægter, der ved Ægteflabsforbindelser i Fortiden havde blandet deres Blod med Løvenballernes, regnedes for Frænder, og der fandtes da i Knud Mogensens Hal Medlemmer af Slægterne Vilbe, Gyldenstjerne, Steel, Friis, Kotsfeldt, Raas, Munk, Spend, dernæst nogle af Folmer Knuds og Jørgen Strams nærmeste Frænder og enkelte Benner, hvoriblandt, foruden Kruserne og Lumoverne, Berner Parsberg, hvem Knud fordem ved Nye havde mærket med sit Sværd i Rinden, men siden atter forsonet sig med ham.

Da Alle vare komne til Stede, traadte Jørgens Farbroder, Iver Stram til Volbbjerg, frem og holdt i sin Haand Forligsaften, der var behørigt forsynet med Underskrifter og Sigiller, uden hvilke sidste intet Dokument i hine Tider havde Gyldighed. Han oplæste Alten Punkt for Punkt og kundgjorde saaledes, hvorlunde Jørgen Erikfen Stram og Knud Mogensen Løvenball nu for evigt vare forligte og som rette Sødsfendebørn og gode Frænder med Huldstab og Trofstab vilde leve i et bestandigt Venfkab.

Derefter gik Jørgen Stram hen til Knud, rakte ham i Alles Paasyn sin Haand og hilste Margaret som sin Frænke ved at kyse hende paa Rinden. I lige Maade hilste Knud Jørgens Hustru, Hilleborg Daa, og hun og Margaret omfavneede hinanden og beseglede Forsoningen ved et søsterligt Kys.

Da Alle havde lykønsket de forligte Frænder, gik man til Bords. Til Høibords sad Knud og Hilleborg Daa, Jørgen Stram med Margaret og Folmer med Ibe; men, som Henning, der endnu var i Knuds Brød som Kammerfjend, sagde til Gaardsfogeden, gamle Bent Tue — den Dag vare alle Pladser ved det lange Bord høie og fornemme, ingen lave, saa gammelt, ædeligt Blod flød der i Gjesternes Arer, og saa stor var deres Anseelse eller Rigdom. Høstsolens Straaler faldt ind ad Vin-

duernes Glarruder og meget ædelt Metal og mangan kostelig Edelsteen funklede i Solstraalernes Glans; thi med Abelens tiltagende Rigdom vare Sædvanerne blevne end mere overdaadige, og Kongernes Forbud mod den stigende Pragtshyge vare og bleve næsten ganske magtesløse. Det kjendtes ved denne Leilighed baade paa Klædebragterne og paa Værtens Huusgeraad. Der var meget Søl at stue paa Knuds og Ibets festlige Bord, og blandt Viinklanderne manglede ikke Niels Pedersen Gyldestjernes gamle, sølvforgylde og med Helgenbilleder prydede Drikkekar, Slægten Løvenbalts værdifuldeste Arvestykke.

Vakker var Knud at stue, sidende for sin Bordende, endnu i sin fulde Livskraft, en ædel, mandig Skikkelse; selv nu, i denne glade og ærefulde Stund, var han faa-talende, men af hans Dine lyste indre Tilfredshed, og hans Væsen var præget af den frie Mand's stolte og selvbevidste Værdighed. Over Ibets Afsyn spredte Glæden Ungdommens friske Stjær, hendes klare, blaae Dine funklede, og Smilehullerne i hendes Kinder lode sig nu og da see. Dog foer en Stygge af Beemod over hendes glade Afsyn, da hendes Blik falbt paa de Unge, fornemmelig da hun iagttog Folmers og Margarets smukke og kraftige, ældste Søn, Hans Folmersen Knud, og hun derved mindedes om, hvad der var hende og Knud negtet. Margarets Dine lyste af glad, moderlig Stolthed, naar hendes Blik falbt paa hendes Førstefødte. Hun var at see til som en Dronning, der modtager den Hyldest, som længe med Urette har været hende negtet. Dog søgte hendes Blik nu og da opad, og bets rene og ydmyge Fromhed mindede da Folmer om Ungsøsteren ved Bisping Klosters Talegitter. Hun talte vel i Manden Gud Herren for hans Naade og følte maastee nu, midt i Opreisningens ærefulde Stund, at for den sande Christen er dog Verden kun som et Fnuug, et Intet.

Vægrene gif slittigt om; dog var der ingen stænde Lyftighed at mærke; en vis glad Høitidelighed var udbredt

over Alle. Da greb Jørgen Skram sit Bæger, reiste sig og sagde:

„Nu, da Alt er kommet til en god, fast og bestandelig Ende ved det Forbund og Forlig, Knud Mogensen og jeg have indgaaet med hinanden, og dette nu saaledes lykkeligen er steet og fuldbyrdet, saa der fra nu af stedse skal være Fred og hjærlig Forstaelse os imellem, da tømmer jeg dette Bæger til Ære for denne min ædle og rette Frænde, saa og for hans Søster, min kjære Frænke, ædle og velbyrdige Kvinde, Fru Margrethe Mogensdatter! Herren skjenke dem og alle Deres al Lykke og Venedibelse nu og til Deres Dages Ende! I gode Mænd og Kvinder, som her tilsteede ere, I gjøre nu, som jeg, og tømme Eders Bægre med god Villie indtil sidste Draabe!“

Alle reiste sig, løstede med et Bifaldsraab deres Bægre og tømte dem.

„Gid alle gode Dannemænd,“ sagde Folmer Knud, inden han atter tog Sæde, „stedse saa vilde forliges, som Jørgen og Knud! Jeg skjenker i paa Ny og drikker paa Sambrægtighed og Enfindighed mellem alle Frænder og gode danske Mænd!“

Den Skaal blev drukten, Knud taltede smukt og værdigt for den ham og hans Søster beviste Ære, og derefter løstes Tungebaandene, og Munterheden tog til. —

Just som Lystigheden var størst, da gjaldede et Horn i Borggaarden. Alle taug pludseligt og undrede sig over, hvilken Gjest det kunde være. Henning blev skicket ud for at bringe Bæst, men da han kom tilbage, smækkede han Døren op paa vid Gab og raabte med høi Røst:

„Hans Naade, Kongen!“

Alle reiste sig brat, i stor Forundring, og Knud og Ibe ilede deres uventede og fyrstelige Gjest i Røde. Med kongelig Værdighed traadte Kong Frederik ind i Hallen, ifkun ledsaget af Rigens Hofmester, den ædle og høit fortjente Peder Dre, og af sin Staldmester, Jens Truibsen.

Begge disse Herrer traadte ind med blottede Hoveder, hvorimod Kongen havde sit Hoved bedækket. Den sorte Fløiels Baret med den hvide Strudsffjeder, fastholdt af en Edelsteens Agraffe, sad fæst paa hans korte, mørke Haar, han havde et klistret Sværd ved Siden, men isøvrigt var han klædt i en slupel, mørkebrun Reisebragt, over hvilken var kastet en kort, med Foerbærk lantet spansk Kappe; den hvide, krusede Bibekrave sluttede tæt om Halsen, og Skjægget var kort stubset. Hans smalle, udtrykfulde Ansigt blussede af det skarpe Ridt, og af hans kloge brune Øine lyste et muntert Blink. Han rakte sin kongelige Haand til Knud, som lysede den ærbødig; derpaa hilste han Ibe saare mildt; thi hun var nu vel kjendt med Kong Frederik og havde paa Bygholm kredentset mere, end eet Bæger Viin, til ham ved sit eget Bord.

„Komme vi ei for silde,“ sagde Hans Naade muntert, „og er ikke alt Tønden tom og Tappen tør, da kunde det lytte Os, Knud Mogenssen, at tømme et Bæger med Dig paa denne Din Gressdag.“

„Ebers Naadel“ svarede Knud, hvis Ansigt lyste af Glæde og Taknemmelighed, „ifkun dette fattedes for at gjøre min Lykke fuldkommen; thi foruden den Ære, derved vorder mit Huus beviist, kan jeg da see Kong Frederik i denne Hal og ikke minde, at Ebers kongelige Majestæt haver jeg først og fornemmelig at takke for min Lykke og denne Dags ærefulde Opreisning?“

„Nu,“ svarede Kong Frederik og klappede Knud velvilligt paa Skulderen, „det vi gjorde for Dig, gjorde vi gjerne, og derved blev ifkun fuldbyrdet, hvad ret og billigt var. Ei, der har vi den Mand, uden hvis Retfærdighed og broderlige Sindelag denne fortrædelige Sag ikke vilde været ført saa lykkeligt til Ende!“

Som Kongen sagde dette, nikkede han til Jørgen Skram og hilste derpaa naadigt til alle Sider.

„I høre dog nu, I gode Mænd og ædle Kvinder,“ tog han igjen til Orde, „hvor det gik til, at vi kom herhid; thi vi maae bekjende, at Lykken, hun var her største, end Forstanden. Det lystede os at fortræffe de gode

Klostersøstre ubi Mariager og ved at indfinde os uformodet at befrie dem for den hæderfulde Mødtagelses Besværighed; og rebe vi da denne Morgenstund aarle fra Randers, og brugte vi vor gode Fæst saa vel, at vi red vort ganske Følge ledig, paa nær Rigens Hofmester, her staaer, Jens Truidsen, og to Livdrabanter — et valkert Ridt var det, ikke saa, Peder?"

Rigens Hofmester, der imidlertid havde verlet Hilsener med flere af de Tilstedeværende, vendte sit ædle og skjønne Ansyn mod Kongen. Hans stolte og strenge Blit, af hvilket hans Overlegenhed lyste, blev muntert og hjemtefuldt, idet han svarede:

"I en Uge vil jeg ikke forvinde det! Jeg forglemte, at jeg har fjorten Aar flere at bære, end Eders Naade."

"Ha, ha!" loe Kongen og vedblev saa: "Som vi kom her, uden Kjellerup, da kom en sager, ung Bøndepige imod os, og Peder vilde i Snæl med hende, ei saa?"

"Det tyktes mig dog," svarede Rigens Hofmester, "at det var Eders Naade, der standsede og sagde det første Ord."

"Nu," foer Kongen smilende fort, "vi talte hende til og spurgte Nyt her fra Egnen, om Kong Frederik monne alt være kommen til Mariager? Dog, hun vidste Intet om os, og af hendes Tale fornam vi, at Bønderne her ikke bekymrede sig om Kongen, al den Stund de vare ganske opfyldte af den Ære, der denne Dag times deres Huusbond; saa lystede det os at see herind og faae en Part med af Æren og en Slurk Ol at slukke vor Tørst med; er det os og kjært en Gang igjen at sætte vor Fod i den Hal, der forhen var vor egen."

Kong Frederik sagde dette med Lune. Dog laae der maastee en lille, skjult Braad i hans Ord, ikke stilet mod Knud Mogensens personligt, men mod den Stand, han tilhørte, og hvis Overmagt i Stort, som i Smaat, Kongen ofte fik at føle.

De gode Mænd og Kvinder i Knuds Hal, de neiede sig nu dybt nok for Kongen, da han derefter skred gjennem Forsamlingen for at tage Plads for Bordenen, hvor

Ide skyndsomt havde ladet bætte paa Ny for sin kongelige Gjest. Kong Frederiks Færd, Blid og Lader bar ganske Præget af det, han var, en ædelindet og vel begavet Fyrste, endnu i sin Manddoms fejreste Ålter og paa sit Livs og sin Regjerings glimrende Midtdagshøide; dertil en lykkelig Fyrste, heldig i Krig som i Fred, mens de ham underlagte Lande nøde en Anseelse og en Velstand, som ingensinde i senere Tider er bleven naaet.

Forinden Kongen tog Plads, blev Margaret foresillet for ham. Han studsede, da han nu for første Gang saae Knud Mogensens fagre Søster, om hvem han vel havde hørt tale. Han saae hende nogle Dieblkke ind i hendes beilige Dine, mens hun rødmede dybt; derpaa smilte han sørgmodigt, kysede hende paa kinden og sagde saa, idet han kjendeligt bevæget vendte sig mod Knud:

„Guds Dros! I vort Liv saae vi ifkun een Kvinde, der var mere fager, end denne Din ædle Søster; hun seer hende saare lig!“

Derpaa tog han Plads ved Bordet med et Suk; men de omkringstaaende gode Mænd og Kvinder veglede Blikke; thi Alle gjettede, at Hans Raade med den ene Kvinde maatte have sigtet til Jomfru Kirstine Hardenberg, hvem han havde været til Sinds at ægte og gjøre til Danmarks Dronning; men hendes Fader, Hr. Eiler Hardenberg til Matstrup, modsatte sig det af Omhu for sin Datters sande Lykke, og det hjalp ikke, at Kong Frederik overvælde ham med sin Gunst og gjorde ham til Rigens Hofmester, hvorfor han ogsaa sluttelig faldt i Unaade.

Den lykkelige Konge, der endnu var Ungkarl og først to Aar senere formælede sig med sit Sødskendebarn, Sophie af Meklenborg, havde saaledes dog, som saa mange andre Dødelige, sin Hjertesorg at bære paa; men nu glemtes snart alle Sorger. Kongen forfriskede sig ved et godt Maaltid, idet hele Forsamlingen staaende bivaanede det, og kun paa hans udtrykkelige Opfordring tog Rigens Hofmester Plads ved hans Side, saa forunderlig strigende en Mobsætning var der mellem Forholdets sande Be-

stassenhed og den underdanige Form, i hvilken Livet ved Hove var født.

Knud og Berner Parsberg betjente Kongen, mens han spiste. Den sidste Adelsmand var i Gunst; thi da Kong Frederik ved sin Krøning maatte bøde den Ydmygelse, at af sytten Adelsmænd, hvem han tilbød Ridderværdsigheden, de fjorten, ydmygeligt i Formen, men overmodigt i Tanken, afflogede den tilbudte Ære, havde Berner Parsberg været en af de tre, der nedløbe sig til at modtage Ridderflaget af hans Haand. Den mægtige Underfaat, der nu sad ved Kongens Side og i hvis stærke Haand Rigets Styrelse anden Gang var lagt, maa have vist samme stolte Selsfølelse og ikke villet skylde sin Konge nogen Gunst, eller ogsaa maa Kong Frederik have tabt Lyften til at hædre Rigets store Herrer; thi Peder Dre blev ingensinde Ridder og hed til sin Død slet og ret Peder Dre.

Snart opfordrede Kongen Alle til at tage Plads, og det muntre Drickelag, som nu begyndte, varede til langt ud paa Natten; thi Lyften til at pokulere var snarest tiltagen i Kong Frederiks Regjeringstid. Omfjærd reiste Kongen sig for at gaae til Hvile og nyde et Par Timers Søvn, idet han muntert sagde:

„Hvad monne nu den gode Abbedisse ubi Mariager, Fru Cæcilie Lykke, tænke om mig? I dag er Følget kommet til Klofret uden Konge, imorgen kommer Kongen uden Følge!“

„Derfor er Naad,“ svarede Knud paa Stand. „Ville mine Venner her, som jeg, og Ebers Naade tilføder det, da skulle vi være tilbøjelig i Sælden og Alle, som En, med vore Svende ledsage Eder til Klofret.“

Saaledes skete det. — Da Solen den næste Morgen lod sine Straaler skinne paa Kjellerups forgyldte Taarnsløi, red et stort Tog af Gaarden ad Mariager til. Fremmest red Kongen med Knud Mogensens ved sin Side, efterfulgt af de to Livdrabanter; dernæst Rigets Hofmester med Jørgen Skram og efter dem hele den øvrige Skare, i Alt med Svendene over hundrede Ryttere.

Muntert gif det ad Mariager til, og da Kongen selv førte an, var den Miils Bei snart tilbagelagt. Allerede paa Beien dertil hilstes han med Glæde af nogle Herrer af hans Følge, som, belhærede over hans Udeblivelse, vare vrede i Udfor at opsøge ham. Fru Cæcilie Lykke saae Hans Naade ankomme i god Behold med ikke ringere Glæde, men lod dog tillige skimte nogen Fortrydelse over, at den festlige Modtagelse var bleven til Intet. Hun forfærbedes vel ogsaa ved at see den store Skare Gjester, Kongen førte med sig; men i saa Henseende slap hun naadigt; thi Knud og hans Gjester steg blot et Dieblif af Sables for paa Kongens Opfordring til Tak for god Vedsagelse at tømme et Bæger med ham.

Derpaa rebe de Alle tilbage til Kjellerup, dog kun for der snart at stilles, idet de toge Afsted med hinanden, hilsende og velsignende hinanden med hjerteligt Venskab. Saa drog Frænder og Venner hver til Sit for, ligesom Knud og Ibe, der bleve tilbage i Hjemmet, at spinde deres Livstraad til Ende gjennem Fryd og Sorg, som er alle Dødeliges fælles Lod. —

Lange Tider ere siden hentrundne, Slægt er fulgt paa Slægt under Tingenes store og mærkelige Omstiften. De Stove, i hvilke hine Dages gode Mænd og Kvinder færdebes med Hund og Falk, ere forlængst faldne for Øren, de Mure, der hørte deres glade Jubel og tunge Smertensful, for største Delen hensmuldrede og jævne med Jorden. Selv ere de blevne til Støv, og ere end deres Navne blevne bevarede, skrevne paa Pergament, eller hugne i Steen, om nogle af dem maa det siges, at end ikke Støvet hvilested kjendes:

Deus afflavit et dissipati sunt —

Gud hød, og de maatte forsvinde,
Som Avner adspredes for Vinde!*)

*) Bedel Simonson.

E n d e .

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.libtool.com.cn

www.litton.com.cn

www.jib.com.cn

www.libkolam.in

